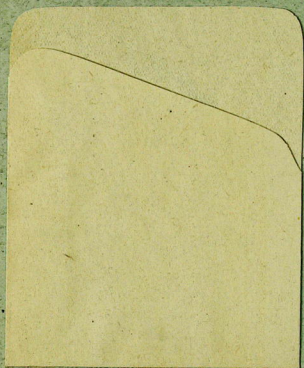
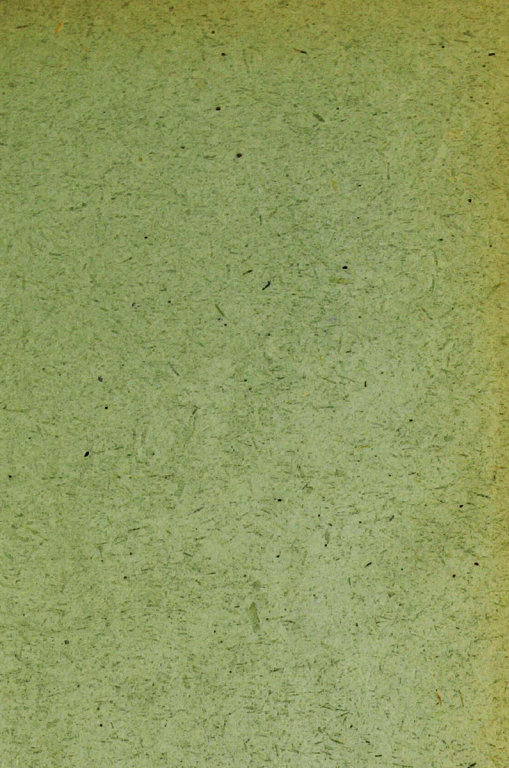

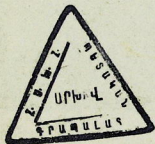

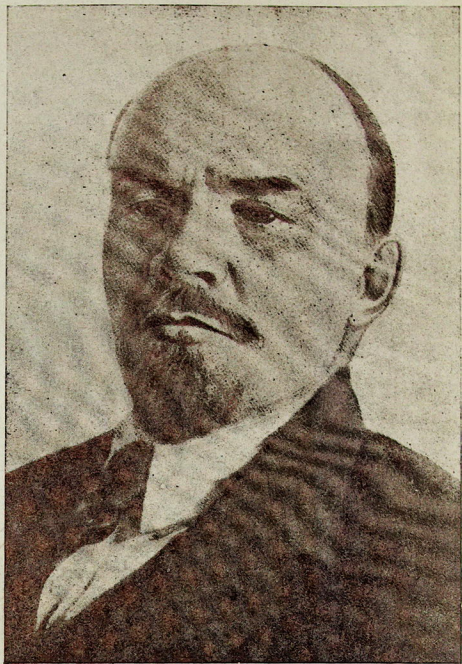
Մենք ջեջ հոսսանո՞ւմ ենք,
թանգագիտն ընկեր ստալին,
աղբել, թե՛վ, աճել, մի մտքով —
հիմնադրեցի, հիմնադրեցի ներքին,
վորակեցի հանրային մեր մոր —
կոմունիստական (բուլժևիկներ) կոնսուլդատիվ
միջանկյալ վորդիներ թե՛վ, աղճիկներ:

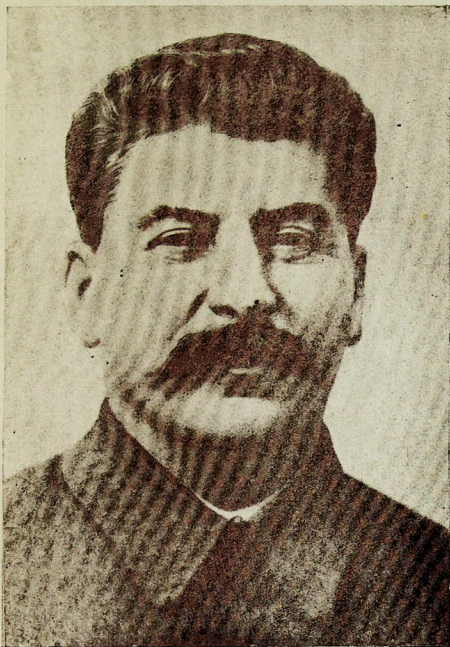
Մենք ջեջ հոսսանո՞ւմ ենք
կոժեղ, մեր ուժերն ու կամքը,
վորակեցի իբրե՛վ, ստալինյան
միջանկյալ ներկայացուցիչ, թե՛վ
առաջ, աղճիկ կոմունիստի հորժը,
ամբողջական ժողովուրդներին
հետևողական, թե՛վ, աղճիկ ներքին, թե՛վ
աղճիկներ մեր թերակրի մենք մի վերջով:

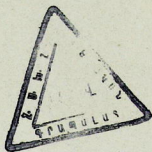
Իսկ թե՛վ թե՛վ մենք հասնի
մեր հաղաղ աշխատանքը,
թե՛վ մեր սաղմուններում
հանդիպի աղճիկ մեր հորժ —
ամբողջ թերակրի մեր ներքին
վորակի կանգնի ի աղճիկ —
ներքին սոցիալիզմի,
ի աղճիկ ներքին լեռներ-ստալինի
անսահման հորժ:

Հավանաբար X Համագործակցության կոնգրես
ընկեր ստալինին ուղղված վորդիներ

100
100
100
100

3KCM1

ՍՏՈՒԿԱՄԵ Է 1961 թ.

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

ՋեկոնիՑոնիՄընը ՅեՎ. ԲԱՆԱՋեՎընը

11—21 ապրիլ 1966 թ.

ԿԱԶՄԵՑԻՆ ՅեՎ. ԽՄՐԱԳՐԵՑԻՆ

Ա ՇԱՂԻՐԱԹՅԱՆ ՅեՎ. Ա. ՄՈԿԱՑՅԱՆ

3

ԱՅԿՈՒՍՂՐԱՏ

ՅԵՐԵՎԱՆ

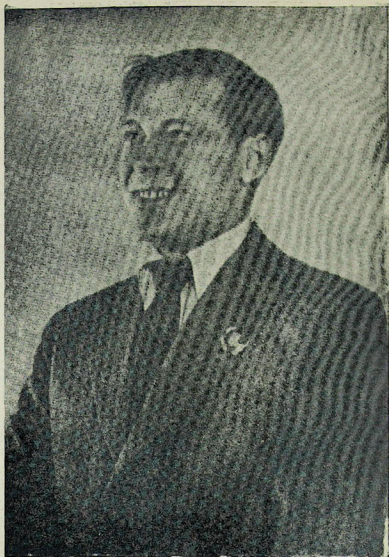
1937

A $\frac{\pi}{8288}$

**ДЕСЯТЫЙ СЪЕЗД
ВСЕСОЮЗНОГО ЛЕНИНСКОГО
КОММУНИСТИЧЕСКОГО СОЮЗА
МОЛОДЕЖИ**

Армпартиздат, Ереван

Ա. Վ. ԿՈՍԱՐԵՎ

ՀԱՍԼԿՅԵՄ ԿԵՆՏԿՈՍԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԸՆԿԵՐ Կ Ո Ս Ա Ր Ե Վ Ի ՔԱՅՄԱՆ ՃԱՌԸ ՀԱՍԼԿՅԵՄ-Ի X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

1936 թվի ապրիլի 11-ին

Ամբողջ համագումարը փոքրերկալից, յերկարատև ծափահարությամբ ընդունեց և ղեկավարում ամբիոնի վրա յերևացող՝ ժողովուրդների առաջնորդ ընկեր Ստալինին և ընկերներ Մոլոտովին, Կազանովիչին, Վորոշիլովին, Կալինինին, Անդրեյևին, Դիմիտրովին, Միկոյանին, ժողանովին, Չուբարին, Կոսարեվին:

Ամբողջ դահլիճը կանգնած վազումում և ընկեր Ստալինին շերմագին, յերկար չլռող ովացիայով և վազույնի բացակամչությամբ ընդունեց և ՍՄԶՄ-ի ժողովուրդների լեզուներով: Ուժգին ծափահարությամբ ընդունեց և խանդավառ «ուռա» բացակամչությամբ ընդունեց և զորդացում և վազ դահլիճը:

Ամեն կողմից լսվում և բացակամչությամբ՝

«Կեցցե՛ մեծ Ստալինը».

«Ընկեր Ստալինին կոմյերիտական վողջույն».

«Շնորհակալություն ընկեր Ստալինին յերջանիկ, ուրախ կյանքի համար».

«Սիրելի, հարգալից Ստալինին կոմյերիտական վողջույն».

«Վողջույն Տալինիտանի աշխատավորներից ընկեր Ստալինին».

„Хай живе великий Сталин!“

„Родному, любимому Сталину вид комсомольцев Украины палкий привит!“

«Ընկեր Ստալինին կոմյերիտական ուռա՛».

«Կեցցե՛ համաշխարհային պրոլետարիատի առաջնորդ ընկեր Ստալինը».

„Комсомольское ура маршалу, вождю Червоной Армии
Климу Ворошилову!“

(Բոլոր պատգամավորները վոտֆի կանգնած յերգում են «Ին-
տերնացիոնալ» ԽՍՀՄ-ի ժողովուրդների լեզուներով) :

Կոտարեվ. — Ընկերներ՛ր, այսօր իրենց հերթական, Լենինյան
կոմյերիտմիության X Համամիութենական Համագումարի բաց-
ման են հավաքվել սոցիալիզմի համար, Լենինի—Ստալինի մեր մեծ
կուսակցության գործի համար պայքարող յերիտասարդ մարտիկ-
ների լավազույն ներկայացուցիչները: (Բոլորը կանգնում են:
Փոքոքկալից ծափահարություններ: Բացակամչություններ՝ «Կեց-
ցե՛ք ընկեր Ստալինը», «Ուուա՛», «Վոդջո՛ւյն ընկեր Ստալինին,
յերիտասարդության սիրելի ուսուցչին»):

Դրա համար մեր համագումարը կարելի չե կոչել ստալինյան
յերիտասարդության հավաք (ազմկալից ծափահարություններ,
«ուուա՛» բացակամչություններ), վորին դաստիարակել և մեր բոլ-
շևիկյան կուսակցությունը և մեր առաջնորդ ու ուսուցիչ ընկեր
Ստալինը: (Փոքոքկալից, յերկար չլռող ծափահարություններ,
վորոնք փոխվում են ուղացիայի: Բոլորը վոտֆի յեն կանգնում:
Վազդույններ ու բացակամչություններ դահլիճի բոլոր ծայրերից
ԽՍՀՄ-ի ժողովուրդների լեզուներով՝ «Ուուա՛ ընկեր Ստալինին»,
«Կեցցե՛ք ընկեր Ստալինը», «Կոմյերիտական վոդջո՛ւյն ընկեր
Ստալինին», «Կեցցե՛ք մեր սիրելի առաջնորդ ընկեր Ստալինը»):

Մենք, ընկերներ՛ր, մեր լայնածավալ Պորհրդային Սոցիալիս-
տական Հանրապետությունների Միության միլիոնավոր յերիտա-
սարդների անունից պետք և հայտարարենք մեր բոլշևիկյան կու-
սակցության այսօրոջ ներկա յեղող լենինյան—ստալինյան Կենտրո-
նական Կոմիտեյի Քաղաքական Բուրոյին (փոքոքկալից ծափահա-
րություններ, «ուուա՛» բացակամչություններ). մենք պետք և հայ-
տարարենք այսօրոջ ներկա յեղող կառավարությանը, ընկեր Մո-
լոտովին և ընկեր Կալինինին (փոքոքկալից ծափահարություններ.
բոլորը վոտֆի յեն կանգնում. բացակամչություններ՝ «Կեցցե՛ք
ընկեր Մոլոտովը», «Ուուա՛», «Կեցցե՛ք Համամիութենական ազգ
ընկեր Կալինինը», «ուուա՛»), մեր մեծ Բանվորագյուղացիական
Կարմիր բանակի հրամանատար ընկեր Վորոչեյովին (ուղացիայի
վերածվող փոքոքկալից ծափահարություններ. ամբողջ դահլիճը
վոտֆի յե կանգնում. բացակամչություններ՝ «Կեցցե՛ք ընկեր Վո-
րոչեյովը», «Պորհրդային Միության մեծ մարշալին ուուա՛», «Ком-

согомольское ура маршалу, вождю Червоної Армії Климку Вороншилову!»), ընկեր Կազանովիչին (փոքրկալից, յերկարատև ծափահարություններ. բոլորը վոտֆի յեմ կանգնում. բացակա — չություններ՝ «Կեցցե՛ տրանսպորտի մեր՝ յերկաթե ժողովո՞ւ», «Ընկեր Կազանովիչին ուռա՛»), ընկեր Անդրեյեվին (փոքրկալից, յերկարատև ծափահարություններ), մենք պետք ե հայտարարենք մեր բոլոր ղեկավարներին, վոր բազմաթիւ խորհրդային յերիտասարդության համար կյանքում ալելի թանգ բան չկա, քան մեր մեծ կոմունիստական բոլշևիկների կուսակցությունը, քան մեր թանգադին, սիրելի Ստալինը (փոքրկալից, յերկար չլոնդ ծափահարություններ: Ամբողջ դաիլիմի ովացիա: Բոլորը վոտֆի յեմ կանգնում: Բացականչություններ՝ «Ընկեր Ստալինին կոմյերիտական ուռա՛», «Կեցցե՛ մեր մեծ առաջնորդ ընկեր Ստալինը», «Ուռա՛», «Մեր հարազատ և սիրելի Ստալինին ուռա՛»):

Մեր յերիտասարդությունն ապրում ու աշխատում ե հանուն համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության հաղթանակի, հանուն մեր բոլշևիկյան կուսակցության հաջողությունների, հանուն Լենինի-Ստալինի անմահ հանճարի: (Ամբողջ դաիլիմը վոտֆի յե կանգնում: Փոքրկալից, յերկարատև ծափահարություններ):

Մեր յերկրի աշխատավորները, մեր կուսակցությունը միշտ, ամեն մի պարագայում, կարող են հենվել մեր խորհրդային յերիտասարդության ուժերի ու ընդունակությունների վրա (փոքրկալից, յերկարատև ծափահարություններ):

Մենք անցել ենք փառավոր հնգամյա ուղի: Այդ ժամանակամիջոցում մենք ձեռք ենք բերել մեծ հաջողություններ: Սակայն յես, ընկերներ՝, ամբողջ համագումարին կոչ եմ անում ալելի քիչ չափով ուշադրություն դարձնել մեր արդեն նվաճածի վրա:

Ընկեր Ստալինն ու ամբողջ կուսակցությունը Լենինյան կոմյերիտիության վրա հսկայական և դժվարին խնդիրներ են դնում, այն ե՝ ամբողջ խորհրդային Միության յերիտասարդության և յերիտաների կոմունիստական դաստիարակության և ուսուցման խնդիրները: Ուստի յեկեք բոլշևիկյան ինքնաքննադատության յենթարկենք մեր աշխատանքը, հայտնաբերենք այդ աշխատանքի թերությունները և կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի վեկավարությամբ նշենք մեր աշխատանքի հերթական ծրագիրը:

Վոչ մի կասկած չկա, վոր մեր յերկրի յերիտասարդությունը

կկարողանա առաջիկա աշխատանքի ընթացքում գլուխ հանել իր
առաջ գրված խնդիրներին :

Կեցցե՛ք մեր մեծ բոլշևիկյան կուսակցութիւնը :

Կեցցե՛ք խորհրդային կառավարութիւնը :

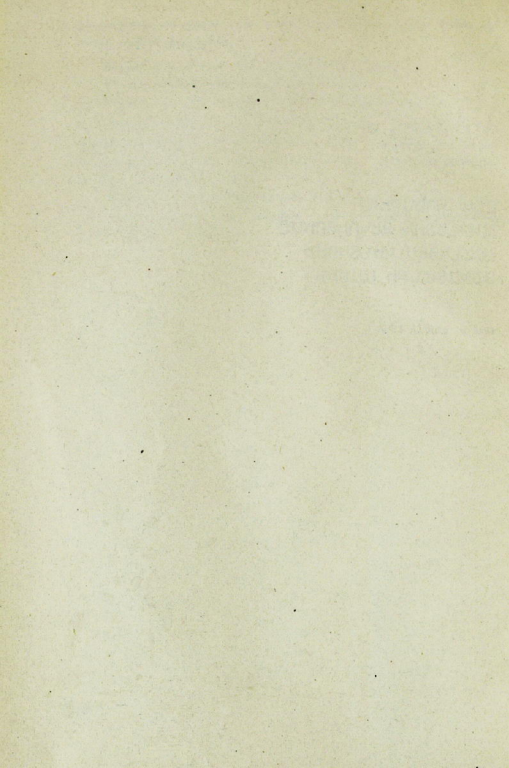
Կեցցե՛ք մեր մեծ առաջնորդ ընկեր Ստալինը :

(Բոլորը վստփի յեմ կանգնում : Փոքորկալից , յերկար չլռող ծա-
փահարութիւններ : Բացականչութիւններ՝ «Վողջուն ընկեր
Ստալինին», «Ուտա՛» բացականչութիւններ : «Ինտերմացիոնալի»
հովովում յերգեցողութիւն) :

Ընկերներ՛ր , թույլ տուէ՛ք Լենինյան կոմյերխամիության X հա-
մագումարը հայտարարել բացված : (Փոքորկալից , յերկարատև
ծափահարութիւններ) :

ԸՆԿ. ԿՈՍԱՐԵՎԻ
ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ
ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿԵՆՏԿՈՄԻ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

1936 թ. Ապրիլի 11-ին

1. ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ ԽԱՀՄ-ՈՒՄ՝ ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՂԹԱՆԱԿՆ Ե

Հինգ տարի յե անցել Լենինյան կոմյերիտմիության Գ-րդ համագումարից: Այդ տարիները հազեցված են այնպիսի խոշոր անցքերով, վորոնց պարզ թվարկումն անհնարին և տեղավորել մի դեկուցման շրջանակներում:

Անցած ետապը մեր յերիտասարդության համար նախ և առաջ հանդիսացավ սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի փայլուն բոլշևիկյան դպրոց:

Սորհրդային յերիտասարդությունն աննախընթաց բարձրության հասավ: Յերիտասարդության նախորդ սերունդներից վոչ մեկն այնպիսի հնարավորություններ չի ունեցել իր Ֆիզիկական ու հոգևոր ծաղկման համար, վոր ունի խորհրդային յերիտասարդությունը: Յերիտասարդությունը յերբեք չի ապրել և չեր կարող ապրել՝ շրջապատված պետության այնպիսի բացառիկ հոգատարությամբ, ուշադրությամբ ու սիրով, վորպիսին ամեն որ զգում ենք մենք — խորհրդային յերիտասարդությունը:

Լենինյան կոմյերիտմիությունը, ինչպես և ամբողջ խորհրդային յերիտասարդությունը, բոլշևիկների մեծ կուսակցության ղեկավարությամբ, նրա անմիջական ոգնությամբ, հանդիսանում և նոր, անդասակարգ հասարակության վրաստեղման ամենասկզբի մասնակիցը:

Բոլշևիկների Համամիութենական Կոմունիստական Կուսակցությունը դաստիարակում և մեր յերիտասարդությանը և հանդիսանում և նրա ամբողջ կյանքի ու պայքարի ուսուցիչը:

Այս հինգ-վեց տարվա ընթացքում, առաջին հնգամյակի հաջող կատարման և յերկրորդ հնգամյակի առաջադրած խնդիրների լուծման հետևանքով՝ մեր յերկիրը դարձավ սոցիալիստական, մի յերկիր, վորտեղ վոչնչացված և մարդու շահագործումը մարդու կողմից:

Պրոլետարական մեծ հեղափոխությունն սկզբունքորեն տար-
բերվում է մյուս բոլոր հեղափոխություններից :

«Նա իրեն մղատակ է դնում վո՛չ թե շահագործման մի
ձևը շահագործման մի այլ ձևով, շահագործողների մի
խումբ շահագործողների մի այլ խմբով փոխարինելը, այլ
մարդու կողմից մարդու ամեն մի շահագործումը վնջնչաց-
նելը, բոլոր և ամեն տեսակի շահագործողական խմբերը վո-
ջնջացնելը ... » (Ստալին — «Հոկտեմբերյան հեղափոխու-
թյան միջազգային բնույթը» : «Լենինի դի հարցերը», էջ 258,
հայերեն 2-րդ հրատարակություն) :

Մեր յերկրում ընդմիշտ վոջնչացված է այն կարգը, Վոր
դեռևս իշխում է իՍՆՄ-ի սահմաններից դուրս՝ կապիտալիստա-
կան ստրկության ու ճնշման կարգը :

Սոցիալիստական տնտեսաձևը դարձավ ամբողջ տնտեսության
մեջ միակ ու անբաժան իշխող ձևը : Մեզ մոտ չկան կալվածատե-
րեր, գործարանատերեր, ֆաբրիկանտներ, վաճառականներ և
կուլակներ, չկան ձրիակերներ և մակաբույծներ :

Մեր պետության մեջ վոջնչացված է մասնավոր սեփականու-
թյունը՝ կապիտալիստական հատարակության այդ հիմքը, կապի-
տալիստների հարստացման աղբյուրը և աշխատավոր մասսաների
ճնշման գործիքը : Սոցիալիստական կարգի հիմքը հանրային սե-
փականությունն է : Իրականացված է սոցիալիզմի կարևորագույն
սկզբունքը՝ չախսատողը չի ուտի և վարձատրությունը տրվում է
ըստ աշխատանքի : Պատմության մեջ առաջին անգամ աշխատան-
քը դարձել է պատվի, արիության, փառքի ու հերոսության
գործ : Վերջնականապես արմատախիլ արվեց կապիտալիզմը գյու-
ղում : Կոլտնտեսությունները հաղթեցին անդառնալիորեն, դառ-
նալով այն ուժը, Վորը վճռում է ամբողջ գյուղատնտեսության և
նրա բոլոր ճյուղերի ճակատադիրը : Անհետացավ աղքատությունը
գյուղում և նրա հետ միասին անհետացավ գյուղի աշխատավո-
րության՝ անցյալում իրավադուրկ ու ճնշված խավը — չքավորու-
թյունը : Կոլտնտեսություններում աշխատավոր գյուղացիների
մասսաները հասան ապահովված մարդկանց վիճակին : Վոջըն-
չացվեց գյուղացիության տնտեսական քայքայման ու աղքատաց-
ման այն պրոցեսը, Վորը տեղի յե ունենում կապիտալիստական
բոլոր յերկիրներում :

Որհնդդային Միության մեջ չկան ճնշված և ճնշող ժողո-

վուրդներ: Խորհրդային Միության բոլոր ժողովուրդները, անկախ նրանց ազգությունից և կուլտուրայի մակարդակից, հանդիսանում են միասնական, համերաշխ, յեղբայրական ընտանիք:

Մեր յերկրում վերացված և դործազրկությունը՝ ամենասուկալի այն դժբախտություններից մեկը, վորին մշտապես դատապարտում և աշխատավորներին կապիտալիստական հասարակությունը: Բուրժուական տնտեսագետ Հարրի Եդիանը հարկադրված և խոստովանել, վոր կապիտալիստական յերկիրներում: «այժմ ալեկի շատ դործազուրկ կա, քան համաշխարհային պատերազմի ժամանակ զենքի տակ գտնվող մարդիկ կային»: Պատերազմի ժամանակ սովը կապված ևր պարենամթերքի պակասության հետ, այժմ դործազրկությունը և նրա ուղեկից սովը կապված են վոչ թե յպարենամթերքի պակասության, այլ ընդհանրապես, նրա առատության հետ: Մինչև 25 տարեկան յերիտասարդների ամբողջ սերունդներ աշխատանք գտնել չեն կարողանում:

Կապիտալիզմի կլասիկ յերկիրը՝ ԱՄՆ-ը 12 միլիոն դործազուրկ ունի, վորից 5 միլիոնը դործազուրկ յերիտասարդներ են: Գերմանիայում, վորտեղ Փաշիզմը խոստացել ևր շտապ կարգով վերացնել դործազրկությունը, պաշտոնական տվյալներով 5 միլիոն դործազուրկ կա: Հենց իր՝ Գյորինգի խոստովանությամբ, անցյալ տարի, և այն ել միայն իր կարծիքով Փաշիզմին հավատարիմ, ալեկի քան 13 միլիոն հոգի ապրում ևր բարեդործական աղքատիկ նպատաներով:

Վիճակագրությունը հաստատում և, վոր ճգնաժամի տարիներին ամբողջ կապիտալիստական աշխարհում սովից մահացել և յերկու միլիոն չորս հարյուր հազար հոգի: Նույն ժամանակամիջոցին կարիքից իրենց կյանքին վերջ են դրել 1.200 հազար հոգի:

Այսպես են, ընկերներ, դործազրկությունն ու նրա հետևանքները կապիտալիստական յերկիրներում:

Ընկեր Ստալինը 1931 թվականին տնտեսավարների խորհրդակցությանն իր արտասանած ճառում պատմական մեծագույն խընդիրներ դրեց մեր յերկրի առջև: Նա ասաց.

«Առաջավոր յերկիրներից մեմ հետ եմ մնացել 50—100 տարով: Այս տարածուքում մեմ գետի և կտրեմ մեցեմեմ 10 տարում: Կա՛մ մեմ այս բանը կաճեմ, կա՛մ մեզ կնզմեմ:

Ահա քե ինչ եմ քեյադրում մեզ մեր պարտավորութիւնները ԽՍՀՄ-ի բանվորների ու գյուղացիների հանդեպ: (Ստալին, «Տնտեսալարների խնդիրների մասին», «Լենինի գմի հարցերը», եջ 555, հայերեն 2-րդ հրատ.):

Մենք վերացրինք մեր յերկրի հետամնացութիւնը: Անցյալում հետամնաց, առավելապես դուռըացիական յերկիրը մենք դարձրինք հզոր, ինդուստրիալ պետութիւն, մի յերկիր, վորն ունի խոշոր կոլեկտիվ հողագործութիւն:

Առաջին հնգամյակի իրագործման և յերկրորդ հնգամյակի սլանների կատարման շնորհիվ ԽՍՀՄ-ն արդյունաբերական արտադրանքի ծավալով հաստատապես առաջին տեղը զբաղեց Յեւրոպայում, իսկ իր արդյունաբերութեան մի շարք ճյուղերում, վորոնց թիւում նաև այն ճյուղերում, վորոնք ամբողջովին նոր են տեսնուիլ այս տարիների ընթացքում, առաջին տեղն և զբաղում աշխարհում:

Մեր յերկիրը վերացրեց սովը տեխնիկայի ասպարեզում և բազա ստեղծեց ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան տեխնիկական վերակառուցման համար:

Անցյալում թույլ, պաշտպանութեան անպատրաստ յերկրից Խորհրդային Միութիւնը դարձավ պաշտպանունակութեան իմաստով առաջավոր յերկիր, այնպիսի մի յերկիր, վորն ընդունակ և մեզ համար անհրաժեշտ, ուզած քանակութեամբ, արտադրել պաշտպանութեան ժամանակակից զենքեր և մատակարարել դրանք բանակին՝ մեր վրա հարձակում տեղի ունենալու դեպքում:

Ստալանովյան շարժումը՝ հանդիսանալով ձոցիալիտական մրցութեան բարձրագույն ետապը, խոստանում և աշխատանքի արտադրողականութեան աննախընթաց ծաղկում և ժողովրդական տնտեսութեան ավելի մեծ վերելք:

Սոցիալիզմի հաղթանակը ԽՍՀՄ-ում, վորի մեծագույն պտուղներն որեցոր ավելի ու ավելի յեն շոշափելի դառնում, արդյունք են լենինյան-ստալինյան քաղաքականութեան, արդյունք են բոլշևիկյան կուսակցութեան ստալինյան նկատրոնական կոմիտեյի ղեկավարութեան:

Ժողովուրդների առաջնորդ ընկեր Ստալինը մշակեց և կենսագործում և մեր յերկրի վերակառուցման լենինյան պլանը:

Ընկեր Ստալինը վորոշեց մեր զարգացման գլխավոր դիմել յերկրի ինդուստրացումը, — արտադրութեան միջոցների արտա-

դրումը, կապիտալիստական յերկիրներից անկախ լինելու և ԽՍՀ Միության պաշտպանունակութունն ամրապնդելու ուղին: (Մափահարություններ):

Ընկեր Ստալինի՝ պրոլետարական հեղափոխության և սոցիալիստական շինարարության այդ հանճարի մշակած պլանը միակ ճիշտ, յլատմականորեն ստուգված ու հաղթական պլանը հանդիսացաւ: (Մափահարություններ):

Այն ուղին, վերով տարել և և տանում և ԽՍՀՄ աշխատավորներին ժողովուրդներէ մեծ առաջնորդ ընկեր Ստալինը, դա դժվարությունների հաղթահարման ուղին և, վերոնցից վախեցան, վերոնց առջև առդի տվին զանազան ուպրոտունիստներ: Նրանք՝ ուպրոտունիստները, վերձեցին լենինյան-ստալինյան ուղուց շեղել բանվոր դասակարգին, հող պարարտացնել կապիտալիզմի վերականգնման համար, բաց անել դռներն ինտերվենտներէ առջև:

Ընկեր Ստալինի դիտարած՝ բուլշևիկների կուսակցությունը բարձրացրեց բանվոր դասակարգի մարտական պատրաստությունը նրա բոլոր թշնամիների դեմ: Նա պատմական խնդիրների ճիշտ ըմբռնումով զինեց մեր յերկրի յուրաքանչյուր պրոլետարի, յուրաքանչյուր աշխատավորի: Կուսակցությունը ժողովրդին ցույց տվեց, թե ինչ են նշանակում ուպրոտունիստների վերձերը, վերոնք իրականում դարձան բանվոր դասակարգի թշնամիները, և ջախջախեց հակահեղափոխական տրոցկիզմը, աջ և ճակատ ուպրոտունիստներին:

Մենք հաղթանակ տարանք այն պատճառով, վեր մեզ առաջնորդել և մեծ Ստալինը: (Մափահարություններ): Ամեն անգամ, պայքարի դժվարին րոպեներին, ընկեր Ստալինի ցուցումներն ու լուղւնդները բանվոր դասակարգին ու աշխատավորներին վստահություն են ներշնչել, ճշգրիտ կողմնորոշում են տվել:

Մեր յերկրի ժողովուրդը գիտե և ամհուճորեմ հավատում և այն բանին, քե բանի վոր Ստալինն ասաց, նշանակում և, այնպես էլ կլինի (բուռն ծափահարություններ), նշանակում և, կատարելով նրա ցուցումները, հաղթանակն ապահովված կլինի: Ամեն անգամ ընկեր Ստալինը տվել և դործողությունների կոնկրետ ծրագիր, իր իմաստության հզոր ճաճանչով լուսավորել և հաղթանակի ուղին:

Ընկեր Ստալինը խնդիր դրեց՝ անդադրել շինարարության

պաթոսին, և մեր յերկրի բազմամիլիոն աշխատավորներն առաջնորդի լողոնդին պատասխանեցին հզոր սոցիալիստական մրցությամբ:

Ընկեր Ստալինը խնդիր դրեց՝ շինարարության պաթոսը լրացնել յուրացման պաթոսով, և ի պատասխան դրան, սոցիալիզմի միլիոնավոր կառուցողները նստեցին գրքի առջև, մտան տեխնիկական խմբակները, դպրոցները, դասընթացները, զանազան ուսումնական հաստատություններ, սկսեցին տիրապետել տեխնիկային:

Ընկեր Ստալինը խնդիր դրեց՝ արտադրական-տեխնիկական ինտելիգենցիայի կադրեր ստեղծել մեր յերկրի բանվոր դասակարգից դուրս յեկած մարդկանցից, և մեր յերկրի աշխատավորները, մեր յերկրտասարդությունը լայն արշավով գլխաց դեպի գլխությունը, և ներկայումս մենք արդեն ունենք արտադրական-տեխնիկական ինտելիգենցիայի մեր այդ կադրերը:

Ընկեր Ստալինի ղեկավարությամբ կատարված և դյուղատընտեսության մեծագույն վերակերտումը, վերացված և կուլակությունը վորպես դասակարգ, ստեղծված են և տնտեսապես ու կադմակերպորեն ամրացված են կոլտնտեսությունները: Կոլտնտեսային կյանքի ստալինյան կանոնադրությունը հիմք և հանդիսանում կոլտնտեսային դյուղացիության հետագա ունեոր ու կուլտուրական աճման համար:

Ընկեր Ստալինն ամբողջ պայքարի ընթացքում իր իմաստուն ղեկավարությամբ աճեցրեց ու աճեցնում և ամրացնում և մեր մեծ, բուլճերիկյան կուսակցությունը:

ՀամԿ(բ)Կ-ն հետևելով ընկեր Ստալինի ցուցումներին, դուրս վնդեց իր շարքերից անկայուն, մանր-բուրժուական և լենինիզմին թշնամի տարրերին: Կուսակցությունը ջանախնաց սպիտակ-գվարդիական-գլխովյեկած-կամենեվյան խմբակը, վորն ընկ. Կիրովի ստոր սպանության կադմակերպիչն ու վոդեշնչոլն եր:

Ընկեր Ստալինի կողմից առաջադրվել և հենց իր կողմից ևլ մշակվել և կուսակցական տնտեսության մեջ բուլճերիկյան կարգ հաստատելու հարցը:

Այժմ մեր կուսակցությունն ավելի քան յերբեկից դադարաբապես ամրակուռ և, կադմակերպորեն համախմբված, միաձուլը ու միասնական: (Մափաքարություններ):

Լենինյան կոմյերիտությունը, մեր ամբողջ խորհրդային

յերիտասարդությունը հաւարտ եւ, վոր մեղ ղեկավարում ե բոլլէկ-
կյան մեծ կուսակցությունը: Մենք պարծենում ենք, վոր մեր յե-
րիտասարդությանն անեցնում, դաստիարակում ե սովորեցնում
ե մեծ Ստալինը: (Ծափահարություններ): Մեր յերիտասարդու-
թյան մեջ ամենամասսայական լողունդն ե հենց իր՝ այդ յերիտ-
սարդության առաջադրած լողունդը՝ «Հնորհակալություն ընկեր
Ստալինին՝ յերջանիկ կյանքի համար»: (Բռնոմ ծափահարու-
թյուններ):

Մեր յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակը մարքսիստական-լե-
նինյան ուսմունքի հաղթանակն ե: Սոցիալիզմի հաղթանակը ԽՍՀ
Միությունում բոլլէիկների ստալինյան Կենտրոնական կոմիտեյի
ղեկավարության արդշունքն ե: Բոլլէիկների կուսակցությունը
սոցիալիստական հաղթանակների կաղմակերպիչն ե, իսկ ընկեր
Ստալինը՝ այդ հաղթանակների վոդեշնչոդն ու հանճարեղ ղեկա-
վարը: (Ծափահարություններ):

II. ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Մեր յերկիրն արդեն խորհրդային իշխանության ժամանակ ծնված ու դաստիարակված յերիտասարդ մարդկանց մի ամբողջ սերունդ ունի: Ժողովրդատնտեսական հաշվառման կենտրոնական վարչության տվյալներով մեր յերկրում Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո ծնված մարդկանց թիվն առ 1-ն հունվարի 1936 թվի կազմում և ԽՍՀՄ բնակչության ամբողջ թվի 43 տոկոսը¹, յերկրի բնակչության համարյա կեսը: (Մափախարաքյումներ):

Սոցիալիստական շինարարության բոլոր բնագավառներում մեր յերիտասարդությունը, Լենինյան կոմյերիտմիությունը հանդիսացել են և հանդիսանում են ակտիվորեն դործող ուժ: Խորհրդային Միության մեջ չկա այնպիսի անկյուն, վորտեղ կոմյերիտականները փառաբանված չլինեն իրենց աշխատանքային սրբադործություններով:

Այս ժամանակի ընթացքում ՀամԼԿՑԽՄ կենտկոմը մոտ 200-000 լավագույն կոմյերիտականներ և ուղարկել մեր մեծ յերկրի ամենապատասխանատու շինարարությունները, չհաշված տեղական կազմակերպությունների (Ուրալ, Ուլլախնա, Արևմտյան Սիբիր, Մոսկվա, Հյուսիսային յերկրամաս) կատարած բազմաթիվ մոբիլիզացիաները:

1000 կոմյերիտական մենք մոբիլիզացիայի յենթարկեցինք և

¹ Հաշվարկումները կատարված են ԽՍՀՄ բնակչության տարեգրքին կապի տվյալներից, 1926 թվի վիճակագրության հիման վրա, հաշվի առնելով հետագա տարիների ծնունդն ու մահացությունն ըստ տարեթվի:

ուղարկեցինք Արևելյան Սիրիո՝ վոսկու արդյունաբերութեան մեջ աշխատելու համար :

1200 կոմյերիտական զնացին «Դալպրոմաորոյի» շինարարութեանը :

1500 կոմյերիտական մօրելիզացիայի յենթարկվեցին Արևելյան յուրացնելու համար :

Մեր ուղարկած 2000 կոմյերիտականները յուրացնում են Սալոնիկի հարստութեանները :

Մեր ուղարկած 5000 կոմյերիտականները յուղիչներ դարձան յերկաթուղային տրանսպորտում :

Կոմյերիտաժողովքայն Կենտկոմը 6000 կոմյերիտական մօրելիզացիայի յենթարկեց կապի ուղեւորները ամբացնելու համար :

7000 կոմյերիտականներ կառուցում եյին Սաալինդ-բաղի տրակտորային գործարանը :

20.000 կոմյերիտական մենք ուղարկեցինք անտառափայտի մթերման :

36.000 կոմյերիտական իշան Դոնբասի հանքահորերը, վորպեսզի հանքերը դուրս բերեն ճեղքվածքից :

Զվախենալով դժվարութեաններից ու խոչընդոտներից, կոմյերիտականներն ամենայն վստիքով յամբար և համառութեամբ հետոյաբար աշխատել են, առաջատուր ուժ հանդիսանալով բազմաթիվ շինարարութեաններում :

Հիշենք, վոր Բոբրիկի՝ ընկեր Սաալինի անվան քիմիկոմբինատի շինարարութեան մեջ կոմյերիտականները բանվորութեան ամբողջ թվի 65 տոկոսն եյին կազմում, ընկ. Լ. Մ. Կազանովիչի անվան «Շարվորտդչիպնիկում»—70 տոկոս, «Լուդանսորոյում»—55 տոկոս, «Ալդովսաալում»—45 տոկոս :

Կոմյերիտականների ձեռքերով կառուցված են խոշորագույն գործարաններ—մեր յերկրի պարծանքը : Դրանք տրակտորային գործարաններն են, դա ընկեր Մոլոտովի անվան ալտուգործարանն է, զգալի չափով Մադնիտկան ու Կուզնեցկը, Դոնպրոսորոյը, վորի կոմյերիտական կազմակերպութեանը հարվածային աշխատանքի համար պարզեցատրված է Լենինի շքանշանով : Մետրոպոլիտանի շինարարութեանը բացառիկ ծառայութեաններ մատուցելու համար մայրաքաղաքի կոմյերիտաժողովունը, ընկեր Սաալինի առաջարկութեամբ, նույնպես պարզեցատրվեց Լենինի շքանշանով : Կոմյերիտականների ուժերով բարձրացվեց «Ռուսալ-

մաշը»։ Կոմյերիտականների ուժերով հեռավոր Ամուրի վրա ան-
նախընթաց կարճ ժամկետում, չնայած տալուայի սարսափելի
պայամաններին, կառուցվեց Կոմսոմոլսկ քաղաքը, վորը կուսակ-
ցության և կառավարության կողմից այդ անունով կոչվեց իպա-
տիվ Լենինյան կոմյերիտմիության։ (Բուռն ծափահարություն-
ներ)։

Այդ ամբողջ մեծ աշխատանքի հաջողությունն ապահովվեց
լենինյան մեծ մրցակցությամբ, վորի դրոշն առաջին անգամ
կոմյերիտականները բարձրացրին։

Ներկայումս յերիտասարդության և կոմյերիտականների դերն
ե՛լ ավելի յե մեծացել սոցիալիստական շինարարության մեջ։
Անցյալ տարվա հուլիսի 1-ին մինչև 23 տարեկան հասակ ունեցող
յերիտասարդությունը մեր յերկրի բանվորության ընդհանուր
թվի 3½ տոկոսն եր կազմում։

ԽՍՀՄ-ում 7.000.000 յերիտասարդ բանվոր կա մինչև 23 տա-
րեկան հասակի։ Դրանցից 3.140.000 աշխատում են արդյունաբե-
րության մեջ, 700.000 — յերկաթուղային տրանսպորտում և
700.000 — շինարարություններում։

Յերկրի առաջատար դործարաններում յերիտասարդության
տոկոսը շատ նշանակելի յե։ Որինակ,

Կազանովիչի անվան առանցքակալների առաջին դործարան	42 տոկ.
Մազնիտոգոսկի մետաղաձուլական դործարան	43 տոկ.
Հիբնամոս դործարան Կիրովի անվան	44 տոկ.
Դադլյանների դործարան Որջանիկիձեյի անվան (Մոսկով)	46 տոկ.
Չելյաբինսկի տրակտորի դործարան	47 տոկ.
Սաալինոգորսկի Ստալինի անվան քիմիամբինատ	60 տոկ.

Յերկրի խոշորագույն նոր դործարանները լցված են յերիտա-
սարդությամբ։ Յեւ դործարաններն են յերիտասարդ, և բանվոր-
ները՝ յերիտասարդ։

Բանվորների այդ յերիտասարդ բանակի նշանակությունն ե՛լ
ավելի յե մեծանում, յեթե հաշվի առնենք, վոր բուլչեիկների կու-
սակցության և խորհրդային իշխանության հողատար կերպով
դաստիարակած յերիտասարդությունը տարեցտարի ե՛լ ավելի
դրադետ և դառնում և ավելի ու ավելի հաջող և յուրացնում
սեխնիկան։

Պետք ե հիշել, վոր Լենինյան կոմյերիտմիությունը և բան-
վորական յերիտասարդությունը, ընկեր Սաալինի աշակցությամբ

և քաջալերումով, տեխնիկական և հասարակական-տեխնիկական քննությունների կազմակերպման նախաձեռնողները յեղան, քննություններ, վստեք մեծ դեր խաղացին նոր տեխնիկայի յուրացման գործում, և ստատիստիկայի շարժման նախերգանքը հանդիսացան:

Լենինյան կոմյերիտմիությունը, բանվորական յերիտասարդությունը առաջին նախաձեռնողները յեղան նաև՝ ստատիստիկայի շարժման մեջ: Աշխատանքի ավելի բարձր արտադրողականության համար մղված սոցիալիստական մրցակցության նոր ետապն սկսեց յերիտասարդ բանվոր Ստատիստիկ, վորն իր առաջին ունկորդը նվիրեց միջազգային յերիտասարդական որվան: Տրանսպորտում ստատիստիկայի մեթոդների պիոները հանդիսացավ մեր համագումարի նախադահուլթյան անդամ կոմյերիտական Կրիվոնոսը (ծափահարություններ), տեքստիլ արդյունաբերության մեջ՝ նույնպես մեր նախադահուլթյան անդամ կոմյերիտուհի Յեվդուկիա Վինոգրադովան (ծափահարություններ), մեքենաշինության մեջ, Գորկու դարրին Բուսիդինից հետո՝ Փարգործուտի տասնյութամյա սան կոմյերիտական Կուրյանովը:

Ինչպես և մեր յերիտասարդության արտադրական վորակավորումը: Վերցրեք երեկտրոտեխնիկական արդյունաբերությունը: Մինչև 23 տարեկան հասակի յերիտասարդությունը փականագործների մեջ կազմում է 47 տոկոս, խառատների մեջ—49 տոկոս: Այտտորակտորային արդյունաբերության մեջ աշխատող բոլոր ձուլողների 42 տոկոսը յերիտասարդություն է, փականագործները—49,5 տոկոսը, խառատները—54,5 տոկոսը, Փրեզերի վրա աշխատողները—54,4 տոկոսը: Տրանսպորտային մեքենաշինության մեջ խառատների 50 տոկոսը մինչև 23 տարեկան հասակ ունի, Փրեզերի աշխատողները—47 տոկոսը, նազծողները—62 տոկոսը: Դրությունն աչպես և նաև արտադրության մյուս ճյուղերում: Այս տարիների ընթացքում միայն Փարգործուտի դպրոցները յերիտասարդությունից 1.380.000 վորակյալ բանվորներ են պատրաստել: Մեր յերիտասարդությանը կարող է նախաձեռնումը լողջ աշխարհի աշխատավոր յերիտասարդությունը:

Իր գործի տեխնիկային տիրապետելը, վորակավորման բարձրացումը անդրադարձան նաև յերիտասարդության աշխատավարձի վրա: 1931 թվի հունվարից մինչև 1935 թվի դեկտեմբերը յերիտասարդության աշխատավարձը բարձրացավ 340 տոկոսով:

Աշխարհի և վոչ մի յերկրում չի կարելի տեսնել վորևեման բան: Յեւ այդ ամենը մեզ տվեց սոցիալիզմի հաղթանակը, բոլշևիկյան կոստակցութիւնը, այս ամենը մեզ տվեց Ստալինը: (Ծափահարութիւններ):

Գործադրութիւնը, քաղցը և կարիքը չեն սպառնում մեր յերիտասարդութեանը, մեզ մոտ չկա և չի կարող լինել հոգս ու որովա մասին:

Ֆաշիստական, կապիտալիստական յերկիրներում յերիտասարդները—դրանք յերրորդ կարգի մարդիկ են:

Յեթե մեր յերիտասարդութիւնը անկախ տարիքից ու սեռից հաւասար աշխատանքի համար հաւասար աշխատավարձ եւ ստանում մեծահասակ բանվորների հետ, ապա բուրժուական, Ֆաշիստական յերկիրներում յերիտասարդութեան աշխատավարձը, վորպէս կանոն, միշտ եւ անհամեմատ ցածր եւ մեծահասակ բանվորի աշխատավարձից:

Կապիտալիստական յերկիրներում գործադրութեան սպառնալիքը մահւման ողակի նման կախված եւ յերիտասարդութեան ղլխավերել: Ֆաշիստական Գերմանիայում գործադուրկների 26 տոկոսը յերիտասարդ են, Ամերիկայում — 28 տոկոսը, Իտալիայում — 41 տոկոսը:

Ֆաշիզմը մի ժամանակ փայլուն ապագա յեր խոստանում յերիտասարդութեանը, — աշխատանք, հաց, աղատութիւն և ուսում: Իրականութեան մեջ նա բերեց յերիտասարդութեան մասսայական արձակումներ ձեռնարկութիւններից, քաղց, այսպէս կոչված աշխատապարհակալին ճամբարներ, վոչ—մարդկային անընդհատ ղինվորական խտտավարժութիւն:

Հիտլերն արդեւից յերիտասարդութեանն աշխատել ձեռնարկութիւններում, սլարտավորեցնելով նրան վորոշ ժամանակ աշխատել աշխատանքային յլարհակի ճամբարներում — այդ յուրահատուկ կաղեմատներում, վորտեղ Ֆաշիզմը նրանից գողանում ե ուժն ու յերիտասարդութիւնը:

Գերմանիայում, Անգլիայում, Ամերիկայում և Ֆրանսիայում բարձրագույն մասնագիտական ուսումնական հաստատութիւններն ավարտող յերիտասարդութեան կեսից ավելին, չկարողանալով իր եներդիպի ու գիտելիքների գործադրութիւն գտնել, լրացնում ե գործադուրկների բանակը:

Ֆրանսական գյուղի յերիտասարդ գյուղացի Լադելիս Ռի-

վերը գրում ե. «Մեր պատանեկությունն անուրախ ե, մեր ամբողջ կյանքը ծանր, մաշիչ, անուրախ աշխատանք ե: Մենք նույնիսկ չենք կարող յերազել, թե կստեղծենք ընտանեկան ոջախ, աղքատությունը վտարում ե սերը»:

Յերիտասարդության աշխատանքի պաշտպանությունն ամենեւին չկա միջ միայն Ֆաշիստական Գերմանիայում, այլև կապիտալիստական բոլոր յերկիրներում, վորտեղ մերջին տարիներս վոչնչացված են նույնիսկ պաշտպանության այն չնչին նորմաները, վորոնք յերբեկցե պաշտոնապես գոյություն են ունեցել: Գերմանիայի արդյունաբերական տնտեսները հաղորդում են. «Դժբախտ դեպքերը յերիտասարդության մեջ ահռելիսին աճել են: 1932 թվի համեմատությամբ նրանք Թյուրինգիայում աճել են 100 տոկոսով, իսկ Բադենում՝ 300 տոկոսով»: Դրան ոժանդակում ե Ֆաշիստները՝ իշխանության գլուխ անցնելու կապակցությամբ, աշխատանքային ողվա յերկարացումը յերիտասարդության այն հատվածի համար, վորը դեռ աշխատում ե ձեռնարկություններում:

Ներքին դործերի միլիտարության տվյալներով առ 1-ն փետրվարի 1935 թվի ձապոնիայում 331.000 յերիտասարդ կանայք, անլուր կարիքի ճնշման տակ, պոռնկությամբ են դբաղվում:

Մեր յերիտասարդությանն անծանոթ են քաղցի ու կարիքի սարսափները, Ֆիդիկական և հոգևոր տանջանքները, վորոնք, ինչպես մենք տեսնում ենք, յերիտասարդությունն ասլրում ե կապիտալիստական յերկիրներում: Յերիտասարդության դաստիարակության բոլոր արմատական հարցերը, վորոնք աշխատաւոր յերիտասարդության համար յերբեք չեն կարող լուծվել կապիտալիստական հասարակության մեջ, մեղ մոտ ԽՍՀՄ-ում խորհրդային իշխանությունը լուծել ե հոգւտ յերիտասարդության:

Սոցիալիզմի հաղթանակը ԽՍՀՄ-ում արմատապես վտխեց վոչ միայն քաղաքային, այլև գյուղական յերիտասարդության դրությունը:

Համ. ԼԿՅԵՄ IX համագումարից ի վեր կոլտնտեսական-կոմ-յերիտականների քանակը կրկնապատկվեց և հասաւ 1.200.000 հոգու: Գյուղի կոմյերիտականների 87,8 տոկոսը անմիջականորեն աշխատում ե կոլտնտեսային արտադրության մեջ:

Հողագործական բոլոր բրիգադները ողակավարների մեջ մինչե 26 տարեկան հասակ ունեցող յերիտասարդությունը կազմում

և 31 տոկոս՝ Նույնիսկ այնպիսի պատասխանատու աշխատանքում, վարպետին տրակտորային բրիգադներին ղեկավարումն է, յերիտասարդութունը խոշոր դեր է խաղում, — տրակտորային բրիգադներին և նրանց ողնականների 30 տոկոսը յերիտասարդութուն է և 12 տոկոսը՝ կոմյերիտականներ: Բավական է ասել, վոր մեր յերկրի յուրաքանչյուր յոթերորդ տրակտորիստը կոմյերիտական է, յուրաքանչյուր վեցերորդ՝ կոմսոյսովարը կոմյերիտական է:

Կոմյերիտականների դերը գյուղատնտեսության մեջ առանձնապես ցայտուն կերպով յերևում է Մոսկվայի մարզի որինակով. այստեղ յերիտասարդութունը կոլտնտեսականների նախագանների ընդհանուր թվի 19 տոկոսն է կաղմում, իսկ բրիգադներին թվի 39 տոկոսը: Մոսկվայի մարզը բացառութուն չէ: Գյուղատնտեսության առաջավորների խորհրդակցությունները մեր կուսակցության և կառավարության ղեկավարների հետ՝ ակնբերեն և համողիչ կերպով ցույց տալին այդ անհերքելի վիստը:

Կոլտնտեսային կարգը գյուղացիական յերիտասարդության համար ստեղծեց աշխատանքի, կրթության և դաստիարակության այնպիսի լայն հնարավորություններ, վորպիսիք նրանից առաջ ուներ քաղաքային յերիտասարդությունը: Անում է գյուղացու նոր տիպը — գյուղատնտեսական խոշոր արտադրության կուլտուրական աշխատողի տիպը, վորը լավ տիրապետում է մեքենային տեխնիկային, վոր ապրում է ունևոր և կուլտուրական կյանքով:

Գյուղացիական յերիտասարդութունը արդեն իր միջից առաջ է քաշել իր բավադույն ներկայացուցիչների, սոցիալիստական շինարարության հերոսների ամբողջ համաստեղութուն, վորոնց ճանաչում է ամբողջ յերկիրը:

Բոլոր ժողովուրդներին, այդ թվում նաև ուսաների, գեղջկուհիները մինչև Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխութունն իրենց իսկական հերոսուհիները չունեցին: Ռուս գեղջկուհին միայն տանջանքի, կարիքի և դրկանքի հերոսուհի յեր, վորին մի ժամանակ այդ իմաստով յերգում եր սուետ Նեկրասովը: Միայն մեր հեղափոխութունը, միայն կոլտնտեսային կարգը դաստիարակեցին գեղջկուհիներին, իսկական հերոսուհիներին, վորոնք ընդունակ են ստեղծագործական աշխատանքի հրաշքներ գործել: Յեվ այդպիսի

հերոսահայերից առաջինները հանդիսանում են կոմյերիտուհի Մարիա Դեմչենկոն և նրա ընկերուհիները: (Մափահարություններ):

Համաժողովենական հուշակ ձևով բերին կոլտնտեսային կոմյերիտի լուսնային լուսնային սաները, փառապանք չբանջանակիրներ — կին տրակտորիստ Պաշա Անդեյկինան իր բրդադեղի հետ (ծափահարություններ), յերիտասարդ բրդադեղի Մելիսա Յորայիսյու, կոմյերիտական Իվան Սոլովյով, 19-ամյա կոմյերիտուհի-կթվոր Տայիսա Պրոկոպյուկան, յերիտասարդ բրդադեղի Գոլունովով, կոլտնտեսության նախագահ կոմյերիտական Սերգեյ Կորոտկով, կթվոր Պրոկոպյուկան, կոմյերիտուհի-կթվոր Մարիա Եսկով, կոմյերիտական — կոմբայնավարներ Իվան Ջուրովիկ, Իվան Ջաբանենկոն, Կ. Բորիս, Դ. Կորոտկով, Ա. Ուլյանկին, Լ. Կորոտկով, Ուլյանա Կիրիլենկոն, Ա. Ջերնովան, տրակտորիստներ Իվան Ուստոպյուկ, Պ. Գոլունով, կոլտնտեսուհի ողակավար Բելլա Միսոստիսկան, կոմյերիտուհի-աղբոնոմ Նատալյա Պոպովիկյան, յերիտասարդ բրդադեղի Յուլյանով Բելլա, բամբակ հավաքող Թադիստ Թուրայիսյան, Ղազարստանի անվանի ձիարածացնող Մադլոմ Արքայիսյու և բազմաթիվ ուրիշներ, չորսնք ստացան կոմսովարության բարձրագույն իշխանք:

Ահում և աղագին հանրապետությաններ, յերիտասարդի և մարդերի յերիտասարդության ակտիվությունը: Այդ յերիտասարդությունը հաստատուն կերպով առաջավոր տեղ և նվաճել սոցիալիստական շինարարության մեջ, և առաջին հերթին կոլտնտեսային արտադրության մեջ: Հիշեցեք Թեկուդ Հյուսիսային Կովկասի յերիտասարդ բրդադեղիների մրցությունը կամ Թե Միլին Ասիայի յերիտասարդության, կոմյերիտականների հերոսական աշխատանքը բամբակ հավաքելու դրժում:

Կոլտնտեսային յերիտասարդությունն աղնիմ աշխատանքով ապահով, կուլտուրական կյանք և նվաճում իր համար:

Մտորելիչենսկի ՄՏԿայանի (Թաթարիս) տրակտորային բրդադեղի կոմյերիտական բրդադեղի ընկ. Պ. Գոլունով սլատում եր.

«Յես, ընկերներ, նախկին չբավորս, առաջ ձի չունեյի, իսկ այժմ ունեմ սեփական մարդատար ավտո: Յես 1935 թվին վաստակեցի ավելի քան 3000 ռուբլի փողով, 45 ցենտներ հաց և 18 տոնն դանազան տեսակի բանջարեղեն: Դա այնքան և, վորքան

իմ ծնողներն ամբողջ ընտանիքով չեյին կարող վաստակել շատ տարիների ընթացքում»:

Մոլդավական հանրապետության Զերժինսկու անվան կոլտըն-տեսությունից կոմյերիտական ընկեր Շմոյիսը 1935 թվի դեկտեմբերի 31-ին դրում է հետևյալը.

«Ընկեր'ը կոտարեմ: Յես մոռացա ասելու, թե ինչպես եմ ապրում, և կոլտնտեսությունից առաջ յես յերբեք այդպես չեյի ապրում. այժմ յես 10 վոչխար ունեմ, 2 արու խոզ, կես հեկտար խաղողի տեղ և քառորդ հեկտար այդի, 1935 թվին աշխորբերիս համար ստացա 180 վուլթ հացահատիկ, մի տոկառ դինի. լավ վոտնաման ու զղեստներ ունեմ» և այլն:

Այդպիսի վաստեր կարելի չե շատ բերել:

Այն ժամանակ, յերբ կոլտնտեսային յերիտասարդությունը ամբողջ կոլտնտեսային դյուղացիության հետ հաստատ կանգնել է ունեւոր և կոլտուրական կյանքի ուղու վրա, աշխատավոր դյուղացիության կյանքը կապիտալիստական յերկիրներում հասել և աղքատիկ մակարդակի:

Ցալիստական Գերմանիայում առանձին թերթեր, չնայած անյուր դարձնության, վորոշ պատկերացում են տալիս դյուղացիների սարսափելի դրության մասին, մասնավորապես Արեւելյան Բալթիկայում: «Ինուլիներ Բյորդեն Ցալտունդ» թերթի հատուկ թղթակիցը գրում է. «Յեթե ասում են, վոր շրջանն աղքատ է և սուր կարիքի մեջ է, դա դեռ լրիվ պատկերացում չի տալիս իրականության մասին: Գյուղացիների կյանքի մակարդակը ցույց է տալիս այն հանգամանքը, վոր դինսպարտների 70 տոկոսը քրննությունից հետո անպետք է ճանաչվում թերասնման պատճառով»:

Իտալիայում տասնյակ հազարավոր մանր հողատերծներ, գտնվելով ծայրահեղ քայքայման պայմաններում, թողնում են իրենց վորքը տնտեսությունները, հեռանում են իրենց տներից:

Ամենից ավելի չժմեցուցիչ է Լեհաստանի դյուղացիների աղքատությունը: «Վիդվոլենիե» թերթը հրապարակել է դյուղացի Իսիդոր Գալինի նամակը, վորի մեջ նա գրում է. «Մեր մեծամասնությունն ապրում է նույնիսկ ավելի վատ պայմաններում, քան տՖրիկյան նեգրերը: Մեր ընտանիքները ալյասերվում են ու հիվանդանում քաղցից, բնակելի շենքերի և հիգիենայի տարրական պայմանների բացակայությունից»:

Կապիտալիստական յերկիրներում չքավորապես դյուղացիության համար հացը դառնում է ճոխության առարկա: Ոճառը, լուցիկին, նավթը—սրանք այնպիսի ասլրանքներ են, վորոնք անմատչելի յեն լեհական չքավորապես դյուղացիության մեծամասնության համար: Ինչպես դրում է մի լեհական թերթ, «Կարիքը գերադասեցում է ամենապառ ֆանտադիան»:

Կապիտալիստական յերկիրների դյուղացիության դրությունն այսպես ստորերելում է մեր դյուղացիության հարաճուն բարեկեցությունից:

Կյանքի սոցիալական և տնտեսական պայմանների փոփոխության, ինչպես դյուղի, այնպես և քաղաքի աշխատավորության նյութական դրության անընդհատ բարելավման ազդեցության տակ մեր յերիտասարդությունն աճում է ուժեղ, ֆիզիկապես ավելի ամուր, քան յերբեիցե յեղել է:

Մեենքին հայտնի յե, վոր առաջներում հատկապես բանվորական յերիտասարդությունն ամենից ավելի վատ առողջություն ունեք: Սակայն այժմ մեր յերիտասարդ բանվորների թոքերն առողջ են, մկաններն ու ներվերն ամուր, սիրտը լավ աշխատող: Ահա թե ինչ է ասում զորակոչային հանձնաժողովների վիճակագրությունը.

1928 ՅԵՎ 1933 թ. թ. ԿԱՐՍԻ ԲԱՆԱԿ ԿԱՆԶԱՍԻ ԽՍՅՄ ԲԱՆՎՈՐ
ՅԵԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՄ)

Ցերիտորիան	Տարիները	Զորակոչիկների յուրաքանչ. հազար յակին			
		Շնչառության որդանների ատերերը կուլող	Ներվային սխտանի ֆունկցիան, հիվանդություններ	Մաշի ֆունկցիան, թրոնալ հիվանդություններ	Ֆիզիկական ընդհանուր թրամում
Մոսկվա	1928	38,0	20,2	78,4	25,7
Մոսկվա	1933	5,7	3,9	18,6	4,4
Ուկր. ՄԽՀ	1928	34,6	9,3	73,5	35,9
Ուկր. ՄԽՀ	1933	6,8	2,8	5,1	4,9
Բաշկիր. ԻՄԽՀ . .	1928	51,0	7,0	107,1	19,1
Բաշկիր. ԻՄԽՀ . .	1933	8,9	1,8	21,3	7,1

Մեր յերիտասարդությունն ավելի վայելչակազմ է դառնում: Յերիտասարդներն ավելի բարձրահասակ են դառնում, մեծանում

ե նրանց կրծքի լայնությունը և քաշը: Պրոֆեսիոնալ հիվանդու-
թյունների Որուխի անվան ինստիտուտի մեղ հաղորդած թվերը
ցույց են տալիս.

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՄԱՐԶԻ ԴԵՌՍԱՄԱԿ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ
1923—1934 թվերին

18 տարեկան հասակի միջին և ուցանիշները	Տ զ ա մ ա ր դ ի կ		Կ ա ն ա յ ք	
	1923 թ.	1934 թ.	1923 թ.	1934 թ.
Հասակը (սանտիմետրերով)	159,7	162,4	152,8	154,4
Քաշը (կիլոգրամներով)	51,9	54,3	49,4	53,1
Կրծքի շրջագծեր (սանտիմետրերով)	79,7	81,9	76,4	80,5

Մեր յերիտասարդությունն ստեղծում է ամուր, առողջ և անհիջ: Յարական Ռուսաստանում շատ մեծ էր վաղ ամուսնությունների թիվը: 1910 թվին քաղաքներում բոլոր ամուսնությունների 14 տոկոսը տղամարդիկ կատարում էին մինչև 20 տարեկան հասակը: Գյուղում կանանց կեսից ավելին—58 տոկոսը— մարդու յեր դնում մինչև 20 տարեկան հասակը: Մեր որերում տղամարդկանց և կանանց մեծ մասն ամուսնանում է 20—24 տարեկան հասակում:

Սորհրդային իշխանությունը մեծ հոգատարություն է ցույց տալիս յերիտասարդ մայրերին և յերեխաների առողջությանը: Դրա մասին է խոսում մասնավորապես մանկապարտեզների թվի ավելացումը, —1930—31 թ.թ. մանկապարտեզներն սպասարկում էին 370.000 յերեխայի. 1934—35 թ. թ. մանկապարտեզներում արդեն 1.181.000 յերեխա կար: Բացի դրանից, ավելի քան 4 միլիոն յերեխաներ են ընդգրկված ամառային մանկապարտեզներում:

Սորհրդային յերկրում աճում է ֆիզիկական ամրակազմ և բարոյապես կայուն մարդկանց առողջ, հզոր, ուժեղ սերունդ:

Առողջ, կենսուրախ յերիտասարդությունը դիտությունների նկատմամբ բաղձակողմանի մեծ և վիթխարի անհաղություն է հանդես բերում:

Ժողովրդի ամենախոր շերտերից, կուլտուեսային դյուղերից,

գործարանային ցեխերից, հեռավոր ազգային ծայրերի կիրճերից տասնյակ և հարյուր հազարավոր յերիտասարդներ գիտության և գիտելիքների արշավի յեն դուրս յեկել: Նրանց առաջ բաց են բոլոր ուսումնական հաստատությունները, բոլոր ինստիտուտները, բոլոր համալսարանների դռները:

Նրանց առաջ լայն ճանապարհ կա դեպի ամեն մի ամենապատասխանատու աշխատանք: Դրա համար պահանջվում է միայն մի բան, — սովորել և սովորել: Յեւ մեր յերիտասարդությունը համառորեն սովորում է:

Ժողովրդատնտեսական հաշվառման կենտրոնական վարչության տեղեկություններով առաջին հնդամյակի ընթացքում և յերկրորդ հնդամյակի տարիներին տնտեսականը կոմյերսականներից պատրաստել և 301.000 վորակյալ մասնադետներ, այդ թվում 35.000 ինժեներ, 83.000 տեխնիկ, 59.000 աղբոնոմ, ղրոտեխնիկ, անասնաբույժ և դյուղատնտեսության մեխանիկ, 92.000 ուսուցիչ՝ բարձրագույն և միջնակարգ կրթությամբ և այլն: Բացի դրանից անմիջապեսորեն ՀամԼԿՅՍԿ կենտրոնական կոմիտեն 50.000 կոմյերսականների աշխատանքի յե տղարկել վորդես տարական դպրոցի ուսուցիչներ:

Այս տարիների ընթացքում միլիոնավոր հաճել և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ցանցը, ըստ վորում այժմ տեղի յե ունենում ուսանողության յուրահատուկ «յերիտասարդացման» առանձնապես հետաքրքիր պրոցես:

ԽՍՀՄ ԲՈՒՆԵՐԻ ՑԵԿ ՏԵԽՆԻԿՈՒՄՆԵՐԻ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԸ *)

Ուսումնական հաստատությունների անունը	Ուսանողների թիվը (հազարներով) առ		ՀամԼԿԵՍԿ անդամների և թեկնածուների թիվը սովորողների թվում, տոկոսներով		1935 թ. ընդունվածների կազմի ըստ տարիների, տոկոսներով			
	1/1 1930 թ.	1/X 1935 թ.	1928 թ.	1935 թ.	13 տարեկանից ցածր	16-22 տարեկան	30 տարեկան և ավելի	
1. Բուհեր և բաղնիքներ	191,1	522,4	19,3	33,5**	10,4	53,1	4,8	
2. Տեխնիկական . . .	327,1	705,2	—	31,3**	70,5	24,4	0,9	

* Ժողովրդ. տնտեսության հաշվառման կենտր. վարչության տվյալներով:

** Առանց միաժամանակ կուսակցության անդամ և թեկնածու հանդիսացող կոմյերսականների:

Գլխավորներն ձեռք բերելու բացառիկ ձեռքով, այնուամենայնիվ, առանձնապես մեծ է մեր ազգային հանրապետություններում : Ահա հետաքրքիր աղյուսակ .

ԲՈՒՇԵՐԻ ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱԶԳՈՒԹՅԱՆ 10 ՀԱՋԱՐ ԲՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՄԱՏՈՒԹՅԱՄԲ

Ժողովուրդներ . . .	Բուհերում սովորողների քանակն առավել ժողովրդի 10.000 բնակչությանը		Ժողովուրդների	Բուհերում սովորողների քանակն առավել ժողովրդի 10.000 բնակչությանը	
	1931 թ.	1935 թ.		1931 թ.	1935 թ.
Ռուսներ . . .	16,8	28,7	Չուվաշներ	8,3	17,4
Բելոսոսներ .	13,6	26,2	Բյուրջներ	19,5	30,2
Թաթարներ .	7,5	18,1	Հայեր	36,6	58,4
Գերմանացիներ	12,5	24,4	Վրացիներ	60,1	31,5

Սոցիալիստական շինարարության ճակատում իրենց կատարած հերոսական սխրագործություններով, ստեղծագործական, ստեղծարար աշխատանքում իրենց ակտիվ մասնակցությունը յերիտասարդությունն ու կոմյերիտությունը . վիթխարի հեղինակություն են ձեռք բերել մեր բնակչության ամենալայն շերտերում : Կոմյերիտականներն ու յերիտասարդությունը պատվով են կատարում կուսակցության և կառավարության ամեն մի, թեկուղ և ամենաբարդ առաջադրանքը : Յեվ ժողովուրդն իրավացիորեն վստահում է մեր յերիտասարդությանը ակտիվորեն մասնակցել յերկրի կառավարմանը :

Մանությանը այս աղյուսակին .

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽՍՀՄ-Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՒՄ (18—29 ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍԱԿԻ)

	Յերիտասարդությանը բնակ թիվը		Յերիտասարդությանը խորհուրդն անդամների ընդհանուր թվի համեմատությունը		Կոմյերիտ. օժիտորներին անդամների ընդհանուր թվի համեմատությունը	
	1931 թ.	1934 թ.	1931 թ.	1934 թ.	1931 թ.	1934 թ.
Գյուղատնտեսական շինարարներ . . .	6.515	9.524	9,5	14,7	5,4	7,9
Գյուղատնտեսական անդամներ . . .	231.209	350.760	15,4	28,4	6,4	11,3
Քաղաքատնտեսական անդամներ . . .	առկա	35.808	12,8	17,7	7,0	10,5
Շրջաքաղաքային անդամներ . . .	8.513	12.286	9,0	12,9	5,1	6,3

Այս տոկոսն ավելի բարձր է աղբային հանրապետութիւններին դուղխորհուրդներին անդամներին մեջ: Այսպէս, Թուրքմենիայի դուղխորհուրդներին կազմում 30,5 տոկոսը յերիտասարդութիւնն է և 14,9 տոկոսը կոմյերիտականներ են:

Այսպիսով մենք տեսնում ենք, թե յերիտասարդութեան վրա ինչպէս բարեհաջող են անդրադառնում սոցիալիստական կարգի առավելութիւնները:

Մենք տեսնում ենք, թե սոցիալիստական շինարարութեան մեջ ինչպէս է աճում մեր յերիտասարդութեան տեսակարար կշիռը, թե ինչպէս մեր յերիտասարդութիւնը վորակավորում է ձեռք բերում և դիրքեր է գրավում արտադրական առաջատար ճակատամասերում:

Մենք տեսնում ենք, թե մեր յերիտասարդութիւնն ինչպէս համառորեն սովորում է, աշխատում է գրքի վրա, նվաճում է տեխնիկայի և կուլտուրայի բարձունքները:

Մենք տեսնում ենք, թե ինչպէս կոմյերիտութեան դաստիարակած մեր յերիտասարդութիւնը անցնում է պետական բաղմակողմանի դործունեութեան դպրոցը և ընտրողների վստահութեամբ ոժտված, կանգնում է պետական կառավարման դեկիմոս:

Խորհրդային յերիտասարդութիւնը—դա աշխարհում յերիտասարդութեան առաջին սերունդն է, վորն ազատագրված է սոցիալական մեղմութիւն և անիրավեակասարդութիւնից: Խորհրդային յերիտասարդութեան բախտը անբաժան է մեր հեղափոխութեան բախտից:

Ֆիզիկական ստրկացումից ազատագրված Խորհրդային յերիտասարդութեանն անծանոթ է նաև հոգեւոր ստրկութիւնը:

Նա ամեն ուր սպառազինվում է մարքսիստական—լենինյան ուսմունքով: Պորհրդային իրականութիւնը նրան թելադրում է հասարակական վարձագծի նորմերը:

Պորհրդային իշխանութեան դաստիարակած մեր յերիտասարդութիւնն ազատագրվում է բուրժուական հասարակութեան սոցիալական արատներից:

Պորհրդային յերիտասարդութեանը յուրահատուկ չեն հարբատանալու ծարավը, քաղքենական սահմանափակվածութիւնը, ստոր եզոիզմը: Կապիտալիզմի մարդկային փոխհարաբերութիւնների ճախճախոտում ծրած այդ բոլոր թունավոր ծաղկիկների փոխարեն մեզ մոտ հզորապէս զարգանում են մարդկային բնու-

Թյան բոլոր լավագույն հատկությունները: Բուրժուազիան դրանք գոհակացնում ե: Մենք դրանք մշակում ենք:

Պորհրդային յերիտասարդությանն անծանոթ ե հոգեկան դատարկությունը, վոր կա բուրժուական հասարակության յերիտասարդության մեջ, վորովհետև այն, ինչը կատարվում ե մեր յերկրում, չի կարող յերիտասարդության սրտերը չտողորել ուրախությամբ և կյանքի ծարավով, չի կարող նրան չլողեւնչել նորանոր մեծ սխրագործությունների:

Բուլեիկների կուսակցությունը յերիտասարդությանը պայքարից հետո չի յղահում, այլ, ընդհակառակը, նրան կոչում ե պայքարում, նրան լայն հնարավորություններ տալով մասնակցելու հասարակական-քաղաքական կյանքին: Այդ բանի բերումով մեր յերկրում յուրաքանչյուր քաղաքացի պատանեկական հասակից սովորում ե կյանքի վրա նայել պետական մարդու աչքերով:

Այդ բանն ամենեւին չի կարելի ասել, որինակի համար, Գերմանիայի, Ճապոնիայի, Լեհաստանի յերիտասարդության համար: Այնտեղ միակ ասպարեզը, վորտեղ աշխատավոր յերիտասարդությունը կարող ե առաջ շարժվել, այն ել վորտեղ չափով, դա զինվորականությունն ե: Բայց չե վոր վ՛՛՛ջ բոլոր յերիտասարդներն են ցանկանում դառնալ մեծ ճանապարհների՝ զինվորական համադգետ հազած ավադակներ:

Դժվար ե ասել, թե ի՞նչն ե անհնարին մեր յերիտասարդության համար, ինչն ե նրան անմատչելի: Լենինյան կուսակցությունը, խորհրդային իշխանությունը յերիտասարդության սեփականությունն են դարձրել գիտության, տեխնիկայի, կուլտուրայի և արվեստի բոլոր հարստությունները:

Փառքի և պատվի հասնելու հասկացողությունը մեզ մոտ այլ ե, քան բուրժուական հասարակության մեջ: Բալդակի «Մարդկային նատակեղության» հերոս Լյուսյեն Ռյուբամպրեն իր քույր Յելային դրում ե. «Ինձ ճանապարհ հարթելով յես հարուստ կդառնամ»: Վորքան ծիծաղելի և չնչին ե թվում մեզ Լյուսյենների և Ռաստինյակների այդ իդեալը: Մեզ մոտ մարդիկ փառքի ու պատվի արժանանում են հոյակապ աշխատանքի համար, սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի Փրոնտում, ժողովրդի յերջանկության համար մղվող պայքարի Փրոնտում սխրագործություն և գերազանց գործ կատարելու համար:

Յերիտասարդ բուրժուա Լյուսյեններն ու Ռաստինյակները

փառքի ու պատվի հասնելու համար պետք է իրենց համար կատարորեն ճամբա բաց անելին շրջապատողների գլուխների վրայով, արմուճով հրեյին բոլորին, ատամներով կրծոտելին մերձավորներին, վրորվհետև «մերձավորներն» ամենից առաջ իրենց նման դազանացած կոնկուրենտներ եյին, և անգթորեն կործանելով թուլելիին, վոսկու հետևից պիտի վազեյին, վոչ մի հանցադործության և ստորության առաջ կանգ հառնելով: Այդ խառնակույտում, վոր կոչվում է «հասարակություն», փառքի հասնում եր վոչ թե ամենաարժանավորը, այլ ամենից ավելի գիշատիչը և բարոյապես ամենից ավելի քիչ մաքուրը: Բուրժուազիայի փառաբանված բարոյական կանոնները, տխրահռչակ «խիղճը» խնդարիք եյին հարստության անհաղ, ցինիկ, վոչնչից չխորշող ասպետների ձեռքին: «Սիղճը, — գրում եր Բալզակը «Վոթրած իլյուպիաների» մեջ, — դա մի փայտ է, վորը յուրաքանչյուր վոք բռնում է իր մերձավորի գլխին խփելու համար և վորը վոչ վոք չի ուղտադործում իր համար»:

Հասարակության մեջ փառքի ու պատվի հասնելու ուղին միանգամայն այլ է մեր յերիտասարդության համար: Մեզ մոտ պատվին ըստ աշխատանքի յե հատուցվում, և փառքի արժանանում են միայն Փիղիկական և մտավոր աշխատանքի սոցիալիստական բանակի ամենաարժանավոր հերոսները: Ստախանովի փառքը — դա այնպիսի փառք է, վորը հնարավոր է միայն մեզ մոտ, սոցիալիստական հասարակության մեջ:

Լենինյան կոմյերիտիությունը և նրա ղեկավարած յերիտասարդությունն այժմ արդեն Հոկտեմբերյան սոցիալիստական հեղափոխության վո'չ միայն ղեկերվն են, այլև նրա ակտիվ մարտական ուժը, վորը Լենինի-Ստալինի մեծ կուսակցության ղեկավարությամբ մասնակցում է սոցիալիզմի համար մղվող մարտերին և լիակատար կոմունիզմին անցնելու պայմանների նախապատրաստմանը:

III. ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

Վերջին տարիները սուր կերպով դրել են նոր իմպերիալիս-տական պատերազմի հարցը։ Այժմ արդեն պետք է խոսենք վոյ-թե միայն ռազմական վտանգի մասին, այլ իսկական պատերազմի մասին, վորն այժմ իսկ տեղի չե ունենում մեր աչքերի առջև։ Հաբեշտանի դաշտերում արյունալի գոտեմարտերում հաբեշները իրենց անկախութիւնն են պաշտպանում իտալական Փաշիզմից։ Չինական Ժողովուրդը դառն տանջանքներով պայքարում է իր ինքնուրույնութեան համար՝ ճապոնական իմպերիալիզմի լծի դեմ, վորն ստրկացրել է Մանջուրիան և ձգտում է ստրկացնել ամբողջ Չինաստանը։

Գերմանական Փաշիզմն իշխանութեան դուռն անցնելու առա-ջին իսկ որվանից անպատկառորեն խախտում է պետութիւնների միջև սահմանված դոյութիւն ունեցող պայմանագրերը, կատաղի չովինիզմ է հրահրում, ամեն որ նախապատրաստվում է պատե-րազմի և ամեն կերպ պատերազմ է ուղղում բռնկեցնել։

Նոր պատերազմի տենդագին նախապատրաստումը և արդեն մղվող պատերազմները շատ մոտիկից են շոշափում յերիտասար-դութեան չահերը։ Մեր նպատակը չղնելով տալ տարբեր պետու-թիւնների փոխհարաբերութիւնների մանրամասն տեսութիւնը, մենք այնուամենայնիվ պետք է խոսենք միջազգային իրադրու-թիւնից բղխող մեր խնդիրների մասին։

Ֆաշիստական, կապիտալիստական պետութիւններն ուժգնո-րեն միլիտարիզացիայի յեն յենթարկում յերիտասարդութիւնը։ Ֆաշիստական յերկիրներում — Գերմանիայում, Լեհաստանում, Իտալիայում, Ճապոնիայում, — վերջին յերկու-յերեք տարինե-րում յերիտասարդութիւնը համարյա ամբողջութեամբ ընդգրկ-

ված և զինվորական նախապատրաստությամբ: Յերիտասարդության ռազմականացման համար ոգտադործվում են բոլոր ուժերն ու միջոցները, — ռազմական ուսուցում և մտցված դպրոցներում, ստեղծված են յերիտասարդության հատուկ ռազմական և կիսառազմական կազմակերպություններ: «Հիտլեր Յուգենդը» (հիտլերյան յերիտասարդությունը) դա կիսառազմական կազմակերպությունից դեռն և անցնում: Նրա գլուխ են կանգնած համապատասխան ռազմական շտաբներ և շտաբների պետեր: Այդ կազմակերպությունն անց և կացնում դաշտային պարապմունքներ, սովորեցնում և կրակել, նռնակ նետել, տոպոգրաֆիա: Հիտլերի ստեղծած այդ կազմակերպությունն իր շարքերում ունի ավելիքան 4.500.000 յերիտասարդություն:

Գերմանիայի ֆաշիստներին հետ չի մնում ֆաշիստական Լեհաստանը: Լեհական ֆաշիստները կատաղի շովինիզմ են պատվաստում յերիտասարդությանը, դազանային ատելություն դեպի թորհրդային Միությունը: Լեհաստանում ֆաշիստական և կիսաֆաշիստական մոտ 50 զանազան յերիտասարդական միություններ կան, վրոնց մեծ մասը զուտ ռազմական կազմակերպություններ են, իսկ դրանցից մի քանիսը, ինչպես, որինակ, «Հրաձգային միությունը», իր կառուցվածքով կազդային բանակի ճշգրիտ պատճենն և: Այդ կազմակերպություններում գտնվող յերիտասարդությանը ֆաշիստներն ամենից առաջ նախապատրաստում են թորհրդային Միության դեմ դուրս գալու: Այդ կազմակերպություններում բացահայտորեն քարոզում են «արշավանք Կիեվի վրա» և խոսում են «Բալթիկան լեհական» դարձնելու անհրաժեշտության մասին:

Յերիտասարդության միլիտարիզացիան ե՛լ ավելի նշանակելի և լայնածավալ կերպով անց և կացվում Ճապոնիայում: Ճապոնական ֆաշիստները յերիտասարդությունից պահանջում են գիտակցել իրենց կեղծ ազատադրական, վրպեա թե պատմական միախան Արևելքում և դնում են թորհրդային Միության վրա հարձակում նախապատրաստելու խնդիրները:

Պատերազմները կապիտալիստական հասարակության համար անխուսապելի յեն: Նրանք բղիտում են կապիտալիստական հասարակության բնությունից և բնույթից: Ժամանակակից կապիտալիստական հասարակության մեջ յեղած խաղաղությունը յերկու պատերազմների միջի պաուզա յե, յերբ իմպերիալիստներն, ավարտելով մի պատերազմը, պատրաստվում են նորի:

Այժմ մի քանի կապիտալիստական յերկիրներ պատերազմ են պատրաստում ամենից առաջ ԽՍՀՄ-ի դեմ :

«Պատերազմը, — ինչպես ասում են ընկեր Ստալինը, — կարող են ծագել հանկարծակի... Կան, — ասում են ընկեր Ստալինը, — ըստ իս պատերազմի վտանգի յերկու ոջախ : Առաջին ոջախը գտնվում է Հեռավոր արևելքում, Ճապոնիայի գոտում : Յես նկատի ունեմ ճապոնական զինվորականների բազմիցս արած հայտարարությունները՝ մյուս խեղճութունների հասցեյին ուղղված սպառնալիքներով : Յերկրորդ ոջախը գտնվում է Գերմանիայի գոտում : Դժվար է ասել, թե վոր ոջախն ավելի սպառնալից է, բայց դրանք յերկուսն ել գոյություն ունեն և գործում են» : (Ընկ. Ստալինի զրույցը պ. Ռոյ Հոուարդի հետ, 1936 թ. մարտի 1-ին) :

Պատերազմը, կրկնում ենք, առաջին հերթին պատրաստվում է Խորհրդային Միութեան դեմ : Ճապոնական ակնավոր դեներալ Սայիտոն այսպես ել հայտարարում է. «Ճապոնիայի մերձավոր ասպազան Մանջուրիայի, Մոնղոլիայի և Սիբիրի դաշտերում են» :

Ամենքին հայտնի յե գերմանական աշխատավոր ժողովրդի դահլճները—Ֆաշիստների բացահայտ պրոպագանդան մեր Խորհրդային Ուկրաինայի վերաբերմամբ : Նույնիսկ Լեհաստանը, վոր Ֆաշիստ Ռոզենբերգի արտահայտութեամբ «հիստերիկ կին է, վորի գլխին պետք է խփել նրան ջրից դուրս քաշելուց առաջ», բացահայտ կերպով խզահանջանք է ներկայացնում Խորհրդային Ուկրաինայի նկատմամբ : Ամենքին հայտնի յե ռադմական դադտնի դաշնագրի գոյությունը Ճապոնիայի և Գերմանիայի միջև, վորն ուղղված է ԽՍՀՄ-ի դեմ, և Ֆաշիստական Լեհաստանի շատ մոտիկութունն այդ պայմանագրին :

Խորհրդային Միութեանը գտնվում է կապիտալիստական շրջապատումի մեջ : Պատերազմի վտանգը յուրաքանչյուր քայլափոխին սպառնում է մեղ : Վերջին յերեք տարիների ընթացքում ճապոնական իմպերիալիստները բազմիցս պատերազմական ընդհարումներ են առաջ բերել մեր արևելյան սահմանների վրա, փորձել են սլինով չափել մեր ուժը, բայց, ինչպես հայտնի յե, դրանից նրանց համար վոչ մի լավ բան չի ստացվել : (Մափաւարություններ) :

Մեր խորհրդային կառավարությունը խաղաղութեան քաղաքականություն է վարում և այդ քաղաքականությունն ակտիվ

Համայնություն և դառնում բոլոր պետութայնների աշխատավորների կողմից: Մենք խաղաղության այդ քաղաքականությունը վարում ենք, ինչպես այդ դիտեն նաև մեր թշնամիները, վոչ թե թուլությունից, այլ յեննելով բոլոր ազգերի, ժողովուրդների և ցեղերի աշխատավոր մարդկության վիճակի մասին հոգ տանելուց: Յեթե մինչև այժմ համաշխարհային բառերազմ չի բռնկել, ապա նշանակելի չափով դրա պատճառը խորհրդային Միության խաղաղության քաղաքականությունն է: Յեթե իմպերիալիստները հարկադրված չլինեյին հաշվի նստել խորհրդային Միության հարաճուն հղորդության հետ և չվախենային բոլոր յերկրների աշխատավորների միջազգային համերաշխութայնից, ապա նրանք վաղուց էլին արշավանք կաղմակերպել սոցիալիստական պետութայն դեմ:

Լենինյան կոմյերիտմիությունը, խորհրդային Միության ամբողջ յերիտասարդութայնը վողջունում են իրենց կառավարութայն վորոշումը բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի թիվը մինչև 1.300.000 հոգի հասցնելու մասին: (Բառն ծափահարություններ):

Լենինյան կոմյերիտմիությունը և խորհրդային Միության ամբողջ յերիտասարդութայնը իրենց կառավարութայնը, բուշե-վիկներն մեծ կոմունիստական կուսակցութայնը, մեր առաջնորդ ընկեր Ստալինին հայտարարում են իրենց պատրաստ լինելու մասին՝ կամավոր կերպով մտնելու մեր փառապանծ Կարմիր բանակի շարքերը: (Բառն ովացիա, բուշը վոտի յեն կամգնում: Վաղույնի բացակամչություններ ընկեր վորոշիովի և Կարմիր բանակի հասցեյին):

Սոցիալիստական պետութայն դաստիարակած, մեծ Ստալինի դուրդուրած յերիտասարդ բանվորները, յերիտասարդ գյուղացիները, յերիտասարդ ծառայողները և յերիտասարդ ինտելիգենցիան, խորհրդային Միության մարշալ Կլիմ Վորոշիլովի առաջնորդութամբ (բառն ովացիա) ջարդուխուր կանեն ու փոշի կդարձնեն բոլոր նրանց, ովքեր կփորձեն հարձակվել մեզ վրա: (Յերկարատև ծափահարություններ): Յեվ իսկապես, թշնամիները պետք է մեծ համարձակութայն ունենան, վորպեսզի զոհաբերեն իրենց գլուխը:

Վո՛չ սամուրայի¹ արիությունը, վո՛չ դարչնազույն սպա-

¹ Զինվորական կասա հին ձագոնիայում: (Մանք. քարգւ.):

տիկավոր¹ համազգեստ հագած ուղիղ ուղիով քանդակի ուժը փորձանքից չեն ազատի նրանց, ովքեր կփորձեն հարձակվել մեզ վրա: (Բուռն ծափահարություններ): Նրանք բոլորն ել գործ կունենան յերիտասարդության ստալինյան սերունդի հետ, վորը համոզված ե Մարքսի-Ենգելսի-Լենինի-Ստալինի մեծ գաղափարներէ անսպարտեկէ ճշմարտության մեջ (բուռն ծափահարություններ), վորի ուժի առջև վորպես փոշի հողս կցնդի իմպերիալիստական բանակի ժամանակակից վարժույթը: (Ծափահարություններ):

Մեզ վրա հարձակում գործելու դեպքում մեր խորհրդային ինքնաթիւներն ու տանկերը, գոամարած ճապոնական, գերմանական և լեհական աշխատավորության միջամտությունը, կախարտեն իրենց հաղթական գործը: (Բուռն ծափահարություններ):

«Բանվորները հայրենիք չունեն: Նրանցից չի կարելի խելլ այն, ինչը նրանք չունեն»—գրել են կոմունիզմի հիմնադիրները, մեծ Մարքսն ու Ենգելսը «Կոմունիստական կուսակցության մանիֆեստում» (տես Կ. Մարքսի ընտիր յերկերի յերկհատորյակը, հ. I, էջ 168):

Բուրժուական պետությունները միլիոնավոր աշխատավորներէ համար աստիճան բանտ են յեղել և են:

1917 թվի հոկտեմբերին մեր յերկրի աշխատավորները, մեր մեծ բազմազգ ժողովուրդը հայրենիք ունեցաւ: Խորհրդային ժողովրդի յերիտասարդ սերունդն առաջին անգամ հայրենիք ստացաւ, վորն արժե սիրել և արժե պաշտպանել:

Մեր հերոսական ժողովուրդը, Լենինի-Ստալինի կուսակցությունը սանդղծեցին աշխարհում առաջին սոցիալիստական պետությունը, վորը հզոր ժայռի նման վեր ե բարձրացած կապիտալիստական ճգնաժամերի ու ցնցումների մրկահաւաղ ծովից:

Մենք, յերիտասարդությունս—խորհրդային հայրենիքի հայրենասերներ ենք, մենք մեր պատմական բախտի տերն ենք:

Մեր հայրենասիրությունը վոչ մի ընդհանուր բան չունի անցյալի թթու և սեհարյուրյակային «ոռւտական» հայրենասիրության հետ:

Մենք սիրում ենք մեր հայրենիքը և յպատրաստ ենք այն պաշտպանել, վորովհետեւ նա առաջին սոցիալիստական պետությունն ե, վորտեղ չկա մարդու շահագործումը մարդու կողմից, վորտեղ մարդկային կյանքը և մարդկային արժանապատւություն

¹ Ցաշխատական նշան:

նը վաճառքի առարկա չեն, վորտեղ ծաղկում ե տարբեր ազգութ-
յունների միլիոնավոր աշխատավորների մեծ բարեկամութունը:

Մենք սիրում ենք մեր հայրենիքը և պատրաստ ենք այն
պաշտպանել, վորովհետև նա լիառատ ե և հարուստ իր գործա-
րաններով, ֆարիկաներով, յերկաթուղիներով, իր տեխնիկայով,
վորովհետև նրա հողերն արգավանդ են, նրա ընդերքի հանածո
դանձներն անհամար, դետերը, լճերը և ծովերը հզոր ու ջրա-
ռատ,— և այդ բոլորը պատկանում ե մեզ: (Յերկարատև ծա-
փահարություններ):

Մենք հայրենասերներ ենք նրա համար, վորովհետև սոցի-
ալիստական հայրենիքի պաշտպանութունը, նրա հզորության ե
փառքի ամրացումը—յուրաքանչյուր կոմյերիտականի, մեր Խոր-
հրդային յերկրի յուրաքանչյուր յերիտասարդի ազգային և դրա
հետ միասին ինտերնացիոնալիստական սրբազան պարտականու-
թյունն ե:

Մենք պատրաստ ենք պաշտպանել մեր հայրենիքը նրա հա-
մար, վորովհետև մեր յերկրի հաղթանակի, նրա փառքի, հարլս-
տության և բարեկեցության ծաղկման մեջ ե վոչ միայն մեր,
այլև մարդկության դալիք սերունդների յերջանկությունն ու
կյանքը:

Մենք հանդես կգանք մեր հայրենիքի պաշտպանության հա-
մար այնպես, ինչպես քաղաքացիական կռիւների տարիներին հան-
դես յեկան Դոնեցի ածխահատները և Սալսկի պարտիզանները,
վորոնք «Կարմիր Վերդեն» ստեղծեցին Ցարիցինի տափաստաննե-
րում, կտրեցին սալիտակ-գվարդիական հրոսախմբերի ճանապարհը,
ինչպես հանդես յեկան Սև ծովի հեղափոխական նաւաստիները,
վորոնք ծովերի լայնությունը փոխեցին ինքնագործ դրահազը-
նացների հարթակներով, վորոնք արտասահմանյան տեխնիկային
հակադրեցին իրենց սովիների յեռակողմ սուրը և սեփական
արիությունը: Մեզ՝ մեր նպատակների և հզոր տեխնիկայի ան-
խորտակելիության գիտակցությամբ պարտադրւմով՝ կառավոր-
դի բանվոր դասակարգի անհաղթ մարշալ Կլիմ Վորոխիլովը:
(Բուռն ուլալիս):

Թշնամիները պետք ե դիտենան՝ վորպեսզի կարողանան մեր
յերկիրը հաղթել, նրանց հարկավոր կլինի վոչնչացնել նրա ամ-
բողջ յերիտասարդութունը. իսկ դա լինելու բան չե՛, յերբեք:

Մեր յերկրի շատ յերիտասարդներ վոչ միշտ են լրջորեն մտա-
ծում այն մասին, թե ինչին ե կոչում մեզ պատմությունը: Թշնա-

մին յերկրի ներսում ջախջախված և, կյանքն ավելի լավ և դարձել, կյանքն ավելի ուրախ և դարձել: Ահա և քայլում և մեր յերիտասարդությունը «կյանքի մեջ յերգով»: Այդ վատ չե: Բայլեցեք, ընկերներ, «կյանքի մեջ յերգով», սակայն մի մոռանա՛ք անհրաժեշտության դեպքում վերցնել և հրացան, իսկ գլխավորը—սովորել անթերի տիրապետել նրան:

Առանց ռազմական գիտության, առանց հաղթելու ունակության մեմֆ գլուխ չեմք համի, յեթե մեմֆ լրջորեն ցանկանում եմք պայքարել Կոմունիզմի հաքամակի համար:

Լենինի-Ստալինի կուսակցությունը, գլխավորելով մեր յերկրի աշխատավորությանը, անդառնալիորեն հոգուտ սոցիալիզմի լուծել և «ով ումի» հարցը ԽՍՀՄ-ում: Խորհրդային յերիտասարդության պատմական կոչումն և համառորեն, հաստատամտորեն նրաքարել կոմունիզմի հետադա հաղթանակների համար: Մեզ սպասում և՛ Կոմինտերնի դեկավարության տակ, ընկեր Ստալինի հանճարեղ առաջնորդությամբ, ամբողջ աշխարհի, բոլոր աղքերի աշխատավոր յերիտասարդության հետ միասին «ով ումի» հարցը հաղթանակներն լուծել միջազգային մասշտաբով: (Ծափահարություններ): Պայքար կոմունիզմի համար համայն աշխարհում—ահա թե ինչ և մեզ սպասում, ընկերներ:

Մեր յերիտասարդությունն իր վողջ անձնական բախտն ամբողջությամբ կախում և պրոլետարական մեծ գործի բախտի հետ: Մեր ամբողջ կյանքի նպատակը մենք դնում ենք ինտերնացիոնալ պայքարի կատարումը, վորին մենք պետք և, ինչպես սովորեցնում և մեզ ընկեր Ստալինը, հավատարիմ մնանք մինչև վերջին ջանքը, մինչև վերջին շունչը, մինչև արյան վերջին կաթիլը:

Լենինյան կոմյունիստիկության շարքերում մենք պետք և պատրաստենք համարձակ, անվախ, անձնուրաց և տոկուն մարդիկ, վորոնց համար ավելի պատվավոր խնդիր չի լինի, քան սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանությունը ամենավտանդավոր և առաջավոր դերքերում: (Ծափահարություններ):

ՀամԼԿՅԵՄ պետք և դառնա Կարմիր բանակի հզոր ռեզերվը, վորն ախպիսի կազերն պատրաստի, վորոնք ընդունակ լինեն դառնալու պրոլետարական դիկտատուրայի զինված ուժերի սերտն ու հոգին:

Մարտիկներ պատրաստել—այդ նշանակում և յուրաքանչյուր յերիտասարդի մեջ դաստիարակել հեղափոխականներն ազնիվ հատկություններ, — նվիրվածություն կուսակցության գործին, կոմ-

քի ուժ, արհամարհանք վախկոտության նկատմամբ, անձնական անվախություն և տոկոսնություն:

Ամենորյա, առորյա աշխատանքում մենք պետք ե կոխենք մեր տոկոսնությունը, մեր կամքի ուժը: Թող յուրաքանչյուր կոմյերիտականի համար ուղեցույց որինակ հանդիսանա ընկեր Ստալինի մեծ և պայծառ պատկերը, վոր ժանդարմների շարքի միջով անցնում եր հարվածների տակ, դուռը բարձր պահած և թշնամու առաջ թուլության ամենափոքր նշան անգամ ցույց չեր տալիս:

Գալիք մարտերում մեր խնդիրն ե—հաղթանակել: Ժողովրդի զավակ կոմյերիտականը դերի չի ընկնում, վորովհետեւ դերությունը նրա համար անպատվություն ե, անջնջելի նախատինք: Մեր յերիտասարդության մեջ դասակիք չի կարող լինել: Մատնությունը, հայրենիքին դավաճանելը—ամենաարգահատելի և ծանր հանցադործությունն ե, ամենաստոր չարադործությունը հեղափոխական ժողովրդի հանդեպ:

Մենք, խորհրդային յերիտասարդներս, չենք վախենում մահից՝ կռվի դաշտում և գլուխներս չենք կորցնի թշնամու կրակի տակ: Մեր ձեռքը չի դողա և աչքը չի դավաճանի դալիք գոտեմարտերում: Մենք իկովենք վոդևորությամբ, աննկունորեն, աննախընթաց հերոսությամբ: Մեր դաստիարակության, վարքադժի սրբադան նպատակն ու մեր ամբողջ կյանքի խնդիրը մենք համարում ենք արժանի լինել բոլշևիկյան կուսակցության ավագներին, վորոնց մասին մեծ Ստալինը մայիսմեկյան շքերթի մասնակիցներին ընդունելիս ասել ե.

«Ինչ վերաբերում ե մեզ, Կենտկոմի անդամներիս, կառավարության անդամներիս, ապա մենք այլ կյանքով չենք ապրում, քան մեր մեծ դործին ծառայելու կյանքով, քան ժողովրդի ընդհանուր բարեկեցության համար, բոլոր աշխատավորներին, միլիոնավոր մասսաներին ուրախություն բերելու կյանքով» (Թիվկեստիա», 1935 թվի մայիսի 4):

Գործնականորեն մենք ի՞նչ ենք արել մարտիկ դաստիարակելու համար, մեր սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանունակությունն ամրացնելու համար:

Կոմյերիտիստության Կենտրոնական կոմիտեն շատ ե զբաղվել կոմյերիտականների և յերիտասարդության ուղղմական պատրաստության հարցերով:

Ամենքին հայտնի յե, վոր մենք դարձել ենք ՊԱՋԸ—Ավիա-
քիմի սերտն ու հոգին, վոր հասարակական պաշտպանության աշ-
խատանքում բոլոր նոր ձեռնարկումները կապված են Լենինյան
կոմյերիտմիության անվան հետ: (Ծափահարություններ):

Կոմյերիտմիության նախաձեռնությամբ ստեղծվեց պարա-
շյուտային մասսայական սպորտը: Այդ զեղեցիկ, աղնիվ, դրամվիչ
սպորտի ժողովրդականությունը մեր յերկրի սահմաններից այն
կողմն ե անցել: Սակայն աշխարհում և վո՛չ մի յերկիր իվիճակի
չե թեկուզ և վորոչ չափով նմանվել մեզ այդ բանում: Մենք դոր-
ծի մեջ ներգրավել ենք կոնստրուկտորներին, զբաղվել ենք պա-
րաշյուտային աշտարակների գծադրումներով և շինարարու-
թյամբ: Այժմ յերկրում 400 աշտարակ կա, և ամենատարալից
այն ե, վոր գնալով ավելի շատ պարաշյուտային աշտարակներ
են բարձրանում ազգային մարդերում և հանրապետություննե-
րում: Մեզ մոտ պարաշյուտային աշտարակներից 1.120.000
թուիչք ե կատարված: (Ծափահարություններ): Վերջին յերկու
տարում ինքնաթիռներից 21.000 թուիչք ե կատարված: Միայն
վերջին տարվա ընթացքում մենք պատրաստել ենք պարաշյու-
տային սպորտի հազար կոմյերիտական—հրահանգիչներ: Նրանցից
յուրաքանչյուրն արդեն վոչ պակաս քան 5 թուիչք ե կատարել:

Պարաշյուտային սպորտը—Լենինյան կոմյերիտմիության դա-
վակն ե: Պարաշյուտիստները—մեր հերոսական յերիտասարդու-
թյան լավագույն մասն են: Մենք հետագայում ևս բոլոր ուժե-
րով կզարգացնենք այդ սպորտը, վորովհետև պարաշյուտիզմը
մեծ դործնական—պաշտպանողական նշանակություն ունի. նա
դաստիարակում ե սովոր, տոկուն, անվախ, յերկաթյա ջղեր և
սրղպատյա կամք ունեցող մարդիկ:

Սակայն մեր յերիտասարդությունը չի կարող և չպետք ե
սահմանափակվի ինքնաթիռներից կատարված թուիչքներով: Պետք
ե տիրապետել ինքնաթիռ կառավարելու արվեստը: ՊԱՋԸ—Ավիա-
քիմի հետ միասին մենք ստեղծեցինք հասարակական մասսայա-
կան պաշտպանության ավիացիա: 1935 թվին, 122 անբողովուր-
դներում, առանց արտադրությունից կտրելու, պատրաստվել ե ա-
վելի քան 3500 ոդաչու: Նրանք ստացել են զինվորական պահես-
տի պիլոտի կոչում: Նրանց մոտ 80 տոկոսը կոմյերիտականներ
են: Այդ պիլոտներից շատերը միության ակտիվ ղեկավար աշխա-
տողներ են: ՀամԼԿՑԽՄ Կենտկոմի աշխատողներից պիլոտներ
դարձան Գորչենինը, Ուարչենկոն, Մուսկինը, Պրախովը, Մանա-

յեւլը, տեղական կաղմակերպությունների քարտուղարներից՝ Վալչյան, Լիստովսկին, Մարտյանովը, Շոնակոն, Վիկտորովը, Ստրիգինը, Գեյրոն, Պենկինը, Բլյումկինը։ Մենք ընկեր Վորոշիլովին խոսք ենք տալիս, վոր պիլոտ դարձած կոմյերիտական ղեկավար աշխատողների այդ շրջանը անընդհատ կաճի, վոր բոլոր քարտուղարները պիլոտ կդառնան։ (Բուռն ծափահարություններ)։ Կարիք կա՞ր ապացուցելու, թե ինչպիսի խոշոր նշանակութիւն ունի առանց արտադրությունից կտրելու ողաչուներ պատրաստելը։

Նա, ով ուժեղ և ողում, անպարտելի յե ապագա պատերազմում, և մեզ հարկավոր և, համենայն դեպս մոտակա մեկ-յերկու տարում, հինգ անգամ ավելի շատ ողաչուներ պատրաստել առանց արտադրությունից կտրելու։ Մենք մեր առաջ խնդիր ենք դնում— 1936 թվին ընկեր Եյդեմանի (ՊԱՋԸ—Ալիաքիմ) հետ միասին պատրաստել վոչ պակաս քան 8000 ողաչու։ (Բուռն ծափահարություններ)։

Վատ և այն պարաշյուտիստը, վորը չի ձգտում ողաչու դառնալ։ Վատ և այն կաղմակերպութիւնը, վորը չի ձգտում առանց արտադրությունից կտրելու ողաչուներ պատրաստել։

Հարկավոր և ավիացիոն կուլտուրան ավելի խորը շարժել յերիտասարդության մասսաներում, միլիոնավոր յերիտասարդների պատվաստել անվախութիւն, սեր դեպի տարածութիւններն ու բարձունքները։ Յուրաքանչյուր դործարան, յուրաքանչյուր կուտնտեսութիւն, յուրաքանչյուր ֆաբրիկա պետք և մեկ-մեկուկես տարում թեկուզ և մեկ լավ, կուլտուրական, անձովեր յերիտասարդի ողաչու յպատրաստի առանց արտադրութիւնից կտրելու, վորը պատրաստ լինի մեր հզորագույն ողատորմի շարքերը մըտնելու։

Մենք պետք և դառնանք թեւավոր մարդկանց սերունդ։ Այն ամենն, ինչ ամենաառաջավորն և համաշխարհային ավիացիոն տեխնիկայում, պետք և մերը դառնա։ Համաշխարհային ավիացիոն տեխնիկայի նվաճած բոլոր սահմաններն ու նորմաները մեզ համար որոնք չեն։ Մենք պետք և դրանք դեբազանցենք։ Ավիացիայում բոլոր համաշխարհային ռեկորդները մերը պետք և լինեն։ Աշխարհում ամենքից ավելի հեռու, ավելի բարձր և ավելի արագ թռչել—հա խնդիրը, վորը պետք և վոգեչնչի մեր ինժեներներին և կոնստրուկտորներին, բանվորներին և դիրեկտորներին, ողաչուներին և տեխնիկներին։

Ողի մեջ և յերկրի վրա, ինքնաթիռից և տանկից, պլաներից և ռազմաօդայինց պետք և կարողանալ կրակել: Մեր մարտիկները պետք և կրակելու վարպետներ լինեն: Այդ հատկութիւնը անհրաժեշտ և յուրաքանչյուր կոմյերիտականի և Խորհրդային յերկրի առաջավոր յերիտասարդի: Յերկու տարւա ընթացքում մենք ՊԱՏԸ-Ավիաքիմում, կոմյերիտմիութեան ռազմա-տեխնիկական քննութիւնը կատարելով, պատրաստեցինք 990·000 առաջին աստիճանի վորոշիւնային հրաձիգներ, 20·000 յերկրորդ աստիճանի վորոշիւնային հրաձիգներ, մոտ 1000 անալպերներ, անալպինդի 125 հրահանգիչներ, հրաձգային սպորտի ավելի քան 2000 վարպետներ: Նրանց մեծ մասը յերիտասարդներ են:

Սա այնքան եւ ջիւղ չե, բայց այնուամենայնիւ անբավարար ե: Հարկավոր և ավելի շատերի սովորեցնել, իսկ դիտարկողը — վերակով ավելի բարձր:

Իսկ մեզ մոտ հաճախ ի՞նչ և ստացվում: Յերիտասարդը կրակի յերեք վարժութիւնը կատարում և, կախում և կրծքանշանը և դրանով բավարարվում և, — յես, դե, տիրապետել եմ հրաձգային կուլտուրային:

Պետք և կոմյերիտմիութեան մեջ և յերկրում բարձրացնել հրաձգային կուլտուրան, կրակելու վարպետներ պատրաստելու, անալպերներ պատրաստելու իսկական շարժում ստեղծել:

Ռազմա-տեխնիկական քննութիւնը կոմյերիտմիութեանը և ՊԱՏԸ-Ավիաքիմին վոչ միայն հրաձիգների տվեց: Հակառակային և քիմիական պաշտպանութեան նորմաները հանձնեցին 1·000·000 հոգի, տոպոգրաֆիայի նորմաները — 1·000·000 հոգի, ձի խնամելու և պահելու նորմաները — 1·500·000 հոգի, ավիամոտորի նորմաները — 2·000 հոգի, պլաներային չորս վարժութիւնները — 52·000 հոգի, իլաներային գործի դիտութեան քննութիւնը լրիւ տվել են 3·000 հոգի (մեզ մոտ 241 պլաներային դպրոց կա), մոտորի ուսումնասիրման նորմաները — 1·600·000 հոգի, սանիտարական պաշտպանութեան նորմաները — 1·000·000 հոգի: Մենք ստորաստել ենք 25·000 հրահանգիչ-քիմիկոսներ, 10·000 հեծելակ-սպորտսմեններ, 35·000 սիրող-շօֆերներ:

Կոմյերիտմիութեան ռազմա-տեխնիկական քննութիւնը, վարպես յերիտասարդութեան ռազմական գիտելիքների մակարդակի ընդհանուր բարձրացման միջոց, խաղաց իր մեծ դերը: Սակայն այժմ, ինչպես յերեք, սուր խնդիր և դրված — մարտական պատրաստութեան այս կամ այն ճյուղում վարպետներ, մասնագետ-

ներ, զինվորական մասնագետներ—ողջաչուներ, սուզանավորդներ, տանկիստներ, քիմիկոսներ, կապի աշխատողներ և այլն պատրաստել:

Բանվորա-գյուղացիական կարմիր բանակում մտցված են, ինչպես դիտեք, պետկադմի անձերի զինվորական կոչումներ: Զինվորական պրոֆեսիոն դառնում և ցմահ:

Պաշտպանութան ժողկոմ՝ Սորհրդային Միության մարշալ ընկեր Վորոշիլովը 1935 թվի նոյեմբեր ամսին շրջանավարտ բանակային յերխասարդ լեյտենանտների ընդունելութայնն առաց:

«Ձեզ անպայման հայտնի յե այն արտահայտութիւնը, թե «յուրաքանչյուր զինվոր իր պայուսակում կրում և մարշալի դավադան»: Մենք դավադաններ չունենք—դրանք մեզ պետք չեն: Սակայն Սորհրդային Միության մարշայներ մենք կունենանք: Յեւ ձեզանից յուրաքանչյուրը պոտենցիալի մեջ Սորհրդային Միության մարշալ և, ձեր՝ ձեր վրա կատարած աշխատանքից, ուրիշներին սովորեցնելու ձեր աշխատանքից կախված կլինեն նաև ձեր հետագա հաջողութիւնները: Յեթե վոչ բոլորդ մարշալ դառնաք, ապա հույս ունեմ, վոր վորոշ ժամանակից հետո կդառնաք զխիլիայի հրամանատարներ, կորպուսի հրամանատարներ, բանակի հրամանատարներ...» (Կ. Վորոշիլով, Մ. Ֆրանգե, «Յերխասարդութայն մասին», եջ 103, ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուհրատ, 1936 թ.):

Մեր խնդիրն և—յերխասարդութայն մեջ ե՛լ ավելի մեծ ձգտում զարթեցնել ռազմական դիտելիքներ ստանալու նկատմամբ, նրան նախապատրաստել ռազմական դպրոցները մտնելու, նրա առաջ բաց անել զինվորական պրոֆեսիայի հեռանկարը:

Մանրամասն չեմ խոսի ծովային և ողային տորմիդի շեֆութայն մասին: Այդ ճակատամասին կոմյերիտմիության ցուցարբարած ուշադրութիւնը սրեաք և մշտատե լինի և յերբեք չթուլացվի:

Մենք պարծենում ենք մեր յենթաշեֆերով, մենք պարծենում ենք նրանով, վոր մեր կուսակցութիւնը, մեր կառավարութիւնը մոտերս Սորհրդային Միության շքանշաններով պարգևատրեցին: Լենինյան կոմյերիտմիության յենթաշեֆ ծովային և ողային տորմիդների արժանավոր ներկայացուցիչներին: (Բուռն ծափա-հարուբյուններ):

Գլխավորն է — հոգ տանել տորմիդներն ինչպես շարքային, այնպես եւ հրամանատարական կադրերով, կոմյերիտմիության պատրաստած, անձնվեր, խիզախ զավակներով համալրելու մասին (բուռն ծափահարություններ) և ամեն կերպ ոգնել բանակային կազմակերպություններին յերկաթյա կարգապահության, բարձր կուլտուրականության և ռազմական տեխնիկան գերազանց տիրապետելու համար մղվող պայքարում:

Յերկրի գինված ուժերի մասին մեր հոգացողության մեջ առանձնահատուկ տեղ պետք է դրալին սահմանապահները: Նրանց վրա շեֆություն վերցրել են միայն կոմյերիտմիության սահմանամերձ կազմակերպությունները: Այդ, իհարկե, չի նշանակում, վոր նրանց չի հիշում ամբողջ Միությունը: Սահմանապահներին նվերներ և նամակներ ուղարկելու շարժումը, վորը ծավալվեց համադրամարի նախորդակին, պետք է պաշտպանել, հոգ տանելով այն մասին, վոր սահմանապահներին ցույց տրվող ուշադրությունը լինի մշտական:

Մեր հաջողությունները պաշտպանության աշխատանքում փոքր ջեն: Խորհրդային յերկրի յերիտասարդությունը դալիք մարտերին պատրաստ է: Սակայն նրա պատրաստությունը հետադալում չբարձրացնելը, ձեռք բերվածի վրա հանդատանալը, հաջողություններով տարվելը և դրանք գերազնահատելը — սխալ է:

IV. ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ ՈՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ե

Խոնջը կարող է արդեւք հանդիսանալ մեր յերիտասարդության հետադա դարգացմանը:

Գիտելիքներ, կուլտուրականության և կրթության պակասը: Գիտությունն ու կուլտուրան կանգնած չեն մնում նույն կետում, այլ արագորեն առաջ են շարժւում. այն, ինչը յերեկ առաջաւոր էր թւում, այսօր կարող է դառնալ և դառնում է հետամնաց: Գիտությունն ու տեխնիկան առաջ շարժելու պատրաստակամության ու ցանկության պակաս չենք գտնում, մեր յերիտասարդությունը դրանք ունի, սակայն միայն պատրաստակամությունը, միմիայն ցանկությունները դրա համար դեռ քիչ են:

Ընկեր Ստալինը կոմյերիտմիության VIII համագումարում մեզ ասել է.

«Կառուցելու և շինարարությունը ղեկավարելու սիրահարներ մեզանում ինչքան ուղեւ կան ինչպես գյուղատնտեսության բնագավառում, նույնպես և արդյունաբերության բնագավառում: Իսկ կառուցել և ղեկավարել կարողացող մարդիկ մեզանում խայտառակ չափով քիչ ունենք» (Էլենինն ու Ստալինը յերիտասարդության մասին» Ժողովածու, ԵՋ 202, ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ, 1935 թ.):

Կկարողանա՞նք մենք այժմ, նոր պայմաններում, նոր բարձրության հասցնել մեր ամբողջ յերիտասարդության կուլտուրական մակարդակը: Կկարողանա՞նք մենք մոտակա ժամանակում գիտություն, տեխնիկա և կուլտուրա ձեռք բերելու ու այն տիրապետելու բնագավառում հսկայական քայլ կատարել, վրոն իր մասշտաբով անհամեմատելի լինի մեր մինչև այժմ արածի հետ:

Դա ունայն հարց չէ, այլ վճռողական: 'Իս այն հարցն է, թե խորհրդային յերկրի միլիոնավոր յերիտասարդները կոմունիստական շինարարութեան «սիրահարներ» կլինեն միայն, թե այնպիսի մարդիկ, վորոնք կկարողանան կառուցել այն և ավարտել ավագ սերունդները դործը:

Կոմյունիստութեան կենտրոնական խնդիրն է այժմ՝ դաստիարակել կադրեր, վորոնք վաղ միայն միլիոված լինեն խորհրդային իշխանութեանը, այլև լինեն գրագետ, կրթված, տեխնիկապետ պատրաստված, իրենց գործի մասնագետներ, վորոնք կարողանան հեղափոխական քափը գուգակցել բոլշևիկյան գործարարութեան հետ:

Ընկեր Ստալինն ասել է.

«Ձի կարելի սոցիալիստական հասարակութեան կառուցումը ղեկավարել, չտիրապետելով դիտութեանները» (Ընկեր Ստալինի նամակից՝ պրոլետարական ուսանողութեան համամիութենական առաջին կոնֆերենցիային, 1925 թվի ապրիլ, տես «Լենինն ու Ստալինը յերիտասարդութեան մասին» ժողովածուն, էջ 176, Համ Կ(բ) Կենտկոմի Կուսհրատի հրատարակութեան):

Իսկ մեր կազմակերպութեանները, յերիտասարդութեան ուսումը կազմակերպելու փոխարեն, միշտ ուղղում են ղեկավարել և կառավարել: Մեր աշխատանքի արժատական (թերութեանը դա յե: Մենք չպետք է ղեկավարենք ու կառավարենք, — դրա համար կան ուրիշ կազմակերպութեաններ — կուսակցութեան, խորհուրդներ:

Մեզ հարկավոր է, Համ Կ(բ) ղեկավարութեամբ, առանց սնապարծութեան, առանց գոռոգութեան համառոտն ուսումնասիրել գիտութեանները, տիրապետել գիտելիքները, կրթութեան և կուլտուրականութեան մեծ բերել, փորձ կուտակել և կամուսնատուրն դաստիարակել մեզ ու մեր ամբողջ յերիտասարդութեանը:

Կոմյունիստիկութեան աշխատանքում այդ է այժմ ամենակարևորը: Այլ ամէլի կարևոր խնդիրներ մենք չունենք:

Ենգելսը 1893 թվին վողջունելով սոցիալիստ ուսանողներին ժընեի միջազգային կոնգրեսը, գրում էր.

«Անցյալի բուրժուական, հեղափոխութեանները համալսարաններից միայն փաստաբաններ էին պահանջում, վորպես

լավագույն մատերիալ, վորից դուրս եյին գալիս նրանց քաղաքական դործիչները. բանվոր դասակարգի աղատագրությունը կարիք ունի, բացի դրանից, բժիշկների, ինժեներների, քիմիկոսների, ագրոնոմների և այլ մասնագետների, վորովհետև բանը վերաբերում է վոչ միայն քաղաքական մեքենայի կառավարման իրենց ձեռքը վերցնելուն, այլև ամբողջ հասարակական արտադրությունը, և այստեղ հնչուն ֆրագների փոխարեն լուրջ դիտելիքների կարիք է զգացվում» (Ֆենդելսի նամակներից, «Պրավդա» 1933 թ. հոկտեմբերի 29) :

1920 թվին, կոմյերիտմիության III համագումարում, Լենինը Պորհոլային յերկրի յերիտասարդության առաջ դրեց ուսման, անցյալի կուլտուրական ժառանգությունը յուրացնելու խնդիրը :

«Ձեր առաջ դրված է շինարարության խնդիրը,—ասում եր նա,—և դուք կարող եք այն լուծել միայն տիրապետելով ժամանակակից ամբողջ դիտությանը» (Լենին, Յերկ. ժող. հ. XXV, եջ 390, 3-րդ հրատարակություն) :

Ընկեր Ստալինը ՀամԼԿԵՄ VIII համագումարում 1928 թվին, առաջին հնգամյակի շնորհից, այդ հարցերն առաջադրեց վորպես կոմյերիտմիության աշխատանքի դործնական ծրագիր .

«Տիրապետել գիտությանը; բոլշևիկ-մասնագետների նորանոր կադրեր կոփել գիտության բոլոր մյուզերում, սովորել, սովորել, սովորել ամենափափաք կերպով,—այս է այժմ խնդիրը: Հեղափոխական յերիտասարդության արշավանքը գիտության վրա—ահա թե ինչ է մեզ այժմ հարկավոր, ընկերներ» : («Լենինը և Ստալինը յերիտ. մասին», եջ 203, Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ, 1936 թ.) :

Կոմյերիտական դեկավարության մեջ, սկսած սկզբնական կազմակերպությանից և վերջացած Կենտկոմով, կան վորոշ իմաստուններ, վորոնք կեղծ խորիմաստությամբ տանջում են իրենց այսպիսի հարցերով, թե վո՞րն է կոմյերիտմիության խընդիրը, ինչի՞ վրա աշխատել :

Ասածից պարզ է դառնում,—մեր խնդիրն այն է, ինչ ասել է ընկեր Լենինը—սովորել, սովորել, սովորել: Մեր խնդիրն այն է, ինչը բազմիցս մեզ ասում է ընկեր Ստալինը—սովորել, սովորել, սովորել ամենահամառ կերպով, արշավել դիտության վրա :

Այդ խնդիրը մեզ համար վճռողական է :

«Յերիտասարդության միութիւնը, —ինչպե՞ս ընկեր Ստա-
լինն ասում ե իր «Լենինիզմի հարցերի շուրջը» աշխատության
մեջ, —առանձնահատուկ նշանակութիւն ստացաւ յըրոյնտա-
րիատի դիկտատուրայի ամրացումից հետո, պրոլետարիատի
կուլտուրական և դաստիարակչական լայն աշխատանքի շրջա-
նում» (Ստալին, «Լենինիզմի հարցերը», 10-րդ հրատ.,
եջ 115)։

Մենք պետք է դադարենք մեր խնդիրների մասին «փիլիսոփա-
յելուց», վերջ տանք արդֆինալանի, տնտեսաշխարհի, ինքնարժեքի
իջեցման, ցանքի և պետական ուրիշ կարևորագույն խնդիրների
մասին շաղակրատելուն, իբր թե մենք ենք դրանք լուծում։

Լըշորեն զբաղվել յերիտասարդության կրթությամբ, նրա
դաստիարակությամբ, պայքարել յուրաքանչյուր պատանու և
աղջկա դրաքիտության, կուլտուրականության և ինտելիգենտու-
թյան համար—ահա թե ինչ է պահանջվում մեզանից, ընկերներ։

Կուլտուրականութիւնը և կրթվածութիւնը մեր որերում
դառնում են մեր յերկրի յերիտասարդների ամենազլխափոր հատ-
կութիւնները։

Լենինը կոմյերիտմիության III համագումարում ասում եր․

«Ահա խնդիրը, վորը կանգնած է յուրաքանչյուր դիտա-
կից կոմունիստի առաջ, յուրաքանչյուր յերիտասարդի առաջ,
վորն իրեն կոմունիստ է համարում և իրեն պարզ հաշիվ ե
տալիս, վոր ինքը, մտնելով յերիտասարդության կոմունիս-
տական միութիւնը, հանձն ե առել կուսակցութեանն ոգնել
կոմունիզմ կառուցելու և ամբողջ յերիտասարդ սերնդին ող-
նել կոմունիստական հասարակութիւն ստեղծելու։ Նա պետք
է հասկանա, վոր միայն ժամանակակից կրթության հիման
վրա նա կարող է այդ ստեղծել և յեթե նա չտիրապետի այդ
կրթությանը, կոմունիզմը միայն ցանկութիւն կմնա» (Լե-
նին, Յերկեր․ 4. XXV, եջ 389, 3-րդ հրատ.)։

Հարցի ամբողջ եյութիւնն ու սրութիւնը Լենինի հենց այդ
ցուցումի և նախազգուշացման մեջ է։ Եթե յերիտասարդու-
թիւնը չտիրապետի ժամանակակից կրթությանը, կոմունիզմը
միայն ցանկութիւն կմնա։

Մեր առաջ բացվում է աշխատանքի լայն ասպարեղ, սկսած տարրական անդրադիտության վերացումից, դպրոցի աշխատանքում Լուսավորչական ուղղաններին անհրաժեշտ ուղեւորությունը ցույց տալուց, վերջացրած ոտար լեզուներ սովորելով և առանց արտադրությունից կտրվելու տեխնիկական ուսուցում կադմակերպելով:

Այն հանդամանքը, վոր համազտամարում հատուկ զննուցում պիտի տրվի կոմյերիտմիության աշխատանքի մասին դպրոցում, ինձ թույլ է տալիս այդ հարցում սահմանափակվել հետևյալ դիտողություններով:

Յերիտասարդության դրադիտության և կուլտուրականության համար մղվող պայքարն սկսվում է տարրական դպրոցից: Մեր դպրոցներում սովորում են 26 միլիոն յերեսաներ և դեռահասակներ: Պարզ չե՞ միթե, վոր նրանց հետ աշխատելը կոմյերիտմիության դործունեյության կարևորագույն ճակատամասն է: Իսկ մեր շատ կադմակերպություններ արհամարհանքով են վերաբերվում դպրոցում աշխատելուն, պիտներական կադմակերպության աշխատանքին: Պետք է մեկ անգամ ընդմիշտ վերջ դնել այդ պղպղական արհամարհանքին: Յեւ վորքան շուտ, այնքան լավ: Մինչև վոր մենք, ինչպես հարկն է, մեր ձեռքը չվերցնենք աշխատանքը դպրոցում և մեր պիտներական կադմակերպություններին աշխատանքը, հնարավոր չե լըրորեն պայքարել մեր յերիտասարդության դիտելիքների և կուլտուրականության համար:

Յերիտասարդության կրթության համար մղվող պայքարը, պետք է սկսել այրուբենից, այսինքն անդրադիտության և կիսադրադիտության վերացումից: Ի՞նչպես կարելի յե կուլտուրական մակարդակը բարձրացնել, չիմանալով ուղղադրության հիմունքները: Իսկ մեզ մոտ չե՞ վոր միայն կիսադրադետները չեն, վոր վատ են դրում ու կարդում, և ինչ մեղքը թաքցնենք, յերբմիտ այդ պակասությունն ունեն և՛ ուսանողները, և՛ յերիտասարդ մասնադետները, պատահում է նույնիսկ, վոր այդ պակասությունն ունեն յերիտասարդ դիտնականի կոչման ձգտող վորոշ մարդիկ: Ուրիշներն էլ նույնիսկ պարծնում են իրենց կիսադրադետությամբ, դտնելով, վոր պրոլետարի համար պարտադիր չե քերականություն դիտենալ:

Այն մարդը, վորը չի կարող դրագետ դրել ու կարդալ, չի կարող հաշիվել, անարժան է առաջավոր յերիտասարդի կոչմանը: «Յուրաքանչյուր կոմյերիտականին—միջնակարգ կրթություն» խնդիրը մենք դրել ենք դեռևս ՀամԼԿՅԵՄ համամիութենական VII կոնֆերանսիայում: Այն լուծելով մենք արդեն լուրջ հաջողությունների յենք հասել: Միջնակարգ կրթության դպրոցներում առանց արտադրությունից կտրվելու սովորում են 350·000 կոմյերիտականներ, յերիտասարդ բանվորներ: Մենք միջնակարգ կրթության դպրոցը վերակառուցում ենք միջնակարգ-տեխնիկական կրթության դպրոցի, նրա ծրագրի մեջ մի ամբողջ շարք մասնագիտական առարկաներ մտցնելով, վորոնց ուսումնասիրումը մեր յերիտասարդությանը կոզնի իր մակարդակը բարձրացնել ինժեներ-տեխնիկական աշխատողների մակարդակին: Այդ դպրոցներում սովորողների թիվը հասցվում է մինչև 600·000 հոգու:

Մենք պետք է մեծ ուշադրություն դարձնենք ուսանող յերիտասարդության մեջ կատարվող աշխատանքին, ողնելով նրան ուսման մեջ և նրանից ամենից առաջ պահանջելով հաջող յուրացնել գիտությունները:

Մեզ անհրաժեշտ է վճարար բարելավել և բարձրացնել տեխնիկումների նշանակությունը, այլ խոսքով՝ այն դպրոցների, վորոնք կոչված են միջնակարգ-տեխնիկական կրթություն ունեցող մարդիկ պատրաստել:

Թող ների ինձ ընկեր Բուքնովը, յեթե յես ասեմ, վոր Լուսժողովոմատի վորոշ աշխատողների, ճիշտ է, նախկին կազմի ճախիկ հիվանդությամբ տառապող աշխատողների, քմահաճույքով մեզ մոտ խիստ շատ կեղծ տեխնիկումներ են յերևան յեկել,— յիան և՛ սրբի, և՛ յերաժշտական, և՛ մանկավարժական: Անվիճելի յե, վոր մեզ պետք են նրանց պատրաստած կադրերը, բայց թույլ ամիք հարցնելու, թե ինչու այդ դպրոցները կոչվում են տեխնիկումներ: Տեխնիկումը պետք է տեխնիկում ել լինի, այսինքն միջնակարգ-տեխնիկական մակարդակի գիտելիքներ ունեցող աշխատողներ յպատրաստող:

Վպիմ—ձիշտ է:

Կոստաբի — Ինչ վերաբերում է այն ուսումնական հաստատություններին, վորոնք իրենց նպատակը չեն դնում տեխնիկական կրթություն տալը, ապա դրանք պետք է վերածել համապատաս-

խան մասնագիտությունների դպրոցները—պարի, յերաժշտական, նկարչական և այլն:

Այդ դպրոցները վորևե կերպ արդյունաբերական դպրոցներին նմանեցնելու հետևից ընկնելով՝ դրանք կոչել են տեխնիկումներ: Իսկ նրանց մեջ ի՞նչ կա տեխնիկական: Բացարձակապես վոչինչ:

Վոլի՞ն—Բացարձակապես ճիշտ ե:

Կոստարել—Առանձին ուշադրություն պետք է նվիրել կոտորտեսային յերիտասարդության հանրակրթական մակարդակը բարձրացնելուն: Այստեղ մեր առաջ նույնպես աշխատանքի լայն ասպարեզ կա—սկսած անդրագիտության վերացման դպրոցներից և վերջացրած միջնակարգ կրթության դպրոցներով և բուհերի համար վերապատրաստման դասընթացներով: Կոտորտեսային յերիտասարդության կոլտուրականության համար մղվող պայքարում հսկայական անելիք ունեն դուղական դրողարանները, վորոնք առայժմ կոմյերիտական կադմակերպությունների ուշադրությունից դուրս են մնացել և շատ հաճախ փողքալի վիճակում են դտնվում:

Զի կարելի կոլտուրական մարդ լինել, չդասումնասիրելով մարդկության պատմության, մասնավորապես ԽՍՀՄ ժողովուրդների պատմության թեկուղ և հիմնական մոմենտները:

Համկ(բ)կ—ն, նրա կենտրոնական կոմիտեն և անձամբ ընկեր Ստալինը բացառիկ ուշադրություն են նվիրում պատմական գիտությունների ուսումնասիրության դրվածքին:

Զի կարելի սեփական հայրենիքի հայրենասերը լինել չիմանալով նրա ժողովուրդների դարգացման պատմական ուղիները: Պատմության ուսումնասիրման գործը պետք է լինի մեր յերկրի ամբողջ յերիտասարդության գործը:

Այն յերիտասարդը, վորը ցանկանում է տիրապետել մարքսիստական—լենինյան աշխարհայացքին, պետք է ուսումնասիրի պատմություն, աշխարհագրություն, բնագիտություն, պետք է գիտենա ճշգրիտ գիտությունները: Մարքսիզմի հիմնադիրների ամբողջ կյանքը, մեր կուսակցության հիմնադիրներ Լենինի և Ստալինի ամբողջ կյանքը մեզ, յերիտասարդությանս, այդ գիտություններն ուսումնասիրելու բացառիկ համառության ամենապայծառ որինակ է տալիս:

Իր ճակատագրի տերը դառնալ—նշանակում է, ամենից առաջ, սպառազինվել մարդկային գիտությունների հիմնական

ճյուղերի ըմբռնմամբ, չվախենալ այն դժվարություններից և խոչընդոտներից, վորոնք ստատում են յուրաքանչյուրին, ով ցանկանում է կուլտուրական և կրթված դառնալ:

Մեր խնդիրն է յերևտասարդության մեջ ելլ ավելի ծարավ դարձեցնել դեպի գիտությունները և յերևտասարդությանը ճիշտ կազմակերպել գիտություններն ուսումնասիրելու համար:

Մենք պետք է մերկացնենք նրանց, ովքեր պարծենում են իրենց անկուլտուրականությամբ կամ թե իրենց կուլտուրական են համարում նրա համար, վոր ամեն բանից մի քիչ գիտեն: Մեզ մոտ մարդիկ են լույս աշխարհ ընկել, վորոնք դանադան ճաղքենիական ատրիբուտներն ունենոր և կուլտուրական կյանք են համարում: Նրանց միտքն ու ուշքը արտասահմանյան ձևի կոտորումից, պատեֆոնից և «Ակադեմիայի» հրատարակած գրքերից դենը չեն անցնում: Թուխակի նման նրանք վալյում են իրենց դույնդուլյն փետուրներով, վորոնց տակ թաքնված է տգետի վողորմելի ելությունը: Մենք դեմ ենք նրանց, ովքեր գիտությունների և կուլտուրայի համար մղվող պայքարը սահմանափակում են «կուլտուրայի միջնիմումով»: Մեզ մոտ շատ մարդիկ են լույս ընկել, վորոնք կարծում են, վոր յեթե իրենք «ձախել են» «Հերկած խոպանը» կամ թե «Ինչպես եր կուխում պողպատը», ապա նրանք իրավունք ունեն կուլտուրականության պատենտ ստանալու:

Կուլտուրայի համար, մեր յերևտասարդության կրթվածության և ինտելիգենտության համար մղվող պայքարում մեր յերևտասարդությունը պետք է ավելի հաճախակի դիմի կոմյունիտմիության կենտկոմին հասցեյագրված՝ ակադեմիկոս Պավլովի մահից առաջ գրած նամակին: Այդ ուռա մեծ դիտնականը յերևտասարդությանը գրում էր.

«Ձեր աշխատանքի հենց սկզբից ձեզ վարժեցրեք խիստ հետևողականության՝ գիտելիքներ կուտակելու դործում:

Ուսումնասիրեցեք նախ գիտության այբուբենը, ապա փորձեցեք դրավել նրա բարձունքները: Յերբեք ձեռնամուխ մի լինեք հաջորդին, դեռ նախորդը չյուրացրած: Յերբեք մի փորձեք ձեր գիտելիքների պակասը քողարկել թեկուղ և ամենահամարձակ յենթադրություններով և հիպոթեզներով: Այդ սապնի պղպլակն ինչքան ել իր փայլիլոցով շոյի սեր հայացքը—նա անխուսափելիորեն կսլայթի և կոնֆուզից բացի վոչինչ չի մնա ձեզ մոտ: Ձեզ վարժեցրեք զսպվածության և

Համերոության: Սուրբեցեք սև աշխատանք կատարել գլխու-
թյան մեջ: Ուսումնասիրեցեք, զուգադրեցեք, կուտակեցեք
փաստերը:

... Յերկրորդը—դա համեմատությունն է: Յերեքեք մի
մտածեք, վոր դուք արդեն ամեն բան դիտեք: Յեւ ինչքան եւ
բարձր դնահատին ձեզ, միշտ արիություն ունեցեք ասելու
ինքնիրեն—յես տգետ եմ: (Ճեխնիկան—յերիտասարդությա-
նը» ժուռնալը՝ նոյրիւմած ՀամԼԿԵՄ X Համագումարին, եջ
79, 1936 թ.):

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՃՈՒՄԸ
ՅԵՎ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ժառանգել կուրսուրայի լաւագույնը—այդ չի նշանակում
«մշակել» 2—3 դրքույկ կամ թե դրքերի սեփական դրադարան ու-
նենալ, վորը բնակարանը զարդարելու ծառայի:

Ժամանակակից յերիտասարդը պետք է վուչ միայն լաւ աշխա-
տի արտադրության մեջ, կուտնտեսությունում, հիմնարկում,
այլև ուսումնասիրի տեխնիկան, դիտությունը, կլասիկներ կար-
դա:

Մի քանի տարի առաջ Շեքսպիրը, Բալզամը, Գյոթեն, Պուշ-
կինը, Գորկին, Ռոմեն Ռոլանը և համաշխարհային գրականու-
թյան շատ ուրիշ կլասիկներ ծանոթ եյին միայն մեր ակտիվի նեղ
շրջանակին: Կոմյերիտական պոետների ժողովրդականությունը
հաճախ ասելի մեծ եր, քան, ասենք՝ նրանց հանճարեղ նախորդ-
ների և ժամանակակիցների անկրասկածելի ժողովրդականությու-
նը: Ընչտ է, այդ դրությանը նպատում եր պրոլետկուրտյան
լայն տարածված վնասակար թեորիան, թե պրոլետարական դրա-
կանության ակունքներն առաջին բանվոր գրողների ստեղծագոր-
ծություններն են և վուչ թե համաշխարհային կլասիկ գրականու-
թյան բարձունքները:

Այժմ դրությունն արմատապես փոխվել է: Աճել է յերիտա-
սարդության գեղարվեստական ճաշակը, աճել է այնքան, վոր
շատ յերկեր, վորոնք դեռ մոտերս նրան բավարարում եյին, անու-
ն ունեյին նրա շրջանում, այժմ կորցրել են իրենց նախկին գինը,
նրանք չդիմացան ժամանակի փոքրին:

Դժբախտաբար, այդ չեն ուղում հասկանալ մեր վորոշ ըն-

կեր-դրողները, վորոնց յերկերում, ինչպես դրել է ուսմ մեծ-
քննադատ Բեկինսկին,

«...չկա մտքի խորութիւն, զգացմունքի կրակ, չկա լի-
րիզմ, իսկ յեթե այդ բոլորից մի քիչ կա, ապա յարմար է
բռնի չափազանցված ե, ինչն ապացուցվում է նույնիսկ հատ-
կապես խիստ գոնանդ Ֆրադեոլոգիայով, վորը յերբեք խոր,
կրամորակա՞ն է բուն զգացմունքի հետեանք չի լինում»:

Որերս հրապարակվեցին Ա. Մ. Գորկու հոդվածը «Փորմա-
լիզմի մասին» և նրա վորդոշներ մեր համադումարին: Բաժանե-
լով Ա. Մ. Գորկու տեսակետը, վոր շարադրված է նրա հոդվա-
ծում, յես կարծում եմ, վոր համագումարի կարծիքն արտահայ-
տած վլինեմ, յեթե ասեմ, վոր Լենինյան յոմ յերիտմիութիւնը
ակտիւորեն կողմի մեր խորհրդային գրականութիւնը՝ նրա բարդ
և պատասխանատու խնդիրները լուծելու գործում:

Մեր գրողները շատ յերկերին վերաբերում են Բեկինսկու
նշանակալից խոսքերը, թե նրանց մեջ (յերկերում)

«...չկա իսկական կյանք, իրականութիւնն այնպես չէ,
ինչպես նա ե, վորովհետեւ ամեն բան մտածված ե, ամեն
բան նկատի յե առնված հալանականութիւն հաշվարկումնե-
րով, ինչպես այդ լինում է մեքենաներ պատրաստելիս կամ
հնարելիս, վորովհետեւ նրանց մեջ յերևում են այն թելերը,
վորոնցով շուլարված է նրանց գործողութիւնը, յերևում են
բլոկներն ու պարանները, վորոնցով շարժման մեջ ե գրվում
այդ գործողութիւնն ընթացքը. մի խոսքով, դա թատրոնի
ներս ե, վորի մեջ արհեստական լուսավորութիւնը պայքա-
րում է ցերեկվա լույսի հետ և պարտւում է նրանից» (Վիու-
սական վիպակները և պ. Գոգոլի վիպակների մասին) հոդ-
վածից):

Ժամանակակից վորոշ գրողներ և պոետներ վոչ մի կերպ
չեն ուզում հասկանալ այն պարզ ճշմարտութիւնը, վոր մենք
չենք կարող համաձայնվել այն բանի հետ, վոր մեր մեծ խոր-
հրդային գրականութիւնը պակաս նշանակութիւն ունենա, քան
այն, վորն ստեղծված է մարդկութիւն ամբողջ նախորդ պատ-
մութիւնը: Մեր ներկան այնքան դեղեցիկ ե, մեր ապագան այն-
քան փառահեղ, վոր մենք, անկասկած, բոլոր հիմքերն ունենք
այնպիսի գրականութիւն ստեղծելու, վորպիսին մարդկութիւնը

դեռևս յերբեք չի ունեցել: (Ձայնք—ձիշտ է: Ծափահարություններ):

Վորոշ գրողներ և պոետներ կարծում են, վոր մեր խորհրդային գրականության զարգացումը պետք է ընթանա ինչ-վոր միջդպրոցյա ճանապարհներով, և վոչ թե համալսարհային գրականության դազաթնային լայն ճանապարհով: Նրանք կարծում են, վոր մենք ստեղծում ենք գրականություն մեկ որվա համար, և վոչ թե մեր դավաճների և թոռների համար:

Մի շարք ընկեր-գրողների և պոետների՝ ժամանակի պահանջներից հետ մնալը (թող ինձ ներեն, յեթե դա հաճելի չե նրանց լսել, սակայն դա կլինի անկեղծ) բացատրվում է նրանով, վոր նրանք ալիքի շատ ձգտում են վազել շատ փողի հետևից և քիչ են աշխատում իրենց յերկերի վորակի վրա: (Ձայնք—ձիշտ է: Ծափահարություններ): Նրանք տրամադիր են հաճախ վերահասարակել իրենց յերկերը, քան թե նորերն ստեղծել: Ամենքին հայտնի յե, վոր արտասահմանում համալսարհային անուն ունեցող խոշորագույն գրողները նյութական նվազ լավ պայմաններում են գտնվում, քան այսպես կոչված սկսնակ գրողները մեղանում: (Ձայնք—ձիշտ է):

Մի շարք գրողների և պոետների հետ մնալու պատճառը նրանց ճարպակալումն և (ծիծաղ, ծափահարություններ), պայքարից կարկելը: (Յերկարատև ծափահարություններ):

Այն բարձր պահանջները, վոր մեր յերիտասարդությունը ներկայացնում է խորհրդային գրողներին, միանգամայն որինական են: Այդ պահանջները մենք պետք է մ'լ ալիքի բարձրացնենք այն մարդկանց աշխատանքի նկատմամբ, վորոնց մեր յերկրում պարզեւատրել են այնպիսի պատվավոր կոչումով, վորպիսին ճմարդկային հոգիների ճարտարապետներն է:

ՏԻՐԱՊԵՏԵԼ ՏԵՆՆԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻՆ

Բանվորների մակրարդակը մինչև ինժեներ-տեխնիկական աշխատանքի մակարդակի բարձրացնելու խնդիրը, վոր ընկեր Ստալինն առաջ քաշեց ստալանովականների խորհրդակցությանն արտասանած ճառում, ծրագրային է մեր յերիտասարդության համար:

Մենք պետք է մատարե՞լապես տիրապետենք ինդուստրիալ-տեխնիկական կուլտուրային:

Մեզ մեծ աշխատանք եւ սպասում իրադրոժելու համար Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմի ղեկտեմբերյան պլենումի վորոշումները տեխնիկական միջոցով ցանցն ընդարձակելու մասին, ստախանովյան դասընթացները ծավալելու և սոցիալիստական աշխատանքի վարպետների դասընթացներ կազմակերպելու մասին: Մենք պետք եւ տնտեսական մարմիններին ողնենք ուսման՝ ստախանովյան մեթոդներին համապատասխան նոր ծրագրեր մշակելու դրոժում, լավագույն մասնաղետները դաստատոհներ պատրաստելու դրոժում, սովորողների կոնտինդենտ ջրկելիս:

Առանձնահատուկ ուշադրություն պետք եւ դարձվի Փարդո-ծարանային աշակերտության դպրոցներին: Այժմ մենք դնում ենք այդ դպրոցները տեխնիկական դպրոցների վերածելու հարցը, այնպես, վոր նրանք իրենց դրոժը լավ իմացող բանվորներ պատրաստեն, վորոնք աշխատանքի ստախանովյան մեթոդների իսկական գիտակներ լինեն:

Վերջապես, մենք պետք եւ ամենաբաղմաղան տեխնիկական խմբակներ կազմակերպենք, և առաջին հերթին մոտորներ, ներքին այրման շարժիչներ խմբակներ, քիմիայի, ֆիզիկայի ուսումնասիրման խմբակներ, ուղղիտեխնիկայի և այլն խմբակներ: Անհրաժեշտ եւ բաղմաղատիկ անդամ ավելացնել հանրամատչելի տեխնիկական դրականության, դասադրքերի հրատարակումը, գիտական ձեռնարկներ արտադրումը, մղաղակերպել բաղմաղան դասախոսություններ գիտության և տեխնիկայի հարցերի վերաբերյալ, կոնսուլտացիաներ՝ ինժնայրթությամբ դրաղվող յերտասարդության համար:

Ֆիզիկական աշխատանքի աշխատողներին լինժեննրա-տեխնիկական աշխատողների մակարդակին բարձրացնելու խնդրելուծման կապակցությամբ ավելի շատ հարցեր են ծառանում մեր առաջ դրուղում: Ագրոտեխնիկական ուսուցման յերաժ սիստեմը (այսպես մղժված աղրումինիումը) վաղուց հնացել ե—նա մեծ չափով մշակվել եր այն ժամանակները, յերբ կլոտետեությունները դեռ նոր եյին կազմակերպվում, յերբ նրանք դեռ այնպես հաղեցված չեյին առաջավոր տեխնիկայով, ինչպես այժմ, յերբ դեռ դոյություն չունեյին խրճիթ-լարորատորիաներ, յերբ յերկիրը դեռ չեւ իմանում Մարիա Դեմճեհկոյի, Պաշա Անդեխնայի և դոյատորնտեսական արտադրության մյուս հեղափոխականներ ինունները:

Մենք պետք եւ ժողովրմասներին ողնենք ագրոդոտեխնիկական

ուսուցման նոր ծրագրեր մշակելու, ծրագրեր, վորոնք հիմնվեն դյուղատնտեսության առաջավոր ստախանովականների լավագույն նվաճումների վրա, խմբակների ղեկավարների կազմեր պատրաստել, ծավալել ուսուցման ցանցը:

ՊԻՍՈՒՄԱՍԻՐԵԼ ՇԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԹԵՈՐԻԱՆ

Առանց հեղափոխական թեորիան ուսումնասիրելու անհնարին և դաստիարակել յերիտասարդությունը:

Կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեն և անձամբ՝ ընկեր Ստալինը մեր առաջ բազմիցս դրել են կոմյերիտմիության մեջ քաղաքական կրթության դրվածքը բարելավելու խնդիրը:

1935 թվին, ի տարբերություն անցյալ տարիների, մենք ավելի լավ արդյունքների հասանք կոմյերիտականների քաղաքական կրթության դրվածքի մեջ: Միության միայն 11 խոշորագույն կազմակերպություններում դործող քաղաքացիներում և խմբակներում սովորում և մեկ միլիոն յերեք հարյուր հազար հոգի, կամ այդ կազմակերպությունների բոլոր կոմյերիտականների 74 տոկոսը: Ձգալի չափով ավելացել և կուսակցության պատմության և լենինիզմի հարցերն ուսումնասիրող կոմյերիտականների թիվը: Կոմյերիտմիության մեջ աշխատում և մոտ 100 հազար պրոպագանդիստ: Միայն 1935 թվին Կուսակցական կազմակերպությունները (Ռվերակնա, Լենինգրադ, Արևմտյան Միքիթ, Ստալինգրադի յերկրամասը, Իվանովսկի մարզը) 18 հազար պրոպագանդիստ են առանձնացրել կոմյերիտմիությանն ողնելու համար:

Չնայած այդ նշանակալից թվերին, պետք և ասել, վոր քաղաքական կրթությունը կոմյերիտմիության մեջ դեռևս անբավարար և դրված:

Կոմյերիտմիության Կենտրոնական կոմիտեն վորոշում հանեց քաղաքական կրթության դրություն մասին՝ Դնեպրոպետրովսկի և Որենբուրգի մարզային կազմակերպություններում: Այդ վորոշումներն ուսանելի յեն ամբողջ կոմյերիտմիության համար:

Ի՞նչպիսի բնորոշ սխալներ մերկացվեցին կոմյերիտմիության Դնեպրոպետրովսկի և Որենբուրգի կազմակերպություններում:

Փոխանակ յուրաքանչյուր կոմյերիտականին անհատապես մոտենալու, փոխանակ ողնելու նրան իր գիտելիքներին համապատասխան ուսման ձև ընտրելու, կոմյերիտմիության կոմիտենե-

րը կոմյերիտականներին հեռակա մարդով «գրում եյին» ըստ խմբաակնների ու դպրոցների: Ընդվորում կողմնորոշվում եյին, գլխավորապես, քաղուսուցման մեջ «ընդգրկման» թվերով և չեյին խորանում նրա բովանդակութան մեջ, չեյին հետաքրքրվում այն բանով՝ լավ թե վատ ե դրված ուսուցումը: Դա բացահայտորեն ձևական, բյուրոկրատական մոտեցում ե քաղաքական ուսուցման կադմակերպմանը կոմյերիտականության մեջ: Նա կործանում ե հեղափոխական թերիայի ուսումնասիրման դործը կոմյերիտականության մեջ:

Քաղաքական կրթության հաջողութունը վորոշում են պրոպագանդիստները լավ ընտրված մրդերը: ՀամԼԿՅՅՄ Կենտրոնական կոմիտեն առաջարկեց ուշադիր կերպով ընտրել պրոպագանդիստներին և նրանցից յուրաքանչյուրին անձնապես հաստատել: Մեր շատ կոմիտեներ, առանձնապես Ուկրաինայի ԼԿՅՅՄ Դնեպրոպետրովսկի մարզկոմը, ձևականորեն կատարեցին այդ դիրեկտիվը: Նրանք վոչ միայն հեռակա կերպով կոմպլեկտավորում եյին խմբակները, այլև պրոպագանդիստներին հաստատում եյին հեռակա, «ցուցակով»:

Պարզվեց, վոր պրոպագանդիստների մեջ բացահայտորեն անպատրաստ շատ ընկերներ կան, խոչ վորոշ տեղերում, որինակ, Լենինգրադի վազմակերպության մեջ, վոչ միայն անպատրաստ մարդիկ հայտարեքվեցին, այլև թշնամիներ — տրոցկիստներ, դինովիստականներ և այլն:

Դնեպրոպետրովսկում և Որենբուրգում, ինչպես, իմիջի այլոց, միության շատ կադմակերպություններում, դպրոցների և խմբակների աշխատանքի ստուգումն անհրաժեշտ բարձրության վրա չեք դրված: Կոմյերիտական դեկավարները փերածվել եյին վատ ստատիստիկներ: Նրանք զբաղվում եյին միայն խմբակների թվի, նրանց մեջ սովորող մարդկանց թվի «հաշվառումով», «հաշվառում եյին», համրիչները վրա թվական «գումարներ» եյին կատարում և չեյին ստուգում քաղդպրոցների ու խմբակների աշխատանքը: Հաշվառումն անհրաժեշտ ու լավ դործ ե: Սակայն յերբ նա ձևականորեն ե կատարվում, յերբ մարդիկ զբաղվում են «թվերով» և չեն իմանում իրերի իրական դրությունը — դա ինքնախաբեյութուն ե:

Շատ խմբակներում և քաղդպրոցներում պարապմունքները

ձանձրալի յին և անհետաքրքիր, չոր ու ցամաք են անցնում և պատասխան չեն տալիս հրատապ հարցերին:

Կոմյերխտաւրանները վիթխարի ձգտում ունեն դեպի քաղաքական ուսումը և մեր շատ կոմիտեները չեն կարողանում ճիշտ կադմակերպել քաղաքական վերթության գործը: Ինչո՞վ բացատրել այդ տարորինակ, առաջին հայացքից, անհամապատասխանությունը:

Այդ բացատրումը ե նրանով, վոր դեկավար ընկերներն իրենք չեյին դեկավարում խմբակներն ու դպրոցները, մի կողմ եյին քաջվում անմիջական պրոպագանդիստական աշխատանքից: Նրանք դրա համար ել չեյին իմանում այդ աշխատանքի առանձնահատկությունները, չեյին իմանում պրոպագանդիստների կարիքներն ու պահանջները: Զիշտ ե, այժմ դրությունը, վորոշ չափով, միջի բարելավվել ե:

Ամենքին հայտնի յե, թե ինչպես մեր կուսակցությունը և ընկեր Ստալինը առւր են դնում հեղափոխական թեորիան ուսումնասիրելու, բոլլեւիզմի պատմությունն ուսումնասիրելու հարցերը: Դա առանձնահատուկ նշանակություն ունի յերխտասարդության համար: Մեր յերխտասարդությունն անցյալը չգիտե: Նրան անցյալի հետ չծանոթացնելով մենք չենք կարողանաւ նրան սովորեցնել բոլլեւիզմին սիրել մեր ներկան: Մենք պետք ե յերխտասարդությանը դիմենք լենինիզմի թշնամիների դեմ, տարբեր գույնի ու պորտուկիստների դեմ, նարոդնիկների, մենշևիկների, տրոցկիստների, գիկովյեւականների, աջերի, «ձախլիկների» դեմ մեր կուսակցության մղած պայքարի ամենահարուստ փորձով: Պետք ե գլխավորել յերխտասարդության՝ հեղափոխական թեորիան սկզբնաղբյուրներով ուսումնասիրելու ձգտումը:

Այժմ չի կարելի ճշտորեն դեկավարել դաստիարակչական աշխատանքի դրվածքը, չգրադվելով վրոմ յերիտմիության մեջ հեղափոխական թեորիայի ուսումնասիրումը կադմակերպելով, չգրադվելով մարքսիզմի-լենինիզմի հիմնական դադաւարների, ընկեր Ստալինի աշխատությունների ուսումնասիրությամբ: Կոմյերխտմիության յուրաքանչյուր կոմիտե և յուրաքանչյուր աւտիլիստ պետք ե այնպես բաշխեն իրենց ուժերը, վորպեսզի իրենց ուշադրության մեծ մասը նվիրեն քաղդպրոցների, լենինիզմի խմբակների, մեր կուսակցության պատմության ուսումնասիրության խմբակների աշխատանքի վրադմակերպմանը: Դրա համար ել պետք

և փոխվի կոմյերիտական ակտիվի տիպի մասին յեղած պատկերացումը: Ակտիվ աշխատողը նա յե, ով պրոպագանդիստական աշխատանքը զուգորդում է կազմակերպականի հետ, և վոչ թե նա, ով միայն զբաղվում է կազմակերպական աշխատանքով և հրացանային կրակի հեռավորութան չափի հետև յե դառնում պրոպագանդիստական աշխատանքից:

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԴԱՍՏԻՐԱՎԵԼՈՒ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՈՂԱԿՆ Ե

Հինգ տարի առաջ կոմյերիտական շարժադրեց «Պատրաստ աշխատանքի և պաշտպանութան» նորմաների կոմպլեքսը: Այդ կոմպլեքսը հաստատ արժատ դեցեց մեր յերկրում, և ՊԱՊ-ի կրծքանշանի նորմաներն արդեն մոտ չորս միլիոն հոգի հանձնել են մեր յերկրում:

Դա, անկասկած, մեծ հաղթանակ է, սակայն Խորհրդային յերկրի պայմաններում, նկատի առնելով այն հսկայական հողատարութունը, վորը կուտակցությունն ու անձամբ ընկեր Ստալինը ցուցաբերում են աշխատավորութան ֆիզիկական զարգացմանը, մենք կարող ենք և պարտավոր ենք շատ ավելին անել:

Վորո՞նք են մեր ֆիզիկական կուլտուրայի թերությունները:

Այն, վոր նա դեռևս մասսայական բնույթ չի կրում, թեև բոլոր բուրժուական յերկրները զարմանում են ԽՍՀՄ ֆիզկուլտուրնիկների քանակով: Մենք բավարար չափով չենք ուղտադործում մեր հարստագույն հնարավորությունները, սմբողջ յերիտասարդութանը ֆիզիկուլտուրային շարժման մեջ ներդրավելու համար: Ֆիզիկական կուլտուրայի զարգացման հետ դործ ունեցող շատ աշխատողներ և հիմնարկություններ շատ ավելի մեծ ուշադրություն են դարձնում առանձին սպորտմեններին, քան սմբողջ կազմակերպություններին և հազարավոր ֆիզիկուլտուրնիկներին: (Ձայնե՛ր—ձիշտ է, ճիշտ է):

Մեր ֆիզիկուլտուրայի թերություններն արտահայտվում են նաև այն բանում, վոր առանձին հիմնարկություններ ու ընկերներ յերբեմն բացառիկ ուշադրություն են նվիրում վորեւ մեկ սպորտի զարգացմանը: Պրոֆմիությունների մի շարք կենտկոմներ դիտավորապես զարգացնում են սպորտի այն տեսակը, վորը սիրում է ինքը կենտկոմի նախագահը:

Մեզ մոտ դեռ անբավարար և ֆիզիկուլտուրնիկների մեջ կատարվող զարգացական-դաստիարակչական աշխատանքը: Այդ բացատրվում և նրանով, վոր ֆիզիկուլտուրայի սորերին կոնկրետիվ կազմակերպութեն թույլ և, վոր ֆիզիկուլտուրնիկների ինքնադործունեյությունը ճնշվում և ուսեցրած վճարովի ապարատով:

Դեպքեր են լինում, յերբ Հայասնի ֆիզիկուլտուրնիկները, նույնիսկ սպորտի վարպետները, հետանում են սոցիալիստական շինարարությանն ակտիվորեն մասնակցելուց, դառնում են ասպլիտիկ մարդիկ և դրադիւմ են սպորտով հանուն սպորտի: Այս բանում մեղավոր են վոչ միայն սլոբժմիտությունները, այլև մեր կոմյերիտական կազմակերպությունները:

Մեր նպատակն և զարգել և դյուլի ամբողջ յերկտասարդությանը, առաջին հերթին կոմյերիտականներին ներգրադել ՊԱՊ-ի կրծքանշանի նորմաները հանձնելու:

1937 թվին դարոց ավարտող աշակերտները պետք և անպայման առաջին աստիճանի ՊԱՊ-ի կրծքանշանակիրներ լինեն, իսկ 1937 թվին բուհերն ու խոտհերն ավարտողները պետք և, վորպես կանոն, լիովին հանձնեն ՊԱՊ-ի յերկրորդ աստիճանի նորմաները, կամ թե, այնուամենայնիւ, ձեռնարկեն այդ նորմաները հանձնելուն:

Ինքնադործունեյության հիման վրա կարուցված կամավոր սպորտային ընկերությունները կամ բացան ֆիզիկուլտուրային կազմակերպությունները, կուժեղացնեն ֆիզիկուլտուրնիկների մեջ կատարվող դաստիարակչական աշխատանքը: Յեթե իրենք ֆիզիկուլտուրնիկները լինեն իրենց կազմակերպությունների իսկաբան տները, յեթե նրանց չըմանում զարգացած լինի դեմոկրատիան, ինքնաքննադատությունը, ընկերությունները կաշխատեն այնպես, ինչպես այդ պահանջում են և սպասում են կուսակցությունը, կոմյերիտիությունը և ամբողջ խորհրդային Հասարակայնությունը:

Պետք և նշեմ, վոր վորոչ ընկերություններ, դեռ աշխատանք չսկսած, այնպիսի ապարատ են ստեղծել, վորոնք իրենց թվով մեծ են այդ ընկերությունների անդամների թվից:

Գամարնիկ—Թերևս կթվի:

Կոսարել—Առանձնապես չեմ քննադատի, թող աշխատեն, կողնենք:

Մեր սպորտամենները Հպարտանում են, վոր նրանք յուրա-

քանչյուր նոր հանդիպման ժամանակ տասնյակ համաժխտութենա-
կան ռեկորդներ են սահմանում: Սակայն արդ առթիվ նրանք մո-
ռանում են, վոր անցյալի մեր բոլոր համաժխտութենական ռեկորդ-
ները հետամնաց յերկրի, նրա սպորտի հետամնաց կուլտուրայի
և տեխնիկայի ռեկորդներ են: Այժմ, յերբ մենք հզորագույն սո-
ցիալիստական յերկիր ենք, մենք չենք կարող կողմնորոշվել հին
ռեկորդներով: Խորհրդային կարգը բացառիկ լավ պայմաններ և
ստեղծում սպորտամենների աճման ու կատարելագործման հա-
մար: Յեւ դրա համար ել, յեթե մենք ցանկանում ենք սպորտի
տեսակետից լրջորեն «հասնել և անցնել» առաջավոր կապիտա-
լիստական յերկիրներից, մեր սպորտամենները պարտավոր են սո-
վորել սոցիալիստական արդյունաբերության ստախանովական-
ներից, թե ինչպես պետք է տիրապետել առաջավոր տեխնիկային
և գերազանցել համաշխարհային ռեկորդները: Խորհրդային
սպորտամենների խնդիրն է—սովորելով յուրացնել սպորտի բարձր
տեխնիկան, տիրապետել հաղթելու տեխնիկային: Այս անհնարին
և առանց պայքար մղելու խորհրդային սպորտմենի բարձր կար-
գապահության, կուլտուրականության և քաղաքական դրսևու-
թության համար:

ՅԵՐԵՔ ՄԱՍՆԱԿԻ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Առանձնահատուկ ուշադրության են արժանի կենցաղում յե-
րիտասարդության վարքի, փոխադարձ վերաբերմունքի վերաբե-
րյալ հարցերը: Մենք բավարար չափով չենք պայքարում այնպիսի
յերևույթների դեմ, ինչպիսին խուլիգանությունն է յերիտասար-
դության մեջ: Մենք դեռ պսակադերձ չենք արել այսպես կոչ-
ված «խուլիգանական ուժանտիկան», իսկ նա, «այդ ուժանտի-
կան» դերում է մեր յերիտասարդության վորոշ մասին և յերբմե-
նրա մեջ հակաժողովրդական արարքներ է լուսաբանում: «Խու-
լիգանական ուժանտիկայի» հիմքում դրված է հեռացումը հաս-
րակական կյանքից, հակաժողովրդական տարրերի ազդեցու-
թյունը, վախկոտություն պայքարի դժվարությունների հանդեպ:
Յեւ իսկապես, մեծ համարձակություն պետք չե կնոջ վիրավորե-
լու կամ դանակով անպաշտպանին ծակելու համար:

Այլ յերիտասարդներ հասակավորների նկատմամբ անպատ-
կառ, կոպիտ վերաբերմունքը խայտառակություն չեն համարում:

իրենց համար: Հասակավորների հետ խոսելիս նրանք ամենայն հեշտությամբ «դու» յեն ասում նրանց և դա մինչև իսկ լավ վարմունքի հատկանիշ են համարում: Մեր կոմյերիտական կոմիտեններում առանձնապես լայն տարածված է մտերմական հարաբերությունը, հենց ենթեք ուսին խփելը և «դու»-ով խոսելը:

Վորոշ յերիտասարդներ, այդ թվում և կոմյերիտականներ, միշտ չեն, Վոր իրենց լավ են պահում աղջիկների վերաբերմամբ: Վոմանց մոտ սովորություն է դառնում ցինիկ յերևալ աղջիկների հետ խոսելիս և դանադան անպարկեշտ բաներ անել: Այդ նույնպես վոչ այլ ինչ է, յեթե վոչ հնի, բուրժուականի մնացուկ կանանց հանդեպ: Պետք է ուժեղացնել դեհհկության դեմ մղվող պայքարը, մեր աղջիկներին ե՛լ ավելի մեծ հոգատարությամբ և ուշադրությամբ շրջապատել:

**V. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ
ՅԵՎ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՅՑԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՄԱՆ
ՄԵՔՈԴՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ**

Ընկեր Ստալինի ցուցումների կապակցութեամբ, վերոնց մասին ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը զեկուցեց իր XI պլենումում, արմատապես փոխում է ղեկավարման բնույթը կոմյերիտմիութեան մեջ:

Կոմյերիտմիութեան ղեկավարութեանը պետք է ապահովի գիտելիքների, գիտութեան, կուլտուրայի տիրապետման համար յերիտասարդութեան մղած պայքարի հաջողութեանը: Ղեկավարութեանը պետք է լիովին յեմքարկվի յերիտասարդութեան ու յերեխաների ուսման ու դաստիարակման խնդիրներին:

Լենինյան կոմյերիտմիութեանը ներկայումս դառնում է խորհրդային յերիտասարդութեան ավելի լայն կազմակերպութեան ի տարբերութեան բանվորա-գյուղացիական յերիտասարդութեան կազմակերպութեանց, վերջինիս հիմնականում եր իր կազմով անցյալում: ՀամԼԿՅԵՄ-ը մասնաշաղկապ անկուսակցական կազմակերպութեան է, վերը հարում է ՀամԿ(բ)Կ-ին, համակրում է նրա ծրագրին, հանդիսանում է նրա ռեդերով և հավատարիմ ոգնականը, իր շարքերում համախմբում է ճաղաքի և գյուղի առաջավոր, ճաղաճակնապես դրադետ աշխատավոր յերիտասարդութեան լայն շերտերը:

Մեզ մոտ դնալով ավելի ու ավելի յե ջնջվում բանվորների, կոլտնտեսականների և ինտելիգենցիայի միջև յեղած սոցիալիստական սահմանը: Թե՛ մեկը և թե՛ մյուսը վերածվում են սոցիալիստական հասարակութեան աշխատավորների: Անհետանում են «բանվորական յերիտասարդութեան», «գյուղացիական յերիտասարդութեան», «ծառայող յերիտասարդութեան» հատկացողու-

թյունները: Այդ բոլոր հասկացողությունների տեղ դրսևացում և մեկը—խորհրդային յերիտասարդություն:

Խորհրդային յերիտասարդությունը, վորը մասնակցում և սոցիալիզմի շինարարությանը և դատարարակլում և ՀամԿ(բ)Կ ղեկավարությամբ, իրարից տարբերվելու յե միայն իր գրադմուսի տեսակով,—վրմանք աշխատում են դործարաններում, մյուսներն աշխատում են կոլտնտեսություններում, յերրորդներն աշխատում են խորհրդային ապարաաում, չորրորդներն աշխատում են դիտության, արվեստի ճակաաում, գրականության մեջ:

Հետեաբար, անհրաժեշտ և փոխել վերաբերմունքը յերիտասարդության նկատմամբ, մասնավորապես ծառայող յերիտասարդության, յերիտասարդ ինտելիգենցիայի նկատմամբ, վորովհետեւ այդ յերիտասարդությունն ել ալտիվորեն մասնակցում և սոցիալիստական շինարարությանը և ամենքին հալասար իրավունքներ և վայելում յերկրի հասարակական—քաղաքական, տնտեսական և կուլտուրական կյանքում: Դրանով և բացատրվում, վոր Համ. ԼԿՅԵՄ նոր կանոնադրությունը վերացնում և կոմյերիտմիության մեջ այդ յերիտասարդության ընդունվելու առաջներում յեղած սահմանափակումները: Այդ յերիտասարդությունն այժմ կոմյերիտմիության մեջ կընդունվի հալասար իրավունքներով բանվորական և կոլտնտեսային յերիտասարդության հետ: Պետք և ասեմ, վոր այս սկզբունքային դիտողությունը մեր ծրագրում՝ ընկեր Ստալինի կողմից մտցված ուղղում և: (Բուռն ծափահարություններ):

Մենք պետք և փոխենք և իր դարն ապրած մոտեցումը խորթ դասակարգերից յելած յերիտասարդության նկատմամբ:

Կոմբայնավարների խորհրդակցությանն ընկեր Ստալինի՝ «վորդին հոր համար պատասխանատու չե» ռեպլիկան, կառավարության վորոշումը բուհերն առանց սոցիալական սահմանափակումների ընդունելու մասին՝ նոր ձևով են լուսաբանում մեր աշխատանքը խորթ դասակարգերից յելած յերիտասարդության հետ:

Կոմյերիտմիությունը, ղեկավարվելով Լենինի ու Ստալինի ուսմունքով, պետք և հասնի այն բանին, վոր խորթ դասակարգերից յելած յերիտասարդները, վորոնք պարտաատակամություն են հայտնում մասնակցելու սոցիալիստական շինարարությանը, վիովին անցնեն կոմունիզմի կողմը: Նրանցից լավագույններին,

տառադաշնակներին, խորհրդային իշխանությանը նվիրվածներին յուրաքանչյուր դեպքում առանձին մոտեցումով պետք է ընդունել կոմյերիտմիության մեջ:

Մեր կազմակերպություններն առավել ևս պետք է արմատապես փոխեն իրենց վերաբերմունքը դեպի դասակարգայնորեն խորթ տարրերի յերեխաները: Յերեխաների մեջ վո՛չ մի սոցիալական աստիճանավորում, վո՛չ մի սոցիալական բաժանում: Այդ յերեխաներին մենք պետք է բոլոր յերեխաներին համահավասար ընդունենք պիոներական կազմակերպությունները և նրանցից հավասարապես կոմունիստական հասարակության ակտիվ կառուցողներ դաստիարակենք:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Կազմակերպական աշխատանքն այժմ կոմյերիտմիության մեջ բացառիկ նշանակություն է ձեռք բերում:

«Անհրաժեշտ է յուրացնել, վոր այժմ մեր վորոշումները պրակտիկորեն իրագործելու համար վճռողական աշխատանքը վերից-վար կազմակերպելու կարողությունն են» (Լ.Մ. Կազա-նավիչ—Ձեկուցում ՀամԼԿՅԵՄ IX համագումարում):

Գործի կազմակերպումից է կախված նրա կատարման արդյունքը: Իսկ մեզ մոտ քիչ ուշադրություն է դարձվում կազմակերպական աշխատանքի հարցերին: Դրա համար ել մի շարք կազմակերպություններում լուրջ ճեղքվածքներ են առաջ դալիս: Դուք դիտեք, վոր ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը հարկադրված յեղավ դեկավարությունն ամրացնել այնպիսի կազմակերպություններում, ինչպիսին Ուրալինն եր անցյալում, Կենտրոնական Սևահողի մարզում, վորտեղ մենք փոխեցինք դեկավարությունը, Կուրսկի մարզում, Ստալինդրադի յերկրամասում, Արևմտյան մարզում:

Կազմակերպական աշխատանքի թերազնահատումը հանգեցրեց այն բանին, վոր շատ կոմյերիտական ակտիվիստներ նույնիսկ մոռացել են կոմյերիտական ժողովներ անցկացնելը: Թվում է, թե դժվար չե հայտարարություն գրել, այն կախել աչքի ընկնող տեղում, կոմյերիտականներին տեղեկացնել ժողովի ժամանակը, հոգ տանել չենքի մաքին, մուտքի մոտ ցուցակադրում կազմակերպել: Սակայն շատ քարտուղարներ այս բոլորի մասին մոռանում են, իսկ հետո տույժի յեն յենթարկում կոմյերիտականնե-

ժին, վոր նրանք ժողով չեն գալիս, վորի հրավիրման մասին նրանք հաճախ նույնիսկ անտեղյակ են :

Նիստեր դումարելու վարակը թափանցել է նաև սկզբնական կազմակերպությունները : Կոմիտեյի նիստ է դումարվում կոմյունիստական ժողով անցկացնելու առթիվ, վորտեղ մոտավորապես այսպիսի վորոշում են կայացնում . «Հրավիրել խմբակային կազմակերպչներին՝ կոմյունիստականներին ժողովի մասին տեղեկացնելու համար» :

Ժողովի որակարգերը յերբեմն չեն արտացոլում կոմյունիստականների շահերը, վորովհետև հրամցվում են վերևից՝ բոլոր կազմակերպությունների համար միանման : Սկզբնական կազմակերպությունների նկատմամբ յեղած խնամակալությունը հառնում է այն աստիճանին, վոր, որինսկ, Մոսկվայում, «Կրասնի Բոգատիրում» չեր կարելի կոմյունիստական ժողով դումարել տալանց Սոկոլնիկի ռայոնական կոմիտեյի գիտության :

Հարկավոր է, վերջապես, վերջ տալ ժողովներում յեղած «մշակումների» անդուսալ ալիքին : Ինձ հայտնի յե, վոր Մոսկվայի շատ սկզբնական կազմակերպություններ չեն կարող զննարկել ու լուծել իրենց գործերը, վորովհետև որակարգից չեն սպասվում ռայոնական կոմիտեյի հերթական վորոշումների մշակումները : Ժամանակն է հասկանալ, վոր մեկ, լավ նախապատրաստված ժողովը մի դյուսին դատարկ և հապճեպ կազմակերպված ժողովներից ալիքի վարելոր է :

Կազմակերպական աշխատանքին նվիրված թույլ ուշադրությունն անդրադարձալ նաև կոմյունիստիկության աճման հարցերի վրա, «կոմյունիստական տնտեսության» դրության վրա և ակտիվի կադրերի ամրապնդման վրա :

Յերիտասարդ տղայի և աղջկա կյանքում ամենակարևոր քաղաքական ակտը—կոմյունիստիկության մեջ մտնելը—Ֆորմալիստները և չինովնիկները վոչնչի յեն վերածում : Մի շարք ռայոնական կոմիտեներ կոմյունիստիկության մեջ ընդունում են վոչ թե մարդկանց, այլ ազգանունների ցուցակ : Նույնիսկ Մոսկվայի և Լենինգրադի ռայոններում կոմյունիստիկության մեջ հաճախ ընդունում եյին վոչ թե ընդունող հանձնաժողովները, այլ ռայոնական կոմիտեից նշանակված առանձին անձերը, վորոնք ընդամին յերբեմն պատահաբար եյին ընտրվում :

Կոմյունիստական տնտեսության մեջ, չնայած կուսակցական

փաստաթղթերի ստուգմամբ մեզ մատուցված առարկայական դասին, մինչև այժմ խառնաշփոթություն ե տիրում:

Կոմյերիտական տոմսերում կան ջնջումներ, ուղղումներ և տարբեր նշումներ, որինպակ, նույնիպակ ծաղկի պատվաստման մասին և անձնագիր տալու մասին:

Մեր մի քանի քարտուղարներ խիստ սահմանափակ հետաքրքրություն են ցույց տալիս կոմյերիտության մեջ ընդունելու, կադրերի հոսունության, կոմյերիտական փաստաթղթերը պահելու և դուրս տալու, հաշվառման հարցերին: Շատ ակտիվիստներ չեն ներթափանցում գործի կազմակերպման տեխնիկայի մեջ, չեն դբաղվում սև աշխատանքով: Նրանք կամ չեն կարող, կամ չեն ցանկանում հասկանալ, վոր կազմակերպական սև աշխատանքից, գործի կազմակերպման տեխնիկայից ե վրախլած քաղաքական խնդիրներին հաջող լուծումը:

Մարզկոմների և յերկրկոմների մի շարք քարտուղարներ թերադնահատում են վրադրերի նշանակությունը մեր ամբողջ աշխատանքում: Մինչև այժմ չի վերացված սկզբնական կազմակերպությունների քարտուղարների և առանձնապես շրջանային կոմիտեների քարտուղարների մեծ հոսունությունը: Չնայած այն բանին, վոր շրջանային կոմիտեյի յուրաքանչյուր քարտուղարին հաստատում ե ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը, գտնվում են կազմակերպություններ, վորոնք փորձում են այդ հարցում անտես առնել Կենտրոնական կոմիտեն:

Շրջկոմի քարտուղարի աշխատանքը ղեկավարելու վորակը ցածր մակարդակի վրա յե գտնվում: Իվանովսկի մարզի Ալեքսանդրյան ռայոնում վոմն Սիլաչեվ մոտ յերկու տարի շրջկոմի քարտուղար եր: Այդ ժամանակի ընթացքում վարողացել եր միայն յերկու-յերեք կոլտնտեսային կազմակերպություններում լինել, իսկ շրջկոմը մի ամբողջ տարվա ընթացքում շրջանի գյուղական կազմակերպություններին վերաբերող վոչ մի հարց չեր քննել: Իսկ չե՞ վոր նման դեպքերը յեղակի չեն: Մոտավորապես այսպիսի բան կար և Կոստրոմայում և Յարոսլավում:

Միայն ղեկավարման հարցերի նկատմամբ յեղած դայրացուցիչ արհամարհական վերաբերմունքով, միայն ինքնահոսով կարելի յե բացատրել այն աղադակող ալլանդակությունը:

ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմն ստացավ Կուրսկի մարզի Մեդվեդևսկու շրջկոմի նախկին քարտուղարի նամակը: Նա հարցնում ե՝

ինչ անել, մարդկումը նրան աշխատանքից հանել ե, սակայն դու-
խարենը վոչ վոքի չի ուղարկել: «Այժմ յես հարկադրված եմ,—
դրո՞ւմ ե նա,—կադմակերպությունը ղեկավարել այն ժամանակ,
յերբ յես հանված եմ: Իմ հեղինակությունը խախտված ե: Հան-
ված լինելով՝ ահա արդեն յերկու ամիս ե, վոր շարունակում
եմ քարտուղարություն անել: Մարդ չկա, վորին հանձնեմ գոր-
ծերը, իսկ մարդկումը վոչինչ չի անում»:

Մոտերս մենք նամակ ստացանք Հյուսիսային յերկրամասից,
ընկեր Ուրլովից: Ահա թե ինչ ե դրո՞ւմ նա. «Արդյոք հայտնի՞
յե ձեզ, վոր Հյուսիսային յերկրամասի Տարնոկի կադմակերպու-
թյունը յերեք ամիս ե, ինչ առանց ղեկավարության ե մնացել:
Յերեք ամիս չըջանային կոմիտեն իսկը եր: Յերկրկումը մինչև
այժմ վոչ վոքի չի գործուղել վորպես չըջանային կոմիտեյի
քարտուղար աշխատելու, ինտրվարի Ց-ին դումարվում ե չըջանա-
յին կոնֆերենցիան, իսկ յերկրկումը շարունակում ե լուել: Այժմ
չըջկումում միայն յես եմ—քաղութան բաժնի վարիչս, վոր հենց
նոր եմ յակել այդ աշխատանքին»:

Տեսեք Սարատովի կադմայուրոյի ղեկավարման պրակտիկան:
Վերջին կես տարվա ընթացքում յերկրամասում 83 չըջանային
կոմիտեների քարտուղարներից 22-ը լուխվել են: Այդ թվին ավե-
լացրեք չըջկումների 17 քարտուղարներ, վորոնք չեն ընտրվել
չըջանային կոնֆերենցիաներում:

Այսպիսի վրաստեր, ընկերնե՛ր, դժբախտաբար կան յուրա-
քանչյուր մարդում: Ժամանակը չե՞ միթե վերջ տալու ղեկավար-
ակտիվի ընտրության և ամբացման այս խաղին:

Շըջկումների, մարդկումների, յերկրկումների և յերբեմն ել
կենտկոմի աշխատողները շատ են չըջադայում դանազան կադմա-
կերպությունները: Սակայն չըջադայում են դլխավորապես ին-
ֆորմացիա հավաքելու համար, տեղեկությունների համար: Կոմ-
յերիտականներին այդ չըջադայությունները վոչ մի ոգուտ չեն
բերում:

Պետք ե արգելել տեղեկությունների համար կադմակերպու-
թյունները չըջադայելը, իսկ սկզբնական կադմակերպություննե-
րին իրավունք տալ ճամբու դներու գաստրոլյորներին: (Մախառ-
բություններ),

Յուրաքանչյուր կոմյերիտական աշխատող միայն մեկ նպա-
տակի համար կարող ե դնալ սկզբնական կադմակերպությունը—

հրահանգներ տալու նրա ղեկավարներին, ոգնելու կոմյերիտականներին:

Մենք պետք է կազմակերպորեն ամրապնդենք կոմյերիտմիությունը, վերափոխենք թուլացած կազմակերպության մեջ չի կարելի ճիշտ դնել ուսման ու դաստիարակության դործը: Թուլացած կազմակերպության մեջ չեն կարող բուլլեիկներ դաստիարակվել:

Համգ(բ)Կ որինակով Լենինյան կոմյերիտմիությունը պետք է բուլլեիկյան կարգ մտցնի իր կազմակերպության տնտեսության մեջ, իր տան մեջ: Մենք յենթադրում ենք 1936 թվի վերջին ձեռնամուկ լինել կոմյերիտական փաստաթղթերի ստուգմանը, կոմյերիտական տնտեսության վերանայմանը: X Համագումարից անմիջապես հետո բոլոր կազմակերպությունները պետք է նախապատրաստական աշխատանք սկսեն այդ ուղղությամբ:

ՀամԼԿՅՍՄ Կենտկոմը դբադվեց Փարբիկա-գործարանային կոմիտեների աշխատանքի հատուկ ստուգմամբ: Մենք գտանք, Վոր վորոշ կոմիտեներ ամբողջությամբ ընդորինակում են մեր ղեկավար կոմիտեների աշխատանքի վատ կողմերը: Պարզվեց, Վոր շատ Փարբիկա-գործարանային կոմիտեներ ընդհանուր դիրեկտիվներ են մշակում ցեխային կազմակերպությունների համար, նույնիսկ ստուգումներ ու հետադատություններ են անցկացնում ցեխերում՝ դրա համար հատուկ հանձնաժողովներ ստեղծելով, մինչդեռ ցեխերը նրանց լիքի տակ են: Ստուգատեսներ, արշավներ, կոնկուրսներ են կազմակերպում, իսկ յերիտասարդության հրատապ, կենսական հարցերը չեն տեսնում, նրանց կողքով են անցնում: Չեյաբինսկի տրակտորային գործարանի գործարանային կոմիտեն ստուգում էր աճումը, իսկ հենց այդ նույն ժամանակ կոմիտեյում չճնշված մնացել էր 102 դիմում՝ կոմյերիտմիության մեջ ընդունվելու մտախն: Լենինգրադում «Կրասնի տրեուզոլնիկ» գործարանի կոմյերիտմիության կոմիտեն մասնաշաղկապ է քաղաքական աշխատանքի լավագույն դրվածքի համագործարանային կոնկուրս անցկացրեց: Այդ նույն ժամանակ 400 կոմյերիտականներ քաղաքական կրթությամբ չեյին պարապում, միջնակարգ կրթության դպրոց ընդունված 400 կոմյերիտականներից 200-ը «մաղվել» էյին:

Խնչ են ասում այս բոլորը: Այն, Վոր կոմյերիտական կոմիտեների աշխատանքում դեռևս չատ անհեթեթություն կա, կան և բյուրոկրատիզմի տարրեր:

իսկ ահա ճիշտ աշխատանքի նմուշ—հետեւելու արժանի որդի-
նալ: Իմ առաջն եւ Ստալինգրադի յերկրամասի «Պրոժեկտոր» կոլ-
տնտեսութեան կից կոմյերխտական կոմիտեյի նիստի №23 արձա-
նադրութիւնը:

«Լսեցին.— Երոմյերխտական Ուկրաինովի առաջարկը յերիտա-
սարդ մայրերի ժողով հրաւիրելու մասին՝ յերեխաների դաստիա-
րակութեան հարցերի վերաբերյալ զրուցելու համար:

Վարդեցիւն.— Ժողովը կազմակերպել հոկտեմբերի 21-ին,
յերեկոյան ժամի 6-ին: Յերիտասարդ մայրերի հաշվառումը և
նրանց հրաւիրումը հանձնարարել Մարուսիա Սամոնովային և
Ուկրաինովին: Ժողովի համար շնք պատրաստելը, այդ թիւով
նաեւ ժանուկները համար ժամանակավորապէս մանկամասերի շնք
պատրաստելը հանձնարարել Զինա Պետրյակովային, Մարուսիա
Զուբկովային և Աննա Շիբիլինային: Կոլտնտեսութեան վարչու-
թիւնից խնդրել անհրաժեշտ մթերքները՝ ժողովի ժամանակ յե-
րեխաներին հյուրասիրելու համար: Շրջանային կոմիտեյից խնդ-
րել պայմանավորվել շրջառաժնի հետ՝ այդ ժողովին բժիշկ ու-
ղարկելու համար:

Կամ թե այնուհետեւ.

«Լսեցին.— Տրակտորիստ Կատյա Կալմիկովայի հայտարա-
րութիւնը, թե տրակտորիստների դասընթացներն ավարտած յե-
րեք աղջիկ, վորոնք յերկրորդ կատեգորիայի տրակտորիստի կոչ-
ման քննութիւնն են տվել, չեն աշխատում ըստ իրենց մասնագի-
տութեան: Բրիգադիրը նրանց մեքենա չի տալիս, վորովհետեւ չի
վստահանում աղջիկներին: Մեքենատրակտորային կայանի դե-
րեկտորը դանդաասների առթիւ վոչ մի միջոց ձեռք չի առել:

Վարդեցիւն.— ՀամԼԿՅԵՄ շրջկոմից խնդրել այդ հարցը
քննարկել շրջկոմի բյուրոյում, կանչելով մեքենատրակտորային
կայանի դերեկտորին, բրիգադիրին և աղջիկ-տրակտորիստներին:
Պնդել, վոր աղջիկ-տրակտորիստներն աշխատեն ըստ մասնագի-
տութեան:

Սա կոլտնտեսային բջիջ եւ, և նա հարցերը լուծում ու իր
վորոշումները կատարում ե տվելի լալ, քան մեր շատ ուսյուն-
կան կոմիտեներ:

Մեր վորոշ աշխատողներ մտածում են իրենց շաղակրատությամբ ժողովրդականությունն ձեռք բերել յերկատասարդության մեջ:

Մեզ մոտ ակտիվիստի տիպ կա, վորն առատորեն ճառեր և արտասանում, և վոր գլխավորն է, ինչի մասին վոր խելքը փչի: Բնությունը նրան խիստ արագաշարժ լեզու յե շնորհել, և նա յերախտադիտորեն ուղտվում է նրա պարզելից: Այդպիսի, թող ներյիլի ասել, ակտիվիստը խոսում է ամենարդիմադան առարկաների մասին, վորոնց մասին ինքը շատ մշուշոտ պատկերացում ունի: Նա դործ է անում յերբեք իրեն չհուզող բաներ ու մտքեր, կամ թե, սեփական մտքեր չունենալու համար, նա դրանք փոխ և առնում ամեն տեսակի աղբյուրներից: Այսպիսի ակտիվիստը խիստ շատ է սիրում իր ճառերը տպագրել՝ լինի այդ բայոնական, լինի այդ մարդային թերթում: Նրա ճառերը լսելն ու կարդալը խիստ դժվարին, լարված և վերին աստիճանի անպտուղ դործ է: Դա պարզապես չգիտակցված ու տհաճ մտքի յերջանիկ զուգորդում է դատարկակոսություն հետ, յերբեմն ել կիսադրագիտության հետ: Նա անպայման բոլորի վրա փնչացնում է և ամենքից ինչ-վոր բան է պահանջում: Բոլորը նրան պարտ են, բոլորը նրան պարտական են և բոլորը պատժի յենթալա: Նա չի դանում խոսել և սև աշխատանքի կոչել, իսկ ինքն ամեն կերպ խուսափում է սև աշխատանքից, ինչպես սատանան խուսկից:

Նա, այդ դատարկապտոտ ակտիվիստը, կարծում է, վոր իր ամեն մի ժեստ խորիմաստ յեղրահանգում է կամ թե դեկավար ցուցումի նման բան: (Միծաղ): Նա սիրում է, վոր կոմյերիտականները պարեն նրա նախադր: Նա համոզված է, վոր կազմակերպության մեջ ամենայն ինչ, վոր լավ է, լուսավառվում է նրա պայծառ մտքից կամ թե անպայման նրա «ամուր դեկավարության» արդյունքն է: Նա բանաձևերով է մտածում և բանաձևերով է խոսում:

Զի կարելի կարծել, վոր այսպիսի, թող ներյիլի ասել, ակտիվ աշխատողներն առանձնապես վտանգավոր են մեզ համար, սակայն նրանք ել, այնուամենայնիվ, ընդունակ են վորոշ բան փչացնել և տեղ-տեղ աղտոտել: Ահա թե ինչու յես կարծում եմ, վոր այդպիսի մարդկանցից մեզ պետք է հեռու պահենք և վոր-

քան կարելի յե շուտ մեկուսացնենք նրանց մեր կազմակերպություններէց :

Ժողովրդականություն և հեղինակություն կարելի յե վաստակել միայն սեփական մեջքով, աշխատասիրությամբ, աշխատանքով : Յետեւ շատ աշխատես և ճիշտ աշխատես—յերիտասարդությունը կակտի քեզ հարգել :

Սխալվում ե նա, ով կարծում ե, թե լուր տատկաններ ու մանդալտներ ունենալով կարելի յե դեկամար դառնալ :

Լինել յերիտասարդության կազմակերպվող ու դաստիարակչը—նշանակում ե ավելի շատ դիտենալ, ավելի լա՛վ աշխատել, լինել զըստուն մարդ, ուշադիր հետեւել յերիտասարդության պահանջներին ու կարելքներին :

Հիշեցեք ստալինյան շնորհակալությունը ստախանովականներէ համամիութենական խորհրդակցությանը. «Այսպես, ահա, շնորհակալություն, ընկերներ, ուսուցման համար, մեծ շնորհակալություն» : Այս բանը հայտարարեց մեծ Ստալինը :

Իսկ մեզ մոտ բոլոր ակաթիվիստներն ել առիթ են վորոնում սովորեցնելու յերիտասարդությանը, սակա՛մ են յերիտասարդությունից սովորել ցանկացողները : Ահա յերիտասարդությունից այս սովորել չցանկանալը դուռդություն ու ամբարտաժանություն ե, նրանք բացարձակապես անհանդուրժելի յեն :

Յերբմին դոյություն ունեյին լա՛վ վարվեցողության կանոններ, վորոնք վորոշում եյին մարդկանց վարքը պաշտոնական միջավայրում և հասարակության մեջ : Այդպես, ահա, տեղ-տեղ մեղ մոտ ել յերեան են յեկել նման կանոններ : Յերիտասարդ տղաները հավաքվում են ինչ-վոր դատարմի հարցի քննարկման համար և անպայման ձգտում են այդ քննարկումը բոլորել ինչ-վոր խորիմաստ բանաձևով : Իսկ յեթե մոռանան կամ չկարողանան բանաձև դրել ապաղա սերունդների համար, ապա անպայման նորից վհա՛վաքվեն, նորից կակսեն քրտնախաշ և խաղաղելու չափ քննարկել, վորպեսզի վերջիվերջո, այնուամենայնիւ, բանաձևը դրեն : Գլուխը վորցնելու ջափ սիրում են ինչ-վոր մի բան արձանադրել, իսկ արձանադրելու համար հաճախ բան չի լինում :

«Լա՛վ վարվեցողությունը» յերեան ե դարձա նաե այլ դեպքերում. ասենք, յերբ խոսքը վերաբերում ե նախադահություն լիարելում : Սկսում են յերկար ցուցակներ կազմել և մարդիկ, կարծելով, վոր բարդ ու ոգտակար աշխատանք են կատարում,

Հոգ են տանում, վոր չլինի թե վերապրեն ինչ-վոր գիշանտի ներկայացուցչի կամ թե ռայոնական աշխատողի. վո'նց թե, համարձ նա իմանա կամ տեսնի, վոր նախազարգացած մեջ չեն մտցրել իրեն: Այն ժամանակ հոնքերը կրկնի և բազմանչափակալից կերպով կհարցնի. «Դո՞նչպես թե այդպես: Համարձակվել են դանց առնել ինձ»:

Վարքի կանոնների չգրված որենքներում մենք գտնում ենք և խանդավառ ծափահարություններ, վորոնք վերածվում են ուլացիայի: Ակտիվիստ ել վա, վորն ընդամենը յերկու տասնյակ տարեկան ե, ամբողջ ե բարձրանում և առանց քաջվելու ուղասում ե, թե յերբ իրեն կծափահարեն: Նա, գիտեք, այդ բանում տեսնում ե կազմակերպության վստահությունը և դրա համար ել ամեն կերպ ձգտում ե ընկղմվել այդպիսի փառքի գոլ, ախորժելի ջրերում:

ԱԿՏԻՎԻՍՏ ՊԵՏԲ Ե ՏԻՐԱՊԵՏԻ ՂԵԿԱՎԱՐԵԼՈՒ ԱՐՎԵՍՏԻՆ

Այս տարիների ընթացքում Լենինյան վրոճերիտմիության ակտիվ աշխատողները գործնական աշխատանքի ու պայքարի մեծ դպրոց անցան: Մեր միության ակտիվիստների շարքերն անհամատեղիորեն աճեցին:

Մեր ակտիվն, իր մեծ մասով, խորհրդային յերիտասարդության իրոք առաջավոր մասն ե, նա բաղկացած ե հիանալի մարդկանցից, բոլլեիկյան կուսակցությանն անհունորեն նվիրված մարդկանցից, վորոնք կարող են նրա խնդիրներն ու լողունդներն արագությամբ հասցնել յերիտասարդության մաստանների դիտակցությանը:

Սոցիալիզմի համար մղվող դասակարգային մարտերի բովում տեղի յեր ունենում ակտիվի դադափարական-քաղաքական աճումը, այդ մարտերում նա առնանում եր ու կոփվում:

Փոխվել ե նաև մեր ակտիվի կուլտուրական կերպարանքը: Միության ակտիվիստը, անընդհատ բարձրացնելով իր դադափարական-քաղաքական և կուլտուրական մակարդակը, դնալով ավելի ու ավելի յե տիրապետում կազմակերպական կուլտուրային—դեկավարման կուլտուրային:

Ղեկավարումը—դա բարդ արվեստ ե: Ընկեր Ստալինն առում եր—

«Շարժումից հետ մնալ չի կարելի, վորովհետև հետ մնալ—նշանակում է կտրվել մասսաներից: Բայց առաջ վազել ել չի կարելի, վորովհետև առաջ վազել—նշանակում է կորցնել կապը մասսաների հետ» (Ստալին, «Դիալակտիկա՝ հանդուգժյուններից», «Լենինի գմի հարցերը», հայերեն II հրատ., եջ 410):

Ստալինյան այս ցուցումով մենք պետք է առաջնորդվենք մեր ամբողջ աշխատանքում: Ղեկավարման ոպերատիվությունը ստուգվում է վոչ թե խոսքով ու բանաձևերով, այլ պայքարով: Պետք է նկատի ունենալ, վոր բանաձևը նշանակում է հաղթելու ցանկություն, բայց վոչ բուն հաղթանակը, բայց ահա մեր ակտիվ վորոշ մասը չինոյնիկական հավատք ունի դեպի թուղթը, ամենադուր բանաձևը: Գրեց—նշանակում է արեց: Կյանքում այդ ամեններն այդպես չեն: Կարելի չէ ահադին թուղթ սևացնել, փչացնել և դրա հետ միասին վոչինչ չանել:

Անարդարացի կլիներ չճանաչատել նաև ՀամԼԿԵՄ Կենտրոնական կոմիտեյի աշխատանքը: Կոմյերիտմիության Կենտկոմը կարող եր ավելի լավ աշխատել, քան աշխատում է: Այդ բանում մեղավոր ենք մենք: Ի՞նչ է պակասում Կենտկոմին ավելի լավ աշխատելու համար: Ամենից առաջ տեղական առանձին կադմակերպությունները իրերի դրության մասին ժամանակին իրազեկվինելը: Այդ պատճառով մենք յերբեմն վոչ թե սխալներ ենք ուղղում աշխատելու ժամանակ, այլ արձանագրում ենք, վոր սխալներ են կատարվել: Բայց չե՞ վոր դրանից քիչ ողորտ կա:

Վոչ ամեն դեպքում ենք լավ ճանաչում մարդկանց, վորի պատճառով ել տեղական կադմակերպության լավ աշխատողին, վորին լավ չենք ճանաչում, վատ աշխատող ենք համարում և ընդհակառակը, վատ աշխատողին, ինչպես այդ պատահեց ընկեր Դունի հետ, առաջ ենք քաշում Կուրսկի մարզկոմի քարտուղար: Դրանից կադմակերպությունը ողորտ չի ստանում: Կենտկոմում ել ավելորդ դրելացավություն կա, Կենտկոմում ել վոմանք կարծում են, վոր յեթե դրեցիր, ուրեմն հարցը վճռեցիր: Թղթին հավատալը, կուլտուրայի պակասը, յերբեմն դործը կադմակերպել չկարողանալը—այս բոլորը, դժբախտաբար, կա և կոմյերիտմիության Կենտկոմում:

Դաստիարակել յերիտասարդությունը—այդ նշանակում է մտնել յերիտասարդության հոծ շարքերի մեջ, պարզել նրա կառ-

կածները, բացատրել նրան կուսակցության դիժը, քարոզել լենինյան ուսմունքը, ոգնել յերիտասարդությանը նրա գաղափարական դաստիարակության, կրթության մեջ, տեխնիկային տիրապետելու մեջ, հին աշխարհի մնացուկներին հաղթահարման մեջ, պայքարել յուրաքանչյուր յերիտասարդին համար: Դաստիարակչական աշխատանքը ընդհանրություն չի հանդուրժում: Դաստիարակել—նշանակում է մարդու հոգեբանությունը վերակառուցել ամենայն մանրամասնությամբ, և վոչ թե «հիմնականում» ոգնել նրա կոմունիստական աշխարհայացքի ուժեղացմանը:

Վոչ թե ընդհանրապես, վոչ թե «հիմնականում» կադմակերպել կոմյերիտականների ուսումը, այլ կարգավորել յուրաքանչյուրի ուսումը,— ահա թե վորն է խնդիրը: Կոմյերիտմիության սկզբնական կադմակերպչությունը—դա դաստիարակման շտաբ է, դա յերիտասարդության ուսման կադմակերպչին է, աշխատանքի ու պայքարի կադմակերպչին: Ղեկավարման խնդիրն է վորոնել և դաստիարակել յերիտասարդության իսկական բոլշևիկյան կադրեր:

Հիշեցեք, թե ինչ եր ասում էնինը.

«Մենք իզմանք մեր ճանապարհով, աշխատելով վորքան կարելի չե ավելի դեռևս և համբերատար վերադով վորձնել ու ճանաչել իսկական կադմակերպչներին, դժաստ միտք և դործնական ուշիմություն ունեցող մարդկանց, վորոնք սոցիալիզմի հանդեպ ունեցած անձնվիրությունը միացնում են մեծ քանակությամբ մարդկանց սերտ ու համերաշխ համատեղ աշխատանքը խորհրդային կադմակերպման շրջանակներում առանց աղմուկի (և հակառակ իրարանցման ու աղմուկի) կարդավորելու ընդունակության հետ» (Լենին, Յերկեր, III հրատ. 4. XXII, եջ 457, «խորհրդային իշխանության հերթական խնդիրները»):

Հիտևաբար խնդիրը կոմյերիտմիության կադմակերպական աշխատամբը յերիտասարդության կրթության և դաստիարակչության խնդիրների մեկարդակիմ բարձրացնելն է, բոլշևիկյան կարգ մտցնել մեր կոմյերիտական սեփական տան մեջ, համառորեն աճեցնել ու ամրացնել ակտիվի կադրերը, դառնալ յերիտասարդության ուսուցման կադմակերպչները, սովորել և գլխավորել յերիտասարդության շարժումը գեպի գերությունը, կուլտուրան,

տեխնիկան: Ավելի շատ սովորել յերիտասարդության մասաներից: Զգոտողանալ: Զամբարտալանանալ: Մեր վորոշումներն ստուգել աշխատանքի փորձով և վոչ թե լրացուցիչ բանաձևերով: Այլախօլի և դեկավարության մասին դատել վոչ թե բանաձևերով, այլ նրա դործերով և դործողություններով: Ծափալել ինքնաբննադատությունը, այսինքն սովորել սեփական սխալներից:

Ինքնաքննադատության մասին խոսելով չի կարելի լությամբ անցնել այն դրական խոշոր աշխատանքի վրայով, վորը կատարել և «Կոմսոմոլսկայա Պրավդան»:

«Կոմսոմոլսկայա Պրավդան» կոմյերիտմիության Կենտրոնական և փոմիտեյին ակտիվորեն ողնել և մերկացնելու մեր կադմակերպություններին աշխատանքի թերությունները, վերակառուցելու նրա կոմիտեների աշխատանքը, կոմյերիտմիությանը չրջել դեպի յերիտասարդության դաստիարակման խնդիրները:

Յեւլ յես պետք և ասեմ, վոր «Կոմսոմոլսկայա Պրավդան» դարձել և մեր յերիտասարդության մեջ ժողովրդականություն վայելող ու նրա սիրելի թերթը:

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԻՍԱՐԱԿՄԱՆ
ՄԻ ՔԱՆԻ ՍԵՐՈՂՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Մենք նշանադրելի չափով պրոպագանդիստական կադմակերպություն ենք, մի կադմակերպություն, վորը յերիտասարդությանը բացատրում և կյանքի վաստերը, դեպքերը, յերևույթները, յերիտասարդությանը պատրաստում և ինքնուրույնաբար կողմնորոշելու կյանքում, մի կադմակերպություն, վորը պրոպագանդ և անում կուսակցության քաղաքականությունն ու վորոշումները, յերիտասարդությանը համախմբում և դրանք կենսագործելու համար: Յեւլ այդ տեսակետից մենք վորոշում ենք յերիտասարդության հետ աշխատելու մեր մեթոդները:

Լենինյան կոմյերիտմիությանը, վորպես յերիտասարդության և յերեխաների կոմունիստական դաստիարակման կադմակերպության, ամենից առաջ պետք և յուրահատուկ լինի այնպիսի աշխատանք, վորը կատարվում և հիմց իր՝ յերիտասարդության մասնակցությամբ, հիմց իր՝ յերիտասարդության ուժերով, վաչ քե նրա փոխարեն, այլ նրա հետ, նրա վրա հեմվելով, նրան գլխավորելով:

Մենք պետք է կոմյերիտմիութեան մեջ ամուր, դիտակցական կարգապահութիւն ունենանք, իսկ դրան կարելի չէ հասնել միայն հենց իր՝ յերիտասարդութեան նախաձեռնութիւնը զարգացնելու հիման վրա: Մենք ավելի, քան վորեւէ ուրիշը, պետք է հաշիւի առնենք մարդկանց առանձնատկութիւնները, ունկնդրենք նրանց կարծիքին, հետամնացներին առաջ քաշենք առաջաւորներին մակարդակին, պատանին, աղջիկը, դեռահասակը, վորոնք դեռուս չեն հանդիսանում սոցիալիզմի լիովին պատրաստած կառուցողներ և մշանքի նկատմամբ մշակված համոզմունքներ ու հայացքներ ունեցողներ:

Մեր դաստիարակութեան որակտը մարդն է, և վոչ թէ կոմիտեն, ինչպես շատերը կարծում են մեզ մօտ, — այն ևլ յերիտասարդ մարդը, պատանին, աղջիկը, դեռահասակը, վորոնք դեռուս չեն հանդիսանում սոցիալիզմի լիովին պատրաստած կառուցողներ և մշանքի նկատմամբ մշակված համոզմունքներ ու հայացքներ ունեցողներ:

Մեր յերկրի բաղմահադար յերիտասարդներ բանվոր դասակարգի մեծագույն նվաճումները համարում են ինքնըստինքյան հասկանալի ու լինելի մի բան: Նրանք հաճախ իրենց կյանքի ու զարգացման այնպիսի պայմաններ են պահանջում, վորոնք, նույնիսկ մեր այս հիանալի իրաւանութեան համեմատութեամբ, իդեալական են:

Մեր յերկրի վոչ բոլոր յերիտասարդները կարող են դեռատու մեր ներկայի այս ամբողջ վեհութիւնը, հասկանալ մեր նվաճումների իսկական արժեքը, վորովհետեւ նրանք չդիտեն նախահեղափոխական մռայլ անցյալը, անծանոթ են ինտերվենցիայի սարսափներին և քաղաքացիական պատերազմի հրե որերին: Յեւլ դա ներկայիս յերիտասարդութեան ամենաընդուն դժերից մեկն է: Իսկ կոմյերիտական կազմակերպութիւնների շատ ղեկավար աշխատողներ չեն հասկանում, չեն տեսնում այդ նորը մեր յերիտասարդութեան մեջ:

Կյանքի ըմբռնումը, համոզվածութիւնն ու անձնլիրութիւնը դաստիարակվում են յուրաքանչյուրի հետ կատարված համար, համբերատար, ուշադիր և զգայուն աշխատանքով: Հրամանով, բղավելով կամ վարչարարութեամբ չի կարելի համոզված և տնծնվեր մարդիկ դաստիարակել:

Այնպիսի դաստիարակչական կազմակերպութիւնում, վորպիսին կոմյերիտմիութիւնն է, վարչարարութիւնը կարող է

միայն խոր վնաս հասցնել, դրա համար ել նա պետք է ջախջախի
և արմատախիլ արվի մինչև վերջը:

Շատ վոչ-բարով քարտուղարներ յենթադրում են, վոր կոմ-
յերիտականները միայն պարտականություններ ունեն, իսկ իրա-
վունքներ ամենևին չունեն: Մեզ մոտ կոմյերիտմիության մեջ
դեկավարներն այնպիսի տիպ է լույս ընկել, վորոնց մասին Սալ-
տիկով-Շչեդրինն իր ժամանակին ասել է, վոր նրանք «բասով
մտածող մարդիկ են»: Իրենց կատկածելի առաքինությունը դար-
ձնելով կոմյերիտականների, յերիտասարդության հետ խոսելիս
իշխանավորական տոն դործածելը, նրանք կաղամկերպության
անդամին տասնյակ դործեր են հանձնարարում, նկատի չառնելով
նրա ընդունակություններն ու ցանկությունները, իսկ հետո, վար-
չարարական ինքնազայլանքով համակված, նրա վրա յեն միտ-
րում տույժերի ճիպոտները:

«Տույժի յենթարկելու մարմաջով» բռնված, նրանք չեն ու-
ղում հասկանալ, վոր կոմյերիտականից հանձնարարությունների
կատարումը պահանջելուց առաջ պետք է վերահսկել այդ մթա-
րումը, իսկ վերահսկել—նշանակում է խելացի բացատրել, և վոր
դիտավորն է—ողնել:

Կոմյերիտմիության մեջ դեկավարներ ել կան, վորոնք մինչև
այժմ իրենց «վոյնիդներ» (կուսակցաներ) են յերևակայում:
Սյուպիսի «վոյնիդը» նստել է և անդուսպ կերպով վարչարարու-
թյուն է անում, կոմյերիտականների հետ վարվում է ինչպես
խաղալիքի հետ:

Քիչ են արդյոք այն դեպքերը, յերբ կոմյերիտականի բացա-
կայության դեպքում— թիկունքի հետևից— տույժի յեն յենթա-
կում: Մի ժամանակ մի շարք կաղամկերպություններում տարած-
վեց «վարչարարական դրիպի» համաճարակը, յերբ բացահայտո-
րեն բարձր ջերմաստիճան ունեցող վորոշ քարտուղարներ ինք-
նակամ կերպով կոմյերիտականներից կապուցներով վերցնում էին
անդամատոմսերը:

Մեր ակտիվիստներին այդպիսի բյուրոկրատական կրակից
պահպանել կարող է միայն ծավալուն քննադատությունը, միայն
այնպիսի կարգը, յերբ կաղամկերպությունն ինքն է ընտրում իր
դեկավարներին, ոգնում ու քննադատում է նրանց, վորպեսզի
նրանք լավ աշխատեն ու չգողանան:

Կոմյերիտական մասսաները—դրանք «ցածր պաշտոնյաներ»

չեն, վորոնց կարելի չե չարչարել վոնց վոր ուղենաս, — նրանք իրենց կաղժակերպության իսկական տերերն են, մեր լաղժակողմանի աշխատանքի ստեղծարարները, մեր բոլոր պրակտիկ դործերի նախաձեռնիչներն ու կատարողները:

Շատ ընկերներ չեն հասկանում, վոր մենք իմֆնադաստիարակման կաղժակերպություն ենք, իսկ դա նշանակում ե, վոր նրա անդամները դաստիարակվում են և՛ հարցերի քննարկման պրոցեսում, և՛ հարցերի լուծման պրոցեսում, և՛ այդ վորոշումների կատարման պրոցեսում:

Մեր հիանալի յերիտասարդության ղեկավարը լինել — սա բարձր պատիվ է: Մի քանի կաղժակերպություններում կոմիտեյի քարտուղարը վոչ այնքան բարձր ե գնահատում հաղարավոր անդամ ունեցող կաղժակերպության մեջ պատիվ ու հեղինակություն ունենալը, վորքան մի ռայոնական կամ մարդային աշխատողի իր մասին ունեցած կարծիքը:

Ամեն մի կաղժակերպության ուժը վոչ միայն իր անդամների թվի մեջ ե, այլ առանձնապես նրա ակտիվ մշտերի մեջ, այն բանի մեջ, վոր նա այդպիսի հարյուրավոր, հաղարավոր փորձված կաղժակերպիչներ ունի, վորոնք ընդունակ են դաստիարակելու և իրենց հետևից տանելու մնացած մասսան: Այսպես կոչված պասսիվ կոմյերիտականները մեր աշխատանքի թերությունների վկայականն են: Նրանք առաջանում են նրա համար, վոր մենք վարչարարության մեթոդներով, յերբեմն ել մեր կոմիտեյական իրարանցումով ճնշում ենք նրանց հասարակական-քաղաքական ակտիվությունը:

Կոմյերիտականներին ամեն առթիվ և անառիթ անհեթեթ պահանջներ ներկայացնելով, մենք կորցնում ենք հնարավորությունների չափանիշը, դադարում ենք միջոցները նպատակի հետ շաղկապել, և հետո այնպես ե լինում, վոր և նահանջում ենք առաջին պրակտիկ դժվարությունից:

Վարչարարության հետ սերտ կապի մեջ են դրնում նիստ գումարելու իրարանցումն ու դիրեկտիվային անհեթեթությունը: Դրանք յերկվորյակներ են, վորոնց գոյությունը հաւասարաչափ մնաւ և հասցնում յերիտասարդության մասսաների մեջ կատարվող մեր աշխատանքին:

Անհամար նիստերի ծխախոտածխի ծածկուլթի տակ վորոշ

կոմիտաներ չեն տեսնում և չեն նկատում, թե ինչն է հետաքրքրում ու հուզում մեր յերիտասարդությանը:

Արտասովորի հետեւից բնկնելով՝ անիմաստ ժողովների և անպատշաճ դիրեկտիվների մեր մի քանի ասպետները ճամբորդութիւն են կատարում առողջ մտքի սահմաններից այն կողմը: Նրանք չեն ուզում հասկանալ, վոր նրանց նիստերն ու դիրեկտիվները վոչ վոքի պետք չեն: Նրանք իրենց դոռ չեն տալիս մտածելու, վոր իրենց դործերը, վորոնք հանդիսավոր կերպով կոչվում են կոմիտեյի նախաձեռնութիւն, վոչ այլ ինչ են, յնթե վոչ սովորական դրասնենկային դործեր:

Այդպիսի մարդիկ յերիտասարդության հետ չիմում են միայն նախադահությառ սեղանի մոտ: Իսկ յեթե բարեհաճում են չփնել յերիտասարդության հետ, ապա այդ լինում է պատահաբար, կարճատեւ, դիրեկտիվային հանդիսավոր տեսքով, նմանվելով հաբար, բայց հիմար հնդկահավերի: Նրանք քարոզի կեղծ սրբության տեսք են ընդունում և չգիտես ինչու, կաշուց դուրս են գալիս, վորպեսզի յերիտասարդությանը յերեւան ուսուցչի դերում, չհասկանալով, վոր ամենից առաջ հենց իրենց է պետք համբերատար կերպով և համառորեն սովորել յերիտասարդութիւնից:

Մեզ մոտ ընդունւած է հայն կարծիքը, թե կոմյերիտմիության մեջ յեղած «մեռյալ հոգիները» մասսայական աճման չըջանի ժառանգութիւնն են: Սա սխալ է: Իրականությառ մեջ «մեռյալ հոգիներն» իրենց դարն ապրած աշխատանքի մեթոդներէ, վարչարարությառ և հրամանատարության հետեանք են: Ով ցանկանում է ընդմիշտ վերջ դնել այն յերեույթին, վորպիսին «մեռյալ հոգիներն են», նա պետք է ընդմիշտ վերջ տա վարչարարությանը, բղավելուն, — կոմյերիտմիությանը, վորպես դաստիարակիչ կադմակերպության այս թշնամական մեթոդներին:

Ալելի ջիչ պետք է ընդորինակել հասարակական-քաղաքական ուրիշ կադմակերպութիւններէ և նույնիսկ կուսակցական կոմիտեներէ աշխատանքը: Մինչև այժմ միության շատ ակալիվ աշխատողներ կոմյերիտմիութիւնը նույնացնում են կուսակցության հետ և կարծում են, վոր իբր կուսակցութիւնը մեծահասակների համար է, իսկ կոմյերիտմիութիւնը յերիտասարդների կուսակցութիւն է: Դա արմատապես սխալ կարծիք է:

Կոմյերիտմիութիւնը (կուսակցութիւն չէ, նա կուսակցութիւն չի յեղել, նա կուսակցութիւն չի ել լինի: Մեզ մոտ միայն

մեր կուսակցութիւնը կա— ՀամԿ(բ)Կ-ն: Կոմյերիտմիութիւնն ալ Ֆրոնկցիաններ ունի, քան ՀամԿ(բ)Կ-ն, և չպետք է դրանք մոռանալ:

Ձի կարելի մոռանալ, վոր յերիտասարդութիւնը դռնվում է իր քաղաքական և ընդհանուր—կուլտուրական ձևավորման շրջանում: Նա պատասխաններ է փնտռում շատ հարցերի, նրա մոտ պանակազան տարակուսանքներ են առաջանում, վորոնք մեղաքից մտածված, համբերատար բացատրութիւն են պահանջում:

Ձի կարելի բանն այնպես պատկերացնել, վոր յեթե յերիտասարդ տղան կամ աղջիկը քաղաքական սուր հարցերի պատասխան են վորոնում, պարզ չեն սրտակերացնում այս կամ այն դեպքը կամ յերևույթը, ապա դրանով նրանք վորևէ թեքման մեջ են ընկնում:

Ձախճախել նրանց, ովքեր իրենց թերի պատրաստութիւն կամ անդբադիտութիւն պատճառով յերբեմն սխալ են ձևակերպում իրենց մտքերը, այդ նշանակում է չհասկանալ դատտխարակութիւն խնդիրները: Մենք պետք է անհաշտ լինենք դատակարգային թրշնամիների, նրանց դործակալութիւն և բոլոր նրանց հանդեպ, ովքեր մորցրել են հեղափոխական դդոնութիւնը, սակայն հենց հեղափոխական դդոնութիւնը պահանջում է, վոր մենք անմտորեն պիտակներ (յառլիկ) ու պիտակիկներ չկպցնենք, դատտխարակութիւնը չփոխարինենք բղավոցով:

Բայց հենց այդ բղավոցը յերբեմն թշնամիներ և առաջացնում: Շատ որինակներ մարելի յե բերել, յերբ կոմյերիտականը, դեռևս բավարար չափով գրադետ չլինելով, վորոշ բաներում սխալվում է, իսկ չափից դուրս յեռանդուն «դեկտալարները» փոխանակ պարզելու, թե ինչումն է սխալվել և ինչ պատճառով, փոխանակ նրան իր սխալները բացատրելու, սկսում են նրան «մշակել»: Այն էլ ի՞նչպես: Կրակոտ կերպով, կրքով, աչառու կերպով: Մարդուն վիրավորում են, մարդուն դատում են մեր թշնամիների շարքը, դադպեցնում են նրան և դեն են վանում իրենցից:

Բղավոցը հեշտ դործ է. ուղեղը քիչ է մասնակցում նրան, ամելի շատ մասնակցում են ձայնի որդանները: Դուք դիտեք, վոր չչեդրլնյան շատ հերոսներ, պանդի մեջ մեծ պարունակութիւն չունենալով, վորպես կանոն, «խիզախ» աղմիխտբատորներ ելին: Մի՞թե չչեդրինյան հերոսների դափնեպսակները հանդիստ չեն տալիս կոմյերիտմիութիւն յորոշ ակտիվիստների:

Սակայն յերբ մենք մեր ակտիվ աշխատողներից ուշադիր,

ղղայուն և հոգատար վերաբերմունք ենք պահանջում դեպի մեր
յերիտասարդութունը, մենք նկատի չունենք այնպիսի, թող ներ-
շի ասել, «հոգատարութուն», վորից ողուտ չունեն վոչ զինամա-
կալը» և վոչ էլ «ինամակալվողը»։ Մեր հոգատարութունը խնա-
մակալութուն չէ, մեր զղայնութունը վոչ մի ընդհանուր բան
չունի յերիտասարդությանը մեղրահոս լեզվով շոյելու հետ, մեր
ուշադրութունը շողոքորթութուն չէ։

Գանվեցին այնպիսի չարից դուրս և անխոհմության աստի-
ճանի յեռանդուն ընկերներ, վորոնք ուշադրութուն և հոգատա-
րութուն ցույց տալու պահանջը քաղցնելական զոհակության,
յերբեմն էլ թարգու նկատմամբ ծաղրի վերածնցին։ Լույս ընկան
այնպիսի դատարարակիչներ, վորոնք ցանկանալով ցույց տալ, թե
վորքան արագ են նրանք վերակառուցվել, սկսեցին փչացնել մեր
յերիտասարդությանը։

Մեզ մոտ հաճախ այսպես ե լինում,—մարդն իր համար ապ-
րում է, վոչ վոք նրան չի նկատում։ Հետո այդ մարդը դառնում
է լավ բրիդադեր, ասենք՝ բրիդադեր Վելիչկո։ Նրա մասին սկսում
են ըստ արժանույն գրել թերթերում, նրա մասին արդեն խոսում
են ժողովներում, և հենց այստեղ է, վոր բոլորն, ում ալարը չի
զալիս, սկսում են պատիվ ցույց տալ նրան։ Միության բոլոր ծա-
յերից շնորհավորանքներ են տեղում Վելիչկոյի վրա, ամեն կող-
մից սկսում են պարզեցատրել Վելիչկոյին։ Պարզեցատրում են բո-
լորը,—և նրանք, ովքեր պարտավոր էյին այդ անել, և նրանք,
ովքեր չպետք է վոչ մի դործ ունենային այդ բանին։ Արդյունքն
այն է լինում, վոր Վելիչկոյին նվիրում են պատեֆոններ, հրա-
ցաններ, կոստյումներ, պիտանիո, հեծանիվներ—նրան միայն մեկն
է հարկավոր, իսկ նրան անպայման միանդամից յերեք հատ են
զոռոյ տալիս։ Յեւ ահա Վելիչկոն ունի այն ամենն, ինչ հնարա-
վոր է ունենալ։ Իսկ նա յերիտասարդ է։ Հարց ե առաջ դալիս—
ինչի՞ պիտի ձգտի նա։

Մեծ կամք պետք է ունենալ, այդ խիստ խանդավառ ուշա-
դրության, պարզեցների, անդուստլ շողոքորթության պայմաննե-
րում մարտիկի հեղափոխական դրացմունքը չկորցնելու համար։
Իսկ յերբ վորձնցին միջամտել և վերջ տալ առանձնապես Վելիչ-
կոյի հարսանիքի շուրջը յեղած այդ վնասակար փութիւնադու-
թյանը, ամենքն ել միանգամից յերես դարձրին նրանից։ Յեւ
այժմ Վելիչկոն մոռացված է, նրա մասին ել չեն խոսում, ինքն

իրեն համար թողնելով նրան: Այսպես ե այդ վատաբողջ ուշադրութեան հակառակ կողմը: Իսկ վոր գլխավորն է, Վեյլիշկոն ինքը մեղավոր չե այդ բանում. մեղավոր են ցամ ու փորձանք դատարարակները, վորոնք այժմ պատրաստ են արդեն մեղադրելու Վեյլիշկոյին, իսկ իրենք նոր «զոհ» են փնտռում իրենց բազմաշան «հոգատարութեան» համար:

Կամ թե մի այլ, ամենքի համար անմոռանալի որինտի: Եւրոպա երբեք ապրում է հայժմ ել ծաղկում է պիտենրուհի Մամլաքաթը: Վոչ վոր վոչինչ չգիտեր այդ տաճերկուամյա աղջկա մասին: Սակայն բազմական եր, վոր նա ներկա գտնվել կառավարութեան անդամները ընդունելութեանը, չքանչան սասանար իր արժանիքների համար, — և մի քանի չափից դուրս խանդավառ դատարարակներ այնքան զգայունացան, վոր փորձեցին ամենքի աչքերի առջև փչացնել յերեսային: Մեծահասակ մարդիկ սկսեցին զարոգականների և պիտենրների պատվիրակութուններ կազմակերպել այդ փոքրիկ աղջկա մոտ դնալու համար, Մամլաքաթին հրավիրել ղեկըցումներ կարդալու, յետլթներ ունենալու և այլն: Խեղճ Մամլաքաթը յերեք չեք պատկերացնում, վոր հայրենիքում հանդիսավոր դիմավորում են պատրաստում նրան, վոր արվեստադետները պատրաստվում են նկարել նրան, արձան քանդակել, վոր ինչ-վոր կազմակերպութուններ վորոշում են նույնիսկ հատուկ տուն կառուցել նրա համար:

Բուրժուական յերկիրներում, յերբ վորեւե ականափորութունը մոդա յե դառնում, դանադան Ֆիրմաներ սկսում են կոչիկներ, հաղուտ, վարդաքեր և այլն ուղարկել նրան, հասարակ, բացահայտ ռեկլամի նպատակով: Սակայն կապիտալիստական դործարարներն այդպիսով իրենց ապրանքների ռեկլամն են անում միայն, իսկ դոհհիկ դործարարները, վորոնք մոլեղնապար են սարքում մեր համեստ հերոսների շուրջը, ցանկանում են իրենց անբեւա գլխացալանքով ռեկլամել իրենք իրենց: Հեռու'ն քչել այդ դոհհիկցողներին մեր յերիտասարդութունից: (Յերկարասի ծախհարություններ):

Դուք յերեւակայել չեք կարող, թե նրանք ինչ են կարողացել անել մեր մի քանի անվանի ստախանովականների հետ: Բրյանտի դործարանում մի ժամանակ աշխատում եր անվանի կոմյերիստախանովական Գեորգի Լիխորադովը, պարզատրված Լենինի չքանչանով: Յես ասում եմ աշխատում եր, վորովհետեւ իր պար-

դեատորման որովանից մինչև վերջին որերս նա համարյա վոչ մի որ չի կանգնել իր դադդայահի գլխին, վորի վրա նա հասել եր այնպիսի փայլուն հաջողություններ: Նրան պարզապես հնարավորություն չեն տալիս աշխատելու:

Նրան անընդհատ, որը-որին քաշում են հանդիսավոր նիստերի, յողովների, յելուցիթների, ղեկուցումների, հանդիպումների՝ արտիստների, արվեստադետների, պրոֆեսորների և ել ում հետ վոր ուղում եք: Նրան հրավիրում են այլ դործարաններ, ուրիշ քաղաքներ, և Լիտորադովին դարձնում են շրջադայող դաստորոյոր: Ձևտովը դրել ե, վոր քաղքենիները ղեներալ եյին վարձում հարսանիքին հանդիսավորություն տալու համար: Յեւ ահա դռնհիկները ցանկանում են մեր անվանի մարդկանց դարձնել չնիտոյան հարսանիքային ղեներալներ: Ձի՛ հաջողվի, ղեկերենը: Թույլ չենք տա: Ձենք թողնի: (Յերկարատև ծափահարություններ):

Մի կարծեք, վոր նման դռնհիկները վոչ մի կրալ չունեն կոմյերիտմիության հետ: Մոսկովայի մարդի Լապկովի ՄՏկայանում կա հիանալի տրակտորիստ, Ռերկին աղղանունով: Այդ Ռերկինը վերջերս պարզեատրվեց Աշխատանքի կարմիր դրոշի չքանչանով: Վերջերս նա մտավ կոմյերիտմիություն: Բայց քնչպես ղնդունեցին նրան կոմյերիտական դաստիարակները: Նա ղեռ կոմյերիտական տոմս չտուցած, նրան արդեն կոմյերիտմիության շրջահային կոնֆերենցիայի առաջին պատգամավոր են ղնտրում: Իսկ այդ կոնֆերենցիայում նրան ղնտրում են ուսյոնական կոմիտեյի առաջին անդամ: Կոմյերիտմիության մեջ ել նա ինչի՞ պիտի ձգտի, յեթե նա առանց վորեւե աշխատանքի և, ինչպես ինքն անձամբ հասկանում ե, առանց վաստակի, դռնհիպցնողների վութեռանդության ղնորհիվ միայն, չառ բանի հասավ կոմյերիտմիության մեջ:

Այս բոլոր այլանդակությունները թեթև և թեթևամիտ վերաբերմունք են դաստիարակում թե իր նկատմամբ և թե կյանքի նկատմամբ:

Դուրս ե գալիս, վոր բալական ե մարդը մեկ ասպարեղում իրեն յերևան բերի այնպես, ինչպես վայել ե մեր յերկրի առաջավոր քաղաքացուն, վոր արդեն բոլոր մյուս ասպարեղներում նրա առաջ «պատրաստ լինի տունն ու սեղանը»: Հասան այն բանին, վոր սկսեցին մի քանի ստախանովականների պրոֆեսորներ

ամբացնել՝ տանը պարապելու համար: Սակայն կուլտուրան, ինչպես հայտնի յե, պատրաստի չի դալիս տուն: Գիտելիքներ ձեռք բերելու համար պետք է պայքարել, դիտելիքները պետք է կրօվի, համառությամբ և աշխատանքով հաղթահարել:

Մեր ստախանովականները ցանկանում են և կարող են համառությամբ սովորել, նրանց դուվերնյորներ (տնային դաստիարակ) հարկավոր չեն: Պետք է նրանց այլ յեղանակներով ոգնել սովորելու, առանց դուվերնյորական խնամակալության, առավել ևս, վոր այդ յեղանակով կարելի յե սովորեցնել միջանի տասնյակ մարդկանց, իսկ մեր յերկրում հաղարավոր ստախանովականներ կան և որ-ավուր նրանց թիվը զնալով շատանում է:

Մարդու նկատմամբ հոգատար և ուշադիր լինելն ամենևին այն չե, վոր նրան ամեն բան պատրաստի տանք, կուլտ բարեկեցության զդացմունք զարգացնենք նրա մեջ, վորին միշտ հաջորդում է հաղեցումը: Հոգատարությունը և ուշադիր լինելն ամենևին այն չեն, վոր շողոքորթենք և շոյենք յերիտասարդին, նրա մեջ վտեր, քաղքենիական ինքնագոհություն զարգացնենք և դրանով նրա միջից դուրս վռնդենք մեր վեհ համեստության զդացմունքը:

Մեր հերոսներն արհամարհում են այդ շողոքորթությունը: Ո՛րդ հետ միասին նրանք վրդովվում են տենելով մի շարք յերիտասարդների աշխանդակելու, հաշմանդամ դարձնելու, աշխտերելու փաստերը: Մենք պետք է նրանց, այդ մարդկանց, այժմ ասենք անողոք ճամարտությունը, ինչպես այդ մեղ սովորեցնում է կուսակցությունը, ինչպես մեղ սովորեցնում է ընկեր Ստայինը:

Յերեք մեր Ստայինը չի շողոքորթում յերիտասարդությանը: Սակայն նրանից ո՛ր է ավելի շատ սիրում ու հոգ տանում նրա մասին: Շիտակ, անկեղծ, հաճախ անողոք ու դաւն ճամարտության խոսքեր և ասում նա մեղ, յերիտասարդությանս, խոսքեր, վորոնք յի յեն խորին ուշադրությամբ և հայրական սիրով: (Յերկարաուև ծափահարություններ):

Խորհրդային իշխանությունը յերիտասարդության առաջ բաց է արել բոլոր դռները, բոլոր ճանապարհները—վորն ուզում ևս ընտրի և նրանով ընթացիր: Սակայն հաստատ քայլեր, համարձակ, համառությամբ, հաստատամտությամբ, խիղախիր, ձեռք բեր, նվաճիր աղնիվ աշխատանքով, ուսմամբ, հմտությամբ: Ահա այդ բանում մենք պետք է ոգնենք յերիտասարդությանը, այդ

բանում հողատարութիւնն և ուշադրութիւնն ցուցաբերենք և հաս-
տատաւեն աղղկն դաստիարակենք մեր յերկրի յերկտասարդ
սերունդը:

Մենք վերջացնում ենք մեր հաշվետու ղեկուցումը համադու-
մարին: Մեր սոցիալիստական հայրենիքի ժողովուրդն իր մեծ սի-
րով սիրում է Լենինյան կոմյերիտմիութեանը: Մեր յերկտասար-
դութիւնը, կոմյերիտակաւաններն ու կոմյերիտուհիները, ամբողջ
յերկրի հետ միասին, մեր ժողովրդի հետ միասին շատ են աճել
այս հինգ տարւոյ ընթացքում: Աճել են վորպես կազմակերպիչ-
ներ, վորպես սոցիալիստական հասարակութիւն կառուցողներ,
վորպես սոցիալիզմի անձնազոհ մարտիկներ:

Մեզանից յուրաքանչյուրին դաստիարակել ու աճեցրել է բոլ-
շևիկներին Մեծ կոմունիստական կուսակցութիւնը: Մենք հպարտ
ենք նրանով, վոր մեր անցած այս փառապանծ ուղին մենք անցել
ենք ընկեր Ստալինի աչքի առաջ, նրա ուշադիր ղեկավարու-
թեամբ: (Բոլոմ ծափահարութիւններ):

Մեծ Ստալինը մեր յերկտասարդութեանը բարձրացրեց Խոր-
հրդային պետութեան առաջափոր մարդկանց մակարդակին:
Մենք, Խորհրդային Միութեան յերկտասարդութիւնս, ստալինյան
կոմիտան յերկտասարդ հեղափոխականներին—բոլշևիկներին սերունդն
ենք: (Բոլոմ ուլացիա: Բոլորը վոտֆի յեմ կանգնում: Ազգային
հանրապետութիւնների աղջիկների պատվիրակութիւնը մախա-
ղախութիւն է բարձրանում և ծափահարութիւնների վոբոտի տակ
ծաղկեմումը է մվիրում ընկեր Ստալինին):

Մենք կոմունիզմի համար պայքարող յերկտասարդ մարտիկ-
ների ստալինյան սերունդն ենք: Մենք հպարտ ենք այդ պատվի
համար և այն չենք արատաւորի:

Մեր սերունդը կոմունիզմի նախադռներին է դռնօլում: Մենք
անպարտելի յենք: Մենք ունենք նպատակի պարզութիւն: Մենք
ունենք հաղթանակելու ստալինյան կամք: Մենք ղինված ենք
Լենինի—Ստալինի ուսմունքով: Մեզ ղեկավարում է Լենինի—Ստա-
լինի կուսակցութիւնը: (Բոլոմ ծափահարութիւններ):

Մենք համարձակ նայում ենք ապագային: Մենք մեր ամբողջ
կյանքը նվիրում ենք համայն աշխարհում կոմունիզմի հաղթանա-
կի համար պայքարելուն: (Բոլոմ ծափահարութիւններ):

Կեցցե յերիտասարդության մեր ստալինյան փառապանծ սերունդը:

Կեցցե բռլէիկներէ լենինյան անպարտելի կուսակցութիւնը:

Կեցցե նա, ով աճեցրել է մեզ, ով մեզ դաստիարակում է, ով մեզ կուրել է, ով մեզ պատրաստում է դալիք մարտերին—մեծ Ստալինը:

(Բռնոն ծափահարութիւններ, վարմոֆ փոխվում են ովացիայի: Բռնորը վոտֆի յեն կանգնում: Բռնոր պատվիրակութիւնները լսվում են վոզբոյնի բացականութիւններ. «Կեցցե ընկեր Ստալինը», «Ուռա», «Ուռա ընկեր Ստալինին»):

ՀԱՄԼԿՅԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ԱՌԹԻՎ
ԸՆԿԵՐ ԿՈՍԱՐԵՎԻ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ՅԵԶՐԱՓԱԿՄԱՆ ԽՈՍՔԸ

Ընկերներ, մենք համաձայն ենք կոմյերիտմիության Կենտրոնական կոմիտեյի աշխատանքի քաղաքականության հետ: Այդ քննադատությունը անհրաժեշտ էր և կարելի յեր ուժեղացնել:

Շատ ընկերներ ավելի վաղ առանձնաբերված հաջողությունների վրա և ավելի քիչ չափով՝ յեղած թերությունների վրա: Առանձին ընկերների մոտ բացահայտորեն պակասում էր համեստությունը, յերբ խոսքը վերաբերում էր մեր նվաճումների դնահատմանը: Նվաճումների մասին խոսելը հաճելի յե, սակայն ավելորդ է նրանց մասին խոսելը, առավել ևս դրանք դերադնահատելը խիստ միասակար բան է:

Վերջ ընկերներ համաձայնվեցին Կենտկոմի ղեկուցման հետ, յայց թե ինչ-ինչ պատճառով անհրաժեշտ է համարեցին դործնականորեն քննարկել նրա կարևորագույն դրույթները:

Վերցնենք, որինակ, հարցերը, — ի՞նչպես հետադայում կազմակերպել յերիտասարդության ուսումը, յեղնելով տեղական պայմաններից, ի՞նչպես ավելի լավ դասավորել յեղած ուժերը և նորերը ներդրավել, ի՞նչպես բարձրացնել ակտիվի մակարդակը՝ յերիտասարդության մասսաների ուսման, կրթության ու դատարակության խնդիրները լուծելու համար — այս բոլոր հարցերը բավարար չափով է քննարկվեցին յելույթ ունեցող վերջ ընկերների կողմից:

Ձեկուցման մեջ առաջադրվեց կոմյերիտմիության ղեկավարումը յերիտասարդության կրթության և դատարակության խնդիրների մակարդակին բարձրացնելու անհրաժեշտության դրույթը: Այս դրույթը, ամբողջ կոմյերիտմիության հետադա

վերախառուցման մեջ հիմնականներէց մեկը հանդիսանալով, ինչպես պետքն եւ չլարդացւից վիճարանութեան ժամանակ յնույթ ունեցող առանձին ընկերներէ կողմից:

Մենք կհանդիպենք առանձին ընկերներէ բացահայտ չկոմեցմանը՝ կատարելու համադրամարի վորոշումները յերիտասարդութեան դաստիարակման ու կրթութեան մասին: Մեր կարծիքով այդ չկոմեցման հիմքը վորոշ ընկերներէ այն վնասակար մոլորութիւնն է, վորոնք համոզւած են, թե տնտեսական աշխատանքով զբաղվելով, նրանք անսլաքման կիրախուսին: Կսկսես, մտածում են նրանք, զբաղվել միջնակարգ դպրոցով, վո՛չ վոք եւ քեզ չի նկատի, վո՛չ վոք եւ չի խրախուսի այդ:

Բացարձակապես սխալ տեսակետ:

Յերիտասարդութեան կուլտուրայի բարձրացման համար, նրա կրթութեան ու դաստիարակութեան համար կատարւած լավ ու ողորակար աշխատանքն ամենաջերմ աջակցութիւն կը տնի մեր կուլտուրայի կողմից:

Մենք կհանդիպենք վորոշ կադմակերպութիւններէ չկոմեցմանը՝ զբաղվելու յերիտասարդութեան կրթութեամբ և դաստիարակութեամբ և այն պատճառով, վոր մենք տնտեսական աշխատանքի մասնակցելու ամբի շատ փորձ ունենք, քան կուլտուրական, կրթական աշխատանքի փորձ: Յե՛ւ դրա համար եւ վոմանք կկանգնեն ամենաթույլ դիմադրութեան ճանապարհի վրա, կթափառեն հին, ծանոթ, հայտնի ճանապարհով, կանեն այն, ինչին արդէն սովոր են:

Մենք պետք եւ ամենայն անողոքութեամբ հաղթահարենք այդպիսի փորձերը, և մեր բոլոր կադմակերպութիւնները, մեր ամբողջ ակտիւր վճռաբար ուղղենք մեր յերիտասարդութեան ուսումն ու դաստիարակումը կադմակերպելու ճանապարհը:

ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի ղեկուցման մեջ շատ ուշադրութիւն եւ դարձված յերիտասարդութեանը դաստիարակելու մեթոդներին, իսկ վոմանք, մեզ թիւում եւ, չեն ուղում մտածել մեր յերկրի յերիտասարդի գաղափարական-քաղաքական և կուլտուրական ձևավորման այդ վճռական հարցի վրա:

Ակտիւի անձնական որինակի ուժը վճռում ե յերիտասարդութեան կրթութեան և դաստիարակութեան գործը: Վորքան եւ այդ տխուր լինի, բայց մեզ մօտ յերբմն այնպես ե ստացվում, վոր վորքան մեր կադմակերպութիւններէ մեջ առանձին ընկերներ ա-

վելի մեծ դեկալար դիրք են դրաւում, մենք նրանց մեջ այնքան
ափելի հաճախ ենք նկատում անկաղմակերսւթածութիւն, շատա-
խոտութիւն, անկարգապահութիւն, իսկ յերբեմն եւ նաեւ անդրա-
դատութիւն :

Յերիտասարդութեան դաստիարակման մեջ մանրուքներ չեն
լինում : Յերիտասարդութեանը դաստիարակելը—այդ «ընդհան-
րական և ամբողջութեամբ վերցրած, հիմնականում ճիշտ» ճառեր
արտասանել չեն :

Մենք պետք է մեր ախտիւից պահանջենք, վոր նա ճիշտ վար-
քի, կարգապահութեան և կաղմակերսւթածութեան անձնական որի-
նակի ուշի ցոյց տա : Յեթե վորոշ ընկերներ այդ չանեն, աստ
անկախ մեր միութեան մեջ նրանց դրաւած դիրքից, Կենտրոնա-
կան կոմիտեն հարկադրւած կլինի շատ խիստ միջոցի դիմել —
վոխել այդ ընկերներին, վորպես նոր պայմաններում աշխատե-
լու համար անպետք ու անընդունակներին : (Ծափահարութիւն-
ներ) :

Մեզ մոտ մարդիկ կան, վորոնք թեթևամտութեամբ են հի-
վանդ և չեն ցանկանում լուրջ մտածել աշխատանքի վրա : Նրանց
համար վորեւէ «պատասխանատու» վորոշման նախադիւծ կաղմելը
ամենահարմար դործն է : Նստում են սեղանի առաջ, հինդ բոպե-
յում դրում են վորոշման նախադիւծը և կարծում են, վոր դա քըն-
նադատութեան յենթակա չե և պետք է ընդունւի վոչ միայն հիմ-
նականում, այլ և ամբողջութեամբ և լիովին : (Ծիծաղ) :

Յես ցալում եմ, վոր մարդկոմներ ժի չարք քարտուղարներ
չմտնակցեցին նոր ծրագրի նախադիւծ մշակման աշխատանքներին,
նրանք կսովորեյին, թե ինչպես պետք է աշխատել փաստաթղթերի
վրա : (Ծիծաղ : Ծափահարութիւններ) :

Վտանդ վրա, վոր կոմյերիտմիութեան վերակառուցման դործ-
նական աշխատանքը վորոշ ընկերներ կաշխատեն թաղել ծափահա-
րութիւններին, ուլացիաներին, վողջույններին և լրացուցիչ բանա-
ձևերի տակ : Յես համազումարի հատուկ ուշադրութիւնն եմ
հրովիրում այդ պարագայի վրա :

Կոմյերիտմիութեան Կենտրոնական կոմիտեն ձեզանից վոչ
վոքից վոչ մի լրացուցիչ բանաձև չի պահանջում համազումարի
վորոշումներին առթիւ : Վոչ միայն չի պահանջում, այլ պրզելում
է դրանք դրել և ընդունել : (Ծափահարութիւններ) : Դրա համար
եւ մենք նախորդ ազատում ենք ձեզ այդ աշխատանքից : (Ծափա-

հարություններ) : Սակայն մենք ձեզ պարտավորեցնում ենք զբաղ-վել սկզբնական կազմակերպությամբ, նրա ամբողջ աշխատանքը վերակառուցել մեր համադրամարի վորոշումների վրդով :

Մենք մտածում ենք համադրամարի աշխատանքը վերջանալուց հետո Կենտրոնական կոմիտեյի բոլոր ղեկավար աշխատողներին ուղարկել տեղերը, վորպեսզի ձեզ ողնեն կազմակերպելու համա-դրամարի վորոշումների կատարումը : Ակտիվի ժողով կազմակեր-պելը ծանր ուղեվար լան չէ : Դրա համար չենք ուղարկելու ընկեր-ներին : Մենք ուղարկում ենք տեղերում դործնական աշխատանք կազմակերպելու՝ համադրամարի վորոշումները կատարելու հա-մար : (Ծափահարություններ) :

Մենք պետք է վերանայենք մեր ամբողջ դործունեյությունը, վրտենք սկզբնական կազմակերպություններին ու մեր ակտիվի աշ-խատանքը՝ յեղնելով յերկտասարդության կրթության ու դատտի-արակման խնդիրներից : Յեթե մենք այդ չանենք, նշանակում է, մենք վրչինչ չենք անի :

Մենք պետք է վերջ տանք ալեկույտականության առանձին տարրերին, վորոնք, դժբախտարար, մեզ մոտ տեղ-տեղ կան : Վրչ վրք ձեզանից չի պահանջում, վոր դուք ե՛լ տեղին, ե՛լ անտեղի յերդվեք յեղած է ապագա վորոշումներով : Ո՞ւմ է պետք այդ : Վր՛չ վրքի պետք չի այդ :

Փորձը ցույց է տալիս, վոր յերբեմն վորոշումներով յերդ-վում են, վորպեսզի դրանք չկատարեն :

Յուրահատուկ ալեկույտականության տարրերը մեզ մոտ կան : Յուրաքանչյուր տեղական կազմակերպության մեջ կդտնվեն այն-պիսի պատրաստակամ հոետորներ, վորոնք դործը, աշխատանքը, անհրաժեշտ քննադատությունը ճգնում են նենդադիտել իրենց կոմ-յերիտական ղեկավարների յերբեմն անտեղի մեծարմամբ, նրանց քաջագործությունների է ծառայությունների վառարանմամբ :

Յեթե արմատալիլ չանենք մեր մի շարք կազմակերպություն-ներում սահմանվող այդ մողան, ապա այդ կազմակերպություն-ներին կսպառնա անվրդով ինքնասիրահարադության վտանդը, վորի ժամանակ չի կրող լինել բոլշևիկյան աշխատանք, բոլշևի-կյան ինքնաքննադատություն :

Ել ի՛նչ քննադատություն կարող է լինել, յերբ համարյա յուրաքանչյուր հոետոր իր պարտքն է համարում հայտարարել . «Մեր մարտական քարտուղարի ղեկավարությամբ», «նրա անձ-

նական անմիջական ողնությամբ», «նրա անձնական միջամտության շնորհիվ» և այլն, և այլն:

Սա մի բանի նման է: Դա գործնականորեն չի հնչում: (Ծափահարություններ):

Ձի կարելի ասել, թե մեր մեջ չկան այնպիսի մարդիկ, վորոնք նման բանավոր վարժությունների հետևից ընկնելով մոռանում են դիտալորը—աշխատանքը: (Ծափահարություններ):

Թերևս սա արվում է նրա համար, վորպեսզի պաշտպանեն իրենց ղեկավարությունը: Շնորհակալություն, ընկերներ, այսպիսի բարի դիտալորության համար: (Ծիծաղ: Ծափահարություններ):

Ձեր ղեկավարությանը պաշտպանեցե՛ք այսպես, ինչպես մենք ենք ձեզ պաշտպանում (ծիծաղ, ծափահարություններ), այսինքն յուշեցիկյան սուր քննադատությամբ:

Ձայներ—ձիշտ ե:

Յերբ դուք դալիս եք Կենտկոմ, այստեղ ձեզ շողոքորթ խոսքեր չեն ասում: Խնդրեմ, դուք ել մեզ այդպիսի բառեր մի ասե՛ք: Յեթե ուղում եք մեզ պաշտպանել—որչե՛կտիվ յեղեք մեր վերաբերմամբ: Լավի համար խրախուսեցե՛ք, վատի համար—քննադատեցե՛ք:

Ո՛ւմն ենք մենք պարտավան մեր հաջողությունները:

Ի ուշեցիկյան կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեյի ղեկավարությանը:

Աշխատանքի հաջողությունները միայն ձեր անձնական հատկություններին մի վերադրե՛ք: Ղեկավարի անձնական հատկությունները—դա հաղթանակի պայմաններից մեկն է, սակայն հաղթանակը վերջնականապես վճռում է ղեկավար կոլեկտիվի հատկությունները և այդ կոլեկտիվի ճիշտ ղեկավարումը:

Կուսակցական ղեկավարությունն անխիճելի պայմանն է, առանց վորի մենք չենք մարող հաջողությամբ առաջ շարժվել: (Բուռն ծափահարություններ):

Մեզ համար ամենալնաստակարը, ընկերներ, դա ինքնասիրահարությունն է, մեր կողմից մեզ դերադնահատելը: Կոմյերիտմիության հաջողություններն արդյունք են մեր ակտիվի ստացած կուսակցական դատտիարակության, արդյունք են ամբողջ կոլեկտիվի աշխատանքի:

Յես համադրումարին, Լենինյան կոմյերիտմիության ամբողջ

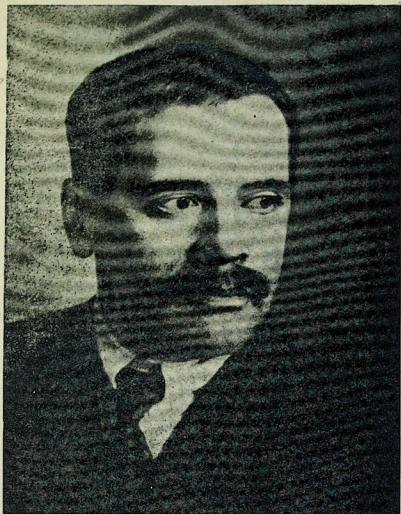
ակտիվին կոչ եմ անում՝ ճանապարհի վրայից սրբել ամենայն-
ինչ, վոր նեխված է, մտացածին, անբնական մեր աշխարհա-
բույժ։ Յես վոչ եմ անում կոմյերիտական ակտիվի բոլոր ողակ-
ների շարքերում մարտականորեն բոլշևիկյան կազմակերպվածու-
թյուն մտցնել, բոլշևիկներն նետվել նոր խնդիրների կատարմա-
նը։ Մենք դրանք, ընկերներ, կկատարենք, վորովհետև այդ մե-
ղանից պահանջում է Համկ(բ)կ կենտկոմը, այդ մեղանից պա-
սում է ընկեր Ստալինը։ (Բուռն, յերկար ժամանակ չդադարող
ծափահարություններ։ Բալորը վառփի յեմ կանգնում։ Դաիլինի
բալոր ծայրերից տարբեր լեզուներով, վոդջույնի բացականչու-
թյուններ եմ լսվում ընկեր Ստալինի պատվին, Համկ(բ)կ կենտ-
կոմի պատվին)։

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ
ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

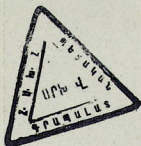
ՀԱՄԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԸՆԿ. Ա. Ս. ԱՆԴՐԵՅԵՎԻ ՃԱՌԸ
ՊՍՄԼԿՑԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ
1986 թ. ԱՊՐԻԼԻ 16-ԻՆ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

RECEIVED
JAN 10 1964
LIBRARY

Ա. Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

Ընկերներ, ՀամԿ(բ)Կ Կենտրոնական կոմիտեյի հանձնարարութեամբ թույլ տվե՞ք բուլղարական ջերմագին վողջույն հաղորդել Լենինյան կոմյերխոմիտեյան Մ Համագումարին: (Բուլն յերկարատև ծափահարություններ: Բացականչություններ. «Կեցցե՛ք ընկեր Ստալինը», «Ուռա՛») :

ԽՍՀՄ-Ն ՇԱՂԹԱՆԱԿԱԾ ՍՈՑԻԱԼԻՉՄԻ ՅԵՐԿԻՐՆ Ե

Ընկերներ, Լենինյան կոմյերխոմիտեյան Մ Համագումարը դու՛մարվեց այն հսկայական աշխատանքից հետո, վոր խորհրդային իշխանութիւնը և մեր յերկրի աշխատավորութիւնը ՀամԿ(բ)Կ-ի ղեկավարութեամբ վրատարել են սոցիալիստական շինարարութեան բաղձաղան ասպարեղներում: Լենինյան կոմյերխոմիտեյունն ա՛մենաակտիվ մասնակցութիւնն և ունեցել այդ ամբողջ աշխատանքում:

Ընկեր Կոստարովի ղեկուցման մեջ բաղձալիղձանի կերպով ծափալիկցին Լենինյան կոմյերխոմիտեյան անցած ճանապարհի հանրադուժարները և նրա առաջիկա աշխատանքի խնդիրները:

Յերկրի ընդհանուր դրութիւնը վերջին տարիներս այնքան շատ և փոխվել, վոր հնարավոր չէ վորևէ համառոտ ընդհանրացումով արտահայտել այդ բոլոր փոփոխութիւնները:

Սակայն, կարելի յե ասել մի բան՝ այն, վոր 1922 թվականին մեծ Լենինի տված այն սրտադամը, վոր մեր յերկիրը նեպական յերկրից դարձնենք սոցիալիստական յերկիր, կատարված է: (Ծափահարություններ):

Արդարև, ընկերներ, յեթե վերցնենք սոցիալիզմի առանձին հատկանիշները, ապա ինչո՞վ պետք և տարբերվի նոր հասարակարգը, սոցիալիզմի հասարակարգը, կապիտալիստական հասարակարգից: Յեթե վերցնենք այն հիմնական սկզբունքները, վոր ձևակերպել են դիտական սոցիալիզմի ու կոմունիզմի հիմնադիր-

ները՝ Մարքսը, Ենգելսը և մեր հեղափոխութեան նախադասու-
րաստման ու իրականացման ընթացքում զարգացրել են Լենինն ու
Ստալինը, և մեր յերկրի ներկա դրութեան վրա հայացք դնելիս
այդ օկզբունքների իրականացման տեսակետից, ասպա դործը հե-
տևյալ պատկերը կունենա. բացի պրոլետարիատի գիկտատուրա-
յից, վորն, իհարկե, հանդիսանում է սոցիալիզմի հիմնական
պայմանը և վորը, ինչպէս դուք գիտեք, մեզ մոտ լրիվ իրակա-
նացված է հանձին խորհրդային իշխանութեան, — ասպա սոցիալիզ-
մի առաջին հատկանիշն այն է, վոր բանվոր դասակարգն իր ձեռ-
քում իր սեփական սոցիալիստական խոշոր արդյունաբերութեան
ոռնի: Առանց այդ կարևորագույն պայմանի սոցիալիզմ չի կարող
լինել: Միմիայն մանր-բուրժուական դասակարգերի ներկայացու-
ցիչները, այդ թիւում նաև նարոդնիկներն անցյալում, յերազում
եյին այնպիսի սոցիալիզմի մասին, վորը կարող եր լինել նաև
առանց խոշոր արդյունաբերութեան: Բայց դրանք միայն վնասա-
կար, մանր-բուրժուական յերազներ են: Իրականութեան մեջ ա-
ռանց խոշոր արդյունաբերութեան վոչ մի սոցիալիզմ չի կարող
լինել:

Մենք ցարիզմից, կալվածատերերից ու կապիտալիստներից
ստացանք, կամ՝ ավելի ճիշտ՝ խլեցինք աղքատ, աղքատային մի
յերկիր, Թուրք և կիսակործան արդյունաբերութեամբ:

Այժմ, ընկերներ, մենք կարող ենք ասել, վոր ունենք խոշոր
առաջնակարգ սոցիալիստական արդյունաբերութեան, վորն ար-
տադրութեան մեջ իր ունեցած տեսակարար վելույ, արժեքային
արտահայտութեամբ, կազմում է մեր յերկրի ամբողջ արտադրան-
քի յերեք քառորդ մասը, այսինքն՝ գերակշռող, հրամանատարա-
կան դիրք է դրավում: Դեռ 1927 թվականին մեր արդյունաբերու-
թեանը տալիս եր 13,3 միլիարդ ռուբլու արտադրանք, իսկ 1935
թվականին մեր արդյունաբերութեան արդեն տվեց 65,9 միլիարդ
ռուբլու արտադրանք:

Այժմ մենք մեր յերկրում ունենք արտադրութեան ամենարտա-
մապիտի ճյուղեր, վորոնք առաջ չկային մեզ մոտ և վորոնց
նկատմամբ մենք ուղղակի կախում ունեյինք կապիտալիստական
յերկիրներէր: Այժմ մենք ունենք արտադրութեան այդ ճյուղերը,
սակայն չափազանց կարևոր է նաև այն, վոր արդյունաբերութեան
հետ միասին մենք ունենք նաև լավ աշխատող սոցիալիստական
արանձաւորտ: Այդպիսով սոցիալիզմի առաջին և հիմնական պայ-

ժանը լրիվ ու ամբողջովին կատարված է մեղ մոտ: (Բուռն ծափահարություններ):

Սոցիալիզմի յերկրորդ պլանանը, ընկերներ, հանրաճացված դյուղատնտեսության առկայությունն է: Դեռ քիչ է ունենալ միայն խոշոր արդյունաբերություն: Պետք է ունենալ նաև սոցիալիստական դյուղատնտեսություն: Մեղ մոտ սոցիալիզմ չեք կարող լինել, յեթե մենք չկարողանայինք հսկայական քանակությամբ անհատական դյուղացիական տնտեսությունները սոցիալիստական ռելսերի վրա փոխադրել կոլեկտիվացման միջոցով:

Այժմ մենք դիտենք, վոր մեր դյուղատնտեսությունը վերածվել է խոշոր հանրային տնտեսության հանձին խորհտնտեսությունների ու կոլտնտեսությունների, վորոնք զինված են հարյուր հազարավոր տրակտորներով, տասնյակ հազարավոր կոմբայներով ու հարյուր հազարավոր ամեն տեսակ բարդ դյուղատնտեսական մեքենաներով:

Գյուղատնտեսական արտադրության մեջ կոլտնտեսությունների ու խորհտնտեսությունների տեսակարար կշիռը 1935 թվականին արդեն կազմում էր 93,6 տոկոս: Այդ վկայում է, վոր մենք, բացի մնացած փոքրաթիվ անհատական տնտեսություններից, արդեն լիովին ավարտել ենք մեր դյուղատնտեսության փոխադրումը սոցիալիստական ռելսերի վրա: Այսպիսով սոցիալիզմի յերկրորդ, զգալարագույն է կարևորագույն պլանն էս մենք կարող ենք մեր բոլլեխկյան կուսակցության կողմից լիովին կատարված համարել: (Բուռն, յերկարատև ծափահարություններ):

Այդ կապակցությամբ, ընկերներ, նաև այն սահմանը, վորն առաջ բաժանում էր քաղաքը դյուղից, դյուղատնտեսությունը՝ արդյունաբերությունից, այն հակասությունները, վորոնք առաջ դրյուլություն ունեյին այդ յերկու բևեռների միջև, այժմ ջնջվում են բոլոր տեսակետներից, և՛ արտադրության պլաններին տեսալեալից, և՛ կուլտուրական ու նյութական կյանքի տեսակետից:

Մեր յերկրում սոցիալիստական արտադրության տեսակարար կշիռը 1936 թվականին պետք է կազմի 98,5 տոկոս, այսինքն՝ ինչ-վոր ջնչին մեկ ու կես տոկոսը դեռ վերաբերում է վոչ-սոցիալիստական հատվածին:

Այսպիսով մենք կարող ենք ասել, վոր այն հինգ անտեսաձևերի փոխարեն, վորոնց մասին լենինն ասել է 1921 թվականին, — անհատական, մանր-սպարանքային, մասնավոր տնտեսատիրական

կապիտալիզմի, պետական կապիտալիզմի ու սոցիալիզմի տե-
տեսաձևերի փոխարեն,—մենք հասանք, ինչպես ասել և ընկեր
Ստալինը դեռ Համգ(բ)Կ XVII համագումարում, սոցիալիստա-
կան տնտեսաձևի անխախտելի տիրապետութանը:

Սոցիալիզմի յերրորդ կարևոր հատկանիշն է դասակարգային
հասարակութան վերացումը: Ինչպես դիտեք, ընկերներ, բան-
վոր դասակարգն ու կոլտնտեսային դյուղացիությունը մեր բոլ-
շևիկյան կուսակցության ղեկավարութամբ, կոմյերիտմիության
ամենաակտիվ մասնակցութամբ, հաջողութամբ վերացրին
չահադործող բոլոր դասակարգերը մեր յերկրում: Այդ աշ-
խատանքը կարելի չէ հիմնականում ավարտված համարել,
չնայած այդ վոչնչացված դասակարգերի առանձին բեկորները
փորձեր են անում դեռևս տալ իրենց միասարարութան ու տնտրի
դանադան դործողութուններով, իրենց բուրժուական կուլտուրան,
խուլիդանությունը և այլն յերիտասարդության առանձին խոփերի
մեջ խցկելով: Այդ դասակարգերը մեղ մոտ ընդմիջտ դուրս են յի-
կել թատերաբեմից և այլևս չեն վերադառնա: (Մարիախարու-
բյուններ):

Բայց կարևոր է, ընկերներ, մատնանշել նաև մի այլ բան,
այն, Վոր հասարակության վերակառուցման պրոցեսում, չահա-
դործող դասակարգերի վերացման պրոցեսում, փոխվեց նաև հենց
պրոլետարների դասակարգի հին եյուլթյունը: Մի՞թե կարելի չէ,
որինակ, այսօրվա բանվորին համեմատել նախկին բանվորի հետ,
մի՞թե կարելի չէ մեր բանվորին իր եյուլթյամբ համեմատել կա-
պիտալիստական յերկիրներին պրոլետարի հետ, Վորը դուրկ և ար-
տադրության բոլոր միջոցներից, բացի իր աշխատանքային ու-
ժից, Վորն իրեն ապրանք վաճառում և կառնալիստին: Մեր
բանվոր դասակարգը կանգնած է իշխանության դուռիս, մեր բան-
վոր դասակարգը արտադրության հանրայնացված միջոցների սն-
փականատերն է: Դրանով իսկ մեր պրոլետարիատը, վերակառու-
ցելով դասակարգային հասարակությունը, վոչնչացնելով չահա-
դործող դասակարգերին, փոխեց նաև իր նախկին եյուլթյունը:
Նույնը կարելի չէ ասել նաև դյուղացու վերաբերմամբ:

Մի՞թե ներկայիս դյուղացի-կոլտնտեսականը փորեւ չափով
նման է անցյալի դյուղացուն: Վոչ, ընկերներ: Առաջ դյուղացին,
ունենալով մի թիղ հողամաս, ըստ եյուլթյան աշխատում էր կու-
լակի համար, կալվածատիրոջ համար, մշտապես նրա ճորտը

լինելով: Այժմ կոլտնտեսականը խոշոր հանրային տնտեսութեան տերն է: Կոլտնտեսականի կյանքն ու նյութական պայմանները բնավ նման չեն նախկին գյուղացու կյանքին և նյութական պայմաններին: Ահա տեսնում եք, թե ինչպիսի խոշոր փոփոխութեաներ են կատարվել նաև այդ դասակարգերի՝ պրոլետարների դասակարգի և գյուղացիների դասակարգի ելուծյան մեջ: Ասենք, դնալով ալեկի յե ջնջվում նաև բանվորների և կոլտնտեսային գյուղացիութեան նախկին տարբերութեանը: Այս բոլորը մեղ լիա-կապար իրավունք և տալիս ասելու, վոր սոցիալիզմի յերբորդ կարևորագույն պայմանն է՝ դասակարգային հասարակութեան վերացումը, հաջողութեամբ կենսագործում և մեր բոլշևիկյան կուսակցութեանը: (Ծափահարություններ):

Սոցիալիզմի չարբորդ, շատ կարևոր պայմանն այն է, վոր սոցիալիզմ չի կարող լինել, յեթե մարդիկ վարիքի մեջ են և աշխատանք չեն կարողանում դնել, յեթե արմատախիլ չի արված դործադրկութեանը: ԽՍՀՄ-ում խոշոր արդյունաբերութուն ստեղծվելու և նրա աճման ու կոլտնտեսութեանների կազմակերպման հետ միասին ընդմիջտ անհետանում է աշխատավորութեան ամենաօտաթար պատուհասը՝ դործադրկութեանը: Մեղ մոտ գործադրկութեան չկա, չի լինի և չի կարող լինել: (Ծափահարություններ):

Մեր յերկրում, ընկերներ, գերբնակչութեան վտանդ չկա: Չկա նաև ապրանքի դերարտադրութեան վտանդը: Վորքան շատ մարդ լինի, այնքան լավ մեղ համար, վորքան շատ ապրանք լինի, այնքան լավ: Թուիչքներով ու խոչընդոտներով դարգացող կապիտալիստական արտադրութեանը ժշտապես կանգնած և դերբնակչութեան, ապրանքների դերարտադրութեան հարցերի առջև, ճգնաժամերի առջև, արտադրութեան վորոշ ոահմանների առջև: Այնտեղ մարդիկ մի կողմից մեռնում են սովից, իսկ մյուս վողմից ապրանքներին տեղ չկա, և արտադրութեանը կրճատվում է: Այդ և կապիտալիստական արտադրութեան հակասութեանը, մի արտադրութեան, վորը հիմնված է հավնլյալ արժեքի արտադրման վրա, բանվորների շահագործման վրա, —մենք կործանեցինք այդ հիմքը: Մեղ մոտ արտադրութեանը կառուցված է այլ հիմքի վրա՝ բալարարել սպառումը, բարելավել աշխատավոր մասսաների կյանքը և ե՛լ ալեկի ընդարձակել սոցիալիստական արտադրութեանը՝ աշխատավորների նյութական կյանքը բարելավելու հա-

մար, այս պատճառով մեզ մոտ չի սահմանափակված մթերքների արտադրությունը և սպասումը: Նրանց մոտ կան տասնյակ միլիոնավոր գործազուրկներ, իսկ մեզ մոտ գործազուրկ չկա: Ձնայած մեզ մոտ ապրանքի արտադրությունն ավելացել է, որինակ՝ ընթացիկ տարվա առաջին յեռամսյակում արդյունաբերական ապրանքների արտադրությունն ավելացել է 31,1 տոկոսով՝ համեմատած անցյալ տարվա առաջին յեռամսյակի հետ, այնուամենայնիվ մենք վոչ միայն աշխատանքային ուժի ավելցուկ չենք նկատում մեր ձեռնարկություններում, այլև, ընդհակառակը, մեր արդյունաբերության միջանի ճյուղեր այժմ ել աշխատանքային ուժի պակասություն են դրում:

Ահա սոցիալիզմի չորրորդ պայմանը, վորը լրիվ կատարված է մեզ մոտ բանվորների նյութական պայմանների արմատական բարելավման հետ միասին: Վերցնենք, որինակ, աշխատավարձը, վորը համեմատած 1928 թվականի հետ բարձրացել է ավելի քան 3 անգամ: Բանվորի տարեկան միջին աշխատավարձն այն ժամանակ կազմում եր 730 ռուբլի, իսկ այժմ, 1936 թվականին, կազմելու չէ 2465 ռուբլի: (Մափախարություններ):

Ընկերներ, պետք է տեսլ, վոր դրա հետ միասին արմատապես փոխվել է նաև մեր խորհրդային յերիտասարդության դրությունը: Կապիտալիզմի պայմաններում յերիտասարդությունը յենթակա յե ամենատարգի շահագործման ու նախ և առաջ դրծազուրկության և կապիտալիզմի մյուս ճրաշարիքներին: Կապիտալիստական արտադրության մեջ յերիտասարդության աշխատանքն ամենաեծան աշխատանքն է: Իսկ մեր խորհրդային յերիտասարդությունը նյութական պայմանների տեսակետից վոչ մի այն չի տարբերվում արտադրության մեջ բանվորների ու կուտնտեսականների մյուս մասայից, այլև դեռ ավելին՝ հաճախ ամենապատվավոր տեղերն ե դրավում և պատասխանատու պոստերը, ամենից ավելի մեծ նախաձեռնություն հանդես բերելով մեր սոցիալիստական շինարարության բոլոր ճակատամասերում:

Կատարված է նաև սոցիալիզմի մի շատ կարևոր պայմանն էլ: Մեզ մոտ ամեն ինչ արված է վնդն ադատադրելու և նրան մեր ամբողջ սոցիալիստական շինարարության իսկական ու իրավահավասար մասնակիցը դարձնելու համար: Մեզ մոտ չկան աշխատանքի ու գիտության այնպիսի ճյուղեր, վորտեղ վրնն ամենաակախիվ մասնակցություն չցուցաբերի:

Մեր բուլղարական կուսակցութեանը հաջողութեամբ լուծեց նաև ազգային հարցը: Խորհրդային Միութեան բոլոր ժողովուրդներն իրավահավասար են և հավասարաչափ մասնակցում են նոր կյանքի շինարարութեանը: Խորհրդային Միութեան յուրաքանչյուր, թեկուզ ամենափոքր ազգութեան լեզուն, յեղուտեան նպաստաբեր պայմանների մեջ են դրված իրենց զարգացման համար: Մեզ մոտ չկան ճնշվողներ և ճնշողներ: Այսպիսով սոցիալիզմի այդ պայմանն էլ լրիվ ու ամբողջովին իրագործված է: (Մափահարություններ):

Այս ամբողջ վիթխարի աշխատանքն ամենավերջին շրջանում պատկվում է արդյունաբերութեան և դյուրատնտեսութեան մեջ տարածվող ստախանովյան շարժման հղոր թափով, յորը նոր սահման և անցկացնում մեր խորհրդային հասարակակարգի և բուրժուական հասարակակարգի միջև՝ աշխատանքի ավելի բարձր արտադրողականութեամբ, քան այդ վրա կապիտալիստների մոտ, մեր յերկրի այդ նոր, ավելի փարթամ ծաղկման հիմքով: Ստախանովականները, տեխնիկային տիրապետած, սահմաններ չճանաչող, այդ սահմանների խորտակող մարդիկ ճանապարհ են հարթում սոցիալիստական հասարակութեան ավելի բարձր արտեմանին անցնելու համար: Յեւ այդ է, ընկերներ՝, այն մեծադույն նշանակութեանը, յոր ունի ստախանովյան շարժումը:

Ահա այն արմատական փոփոխութեանները, յոր կատարվել են մեր մեծ յերկրում:

Այսպիսով, հեղափոխութեան հանդեպ նվացողների, ապա նաև նրա ուղղակի թշնամիների՝ Տրոցկու, Զինովյեվի, Կամենևիի ու մյուսների այն բոլոր պնդումները, թե մի յերկրում չի կարելի սոցիալիզմ կառուցել—մնացին իբրև մի խղճուկ վնդատոց: (Մափահարություններ): ԽՍՀՄ-ում սոցիալիստական հասարակակարգը ստեղծված է: Խորհրդային Միութեանն ստրակուռ է, ուժեղ, նրա սահմանները պաշտպանում է մեր քաջարի Կարմիր բանակը: (Մափահարություն): ԽՍՀՄ-ն սիրելի հայրենիք է դարձել յոչ միայն իր ժողովրդի համար, այլև դարձել է այնպիսի յերկիր, յորը սիրում են համայն աշխարհի աշխատավորները: (Մափահարություններ):

Այս բոլորին մենք հասանք մեր բուլղարական կուսակցութեան և նրա Կենտրոնական կոմիտեյի լենինյան ճիշտ քաղաքականութեան շնորհիվ և մեր հարազատ ու մեծ Ստալինի հանճարեղ

դեկլարությամբ: (Բուռն ծափահարություններ: Պատգամավար-
ները վոտֆի յեմ կանգնում: Բացականչություններ՝ «Կեցցե՛ք ընկեր
Ստալինը», «Ընկեր Ստալինին ուռա՛», «Խայ ժիվե վելիկի Ստա-
լին, ուռա՛»):

Այսպես, ուրեմն, ընկերներ՛ր, մեզ մոտ ստեղծված են բոլոր
անհրաժեշտ պայմանները սոցիալիստական արտադրության նոր
վերելքի և հաղթանակների համար: Մենք ունենք խոշոր արդյու-
նաբերություն, այժմ՝ մենք ունենք խոշոր սոցիալիստական դյու-
ղատնտեսություն: Մենք ունենք հսկայական քանակությամբ ամեն
տեսակ առաջնակարգ մեքենաներ, վորոնց թիվը տարեցտարի դնա-
լով ավելանալու յե մեր դործարաններում և կոլտնտեսային դաշ-
տերում:

Մեր մեծ յերկիրն ունի հսկայական քանակությամբ ամեն տե-
սակ բնական հարստություններ, վորոնց շնորհիվ նա անկախ և
դառնում մյուս յերկիրներից: Մենք ջանկություն ունենք առաջ
գնալու, մարտնչելու նոր հաղթանակների համար, հավատ ամենից
այդ հաղթանակների նկատմամբ: Յեւ վերջապես այժմ՝ մենք ու-
նենք նոր, հիանալի մարդիկ սոցիալիստական շինարարության խո-
շոր առաջադններում:

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉՆ Ե

Ի՞նչ և պետք մեզ այժմ: Մեզ հարկավոր են, ընկերներ՛ր,
ուռում, դիտություն, վորովհետև միայն դիտությունն և վորովհե-
տև դործը բոլոր առաջադններում: Յես արդեն ասացի, վոր մեզ
մոտ՝ ԽՍՀՄ-ում արտադրական ուժերը վժնչով չեն սահմանա-
փակված: Արտադրության բոլոր վրասանքները վերացված են:
Միմիայն դիտելիքների սրկատնությունը, կիսադրադիտությունը
և ճահճացումը վարող են խոչընդոտ հանդիսանալ մեր դործին:
Անդրադիտության և կիսադրադիտության վերացումը, ավելի լավ
ուսուցումը դարոցներում, բանվորների ու կոլտնտեսականների
տեխնիկական կրթության բարձրացումը վժնչացնեն այդ վեր-
ջին խոչընդոտը, վորպեսզի ավելի վիթխարի հաղթանակներ ձևեք
բերվեն կոմունիստական հասարակության կոուլցման դործում:
Սհա, ընկերներ՛ր, թե վորտեղից ե բղխում այն հատուկ ուշադրու-

Թյունը, վոր նվիրում ե կրթության հարցերին մեր բողոքական կուսակցութեան կենտրոնը ե անձամբ ընկեր Ստալինը: (Ծափահարութեամբ): Ահա՛ թե ինչու ուսումը դառնում ե Լենինյան կոմյերիտիութեան կենտրոնական խնդիրը: Կոմյերիտիութեանն ամբողջ խորհրդային յերիտասարդութեան ուսուցման կազմակերպչն ե: Ինչպիսի ուսման մասին ե խոսքը: Այդ հարցին մենք միայն այսպէս պիտի պատասխանենք. այժմ մեզ համար կարեւոր ե ամեն տեսակ ուսումը գիտութեաների բոլոր ճյուղերում, սկսած անգլագլխութեան ու կիսադրագլխութեան վերացումից մինչեւ գիտահետազոտական ուսումը:

Ինչպէս դուք գիտեք, խորհրդային իշխանութեանը ե մեր կուսակցութեանն արդեն քիչ բան չեն արել մեր յերկրում կուլտուրայի ե կրթութեան դարգացման ասպարեղներում: Կարելի չե իրրեւ որինակ վերցնել մի քանի թիւ, հասկանալու համար, թե կուլտուրական ինչպիսի հսկայական աշխատանք ե կատարվել ԽՍՀՄ-ում, անցած ժամանակը ցանկում: Տարրական ե միջնակարգ դպրոցների աշակերտների թիւը հեղափոխութեանից առաջ՝ 1914 թվականին, կազմում եր 7.800.000 հոգի, իսկ 1936 թվականին տարրական ու միջնակարգ դպրոցների աշակերտներին թիւը կազմելու յե 27.935.900 հոգի (ծափահարութեամբ), այսինքն՝ համարյա չորս անգամ ավելի: Այդ նշանակում ե, վոր մենք հասանք յերեկաների դիմովին ընդերկմանը մեր դպրոցներում: Բացի դրանից տեխնիկումների աշակերտների թիւը համապատասխանորեն կազմում եր մօտ 48 հազար հոգի, իսկ այժմ՝ 740 հազար հոգի: Տեխնիկական ե ընդհանուր բարձրագույն ուսումնական հաստատութեաններում կար 124 հազար հոգի, այժմ՝ 509 հազար հոգի: Դրանով բնավ չեն սպառվում ուսուցման այն բոլոր տեսակները, վոր ունենք մենք մեր յերկրում: Մեծ թիւով մարդիկ ուղարկւմ են նաեւ ֆարգործուներում, հասակաւորների գործարանային դպրոցներում, կոլտնտեսային դպրոցներում, դուլաւտնտեսութեան համար դանսդան կադրեր պատրաստող դասընթացներում ե այլն:

Անգլագլխութեան վերացման ասպարեղում մենք մեծ հաջողութեաններ ունենք: Հեղափոխութեանից առաջ մեզ մօտ 8-ից մինչեւ 50 տարեկան բնակիչներին 70 տոկոսն անգլագլխու եր, իսկ այժմ՝ այդ հասակն ունեցող անգլագլխուների թիւը կազմում ե մօտ 8—10 տոկոս: Կատարված ամբողջ կուլտուրական աշխատանք

քի շնորհիվ յերկիրը դուրս հանվեց տղիտուլթյան ու խալարի ծովից, սակայն այդ դեռ քիչ է։ Այժմ մեզ քիչ է հետաքրքրում ուսումնական հաստատութիւնների թիւը, բացի տարրական ու միջնակարգ դպրոցներից, վորոնք մենք շարունակելու յենք կառուցել ուժեղ թափով։ Իսկ տեխնիկումների և բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնների ու այլ դպրոցների թիւը մեղ մոտ արդեն քիչ է։ Այժմ մեզ հետաքրքրում է ղլխավորապես ուսուցման վիճակը, նրա կազմակերպումն ու վորակը։ Պետք է խոստովանենք, վոր ճնայած ձեռք առնված միջոցներին ու այն մեծ աշխատանքին, վոր կատարվեց դպրոցում դործի դրվածքը բարելավելու համար, սկսած տարրականից մինչև բարձրագույն դպրոցը, մեր դպրոցի բոլոր ողակներումն ել դրութիւնը դեռ անբավարար է, մանավանդ անպիսի կարևոր առարկաների նկատմամբ, ինչպիսիք են մայրենի լեզուն, պատմութիւնը և աշխարհագրութիւնը։ Նարիք չկա բաղմաթիւ որինակներ բերելու ձեզ այդ ասպարեղից, յերբ դպրոցն ավարտող յերեսանները և բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնն ավարտող ուսանողները լայն չգիտեն պատմութիւնը, չեն կարողանում դրադետ դրել, չեն կարողանում հաշիվներ անել՝ չտիրապետելով մաթեմատիկական անհրաժեշտ գիտելիքներին։

Վորտեղից են առաջ դալիս այս թերութիւնները։ Անուշտ, մինչև այժմ ել դեռ վատ դասավանդումից, դասադրքերի վատ վորակից և նրանից, վոր դպրոցների ուսուցիչները ղղալի մասը դեռ ինքն ել բավականաչափ դրադետ է։ Միայն մի քանի թիւ կրերնմ մեր ուսուցիչները անբավարար դրադետութիւնը և նրանց կրթութիւնն ցածր մակարդակը ցույց տալու համար։

ՌՍՖՍՀ տարրական դպրոցներում 1935 թվականին ուսուցիչների 34,8 տոկոսը տարրական կրթութիւնն ուներ, 63,7 տոկոսը՝ միջնակարգ կրթութիւն և միայն 1,5 տոկոսը՝ բարձրագույն մանկավարժական կրթութիւն։ Թերի միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցներում ուսուցիչների 9 տոկոսն ուներ տարրական կրթութիւն, 66 տոկոսը՝ միջնակարգ կրթութիւն, և միայն 24 տոկոսը՝ բարձրագույն կրթութիւն։ Ահա թե ինչու ուսուցիչները կրթութիւնն անբավարար մակարդակը դպրոցի տմենաթույլ ձախտամասն է կազմում։

Պետք է, ընկերներ, խոստովանել, վոր դպրոցի դրութիւնն առայժմ դեռ բացահայտորեն անբավարար է։ Համկ(բ)ի Կենտկո-

մը և մանաւանդ անձամբ ընկեր Ստալինը յեռանդուն լծվել են աշխատանքի այդ ճակատամասին: Պարզ է, վոր մենք սնալայման կուղղենք այն: Բայց դրա համար հարկավոր է շատ լրջորեն աշխտենք:

Այդ ասպարեզում կոմյերիտմիության դերը հակայական կլինի, բայց առայժմ պետք է բացելուց ասել, վոր կոմյերիտական կադմակերսությունները ինչպես հարկն է չեն լծվել այդ դործին և դեռևս պտույտ են դալիս դպրոցի շուրջը:

Ուսուցչության նկատմամբ պարզորոշ կերպով լուրջ հոգստաբուժյունն արտահայտվեց Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի միջոցին վորոշումներում: Մենք պետք է տեսնեք յուրաքանչյուր առանձին ուսուցչից, ողնենք նրան բարձրանալու կուլտուրականության ու դրագիտության ավելի բարձր մակարդակին, ողնենք նրան ավելի բարձր վորակ ստանալու, վորպեսզի նա կարողանա իրոք քալ ուսուցիչ դասնալ:

Պետք է նկատի ունենալ, վոր մեզ մոտ ուսուցիչների կեսը կոմյերիտական հասակ ունի, ուստի և կոմյերիտմիությունը կարող է հակայական աշխատանք կատարել: Խոցը միայն տարբարական ու միջնակարգ դպրոցներին չի վերաբերում. հարկավոր է լրջորեն լծվել դործի բարելավման աշխատանքին նաև մեր բարձրագույն դպրոցներում, մանաւանդ մանկավարժական դպրոցներում, վորոնք ուսուցիչների կադրեր են պատրաստում մեզ համար, բայց վորոնք մինչև այժմ ել դեռ շատ վատ հիմքի վրայն դրված: Հարկավոր է, վոր կոմյերիտմիությունը լրջորեն դրադիվ մանկավարժական ինստիտուտներն ու տեխնիկումներն առաջավոր կոմյերիտականներով ու կոմյերիտուհիներով համալրելու դործով, ինչպես անում է այդ մի ջանի մյուս ուսումնական հաստատությունների նկատմամբ:

Պետք է շատ լուրջ դործ համարել նաև անդրագիտության ու կիսադրագիտության վերացումը մեր յերկրում: Դա մի ծանր բար է, վոր խանգարում է մեզ ուժեղ թափով առաջ դնալու: Մենք դեռ մի ջանի միլիոն անդրագետ ունենք:

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի և ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմի վորոշմամբ մենք պետք է յերկու տարում վերացնենք մեր մինչև 50 տարեկան անդագիտության անդրագիտությունը: Բայց դեռ քիչ է վերացնել անդրագիտությունը, մեզ հարկավոր է վերացնել նաև կիսադրագիտությունը, պետք է նկատի ունենալ, վոր կիսադրա-

դիտությունը դոյություն ունի միջ միայն մեծերի, հասակավոր մարդկանց մեջ, այլև յերիտասարդության մեջ:

Յեա կարող եյի բերել միայն մի որինսկ: Կոմյերիտմիության Մասկովայի կոնֆերենցիայում Ռյաժսկի շրջանից հանդես յեկավ մի ընկեր և հայտարարեց հետեյալը.

«Յեա պետք է ասեմ, մոր մեղ մոտ, յերիտասարդության մեջ կա 8,5 տոկոս անդրադետ և 32 տոկոս կիսադրադետ: Դա տղաների մեջ, իսկ աղջկաների մեջ տոկոսն ավելի բարձր է: Վերջերք մեր կոմունտեսությունները. «Նովոյե Վոլգայայի» և «Կրասնի Ոկտյաբր» խոշոր կոմունտեսություններում 700 յերիտասարդից 314 հոգին կիսադրադետ է և 115 հոգին անդրադետ»:

Այդպես և դրությունը Մոսկվայի դյուդական շրջաններից մեկում, բայց արդո՞ք Ռյաժսկի շրջանը բացառություն է կադմոմ: Բնավ մո՛չ, ընկերնե՛ր: Ըստ յերեւութին մորոք տեղեւում նույնիսկ ավելի վատ է, այնինչ, կոմյերիտական աշխատողների մեջ մորոք տրամադրություններ կան անդրադիտության և կիսադրադիտության միջակեց թուիչք դործելու, այն վաստարկումով, թե՛ ի՞նչ կարիք կա դուռն ցալացնել յերիտասարդության անդրադիտության և կիսադրադիտության վրա, յեկեք միջնակարգ և բարձրագույն վրթությամբ դրադիկնք:

Վո՛չ, ընկերնե՛ր, դա ճիշտ դերք չէ: Մենք անպայման պետք է մերացնենք անդրադիտությունը և կիսադրադիտությունը՝ տղատության և անկուլտուրականության այդ հիմքը, և այն ժամանակ մենք շատ ավելի արագորեն առաջ կընթանանք:

Յեա արդեն խոսեցի դպրոցական ուսուցման մասին, բայց մեղ, ընկերնե՛ր, կարեւոր է միջ միայն տարրական, միջնակարգ ու բարձրագույն դպրոցների ուսուցումը, այլև արտադպրոցական ուսուցումը: Ուսուցումն ավելի լայն հասկացողություն է, իսկ մեղ մոտ ամբողջ ուսուցումը կոմունիստական ուսուցում է, մորովհետեւ առանց դրա չի կարելի կոմունիզմ կառուցել:

Հայտնի յե, մոր բոլորը չեն կարող դիտություն ստանալ դպրոցի միջոցով, մանավանդ դյուդում: Ընդհանուր և տեխնիկական կրթության լուրջ միջոց կարող է ծառայել նաև հեռակա ուսուցումը, մորը բավականաչափ չի ծախարվել մեղ մոտ, բայց մորը պետք է հսկայական թափ ստանա, մորսեսդի ողնենք մարդկանց դիտելիքներ ստանալու առանց արտադրությանից կտրվելու: Այդ դործում կոմյերիտմիությունը պետք է հանդես դա

վարպետ ակտիվ կադմակերպիչ, աշխատելով հանդերձ դպրոցներում ու խմբակներում, դործարաններում ու կոլտնտեսություններում, առանց արտադրությունից կտրվելու՝ ուսուցումը ընդարձակելու և բարելավելու համար։ Ձի կարելի ճիշտ համարել յերկրասարդություն վերոջ մասի մեջ դրություն ունեցող և յերկտաների մեջ լայնորեն տարածված՝ անպայման ինժեներ կամ ուղաչու դասնալու տրամադրությունը։ Կոմյերիտմիությունը յերկտաների ու յերկտասարդների դիտակցություն մեջ պետք և արմատացնի, վոր մեր հասարակարգում հայաստանական կարևոր են յուր մասնադիտությունները՝ ուսուցչի, փականագործի, խառատի, մեքենավարի, տրակտորիստի, անասնաբուծի և այլ մասնագիտությունները։ Յուրաքանչյուր պատանի ու աղջիկ պետք և ճշդիւ կատարելապես տիրապետելու վորեն մասնադիտության։

Մի քանի խոսք քաղաքական դաստիարակության մասին։ Աշխատանքի վերակառուցմանը վերաբերող՝ ընկեր Ստալինի հայտնի ցուցումներից հետո կոմյերիտմիությունը թիւ աշխատանք չի կատարել այս առարկայում։ Սակայն պետք և խոստովանել, վոր դեռ դրություն ունեն շատ լուրջ թերություններ, վորոնք խանգարում են յերկտասարդության կոմունիստական դաստիարակության դործին։ Կոմյերիտմիությանը տրվող լենինյան դաստիարակությունը պետք և պատրաստի խելական բոլշևիկներ, կոմյերիտականների մեջ դաստիարակի բարձր դադաիարականություն։

Այդ դաստիարակությունն անհրաժեշտ և յուրաքանչյուր կոմյերիտականի, վորպետդի նա ավելի խիղախորեն ու վստահ կերպով առաջ դնա և լմբունի շրջապատող իրադրությունը, լինի դատնտեսություն, թե իդեոլոգիա։ Ծիշտ և, վոր մեզ մոտ չհազործող դասակարգերը վաճճացված են, սակայն այդ դասակարգերի մնացորդները դեռ վան։ Նրանք յերբեմն թափանցում են մեր խորհրդային որդանիդմի ամենապատասխանատու և դրայուն տեղեր՝ կատարելով իրենց վնասարար աշխատանքը։ Այդ տեղի յն ունենում նրանից, վոր չկա քաղաքական լավախնայալի սրություն և դրաստություն ընդդեմ դասակարգային թշնամիների թափանցման՝ մեր կադմակերպությունների մեջ։ Այդ թույլ չտալու համար պետք և քաղաքականապես դրադետ լինել։

Ահա թե ինչու մեր յերկտասարդությանն անհրաժեշտ և լենինյան-ստալինյան կոմիվածություն տալ, լավ կադմակերպելով քաղաքական դաստիարակությունը։

Դադաքական դաստիարակութեան ասպարեզում կոմյերիտ-
միութեան կատարած աշխատանքի թերութիւնները մասին ջո-
նիցս խոսել է: Հիմնականում դրանք հանդուս են այն բանին,
վոր քաղաքացւոյնքը և կուսակցութեան պատմութեան ուսումնա-
սիրումը հաճախ մակերեսորեն և դրվում, պրոպագանդիստներն
ընտրւում են անուշադիր կերպով, իսկ վոր գլխավորն է՝ կոմյե-
րիտական կազմակերպութիւնները պրոպագանդիստներին հետ չեն
աշխատում: Դպրոցները ու խմբակները հաճախում են անբավարար
ե, դպրոցներում ու խմբակներում պարապմունքները հաճախ հե-
տաքերի չեն ընթանում, չեն դրավում յերիտասարդութեանը:
Մինչդեռ պետք է ասել, վոր կուսակցութեան պատմութեան ու-
սումնասիրման թեման և այն ամենը, ինչ կապւած է դրա հետ,
լենինի և Ստալինի աշխատութիւնները ուսումնասիրումը, ամե-
նաճոխ ու ամենահետաքրքիր թեման է:

Սակայն դպրոցներում ու խմբակներում դասավանդման աշ-
խատանքը հաճախ այնքան անհետաքրքիր և կատարւում, վոր կոմ-
յերիտականներին ուղղակի խորթացնում է քաղաքական-դաստիա-
րակչական աշխատանքից:

Այդ տեղի յե ունենում այն պատճառով, վոր այդ աշխա-
տանքում պարզաճ ղեկավարութիւն չի ապահովւած: Այժմ բանն
աշխատանքը դործնականորեն կազմակերպւն և, վոչ թե բանա-
ձևերն ու վորոշումները, այլ դպրոցները ու խմբակների ծրագրե-
րը և այն, վոր տանք լալ դասագրքեր, ընտրենք լալ պրոպա-
գանդիստներ, վոր կոմյերիտմիութեան ղեկավար աշխատողներն
անձամբ օտուգեն դպրոցների ու խմբակների աշխատանքը և ան-
ձամբ աշխատանք կատարեն այդ դպրոցներում ու խմբակներում,
վորպեսդի նյութ հալածեն գոյութիւն ունեցող թերութիւններն
ուղղելու համար:

Ձեռնամուխ յեղեք, ընկերներ, այդ գործին, ինչպես հարկն
է, պատշաճ բարձրութեան վրա դրեք քաղաքական-դաստիարակ-
չական աշխատանքը կոմյերիտմիութեան մեջ:

Լենինը և ընկեր Ստալինը քանիցս մրոմյերիտմիութեան սուլե
են դրել դաստիարակչական աշխատանքի հարցերը: Մի տարի ա-
ռաջ ընկեր Ստալինն առանձնահատուկ լրջութեամբ դրեց Լենինյան
կոմյերիտմիութեան ամբողջ աշխատանքն այդ տեսանկյունով վե-
րահադուցելու հարցը: Սակայն պետք է ասել, վոր կոմյերիտա-
կան կազմակերպութիւնների ապարատը դեռ հեռու յե այդ ուղ-

դուժյամբ վերակառուցված լինելուց։ Ուսման և դաստիարակութ-
յան հարցերը դեռ կենտրոնական հարցեր չեն դարձել կոմյերի-
տական կադմակերպությունների աշխատանքում։ Շատ կոմյերի-
տական աշխատողներ, դեռ անտեսելով այդ հիմնական խնդիրը,
ցրվում են անտեսական ու խորհրդային աշխատանքի դանազան
հակատամասերում։

Յերբ կոմյերիտմիության համագումարից առաջ քննարկվում
էր, թե ինչպիսի հարցեր պետք է դնել համագումարում և ինչ
տեսանկյունով անցկացնել համագումարի աշխատանքը, ընկեր
Ստալինն ուղղակի ասաց, վոր նրա կարծիքով կոմյերիտմիության
համագումարը պետք է անցնի ուսման ու դաստիարակության
կադմակերպման նշանաբանով։ (Բուռն, յերկար ժամանակ չլռող
ծափահարություններ)։ Այդպես էլ, ընկերներ, պետք է անել,
ինչպես խորհուրդ տվեց ընկեր Ստալինը։ (Բուռն ծափահարու-
թյուններ)։ Կոմյերիտական աշխատանքի ամբողջ պաթոսը և մեր
Լենինյան կոմյերիտմիության վողջ հերոսական այժմ պետք է փո-
խադրել ուսման վրա։ Այդ է դիսպոզը։ (Բուռն ծափահարու-
թյուններ)։

ՍՏԱԽԱՆՈՎՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՅԵՎ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ուղղակի ուսուցման հետ է կապված նաև ստախանովյան
շարժման հետադա ծավալումը։

Ի՞նչ ունենք մենք այժմ ստախանովյան շարժման զարգացման
ստորերդում։ Այստեղ, Կրեմլում տեղի ունեցած ստախանովա-
կանների հայտնի խորհրդակցությունից հետո, ընկեր Ստալինի
հառից հետո և Կենտկոմի պլենումի վորոշումներից հետո ստա-
խանովյան շարժումն ավելի առաջ գնաց։ 1936 թվականի առաջին
յեռամսյակում արդյունաբերությունը կատարեց իր պլանը, իսկ
յերկաթուղային տրանսպորտի գծով պլանը նույնիսկ գերակա-
սարվեց։

Սա, ընկերներ, ստախանովյան շարժման լուրջ հաղթանակն
է, քանի վոր, ինչպես դուք գիտեք, մեր այս տարվա առաջին յե-
ռամսյակի պլանը նշանակալից չափով բարձր էր անցյալ տարվա
առաջին յեռամսյակի համեմատությամբ։ Պլանը կատարվեց միայն
շնորհիվ այն բանի, վոր ստախանովյան շարժումը մեզ մոտ առաջ
գնաց։

Ստակայն ստախանովյան շարժումը ծավալվում է խայտառդետ կերպով: Արդյունաբերության մի շարք ճյուղեր շարունակում են հետ մնալ: Հետ են մնում այնպիսի կարևոր ճյուղեր, ինչպես անտառային արդյունաբերությունը, շինանյութերի արտադրությունը, ինչպես պղնձի արդյունաբերությունը և այլն: Յեթի արդյունաբերության այդ ճյուղերը հետ չմնային, մենք ամենայն հավանականությամբ կըներակատարեյինք առաջին յետադասյակի պլանը: Բայց նույնիսկ առջևից ընթացող ձեռնարկություններում ու արդյունաբերության ճյուղերումն ել ստախանովականների թիվը հիմնական ցեխերում բոլոր աշխատողների մեկ յերրորդ մասն է կազմում, իսկ ոժանդակ ցեխերում՝ նույնիսկ ե՛լ ավելի պակաս:

Նոր նորմաների կիրառման և աշխատավարձի վերակառուցման աշխատանքն արդյունաբերության մի շարք ճյուղերում չափից դուրս ձգձգվեց: Այսպիսով կարելի չե ասել, վոր ստախանովյան շարժումը դեռ միայն իր սկզբումն է դառնում: Մենք ստախանովյան շարժման ծավալման դործում ինքնահոսի անթույլատրելի և վնասակար տրամադրություններ ունենք տնտեսավարների, և վոչ միայն տնտեսավարների, այլև կուսակցական, կոմյերիտական և պրոֆմիութենական վաղմուկերությունների աշխատողների վորոշ մասի մեջ, և միայն դրանով կարելի չե բացատրել այն, վոր մեր տնտեսության մի ամբողջ շարք ձեռնարկություններում ու ճյուղերում այժմ ստախանովյան շարժումն ավելի վատ վիճակում է դառնում, քան 1935 թվի դեկտեմբեր ամսին:

Ստախանովյան շարժումը պահանջում է արտադրության կառավարման ամբողջ մեխանիզմի աշխատանքի նորոգում: Նա չի հանդուրժում վոչ մի ճահճացում, բյուրոկրատիզմ ու անշարժություն, ուստի և այդ շարժումը սարսափի չեն յենթարկում, նրան դիմադրություն են ցույց տալիս մեր տնտեսության կառավարման սխտեմում յեղած այն մարդիկ, ովքեր այդ թերությունների կրողներն են հանդիսանում: Կոմյերիտմիությունը պետք է ամեն կերպ ոգնի կուսակցությանը՝ ջախջախելու այդ սարսափն ու ընդդիմադրությունը և ե՛լ ավելի ծավալելու ստախանովյան շարժումը: Շատ տնտեսավարներ դառնում են, վոր առաջադրված ծրագրի կատարումն ստախանովյան աշխատանքի սահմանն է: Յերբե՛ք: Ստախանովյան շարժման ծավալումը պետք է առաջ անցնի նշված արտադրական ծրագրից: Այս է ինդիկը:

Բայց առանձնապես պետք է ընդգծել տեխնիկական ուսուցման նշանակութիւնն ստախանովյան շարժման հաջող ծավալման համար: Բանվորները հսկայական մեծամասնութիւնը մեղ մոտ այժմ ստախանովական դառնալու ցանկութիւն ունի: Ստախանովական դառնալու ճանապարհը ցույց են տվել մեր լավագույն ստախանովականները: Բանն այժմ այն է, վոր լայնորեն ծավալվի տեխնիկական ուսուցումը, վորը մեղ մոտ՝ ձեռնարկութիւններում դեռ անբավարար հիմքերի վրա յե դրված է հաճախ կադմակերպված է ձեռնարկներն: Կոմյերիտմիութիւնը պետք է լծվի այդ դործին ինչպես հարկն է և իր յեռանդը յերևան բերի այդ դպրութեամբ:

Բայց կոմյերիտմիութիւնն առանձնապես վճռական դեր պետք է խաղա ստախանովյան շարժումը դյուղատնտեսութեան մեջ ծավալելու դործում: Ընկեր Ստալինը կուսակցութեան և ամբողջ յերկրի առաջ խնդրի դրեց՝ մոտակա 3—4 տարվա ընթացքում հացահատիկի արտադրութիւնը հասցնել մինչև 7—8 մլրդ տոննայի: Այդ խնդիրը մենք կկատարենք, յեթե մեր դյուղատնտեսութեան մեջ, ինչպես հարկն է, ծավալենք ստախանովյան շարժումը: Իսկ պետք է խոստովանել, վոր ստախանովյան շարժումը կոլտնտեսութիւններում մեղ մոտ դեռ միայն նոր է ավելում, բայց նա արագորեն ու լայնորեն ծավալվելու բոլոր հիմքերն ունի: Մեքենաներ մենք ունենք, դրանց թիվը տարեցտարի ավելի ու տվելի կշատանա, պարարտանյութերի քանակութիւնը կավելանա, կոլտնտեսութիւնները վերջնականապես ձևավորվել են: Կոլտնտեսային ստալինյան կանոնադրութեամբ գտնվեց պետութեան և առանձին կոլտնտեսականի շահերը դուգակցելու լավագույն ձևը: Մշակվեցին մարդկանց նոր կազմեր ի դեմս կոմբայնավարների, տրակտորիստների, անասնաբույժների և այլն: Գյուղատնտեսութեան մեջ յեղած ներկայիս ստախանովականները—դրանք, իհարկե, առայժմ միայն հետախույզներ են, վորոնք հետալի կատարեցին իրենց խնդիրը և ցույց տվին ճանապարհը: Ստախանովյան շարժման արդյունքները դյուղատնտեսութեան մեջ, ընկերներ, հսկայական կլինեն: Դժվար է նույնիսկ պատկերացնել, թե ինչպիսի թուիչք կկատարենք մենք այն հետամնացութիւնից, վոր դոյութիւն ունի դյուղատնտեսութեան մեջ, յեթե դործնականում իրականացնենք այն, ինչ տալիս են իրենց աշխատանքի արդյունքով դյուղատնտեսութեան այնպիսի առաջավոր

մարդիկ, ինչպես Անգելինան, Դեմէնկոն և մի շարք ուրիշները :
(Մափախարություններ) :

Բայց ստախանուլյան շարժումը գլուղատնտեսության մեջ
ինքնահոսով չի ընթանա : Դրա համար պահանջվում է հսկայական
կազմակերպչական աշխատանք և այդ գործում առանձին դեր պի-
տի խաղա կոմյերիտմիությունը, քանի վոր յերիտասարդության դե-
րը գլուղատնտեսության մեջ ե՛լ ավելի նշանակալից է, քան ար-
դյունաբերության մեջ, վորովհետև առավել առաջադիմականը,
վորը կաշկանդված է անհատական տնտեսության արադիցիանե-
րով, առավել համարձակն ու գրագետը գլուղատնտեսության մեջ
կոլտնտեսային յերիտասարդությունն է, և պետք է յենթադրել,
վոր կոմյերիտմիությունը պատվով կկատարի իր խնդիրն ու անձ-
նվիրաբար կմարտնչի հանուն ընկեր Ստալինի առաջադրանքի
կատարման՝ հասցահատիկի արտադրությունը մինչև 7—8 միլիարդ
փթի հասցնելու, հանուն անասնաբուծության արագ վերելքի,
հանուն բամբակի, վուշի, բրդի և արդյունաբերության համար
անհրաժեշտ այլ հումքի քանակի ավելացման : (Մափախարու-
թյուններ) :

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Թույլ ավելք ինձ այժմ մի փոքր վանդ առնել կոմյերիտմիտե-
սության կազմակերպչական հարցերի վրա : Յեթե ճիշտն ասենք,
ընկերներ՛ր, կոմյերիտմիության կազմակերպչական աշխատանքը
լըջորեն հետ է մնում մեր սոցիալիստական շինարարության բոլոր
բնագաղառներում կոմյերիտմիության ունեցած խնդիրների ու
դերի մակարդակից, իսկ կազմակերպչական աշխատանքում այդպի-
սի հետամնացությունն չպետք է լինի : Բանն այն է, վոր վերացնենք
կազմակերպչական աշխատանքի այդ հետամնացությունն այն թըն-
դերների մակարդակից, վոր ունի կոմյերիտմիությունը :

Ինչի՞ յե հանդում կոմյերիտմիության կազմակերպչական աշ-
խատանքի վերակառուցումն ու բարելավումը : Նախ՝ այն բանին,
վոր կոմյերիտմիության ամբողջ կազմակերպչական աշխատանքը
յենթարկվի հիմնական խնդրին, այն է՝ դառնալ ամբողջ խորհրդ-
դային յերիտասարդության ուսուցման ու կոմունիստական դաս-
տիարակության իսկապես ըայն կազմակերպչություն : Այդ կողմը

պետք ե շրջել, ընկերներս՛ր, ամբողջ կոմյերիտական ապարատը, և շրջել ինչպես հարկն ե :

Յերկրորդ՝ կազմակերպական աշխատանքի բարելավումն ու վերակառուցումը հանդում ե այն բանին, վոր գործնականում իրականացվի կոմյերիտմիության նոր ծրագրին ու նոր կանոնադրությունը, վորը դուք կընդունեք համազումարում :

Ընկեր Ստալինը, վորի ղեկավարությամբ մշակվեցին կոմյերիտմիության նոր ծրագրին ու կանոնադրությունը, չափազանց լուրջ ուղղումներ մտցրեց թե՛ ծրագրի և թե՛ կանոնադրության ակրլնական նախագծերի մեջ : Բայց, ընկերներ՛ր, պետք ե ասեմ, վոր այդ ուղղումները պարզապես ուղղումներ չեն ծրագրի ու կանոնադրության նախագծերի մեջ, այլ լուրջ ուղղումներ կոմյերիտմիության նախընթաց ու դյուություն ունեցող վողջ կազմամակերպական աշխատանքում : Ի՞նչ ուղղումներ են դրանք : Այդ ուղղումները չափազանց շատ են : Յես կարծում եմ, վոր այն դեկուցողները, վորոնք զեկուցելու յեն համազումարին ծրագրի ու կանոնադրության մասին, կստամեն այդ : Յես վանդ կտունեմ միայն յերկու ուղղման վրա :

Կանոնադրության հին տեքստի յերրորդ պարբերության սկզբում յեղած՝ «ՀամԼԿՅԵՄ-ն իր եյությամբ մասսայական-պրոլետարական կազմակերպություն ե, վորն իր շարքերում համախմբում ե առաջավոր, դասակարգայնորեն գիտակից, քաղաքականապես գրագետ յերիտասարդության լայն խավերին» վոխարեն ընկ . Ստալինն առաջարկեց այլ տեքստ . «ՀամԼԿՅԵՄ-ը մասսայական անկուսակցական կազմակերպություն ե, վորն իր շարքերում համախմբում ե քաղաքի և դյուղի առաջավոր, քաղաքականապես գրագետ աշխատավոր յերիտասարդության լայն խավերին» : Այդ նույն պարբերության յերկրորդ մասում, «ՀամԿ(բ) և ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրից կատարվող ամեն մի շեղում անհամատեղելի յե կոմյերիտմիության մեջ մնալու հետ» Փրաղից ջնջված են «ՀամԿ(բ)» բառերը : Յերրորդ կետում հին տեքստի փոխարեն, վորտեղ խոսվում եր ՀամԼԿՅԵՄ անդամ ընդունելու ժամանակ քստ քոցիալական հատկանիշի խմբերի բաժանելու մասին, ընկեր Ստալինն առաջարկեց այլ տեքստ . «Կոմյերիտմիության անդամ ընդունվում ե առաջավոր, ստուգված, խորհրդային իշխանությունը նվիրված յերիտասարդությունը՝ բանվորների, գյուղացիների և ծառայողների միջից» :

Ինչի՞ մասին են խոսում այս ուղղումները: Սրանք խոսում են այն մասին, վոր կոմյերիտմիությունը պետք է վերջ դնի իրեն հուսակցական կադմակերպություններին լիովին համապատասխան ձևով կառուցելուն և իր ամբողջ աշխատանքում կուսակցական կոմիտեներին նմանվելուն: Մենք ունենք մեկ բոլշևիկյան կուսակցություն: Կոմյերիտմիությունը ՀամԿ(բ)Կ-ին հարող առաջավոր յերիտասարդության անկուսակցական կադմակերպություն է, Այդ նշանակում է, վոր կոմյերիտմիությունը պետք է դառնա աշխարհի լայն կադմակերպություն, քան նա հանդիսանում է այժմ: Կարիք էկա հորինելու ՀամԼԿՅԵՄ անդամ ընդունելու այնպիսի սահմանափակումներ, վորոնք նման լինեն կուսակցության մեջ ընդունելու սահմանափակումներին: Նոր ծրագրի ու կանոնադրության հետևանքով կոմյերիտական կադմակերպությունը պետք է աճի, և դրա մեջ սարսափելի վոչինչ էկա: Այդ էլ նշանակում է լայն բաց անել դռները և ընդունել ում վոր պատահի: Դրա համար կա սահմանափակում, այսինքն՝ վորոչ քաղաքական պատրաստակա-
նություն և յուրաքանչյուրի ստուգումը՝ կոմյերիտմիության մեջ ընդունելուց առաջ: Այս յերաշխիքները պետք է խստորեն կատարվեն, բայց կարիք էկա կուսակցական կադմակերպություններին հատուկ սահմանափակումներ հորինել:

Ուղղումներն այնուհետև ցույց են տալիս, վոր կոմյերիտմիության մեջ պետք է վերացվի սոցիալական կադմի աշխատանքի ված կարգավորման պրակտիկան: Պետք է վերացվեն դոյություն ունեցող բաժանումները: Մինչև այժմ կոմյերիտմիությունն իրեն համարում էր դերադանցապես պրոլետարական կադմակերպություն, այժմ նա դառնում է աշխարհի լայն կադմակերպություն, խորհրդային ամբողջ առաջավոր յերիտասարդության—բանվորների, կոլտնտեսականների, ծառայողների և սովորողների կադմակերպություն:

Ահա թե, ընկերներ, ինչ են բղխում ընկեր Ստալինի արած միայն այն յերկու ուղղումներից, վոր յես մեջ բերի այստեղ:

Յերրորդ՝ կոմյերիտմիության կադմակերպական աշխատանքի բարելավման խնդիրներն այն են, վոր վերացվեն դոյություն ունեցող թերությունները և ուժեղացվեն կոմյերիտական աշխատանքի այն բնագավառները, վորոնք այսօր դեռ թույլ բնագավառներ են հանդիսանում: Ինչ թերություններ են դրանք: Առաջին լուրջ թերությունը, վորի մասին խոսում եյին կոմյերիտմիության՝ հա-

մաղումարից առաջ անցկացված բազմաթիվ կոնֆերենցիաներում, այդ այն թերութիւնն է, Վորը հանդում է կազմակերպական դեկտաբութան թուլութիւնը՝ վերեւից մինչև ներքև, Վորն արտահայտում է այն բանում, Վոր կազմակերպական դեկտաբութան մեջ կոնկրետութիւնն Վորն հաճախ դերակշռում է դիրքերի տիրութիւններով, քաղաքական դրուլթներով և ընդհանուր առմամբ թերութիւններն ու ա՛յն բանը մատնացուց անելով դեկտաբութիւնը, թե այդ թերութիւնները պետք է ուղղել: Այսպիսի դեկտաբութիւնը, ընկերներ, այժմ չի կարող բաւարարել մեզ: Նա պետք է լինի ալիւլի կոնկրետ, ալիւլի Վորոշակի և նա պետք է հասապնդի կոմյերիտական յարգերի՝ վերեւից մինչև ներքև դատարարակութիւն լանդիրները:

Դատարարական տարրերը կազմակերպական աշխատանքում, համոզելը և սովորեցնելը ձեզ մոտ պետք է շատ ալիւլի ուժեղ լինեն, քան կուսակցական կազմակերպութիւններում, Վորովհետև կուսակցութիւնն մեջ մենք ընդունում ենք ալիւլի հասունացած ու քաղաքական տեսակետից ալիւլի պատրաստված մարդկանց, մինչդեռ կոմյերիտութիւնն մեջ մենք դեռ հակադասական դատարարական աշխատանք ենք յենթադրում յուրաքանչյուր կոմյերիտականի նկատմամբ: Ահա թե ինչու կազմակերպական աշխատանքի մեջ դատարարական և ուսուցման տարրերը ձեզ մոտ պետք է ալիւլի տարածված լինեն: Ձեզ մոտ պայքարը տույժերի առատութիւն, կազմակերպական աշխատանքի մեջ յեղած Փորձալիզմի, դանաղան հարցերն այսպես կոչված հարցման կարգով լուծելու և վարչարարութիւնն դեմ պետք է լինի ալիւլի սուր, քան այժմ:

Այժմ արդեն քիչ է այն, Վոր դու Վորպես դեկտաբ յրա՛հ հանգիչ մատնացուց ան առում թերութիւնները և դրանց ուղղման անհրաժեշտութիւնը: Վո՛չ, դու դրա հետ միասին պարտաՎոր ես նաև սովորեցնել, թե ինչպես ուղղել այդ թերութիւնները: Անկանոնութիւնները յերեան բերելը—դա դեռ քիչ է դեկտաբի համար: Լսով ե, Վոր դու գգում ես թերութիւնները, բայց դու պարտաւոր ես նաև սովորեցնել, թե ինչպես ուղղել այդ թերութիւնները:

Յեւ Վորքա՛ն բողոքներ կան ձեզ մոտ հրահանգիչների դեմ, առանձին դեկտաբ աշխատողների շրջադայութիւնների դեմ, ստորին կազմակերպութիւնների ու շարքային կոմյերիտականների կողմից: Կդա, ասում են, մի մարդ, կհայհոյի, կքննադատի, ճա-

ուեր կասի, 'համալի ամեն տեսակի վիճակագրական տվյալներ ու
կլիբերադառնա. իսկ ողնել դործին, սովորեցնել, թե ինչպես կա-
րելի յե ավելի լավ կազմակերպել աշխատանքը—այդ բանը չկա:

Կա՞ արդյոք, ընկերներ՝, կոմյերիտական կազմակերպություն-
ներ Ժեջ այսպիսի պրակտիկա:

Ձայներ.—Կա, կա:

Անդրեյեվ.—Ինչի՞ մասին են խոսում այս թերություննե-
ք: Դրանք մի կողմից խոսում են այն մասին, վոր ղեկավար աշ-
խատողների կողմից մակերեսային մոտեցում գոյութիւն ունի
դեպի կազմակերպական հարցերը, իսկ մյուս կողմից՝ այն, վոր
այդ կամ այն ղեկավարն ինքն ել ուրախ կլինի սովորեցնելու, թե
ինչպես կարելի յե ավելի լավ կազմակերպել գործը, բայց չգիտե,
թե ինչպես անել այդ: Այդ պատճառով ել հաճախ աշխատանքը
բարելավելու ձևը չիմանալը քողարկվում ե ընդհանուր խոսակցու-
թյաններով, դիրեկտիվներով ու քաղաքական դրուլթներով: Սա
ցույց ե տալիս, վոր ղեկավար կոմյերիտական կազմերի վորոշ
մասը հետ ե մնում կոմյերիտական հարստուն աշխատանքի կեն-
տական պահանջներից ու կարիքներից:

Կոմյերիտական ղեկավարութիւնը՝ ներքեից մինչև վերև,
չպիտք ե հետ մնա յերիտասարդության քաղաքական, մշտութեա-
կան ու կազմակերպական աճումից: Խնդիրն այն ե, վոր ել տվե-
լի համարձակորեն կոմյերիտական աշխատանքի ներգրավվեն նոր
մարդիկ, և ամբողջ ղեկավար ակտիւն ավելի լրջորեն սովորի,
վորպեսդ լինի քաղաքականապես գրագետ, կուլտուրական ղեկա-
վար: Այլևի քիչ նիստեր գումարեցե: Շատ բողոքներ կան բողո-
մաթիւլ ու յերկարատե նիստերի վերաբերյալ: Շատ կոմյերիտա-
կան աշխատողներ ասում են—այնքան շատ նիստեր ենք ունենում,
վոր Ժամանակ չի լինում աշխատելու և սովորելու: Ուրեմն, ըն-
կերներ՝, ավելի քիչ նիստեր գումարել, ավելի քիչ ամեն տեսակի
հանդիսավորութիւն, ավելի քիչ աղմուկ ու ճոճոսն խոս-
քեր: Այլևի շատ համեմատութիւն ու լրջութիւն ձեր
ամբողջ աշխատանքում ու վարքի մեջ: Այլևի քիչ բանաձևեր ու
ընդհանուր դիրեկտիվներ գրեցե: Այլևի յեռանդուն պայքարեցե
սովորութիւն դնմ, պարծենկոտութիւն ու մեծամտութիւն դնմ:
Այլևի շատ սովորեցե ու աշխատեցե ձեզ վրա, այն Ժամանակ
կազմակերպական աշխատանքը ձեզ մոտ կհասնի հարկ յիշած
բարձրութիւն:

Կոմյերիտութիւնի թույլ ճակատամարը նրա կործանական

կազմակերպություններն են: Մեր յերկրում մենք ունենք 250 հա-
յար կոլտնտեսություն, իսկ կոլտնտեսային կոմյերիտական կազ-
մակերպություններ՝ 102 հազար: Նշանակում ե՛ր կոլտնտեսու-
թյունների կեօից ամելին չունի կոմյերիտական կազմակերպու-
թյուններ: Կոմյերիտականները կոլտնտեսություններում. միայն
7 տակոս են կազմում համբողջ կոլտնտեսային յերիտասարդու-
թյան համեմատությամբ: Սա քիչ ե, ընկերներ: Սա ցույց
և տալիս, վոր կոմյերիտիությունը իր ազդեցությունը դեռ
բավարար չաիւով չի տարածել կոլտնտեսություններում: Իսկ
յեթն դասն ամելացնենք, վոր կոմյերիտական կազմակերպու-
թյունների աշխատանքը կոլտնտեսություններում, իբրև կանոն,
ամելի թույլ ե, քան քաղաքում և արդյունաբերական ձևեր-
կություններում, ապա կոմյերիտական աշխատանքի ադը բնո-
ւաբար պետք ե համարել թույլ բնադախտ:

Պետք ե դործն այնպես առաջ տանել, վոր կոմյերիտական
կազմակերպություններ լինեն մեր կոլտնտեսությունների համե-
նայն դեպս մեծ մասում և կոլտնտեսային յերիտասարդության
մեջ տնի կոմյերիտական յերիտասարդության շերտը:

Մոտակա 3—4 տարում 7—8 միլիարդ փութ հացահատիկ
տալու, տնտեսարոժության վերելքն արագացնելու խնդիրը ռա-
հանջում ե, վոր կուսակցության ու կոմյերիտիության աշխա-
տանքն զլացովի յուրաքանչյուր կոլտնտեսությունում:

Քաղաքի և գյուղի միջև յեղած տարբերության վերացումը
հսկայական կուլտուրական աշխատանք ե պահանջում: Կոլտնտե-
սական աթմ ցանկանում ե քաղաքացու նման ապրել ամեն տե-
սակետից. նա ցանկանում ե ունենալ կինո, ռադիո, յերաժշտու-
թյուն, դրբեր, թերթեր և այլն: Կոլտնտեսականները ցանկանում
են սովորել, մի խոսքով՝ աթմ նրանք չեն ցանկանում հետ մնալ
բողաքից ու քաղաքի կյանքից:

Այդ առաջ եր, վոր կիտաճաց ապրող, կալիածատիրոջ ու կու-
լտիկ արդմից ճնշվող գյուղացին ողիով եր մոռացության տալիս իր
վիշտը: Աթմ վիշտ չկա և կյանքը դարձել ե ամելի ուրախ, ամելի
հրճվալից, ունեւոր կյանքը փառս ե դարձել և ողու ապառւոր
մեր յերկրում տարեցտարի պակասում ե: Աթմ ալիրտն ամելի
ու ամելի մեծ քանակությամբ ծախսվում ե զանազան տեսակի
տեխնիկական կարիքների համար:

Կոմյերիտիության առաջ կանգնած ե կոլտնտեսային յերիտա-

սարդության հակայական մասսաների կոմունիստական դատաւարական խնդիրը, 15—26 տարեկան հասակի յերիտասարդության, վորը հասնում է, վոչ ալելի, վոչ պակաս, քան 28 միլիոն հոգու: Նրան հարկավոր է վերադաստիարակել:

Ուրեմն, ընկերներ, ամուր ձեռնամուխ յեղեք կոմյերիտական աշխատանքի այդ հետ մնացող բնադալառին և լրջորեն ուղղեցեք այն:

Կոմյերիտական աշխատանքի մյուս թույլ ողակը կոմյերիտական խումբի աշխատանքն է այն յերիտասարդության մեջ, վորը դեռ չի մտել կոմյերիտմիություն, իսկ այդ յերիտասարդությունը հակայական մեծամասնություն է կազմում: Յեթե կոմյերիտմիությունն առ 1-ն հունվարի 1936 թվականի իր շարքերում ուներ 3 միլ. 623 հազար հոգի, ապա կոմյերիտական հասակի ամբողջ յերիտասարդության թիւը քաղաքում և դյուղում հասնում է 3 միլ. 500 հազար հոգու, մինչդեռ կոմյերիտական կազմակերպությունների զգալի մասում դոյություն ունի վորոշ պարփակօժոժություն և ձգտում՝ մեկուսանալու այսպես կոչված անկողմանիերպ յերիտասարդության մնացած ամբողջ մասսայից:

Սա սխալ է, ընկերներ: Չպետք է թույլ տալ, վոր ջնջիլի ամեն մի սահման կոմյերիտականների ու մնացած յերիտասարդության միջև, չպետք է կորցնել յերիտասարդության ամանդարդի դեմքը, բայց միաժամանակ չպետք է նաև պարփակվել և վարվել մնացած մասսայից: Այս իմաստով ել հենց պետք է վերահստուցվի կոմյերիտմիության և առանձնապես նրա սկզբնական կազմակերպությունների կազմակերպական աշխատանքը: Դրա համար պետք է ողտազործվեն յերիտասարդությանը կոմյերիտական աշխատանքի հետ կապելու և նրան այդ աշխատանքի մեջ ներգրտվելու բոլոր հնարավոր ձևերը:

Կոմյերիտմիության շարքերից դուրս դնելով յերիտասարդության մեջ կատարվելիք աշխատանքը չի կարող հանդեսովել միայն նրան նիստերին ու ժողովներին, խմբակների մեջ ներդրալելուն, արտադրության մեջ, կոլտնտեսային դաշտերում, բրիդադներում և այլ աշխատանքի դրավելուն: Սակայն կոմյերիտմիությունը, դրա հետ միասին, լայն աշխատանք պետք է ծավալի խորհրդային յերիտասարդության ուրախ մլյանքի կազմակերպման ուղղությամբ: Այս բնադալառում կոմյերիտմիության դործունեյությունը դեռ անբավարար է:

Ընկեր Ստալինն այն խոսքերով, թե կյանքն ավելի ուրախ և դարձել, հիանալի կերպով արտացոլեց մեր մեծ Խորհրդային յերկրի ժողովրդի տրամադրությունը: Պետք է ամեն կերպ ոգնել ամբողջ յերկրասարդությանն ասլերելու կուլտուրական և ուրախ կյանքով, ճանապարհ ցույց տալ նրան այդ ուղղությամբ:

Ի՞նչ է նշանակում այս: Այս նշանակում է, վոր ե՛լ ավելի ուժեղ ու ավելի լայն պետք է ծավալել Ֆրոկուլտ աշխատանքը, առանձնապես կոլտնտեսություններում: Այս նշանակում է—ավելի լախորեն արմատացնել լավ պարերը և վոչ թե միայն Փոկսորոտները, վորոնք, ի դեպ, պետք է ասել, մեղ մոտ մացված են ասար բանակից: Եղբ նշանակում է ավելի լայնորեն տարածել լավ յերգերը: (Մախահարություններ):

Կոմյերիտմիությունը պետք է յերկրասարդությանն ոգնի ուղղվելու յերաժշտական լավադույն յերկրից, այդ բնագավառից դուրս մղելով ամեն տեսակի խախուրա: (Մախահարություններ):

Դուք պետք է ավելի շատ դբադվեք ամեն տեսակ յերաժշտական գործիքները մեր խորհրդային յերկրասարդությանը, առանձնապես դյուդական յերկրասարդությանը մոտեցնելու ուղղությամբ: Ճիշտ է, այդպիսի գործիքներ մենք դեռ քիչ ունենք և վորակով ել նրանք դեռ այնքան լավը չեն, բայց յես կարծում եմ, վոր մենք ձեզ հետ միասին թամբում ենք արդյունարերության՝ յերաժշտական գործիքներ արտադրող ճյուղերը, վորպեսզի մենք ավելի շատ և ավելի լավ վորակի յերաժշտական գործիքներ ունենանք:

Այդպիսով կոմյերիտական կազմակերպություններն ե՛լ ավելի սերտորեն կվադվեն մնացած ամբողջ յերկրասարդության հետ: Հարկավոր է միայն մի բան նկատի ունենալ—չափից դուրս մի՛ «կազմակերպեք» այդ գործը (ծախահարություններ), վորովհետև մեզ մոտ յերբեմն այնպես են «կազմակերպում» ամեն տեսակի ժամանցները, վոր մեր խորհրդային յերկրասարդությունը փախչում է այդ «կազմակերպված» ուրախ կյանքից: (Միծաղ): Ավելի շատ իսկական ուրախություն, ավելի շատ նախաձեռնություն, բազմադանություն մացրեք այդ աշխատանքի մեջ, ավելի քիչ շարլոն ու տրաֆարետ, և այն ժամանակ հաջողությունն ասպահովված կլինի:

Անկասկած, շարունակվում է կոմյերիտական աշխատանքի թույլ բնագավառը մնալ կին յերկրասարդության ներդրավումը

կոմյերիտմիութեան մեջ: Սրա մասին բազմիցս խոսվել է: Սակայն մենք ստիպված ենք այդ մասին մեկ անգամ ևս հիշեցնել կոմյերիտմիութեան տասերորդ համագումարում, քանի վոր չնայած վորոշ բարեկամանք, աշխատանքն այդ բնագավառում այնուամենայնիվ անբավարար է:

Մի թե կարելի չե բավարար համարել այնպիսի դուռնիքներ, յերբ կին յերիտասարդութունը կոմյերիտմիութեան մեջ մեկ յերբ-բարդից ել պակաս է, յերբ կին յերիտասարդութեան մասնակցութունն առանձին ազգային մարդերում ու հանրապետութուններում իջնում է մինչև կոմյերիտական յերիտասարդութեան ընդհանուր թվի 10—15 տոկոսը, իսկ կոլտնտեսութուններում 100—ից միայն յերեք աղջիկ են կոմյերիտմիութեան անդամ և մնացած 97—ը մնում են կոմյերիտմիութեան շարքերից դուրս:

Ձի կարելի բավարար համարել նաև կոմյերիտուհիներին կոմյերիտական կազմակերպութուններում ղեկավար աշխատանքի ներգրավելու ուղղութեամբ կատարվող աշխատանքը:

Հարկավոր է կին յերիտասարդութեանն ավելի լայնորեն ներգրավել կոմյերիտմիութեան մեջ, կոմյերիտուհիներին ավելի համարձակորեն ներգրավել կոմյերիտական ակտիվի մեջ ու նրանց մասնակից դարձնել ղեկավարութեանը, այն ժամանակ կոմյերիտմիութունը կլինի ե՛լ ավելի ուժեղ, ե՛լ ավելի ազդեցիկ: Սա առանձնապես վերաբերում է այնպիսի ազգային կազմակերպութուններին, ինչպես Ուղբեկստանը, Տաջիկստանը, Թուրքմենստանը և այլն, վորտեղ կոմյերիտմիութեան Կենտկոմի նախաձեռնութեամբ լավ անցկացվեցին կին յերիտասարդութեան կոնֆերենցիաները: Բայց դրանով չի վերելի սահմանափակվել: Այնտեղ կան անցյալի, հնի ու կնոջ նկատմամբ ճորտատիրական վերաբերմունքի շատ մնացուկներ: Դրանք յերևան են դալիս նույնիսկ ակտիվ կոմյերիտականների վորոշ մասի մեջ: Այդ մնացուկների դեմ պետք է սխտեծատիկաբար պայքարել՝ մեր վողջ հասարակական աշխատանքի մեջ կին յերիտասարդութեանն ե՛լ ավելի ներգրավելու համար:

Յեւ վերջապես վերջին հարցը—յերեսաների մասին: Այս բնագավառը դեռ շարունակում է նույնպես մնալ կոմյերիտական աշխատանքի թույլ տեղը: Դպրոցական հասակի յերեսաների կազմակերպումը չափազանց կարևոր դործ է առանձնապես այն պատճառով, վոր դա ուղղակի կերպով կապված է դպրոցական ուսուց-

ման հետ: Յերեխաների կազմակերպումն ղդալի չափով հանձնա-
րարված է կոմյերիտմիությանը: Արդյոք այստեղ առե՞ն ինչ բա-
րեհաջող է: Վո՛չ: Դուք ինքներդ գիտե՞ք պիտոներակրան աշխատան-
քում յեղած մի ամբողջ շարք խեղաթյուրումների մասին: Հաճախ
յերեխաներին չափից դուրս ծանրաբեռնում են հասարակական աշ-
խատանքով, վորն անդրադառնում է նրանց ուսման վրա: Յերբեմե
պիտոներական հավաքույթները վեր են ածվում տաղտկալի պա-
րապմունքների, վորի հետևանքով յերեխաները փախչում են այդ
հավաքույթներից և խորշում նրանցից: Պիտոներական հավաքույթ-
ները հաճախ անցնում են առանց կոմյերիտմիության բաժարար
դեկավարության, յերբեմն դարձնելով դուրս: Հաճախ չարաչափում
են հոգնեցուցիչ եքսկուրսիաների, արտելքների (ВЫДЗКИ) և այլնի
կազմակերպումը: Յեւ վերջապես, դեռ չկա մանկական լուրջ
դրամականություն: Յերեխայի համար դեռ ստեղծված չէ լավ գիրք:

Ինչպես տեսնում եք, այս ընազավառում թերություններ դեռ
չափազանց շատ կան: Վո՞րտեղից են ծագում այս թերություննե-
րը: Դրանք ծագում են այդ դործի նկատմամբ ունեցած անուշա-
ղիք դեկավարությունից: Ապացույց է հանդիսանում այն փաստը,
վոր մեծ թվով պիտոներական ջոկատներ դեռ չունեն ջոկվարներ:
Պիտոներական ջոկատների ջոկվարների ղդալի մասը չի համապա-
տասխանում իր կոչմանը: Շատ հաճախ լինում են այնպիսի դեպ-
քեր, յերբ կոմյերիտական կազմակերպությունները վորպես պի-
տոներական ջոկվար առաջ են քաշում հեղինակություն չունեցող
մարդկանց: Պետք է լրջորեն դրադվել յերեխաների կազմակերպու-
թյունը բարելավելու գործով:

Մի՛ կարծեք, թե ամբողջ գործը սահմանափակվում է միայն
պիտոներական պալատներ ստեղծելով: Դա լավ բան է: Պալատներ
մենք կստեղծենք և ունենք այդ հնարավորությունը, բայց, ըն-
կերեն՝, բանը միայն այդ չէ: Այժմ, յերբ մանկական հրատա-
րակչությունը կոմյերիտմիությանն է հանձնված, դուք պետք է
ավելի մեծ քանակությամբ լավ գրքեր ստեղծեք: Բանն այն է,
վոր դուք վերացնե՞ք բոլոր այն թերություններն, ու խեղաթյու-
րումները, վոր կան պիտոներական աշխատանքի պրակտիկայում:

Անհրաժեշտ է, վոր ջոկվարների ուշադիր ընտրությանը ղու-
ղընթաց, կոմյերիտական կոմիտեների քարտուղարներն ու անդամ-
ներն իրենք հենց ավելի հաճախակի լինեն դարձնողներում ու հավա-
քույթներում, տեղում ուղղեն թերությունները և փորձ ձեռք

բերեն մանուկներէ մեջ կատարվող աշխատանքը ե՛լ ավելի բարե-
լավելու համար: (Ծափահարութեամբ):

Ահա, ընկերներ, կազմակերպական աշխատանքի վո՛ր կողմե-
րի վրա յես կցանկանայի հրավիրել համագումարի ուշադրու-
թյունը: Մի՛ մոռանաք, վոր կազմակերպական աշխատանքը միև-
նույն ժամանակ նաև դաստիարակչական աշխատանք է: Ուստի
և, ընկերներ, մի՛ արհամարհեք կազմակերպական աշխատան-
քը: Դուք գիտեք, թե ինչպես մեր կուսակցութիւնը և նրա ա-
ռաջնորդները—Լենինն ու Ստալինը—միշտ բարձր են դասել
ու դասում են կազմակերպական հարցերը՝ առանձնահատուկ
ուշադրութիւն նախընտրել կազմակերպչների կաշքերի պատ-
շառտմանը, մարդկանց ընտրութեանը, ճիշտ ղեկավարութեանը՝
ներքևից մինչև վերև, աշխատանքի մեջ ճշգրտութիւն արմատաց-
նելուն, իրենց յուրաքանչյուր վորոշման կատարումը մշտապես
ստուգելուն և վերջապես ինքնաքննադատութեան ծավալմանը:
Այդ հիման վրա յեն, ընկերներ, մեր բոլշևիկյան կուսակցու-
թեան մեջ կերտվել կազմակերպչների գործող կադրեր, վորոնք
հաղթանակում են յուրաքանչյուր քայլափոխում:

Կոմյերխոմիութեան դերը մեր յերկրում մեծ և բոլոր բնապա-
վառներում: Այդ դերն ե՛լ ավելի յս բարձրանում յերիտասար-
դութեան կոմունիստական դաստիարակութեան և ուսուցման առ-
պարեզում՝ յեղած հսկայական խնդիրների կապակցութեամբ: Մեր
կոմյերխոմիութիւնն իսկապէս Լենինյան կոմյերխոմիութիւնն և
և ղեկավարվում է մեր բոլշևիկյան կուսակցութեան կողմից: Նա
համախմբում է աշխատավոր յերիտասարդութեան ամենահամար-
ձակ ու ամենայնուրեւն մասը, վորը կապված է հին արադի-
ցիաների հետ և հսկայական ուժ է տալիս կոմյերխոմիութեանը:

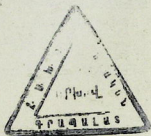
Կուսակցութիւնը բաշխականաչափ գնահատում է մեր Լենին-
յան կոմյերխոմիութեան այդ դերը, ուժն ու հաջողութիւնն-
րը և տարակուս չկա, վոր կազմակերպական աշխատանքը բարձ-
րացնելով այն հսկայական խնդիրների մակարդակին, վորոնք
գրված են կոմյերխոմիութեան առաջ, կոմյերխոմիութիւնը կո-
մունիզմի կառուցման դրո՛ւմ կդառնա ե՛լ ավելի ակտիվ մի
ուժ և ե՛լ ավելի արագորեն առաջ մղնթանա դեպի նոր հաջո-
ղութիւններ, դեպի նոր հաղթանակներ:

Կեցցե՛ք Լենինյան կոմյերխոմիութիւնը:

Կեցցե՛ք բոլոր աշխատավորների առաջնորդ և ուսուցիչ, կոր-

Հըրդային յերխաասարդուիթյան լավագույն բարեկամ ընկեր Ստա-
լինը:

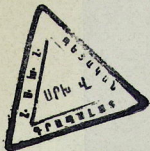
(Համագումարը բուռն ուսացիա յե սարքում բնկեր Անդրեյե-
վին: Լսվում են վոդջույնի քացականչութուններ—«Կեցցե՛ք՝ ընկեր
Ստալինը, ուռա՛»: «Ո՞ւայ ժիվե վելիկի Ստալին, ուռա՛»: «Կեց-
ցե՛ք՝ Համկ(բ)Կ Կենտկոմը, ուռա՛»: «Կեցցե՛ն Կենտկոմն ու Ստա-
լինը, ուռա՛»: Յերկար ժամանակ չլռող ուռաներն ու ծափահա-
րութունները բռնկվում են ավելի ու ավելի նոր ուժով):

ԸՆԿ. Վ. ԶԵՄՈՂԱՆՈՎԻ ՀԱՇՎԵՏՈՒ
ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ ՅԵՐԻՏԿՈՄԻՆՏԵՐՆԻ ԳՈՐԾԿՈՄԻ
ՀԱՄԼԿՅԵՄ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Վ. Տ. ԶԵՄՈՒԱՆՈՎ

Ընկերներ: Մեզ մոտ, հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրում վոչ կապիտալիստներ կան, վոչ շահագործողներ, վոչ եւ ճընշված դասակարգեր եւ ժողովուրդներ: Քաղաքի եւ գյուղի ազատ աշխատողները, բանվորները, գյուղացիները, ինտելիգենցիան— իրենք, միասին, առանց աղղերի խորության, տնտրինում են իրենց, հետեւապես եւ իրենց յերիտասարդ սերնդի բախտը:

Այս մասին, Լեֆիմի-Ստալինի փառապանծ բուլշեիկյան կուսակցության եւ խորհրդային կառավարության մեծագույն հոգատարության մասին, այն բացառիկ սիրտ մասին, վորով չըջապատված եւ մեզ մոտ յերիտասարդ սերնդի կյանքը, խոսում եր ընկ. Կոստրելով եւ նշանավոր ղեկուցման մեջ, վորը մեր համադուամարի միահամուռ հայանությունն ստացավ:

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԿԻՐՆԵՐԻ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՍԵՐՆԴԻ ՎՈՂԲԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սյնտեղ, կապիտալիստական աշխարհում, իշխող եւ ճնշող դասակարգը—բուրժուազիան—աշխատավորների յերիտասարդ սերնդի տերն ու տնտրենն ե: Այդ այն հիմնականն ե, վոր տարբերում ե կապիտալիստական յերկիրների յերիտասարդության կյանքն ու կենցաղը խորհրդային յերկրի յերիտասարդ սերնդի կյանքից:

Բուրժուազիան յերիտասարդությանը դաստիարակում ե սուրկական դադախաբախտության վողով: Բուրժուազիան այդ դադախաբախտությանն ի սպաս ե դրել ամեն ինչ—ընտանիքը, կրոնը, դպրոցը, պետական ապարատը, մամուլը, արվեստը, ռադիոն, կինոն ե այլն: Յերիտասարդության դիտակցության մեջ դեռ յերեխա ժամանակվանից շատ հմտորեն ե համառ կերպով արմատացվում են այնպիսի բուրժուական «ճշմարտություններ»,

վորոնք յուրացնելով, աշխատավոր յերկտասարդությունն իր դասակարգային քշմամու դադարաբախտական դերին և դատնում:

Բուրժուազիան, աշխատավոր յերկտասարդությանը սոսկալի նյութական դրության դատապարտելով, ուժգնորեն և բոլոր միջոցներով նրան պատվաստում և իդեալիստական աշխարհայեցողություն:

Այս գործում կարևորագույն, յեթե վոչ ամենագլխավոր դեր, ինչպես հայտնի յե, խաղում եր և շարունակում և խաղալ կրոնը՝ Կրոնը և նրա հետ միասին նաև դպրոցը բուրժուազիային ոգնում են յերեխայի, պատանու և աղջկա գլխակցության մեջ արմատացնելու տեր աստծու կողմից «ստեղծված» աշխարհիս, ուրեմն և այն կարգերի «անսասանությունը», վոր այս աշխարհում իշխում են:

Կրոնը յերկտասարդությանը «աստծու յերկյուղ» և ներշնչում իշխանության տեր շահագործողների առաջ և ստրկական հնադանդություն, հեղություն և հլություն՝ իբրև մարդուս բարձրագույն առաքինություն:

Կրոնն իր կալուն գրկումն և պահում միլիոնավոր ճնշված մարդիկ, նրանց ներշնչելով, վոր ճնշողի վրա ձեռք բարձրացնելու մեծագույն մեղքն է: Այդ հենց այն կրոնն է, վոր 1914 թվին տասնյակ միլիոնավոր աշխատավորներ որհնեց հանուն կապիտալի չահերի իրար սպանելու համար:

Բուրժուական դադարաբախտները չափազանց խելոք կերպով լրացնում են կրոնը մասսաներին թմբեցնելու արվեստում: Նրանք այդ արվեստը ոգտադործում են չափազանց մեծ ճկունությամբ, վարպետորեն հարմարեցնելով այն բուրժուազիայի խնդիրներին ու մասսաների տրամադրություններին:

Կապիտալիստական աշխարհի դայլի որենձները ծածկվում են փրուս Ֆրադներով «անհատական» աղատության և բուրժուական դեմոկրատիայի մասին:

Բուրժուական դրականության մեջ մեծ տեղ և տրվում բարոյականությանը: Սակայն այստեղ ևս, ինչպես և ռեակցիոն հոգևորականության ուսմունքի մեջ, գլխավորն այն է, վորպեսզի մասսաներին և ամենից առաջ յերկտասարդությանը ներշնչվեն բարձր հասկացողություններ պարտականությունների, անձնադոհության, պարտքի մասին՝ դարձյալ հանուն կապիտալի չահերի:

Կինը, վորը կապիտալիստական կարգերի կողմից իր զարգաց-

Ման մեջ շատ տասնյակ տարիներով հետ ե չպրտված, կեղծավո-
րարար յերդվում ե իրրե կյանքի զարդարանք:

Ընտանիքը, վորը անխղճորեն քայքայվում ե կապիտալիզմի
կողմից, հռչակվում ե պետութւյան ե յերիտասարդ սերնդի դաս-
տիարակութւյան հենարան:

Յերիտասարդութւյանն ստրկական վողով դաստիարակելու
դործում վերջին դերը չեն խաղացել ե շարունակում են խաղալ
սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութւյունները:

Յերկար տարիներ սոցիալ-դեմոկրատիայի ռեակցիոն առաջ-
նորդները, բուրժուազիայի հետ համադործակցելով, ներշնչել ե
ներշնչում են յերիտասարդութւյանը, վոր կապիտալիզմից սոցիա-
լիզմին անցնելը հնարավոր ե խաղաղ ճանապարհով ե վոչ թե
սլաքարի ե բուրժուազիայի տիրապետութւյունը բռնի կերպով
տապալելու միջոցով:

Բայց, ընկերներ, բուրժուազիայի աղղեցութւյան ուժը յերիտա-
սարդութւյան վրա չափվում ե վոչ միայն նրա զաղախարախոսա-
կան աղղեցությամբ: Բուրժուազիան շատ լավ ե հասկանում կաղ-
մակերպվածութւյան ուժը: Յեւ չափազանցութւյուն չի լինի առել,
վոր շատ յերկիրներում բուրժուազիային հաջողվել ե իր կաղմա-
կերպութւյուններով ընդդրել յերիտասարդութւյան մեծամասնու-
թյունը, կնշանակի՝ յերիտասարդութւյան տասնյակ միլիոններ:
Բուրժուազիան, ձգտելով յերիտասարդութւյանը յենթարկելու իր
զաղախարախոսական ե կաղմակերպական աղղեցութւյանը, հաշվի
յե առնում յերիտասարդութւյան զարգացման առանձնահատկու-
թյունները, նրա սլահանջները, ձգտումներն ու տրամադրութւյուն-
ները:

Վերցնենք, որինակ, յերիտասարդութւյան կողմից միանդա-
մայն բնական ե առողջ կերպով սպորտով հրապուրվելը: Վորպի-
սի ճարտրությամբ ե հմտորեն բուրժուազիան ոգտադործում ե
յերիտասարդութւյան այդ առողջ ձգտումը իր՝ բուրժուազիայի
նպատակների ե ամենից առաջ ռաղմական նպատակների համար:

Բուրժուազիան ստեղծել ե ամենատարբեր տեսակի սպորտ-
կաղմակերպութւյուններ ե ակումբներ, կառուցել ե հազարավոր
ստադիոններ ու սպորտ-հրապարակներ: Միլիոնավոր յերիտա-
սարդներ են յեկել այդ կաղմակերպութւյունները, ստադիոններն
ու ակումբները: Յեւ այնտեղ յերիտասարդութւյունը դերի յ
դարձել բուրժուական ռեկորդամենութւյանը, բուրժուական զաղա-
խարախոսութւյանն ու միլիտարիզմին:

Ձկա աշխարհումս մի յերկիր, վորտեղ գոյութիւնն չունենան յերիտասարդության ամենատարբեր կրօնական մասսայական կաղմակերպութիւններ: Այդ կազմակերպութիւնները մեջ կարելի չե՛սլատահել յերիտասարդության քրիստոնեական միութիւններ, յերիտասարդ կանանց, տղաների, աղջիկների քրիստոնեական միութիւններ, յերիտասարդության ավետարանական ընկերութիւններ և այլն և այլն:

Սխալ կլինե՛ր պատկերացնել, թե՛ այդ կազմակերպութիւնները իրենց չարքերն են գրավում յերիտասարդությանը միայն առաքինի կյանքի մասին քարոզելով: Վոչ, այդ կազմակերպութիւնները հարմարեցված են յերիտասարդության պահանջներին: Այնտեղ կարելի չե՛ս սովորել պարեր, յերգեցողութիւն, ձեռագործ, պարապել սպորտով, տուրիզմով, ուսումնաթիւրել ուղմական արվեստը և այլն:

Միլիոնավոր յերիտասարդներ ընդգրկված են ամենատարբեր քաղաքական, միլիտարիստական, ազգայնական և այլ կաղմակերպութիւններով: Այս բոլորը բուրժուազիային ոգնում ե՛ յերիտասարդությանն իր գաղափարախոսութեանը յենթարկելու:

Սակայն աշխատավոր յերիտասարդության իրական կյանքը միանգամայն հակասում ե՛ բուրժուական գաղափարախոսութեանը: Ինչպես հայտնի չե՛, կապիտալիզմի անխուսափելի ուղեկիցն և գործազրկութեանը: Գործազրկութեանը կապիտալիստական յերկիրներում դաժան մտրակ և հանդիսանում աշխատավորներին յերիտասարդ սերնդի համար: Աշխատանքի Միջազգային Բյուրոյի տվյալներով կապիտալիստական յերկիրներում գործազուրկ յերիտասարդության թիւը հաշվում ե՛ 6—7 միլիոն: Բայց այս թիւը, ընկերներ՝ իրականութեանից շատ հեռու չե՛, վորովհետև հաշվի չե՛ առնում միայն ցուցակագրված գործազուրկ յերիտասարդութեանը: Իսկ վորքան միլիոն դեռ չցուցակագրված գործազուրկ յերիտասարդութիւն կա՛: Վորքան միլիոն այնպիսի յերիտասարդութիւն կա, վորը յերբեք և՛ վոչ մի տեղ չի աշխատել և չի կարողանում իր համար աշխատանք գտնել: Այս մասին բուրժուական միճակադրութիւնը լռում ե՛: Բայց ինքը գործազուրկ յերիտասարդութիւնը լռել չի կարող, վորովհետև քաղցը նրան ստիպում և ոգնութիւն աղաղակել:

Այդպիսի ահապոր ոգնութեան աղաղակ հանդիսացավ այն «Հոռադիրը յերիտասարդ գործազուրկներին դրութեան ու պա-

հանջների մասին», վորը անցյալ տարի ներկայացվեց Աշխատանքի Միջազգային բյուրոյին դործազուրկ յերիտասարդության կողմից :

Յես մի քանի քաղվածքներ կրերեմ այդ հուշագրից : Ահա, որինակ, մի յերիտասարդ բանվորի նամակ Մեկենից, վորի մեջ նա գրում է .

«Տնտեսական ծաղկման ժամանակ յես աշխատում եյի Ծոնտներլոյի շրջակայքի դարաժում : Աշխատանք խիստ շատ կար... Յերբ սկսվեց դործազրկությունը, յես առաջիններեց մեկը դործազուրկ դարձա : Իմ փոքրիկ խնայողություններս արագորեն հալվեցին : Յես սկսեցի իրերս ծախել ննջելու համար և մի դեղեցիկ որ մնացի առանց փողի և առանց իրերի : Յես ստիպված եյի ծղոտի վրա քնել :

Ինձ թափառաշրջիկության համար ձերբակալեցին, վորովհետև ապաստարան չունեյի : Բանտից դուրս գալով, յես աշխատանք գտա դյուղում ամբողջ ամառվա համար, բայց յերբ ձմեռն յեկավ, յես դարձյալ մնացի առանց հացի, լողանալու հնարավորություն չունեյի և վոր գլխավորն ե՝ այդ սոսկալի միջատները... Սարսափելի յե և ստորացուցիչ քան տարեկան հասակում... աշխատելու հնարավորություն չունենալ, պատառոտված լինել, ծղոտի վրա քնել, ամեն տեղից շան նման հալածվել :

Յես սոված եմ... պետք է համկանալ, թե ինչ ե նշանակում քաղցած լինել և ստամոքսում դատարկություն գգալ : Այդ տանջալից ու սոսկալի դգացում ե : Թվում ե, թե կենսական բոլոր հյութերը դանդաղորեն շողիանում են ու արյան շրջանառությունը դանդաղում ե : Բերանդ ու կոկորդդ չորանում ե, այրոց ես դգում և գլուխդ ցավում ե : Յես սոված եմ» :

Ինչպիսի՞ ցինիկ ծաղր ե հնչում քարոզն այն մասին, թե այս յերիտասարդը յերկնքում դրախտ կգտնի, իսկ յերկրիս յերեսին պետք ե համբերի :

Ինչ ե նշանակում սրա համար և միլիոնավոր սովահար յերիտասարդ դործազուրկների համար «անհատական ազատությունը» : Ազատորեն քաղցից մահանալ—ահա այն իրավունքը, վոր բուրժուազիան «դեմոկրատարար» վերապահում է բոլոր դործազուրկներին :

Այդ նույն հուշագրի մեջ մի յերիտասարդ գրում ե .

«...Այն յերկու տարում, վոր անցել ե իմ դպրոցն ավարտելուց վեր, յես վոչ մի արհեստ չկարողացա սովորել: Իմ ծնողները դործադուրկ են, այժմ սովորելու ժամանակ չե: Ուստի յես ստիպված յեղա ամեն տեսակ աշխատանք կատարել: Յես ուղում եյի մեխանիկ լինել, իսկ յես աշխատում եյի վորպես ցրիչ հացավաճառի մոտ, ստանում եյի ամսական 250 Փրանկ և մի փոր հաց:

Այժմ յես դործադուրկ եմ, բայց վորովհետև յես որենքով նախասնտկած տարիքին դեռ չեմ հասել, ուստի վոչ մի նպաստ չեմ ստանում»:

Ավարտել, ընկերներ, դպրոցը և ընկնել սոյլալ դործադուրկների բանակը, առանց աշխատանք ստանալու հեռանկարի—միթե այդ վաղբերգությունն չե՞ յերիտասարդ սերնդի համար:

Այդ աշխատանքը չեն կարողանում ստանալ նաև նրանք, ովքեր կրթություն ունեն: Այդ մասին նույն հուշագրի մեջ գրում եր մի յերիտասարդ ճարտարապետ .

«... Յես քսան տարեկան եմ, յես ավարտել եմ տեխնիկական դպրոցը: Հայրս, մի համեստ ծառայող, վերջին ութներն եր դործադրում, վորպեսզի ինձ ճարտարապետ դարձնի: Յեվ ի՞նչ: Անցյալ տարի ինձ հաջողվեց քարահանքում սեւագործ բանվոր դառնալ: Այժմ յես դործադուրկ եմ»:

Սրա նմանները հազարներով են, և արանից հետո ի՞նչ ե մնում պրոգրեսն ու բուրժուական կուլտուրան յերդելուց, յերբ արդեն առաջ ե յեկել տեխնիկական և առավել ևս հումանիտար ինտելիգենցիայի «գերարտադրության» դեմ պայքարելու պրոբլեմը:

Բուրժուազիան յերգում ե սեր, սոցիալիստն և ընտանիք: Բայց ի՞նչպիսի տեսք ունի այդ իրական կյանքում:

Նույն փաստաթղթում մի յերիտասարդ գեղջիկուհի գրում ե .

«...Կարելի յե ասել, թե ճշնաժամը սեուերի միջև պատանեւ քաջել: Յերիտասարդությունը չի կարող մտածել այն մասին, վորպեսզի ընտանիք կազմի, վորովհետև այստեղ աղքատությունը վոնդում ե սերը: Այսպես ե անցնում մեր յերի-

տասարդությունը անընդհատ վշտի մեջ, առանց վերև ել-
րախության և հուշի:

Մի այլ դործադուրկ յերկտասարդ աղջիկ գրում է.

«...Գործարանում, արհեստանոցում, խանութում աշ-
խատող մեր յերկտասարդ աղջիկներն ավելի ևս վատ են շա-
հադործվում, քան յերկտասարդ տղաները—մենք խիստ շատ
ենք: Գործատերերն այլևս չեն նայում մեր պրոֆեսիոնալ
ընդունակություններին, նրանք նայում են մեր գեղեցիկու-
թյանը և ուզում են նրանով, վորովհետև նրանք գիտեն,
վոր աշխատանք դռները քանի դնում այնքան ավելի դժվար
և դառնում: Մեզ փողոց են շարում ամեն մի ջնջին առիթով:
Յեռ ընկերուհիներ ունեյի, վորոնք վոչ թե փաշած լինելուց,
այլ ծայրահեղ կարիքից գրգռած «մտերմացան» առաջին պա-
տահած մարդու հետ»:

Իսկ այդ աղջիկները նմանները միլիոններ են: Դրանց հաշիւն
և առաջին հերթին լրացվում և աճում պրոստիտուցիայի սարսա-
փելի բանակը: Վոչ թե կյանքը «դարդարել», այլ պարզապես
ապրել—կապիտալիստական յերկրները միլիոնավոր յերկտասարդ
կանանց համար նշանակում և ծախել իրենց մարմինն ու առողջու-
թյունը:

Փոքր ինչ լավ պայմանների մեջ և դռնվում այն յերկտասար-
դությունը, վորը բախտ ունի աշխատելու, բայց նա ել ապրում և
աշխատանքից վտարվելու մշտական սղառնալիքի տակ: Ձեռնար-
կատերերը՝ համոզված լինելով, վոր աշխատանքի շուկայում բան-
վորական ուժի ավելցուկ կա, անողորձաբար շահադործում են բան-
վորներին և յերկտասարդությանը, հետապնդում են տուղանքներով
և դաժան լկերպով դատաստան են տեսնում անհնազանդների հետ:
Ավելի ևս սարսափելի պայմաններում և դռնվում դադութային և
կիսադադութային յերկրները աշխատավոր յերկտասարդությունը:

Գործադրությունը, քաղցն ու կարիքը, շահադործումը, կըր-
թություն ստանալու հնարավորությունից զրկված լինելը—յերկ-
տասարդության ծանր կյանքն ինքն արդեն արթնացնում և նրա
դասակարգային դիտակցությունը: Խորը տնտեսական ճգնաժամը
չէր կարող անհետ անցնել կապիտալիստական յերկրների յերկ-
տասարդության դասակարգային դիտակցության համար: Առավել

ևս այդ անհետ անցնել չի կարող, յերբ նա գիտե, վոր այնտեղ, յերկրագնդին մեկ վեցերորդ մասում կա մի այլ աշխարհ, վորտեղ յերիտասարդությունը չգիտե դործադրկության, չահագործման և կարիքի սարսափները:

Այն, ինչ յերիտասարդությանը մի ժամանակ անասան երթվում, այն, ինչ վոր նրա գիտակցության մեջ արմատացնում եյին բուրժուական դադափարախոսները, նրա մեջ այժմ կապածներ ե առաջ բերում: Այդ կապածները առանձնապես վառ արտահայտություն են ստանում այն ժամանակ, յերբ բանվոր դասակարգն իր իրավունքների և շահերի համար մղած պայքարում դիմում ե փորձված զենքին—դործադուլին, յերբ դործադուրկները «սովարչալ» են կազմակերպում, յերբ գյուղացիներն ապստամբության դրոշ են պարզում ուժից վեր տուրքերի և վաշխառուների կողոպուտի դեմ: Այն ժամանակ յերիտասարդությունը, անկախ նրա աշխարհայացքից, այս կամ այն բուրժուական կազմակերպության պատկանելուց, կանգնում ե անարդարության դեմ պայքարողների առաջին շարքերում:

Պայքարում տարած հաղթությունն ու իրած պարտությունը ստիպում են յերիտասարդությանը ավելի լուրջ և խորը կերպով վերագնահատել բուրժուական դադափարախոսության և բարոյականության արժեքները: Իսկ այդ վերադնահատումը փաստորեն նշանակում ե, վոր հին բուրժուական կուսակցությունները ակամ են հետզհետե ավելի ու ավելի կորցնել իրենց հեղինակությունն ու ազդեցությունը յերիտասարդության մասսաների վրա: Բուրժուական գաղափարախոսության և բարոյականության ուղիղ ճանաչողական գիտակցության մեջ խաբխրվել են: Այդ չի վերաբերում բուրժուադեմոկրատիայի ուղղորդությունից: Բուրժուադեմոկրատիան լավ գիտե, վոր յերիտասարդությունն ում կողմը վոր լինի, նրա կողմն ել ապագան կլինի: Ավելի ևս լավ ե նա հասկանում յերիտասարդության հսկայական դերը պատերազմում: Տեսնելով յերիտասարդության աճող դժգոհությունը իր տնտեսական, կուլտուրական և քաղաքական դրությունից, նրա ակտիվության աճումը իր իրավունքների և շահերի համար մղած պայքարում, բուրժուադեմոկրատիան վերակառուցվում ե յերիտասարդության համար մղած պայքարում և փորձում ե նրա ակտիվությունը ուղղել դեպի ռեակցիայի կողմը:

ՖԱՇԻԶՄԸ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ԱՄԵՆԱՎՈՒԵՐԻՄ ԹՇՆԱՍԻՆ Ե,
ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆԱՎՈՒԵՐԻՄ ԹՇՆԱՍԻՆ Ե,
ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՈՒ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԹՇՆԱՍԻՆ Ե

Ինչպես հայտնի յե, իշխող բուրժուազիան փրկություն ե վո-
րոնում Ֆաշիզմի մեջ, վորը, ինչպես ասում եր ընկեր Դիմիտրովը
Կոմինտերնի VII կոնգրեսում, վոչ ալ ինչ ե, քան

«...ֆինանսական կապիտալի ամենառեակցիոն, ամենից
ավելի շովինիստական, ամենից ավելի իմպերիալիստական
տարրերի բացահայտ տեռորիստական դիկտատուրան»:

Ֆաշիզմի ողնությամբ բուրժուազիան փորձում ե նմանապես
իր աղղկեցության տակ պահել նաե յերիտասարդությանը, փորձում
ե հետադաշում ես այդ յերիտասարդությանը դաստիարակել հլու
հնազանդ ստրուկների վոգով, իսկ վոր գլխավորն ե՝ նրանից
կադրեր պատրաստել իմպերիալիստական պատերազմի համար:

Ինչպիսի ձևով ե հաջողվում յերբեմն Ֆաշիզմին իր հետևից
տանել յերիտասարդության վորոչ խավեր, ինչպես այդ տեղի
ունեցավ Գերմանիայում:

Ընկեր Դիմիտրովը Կոմինտերնի VII կոնգրեսում մատնանշում
եր, վոր

«Ֆաշիզմը հաշվի առավ յերիտասարդության մարտական
ակտիվության առանձնապես սուր պահանջը ե նրա մի ղգալի
մասը ներգրավեց իր մարտական ջոկատների մեջ: Տղամարդ-
կանց և կանանց նոր սերունդը չի անցել պատերազմի սար-
սաղիները: Այդ սերունդը իր ուսերի վրա յե ձրում տնտեսա-
կան ճգնաժամի, գործազրկության և բուրժուական դեմո-
կրատիայի քաջայման ամբողջ ծանրությունը: Ապագայի հե-
ռանկարներ չտեսնելով, յերիտասարդության ղգալի խավեր
առանձնապես ղգայուն դուրս յեկան դեպի Ֆաշիստական դե-
մագոգիան, վորը նրանց գրավիչ ապագա յեր պատկերում
Ֆաշիզմի հաղթանակի դեպքում»:

Յերիտասարդությանը համոզել հրապուրիչ ապագայով—Փա-
շիստներին յերբեմն հաջողվում ե մեծագույն խաբեյության, յե-
րիտասարդությանը թմբեցնելու և նրա թույլ զարգացած դասա-
կարգային գիտակցությունը ոգտագործելու միջոցով:

Որինակ, Ֆաշիստական դեմագոգները յերբեք յերիտասարդության առաջ հանդես չեն գալիս հիմ կապիտալիստական աշխարհի պաշտպանների դերում: Նրանք լավ են հասկանում, վոր այն քարոզը, վոր իբր կապիտալիզմը յերիտասարդության համար իդեալական է կյանք է ապահովում, սուշոցի կհանդիպի և արձագանգ չի դոնի: Նրանք հաշիվ յեն առնում նաև այն, վոր մի ուրիշ մոք աշխարհ, սոցիալիզմի և ազատության աշխարհ, խորհրդային Միութիւն և վոր կապիտալիստական յերկիրներ յերիտասարդութիւնը հետզհետե ավելի ու ավելի յե սկսում տեսնել այդ աշխարհում իր ցանկութիւններ և ձգտումների կենսագործումը:

Սոցիալիզմի հաղթանակը մեր յերկրում սոցիալիզմ բառը դարձրել է մի հզոր ձեռնարկ ուժ:

Ֆաշիզմը, վորի գլխաւոր նպատակն է ապահովել իշխող բուրժուազիայի դիկտատուրան, մասսաների և մանաւանդ յերիտասարդության առաջ հանդես է գալիս իբրև հիմ աշխարհի հակառակորդ, մոք աշխարհի համար պայքար մղողի դիմակով:

Ինչ արժեն, որինակ, դերմանական Ֆաշիստների հետեյալ հայտարարութիւնները միմչև իշխանութիւն գլուխ անցնելը. «Մենք հակակապիտալիստական յերևույթ ենք, կապիտալիզմը ընտրյալ փոքրամասնութիւն չահագործման իրավունքն է, բարեկեցութիւն իրավունքն է, այն ժամանակ, յերբ հաղաբաւորներ քաղցած են»: Կամ նրանց մի այլ հայտարարութիւնը. «Բուրժուական աշխարհի տեսակետից նացիոնալ-սոցիալիզմի ամենամահախորժ գծերից մեկն է նրա սկզբունքորեն սոցիալիստական դիրքը»¹:

Ավելի ևս անամոթաբար են նրանք մշակում յերիտասարդութիւնը, յերբ նրան ներշնչում են, թե «նացիոնալ-սոցիալիզմը ինքնըստինքյան նշանակում է յերիտասարդութիւն»:

Իսկ ի՞նչ է իրենից ներկայացնում Ֆաշիստական «սոցիալիզմը»:

Չվորձեք Ֆաշիստական դադաւարախոսների և առաջնորդների մոտ այսպես կոչված դերմանական նացիոնալ-սոցիալիզմի դիտական, թեորիական հիմնավորում վորոնել: Ֆաշիզմն այդ ի վիճակի չէ անեւու, քանի, ինչպես ընկեր Ստալինը մատնանչեց, Ֆաշիզմը՝

¹ «Wille und Macht» («Կամք և հղորութիւն»), 1934 թ/VI.

«... վոչ ճիշտ կերպով ե նացիոնալ-սոցիալիզմ կոչվում ,
վորովհետև յեթե ամենամանրազնին կերպով իսկ դիտելու լի-
նենք, նրա մեջ անհնար ե հայտաբերել սոցիալիզմի նույնիսկ
մի ատոմ» : (ՀամԳ(Բ)ի Կենտկոմի աշխատանքի մասին կուսակ-
ցության XVII համագումարում տված հաշվետու լիկուցու-
մից) :

«Ինչ ե նշանակում սոցիալիզմը, սոցիալական մարդու դա-
դարը—ինքն իրեն հարց ե տալիս հանրածանոթ տխրահուշակ
դեկտոր Լեյբ ե պատասխանում ե.—Վոչ այլ ինչ, քան բարեկամ
լինելու դադարը, այդ նշանակում ե հավատարիմ լինելը : Ումը
հավատարիմ լինել . չքավորներին, թե՛ հարուստներին : Յեթև յե-
րիտասարդ բանվորը նման հարց տա, ապա անմիջապես կոնցենտ-
րացիոն ճամբարում կգտնվի : Ինչո՞ւ : Վորովհետև ինքը ֆյուրերը,
այսինքն՝ Հիտլերը, իշխանության գլուխ անցնելուց հետո նյու-
րենբերգի համագումարում յերիտասարդությանը «բացատրեց» .
«Դուք չպետք ե ձեր յերիտասարդ օրտերում ինքնահավանություն
թույլ տաք, ինքնարավականություն, դասակարգային հասկացո-
ղություններ, չքավորների ու հարուստների միջև յեղած տարբե-
րության մասին մտքեր» : Համեմատեցեք այդ «բացատրությունը»
այն բանի հետ, ինչի մասին ֆաշիստներն աղաղակում եյին մինչև
իշխանության դուռն անցնելը :

Ինչպես հայտնի յե, սոցիալիզմի պարտադրական հատկանիշ-
ներից մեկն ե իշխանության անցումը բանվոր դասակարգի ձեռքը,
արտադրության ե դործիքների, հողի մասնավոր սեփականության
վերացումը, դործարանների, բանկերի, հողի անցնելը վորպես
սեփականություն՝ պրոլետարական պետության ձեռքը :

Փաշիստական դեմագոգներին այդ ել չի շփոթեցնում : Նրանք
եւ հայտարարում են, թե նացիոնալ-սոցիալիզմի ժամանակ բան-
վորին մյուսների հետ «միացնում ե վոչ միայն սեփականության
ընդհանուր բացակայությունը, այլև ընդհանուր սեփականությու-
նը» : Ինչ սեփականություն : Անմիջապես հետևում ե պատասխա-
նը . «Այդ սեփականությունն անպայման նյութական չպետք ե լի-
նի : Բավական ե ընդհանուր հպարտությունը, կարճ ասած, ինչ-
վոր մեծ բան, վորն ընդունակ ե մարդուս վերադարձնելու հա-
վատը դեպի սեփական անձը» («Նացիոնալ-սոցիալիստական տե-
ղեկագիր» № 35) :

Ինչպես հայտնի յե, Գերմանիայում մացիմալ-սոցիալիզմի

արով գարծարանները, հողը—ամեն ինչ, ինչպես նաև իշխանութ-
յունը մնացել է մի բուռը շահագործողների ձեռքին, իսկ բան-
վոր դասակարգն ստացել է «ընդհանուր» սեփականություն, վորի
անունն է «Հայրապետություն», ընդհանուր կոնցենտրացիոն ճամ-
բարներ, «վորոնք ընդունակ են մարդուս վերադարձնելու հա-
մատ դեպի ինքը»։ Կապիտալիզմի և սոցիալիզմի մասին, դասա-
կարգերի բացակայության և ընդհանուր սեփականության մասին
յեղած այդ ֆաշիստական դեմագոգիայի թազն ու պսակն է հանդի-
սանում ռասայական «թեորիան», վորը, ինչպես ընկեր Ստալինն
ասաց կուսակցության 17-րդ համագումարում, «նույնքան հեռու
է գիտությունից, վորքան յերկինքը յերկրից»։

«Բարձր ռասայի» մասին յեղած քարոզը յերկարամյա և այն
ևլ շատ տխուր անցյալ ունի իր քարոզիչների համար։ Սակայն
ֆաշիզմը այդ հրամցնում է իբրև «նորագույն» և իր «մեծագույն»
թեորիան։ Հիտլերն իր «Մ. պայքարը» գրքում գրում եր. «Դաս-
տիարակության մեր դրվածքի թազն ու պսակը պետք է լինի
այն, վորպեսզի ամբողջ յերիտասարդություն առաջ ամենայն
հստակությամբ դնենք առաջին հերթին ռասայի պրոբլեմը։ Թե՛
մտքով և թե՛ զգացմունքով մեր յերիտասարդությունը պետք է
հասկանա, վոր այդ պրոբլեմների գլխավորներից գլխավորը և
կենտրոնականներից կենտրոնականն է»։

Թվում է, թե այդ բարձր է հնչում և կարծես թե հեղինա-
կավոր։ Բայց ի՞նչ իսկական և յերիտասարդության մասսաներից
թազնված միտք է պարունակում այդ «գլխավորներից գլխավոր
և կենտրոնականներից կենտրոնական պրոբլեմը»։

Ամենից առաջ այն, վոր ռասայի՝ իբր միասնական սոբոդ-
նական հասարակության մասին յեղած քարոզը նշանակում է ծած-
կել այն, վոր կապիտալիստական հասարակությունը դասակար-
գերի յե բաժանվում՝ շահագործողների ու շահագործվողների։
Այն քարոզը, վոր գերմանական ազգը «բարձրագույն ռասան» է
և վոր ճորա մեծագույն միասիան է՝ փրկել մարդկային կուլտու-
րան, ինչպես և աշխարհը մարքսիզմից, այսինքն՝ սոցիալիզմից,
կոչված է մասսաներից ծածկելու գերմանական բուրժուազիայի
իմպերիալիստական, նվաճողական նպատակները։

Ֆաշիստները յերիտասարդության գիտակցության մեջ են
մեխում սուրբ ձեռքին մյուս յերկիրները կուլտուրա փոխադրե-
լու «մեծ միսիան»։

Դեպի ո՛ւր, վո՛ր յերկիրները: Այդ մասին շատ անկեղծորեն
ասված և Հիտլերի «Իմ պայքարը» գրքում: Նա այդտեղ գրում է.
«Յերբ մենք խոսում ենք Յեվրոպայում նոր յերկիրներ նվաճելու
մասին, մենք, իհարկե, առաջին հերթին կարող ենք նկատի ունե-
նալ Ռուսաստանը և այն ծայրերկրային պետութժյունները, վորոնք
նրան յենթակա յեն»:

Այդ մասին ավելի ևս անկեղծորեն ասված է «Գերմանիան և
Արևելքը» գրքում, վորի հեղինակն է պրոֆեսոր Ֆրիդրիխ Լե-
զլուսը: Այդ գրքում նա գրում էր. «Գերմանիան այն ժամանակ
իհասնի իր նպատակին, յերբ նրան հաջողվի ուսանելին Բալթիկ
ծովից հետ մղել և ուսա-դերմանական սահմանը հասցնել Դնե-
պրին»:

Դրան ավելացրեք նաև Ալֆրեդ Ռոզենբերգի ցինիկ հայտա-
բարութժյունն այն մասին, թե «անթույլատրելի յե հաշվի նստել
չհերի, չեխերի և այլ նման ազգութժյունների հետ, վորոնք
նույնքան իմպտանտ (անգոր) և չնչին ազգեր են, վորքան և
պահանջկոտ ու աներես» (Ա. Ռոզենբերգ, «XX դարի առասպել»):

Ընքնըստինքյան հասկանալի յե, վոր այդ բոլորը ամբողջով
վում է այնպիսի դեմադողիայով, թե Արևելքում ռասայական
տեսակետից լիարժեք մարդիկ չկան և վոր նրանց պետք է սրով
նվաճել կոլտոկային հաղորդակից դարձնելու համար: Զիշտ է,
այդ չի խանդարում միաժամանակ, ինչպես հաղորդում են ան-
դիւական լրագրերը, վոր նացիոնալ-սոցիալիստները զաղտնի ուսա-
մական պայմանագրեր կնքեն Լեհաստանի և դեղին ռասա—ձապո-
նիայի հետ:

Արևմուտքում «Ֆրանսիան մեր ամենասարսափելի թշնամին
է», վորովհետև «Ֆրանսիան ամենամեծ սպառնալիքն է սպիտակ
ռասայի հետագա դոյության համար Յեվրոպայում», գրում էր
Հիտլերը սրանից մի քանի տարի առաջ:

Այս առնչությամբ վորքան ապշեցուցիչ են հնչում հանճա-
րեղ բանաստեղծ Հայնրիխ Հայնեյի խոսքերը, վորը դեռ 1885
թվին գրում էր.

«Յես խոսում եմ Գերմանիայի ազգության այսպես կոչ-
ված ներկայացուցիչների կուսակցության մասին, այդ կեղծ
հայրենասերների մասին, վորոնց հայրենասիրութժյունը կայա-
նում է միայն իդիոտական չարակամության մեջ դեպի ռուսա-

ազդելները և հարևան ժողովուրդները և վրոնջ ամեն ոք մաղձ են թափում դերադանցապես Ֆրանսիայի վրա»¹ :

Փաշիստները շատ վարպետորեն ողտադործեցին այն հանգամանքը, վոր Գերմանիան իմպերիալիստական պատերազմի հետևանքով պարտված յերկիր դուրս յեկավ: Ժողովրդի, հետևաբար և յերիտասարդության բնական դժգոհությունը նրանք ողտադործեցին մասսաների մեջ ամենաստոր չովինխատական և նացիոնալիստական ղեացմունքներ դրդոելու և նոր պատերազմ քարոզելու համար:

Հիտլերն, որինակ, Հոենոսյան արշավանքից դեռ շատ առաջ իր «Իմ պայքարը» գրքում գրում եր. «Յես անձնապես ղեկավարվում եմ միայն այն զգաստ մտքով, վոր խլված մարդերը սրաւլամենտական չաղակրատների ոգնությամբ հետ չես դարձնի, այլ վերադարձնել այդ մարդերը կարելի յե միայն լավ սրած սուսերի ոգնությամբ, այսինքն արյունահեղ պատերազմի միջոցով»: Բայց պատերազմը պահանջում ե լավ պատրաստված կադրեր: Այն, վոր յերիտասարդության դիտակցությունը թունալորվում ե չովինիդմի և նացիոնալիզմի թույնով և վոր նա դաստիարակվում ե դեպի այլ ժողովուրդները թշնամություն տածելու վողով—այդ արդեն իդեոլոգիական մշակումն ե և կադրերի նախապատրաստում իմպերիալիստական պատերազմի համար: Բայց դրանով դեռ խնդիրը չի սպաւում:

Ստրկորեն հնադանդ և Ֆիդելիապես մարդված զինվորը Փաշիստական գաղափարախոսների կողմից փառաբանվում ե իբրև յերիտասարդ գերմանացու խեղ: Այս մասին շատ ցայտուն արտահայտվեց Հիտլերը Փաշիստական կուսակցության համագումարում. «Մեր հայացքով, գերմանական պատանին պետք ե կայուն լինի, վայելչակազմ և աշխույժ, ինչպես վորսկան շուն, կաշու նման կոշտ և կրուպպի պողպատի նման ամուր»:

«Վորսկան շուն» արտահայտությունը պատահական չե, վորովհետև Փաշիզմը, քարոզելով ռասայական թերրիան, փորձում ե կենդանական աշխարհի որենքները, վոր հայտաբերել ե Դարվինը, փոխադրել մարդկանց փոխհարաբերությունների վրա:

«Աղվեսը միշտ աղվես ե մնում, սաղը՝ սաղ, վաղըր՝ վաղր և այլն: Տարբերությունն այստեղ կարող ե լինել միայն քիչ թե

¹ Генрих Гейне, т. II, изд. А. Ф. Маркса, 1904 г., «Люттеция».

շատ դիմացիկունության, քիչ թե շատ խելքի, հասկանալու կարողության մեջ և այլն» (Հիտլեր, «Իմ պայքարը») :

«Այլեւի ուժեղը պետք է իշխի ավելի թուլի վրա և վոչ թե զուգակցվի ավելի թուլի հետ» : Այդ դայլի որենքը, վորը պետական որենք է դարձել, Գերմանիայում արդեն հաղարավոր մարդկանց ղրկել է յերեսխաներ ունենալու հնարավորությունից և նրանց դարձրել է հաշմանդամ :

Այնտեղ, ուր իշխում են դայլի որենքները, տեղ չի կարող լինել կուլտուրայի և հավասարության համար :

Կնոջը «գերմանական սոցիալիզմի մեջ» իրավունք է վերապահված լինել խոհանոցում և յեկեղեցում : Նրա գլխավոր, առաջին և վերջին պարտականությունն է լինել արիացիների զտարյուն արտադրողը :

Հոտ Ֆաշիստական հասկացողությունների՝ վրթությունը ռասայի թշնամին է :

Շտուտգարտի «Լիտերատուր» ժուռնալում, որինակ, հոդված էր դետեղված այսպիսի վերնագրով. «Մտֆեր դեպի կրքուրքումը յեղած ատելությամ պրոպրիմի մասին» :

Այդ հոդվածում ասվում էր. «Կարելի չէ լիակատար վտառելությամբ ասել, վոր աճում է մի սերունդ, վորը կրթության և ուսումնականության մասին ավելի քիչ պետք է մտածի, քան նախորդ սերունդները... Մեր դարաշրջանը մարդու հրամայում է ավելի շատ հույս դնել սրի վրա, քան դրչի : Առողջ մարմինը պահանջվում է ավելի մեծ չափով մեր առջև դրված խնդիրները լուծելու համար, քան գիտելիքներով լցված գլուխը» :

Բոլոր ասածներից դժվար չէ հասկանալ, թե ինչ վողբերդություն է ապրում այժմ Գերմանիայի յերիտասարդությունը : Ֆաշիզմը յերիտասարդությանը սոցիալիզմ էր խոստացել : Նա նրան զորանոց տվեց : Նա յերիտասարդությանը շղթայել է միջնադարյան ստրկության շղթաներով : Ինչպիսի անհավատարի ցիլիզմի հոտ է փչում դուկտոր Լեյի յեկույթներից մեկից :

«Մենք սկսում ենք,—ասում է նա դասային շինարարության մարդային ռեֆերենտներին,—դեռ յերեքամյա յերեսխանից. հենց վոր յերեսխան սկսում է մտածել, նրա ձեռքը դրոշակ են տալիս : Ապա դալիս է դպրոցը, հիտլերյան յերիտասարդությունը, գրոհային ջոկատը, ռազմական ծառայությունը : Մենք մարդկանց քաց չենք թողնում նաև այն ժամանակ, յերբ այս ամենը վեր-

ջացած ե: Փոխարինելու յե դալիս «Աշխատանքային Փրոնտը», նա մարդկանց իր շարքերն ե ընդունում և մինչև գերեզման նրանց բաց չի թողնում, թեկուզ և նրանք դրա դեմ բողոքեն»:

Դեկտոբ Լեյի հիշատակությունը բողոքի մասին պատահական չե, վորովհետև շովինիստական և նացիոնալիստական թույնի ալիքը անվերջ չի վարող ծածկել Փաշիգմի իսկական դառա-կարդային բնությունը:

Յերիտասարդությանը մինչև 25 տարեկան հասակը որենքով արտագրությունից հեռացնելը, ընդհանուր միլիտարիզացիան, մուշտրան և քաղցը պարտադիր աշխատանքի լազերներում, քաղաքային յերիտասարդությանը վորսկա անվար բատրակներ դուղական կուլաթների մոտ ուղարկելը, կանանց բոլոր իրա-վունքներից զրկելը, մահապատիժներն ու դաղանային տեռորը չեն կարող հիասթափություն առաջ չբերել յերիտասարդության չոր-ջանում նացիոնալ-սոցիալիզմի վերաբերմամբ: Առավել վտանգա-վոր են դառնում Փաշիստական դիկտատուրայի համար նրանք, ովքեր իրոք իրենց կյանքը դոհում են հանուն աշխատավոր ժողովրդի շահերի, հանուն սոցիալիզմի, հանուն Մարքսի—Ենգել-սի—Լենինի—Ստալինի գործի:

Հայտնի յե, վոր Փաշիստական դիկտատուրան բուրժուազիայի միայն ուժի նշանը չե, այլև նրա թուլության ցուցանիշն ե:

Թող Փաշիգմին հայտնի դառնան նաև Հայնրիխ Հայնեյի մարգարեական խոսքերը, վոր նա գրել ե անցյալ դարում (1855 թվին) Գերմանիայի աղքատության ախտիս կոչված ներկայա-ցուցիչների կուսակցության մասին. «Յես միլիթարիզմ եմ այն համոզումով, վոր կոմունիզմը, վորի ճանապարհին նրանք տա-ջինը կհանգիպեն, նրանց վերջին հարվածը կհասցնի և, իհարկե, այդ հակառակ վոչ թե գաղաղանով վերջ կտա դրանց, այլ վոտքով կտորորի, վորպես սողունների»:

Իայց, ընկերներ, դժվարությունները, և առավել ևս մասսա-ների դժգոհությունը, վորոնց կհանդիպի Փաշիգմը իր յերկրի ներսում, նրա ավանդուրդման ազատ կարճակեն միջադպրոցի մասպարեղում:

Փաշիգմը, վորը իր յերկրի ներսում բռնության և տեռորի միջոցով, պատերազմի միջոցով մասսաներին ախտը հնազանդու-թյան մեջ ե պահում, արդեն գերաճել և պատերազմի ուղղակի

սպառնալիքի աշխարհիս բոլոր ժողովուրդների համար: Այդ սպառնալիքը վտանգավոր սպառնալիք է:

Պատերա՞զմ, թե խաղաղություն: Այդ հարցն այսօր հուշում է բոլոր յերկիրների ժողովուրդներին, վերսկսեալ զոյություն ունեն, ինչպես գիտե՞ք, վտանգի յերկու ոջախ:

«Առաջին ոջախը Հեռավոր Արևելքումն է դռնվում, ճապոնիայի դռտում... Յերկրորդ ոջախը դռնվում է Գերմանիայի դռտում: Դժվար է ասել, թե վոր ոջախն է ամենից շատ սպառնալի, բայց յերկուսն ել զոյություն ունեն և դործում են» (Ստալին):

Այնտեղ, կապիտալիստական յերկիրներում, Արևելքում և Արևմուտքում մենք ունենք սպառերագմի ոջախներ: Այստեղ, մեղ մոտ, հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրում մենք ունենք խաղաղության ոջախ, վորին ձգտում են այն բոլորը, ումը թանգ է կուլտուրան, մարդկության առաջադիմությունն ու ազատությունը:

Յեղ մենք, ընկերներ՛ր, սկսե՞ք է ասենք. փառք մեր բ՛աշխիկյան կուսակցությանն ու խորհրդային կառավարությանը, փառք ժողովուրդների մեծ առաջնորդ Ստալինին յերջանիկ ազատ կյանքի համար, խաղաղության իմաստուն Գաղափականության համար, մեր յերիտասարդ սերունդը ազատության, առաջադիմության և կուլտուրայի վոգով, մեծ յեղբայրության և ժողովուրդների հալստարության վոգով դաստիարակելու համար: (Մտփափաքություններ):

ՅԵՐԻՏԿՈՄԻՆՏԵՐՆԸ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՇԱՀԵՐԻ ՇԱՄԱՐ ՄՂԱԾ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ

Ընկերներ՛ր, միջադճային կոմունիստական յերիտասարդական շարժումը կապիտալիստական յերկիրներում, ինչպես հայտնի յէ, այլ պայմաններում է զարգանում, քան Լենինյան կոմյերիտիությունը ի՞նչհարդային յերկրում: Կոմունիստական յերիտասարդական կազմակերպությունները բուրժուադիայի տիրապետության պայմաններում կոչված են կազմակերպելու ու դաստիարակելու, ինչպես և պաշտպանելու աշխատավոր յերիտասարդության իրավունքներն ու շահերը: Այդ խնդիրների բարդությունը կրկնա-

պատկվում ե նրանով, վոր աճում ե ֆաշիզմի ու իմպերիալիս-տական պատերազմի վտանգը, իսկ սրա հետ միասին ուժեղանում են տեռորն ու հալածանքները:

Մեր Միությունը միշտ ուշադրությամբ հետևել ե և խորը կերպով հետաքրքրվել ե նրանով, թե կապիտալիստական պայ-մաններում ինչպես ե պայքարում և դարձանում յերիտասարդա-կան հեղափոխական շարժումը: Այդ հետաքրքրությունը և ուշա-դրությունը նրանով ե պայմանավորվում, վոր «ինտերնացիոնա-լիզմն այն հիմնական դադավարն ե, վոր թախանցում ե կոմյու-նիստիության աշխատանքը» (Ստալին):

Յերիտասարդության կոմունիստական ինտերնացիոնալը, վո-րը կազմակերպվել ե Ժեժադույն Հանճար Լենինի մոտիկ մաս-նակցությամբ ու աջակցությամբ, դաժան դասակարգային պայ-քարում ձևավորվել ե իբրև հեղափոխական յերիտասարդու-թյան անխորտակելի ինտերնացիոնալ միություն:

Յերիտկոմինտերնի առանձին մարտական ջոկատները Գեր-մանիայում, Չինաստանում, Իտալիայում, Ճապոնիայում, Լե-հաստանում, Հարավսլավիայում, Բուլղարիայում և այլ յերկիր-ներում—մի անգամ չե, վոր ամենադաժան հալածանքների յեն յենթարկվել և դադանացած ունակցիայի տեռորիստական դրոհնե-րին են դիմացել:

Յերիտկոմինտերնի ջոկատներում իսկ նույնպես մի անգամ չե, վոր զանազան տիպի և յերանգի ոպորտունիստներ (Վոլյովիչ, Շացկին, Բարբե, Նեյման և այլն) փորձել են կոմյունիստիությու-նը դեգորինետացիայի յենթարկել դասակարգային պայքարում և քաշել ոպորտունիստական ճահիճը:

Ոպորտունիստական փորձերն անխուսափելիորեն պարտու-թյամբ են վերջացել, վորովհետև Յերիտկոմինտերնը անշեղորեն դեկավարվել և Մարքս—Ենգելս—Լենին—Ստալինի մեծ ուսմունքով և ամուր կերպով կանդնած ե յեղել անհաշտ դասակարգային պայքարի դիրքերում: Հենց այդ պատճառով ել Յերիտկոմին-տերնը այսօր հեղափոխական յերիտասարդության աշխարհիս միակ դադավարախոտականորեն և կազմակերպորեն համախմբված միջադգային կազմակերպությունն ե: (Մափախարություններ):

Բայց, ընկերներ, չնայած դրան, յերիտասարդության կո-մունիստական միությունները չեն յեղել և մինչև այսօր ել դեռ

չատ յերկիրներում չեն հանդիսանում մասսայական յերիտասարդական կազմակերպություններ:

Իսկ ի՞նչն է կոմյերիտմիությունը կապիտալիստական յերկիրներում յերիտասարդության մասսայական կազմակերպություններ դարձնելու գլխավոր խոչընդոտը:

Գլխավոր խոչընդոտն է յեղել ձախլիկ կամ, ինչպես Յերիտմիտներնում սովորաբար ասում են, սեկտանտական վերաբերմունքը դեպի յերիտասարդության ամենորյա շահերն ու պահանջները և նրա կուլտուրական ու քաղաքական դարգացման առանձնահատկությունների անտեսումը:

Կոմունիստական յերիտասարդության միջավայրում անցյալում լայն կերպով տարածված է յեղել քաղաքականասեռ սխալ պատկերացում կոմյերիտմիության մասին և հետևապես նրա խնդիրների մասին իբրև «յերիտասարդության» կոմունիստական «կուսակցության» մասին:

Պրակտիկայում այդ արտահայտվել է նրանով, վոր կոմյերիտական կազմակերպությունները փորձել են սեկտանտորեն ընդորինակել և նույնիսկ իրենցով փոխարինել կոմկուսակցությունները: Կոմյերիտմիության մեջ մտած յերիտասարդությանը նույնպիսի պահանջներ եյին առաջադրում, իսկ առանձին դեպքերում նույնիսկ ավելի մեծ պահանջներ, քան կուսակցության մեջ մտնողներին: Իրենք կոմյերիտական կազմակերպությունները դատվում և ասլում եյին միայն վերացական քաղաքականությամբ, անտեսելով յերիտասարդության տնտեսական, կուլտուրական և այլ առողջ պահանջները:

Յերկար ժամանակ Յերիտկոմիտներնում միևնույն վերաբերմունքը կար ինչպես դեպի սոցիալ-դեմոկրատիայի և պրոֆմիությունների ռեակցիոն առաջնորդները, վորոնք բուրժուադիայի հետ են համագործակցում, այնպես և դեպի յերիտասարդության լայն մասսաները, վորոնք այդ առաջնորդներին հավատում եյին և նրանց հետևից դնում:

Յերկար ժամանակ յերիտասարդության կոմունիստական կազմակերպությունները դիտում եյին բուրժուադիայի ստեղծած մասսայական կազմակերպություններում գտնվող յերիտասարդությանը՝ իբրև «հակառակորդ»: Մի ժամանակ Յերիտկոմիտներնում շատ ընդունված եր այսպես կոչված հակառակորդի «կազմալուծման» բախարիկան: Այդ ի՞նչ եր նշանակում դործնականում:

Խաբամած յերիտասարդութեանը դիտովին «հակառակորդները» շարքը դասելը նշանակում էր կամովին մեկուսացնել իրեն յերիտասարդութեան մասսաներից։ Այդ տակտիկան կոմյերիտմիությունը վերածում էր «ընտրյալ» մարդկանց մի սահմանափակ աղանդի, վորը հրաժարել է յերիտասարդութեան լայն մասսաները կազմակերպելու և դաստիարակելու համար ու համբերատար աշխատանքից։

Միջադպիսին յերիտասարդական հեղափոխական շարժման հենց այդ հիմնական թերությունները և սխալներն եյին, վոր մինչև վերջը հայտնաբերվեցին ընկ. Դիմիտրովի բուլշեիկյան քննադատութեամբ Կոմինտերնի VII Համաշխարհային կոնգրեսում։

Յերիտկոմինտերնի VI կոնգրեսն ընկեր Դիմիտրովի անմիջական ղեկավարութեամբ նոր ձևով վորոշեց միջադպիսին յերիտասարդական հեղափոխական շարժման խնդիրներն ու ընույթը։ Վո՞րն էր հիմնականը Յերիտկոմինտերնի VI կոնգրեսի վորոշումների մեջ։

Յերիտկոմինտերնի կոնգրեսը կոչ արեց կապիտալիստական յերկիրներէ յերիտասարդութեան կոմունիստական միություններին դործնականում՝ խմբաւճռական և համառ պայքար սկսել ինքնաբաւական սեկտանտութեան դեմ, վորն այդ միություններին մեկուսացնում է յերիտասարդութեան լայն մասսաներից։

Այդ հանդամանքը կոնգրեսից պահանջեց առաջադրել «կոմյերիտմիությունն արմատապես վերակառուցելու և կուսակցությունն ամեն տեսակի սեկտանտական ձևերով ընդորինակելուց լիովին հրաժարվելու» խնդիրը (Յերիտկոմինտերնի VI կոնգրեսի բանաձևից՝ «Յերիտասարդութեան միասնական ճակատի խնդիրների մասին»)։ Այդ վերակառուցումը պետք է նշանակէր կոմյերիտմիութեան ընույթի փոփոխութիւն և կոմյերիտմիութեան վերածումը կապիտալիստական յերկիրներում դասակարգային հիման վրա կազմակերպված մասսայական անկուսակցական յերիտասարդական կազմակերպությունների, վորոնք բաւարարում են յերիտասարդութեան բոլոր խռողջ պահանջները, պաշտպանում են յերիտասարդութեան շահերն ու իրավունքները և իրենց անդամներին դաստիարակում են մարքսիզմ-լենինիզմի վորդով։

Բայց, ընկերներ, կոմյերիտմիութեան ընույթի փոփոխությունը կապիտալիստական յերկիրներում ամենասերտ կերպով

կապված ե պառակտումը հաղթահարելու և բանվոր յերիտասարդությանը միացնելու համար մղվող պայքարի հետ: Յերիտակոմիտեան VI կոնգրեսը մոզմոքությամբ և խանդավառությամբ պաշտպանեց ընկեր Դիմիտրովի կողմը «համարձակորեն միասնական-ձախառն ուղիով դնելու» մասին, բանվոր յերիտասարդությանը միացնելու մասին:

Յերիտակոմիտեանի կոնգրեսի մոզմոքության մեջ ամենայն մոտակամությամբ ասված և, մեր Յերիտակոմիտեանը՝ հանուն աշխատավոր յերիտասարդության շահերի, հանուն նրա իրավունքների ու շահերի համար մղվող պայքարի իր դիմադրող խնդիրն և համարում պայքարել բանվոր յերիտասարդության միասնականությամբ, ընդհուպ մինչև միանալը և առանձին յերկիրներում յերիտասարդության միասնական հեղափոխական միություններ և միասնական յերիտասարդական ինտերնացիոնալ ստեղծելը:

Կոնգրեսը նույնպես ամբողջ հստակությամբ և պարզությամբ ասաց, մեր Յերիտակոմիտեանը ամբողջ ուժով կձգտի դեպի վռլ-փաշխտակամ յերիտասարդության բոլոր ուժերի կազմակերպումն ու միավորումը մինչև զանազան միատեղ կազմակերպությունների ստեղծումը յերիտասարդ սերնդի կենսական շահերի համար պայքարելու նպատակով:

Պահանջելով այդպիսի մոտակա շրջադարձ դեպի յերիտասարդության մասսաները և դեպի մասսայական աշխատանքը, Յերիտակոմիտեանի կոնգրեսը նաև մատնանշում եր, մեր ֆաշիստական յերկիրներում կոմյունիստական խնդիրն և աշխատել ամեն տեղ, ուր կա յերիտասարդություն, համարձակորեն թափանցելով մասսայական յերիտասարդական ֆաշիստական կազմակերպությունները:

Այդ մոզմոքությունը միջադպային յերիտասարդական հեղափոխական շարժման համար զարգացման նոր հեռանկարներ բացին: Այդ մոզմոքությունը ամբողջությամբ համապատասխանում են ֆաշիզմի դեմ մղվող պայքարի այն ծրագրին, բանվոր դասակարգի ազատագրման այն ծրագրին, մեր ծավալվեց ընկեր Դիմիտրովի կողմից կոմիտեանի VII կոնգրեսում: Այդ մոզմոքությունը թելադրված ելին կապիտալիստական յերկիրների աշխատավոր յերիտասարդության իսկ շահերով և այն փորձով, մեր կուսակերպ միջադպային յերիտասարդական կոմունիստական շարժումը և առաջին հերթին Ֆրանսիայի, Ամերիկայի և Իսպանիայի կոմյունիստական:

Իսկ ի՞նչ արձագանդ դտան այդ վորոշումները կապիտալիս-
տական յերկիրներում: Արձագանդը հսկայական եր: Այդ վորոշում-
ներն ամենից առաջ գրոհի յենթարկվեցին Ֆաշիստական մամուլի
կողմից: Ընդհատ ե, այդ գրոհներն ու հարձակումներն առանձին
սրամտությամբ չենք աչքի ընկնում: Դուք բոլորդ դիտե՛ք և հի-
շում եք Ուրուգվայի «պանրի ասպետներին» անհարմար պատմու-
թյունը: Ուստի հեշտությամբ կարող եք պատկերացնել բուրժու-
ական, մանավանդ ամենից ավելի ռեակցիոն Ֆաշիստական մա-
մուլի հարձակումների բնույթը: Այդ մեղ համար առանձին հե-
տաքրքրություն ել չի ներկայացնում, քանի վոր «հեղափոխու-
թյունը արտահանելու» շուրջը յեղած սպեկուլացիան հանրա-
ծանոթ ե և անհեթեթություն ե ներկայացնում իրենից:

Հսկայական հետաքրքրություն են ներկայացնում հենց յե-
րիտասարդության արձագանդները: Պետք ե նշել, վոր Յերխոմ-
մինտերնի VI կոնգրեսի վորոշումները հրապարակելուց հետո տա-
նացիորեն աշխարհիս բոլոր յերկիրներում մասսայական վոչ-կոմու-
նիստական յերիտասարդական կազմակերպություններում դիսկու-
սիա ծալվելից դեպի այդ վորոշումներն ունեցած վերաբերմուն-
քի առթիվ: Այդ դիսկուսիաներն առանձնապես սուր ընդլթ են
կրում յերիտասարդության սոցիալիստական կազմակերպություն-
ների մեջ: Բայց ի՞նչ ե հետաքրքիր: Հետաքրքիրն այն ե, վոր
սոցիալիստական յերիտասարդության ղեկավարները գրում են,
վոր իբր Յերխոմմինտերնը չըջաղարձ ե կատարում դեպի ռե-
ֆորմիզմը և քիչ ե մնացել, վոր վորոշի ինճն իրեն վերացնել:
Յերխոմմինտերնի VI կոնգրեսի վորոշումների նման մեկնաբա-
նությունը վոչ այլ ինչ ե, քան այդ վորոշումների սկզբունքային
բնույթը և նշանակությունը չհասկանալը:

Յեվ ձեր թույլտվությամբ յես կտամ վորոշ բացատրություն
Յերխոմմինտերնի այն վորոշումների մասին, վորոնք վերաբե-
րում են կապիտալիստական յերկիրների կոմյերիտմիության
բնույթի վերակառուցմանը և փոփոխությանը:

Յերխոմմինտերնի կոնգրեսի վորոշումների մեջ ասվում ե,
վոր յերիտասարդության կոմունիստական միությունները պետք
ե իրենց աշխատանքը կառուցեն իբրև անկուսակցական յերիտա-
սարդական կազմակերպություններ:

Արդյոք այդ նշանակում ե դասակարգային պայքարի դի-
քերից դուրսել և ապոլիտիկ յերիտասարդական կազմակերպու-

Թյուններ ստեղծել: Վոչ, այդ ամենից առաջ նշանակում և հրա-
ժարվել կոմկուսակցությունների աշխատանքը սեկտանտոնե-
նդորինակելուց, վոր նեղացնում և յերիտասարդական կազմա-
կերպությունների դործունեյության շրջանակները: Զի կարող
յերկրում յերկու կոմկուսակցություն լինել՝ մեկը բանվորների
կոմկուսակցություն, իսկ մյուսը— «յերիտասարդության կոմկու-
սակցություն»: Պրակտիկան ցույց տվեց, վոր այնտեղ, ուր կոմ-
կուսակցության և կոմյերիտմիության միջև յեղած սահմանները
հնջվում են, այնտեղ կոմյերիտմիությունը վերածվում և ինքնա-
պարկապ մի աղանդի, վորը հետու յե կանգնած յերիտասարդա-
կան ամենորյա պահանջներից ու շահերից: Կոմկուսակցությունը
բանվոր դասակարգի հեղափոխական ավանդարդն և, նրա առաջա-
վոր և ղեկավար կազմակերպությունը: Նա կազմակերպում և,
համախմբում և իր հետեւից և տանում բանվորներին շահագործող-
ների ու ճնշողների դեմ մղած պայքարում:

Ի՞նչ հիման վրա պետք և կառուցվի յերիտասարդության
դաստիարակությունը և յերիտասարդական կազմակերպության
ամբողջ աշխատանքը յրապիտալիստական յերկիրներում: Անշուշտ
դասակարգային հիման վրա, կապիտալիզմի դեմ պայքարելու
հիման վրա:

Այս մասին շատ պարզ կերպով ասված և Յերիտմիտներնի
VI կոնգրեսի վորոշումներնի մեջ, ուր խոսվում և այն մասին, վոր
յերիտասարդական կազմակերպություններն «իրենց անդամներին
դաստիարակում են դասակարգային պայքարի, պրոլետարական
ինտերնացիոնալիզմի վոգուվ, մարքսիզմ-լենինիզմի վոգուվ»:

Յերիտմիտներնի կոնգրեսի վորոշումների մեջ ասված և,
վաք կոմյերիտմիության արմատական վերակառուցումը յենթա-
դրում և մասսայական յերիտասարդական կազմակերպությունների
ստեղծում: Արդյոք այդ նշանակում և, վոր դրանով իսկ կոնգ-
րեսը կոմյերիտմիությունը մասսաների մեջ չուծելու միջոցով
ինքնալիկվիդացիայի յենթարկելու դրույթը տվեց: Իհարկե, վոչ:
Ի՞նչը պետք և վորոշի յերիտասարդական կազմակերպությունների
բովանդակությունն ու կյանքը: Իհարկե, վոչ վերացական քաղա-
քականությունը, վոչ թե պատրաստի կոմունիստական բանաձևեր
ու լոզունգներ անդիր անելը, այլ յերիտասարդության բաղա-
կենապահ շահերը, ամենատարբեր առողջ պահանջները և ամե-
նորյա հոգատարությունը աշխատավոր յերիտասարդության

տնտեսական, քաղաքական և կուլտուրական շահերի մասին: Հենց այս ե, վոր վորոշում ե կոմյերիտմիության վերականգնման քնույթը և մասսայական յերիտասարդական կազմակերպության նոր տիպի ստեղծումը: Յեթե ճիշտ յուրացնենք Յերիտմիւտներնի կոնգրեսի այս չափադանց կարևոր ցուցումը, ապա միանգամայն հասկանալի կդառնան այդ կոնգրեսի ցուցումներն այն պահանջները մասին, վոր կարելի յե ներկայացնել կոմյերիտմիության մեջ մտնող յերիտասարդությանը և յերիտասարդության միությունների կազմակերպական ձևերի մասին: Թող համաձայնվեն մեզ հետ նրանք, ովքեր քննադատում են կոնգրեսի վորոշումները «ձախից», վոր անկուսակցական յերիտասարդական կազմակերպության մեջ նոր մտնողից պահանջել կոմկուսակցության, Կոմիւտներնի և Յերիտմիւտներնի ծրագիրն ու Կոնսնադրությունը գիտնալն ու ընդունելը, պահանջել, վորպեսզի նա մարքսիստորեն պարաստված լինի—առնվազն ծիծաղելի յե: Ի դեպ ասենք, վոր մենք չենք ել լսել, վորպեսզի ձախ սոցիալիստական յերիտասարդական կազմակերպությունների մեջ առանձնապես սկզբունքային լինեն այսպիսի պահանջները տեսակետից: Ընդհակառակը, նրանց շարքերում գերակշռությունը դժբախտաբար դեռ նրանց կողմը չե, ովքեր միասնական Փրոտարի կողմնակից են, այլ նրանց կողմն ե, ովքեր վիժեցնում են միասնական Փրոտարի գործը:

Կոնգրեսն իրավացի յեր, յերբ մատնանշում եր, թե յերիտասարդական կազմակերպությունների դռները

«...պետք ե բաց լինեն բանվոր դասակարգի ամբողջ յերիտասարդության համար, ինչպես և գյուղացի, սովորող և այլ յերիտասարդության, վորը անկեղծորեն և լոյալ կերպով կամենում ե մասնակցել այդ կազմակերպությունների աշխատանքին և դարգացմանը»:

Կոնգրեսն իրավացի յեր, յերբ մատնանշում եր, թե

«յերիտասարդության միությունների կազմակերպական ձևերը չեն կարող միատեսակ լինել բոլոր յերկիրների, բոլոր մարզերի և քաղաքների համար, այլ պետք ե համապատասխանեն յերիտասարդական շարժման կոնկրետ պայմաններին և առանձնահատուկ խնդիրներին»:

Իսկ ո՞վ ե մոռնում յերիտասարդությանը դաստիարակելու մարքսիզմ—լենինիզմի վորդով: Ամենից առաջ յերիտասարդական

կազմակերպութիւնն ինքը և, իհարկե, այն մարդիկ, վորոնք իրենք մարքսիզմ-լենինիզմի իսկական հետևորդներն են—կոմունիստները: Կոմունիստներն այդ չեն թագցրել և չեն թագցնում: Իսկ ինչ մեթոդներով են նրանք յերիտասարդութեանը դաստիարակում: Համոզման և անձնական որինակի մեթոդներով:

Յեւ յենթադրում եմ, վոր այստեղ «ձախ» քննադատները նոր հայտարարութեամբ հանդես կգան այն մասին, վոր մեր սնդուած յերիտասարդութեան միութեայուններէ ինքնուրույնութեան վերաբերյալ, վորի մասին Յերիտակոմինտերնը իբր թե «տեղի-անտեղի» կրկնում ե, մանյովը ե հանդիսանում:

Վոչ, այդ մանյովը չե: Պարզութեան համար կարելի յե բերել հանճարեղ ուսուցիչ Լենինի այն ուշագրաւ խոսքերը, վոր հիշեցրեց Յերիտակոմինտերնի կոնգրեսին ընկեր Դիմիտրովը.

«Հաճախ ե սլատահում, վոր հասակն առածներէ և ծերերի սերնդի ներկայացուցիչները չեն կարողանում ինչպէս հարկն և մոտենալ յերիտասարդութեանը, վորը ըստ անհրաժեշտութեան ստիպւած ե սոցիալիզմին մոտենալ ալ ձևով, վոչ այնպէս, վոչ ալ ձևով, վոչ այն հանգամանքներում, ինչ վոր նրա հայրերը: Այդ սլատահումը ել, ի միջի այլոց, մենք սկսեց ե անսլաքման կողմնակից լինենք յերիտասարդութեան կազմակերպական ինքնուրույնութեանը և վոչ միայն այն սլատահումով, վոր այդ ինքնուրույնութեանից վախենում են ուղորտութիւնները, այլ և ըստ գործի ելութեան: Վորովհետեւ առանց լիակատար ինքնուրույնութեան յերիտասարդութեանը չի կարողանա վոչ իրենից լալ սոցիալիստներ մշակել, վոչ ել սլատրաստել ել սոցիալիզմը առաջ տանելու համար» (Լենին, հատ. XIX, եջ 295):

Կարելի յե հիշեցնել նաեւ ընկեր Դիմիտրովի կողմից Յերիտակոմինտերնի VI կոնգրեսում ասած խոսքերը: Նա ասում եր.

«Կոմունիստական ինտերնացիոնալի Գործադիր կոմիտեյի անունից հայտարարում եմ, վոր Յերիտասարդութեան կոմունիստական ինտերնացիոնալի շարքերում միացած յերիտասարդութեանը ունի և միւսնեա վատարյալ հնարավորութեան ինքնուրույն կերպով ծավալելու իր հեղափոխական շարժումը և լուծելու այդ շարժման հարցերը» (ընկ. Դիմիտրովի ճառը

Յերիտասարդության կոմունիստական ինտերնացիոնալի VI
կոնգրեսի բացմանը, 1935 թվի սեպտեմբերի 25-ին) :

Մենք մեր հերթին անկեղծորեն խորհուրդ կտանք մեր «ձախ»
քննադատներին լրջորեն մտածելու այս խոսքերի վրա և քննադա-
տորեն վերաբերվելու սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցություն-
ների խնամակալությանը :

Հայտարարությունն այն մասին, վոր կոմյերիտմիությունն
անկուսակցական յերիտասարդական կազմակերպություն է, վորն
իր անդամներին դաստիարակում է կապիտալիզմի դեմ մղած
պայքարում, վոր միության ամեն մի անդամ ինքն է վորոշում
իր կուսակցական պատկանելիության հարցը, ճշմարտությունն է
և ամբողջությամբ համապատասխանում է իրերի իսկական դրու-
թյանը :

Անհրաժեշտ է հասկանալ, վոր խոսքը կոմյերիտմիությունը
իրոք վոր աշխատավոր յերիտասարդության մասսայական անկու-
սակցական, բայց իր բնույթով հակակապիտալիստական կազմա-
կերպության վերածելու մասին է : Յերիտկոմինտերնի վոնդերսը
միավորումն է իման վրա աղբյուրի կազմակերպություն ստեղծելու
կոչ եր անում նաև սոցիալիստական յերիտասարդական կազմա-
կերպություններին : Այդպիսի յերիտասարդական կազմակերպու-
թյան ստեղծում հրամայողաբար պահանջում են հենց աշխատավոր
յերիտասարդության դործն ու շահերը : Այդ հաստատումն է հենց
ինքը կյանքը : Չափազանցություն չի լինի, յեթե ասենք, վոր
Յերիտկոմինտերնի վորոշումները տառացիորեն նոր կյանք ներ-
շնչեցին կապիտալիստական յերկիրների յերիտասարդության
կոմունիստական միությունների մեջ : Չիշտ է, այդ դեռ չի կա-
րելի ասել դժբախտաբար բոլոր և մասնավորապես յերիտասար-
դության սկանդինավյան միություններին նկատմամբ : Բայց, որի-
նակ, յեթե վերցնենք յերիտասարդության մյուս միությունները,
կարելի յե ուղղակի ասել, վոր կյանքն աղբյուրի նման հորդել
է այնտեղ, ուր յերեմն իշխում եր ձանձրություն և դոյություն
ունեի ինքնամիտի աղանդ :

Շատ կոմյերիտական կազմակերպություններ արտասահմա-
նում, ակնելով դործնականում կիրառել Յերիտկոմինտերնի VI
կոնգրեսի վորոշումները, «հայտնաբերեցին», վոր յերիտասարդու-
թյունը հետաքրքրվում է վոչ միայն քաղաքականությամբ : «Դուրս

յեկամ», վոր յերիտասարդությունը հետաքրքրվում ե սպորտով, յերգեցողությամբ, պարերով, ինքնաթիռ-էլուէ» կառուցմամբ, ընթերցանությամբ, տուրիզմով և այլն: Դուրս յեկամ, վոր յերիտասարդությունը սիրում ե կոլեկտիվ ժամանց, զբոսանք դեպի անտառը, դեպի լճերը և լեռները: Յով ահա, յերբ յերիտասարդության առանձին կոմունիստական միություններ յերիտասարդության այդ խոռոչ պահանջներէ բաւարարման ուղիով գնացին, իրենց աշխատանքի կազմակերպական ձևերն այդ պահանջներին հարմարեցնելու ուղիով, տասնյակ հազար յերիտասարդներ սկսեցին ակտիվ կերպով աջակցել կոմյերիտմիության միջոցառումներին: Յերիտիմինտերնի VI կոնգրեսից հետո կապիտալիստական յերկիրներէ յերիտասարդության առանձին միություններում բուռն աճ սկսվեց:

Բայց հենց այստեղ ել սկսվեցին մասսայական աշխատանքի իսկական դժվարությունները:

Դեռ չի կարելի ասել, թե յերիտասարդության ամենորոյա պահանջներէ նկատմամբ յեղած ձախլիկ վերաբերմունքը վերջնականապէս հաղթահարված ե: Ձի կարելի նաև ասել, վոր վերականուցման իմաստը ամեն տեղ ճիշտ են հասկացել: Տեղ-տեղ կոմյերիտական կազմակերպությունները՝ ստեղծելով յերիտասարդության մասսայական կազմակերպության նոր տիպ, որինակ, ակումբ, վորոշել են պահպանել իրենց հին սեկտանտական ձևը— փողոցային րջիջը՝ ղորպես առանձին «Քրակցիա»: Առանձին յերկիրներում տեղ-տեղ վորոշել են, թե ավելի լավ ե անցնել կուսակցության մեջ, քան համառ կերպով աշխատել յերիտասարդության կազմակերպման և դաստիարակության վրա, իսկ տեղ-տեղ ել վերականուցումն իրրև ինքնանպատակ են հասկացել, սկսելով պարզապէս հարմարվել յերիտասարդության ամենալայն մասսաներին և այնպէս վերականուցվել, վոր տառաջիորեն կորցրել են ամեն մի քաղաքական կողմնորոշում:

Բայց գլխավոր դժվարությունները դրանում չեն, այլ նրանում, վոր նոր ձևով են ծառանում այնպիսի հարցեր, ինչպիսին ե դաստիարակութիւնը, ինչպիսին են ղեկավարութիւնը և կադրերը:

Դործը շատ ավելի հեշտ եր, յերբ միության մեջ մի քանի հազար, իսկ յերբեմն մի քանի հարյուր անդամ կար և յերբ միությունն ապրում եր վերացական քաղաքականությամբ: Այժմ

ալիկի բարդ և ճիշտ կերպով դնել մասսայական կազմակերպության հեղափոխական դատարարակության գործը և ապահովել կադրերի պատրաստումը և ղեկավարութիւնը:

Դժվարութիւնն, ընկերներ, նաև այն է, վոր դեռ շատ կոմկուսակցութիւններ արտասահմանում չեն հասկացել ընկեր Դիմիտրովի ցուցումն այն մասին, վոր «Երիտասարդության սրորլնմը միայն կոմյերիտական պրոբլեմ չէ: Այդ պրոբլեմը ամբողջ կոմունիստական շարժման պրոբլեմն է»:

Սակայն այս բոլոր դժվարութիւնները հաղթահարելի յեն: Հարկավոր է միայն ցանկութիւն, համառութիւն և տոկոսութիւն ցուցաբերել դրված նպատակին հասնելու և յերիտասարդությանը կազմակերպելու ասպարեզում առաջացած արգելքները հաղթահարելու գործում: Իսկ յերիտասարդության կոմունիստական միութիւններն այդ ունեն:

Ընկերներ, յերիտասարդության կոմունիստական միութիւնների բնույթի փոփոխութիւնը կապիտալիստական յերկիրներում, դադութային և կիսադադութային յերկիրներում մասսայական անկուսակցական՝ իրենց բնույթով ազգային-հեղափոխական և հակաիմպերիալիստական յերիտասարդական կազմակերպութիւնների առաջ դալը կնշանակի ամբողջ Յերիտասարդական կոմունիստական ինտերնացիոնալի բնույթի փոփոխութիւն: Ինչպես հայտնի յէ, Յերիտակոմինտերնի վոնգրեսն անհրաժեշտ դուսով, վոր ընդլայնվեն

«...Յերիտակոմինտերնի մեջ ընդունելու պայմանները այն իմաստով, վոր նրան կարողանան հարել վոչ միայն կոմունիստական, այլ և ուրիշ հակաֆաշիստական, ազգային-ազատագրական, ազգային-հեղափոխական յերիտասարդական կազմակերպութիւններ, վորոնք պատրաստ են միջադրային համագործակցությանը մասնակցելու»:

Հարց է ծագում, թէ մեր միութիւնն ինչպես պետք է վերաբերվի Յերիտակոմինտերնի VI կոնգրեսի այդ շատ կարևոր վորոշմանը Յերիտակոմինտերնի բնույթը փոխելու մասին: Պատասխանն, ընկերներ, պարզ է: Այդ պատասխանն արդեն տրված է մեր միության ծրագրի ու կանոնադրության նախադժում:

Մենք հաստատ կերպով գիտենք, վոր բանվոր դասակարգի և ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդության ուժը միասնության

մեջ է: Մենք հաստատ գիտենք, վեր Յերիտկոմիւնտերնը, իր աշխատանքի և կյանքի ընույթը վերականգնելով, կվերածվի յերիտասարդության իսկական մասսայական միջադպրոցին միավորման և միլիոնավոր յերիտասարդությանը կղաստիարակի Մարքս—Ենգելս—Լենին—Ստալինի մեծ ուսմունքի վոգո՛ւ:

ԲԱՆՎՈՐ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏԸ

Վողջ բանվոր յերիտասարդությունն անմիջապես չահագորդումած է իր ուժերի միավորման և կազմակերպման մեջ:

«Ամբողջ փորձը ցույց է տալիս, վոր յերիտասարդությունը չի կարող հաջողությամբ պաշտպանել իր շահերը առանց իր ուժերը համախմբելու բանվոր դասակարգի և ամբողջ աշխատավոր ժողովրդի կողմը ընդհանուր թշնամու դեմ, ֆաշիզմի և իմպերիալիզմի դեմ մղած պայքարում» (Յերիտկոմիւնտերնի VI կոնգրեսի բանաձևից): Ամեն մի յերիտասարդական և առավել ևս կոմունիստական կամ սոցիալիստական կադմակերպության դասակարգային ելությունը, քաղաքական գիծը և դեմքը ստուգվում է իսկական և վոչ թե խոսքով ցույց տված վերաբերմունքով դեպի բանվոր յերիտասարդության միասնական փրօմտի ստեղծումը և նրա միավորումը:

Յերիտկոմիւնտերնի Գործկոմը, ինչպես և նրա սեկցիաները համառ կերպով ձգտում են դեպի յերիտասարդության միացյալ ֆրոնտի ստեղծումը և սոցիալիստական կուսակցությունների հետ միանալը:

Յերիտկոմիւնտերնի Գործկոմը բազմիցս առաջարկել է Յերիտսոցիւնտերնի Գործկոմին միասնական ֆրոնտ ստեղծել և ընդհանուր թշնամու դեմ միատեղ պայքար սկսել համուձ աշխատավոր յերիտասարդության շահերի:

1933 թվին, յերբ Գերմանիայում ֆաշիստներն իշխանության գլուխ անցան, Յերիտկոմիւնտերնի Գործկոմն առաջարկեց Յերիտսոցիւնտերնի Գործկոմին միատեղ պայքար սկսել Գերմանիայի աշխատավոր յերիտասարդության պաշտպանության համար: Յերիտկոմիւնտերնի Գործկոմի այս առաջարկությունն անպատասխան մնաց:

1934 թվին Յերիտկոմիւնտերնի Գործկոմն առաջարկեց Յերիտ-

սոցիւստերնի Գործկոմին միատեղ գործողութիւններ սկսել խաղա-
ճակամ պրոլետարիատին և դյուդացիութեանը, ուրեմն և յերի-
տասարդութեանը նրանց հեղափոխական պայքարում պաշտպանե-
լու համար:

Յերիտոսոցիւստերնի քարտուղար Ուենգաուերը այն ժամանակ
հետևյալ կերպ պատասխանեց ընկեր Ռայմոնդ Գյուլյոյին.

«Յերիտասարդական սոցիալիստական ինտերնացիոնալի
մեջ կազմակերպւած սոցիալիստական յերիտասարդութիւնը
աշխուժորեն հետաքրքրւում և բանվոր դասակարգի պայքա-
րով իսպանիայում... Սակայն ներկայումս մենք չենք կարող
ընդունել ձեր առաջարկը յերկու ինտերնացիոնալներէ միատեղ
գործողութիւններէ առթիւ բանակցելու մասին»:

Մի' մոռանաք, ընկերներ'ր, վոր այս դրւում եր այն ժամա-
նակ, յերբ Աստուրիայում ռեակցիան ապստամբած հանձաւոր-
ներէ, նրանց վորդիների և աղջիկների դատաստանն եր տեսնում
անխնա կերպով, յերբ տեղորը իսպանիայում իր խրախճանքն
եր սարքում:

1935 թվի ապրիլին Յերիտկոմիներնի Գործկոմը դարձյալ
առաջարկեց Յերիտսոցիւստերնին միացալ յեղբայրական միաս-
նական Ֆրոնտ կազմակերպել յերիտասարդութեան փաշիստական
միլիտարիզացիայի դեմ պայքարելու համար: Յերիտկոմիներնի
այս առաջարկութիւնն աջակցութիւն չգտալ Յերիտոսոցիւստերնի
Գործկոմի կողմից:

Վերջապէս Յերիտկոմիներնի VI կոնգրեսը 1935 թվի հոկ-
տեմբերին, Հարեչատանում սկսւած պատերազմի և խաղաղու-
թեանն սպառնացող հսկայական վտանգի առնչութեամբ, առաջար-
կեց Յերիտոսոցիւստերնի Գործկոմին անմիջապէս անցնել «անհրա-
ժեշտ միջոցառումներ մշակելու, վորպեսզի յերիտասարդութեան
դասակարգային պայքարի միջոցով միջադէպին պրոլետարիատի
հետ միասին պատերազմը դադարեցվի Հարեչատանում և խաղա-
ղութիւնն ապահովվի հետամնաց յերկիրներում»:

Ուենգաուերը Յերիտասարդական սոցիալիստական ինտեր-
նացիոնալի անունից պատասխանեց.

«Սոցիալիստական բանվորական ինտերնացիոնալի Գործ-
կոմը, ինչպէս ձեզ պիտի վոր հայտնի լինի, հոկտեմբերի
12-ին վորոշեց մերժել Կոմունիստական ինտերնացիոնալի ա-

առջարկը՝ դրույց անցկացնելու յերկու ինտերնացիոնալի միատեղ յեւրոպէս ունենալու առթիւ ընդդէմ սրատերազմի Հաբեշստանում: Սոցիալիստական բանվորական ինտերնացիոնալի Գործկոմի այս վորոշումից հետո մենք ի վիճակի չենք ընդունելու ձեր առաջարկությունը մեր յերկու ինտերնացիոնալներէ բանակցութեան մասին այդ նույն հարցի առթիւ»:

Ի միջի այլոց հայտնի յե, վոր Կոմինտերնի առաջարկը II ինտերնացիոնալի Գործկոմում քննելիս մեծամասնութիւնը տրամադրված էր հողուտ Կոմինտերնի առաջարկութիւնն ընդունելու: Բայց Էիմգ կուսակցութիւններէ (Անգլիայի բանվորական կուսակցութեան, Հոլլանդիայի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեան, Շվեդիայի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեան, Դանիայի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեան, Զեխսլովակիայի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեան) կատեգորիկ պահանջով Կոմինտերնի առաջարկութիւնը մերժվեց: Այն ժամանակ Կոմինտերնի Գործկոմը բոլլեւիկորեն պատասխանեց.

«Այդ մարդիկ Սոցիալիստական բանվորական ինտերնացիոնալի Գործկոմի նիստում կատարեցին այն, ինչ պահանջում է ուսկցիոն բուրժուազիան սոցիալ-դեմոկրատական լիդերներէց, վորոնք մինիստրական պոստերի յեն ձգտում է բուրժուազիայի վստահութիւնը պահպանելու նպատակով նրանք զոհարեցին բանվոր դասակարգի շահերը և խաղաղութեան համար մղւող պայքարի շահերը» (Կոմունիստական ինտերնացիոնալի Գործկոմի հայտարարութիւնը, «Коммунистич. Интернационал» №31—32, 1935 թվի նոյեմբերի 10):

Հարց ե առջ դալիս. հանուն ո՞ւմ շահերի Յերիտսոցինտերնի Գործկոմի ղեկավարութիւնը, մասնավորապես Ուենդաուերը, համառութեամբ վիժեցնում էր Յերիտկոմինտերնի՝ միջազգային մասշտաբով բանվորական յերիտասարդութեան միասնական ճակատ ստեղծելու բոլոր փորձերը:

Փաստերն ու փաստաթղթերը համառ բաներ են: Մենք արձանագրում ենք միայն փաստերը. պարզ է, վոր յեթե չլիներ Յերիտսոցինտերնի Գործկոմի դեմադրութիւնը, բանվոր յերիտասարդութեան միասնական Ֆրոնտը միջազգային մասշտաբով վաղուց պետք է վոր ստեղծված լիներ: Պարզ է, վոր Յերիտսոցինտերնի ղեկավարութիւնն ուղղակի կոխման մեջ է սոցիալ-դեմո-

Պրատիայի ռեակցիոն առաջնորդներից: Այս պատճառով Յերիտոցինտերնի ղեկավարութիւնը բանւոր յերիտասարդութեան միասնական ճակատի շարժման պոչում գտնւեց:

Յերիտոցինտերնի Գործկոմը ի վիճակի յեր կասեցնելու միասնական ճակատի հաստատումը միջազգային մասշտաբով, բայց նա անգոր գտնւեց անմիջապէս առանձին յերկիրներում աճող միասնական ճակատի շարժման առաջ: Անկախ նրա կամքից ու ցանկութիւնից Ֆրամսիայի, Ավստրիայի, Իտալիայի, Լատվիայի, Շվեյցարիայի, Արգենտինայի, Սոսիալայի և մի քանի այլ յերկիրների կոմունիստական և սոցալիստական միութիւններ միասնական ճակատ հաստատեցին:

Վրոն եր բանւոր յերիտասարդութեան միասնական ճակատ հաստատելու հիմքը: Ամենից առաջ հենց յերիտասարդութեան իրեն աւիջակամ շահերը, պայքարն ընդդէմ փաշիզմի և իմպերիալիստական պատերազմի վտանգի:

Յես կարող եյի տասնյակ միաստաթղթեր ու միաստեր բերել, վորոնք ցույց են տալիս աճող միասնական ճակատի բովանդակութիւնն ու իմաստը: Յես միայն առանձին քաղվածքներ կբերեմ դործողութիւնների միասնութեան այն պակտից (պայմանագրից), վոր կնքել են իրար հետ Ֆրանսական կոմյերիտմիութիւնն և սոցյերիտմիութեան ազգային խառն կոմիտեն:

Այդ պակտում (պայմանագրում) ասված ե.

«Մենք, սոցյերիտականներս և կոմյերիտականներս անհրաժեշտ ենք համարում.

1. Միատեղ մօբիլիզացիայի յենթարկել Ֆրանսիայի աշխատավոր յերիտասարդութիւնը միտինգների, թերթիկներէ, լրագրերի, թուղցիկների միջոցով:

2. Յերիտասարդութեանը կոչ անել ակտիւորեն և մասսայաբար մասնակցելու այն բոլոր ցույցերին, վոր կադմակերպում են կոմունիստական ու սոցիալիստական կուսակցութիւնները:

3. Յերիտասարդութեանը կոչ անել մտնելու պրոֆմիութիւններէ մեջ և մերկացնել այն բոլոր կառավարութիւններն ու արտակարգ որենքները, վորոնք վատթարացնում են աշխատավորների կենսական պայմանները և նպաստում են յերիտասարդութեան միջև դործազրկութիւնն աւելանալուն:

4. Նվաճել բանակրում յեղած ժողովրդական խաւերը հա-

կաֆաշիդմի դործի համար, արագացնելով առաջները կնքված համաձայնությունների կենսագործումը, այն հաշվով, վորպեսզի ձեռք բերվի նորակոչիկների ու ղինվորների իրավունքների ու պահանջների հաղթանակը. ստեղծել «նորակոչիկներին ճանապարհ դնող» կոմիտեներ, ինչպես և ղինվորական կոպեկների դանձարկղներ ամբողջ աշխատավոր ազգաբնակչության մասնակցությամբ:

5. Նվաճել հակաֆաշիդմի դործի համար զործադուրկ յերիտասարդությունը, վոր ֆաշիստները փորձում են զրավել ճարպիկ դեմագոգիայի միջոցով:

Մեր ձեռքը վերցնել զործադուրկ յերիտասարդության պահանջների պաշտպանությունը, մասնավորապես զործադուրկության ֆոնդերի մեջ ներդրակելը և նպաստները մեծացնելը, ինչպես և զործադուրկ յերիտասարդության համար պրոֆեսիոնալ դպրոցներ ու ոջախներ բաց անելը:

6. Կամպանիա ծավալել Թեմանի, Կարլ Ջեյցի, իսպանական հեղափոխականների, բուլղարական ղինվորների և բանտերում վալանավորված բոլոր հակաֆաշիստների ազատության համար, ուժեղացնելով միասնության ցույցերը հոգուտ սրանց, շեֆության կոմիտեներ ստեղծելով Գերմանիայի, Ավստրիայի, Իսպանիայի զործարանների ու քաղաքների հակաֆաշիստական յերիտասարդության վրա և պատրաստելով ազգային-յերիտասարդական հակապատերազմական և հակաֆաշիստական կոմիտեյի կողմից հատուկ հանձնաժողովի առաքումը Բեռլին և Իսպանիա»:

Այնուհետև այդ սրակտում ասված է.

«7. Կրկնապատկել ջանքերը ԽՍՀՄ-ը պաշտպանելու նպատակով, վորին սպառնում են իմպերիալիստական ձապոնիան և ֆաշիստական Գերմանիան: Այդ կամպանիայի ընթացքում հենվել խորհուրդների այն հետևանքների ու ջանքերի վրա, վորոնք ուղղված են հոգուտ բանվորա-գյուղացիական և կուսակիցներական յերիտասարդության:

Մերկացնել ռադմանյութերի արտադրությունն ու փոխադրումը դեպի Հեռավոր Արևելք, կազմակերպելով այդ արտադրության և տրանսպորտի բոյկոտ:

8. Ֆաշիստական պրովոկացիաների հանդեպ ուժեղացնել

բանվորական ազատությունների գործունեությունն ու պաշտպանությունը՝ ֆաշիստական միությունները զինաթափելու ու նրանց ռաւաջնորդներին բանտարկելու նպատակով ։

Համեմատեցե՛ք, ընկերնե՛ր, իր բովանդակությամբ այս խորապես հեղափոխական փաստաթուղթը, վորը գրված է Յրանսիայի կոմունիստական և սոցիալիստական յերիտասարդության կողմից, Յերիտսոցինտերնի Գործկոմի պատասխանի հետ ։

Բայց գործը միայն փաստաթղթերի մեջ չէ ։ Գլխավորն այն է, վոր կոմունիստական և սոցիալիստական յերիտասարդությունն ինքը պայքարի ընթացքում հասկանում է գործողությունները միասնության ուժը ։

Միատեղ պայքարում յերիտասարդությունը քանի ղեկում այնքան ալելի յե սկսում գիտակցել, վոր իր ուժերը միացնելու համար անհաղթաւարելի խոչընդոտներ չկան ։

Ընկեր Դիմիտրովը կոմինտերնի VII կոնգրեսում կոչ եր առնում բանվոր յերիտասարդությանը միասնալու և միասնական կողմակերպություններ ստեղծելու ։ Այդ իր պարզ և հստակ արտահայտությունը գտաւ Յերիտկոմինտերնի VI կոնգրեսի վորոշումներին մեջ ։

Այդ կոչը խորը արձադանգ գտաւ հեղափոխական յերիտասարդության մոտ ։ Յերիտկոմինտերնի VI կոնգրեսում ներկա յեր խաղանական հեղափոխական կոմունիստական ու սոցիալիստական յերիտասարդության պատվիրակությունը ։ Սոցիալիստական պատվիրակությունը կոնգրեսին հայտարարեց, վոր նա համամիտ է Յերիտկոմինտերնի կոնգրեսի վորոշումներին և իր վրա պարտականություն է վերցնում հարվածային բրիգադ լինել բանվոր յերիտասարդության միասնության համար մղած պայքարում ։

Մենք կարող ենք Լենինյան կոմյերիտմիության համադրումարին զեկուցել, վոր խաղանական հեղափոխական կոմունիստական և սոցիալիստական յերիտասարդությունն այս պարտավորությունը պատվով կատարեց ։ (Ծափահարություններ) ։

Խաղանիայի կոմյերիտմիությունն ու սոցյերիտմիությունը լիովին համաձայնությամ եմ յեկել և իրենց ուժերը միացնում եմ մի կազմակերպությամ մեջ ։ (Ծափահարություններ) ։

Վերջերս «Մոնդո Որբերո» լրագրում հրատարակեց յերիտասարդության կոմունիստական միության բյուրոյի և յերի-

տասարդության սոցիալիստական միութեան Գործադիր Հանձնա-
ժողովի կողմը:

Կոչի մեջ ասվում ե .

«Մենք կամենում ենք ստեղծել նոր տիպի մի կադմա-
կերպութիւն, վորն ընդունակ լինի յերիտասարդ սերունդը
առաջնորդել և դաստիարակել մարքսիզմ-լենինիզմի սկզբունք-
ներն ընդունի: Յերիտումինտերնի VI մթնդրեակի վորոշումներն
հիման վրա մենք կկառուցենք բանվորա-դուլդացիական յերի-
տասարդութեան մի կադմակերպութիւն, վորն ամենորայ պայ-
քարով պետք ե պաշտպանի յերիտասարդութեան տնտեսական,
քաղաքական և կուլտուրական շահերը ընդդէմ ամբողջ կապի-
տալիստական ռեժիմի, հանուն աղատութեան և հանուն սո-
ցիալիզմի հաղթանակի: Այդ կադմակերպութեան դռները
լայն կերպով բացված կլինեն յերիտասարդ բանվորների,
դուլդացիների, ուսանողների առաջ, աղջիկների առաջ—մի
խոսքով՝ վորջ յերիտասարդ սերնդի առաջ, վորն ընդունում
ե նրա սկզբունքները և հակված ե աշխատելու այդ սկզբունք-
ներն կենսագործման համար»:

II. Կ չտախտանց կարեւոր փաստաթղթի մեջ այնուհետեւ աս-
վում ե .

«Միացյալ կադմակերպութիւնը հարում ե պրոլետարա-
կան ինտերնացիոնալիզմի սկզբունքին և միանում ե համա-
կրող կադմակերպութեան իրավունքով Յերիտասարդութեան
կոմունիստական ինտերնացիոնալին: Այդ կադմակերպութիւնը
միջադուլային մաշստարով իր որինակով կգործի յերիտասար-
դութեան միասնական ինտերնացիոնալ ստեղծելու ոգտին, սրը-
տակից և բարեկամական հարաբերութիւններ պահպանելով
Յերիտսոցիոնտերնի ձախ սեկցիանների ու տարրերի հետ և
նրանց հետ գործակցելով...»:

Նույն տեղում իբրեւ յեղրակացութիւն ասված ե .

«Մենք յերիտասարդութեան համար առողջ, յերջանիկ
կյանք կնվաճենք, մի կյանք, վորով ասրում ե յերիտասար-
դութիւնը Խորհրդային Միութեան մեջ, այն յերկրում, վոր-
ին իսպանիայի ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութիւնը
կպաշտպանի իմպերիալիզմի ու ֆաշիզմի հարձակումից»:

Իսպանական հեղափոխական յերիտասարդության միացյալ կազմակերպությունը վողջույն ե ուղարկել Լենինյան կոմյերիտ-միության X Համամիութենական համագումարին: (Ծափահարություններ):

Լենինյան կոմյերիտմիության անունից մեր իսպանական բանակամեններին ցանկանանք բեղմնավոր աշխատանք և ավելի ևս մեծ հաջողություններ միասնական հեղափոխական կուսակցություն ստեղծելու և բանվոր գաղակարգի միացման համար մղվող նրանց պայքարում: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ', իսպանական հեղափոխական յերիտասարդության աշխարհի հաջող միավորումից հետո Ֆրանսիայի, Բուլղարիայի, Ավստրիայի, Լատվիայի, Շվեյցարիայի, Արգենտինայի և Մեքսիկայի հեղափոխական յերիտասարդությունն ևս մոտիկ ե իր ուժերը մի միասնական կազմակերպության մեջ միացնելուն: Այդ յերկրներին, մասնավորե ֆրանսիայի և Բուլղարիայի յերիտասարդության կոմունիստական միությունները դործնականում որինակ են ցույց տալիս, թե ինչպես պետք ե պայքարել յերիտասարդության միացման համար Յերիտկոմիստերնի VI կոնգրեսի վորոշումների հիմամբ վրա:

Բայց, ընկերներ', վորքան ավելի մոտ ե յերիտասարդությունն իր ուժերի միավորմանը, այնքան ավելի ուժեղ ե II ինտերնացիոնալի առանձին կուսակցությունների, Յերիտսոցիոնտերնի սեկցիաների ունակցիոն առաջնորդների դիմադրությունը: Հայտնի յեն այնպիսի փաստեր, յերբ առանձին յերկրներում սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունները յերիտասարդության ղեկավարությունից դուրս են վտարել հեղափոխական տարրերը, կամ, վոր ամենից հաճախ ե պատահում, այնպիսի խնամակալություն են տանցել յերիտասարդական կազմակերպությունների վրա, վոր արգելի են հանդիսացել վորևե հարց ինքնուրույն կերպով լուծելուն:

Յերիտասարդական սոցիալիստական ինտերնացիոնալն այժմ դաժան կերպով տուժում ե իր ղեկավարության ոպորտունիստական քաղաքականության պատճառով և այդ ղեկավարության՝ ունակցիոն լիդերներից ունեցած յրախման պատճառով:

Յերիտասարդական սոցիալիստական ինտերնացիոնալը ապրում ե խորը դադափարախոսական և կազմակերպական նգնաժամ:

Յերիտասարդական սոցիալիստական ինտերնացիոնալի մեջ յերկու թև են դոյացել՝ աջ և ձախ: Բելգիայի, ֆրանսիայի,

Իտալիայի յերիտասարդության ձախ միությունները իսպամական հեղափոխական յերիտասարդության հետ միասին վատտորեն անցել են Յերիտասարդական սոցիալիստական ինտերնացիոնալի հասուկի «քաղաքական սեկտոր» ստեղծելու ուղին:

Յես արդեն ասացի այն միակ ճիշտ ուղու մասին, վորն ընտրել է իսպամական հեղափոխական յերիտասարդությունը: Կասկածի յենթակա չե, վոր միասնության այդ ուղին կթեակոխի ամբողջ հեղափոխական յերիտասարդությունը: (Մափաքարու քյունմեր):

Իսպանական հեղափոխական յերիտասարդության որինակը համողիչ կերպով ցույց ե տալիս, վոր Յերիտմիտերներն VI կոնգրեսի վորոշումները հիմք են ստեղծել վոչ միայն միասնական Փրոետ հաստատելու, այլև յերիտասարդական մրդմակերպությունները միացնելու համար: Յեվ վորքան ավելի շատ հասկանա այդ իսկապես ձախ, միասնական ճակատի սրշտպան սոցիալիստական յերիտասարդությունը, այնքան ավելի հաջող կլինի բանվոր յերիտասարդության պայքարը իր իրավունքների և շահերի համար, ընդդեմ Փաշիզմի:

Յերիտասարդական կոմունիստական ինտերնացիոնալը պատրաստ է բանակցություններ սկսել և գործակցել բոլոր սոցիալիստական յերիտասարդական կազմակերպությունների հետ, չորովհետև բանվոր յերիտասարդությունը իր իրավունքների համար մղած պայքարում պետք է միասնական լինի:

Յերիտմիտերներ բարեկամության ձեռք ե մեկնում դատաւարդային յեղքայրներին և զինակիցներին և նրանց վոչ ե անում անմիջապես ուժերը միացնել ընդհանուր թշնամու դեմ պայքարելու համար:

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍԵՐՆԴԻ ԶԱԿԱՍԸ

Ընկերներ, կապիտալիստական յերկիրներում թշվառ դրություն ե սպրում վոչ միայն բանվոր յերիտասարդությունը: Դյուղացիների, ծառայողների, ինտելիգենցիայի, աղքատականության այսպես կոչված միջին խավերի յերիտասարդ սերնդի ճշող մեծամասնությունը տառապում ե գործազրկությունից, կրթություն ստանալու և իր ուժերը արտադրողաբար կիրառելու հնարա-

վորության բացակայությունից, տառապում ե կապիտալիստական շախարհի բոլոր դժվարություններից:

Ֆաշիզմը, իշխանության գլուխ անցնելով, գլխավին միլիտարիզացիայի յե յենթարկում յերիտասարդությանը, նրան տրեկության և անկուղտորականության դատապարտելով: Ֆաշիզմը հրեշավոր մարդկային սպանդանոց ե պատրաստում, ուր իշխող բուրժուազիային դոհ են բերվելու առաջին հերթին միլիոնավոր սրատանի և առողջ կյանքեր:

Յես արդեն իմ դեկուցման սկզբում մատնանշեցի, վոր հենց կյանքի աղղեցության տակ իսկ բուրժուական իդեոլոգիայի և բարոյականության հիմունքները յերիտասարդության լայն մասսաների աչքում խարխլված են: Յերիտասարդությունը վորձում ե, թեկուղ և դեռ վոչ բավական ակտիվորեն, սրաչտարմեկ իր իրավունքներն ու շահերը:

Կապիտալիստական յերկիրների յերիտասարդության համար աննկատելի չանցան Ֆաշիստական դիկտատուրայի յերեք տարին Դերմանիայում, վորը յերկիրը վերածեց ամբողջապես ռադմական և կոնցենտրացիոն ճամբարի: Ֆաշիստական դեմադողների բարձրագոյն և գրավիչ խոստումների ու լողունգների հետևը յերիտասարդությունը քանի դժում այնքան ավելի յե նշմարում աշխատավորների և խաղաղության ամենավոխերիմ թշնամուն:

Ինքը կյանքը յերիտասարդությանը հրում ե ուղիներ վորոնեկու Ֆաշիզմի ու սպտերադմի վտանգը կանխելու համար:

Վո՞րը պետք ե լինի յերիտասարդ սերնդի սպաջարի ուղին հանուն խաղաղության, ընդդեմ Ֆաշիզմի ու իմպերիալիստական սպտերադմի, իր սեփական իրավունքների և շահերի համար:

Այդ ուղին ցույց ե տրված Կոմինտերնի սանձալի դեկավար ընկ. Դիմիտրովի կողմից, այդ վոչ-Ֆաշիստական յերիտասարդության բոլոր ուժերի միացման ուղին ե: Յերիտասարդական կոմունիստական ինտերնացիոնալը իր VI կոնգրեսում հայտարարեց, վոր վոչ-Ֆաշիստական յերիտասարդության ուժերի միավորմանը կնվիրի իր ամբողջ սպաջարը, յեռանդն ու նախաձեռնությունը: Յեմ մենք, ընկերներ, տեսնում ենք, թե ինչպես հզոր ու լայն կերպով ե դարդանում յերիտասարդ սերնդի ճակատը կապիտալիստական յերկիրներում: Յերիտասարդության չարժումը առանձնապես հզոր թափ ե ընդունել վերջին տարիներս Ֆրանսիայում, ԱՄՆ-ում, Իսպանիայում և վերջին ժամանակաշրջանում

Ձինաստանում, Արդենտինայում, Անդլիայում և մի շարք այլ
յևթորոսական յերկիրներում :

Իսկ ի՞նչ հիման վրա յե սկսում միատեղ աշխատել ամենա-
տարբեր համոզմունքի ու համալսի տեր մասնաշաղկապ յերիտա-
սարդական կաղմակերպություններ յերիտասարդությունը : Ի՞նչ
և ուղում յերիտասարդությունը և հանուն ինչի՞ յե նա սկսում
աշխատակցել :

Ինձ թվում է, վոր այդ հաջողվել և շատ վառ պատկերավո-
րել Ֆրանսիայի կոմյերիտմիության Կենտկոմին իր թուլցիկներից
մեկում : Այնտեղ ասվում է .

«Մենք յերիտասարդությունն ենք :

Մենք ուղում ենք ապրել :

Մենք ուղում ենք հաց, դրաղմունք և աշխատանք :

Մենք պահանջում ենք կուլտուրայի իրավունք :

Մենք ուղում ենք մեր ընտանիքն ստեղծել :

Մենք բուռն կերպով խաղաղություն ենք ցանկանում :

Մենք ուղում ենք դնալ ազատության և առաջադիմու-
թյան ուղիով» :

Յերիտասարդության ինչպիսի՞ ծանր կյանք է թաղնված այս
բնական և առողջ ցանկություններ չկան :

Յեկ մենք տեսնում ենք, թե ինչպես Ֆրանսիայում հարյուր
հազարավոր յերիտասարդներ—կոմունիստական, սոցիալիստա-
կան, արմատական, պաշտօնիստական և այլ—ափնիլի ու ափնիլի
սերտ կերպով միանում են յերիտասարդ սերնդի ճակատում հա-
նուն իրենց այդ ցանկություններ իրադրածման, հանուն Փա-
շկոմի դեմ մղած պայքարի : Յերիտասարդ սերնդի ճակատը Ֆրան-
սիայում սերտ կերպով հարում և ժողովրդական ճակատին, վորի
ուսմն ու հղորությունը շատ անդամներ արդեն իրենց վրա փորձել
են ժողովրդի թշնամիները—Ֆաշիստները :

Վորպեսզի պարզ լինի, թե ի՞նչ հիման վրա յե համախմբվում
վոչ—Ֆաշիստական յերիտասարդությունը կապիտալիստական յեր-
կիրներում, կարելի յե քաղվածքներ բերել «Ամերիկյան յերիտա-
սարդության իրավունքների դեկլարացիայից» :

Այնտեղ ասված է .

«Մենք հայտարարում ենք, վոր մեր սերունդը ոչտակար
և ստեղծադրած աշխատանքով լի յերջանիկ կյանքի որինա-

կան իրավունք ունի: Դրա համար անհրաժեշտ նախադրյալներն են կրթություն ստանալու հնարավորություն ընձեռելը, մշտական աշխատանքը և բավականաչափ աշխատավարձը, ապահովումը կարիքի դեպքում, քաղաքացիական իրավունքներ ընձեռելը և խաղաղության պահպանումը:

Յեւլ ապա դեկլարացիայում ասվում ե.

«Մենք ունենք կյանքի իրավունք»...

«Մենք ունենք ազատության իրավունք»...

«Մենք ունենք յերջանկության իրավունք»...

«Մենք չենք ուզում կործանված սերունդ լինել»...

Այդ հայտարարում ե հսկայական քանակությամբ յերիտասարդական կազմակերպությունների յերիտասարդությունը, կադմակերպությունների, վրոնք միանում են մի մասսայական շարժման մեջ, վրոն Ամերիկայում հայտնի յե «Յերիտասարդության կոնգրեսի» շարժում անունով:

Ամեն մի յերկրում յերիտասարդության մասսայական շարժումն իր աղղային առանձնահատկություններն ու ձևերն ունի:

Ֆրանսիայում յերիտասարդության մասսայական յերիտասարդական շարժումը դարձանում ե իբրև «Յերիտասարդ սերնդի ֆրոնտ»:

Ամերիկայում իբրև «Յերիտասարդության կոնգրեսի» շարժում:

Անգլիայում իբրև «Սաղաղության համար մղվող պայքարի» շարժում:

Իսպանիայում յերիտասարդության շարժումը սերտ մկերպով կապված ե բանվորա-դյուղացիական ալյանսի հետ, ռեակցիայի դեմ հաղորդությամբ պայքարող ժողովրդական ճակատի հետ:

Ջինաստանում իբրև մասսայական և ամենից առաջ առանձնական շարժում ընդդեմ ճապոնական իմպերիալիզմի, համուն հայրենիքի սերկության:

Վոչ ֆաշիստական յերիտասարդության այդ համախմբումը նկատելի յե նաև Շվեյցարիայում, Չեխոսլովակիայում, Բելգիայում, Հունաստանում և շատ այլ յերկիրներում:

Բայց ի՞նչն ե ընդհանուրը, միջաղղայինը յերիտասարդության աղղային այդ շարժումների մեջ:

Ընդհանուրը, ընկերներ, պայքարն ե ընդդեմ կարիքի, առ-

վի, յերիտասարդութան իրավադուրի դրութան, պայքարը խաղաղութան համար, ֆաշիզմի և սպտեբազմի մտանդի դեմ:

Այդ սրտառուով պատահական չե, ընկերներ, վոր յերիտասարդութունը ձգտում ե դեպի ինտերնացիոնալ համադործակցութիւն: Զափաղանց դրական ե այն, վոր այդ ինտերնացիոնալ համադործակցութիւնը ամենի ու ամենի ընդլայնւում, ամենի ու ամենի ամրանում ե:

Այդ հաստատում ե ֆաշիզմի և սպտեբազմի դեմ պայքարի 1 Միջազգային յերիտասարդական կոնգրեսը, վորը տեղի ունեցավ 1933 թվին Փարիզում: Այնուհետե խաղաղութան, ազատութան և պրոգրեսի Միջազգային յերիտասարդական կոնֆերենցիան, վորը տեղի ունեցավ 1935 թվին Փարիզում: Յեւ վերջապես խաղաղութան համար պայքարող Միջազգային յերիտասարդական կոնֆերենցիան, վորը տեղի ունեցավ 1936 թվին Բրյուսելում: Այս վերջին, Բրյուսելի կոնֆերենցիայում ներկայացված ելին 389 միջազգային և ազգային յերիտասարդական ամենատարբեր ուղղութիւնների կազմակերպութիւններ, վորոնք միացնում են, ընդհանուր հաշիւով, 12 միլիոն մարդ:

Ի՞նչ հիման վրա յե ձեռք բերվել իր ընույթով տարբեր այդ կազմակերպութիւնների միջև կնքված համաձայնութիւնը և ի՞նչ հիման վրա այդ կազմակերպութիւնները հետադայում պետք ե միասին համադործակցեն: Պատասխան տալիս ե Բրյուսելի կոնֆերենցիայի միաձայն ընդունված բանաձևը:

Յեւ ձեռ ուշադրութիւնն եմ հանձնում այդ բանաձևը.

«12 միլիոն մարդ 23 յերկրից, վորոնք ներկայացված են խաղաղութան յերիտասարդական միջազգային կոնֆերենցիայում, վորը տեղի ունեցավ 1936 թվի փետրվարի 29-ին և մարտի 1-ին Ակադեմիայի պալատում Բրյուսելում, —

1) դատապարտում են խաղաղական կառավարութիւն հարձակումը Հարեւատանի վրա և պահանջում են լրիւ կերպով վերադառնալ տնտեսական սանկցիաներ, մանավանդ ինչ չափով վոր այդ սանկցիաները վերաբերում են սպտեբազմի համար անհրաժեշտ նյութերին, հալաստիացնում են ճնշված հարեւական Ժողովրդին իրենց խորին նվիրվածութիւնը.

2) հայտարարում են իրենց հաստատ համոզումը, վոր բովանդակ չե հարձակվողի դեմ սանկցիաներ կիրառելը, այլ

վոր պետք է հարձակման յենթարկվածներին բարոյական և նյութական աջակցություն ցույց տալ:

3) գտնում են, վոր բավական չէ սանկցիաների կիրառումը վերապահել միայն կառավարություններին. կոչ են անում բոլոր յերկիրների յերիտասարդությանը, ժողովուրդներին և կազմակերպություններին հսկել այդ տնտեսական սանկցիաների կիրառմանը և թույլ չտալ, վորպեսզի այդ սանկցիաները վորևէ իմպերիալիստական իմաստով ողտադործվեն:

4) նրանք հայտարարում են Հեռավոր Արևելքում և ամենից առաջ Ջինաստանում, Մանջուրիայում, Մոնղոլիայում և խորհրդային Միության սահմաններին տեղի ունեցող դեպքերի հանդեպ, վոր ճապոնական իմպերիալիզմի դործելակերպը նույն վոգույ դատապարտելի չէ, ինչ և իտալական կառավարության հարձակումը. ուստի նրանք կոչ են անում բոլոր կազմակերպություններին և մանավանդ յերիտասարդության կազմակերպություններին, այլև Ադգերի լիգային և կառավարություններին կիրառել ընդդեմ ճապոնական միլիտարիզմի նախաճողական քաղաքականության նույն սանկցիաները, ինչ վոր Ֆրանսիայի, Իտալիայի դեմ:

5) վորոշում են պատվերակցություն ուղարկել Ադգերի լիգա նրան տվյալ բանաձևը հանձնելու համար, վորոշում են նաև դիմել յերիտասարդության բոլոր կազմակերպություններին և բոլոր ժողովուրդներին:

6) բոլոր յերկիրների յերիտասարդությանը կոչ են անում համախմբվել այդ վորոշումների պրակտիկ կիրառման իրենց յերկիրներում քննության առնելու համար»:

Միլիտանտ վոր յերիտասարդներ մոտենում են ինտերնացիոնալ համադործակցության իրական կենսադործմանը հանուն խաղաղության և պատերազմի հրձիգների դեմ մղվող պայքարի: Յեւ մենք կարող ենք պարծանքով ասել, վոր յերիտասարդական կոմունիստական միությունները վոչ-Ֆրանսիայի յերիտասարդության համախմբման դործում ցուցաբերած իրենց նախաձեռնությամբ, յեռանդով և համառությամբ պատվալոր տեղ են նվաճել հզոր կերպով դարդացող մասսայական միջազգային յերիտասարդական շարժման մեջ: Մենք այդ ծածկելու կարիք չունենք. մենք դրանով պարծենում ենք, ինչպես և նրանով, վոր վոչ մի

աղնիւլ մարդ չի կշտամբի, յենթադրենք, Ֆրանսիայի կամ Ամերիկայի, Իսպանիայի կամ Ձերմուկիայի կոմսերիտմիութեանը, վոր նրանք գործում են վորպէս դավադիրներ, վոր նրանք գործում են ի վնաս իրենց ժողովրդի կամ մի վորեւե այլ յերկրի ժողովրդի:

Լենինյան կոմսերիտմիութեանը մի կողմ չի յեղել կանգնած խաղաղութեան, աղատութեան և պրոգրեսի համար մղվող պայքարի միջադպին յերիտասարդական շարժման դարգացումից: Ֆաշիզմի և պատերազմի դեմ պայքարելու ի Միջադպին յերիտասարդական կոնգրեսում ներկա յեր խորհրդային յերիտասարդութեան պատվիրակութեանը ընկեր Կոստանովի գլխավորութեամբ: (Մաքսիստարքուցմներ):

Մեր միութեանը, ինչպէս և ամբողջ խորհրդային յերիտասարդութեանը, ուշադրութեամբ հետևում եր և իր պատվիրակներին միջոցով խորը կերպով հետաքրքրվում եր յերիտասարդութեան թե՛ Փարիզի և թե՛ Բրյուսելի կոնֆերենցիայի աշխատանքով:

Մենք կարող ենք ուղղակի ասել, վոր Լենինյան կոմսերիտմիութեանը, ինչպէս և ամբողջ խորհրդային յերիտասարդութեանը, իր համերաշխութեանն արտահայտելով ամբողջ աշխարհի հակաֆաշիստական յերիտասարդութեանը, պատրաստ ե հետապնդում մասնակցել, իր պատվիրակութեաններն ուղարկելու միջոցով, ինտերնացիոնալ յերիտասարդական կոնգրեսներին ու կոնֆերենցիաներին, վորոնք հրավիրվում են խաղաղութեանն ամբապնդելու համար, աշխատավորներին յերիտասարդ սերնդի շահերի համար:

Ֆաշիզմի և իմպերիալիստական պատերազմի վտանգը պահանջում ե ժողովրդական մասսաների հզոր ճակատի ստեղծում:

Այդ գերախտաբար մինչև այժմ դեռ չեն հասկանում յերիտասարդութեան շատ սոցիալիստական կազմակերպութեաններ:

Ձեզ, դուցե, այդ շատ դարձացնի, բայց փաստ ե, վոր Շվեդիայի, Դանիայի, Նորվեգիայի, Հոլլանդիայի սոցյերիտները մինչև այժմ մի կողմ են կանգնած և անգիտանում են յերիտասարդութեան մասսայական միջադպին շարժումը: Մի ժամանակ ֆաշիզմի ու պատերազմի դեմ ուղղված յերիտասարդութեան շարժմանը մասնակցել չցանկանալը նրանք ծածկում եին ճիշերով այն մասին, վոր այդ շարժումը Ֆլեմինգիստական խանութ ե:

Այնուհետև այդ շարժման աճման և զարգացման կապակցությամբ այդ անհեթեթ փաստարկը ընկավ:

Ինքներդ համաձայնեցեք, վոր 12 միլիոն մարդ միացնող մոտ 400 յերիտասարդական կազմակերպություն, վորոնք իրենց ներկայացուցիչներն եյին ուղարկել Բրյուսելի կոնֆերենցիան, «կոմունիստական խանութ» անվանել և դրանով իրենց պատասխլությունն արդարացնել շատ և շատ դժվար է:

Այժմ նրանցից մի քանիսը «հեղափոխականներն» դիրք են ընդունել: Նրանք հայտարարում են, թե մենք, տեսեք, սկզբունքային սոցիալիստներ ենք, ուստի և վոչ մի «կոմպրոմիսի» այլ կազմակերպություններում գտնվող յերիտասարդության հետ չենք համաձայնի:

Հասկանալի չե միայն, թե նրանք ինչն են կոմպրոմիս անվանում. ֆաշիզմի դեմ մղված միատեղ պայքարը, խաղաղության համար, ընդդեմ իմպերիալիստական պատերազմի վտանգի մղված պայքարը, թե յերիտասարդության պայքարը իր իրավունքների ու շահերի համար: Մեր տեսակետից դրանք վոչ թե կոմպրոմիսներ են, այլ այն են, ինչն այսօր պետք է վորոշի յերիտասարդության՝ իրեն վռչ-ֆաշիստական հաշվող ամեն մի կազմակերպության՝ կյանքի բովանդակությունը:

Նրանցից մի քանիսը բարձրաձայն հայտարարում են, թե մենք սոցիալիստներ ենք և ընդհանուր վոչինչ չունենք կաթոլիկ, քրիստոնեական և առհասարակ կրոնական յերիտասարդության հետ: «Կրոնասեր յերիտասարդությունը ոեակցիոն են»: Այդ ճիշտ չե: Ձի կարելի կրոնի, հոգևորականության ոեակցիոն դերը և խաբված մասսաները, վորոնց միջև հակադասական քանակությամբ աշխատավոր և գործադուրկ յերիտասարդություն կա, խառնել և մի կույտ դարձնել: Յեկ առհասարակ շատ տարորինակ տեսք կունենար այն «հեղափոխականը», վորը կհրաժարվեր ոեակցիայի ադդեցության տակից յերիտասարդության լայն մասսաները նվաճելու համար պայքարելուց: Այդ դիրքը խորապես սխալ և վրասակար է: Իմպերիալիստական պատերազմի, ինչպես և ֆաշիզմի վտանգը կարելի չե կանխել միայն ամենալայն ժողովրդական մասսաները միացնելու և մորելիզացիայի յենթարկելու պայմանով:

Բայց գործն, ընկերներ'ր, վոչ միայն սոցիալիստական յերիտասարդական կազմակերպությունների մեջ է. Յերիտասարդու-

թյան մասնայական շարժումը դեռ նոր միայն սկսում և ծավալվել։ Այդ շարժումը դեռ անհրաժեշտ փորձ չի կուտակել և կադմակերպորեն դեռ չի ամրապնդված։ Դեռ առանձին միություններին մեջ իրեն դալ և տալիս ձախ ընդդիմադրությունը մասնայական աշխատանքին, իսկ տեղ-տեղ ևլ արդեն յերևան և դալիս վոչ պակաս վտանգավոր դիսպուտուստ սկզբնական հաջողություններից, վորը կապված և մասսաների համար մղվող պայքարի դժարությունները չհասկանալու հետ։

Բուրժուազիան, պատրաստվելով լուսերիալիստական պատերազմի, փորձում և ամեն կերպ վիժեցնել այդ շարժումը։ Կապիտալիստական յերկիրների յերիտասարդությանը պետք և լինում հսկայական դժվարություններ հաղթահարել իր պայքարի ընթացքում։ Այնքան ևլ հեշտ չե բուրժուական դադափարախոսության դերությունից աղատվելը։ Բայց կապանքները քանդված են և վոչինչ չի կարող կասեցնել աշխատավորների յերիտասարդ սերնդի հակառի աճման դարգացումը։

ՇԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՇԵՐՈՍԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Ընկերներ, մենք, խորհրդային յերիտասարդություն, չրջապատված մեր մեծ ուսուցիչ և բարեկամ Ստալինի, մեր բուլշևիկյան կուսակցության և կառավարության հոգատարությամբ, դեռ մեղ չենք պատկերացնում վալիտալիստական յերկիրների յերիտասարդության կյանքի և պայքարի բոլոր պայմանները։

Հեղափոխական յերիտասարդությունը կապիտալիստական յերկիրներում զոհում և իր կյանքը, իր առողջությունը, իր ընտանիքը հանուն այն բերկրալից կյանքի, վորով այժմ ապրում և խորհրդային յերիտասարդությունը։

Աղատության համար, սոցիալիզմի համար մղվող պայքարը հերոսներ և ծնում։ Բուրժուազիայի բանակում չե, վոր զարգանում են արիության, պարտքի, նվիրվածության, ինքնազոհության ազնիւ նմուշները։ Մարդու այդ ամենաազնիւ և ամենաարժեքավոր հատկությունները իրենց արտահայտությունը մարող են դոմնել միայն Մարքս-Ենգելս-Լենին-Ստալինի հանճարեղ ուսմունքի վողով դաստիարակված մեծ հեղափոխական բանակի մեջ։

Ժողովուրդների մեծ առաջնորդ Ստալինը ի պատասխան այն

բոլոր կազմակերպութիւններին ու ընկերներին, վորոնք վողջույններ ելին ուղարկել նրա փառապանծ Հիսնաթյա Հորեկյանի որվա առթիւ, դրոմ ե .

«Կարող եք չկասկածել, ընկերներ, վոր յես պատրաստ եմ առաջիկայում ես բանվոր դասակարգի դործին, պրոլետարական հեղափոխութեան և համաշխարհային կոմունիզմի դործին նվիրել իմ բոլոր ուժերս, իմ բոլոր ընդունակութեաններս և, յեթե պետք յեղավ, իմ ամբողջ արյունը, կաթիլ առ կաթիլ» (Сталин, Сборник статей к пятидесятилетию со дня рождения):

Առաջնորդի այլ խոսքերը խորը թափանցել են բոլոր յերկիրների հեղափոխական յերիտասարդութեան սրտերը:

Կապիտալիստական յերկիրներէ հեղափոխական յերիտասարդութեանը ցույց ե տալիս արիութեան և անճնադոճութեան մեծադույն որինակներ:

Գերմանիայի կոմյերիտմիութեանը ֆաշիստական ընդհատակի պայմաններում նվաճել ե Յերիտկոմիտեներնի հերոսական ջոկատի կոչում, ջոկատ, վորն անսահմանորեն նվիրված ե կոմունիստական կուսակցութեանը: (Ծափահարություններ):

Բանվոր դասակարգի դործին անսահման նվիրված հերոսներնի անուն են վաստակել իրենց վրանքի դնով հազարավոր յերիտասարդ մարտիկներ:

Բուլղարական ժողովրդի զավակ ընկեր Վոյկովը, մի ժողովուրդ, վորը միջազգային պրոլետարիատին տվել ե Կոմիտեներնի փառապանծ զեկաւար ընկեր Դիմիտրովին (ծափահարություններ), մահապատժի յենթարկվածներնի կամերայից մահապատժի նախորդակին դրում եր .

«Մենք, կոմյերիտականներս, արհամարհում ենք ներումն չնորհելու ամեն մի աղաչանք: Մենք բոլրեկիկներ ենք և մենք ունենք միայն մի ճանապարհ—պայքարի ճանապարհ»:

Ընկերներ, ի՞նչպիսի անսահման հավատով են հնչում բանվոր դասակարգի հաղթանակի նկատմամբ ընկեր Լյուսիբրոդսկու խոսքերը, վորը կախվեց դահլճների կողմից: Մահապատժի նախորդակին նա դրում եր իր ընկերներին .

«Գլուխներդ բարձր, հայր, իմ թանգադին կինս, իմ

փոքրիկս, իմ վորդիս, ընկերնե՛ր, հառա՛ջ: Նույնիսկ ծանր
զոհերի դնով, բայց հաղթանակը մերը կլինի: Ով զոհաբերու-
թյան պատրաստ է, հաղթանակ ձեռք կբերի: Ֆիդիկապես
մեռած մարտիկները կշարունակեն իրենց դոյությունը հաղ-
թական պրոլետարիատի հիշողության մեջ: Յեւլ յերեխաները
կքաղեն այն սրտուղները, վորի համար նրանց հայրերը պայ-
քարել են: Դու ևս, իմ փոքր Իլլիչ, վորին յես չեմ կարող
համբուրել վերջին անգամ...»

Ինչպիսի՛ արիությամբ են հնչում ընկեր Տիտեստո Գվինդոյի
խոսքերը, վորը դատասարտված լինելով 24 տարվա դժոխային
բանտային կյանքի, արտակարգ դատարանում հայտարարեց.

«Յես բան չտեսնեմ ասելու հոգևոր իմ պաշտպանության,
վորովհետև յես ինձ մեղավոր չեմ դրում: Այն, ինչ մեջ
վոր դուք ինձ մեղադրում եք, վոչ թե հանցագործություն
է, այլ մի գործ, վորով յես պարծենում եմ: Ի՞նչն է ձեր
կարծիքով իմ հանցագործությունը: Այն, վոր յես մի շարք
տարիներ պայքարել եմ յերխտասարդ բանվորների շահերը
պաշտպանելու համար, այն դատակարգի պաշտպանության
համար, վորին յես պատկանում եմ: Այսօր ձեր առաջ հայ-
տարարում եմ այդ գործունեյության մասին և իմ վրա յեմ
վերցնում ամբողջ սրտասխանատվությունն այն պայքարի
համար, վորը մենք, յերխտասարդ իտալացի բանվորներս
Փաշիվմի դեմ մղում ենք...»:

Իսպանական ընկերները Յերիտկոմինտերնի VI կոնգրեսում
պատմեցին մի հեղափոխական համարձակության մասին, վորը
խոնարհում և հիացմունք է առաջ բերում: Նրանք պատմում եյին.

«Ուիլեդո մայրաքաղաքը համարյա ամբողջությամբ
գրավված էր ոտարեկրյա լեդենների և վանոնավոր զորքե-
րի ուժերով: Նրանք գրոհ սկսեցին չոգեքարչային դեպոյի
կայարանի դեմ, ուր դռնվում եյին հեղափոխական ուժերը:
Լեդենի մի դուռնարտակը միաժամանակ գրոհ սկսեց Սան-
Պեդրոյի վրա: Մեզ մոտ մարդ և ռազմավթերք չիչ էր:
Աննման արիությամբ մեր կոմյերիտիստության պարծանք
Անդա Լյապոնտեն իր զնդացիքը գրկեց և բացական-
չեց. «Ընկերնե՛ր, կրա՛կ այդ սրիկաների դեմ, հառա՛ջ

հանուն հեղափոխութեան: Դնդացիքն ուժգին ճարճատեց: Լեզեոններն երբ բաղձաթիւ կորուստներ ունեցան, բայց այնուամենայնիւ այդ բերդը վրայեցին և Ալիա Լյապոնենտէն ձերբակալեց: Զոկատի հրամանատարը նրան հարցրեց.

— Անունդ ի՞նչ է:

Նա պատասխանեց.

— Յես կոմյերիտուհի յեմ:

— Համազգեստդ դեն շարտիր—գոռաց ոտարներկըյա լեզեոնի սպան:

— Նախքան այդ, յես կյանքիցս ձեռք կքաշեմ—պատասխանեց Աիդան:

Նա հագել եր մեր հակաֆաշիստական միլիցիայի համազգեստը: Դրանից հետո նրան կապկպեցին, և նրա առջև շարվեց զինվորների մի դասակ, վորը նրան զնդակահարեց: Աիդա Լյապոնենտէն բոլշևիկյան արիութեամբ մեռաւ: Մահից առաջ նրա վերջին խոսքերն ելին. «Կեցցե՛ք խորհրդային հեղափոխութեանը: Կեցցե՛ք Կոմունիստական Ինտերնացիոնալը»: (Մափախարություններ):

Ընկերներ՛, հերոսութեան, արիութեան և ինքնազոհութեան հաղաբաւոր որինակներ կարելի չեն բերել չինական, գերմանական, լեհական և հարավ-սլավական հեղափոխական յերիտասարդութեան պայքարից:

Այնտեղ, կապիտալիստական աշխարհում, դաժան դատակարարային պատերազմ է: Ֆաշիզմը դադանային կերպով փորձում է խեղդել հեղափոխական շարժումը: Ֆաշիզմը պատերազմ է: Ֆաշիզմը պատրաստվում է հակահեղափոխական հարձած իջեցնել մեր սոցիալիստական հայրենիքի գլխին, վորը հանդիսանում է ամբողջ աշխարհի աշխատաւորների ու ճնշվածների հայրենիքը:

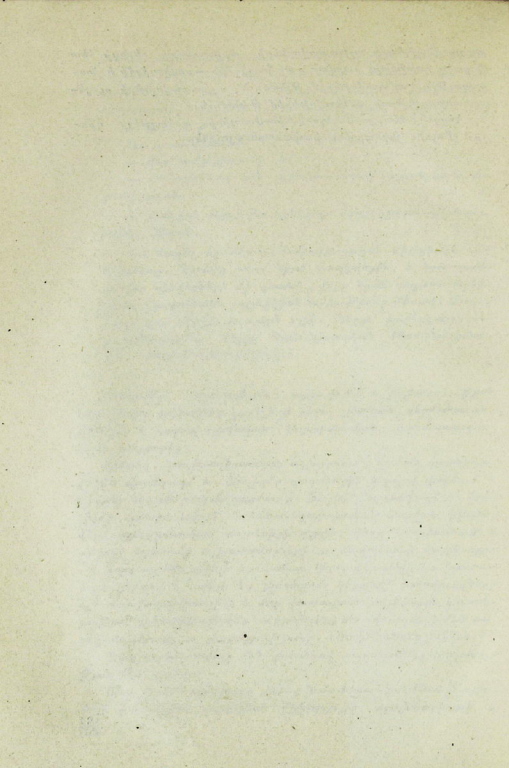
Ապա ուրեմն ամբելի ևս համառ կերպով, ամբելի ևս հաստատուն կերպով և ամբելի ևս յեռանդուն կերպով ժողովուրդներին մեծ առաջնորդ Ստալինի և մեր փառապանծ բոլշևիկյան կուսակցութեան ղեկավարութեամբ ամբաշնչե՛ք ժողովուրդների մեծ բարեկամութեանն ու յեղբայրութեանը: (Մափախարություններ):

Ապա ուրեմն ամբելի մեծ յեռանդով պաշտպանենք խաղաղութեան մեծ գործը:

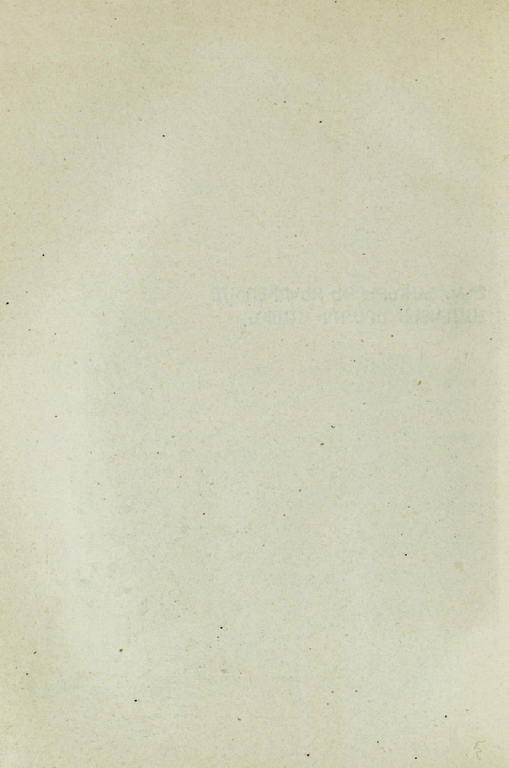
Ապա ուրեմն պատրաստ լինենք Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի փառապանծ շարքերում միջազգային պրոլետարիատի և

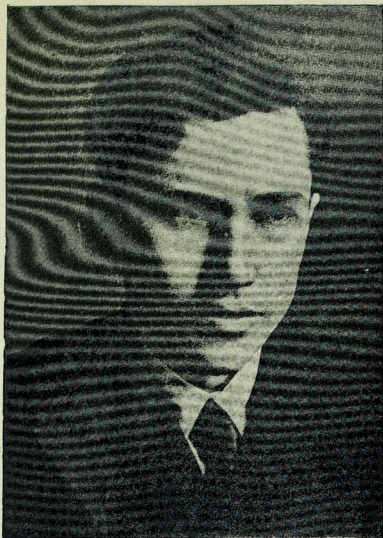
բոլոր յերկիրներէ աշխատավորներէ յերկտասարդ սերնդէ հետ
միատեղ ջախջախիչ հարկած տալ ֆաշիզմին — սոցիալիզմի և խա-
ղաղության ամենավտխերիմ թշնամուն, աշխատավորներէ ու յե-
րկտասարդության ամենավտխերիմ թշնամուն :

Կեցցե՛ք Մարքս-Ենգելս-Լենին-Ստալինի անհաղթելի դրո-
շը : (Բուռն, յերկարատև ծափահարութուններ) :

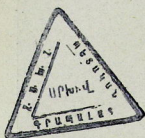

ԸՆԿ. ՖԱՅՆԲԵՐԳԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ
ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՇԽ. Լ. ՖԱՅՆՔԵՐԳ

Ընկերներ :

Լենինյան կոմյերթումիության նոր ծրագրի քննարկումն ու ընդունումը մեծ դեպք և մեր միության կյանքում : Առանց չափազանցելու կարելի չե՝ ասել, Վոր ՀամԼԿՅԵՄ նոր ծրագրի անհրաժեշտութիւնը վաղուց և արդեն հաստատացել :

ԻՆՉՈՒ ՅԵ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՀԱՄԼԿՅԵՄ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

Կոմյերթումիութիւնն իր դոյության առաջին խիստ որերից իր ամբողջ դործունեւության հիմքում դրեց կոմունիստական սկզբունքներ, վորոնք վորոշեցին նրա բնույթն իբրեւ յերիտասարդության կոմունիստական կազմակերպության : Այս հանդամանքն իր արտահայտութիւնը դասւ ԽԿՅԵՄ ծրագրի հիմնական թեզիսներում, վորոնք ընդունվեցին կոմյերթումիության Համառուսաստանյան I համագումարում, 1918 թ. :

Այս թեզիսներում ասված է .

«Միութիւնը համերաշխ և Ռուսաստանի կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության հետ : Միութիւնը նպատակ է դնում իրեն ստարածել կոմունիզմի դադարաւորները և բանիւր ու դուրանցի յերիտասարդությանը ներդրավել խորհրդային Ռուսաստանի սկիւղի շինարարության մեջ» :

Կոմյերթումիության մեջ յերբեք հարց չի բարձրացվել վորտիպեւո՞ւ մեր միության դործունեւության բովանդակութիւնը վորոշող այս հիմնական սկզբունքը : Փոփոխվել են և վորտիպեւո՞ւ են կոմյերթումիության աշխատանքի ձևերն ու մեթոդները : Սոցիալիստական շինարարության ամեն մի ետապում կոմյերթումիության առջև հարուցվել են նոր խնդիրքներ : Բայց միության հիմնական խնդիրը—անձնվեր պայքար կոմունիզմի դործի համար և

անող սերնդի դաստիարակութիւնն այս վոզով—յերբեք չի փոխ-
վել:

Կոմյերիտմիութեան իբրև կոմունիստական կազմակերպութեան
բնույթի հարցը լուծվել և դեռևս միութեան կազմակերպման
սկզբում, և այս մոռով մեր ծրագրի հիմնական սկզբունքները
մնում էին և մնում են անփոփոխ:

Կոմյերիտմիութեան հին ծրագրի փոփոխութեան անհրաժեշ-
տութիւնն ավելի պարզ պատկերացնելու համար հարկավոր և
դիմել այն դրութեանը, վորի մեջ ընդունվել և ծրագրելը:

Մեր հին ծրագիրն ընդունալած և ՌԿՅԵՄ Համառուսաստա-
նյան IV համագումարում, 1921 թ. հոկտեմբերին: Սա այն ժամա-
նակ էր, յերբ նոր տնտեսական քաղաքականութիւնն ընդամենը
կես տարվա դոյութիւնն ուներ: Յերկրի ժողովրդական տնտեսու-
թիւնը դեռևս չէր կազդուրվել իմպերիալիստական և քաղաքա-
ցիական պատերազմների տարիներին առաջացած քայքայման հե-
տևանքներից: Յերկրի տնտեսակարգը քնորոշվում էր մեծ խայ-
տաբղետութեամբ: Սոցիալիստական ձևափոխութիւնները չըջա-
պատված էին դոյողացիական մանր անհատական տնտեսութիւն-
ների մի ամբողջ ծովով: Գոյութիւնն ուներ ին և, առևտրի աշխու-
ժացման հետևանքով, վտրոշ չափով աճում էին մատնավոր կա-
պիտալիստական տարրերը. կուլակները դոյողում, մասնավոր
ձևափոխութիւնները քաղաքում:

Լենինյան «ո՛վ ում» հարցը, վոր կատարյալ վճռականու-
թեամբ դրված էր դարդացման ամբողջ բնթացքով, մի հարց էր
այն մասին, թե ո՛վ կհաղթի—ժողովրդական տնտեսութեան սո-
ցիալիստական տարրերը, թե՛ կապիտալիստական:

Նոր տնտեսական քաղաքականութիւնը հնարավորութիւն
տվեց կուսակցութեանն ու խորհրդային իշխանութեանը ձեռնար-
կելու ժողովրդական տնտեսութեան բարձրացմանը, ամրացնելու
բանվոր դասակարգի և աշխատավոր դոյողացիութեան դաշինքը
և հետագայում հարձակում ծախելու կապիտալիստական տար-
րերի վրա:

Ներքի առաջին տարիները մեծ դժվարութիւնների տարիներ
էին: Չնայած խորհրդային կառավարութեան և կոմունիստական
կուսակցութեան բոլոր ջանքերին, այն ժամանակ բանվոր յերի-
տատարութեան, ինչպես և բոլոր աշխատավորների տնտեսական
դրութիւնը դժվարին էր պատերազմի պատճառած մեծ ավերում-
ների հետևանքով: Ուստի այն ժամանակ աշխարհի հարցեր, ինչ-

պէս բանջոր յերիտասարդության տնտեսական շահերի պաշտպանությունը, ինչպէս անչափահասների աշխատանքի սոցիալիստական կադմակերպման համար պայքարելը, ամենից կենսական և հրատապ հարցերն էլին: Այս դրությունը, այն ժամանակվա պայմաններն անդրադարձան IV համագումարում ընդունված՝ կոմյերիտմիության ծրագրում: Այն ժամանակից միության ծրագիրը չի փոխվել, թեև 15 տարի յետ անցել արդեն և այդպիսի սրահանջը վաղուց հասունացել է:

Այժմ մենք ապրում ենք այնպիսի եպոխայում, յերբ տնտեսական ձևերի նախկին խախտարդնությունը չկա այլևս, յերբ

«սոցիալիստական տնտեսածէն անբաժան կերպով տիրող և միակ հրամայող ուժն և ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ» (Ստալին, Համկ(ը)կ կենտկոմի աշխատանքի մասին կուտակցության XVII համագումարին տրված ղեկուցումը, Լենինիցմի հարցերը, էջ 555, X հրատարակություն):

Մեր յերկրը դարձել և հզոր, ծաղկող պետություն՝ առաջավոր ինդուստրիայով և խոշոր կոբեկտիվ գյուղատնտեսությամբ: Իրականացված է մեծ Լենինի պատգամը՝ «նեպակամ Ռուսաստանը կդառնա սոցիալիստական Ռուսաստան»:

Սոցիալիզմը մեր յերկրում հաղթել և վերջնականապես և անդառնալիս է: Նեպակամ Ռուսաստանը դարձել է սոցիալիստական Ռուսաստան: ԽՍՀՄ ամբողջ ժողովրդական տնտեսությունը դարձել է սոցիալիստական: Հաջողությամբ և լուծված յերկրորդ հնգամյակի հիմնական խնդիրը՝ կապիտալիստական տարրերի և առհասարակ դասակարգերի վերացումը: Մենք ապրում և աշխատում ենք սոցիալիստական անդամակարգ հասարակության կառուցման պայմաններում, և արդեն պայմանները նախապատրաստվում են անդամակարգ հասարակության առաջին աստիճանից՝ սոցիալիզմից լիակատար կոմունիզմին անցնելու համար:

Պետք է ուղղակի ասել, վոր Լենինյան կոմյերիտմիությունը վաղուց արդեն չի ապրում իր հին ծրագրով, վորովհետև կյանքը շատ առաջ է գնացել ծրագրից և նա խիստ հնացել է:

Յեւ ինձ թույլ կտամ մեջ բերելու մի քանի որինակ, վորոնք ցույց են տալիս, թե վորքան հնացել է ՌԿՅԵՄ IV համագումարում ընդունված՝ միության ծրագիրը: 1921 թ. ընդունված՝ միության նախկին ծրագրում ասված էր.

«Ռուսաստանի խորհրդային իշխանության հիմնական խնդիրն է խորհրդային հանրապետության պետական ասպարատի կառուցումը, ամրացումն ու կատարելագործումը և սոցիալիստական տնտեսության կառուցումը: Ռուսաստանի պրոլետարիատը, Վորոշակի շրջանակներում թույլ տալով մասնավոր կապիտալիստական տնտեսությունների զարգացումը, պետք է առաջին հերթին ասպահովի խոշոր արդյունաբերության հաջող շինարարությունը, կարգի դնի հաշվառումն ու վերահսկողությունը մասնավոր ձեռնարկությունների նկատմամբ և բոլոր ուժերով աջակցի դյուդատնտեսության բարձրացմանն ու բարելավմանը»:

Այս խնդիրները լրիվ և ամբողջությամբ վերաբերում են անցյալին: Սոցիալիստական տնտեսությունը մեր յերկրում արդեն կառուցված է: Կապիտալիստական տարրերն ամբողջովին վերացված են: Բանվոր դասակարգը կոմունիստական կուսակցություն ղեկավարությամբ ստեղծել է սոցիալիստական խոշոր արդյունաբերություն: Յերկրի ինդուստրացման հաջող իրականացումը հնարավորություն տվեց վոչ միայն բարձրացնելու և բարելավելու դյուդատնտեսությունը, ինչպես դրված էր հին ծրագրում, այլև արմատապես վերակառուցելու նյն, դյուդացիական տնտեսությունների մասսան Վոխադրելու սոցիալիստական ուղու վրա:

Յեւ Վրամ, որինակ, կոմյերիտմիություն նախկին ծրագրում ասված էր.

«Մինչև այն ժամանակ, քանի դեռ Ռուսաստանի ժողովրդական տնտեսության մեջ ուժեղ կլինեն մասնավոր կապիտալիստական տարրերը, ՌԿՅԵՄ առջև խնդիր դրված էլինի պայքարել մասնավոր կապիտալի և մանր տնտեսատերերի, արհեստավորների ու տնայնագործների դեմ՝ պաշտպանելու և հսկելու համար անչափահասների աշխատանքը»:

Պարզ է, Վոր այժմ ծրագրի այս կետն էլ կրելի յն համարել մոռացություն արված, քանի Վոր կապիտալիստական տարրերը վերացված են և այլևս չկա մեկը, Վորի հանդեպ պաշտպանիկն աշխատավոր յերիտասարդության շահերը:

Պետական շինարարություն մեջ յերիտասարդության մասնակցելու մասին նախկին ծրագրում ասված էր.

«Ընտրական տարիքային ցենզն իջեցնելով մինչև 18 տարեկան հասակը, խորհրդային Սահմանադրությունը, ինչպես մի քանի բուրժուական դեմոկրատական սահմանադրություն աշխարհում, լիովին ապահովում է յերիտասարդ բանվորների ու գյուղացիների բոլոր քաղաքացիական իրավունքները, նրանց դարձնում է պոլիտարական պետության իրավազոր քաղաքացիներ: Պոլիտարական յերիտասարդության և նրա կազմակերպության՝ ՌԿՅՅՄ-ի խնդիրը հանդիսանում է բոլոր յերիտասարդ բանվորների ու գյուղացիների կողմից իրենց իրավունքների լիակատար ոգտագործման իրականացումը...»:

Նախկին Ծրագրի այս կետն էլ խիստ հնացել է, քանի մոր խորհրդային սխառնմի՝ յերիտասարդությանը տրամադրած ընտրական իրավունքները նա լիովին ոգտագործում է: Սա յերևում է թեկուզ խորհուրդների վերջին ընտրությունների տվյալներից, մորոնք վկայում են կոմյերիտականների և ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդության ակտիվ մասնակցության մասին խորհրդային պետության կառայարման գործում:

Այս որինակները բավական պարզորոշ վկայում են, մոր ՌԿՅՅՄ IV համագումարի ընդունած՝ միության Ծրագիրը խիստ հնացել է:

Բացի սրանից, կոմյերիտմիության հին Ծրագիրը պարունակում է խորապես սխալ, հակալենինյան այն պնդումը, թե Ռուսաստանը Պլարոդ և հանել սոցիալիզմին միայն համաշխարհային պոլիտարական հեղափոխության միջոցով»:

Ծրագրի այս կետը արմատապես սխալ է: Նրանում արտահայտություն են դտել տրոցկիստական հայացքները և կոմյերիտմիության Ծրագրի այն ժամանակվա կազմողներ Շաքլինի և ուրիշ անձերի տրամադրությունները, մորոնք հետագայում ոպողիցիայի մեջ եյին կուսակցության հանդեպ և նրանցից միքանիսը լիովին անցան կուսակցության թշնամիների բանակը: Այս մարդիկ մորձում եյին սխալ կողմնորոշել մեր յերիտասարդությանը, բայց, ինչպես ձեզ հայտնի յե, նրանք պարտություն կրեցին: Թեև նրանց հաջողել է այս նողկալի տեսությունը ներս խցկել կոմյերիտմիության Ծրագրի մեջ, բայց հայտնի յե բոլորին, մոր իրենց պրակտիկ աշխատանքում և հակահեղափոխական տրոցկիզմի դեմ հետագայում մղած դադափարային պայքարում մեր բան-

վորա-գլուղացիական յերիտասարդությունն ու լենինյան կոմյու-
րիտիությունն իր ամբողջությամբ ցույց տվին իրենց նվիրվա-
ծությունը մի յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակի հնարավորու-
թյան լենինյան-ստալինյան ուսմունքին:

Ահա թե ինչու յե մեզ հարկավոր ՀամԼԿՑՆՄ ներկա համա-
գումարում քննարկել և ընդունել միության նոր ծրագիրը:

Մեր նոր ծրագիրը վոչ միայն ըստ էության, այլև իր կա-
ռուցվածքով արմատապես տարբերվում է Յերիտասարդության
կոմունիստական Խնտեղնացիոնալի մյուս սեկցիաների ծրագրե-
րից: Նրանք, այս սեկցիաները, մշտական պայքարի մեջ դանդա-
լով բուրժուական կառավարությունների դեմ, պրոլետարական
հեղափոխության հաղթության համար պետք է իրենց ծրագրե-
րում շարադրեն այս պայքարի տակտիկան և քաղաքական ու
տնտեսական վորոշակի պահանջներ առաջադրեն աշխատավոր
յերիտասարդության անունից, յերիտասարդությանը համախմբե-
լով այս պահանջների շուրջը և նրան մոբիլիզացիայի յենթարկե-
լով բուրժուազիայի դեմ պայքարելու համար:

Ուրիշ բան է մեր ծրագիրը: Ջարգացնելով իր դրույթները
միության խնդիրների մասին, նա յենում է ԽՍՀՄ-ում սոցիա-
լիզմի հաղթանակից, այն բանից, վոր խորհրդային իշխանությու-
նը ներկայացնում է աշխատավոր ժողովրդի ամենալայն մասսա-
ների շահերը: Խորհրդային իշխանությունն զգալուն ու հոգա-
տար վերաբերմունք է ցույց տալիս յերիտասարդ սերնդին, պաշտ-
պանում է նրա աշխատանքն ու առողջությունը: Մեր յերկրում
չկան միմյանց հակադիր դասակարգեր, այնպես, ինչպես չկա
շահագործում, վորից պետք էր պաշտպանել աշխատավոր յերի-
տասարդությանը: Ուստի մենք ամենևին հարկ չենք դրում պայ-
քար մղելու յերիտասարդության շահերի պաշտպանության հա-
մար և մեր ծրագրում վորևե պահանջ առաջադրելու նրա իրա-
վունքների ու շահերի պաշտպանության վերաբերյալ:

Այս պատճառով մեր ծրագիրը միանգամայն ուրիշ բնույթ է
կրում. նա պետք է նշի կոմյերիտականների ու յերիտասարդու-
թյան պարտավորությունները Խորհրդային պետության ամրաց-
ման գործում. նա պետք է լայնորեն ծավալի յերիտասարդության
կրթության, ուսման ու դաստիարակության խնդիրը՝ լենինիզմի
վրդով:

Մենք կարիք չենք դրում բառիս տառացի իմաստով ինքներս

կաղմելու մեր ծրագիրը: Լենինյան կոմյերիտմիությունը հարկ չի դրում ինքը վորոնելու իր զարգացման ուղիները: Մեր ծրագիրը լրիվ ու ամբողջությամբ հիմնված է յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության Լենինի—Ստալինի ուսմունքի վրա: Լենինն ու Ստալինը մեզ նշել են այն ուղիները, վորոնցով պետք է ընթանա կոմյերիտմիությունը:

Լենինի ճառը կոմյերիտմիության III համագումարում, վորնա արտասանել է սրանից ավելի քան 15 տարի առաջ, ըստ երության կոմյերիտմիության ծրագիրն է, վորով կոմյերիտմիությունը ղեկավարվում է մինչև այս որերս և պիտի ղեկավարվի հետագայում:

Ընկեր Ստալինի ցուցումները, նրա ճառերը կոմյերիտմիության Համամիութենական V կոնֆերենցիայում, Համամիութենական VIII համագումարում, նրա բնորոշումը կոմյերիտմիության դերի վերաբերյալ պրոլետարիատի դեկտատուրայի սխտեմում, վոր նա ասել է «Լենինիզմի հարցերը» աշխատության մեջ, նրա պատասխանները «Комсомольская Правда»-յի խմբագրության 1925 թ. տված հարցերին, նրա վողջունները կոմյերիտմիությանը՝ վերջինիս 10-ամյա և 15-ամյա հոբելյանների առնչությամբ, վերջապես, նրա վերջին ցուցումները կոմյերիտմիության աշխատանքի վերակառուցման մասին, նրա դիտողությունները կոմյերիտմիության ծրագիրն ու կանոնադրությունը կաղմելու առնչությամբ ասվիս են Լենինյան կոմյերիտմիության դործունեության իսկամբան ծրագիրը:

Մեր խնդիրը դիլավորապես այն էր, վորպեսզի կարողանայինք այս բոլորից, յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության Լենինի—Ստալինի ամբողջ ուսմունքից ճիշտ յեղրակացություններ անել և նշել պրակտիկ խնդիրներ մեր ամբողջ աշխատանքի համար:

ՀԱՄԼԿՅԵՄ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԴԵՐՆ ՈՒ ԲՆՈՒՅԹԸ

Ընկերներ՝, ի՞նչպես է դնում մեր նոր ծրագիրը կոմյերիտմիության դերի, նշանակության ու բնույթի հարցը: Սա մեկն է այն առավել կարևոր հարցերից, վոր հարկավոր է պարզաբանել յերիտասարդությանը նոր ծրագիրն ընդունելու առնչությամբ: Հայտնի յե, վոր մեր միության կազմակերպիչը յեղել է կոմուն-

ներստական կուսակցութիւնը: Կուսակցութիւնն է կոմյերիտմիութիւնն ստեղծողը, քանի վոր կուսակցութիւնը դառնում եր, վոր ամբողջ յերիտասարդութեանը հանուն սոցիալիզմի հաղթանակի պայքարելու գործին ներդրամելու համար անհրաժեշտ է ունենալ յերիտասարդական մասսայական կազմակերպութիւն՝ կառուցված ինքնագործունեյութեան հիման վրա, ամուր շարկապլած կուսակցութեան հետ, ընդունակ ոգնելու կուսակցութեանը՝ յերիտասարդութեանը դաստիարակելու կոմունիզմի վոգով:

Կուսակցութեան VIII համագումարը, վոր տեղի ունեցավ 1919 թ., քննեց կոմունիստական յերիտասարդական միութեան հարցը և վորոշում ընդունեց, վորի մեջ ասված է.

«Յերիտասարդութեան մեջ կոմունիստական աշխատանքը հաջող կարող է ընթանալ միայն ինքնուրույն կազմակերպութիւնների միջոցով, վորոնք ընթանում են կոմունիզմի դրոշի տակ, վորոնց մեջ յերիտասարդութիւնը կարողանար ցուցաբերել առաւելագույն ինքնագործունեյութիւն, վորն անպայման անհրաժեշտ է նրա կոմունիստական դաստիարակութեան համար: Այսպիսի կազմակերպութիւնն է հանդիսանում Ռուսաստանի կոմունիստական յերիտասարդական միութիւնը, վոր հսկայական աշխատանք է կատարում յերիտասարդութեան կազմակերպման ու կոմունիստական դաստիարակութեան գործում, վորը կոչ է անում պրոլետարական յերիտասարդութեանը դեպի կոմունիստական հասարակութեան անմիջական կառուցում և դեպի Խորհրդային հանրապետութեան պաշտպանութիւն»:(«ВКП(б) в резолюциях», ч. I, стр. 319—320, Партиздат, 1936 г.):

Հետևաբար, կոմունիստական յերիտասարդական միութիւնը, վորի մեջ մենք աշխատում ենք ձեզ հետ միասին, ստեղծվել է կուսակցութեան կողմից իբրև բանվորա-դուրդացիական յերիտասարդութեան մասսայական կազմակերպութիւն, իբրև մի կազմակերպութիւն, վոր վրջված է կուսակցութեան համար թեթևացնելու յերիտասարդութեան կոմունիստական դաստիարակութիւնը և ղեկընդնարկելու պատրաստելու կուսակցութեան համար և բանվոր դասակարգի բոլոր մասսայական կազմակերպութիւնների համար: Կուսակցութիւնը յերեքէ չի փոխել այս հիմնական հայացքը կոմյերիտմիութեան վերաբերմամբ՝ իբրև յերիտասարդութեան մաս-

առյուծական անկուսակցական կադմաքերպուլթյան, վոր հարում ե Համկ(բ)կ-ին, աշխատում ե ինքնադործունեյության հիման վրա ե նպատակ ունի յերկտասարգությանը դաստիարակել կոմունիզմի վոգով:

Այս առնչությամբ կոմյերիտմիության Կենտրոնական կոմիտեն ընկեր Ստալինի առաջարկությամբ ծրագրի նոր նախագծում տվեց Լենինյան կոմյերիտմիության դերի ու բնույթի հետևյալ բնորոշումը.

«Համամիութենական Լենինյան կոմունիստական յերկտասարգական միությունը հանդիսանում ե Համկ(բ)կ-ին հարող մասսայական անկուսակցական կադմաքերպուլթյուն, իր շարքերում միացնում ե քաղաքի ու գյուղի առաջավոր, քաղաքականապես զրադեստ աշխատավոր յերկտասարգության լայն խավերին: ՀամկԿՅԵՄ-ի խնդիրն ե ոգնել կոմունիստական (բուլլետիներին) կուսակցությանը՝ յերկտասարգությանն ու յերկխաներին կոմունիզմի վոգով դաստիարակելու գործում: ՀամկԿՅԵՄ, համակրելով Համկ(բ)կ ծրագրին, ոգնում ե բուլլետիներին կուսակցությանն ու խորհրդային կառավարությանը կատարելու պատմական մեծ խնդիրը—կոմունիստական հասարակության կառուցումը:

ՀամկԿՅԵՄ հանդիսանում ե Համկ(բ)կ ոգնականն ու նրա ուղեկցի:

Այս հարցադրումը, վոր բղխում ե կուսակցության բոլոր վորոշումներից յերկտասարգական միության բնույթի հարցի վերաբերյալ, Լենինի և Ստալինի ցուցումներից, բացարձակապես պարզ պիտի լինի:

Իայց և այնպես պետք ե խոստովանել, վոր կոմյերիտականների և նույնիսկ կոմյերիտմիության ղեկավար աշխատողների մեջ զեռես հանդիպում ե միության դերի ու նշանակության չըմբռնում:

Հենց կոմյերիտմիության ծրագրի նախագծի քննարկումը, վոր տեղի ունեցավ համագումարի նախորդակին, վորոշ ընկերների մեջ ի հայտ բերեց այնպիսի տրամադրություններ, վորոնք վկայում են յերկտասարգական միության դերն ու խնդիրները չըմբռնելու մասին, և այս առնչությամբ ցույց տվեց, վոր անհրաժեշտ ե խնամքով պարզաբանել նոր ծրագրի գլխավոր կետերը:

Ահա վասիկ, որիննակ, խարկովից մի կոմյերիտական իր նա-
մակում ծրագրի նախագծի առթիվ գրում ե հետևյալը.

«Միության ծրագրի նախագծում ասված ե, վոր Համ-
ԼԿՅԵՄ համակրում ե կուսակցության ծրագրին: Յես ար-
մատապես սխալ եմ համարում այսպիսի ձևակերպումը: Ձե՞
վոր կոմյերիտմիությունը վոչ միայն համակրում ե Համ-
Կ(բ)Կ-ին, այլև նրա ղեկավարությամբ պայքարում ե նոր, սո-
ցիալիստական հասարակության համար, ակտիվ կերպով ոգ-
նում ե կուսակցությանն իրականացնելու նրա գլխավոր
գեծը:

Ըստիս պետք ե ասել. «Կոմյերիտմիությունը համամիտ
ե կուսակցության ծրագրին, ընդունում ե այն, պայքարում
ե նրա իրականացման համար»:

Կամ թե չե, այնուհետև, այս նույն առիթով մի խումբ կոմ-
յերիտական աշխատողներ Նովոսիբիրսկից գրում են.

«Խ՞նչ ե կոմյերիտմիությունը: Մեզ թվում ե, վոր այս
հարցին ծրագրում հարկավոր ե պատասխանել այսպես. «Հա-
մամիտեմանական Լենինյան յերիտասարդական միությունը
մասնաշաղկապ հասարակական-քաղաքական, վոչ-կուսակցական
կազմակերպություն ե, վոր անմիջականորեն հարում ե Համ-
Կ(բ)Կ-ին»:

Ծրագրի նախագծում ասված ե. «Համակրելով ՀամԿ(բ)Կ
ծրագրին, ՀամԼԿՅԵՄ ոգնում ե բոլրակիների կուսակցու-
թյանն ու խորհրդային կառավարությանը»: Ձախաղանց պատ-
սիվ չե՞ արդյոք այս ձևակերպումը: Մենք առաջարկում ենք
գրել այսպես. «Ընդունելով ՀամԿ(բ)Կ ծրագիրը, ՀամԼԿՅԵՄ
հանդիսանում ե կուսակցության և խորհրդային կառավարու-
թյան առաջավոր ոգնականը»:

Այս որինակաները վկայում են, վոր վորոչ ընկերներ վորձում
են ըստ ելության կոմյերիտմիությունը նույնացնել կուսակցու-
թյան հետ, չըմբռնելով այն երական տարբերությունը, վոր կա
մի կողմից կուսակցության միջև, վորը ղեկավար ուժ ե, պրոլե-
տարիատի ավանգարդը, և մյուս կողմից կոմյերիտմիության,
վորը հանդիսանում ե կուսակցության ղեկավարությամբ աշխա-
տող մասնաշաղկապ կազմակերպություններից մեկը:

Ընկեր Ստալինն իր «Լենինի գծի հարցերի շուրջը» աշխատության մեջ կուսակցության մասին դրոժեմ է հետևյալը.

«Կուսակցության ուժն այն է, վոր նա իր մեջն է առնում պրոլետարիատի բոլոր լավագույն մարդկանց՝ նրա բոլոր մասսայական կազմակերպություններից: Նրա դերն այն է, վոր Միավորի պրոլետարիատի առանց բացառության բոլոր մասսայական կազմակերպությունների աշխատանքը և ռեզիլ նրանց դործողությունները դեպի մի նպատակ, դեպի պրոլետարիատի ազատադրման նպատակը...

Կուսակցությունը հիմնական ղեկավար ուժն է պրոլետարիատի ղեկավարության սխառնում:

«Կուսակցությունը պրոլետարիատի ղեկավարության միավորման բարձրագույն ձևն է» (Լենին)» (Ստալին, «Լենինի գծի հարցերը», հայ. եջ 150—151):

Իսկ ի՞նչ է յերիտասարդական միությունը:

Ընկեր Ստալինն այս հարցին պատասխանում է միտնդամայն պարզ և վորոշակի, ասելով, վոր յերիտասարդական միությունը

«Դա բանվորական և գյուղացիական յերիտասարդության մասսայական կազմակերպությունն է, վոր — կուսակցական, բայց կուսակցությանը հարող կազմակերպություն: Նրա խնդիրն է՝ ողնել կուսակցությանը յերիտասարդ սերունդը սոցիալիզմի վաղով դաստիարակելու դործում: Նա յերիտասարդ ղեկավարներ է տալիս պրոլետարիատի մնացած բոլոր մասսայական կազմակերպություններին՝ կառավարման բոլոր ճյուղերի համար: Յերիտասարդության միությունն առանձին նշանակություն ձեռք բերեց պրոլետարիատի ղեկավարության ամրապնդվելուց հետո, պրոլետարիատի լայն կուլտուրական ու դաստիարակչական աշխատանքի ժամանակաշրջանում» (Ստալին, «Լենինի գծի հարցերը», հայ. եջ 150):

Կարծե՞մ պարզ է, ընկերներ: Կուսակցության և կոմյերիտ-միության միջև տարբերությունը շատ եյական է, և այն չնկատելը շատ դժվար է: Այն չնկատել կարող են միայն մարդիկ, վորոնք չեն ըմբռնում կուսակցության և կոմյերիտ-միության կառուցման բուն հիմքերը: Յեվ հենց այն պատճառով, վոր մի քանի ընկերներ սխալ են պատկերացնում

Յերիտասարդական միության խնդիրները, կոմյերիտմիությունը նույնացնելով կուսակցության հետ, — նրանք հանդամ են սխալ յեղրակացությունների և առաջարկում են խոսել վոչ թե այն մասին, վոր ՀամԼԿՅԵՄ համակրում է ՀամԿ(բ)Կ ծրագրին, այլ այն մասին, վոր նա ընդունում է կուսակցության ծրագիրը։ Հենց այս պատճառով էլ նրանք ամեն կերպ ջանում են չըրջանցել կոմյերիտմիության, իբրև անկուսակցական կազմակերպության, բնորոշումը, սխալ կերպով կարծելով, թե այդ նվաստացնում է կոմյերիտմիության դերը։

Իրականում այս բոլորն անխտիր անհեթեթություն է։ Համարելել ՀամԿ(բ)Կ ծրագրին, չի նշանակում պասսիվ վերաբերմունք ցույց տալ նրան։ Սա նշանակում է ռզնել կուսակցության իրականացնելու նրա ծրագիրը։ Կոմյերիտմիությունն այս տարիներին հսկայական աշխատանք է կատարել, ողնելով կուսակցությանը սոցիալիզմ կառուցելու։ Նա մասնակցել է նոր ֆարրիկանների ու դործարանների, խորհտեսությունների ու կոտեսությունների շինարարության ու յուրացմանը։ Սա ակտիվ պայքար է յեղել սոցիալիզմի համար, վորը ծառայել է իբրև լուրջ դպրոց կազմակերպիչների, մասնագետների ու աշխատողների բաղմաթիվ կադրեր պատրաստելու համար ԽՍՀՄ տնտեսական և կուլտուրական շինարարության բոլոր ճյուղերում։

Իսկ վո՞րտեղից են վերցրել իմ մեջբերած նամակի հեղինակները, վոր ողնել բոլշևիկների կուսակցությանն ու խորհրդային կառավարությանը կոմունիզմ կառուցելու, նշանակում է պասսիվ վերաբերմունք ցույց տալ կուսակցության ծրագրին։

Նման տրամադրությունները վկայում են «ամեն ինչով կուսակցությանը նման լինելու» կեղծ ձգտման մասին, և այս աորնչությունմբ այն բանը չըմրոնելու մասին, վոր կոմյերիտմիության գոյության լմաստն է ողնել կուսակցությանն՝ աշխատավոր յերիտասարդության ամենաաշխատակերին դաստիարակելու կոմունիզմի վողով։

Ընկեր Կոսարեվն իր ղեկուցման մեջ միանգամայն իրավացիորեն ասաց, վոր մեզ վոչ մի յերկրորդ կուսակցություն պետք չէ։ Մեզ մոտ կա մի կուսակցություն՝ լենինյան բոլշևիկյան կուսակցությունը, վորի ղեկավարությամբ մենք աշխատում ենք և վորը բանվոր դասակարգի պայքարի միակ ղեկավարն է մեր յերկրում։ Իսկ նման տրամադրությունները վկայում են այս հարցին սխալ

մոտեցում ունենալու մասին: Չե՞ վոր ժամանակին վոչ այլ վոք, քան Տրոցկին եր, վոր դեմադոգիկ կերպով ջանում եր յերիտասարդության մեջ արմատացնել յերկրորդ կուսակցություն ստեղծելու անհրաժեշտության հակալենինյան, հակաբոլշևիկյան միտքը, այն միտքը, վոր մեր յերիտասարդությունն համադարձի ավանդարդն ե՞ և պետք ե համալնի դեկավար դեր կատարելու քանսվորական շարժման մեջ:

Գործնականում կուսակցության և կոմյերիտմիության տարբերության չլմբոնումը հանգում եր այն բանին, վոր յերբեմն կոմյերիտմիության մեջ մտնողներին առաջադրվում եյին նույնպիսի պահանջներ, ինչ առաջադրվում են Համկ(բ)ի շարքերն ընդունվողներին, իսկ այդ հանգամանքը հանգում եր կոմյերիտմիության՝ իբրև մասսայական դաստիարակչական կադմակերպության դերի թուլացման: Մարդիկ դատում եյին այսպես. «Բանի վոր մենք կոմյերիտականներին առաջադրում ենք այնպիսի պահանջներ, ինչ և կուսակցության անդամներին, ապա մենք ինչո՞ւ քարշ դանք և աշխատենք նրանց դաստիարակման վրա, ով դեռևս չի համապատասխանում այս պահանջներին: Նրանց պարզապես չպետք ե ընդունել միության մեջ»:

Յես պետք ե ձեզ ասեմ, վոր մեր ծրագրի սկզբնական նախագծում կային մի շարք կետեր, վորոնք բազմաթիվ պահանջներ եյին սրբուռնակում կոմյերիտականներին:

Ընկեր Ստալինը միանգամայն իրավացիորեն ասաց մեզ, վոր այս սխալ ե: Նա մեզ ասաց. յերբ նայում ես ձեր ծրագրին և այն բոլորին, ինչ դուք պահանջում եք կոմյերիտմիության շարքերը մտնող յերիտասարդությունից, ապա տարակուսում ես, թե վորն ե կոմյերիտմիության մեջ մտնողներին առաջադրվող պահանջների տարբերությունն այն պահանջներից, վոր առաջադրվում են կուսակցության մեջ մտնողներին: Չե՞ վոր դուք կոչված եք դաստիարակելու մեր աշխատավոր յերիտասարդությանը:

Յեվ այստեղ ընկեր Ստալինը հիմնավորապես ուղղեց մեզ, պարզաբանեց, վոր կոմյերիտմիության խնդիրը պետք ե լինի դաստիարակել մարդկանց, համբերատար կերպով, մանրամասն, հիմնավորապես պարզաբանել յերիտասարդությանն այն ամենը, ինչ նա չի ըմբռնում: Նա ուղղակի այսպես ել նշեց, վոր կոմյերիտմիությունը պրոպագանդիստական կադմակերպություն ե, մի կադմակերպություն, վորն իբր ամբողջ աշխատանքով մարքսիստա-

կան—լինին յան ուսմունքի պրոպագանդ և մղում, վորը պարզաբանում և յերիտասարդությանը նրա համար մուծ հարցերը, ոգնում և նրան դաստիարակվելու կոմունիզմի վողով: Ե՛լ ավելի համբարատար, ե՛լ ավելի համառ աշխատանք ամեն մի յերիտասարդի դաստիարակման վրա, — ահա թե ինչ և պահանջում մեղնից ընկեր Ստալինը:

Ահա թե ինչու մենք հարկ դրացինք մեր ծրագրից հանել բոլոր այն կետերը, վորոնք բարձր պահանջներ եյին պարունակում կոմյերիտականներին: Այդ բոլորի փոխարեն մենք նշեցինք, թե ինչ վողով պետք և աշխատանք կատարել կոմյերիտիստիկայան մեջ, վորպեսզի կոմյերիտականներին ու կոմյերիտուէլիներին դաստիարակենք կոմունիզմի վողով:

Այս առնչությամբ կոմյերիտիստիկայան ծրագրիցը նոր ձևով և ոգնում կոմյերիտիստիկայան կազմի և յերիտասարդության դանազան խավերին վերաբերվելու հարցը:

Յեթե կուսակցության և կոմյերիտիստիկայան փոխհարաբերությունների հարցի մեջ ծրագրի տված ձևակերպումը ակդրունքորեն վող մի նոր բան չի մտցնում, այլ միայն, հետևելով ընկեր Ստալինի ցուցումներին, դարգացնում և այն դրուլթները, վոր ընդունել և կուսակցությունը դեռևս շատ տարիներ առաջ, ապա յերիտասարդության դանազան խավերին վերաբերվելու հարցը ծրագրին այլ կերպ և ոգնում:

Հին ծրագրում կոմյերիտիստիկայան սոցիալական կազմի հարցը բնորոշված եր այսպես.

«Համապրոլետարական շարժման մի մասը լինելով, ՌԿՅԵՄ իր առաջադրություններով ու աշխատանքով դասակարգային, պրոլետարական կազմակերպություն և: Նրա հիմնական և ղեկավար կորիզը բանվոր յերիտասարդությունն և:

ՌԿՅԵՄ իր շարժերն և ներգրավում բանվոր յերիտասարդության լայն մասսաներին և ընդունում և քաղաքային մասը բուրժուազիայի միջավայրից յեկած առաձին անձերի, վորոնք ապացուցել են իրենց նվիրվածությունը պրոլետարիատին: Գյուղում ՌԿՅԵՄ հենվում և դյուղացիական ամենաաչքավոր և բարոյակ յերիտասարդության վրա, իր շարժերն ընդունելով նաև միջակ յերիտասարդության՝ կոմունիզմի կողմն անցնող լավագույն տարրերին»:

Իր ժամանակի համար այս ձևակերպումը ճիշտ եր:

Բանիլոր յերիտասարդութունն անցյալում իր դրության պատճառով, իհարկե, յերիտասարդության միակ խումբն եր, վոր կարող եր Կապահովել պրոլետարական ղեկավարութիւնը կոմյերիտմիութեան մեջ: Այս իմաստով մեր յերկրի բանվոր յերիտասարդութիւնը հիրավի պատմական դեր խաղաց: Բանիլոր յերիտասարդութեան ներկայացուցիչները, ղեկավար դիրքեր դրավելով կոմյերիտմիութեան մեջ, հիմնական ղեկավար կորիզ կազմելով միութեան մեջ, կուսակցութեան ղեկավարութեամբ նրա համար Կապահովեցին ճիշտ զարգացում և աճում: Չկա մեր յերկրում մի վորեւե բնազավառ, վորտեղ չաշխատեյին, կատարելով կոմունիստական կուսակցութեան ամենապատասխանատու առաջադրութիւնները, Լենինգրադի, Ուրալի, Մոսկւայի, Ուրալի և պրոլետարական այլ կենտրոնների բանվոր յերիտասարդութեան ներկայացուցիչները: Չապահովելով բանվոր յերիտասարդութեան ղեկավար Կողբցութիւնը, մենք վոչինչ չեյինք կարող անել թե՛ դյուղացիական յերիտասարդութեան դաստիարակման և թե՛ աշխատավոր յերիտասարդութեան այլ խմբերի դաստիարակման բնազավառում:

Գլուղում կոմյերիտմիութիւնը պետք ե հենվեր ամենաչքավոր դյուղացիութեան և բատրակ յերիտասարդութեան վրա և իր շարքերն ընդուներ միայն լավագոյն միջակ յերիտասարդութեանը, քանի վոր մեր շինարարութիւնն ընթանում եր կուլակութեան հետ ամենակատաղի բաղխումների պայմաններում, քանի վոր բատրակ և ամենաչքավոր դյուղացիական յերիտասարդութիւնը միայն կարող եր կոմյերիտմիութեան համար ծառայել իրբ ամուր հենարան:

Իսկ այժմ շատ բան ե փոխվել: Սոցիալիզմի հաղթանակն այս րոլոր հարցերը նոր ձևով ե դնում:

Ամենից առաջ չկա և դյուլութիւն չունի վոչ մի ամենաչքավոր դյուղացիական յերիտասարդութիւն, չկան նաև միջակներ, — առ փոխարեն մենք ունենք կոլտնտեսական դյուղացիական յերիտասարդութիւն՝ համալիւրջ կոլտնտեսութիւններում սոցիալիստական արտադրութեամբ, և դյուղատնտեսական յերիտասարդ բանվորներ, վորոնք աշխատում են խորհտնտեսութիւններում:

Փոխփոխվել և նաև ծառայող յերիտասարդութեան դեմքը: Նրա

հիմնական կադրերը ներկայումս գլխավորապես կազմված են բանվորների, գյուղացիների, մասնագետների, Կարմիր բանակի հրամանատարների ղավակներից։ Փոփոխվել են նաև յերիտասարդ լինտելիգենցիայի կազմը․ ինժեներները, տեխնիկները, բժշկիները, մանկավարժները, գյուղատնտեսները—այս բոլորն իրենց գգավի մասով սերվում են պրոլետարական միջավայրից, աշխատավոր գյուղացիության միջավայրից, մարդիկ, վորոնք իրենց ամբողջ կյանքով անխզելի կապված են սոցիալիստական շինարարության հետ, մարդիկ, վորոնց աճեցրել են կոմյերիտմիությունն ու խորհրդային իշխանությունը։ Մենք կարո՞ղ ենք արդյոք պահպանել մեր հին վերաբերմունքը դեպի աշխատավոր գյուղացիության տարբեր խավերը։ Իհարկե, վոչ։ Փոփոխված պայմանները պահանջում են այլ մոտեցում դեպի գործը, այլ վերաբերմունք դեպի յերիտասարդության տարբեր խավերը։

Մենք այժմ լիակատար իրավունքով գործ ենք ածում «խորհրդային ժողովուրդ» արտահայտությունը, վորովհետև դասակարգային սահմաններն ու տարբերությունները վերանում են մեր յերկրում և մեր հասարակությունը կազմված է քաղաքի ու գյուղի ազատ աշխատավորներից։ Այս առթիվ Ռոյ Հոուարդի հետ ունեցած հայտնի զրույցի մեջ ընկեր Ստալինն ասաց հետևյալը․

«Մեզ մոտ չկան միմյանց հակադրվող կուսակցություններ, ճիշտ այնպես, ինչպես մեզ մոտ չկան միմյանց հակադիր կապիտալիստների դասակարգ և կապիտալիստներից շահագործվող բանվորների դասակարգ։ Մեր հասարակությունը բացառապես կազմված է քաղաքի ու գյուղի ազատ աշխատավորներից՝ բանվորներից, գյուղացիներից, լինտելիգենցիայից»։

Առաջ կոմյերիտմիությունն իր կազմով բանվորա-գյուղացիական կազմակերպություն եր։ Նրա շարքերում միավորված եր առաջավոր յերիտասարդությունը, վոր պատկանում եր յերկու տարբեր դասակարգերի՝ պրոլետարիատի դասակարգին և ուրիշի աշխատանքը չհահագործող աշխատավոր գյուղացիների դասակարգին։ Հենց այս է պատճառը, վոր Միության մեջ այնպիսի արությանմբ եր դրված պրոլետարական կորիզի և պրոլետարական դեկավարության հարցը։

Այժմ կոմյերիտմիության մեջ միավորվում է խոյհրդային ժողովրդի յերիտասարդ սերնդի առաջավոր մասը։

Ահա թե ինչու մենք ծրագրում դրում ենք, ինչպես մեզ սո-
վորեցնում ե ընկեր Ստալինը, վոր կոմյերիտմիությունը քաղա-
քի և դյուղի խորհրդային առաջավոր յերիտասարդության կաղ-
մակերպությունն ե, վոր կոմյերիտմիության խնդիրների մեջ ե
մտնում բանվոր, դյուղացի, ծառայող յերիտասարդության և յե-
րիտասարդ ինտելիգենցիայի քաղաքական դաստիարակության աշ-
խատանքը:

Խորհրդային իշխանության և բոլշևիկների կոմունիստական
կուսակցության համար այս պայմաններում համասարապես վա-
րեօր և կոմունիզմի վոգոլմ դաստիարակել թե՛ յերիտասարդ բան-
վորներին, թե՛ յերիտասարդ կոլտնտեսականին, թե՛ յերիտասարդ
ծառայողին և թե՛ յերիտասարդ ինտելիգենտին: Յերիտասարդու-
թյան այս բոլոր յենթախավերը սոցիալիստական հասարակության
կադրերն են, վորոնք մասնակցում են կոմունիստական հասարա-
կության ստեղծման մեծագույն գործին:

Կոմյերիտմիությունն անկուսակցական կաղմակերպություն ե,
մասսայական, դաստիարակչական կաղմակերպություն, վոր միա-
վորում ե քաղաքի և դյուղի աշխատավոր յերիտասարդությանը,
բայց կոմյերիտմիությունը սրա հետ միասին կոմունիստական
կաղմակերպություն ե, քանի վոր նրա նպատակն ե յերիտասար-
դությանը դաստիարակել կոմունիզմի վոգոլմ, քանի վոր նա հա-
մակրում ե կոմունիստական կուսակցությանը, ոգնում ե խոր-
հրդային կառավարությանն ու կոմունիստական կուսակցությա-
նը կոմունիստական հաժարակություն կառուցելու: Կոմունիստա-
կան յերիտասարդական միությունն իր ամբողջ աշխատանքը կա-
տարում ե կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ընկեր Ստալինը «Կոմյերիտմիության խնդիրների մասին»
հոդվածում ասել ե.

«Ապահովել յերիտասարդության վտանգությունը դեպի
մեր կուսակցությունը, ապահովել մեր կուսակցության ղե-
կավարությունը կոմյերիտմիության մեջ—այս ե խնդիրը:
Կոմյերիտականը պետք ե հիշի, վոր կուսակցության ղեկա-
վարության ապահովումն ամենադժարվորն ու ամենակարևորն
ե կոմյերիտմիության ամբողջ աշխատանքում: Կոմյերիտա-
կանը պետք ե հիշի, վոր առանց այսպիսի ղեկավարության
կոմյերիտմիությունը չի վարող կատարել իր հիմնական
խնդիրը—բանվորա-դյուղացիական յերիտասարդության դաս-

տիարակումը պրոլետարիատի դիկտատուրայի և կոմունիզմի վոգուվ» (Տես «Լենինը և Ստալինը յերիտասարդության մասին», եջ 179, 1936 թ.) :

Կոմյերիտմիությունը յերեք չի ունեցել կուսակցության դժից տարբերվող իր հատուկ քաղաքական դիժը և չի կարող ունենալ : Միայն լենինիզմի թշնամիները՝ տրոցկիստները, զինովյեւ վականներն եյին ջանում իրենց նպատակների համար կոմյերիտմիությունը հակադրել կուսակցությանը, մի ամբողջ շարք կոմյերիտական աշխատողներին այն միտքը պատվաստել, թե իբր կոմյերիտմիության մեջ կարող և թույլատրելի լինել իր հատուկ վորեւ քաղաքական դիժը :

Կոմունիստական յերիտասարդական միությունը միշտ ել վճռական պայքար ե մղել կուսակցության թշնամիների, լենինիզմի թշնամիների դեմ : Ու այսուհետեւ ել կոմյերիտմիությունն իր պարտականությունն ե համարում ամենավճռական ու համառ պայքար մղել լենինիզմի թշնամիների, կոմունիստական կուսակցության թշնամիների փորձերի դեմ՝ ներս խցկելու իրենց հայաքները, ապականելու մեր դորժը : Լենինիզմից ամեն մի շեղում կոմյերիտմիության մեջ կհանդիպի ամենադաժան հակահարվաժի :

Լենինյան կոմյերիտմիության՝ իբրեւ մասսայական կազմավերպության խնդիրն ե աշխատավոր յերիտասարդությանն ու յերեխաներին համախմբել կոմունիստական կուսակցության շուրջը, յերիտասարդությանը սովորեցնել ամենախոր հարգանք ունենալ դեպի խորհրդային իշխանությունը, պարզաբանել յերիտասարդությանը, վոր այն ամենը, վորից նա այժմ ոգտովում ե կյանքում, արդյունք ե Հոկտեմբերյան սոցիալիստական Մեծ Հեղափոխության, արդյունք ե խորհրդային իշխանության կատարած ամենահսկայական աշխատանքի :

Կոմյերիտմիությունն աշխատավոր յերիտասարդությանը համախմբում ե խորհրդային իշխանության շուրջը, ողնում ե կուսակցությանը կոմունիստական հասարակություն կառուցելու : Խորհրդային մեծ Միության մեր յերիտասարդությունն իր ամբողջ բախտը լիովին ու ամբողջությամբ կապում ե պրոլետարական մեծ դորժի բախտին, կոմունիստական կուսակցության բախտին, կոմունիզմի կառուցման դորժի համար մղվող ամբողջ պայքարին : Այս բանում յերիտասարդությունը հետեւում ե Լենինի

մեծ պատգամներին: Լենինը՝ հանդես գալով ՌԿՅԵՄ Համառու-
տաստանյան III համագումարում, ասաց.

«Այն սերունդը, վորի ներկայացուցիչներն այժմ մոտ 50 տարեկան են, չի կարող հույս ունենալ, վոր կտեսնի կոմունիստական Հասարակությունը: Մինչև այդ ժամանակ այս սերունդը կմահանա:

Իսկ այն սերունդը, վորն այժմ 15 տարեկան է, նա թե՛ կտեսնի կոմունիստական Հասարակությունը և թե՛ ինքը վկաուցի այս Հասարակությունը:

Յեւ չնայած և իմանա, վոր իր կյանքի ամբողջ խնդիրն է այս Հասարակության կառուցումը» (Լենին, XXX հ., էջ 416—417):

Ընկերներ՛ր, յետ պետք է ասեմ, վոր կոմյերիտմիության ծրագրի գլխավոր իմաստը, այն ծրագրի, վոր մենք պետք է ընդունենք, կարելի չեր մի քանի խոսքով ձևակերպել առաջառ. խորհրդային ժողովրդի յերիտասարդ սերնդի՝ Լենինյան կոմյերիտմիության զեկալարությամբ միավորված յերիտասարդության ամբողջ կյանքի խնդիրն է՝ աչքաբերել կոմունիստական Հասարակության կառուցման համար:

ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրի ու կանոնադրության նախագծերի առթիվ ընկեր Ստալինի արած ուղղումներն ու դիտողությունները հանդիսանում են նրա այն ցուցումների զարգացումը միության աշխատանքի վերակառուցման մասին, վոր նա արել է ընկեր Կոռոտարովի և կոմյերիտմիության ուրիշ աշխատողների հետ ունեցած հայտնի զրուցում մի տարի առաջ:

Այս ուղղումներն ու դիտողությունները փոփոխում են կոմյերիտմիության աշխատանքի ամբողջ բովանդակությունը նոր պայմանների համեմատ: Ծրագրի նախագիծը, վոր մենք առաջարկում ենք X համագումարին, ամենից առաջ զարգացնում է Լենինի ու Ստալինի այն ցուցումները, վոր յերիտասարդության գլխավոր խնդիրն է՝ սովորել: Մեր ծրագիրը յերիտասարդության կոմունիստական համակազմման դաստիարակության կազմակերպման ծրագիր է: Ահա թե ինչու ծրագիրը հատուկ բաժիններ ունի յերիտասարդության քաղաքական դաստիարակության վերաբերյալ, կոմյերիտմիության խնդիրների վերաբերյալ զարգացում և յերեկանների մեջ աշխատելու ասպարեզում, յերիտասարդության կրթ-

թուլթյան, գիտութեանը տիրապետելու ասպարեզում, յերիտասարդութեան ֆիզիկական զարգացման ասպարեզում: Կոմյերիտմիութեան գործողութիւններէ այս ամբողջ պրակտիկ ծրագիրն ուղղված է դեպի կենտրոնական, գլխավոր լոգունդի իրականացումը, վոր տվել է Լենինը և զարգացրել է Ստալինը, այն է՝ սովորել, սովորել և սովորել:

Մեզ մոտ վորոշ ընկերներ յերբեմն կարծում են, թէ քանի վոր կոմյերիտմիութիւնը մենք ընորոշում ենք իբրև անկուսակցական դաստիարակչական կադմակերպութիւն, ապա սրանով մենք մի տեսակ նվազեցնում ենք կոմյերիտմիութեան դերն ու նշանակութիւնը: Այսպես մտածողները խորապես սխալվում են: Ընդհակառակը՝ խոսքը վերաբերում է յերկրում կոմյերիտմիութեան դերի հսկայական չափով ամելում: Ինքներդ դատեցեք. յեթե առաջ կոմյերիտմիութիւնն աշխատանք եր կատարում դերադանցապես բանվոր յերիտասարդութեան մեջ քաղաքում և դիուղացիական յերիտասարդութեան մի մասի մեջ՝ գյուղում, ապա այժմ մենք պետք է քաղաքական-դաստիարակչական աշխատանք կատարենք քաղաքի և գյուղի ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութեան մեջ: Յեթե առաջ մենք քիչ ուշադրութիւն եյինք դարձնում տարրական, միջնակարգ և բարձրագոյն դպրոցի աշխատանքի վրա, ապա այժմ մեր առջև հսկայական խնդիրներ են դրված այս բնագաւառում, վորտեղ պատրաստվում են սոցիալիստական շինարարութեան կադրեր: Կուսակցութիւնը կոմյերիտմիութեան վրա ամենաշուրջ խնդիրներ է դնում յերեխաների մեջ աշխատելու ասպարեզում: Յեւ ձեզ կհիշեցնեմ դեթ միայն մի այնպիսի դատ, ինչպիսին Մանկական հրատարակչութեան հանձնումն է ՀամԼԿԵՆՄ Կենտկոմի տնորինութեանը:

Կուսակցութիւնը մեզ դրել է այն ճակատամասի վրա, վորտեղ լուծվում է ամբողջ խորհրդային ժողովրդի ապագան ներկայացնող յերիտասարդ սերնդի դաստիարակութեան մակատագիւրը: Ահա թէ ինչու այս ծրագիրը, վոր մենք առաջարկում ենք համագումարի ուշադրութեանը, վկայում է կոմյերիտմիութեան հարաճում դերի ու նշանակութեան մասին:

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԽՍՀՄ-ՈՒՄ, ՆՐԱ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴՍՍՏԱՐԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ, ՆՐԱ ՄԻՋՈՑ ԿՐԹՎԱԾ
ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ՀԱՐՅԵՐԸ

ԽՍՀՄ-ում յերիտասարդության աշխատանքի ու կրթության բոլոր արժատական հարցերը, վերոնք կապիտալիստական հասարակարգի պայմաններում յերբեք չեն կարող լուծվել աշխատավոր յերիտասարդության համար, լիովին լուծված են հոգուտ յերիտասարդության:

Այս հարցերն, իհարկե, կարող եյին լուծվել միայն խորհրդային կարգերի պայմաններում, ամեն մի շահագործման վոչնչացումից հետո:

Յերիտասարդության աշխատանքի ու կրթության արժատական հարցերը մշտապես հանդիս են հետեյալին.

1. Յերիտասարդության, ինչպես և ամբողջ բանվոր դասակարգի համար տնտեսական դրության տեսակետից ամենաարժատական հարցը մշտապես յեղի է գործադրութեամբ վերացման հարցը: Գործադրութեանը բանվորների ամենադժնգակ պատուհասն է: Մեղ մոտ գործադրութեանը վերացված է լրիվ և ամբողջութեամբ: Այժմ արդեն վերանում է գործադրութեան բուն իսկ հասկացողութեանը, իսկ նոր հասունացող սերնդի համար այն ուղղակի անհասկանալի յե, մինչդեռ բանվոր դասակարգի նախնիքաց սերնդի համար գործադրութեանն ամենադժան աղետների ու դժբախտութեանների աղբյուրն եր:

2. Աշխատանքային որվա տևողութեամբ հարցը: Անցյալում բանվոր յերիտասարդության կյանքի արժատական հարցերից մեկն եր պայքարը հանուն 8-ժամյա աշխատանքային որվա բոլոր բանվորների համար, հանուն կրճատ աշխատանքային որվա յերիտասարդության ու անչափահասների համար:

Հայտնի յե, վոր մեղ մոտ այս հարցերը լուծված են նախ մտցնելով 8-ժամյա, իսկ ապա 7-ժամյա աշխատանքային որը բոլոր բանվորների համար և սահմանելով 6-ժամյա աշխատանքային որ 16—18 տարեկան յերիտասարդության համար:

3. Յերեսխանքի ու անչափահասների աշխատանքի պաշտպանութեամբ հարցը: Մանկական աշխատանքի շահագործման դեմ

պայքարելը հանդիսանում էր բանվոր դասակարգի պայքարի արմատական կարևորագույն հարցերից մեկը։ Հայտնի յե, վոր կապիտալիզմի ժամանակ յերեխաների աշխատանքն ամենաեփան աշխատանքն է և յենթարկվում է անողորջ շահագործման։ Կապիտալիզմը յերեխաներին շահագործում է ամենալաղ հասակից, հաճախ 6—7 տարեկանից։

Մեզ մոտ այս բանը չկա։ Մինչև 16 տարեկան անհատականների աշխատանք չի կիրառվում ձեռնարկություններում։ Մինչև 18 տարեկան յերիտասարդության աշխատանքը արգելված է կիրառել ստորերկրյա և առողջության համար առանձնապես վնասակար աշխատանքներում։

4. Յերիտասարդության համար ամենաարմատական հարցը մշտապես յեղել է արտադրողական աշխատանքը անչափահասների ուսուցման հետ միացնելու հարցը, վոր կազմում է յերիտասարդության աշխատանքի սոցիալիստական վերակազմության ելությունը։ Արտադրողական աշխատանքն ուսուցման հետ զուգորդելու խնդիրը դրել է տակավին Մարքսը. այս խնդրի իրականացման մեջ նա տեսնում էր միակ ուղին նոմոնիստական հասարակության բազմակողմանի զարգացած մարդիկ դաստիարակելու համար։

Մեզ մոտ այս խնդիրն ամբողջությամբ լուծված է։ Այն լուծված է ամենից առաջ Փարբիկա-գործարանային աշակերտության դպրոցներ ստեղծելով և ընդհանուր ու արտադրական ուսուցումը կազմակերպելով։

5. Կապիտալիստական հասարակակարգի համար բնորոշ է բանվոր և գյուղացի յերիտասարդության աշխատանքի և, գլխավորապես, նրանց կրթության պայմանների խիստ հակադրությունը։

Այժմ ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի հաղթելու հետևանքով գյուղում արմատապես փոփոխվում են գյուղացի յերիտասարդության կյանքի պայմանները։

Բանվոր և գյուղացի յերիտասարդության միջև նրանց աշխատանքի ու կրթության պայմաններում գոյություն ունեցող հակադրությունն այժմ վերանում է։

Գյուղի կոլեկտիվացումը, մեծ քանակությամբ մեքենաների մուծումը գյուղատնտեսության մեջ, նոր տեխնիկայի մուծումը տանում են դեպի գյուղատնտեսական աշխատանքի վերածումը ինդուստրիալ աշխատանքի մի տարատեսակի։ Կոլտնտեսական գյուղացիությունը հաջողությամբ տիրապետում է տեխնիկային։

Գյուղական յերիտասարդութիւնն ունի կրթութիւնն ստանալու բոլոր հնարավորութիւնները:

6. Յեւ, վերջապէս, յուրաքանչիւր յերիտասարդի համար արմատական հարց եր կրթութեան հարցը, պրոֆեսիա ընտրելու հարցը, նրա ամբողջ հետադա բախտի հարցը:

Առաջ յերիտասարդները սովորաբար հետեւում եյին իրենց ընտանիքի տրադիցիաներին. հաճախ սերնդե-սերունդ անցնում եր միևնույն պրոֆեսիան:

Այժմ յերիտասարդութիւնը հնարավորութիւն ունի ստանալու վոչ միայն միջնակարգ, այլև բարձրագույն կրթութիւն, հնարավորութիւն ունի ընտրելու ուղած պրոֆեսիան, քանի վոր բոլոր պրոֆեսիանները մեր յերկրում հալասարապէս հարգանք ունեն: Խորհրդային յերկրի յերիտասարդն աղատորեն ընտրում ե պրոֆեսիա, բոլոր հնարավորութիւններն ունի հոգեկան ու ֆիզիկական բազմալիզմանի դարգացման համար:

Այս բոլոր հարցերն ել հենց կազմում են յերիտասարդութեան աշխատանքի ու կրթութեան աշխատանքի կոչված արմատական հարցերը, և մեզ մոտ նրանք չրիվ չափով լուծված են:

Մեր յերիտասարդութեանն իր կյանքի ներկայիս պայմանները թիւում են սովորական ամենորոյա յերեւույթ. ուրիշ պայմաններ մեր յերիտասարդութեան մեծ մասը չի իմացել, չի տեսել: Իսկ մինչդեռ կապիտալիստական յերկիրների բանվոր և աշխատավոր յերիտասարդութեան համար այս բոլոր հարցերն ամենից հրատապ, կենսական հարցեր են, վորոնց շուրջը կատաղի պայքար և մղվում:

Ինչո՞ւ մենք մեր ծրագրի մեջ վոչ մի առաջարկ չենք մտցնում յերիտասարդութեան աշխատանքի մասին: Ինչո՞ւ նոր ծրագրում բացակայում ե յերիտասարդութեան աշխատանքի բաժինը, ի տարբերութիւն անցյալ ծրագրից, վորտեղ նա համարյա թե կենտրոնական տեղ եր բռնում: Վորովհետեւ մեզ համար այս բոլոր հարցերն արդեն լուծված են, վորովհետեւ մենք կարիք չենք դրում վորեւ պահանջ առաջադրելու յերիտասարդութեան աշխատանքի հարցերի վերաբերմամբ:

Կոմյերիտմիութեան նախկին միջանի՝ Շաքկինի տիպի՝ դեկաւար աշխատողներ, յերիտասարդութիւնը տրոցկիստորեն հակադրելով Խորհրդային պետութեանը, ժամանակին հակամետ եյին կոմյերիտմիութեանը մեծ յերախտիքներ վերադրելու յերիտասար-

դուլթյան աշխատանքի պայմանները բարելավելու ասպարեղում, աչքաթող անելով այն հանդամանքը, վոր ամենից առաջ կոմունիստական կուսակցութեան ղեկավարած խորհրդային պետութիւնն ինքն և հոգ տանում յերիտասարդութեան մասին, անելով ամեն անհրաժեշտ բան՝ բարելավելու համար նրա նյութական ասպահովութիւնն ու նրա կրթութեան պայմանները:

Յերիտասարդութեան, նրա աշխատանքի ու կրթութեան պայմանները բարելավելու հոգսը, յերեխաների հոգսը սոցիալիստական պետութեան բնորոշ առանձնահատկութիւնն է: Աշխատավոր յերիտասարդութիւնը գիտե, վոր խորհրդային իշխանութեան առաջին իսկ քայլերը կատարած ելին բանվոր յերիտասարդութեան աշխատանքի պայմանների բարելավման հետ, վոր յերիտասարդութեան աշխատանքի պայմանների բարելավման խնդիրները լրիվ արտացոլված են կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցութեան ծրագրում:

Յես այստեղ պետք է հիշեցնեմ գեթ այսպիսի պատմական չափազանց կարևոր փաստ. 1917 թ. հոկտեմբերի 29-ին, այսինքն իշխանութիւնը բանվորների և դյուղացիների ձեռքը վերցնելուց յուղիղ յերեք օր հետո, ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդը հրատարակում է մի դեկրետ, վորով սահմանում է Ց-ժամյա աշխատանքային օր ձեռնարկութիւնների բանվորների համար. արգելվում է գիշերն ոգտվել մինչև 16 տարեկան արական և իգական սեռի անչափահասների աշխատանքից, արգելվում է վարձու աշխատանքը մինչև 14 տարեկան դեռահասների համար. մինչև 18 տարեկան անչափահասների աշխատանքային օրը սահմանափակվում է 6 ժամով:

Ահա տեսնում եք, թե ինչպես իշխանութիւնը վերցնելուց բառացի մի քանի օր հետո, այն մոմենտին, յերբ ամենակատարի կռիվ եր մղվում իշխանութիւնն ամրացնելու համար, բանվորա-դյուղացիական կառավարութիւնն իր առաջին դեկրետներից մեկը նվիրում է բանվոր յերիտասարդութեան աշխատանքի պայմանների բարելավմանը:

Հարկավոր է խմանալ և խորապես դնահատել խորհրդային պետութեան ամբողջ հոգատարութիւնը յերիտասարդութեան համար, մի հոգատարութիւն, վորն այնպես ցայտուն արտահայտվել է նույնիսկ արդեն այս առաջին, կարևորագույն դեկրետ

տի մեջ, վորը հսկայական նշանակութիւն ունի մեր կյանքի համար:

Յեւ վրամ այնուհետեւ, ընկերներ, նոր տնտեսական քաղաքականութիւնը կիրառելիս, յերբ սպառնալիք կար, վոր շտատներէ կըրճատման հետեանքով ձեռնարկութիւններում առաջին հերթին կարող են կըրճատվել անչափահասներն ու յերիտասարդութիւնը, խորհրդային կառավարութիւնը 1922 թ. հունիսին հրատարակում է մի հատուկ դեկրետ անչափահասների այսպես կոչված բրոնյայի մասին, վորի վերաբերյալ շատ յերիտասարդ կոմյերիտականներ նույնիսկ դադափար չունեն: Բայց հին կոմյերիտականներն այս պետք է հիշեն: (Ձայնը տեղերից. «Հիշում ենք, հիշում ենք, ինքներս ենք յեղել բրոնյայի մեջ»): Այս դեկրետը սահմանում էր, վոր արդիւնաբերութիւն բոլոր ձեռնարկութիւններում պետք է լինի անչափահասների պարտադիր նվազագույն տոկոս բանվորների ընդհանուր թվի հանդէս: Հայտնի յե, վոր բրոնյայի որենքի կենսադոբժումը բավականաչափ լավացրեց բանվոր յերիտասարդութիւնի դրութիւնը:

Անող սերնդի՝ առողջութիւնը պաշտպանելու նպատակով խորհրդային կառավարութիւնը 1922 թ. հոկտեմբերին սահմանեց այնպիսի կարգ, յերբ մինչև 18 տարեկան բոլոր անչափահաս բանվորներին թույլ տրվեց աշխատել միայն բժշկական քննութիւն ցանկարկվելուց հետո: Կառավարութիւնը սահմանեց անչափահաս բանվորների ամենամյա բժշկական քննութիւն:

Նմանապես հայտնի յեն խորհրդային իշխանութիւնի միջոցառումները քաղաքացիական պատերազմի տարիներին յերեխաների դրութիւնը բարելավելու համար: Խորհրդային կառավարութիւնը սովի այն ծանր տարիներին, լարելով բոլոր ջանքերը, յերեխաների համար ապահովում էր հաց և կաթնամթերք, հազուստ և կոշիկդեն:

Յնս եւ չեմ խոսում վրտակցութիւն ու կառավարութիւն բոլոր միջոցառումներն մասին ընդհանուր պարտադիր ուսում մտցնելու ասպարեղում, վորոնց նպատակն է մեր յերիտասարդ սերունդը դարձնել դրադետ սերունդ:

Այս բոլոր փաստերը ցույց են տալիս, վոր խորհրդային իշխանութիւնը հատուկ է անդադրում հոգատարութիւնը յերիտասարդութիւնի մասին:

Յեթե կապիտալիստական հաւարակութիւնի մեջ աշխատավոր

յերիտասարդությունն այդ հասարակութեան ամենախրաջագուրկ մասն է, ապա մեզ մոտ յերեսաներն ու յերիտասարդությունն ամբողջ սոցիալիստական հասարակութեան առաջնագոյն ուշադրութեան, օիրոք և հոգատարութեան առարկան են:

ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՆԴԻՐԸ ՍՈՎՈՐԵԼՆ Ե

Մրադիրն ամբողջ լախութեամբ դնում է յերիտասարդութեան կրթութեան, նրա քաղաքական և կուլտուրական դաստիարակութեան հարցերը, վորոնք, ի տարբերություն անցյալ ծրագրից, ներկայումս կենտրոնական տեղ են զբաղում նրա մեջ: Մեր ծրագիրը լրիվ և ամբողջութեամբ յեղնում է Լենինի ցուցումներից, վորը մեզ սովորեցնում եր, վոր

«Երիտասարդութեան խնդիրներն առհասարակ և կոմունիստական յերիտասարդութեան միությունների ու ամեն մի այլ կազմակերպությունների խնդիրները մասնավորապես կարելի կլինե՞ր արտահայտել մի խոցով. խնդիրն այն է, վորպեսզի սովորեն... յերիտասարդութեան միությունը և ամբողջ յերիտասարդությունն առհասարակ, վորն ուղղում է անցնել կոմունիզմին, պետք է սովորի կոմունիզմը» (Լենին, XXX հ., էջ 403—404):

Ձի յեղև Լենինի մի յելույթ, ընկեր Ստալինի մի յելույթ յերիտասարդութեան մասին, վորտեղ այս խնդիրը չդրվի իրրեւ գլխավոր, վճռական խնդիր յերիտասարդութեան կոմունիստական միութեան համար:

Կոմյերիտմիութեան VIII համագումարում ընկեր Ստալինը միութեան խնդիրների մասին ասաց.

«Տիրապետել գիտութեանը, կոմիւլ բոլշևիկ-մասնագետների մօր կադրեր գիտելիքների բոլոր մշակների ասպարեզում, սովորել, սովորել և ամենահամառ կերպով սովորել— այս է խնդիրն այժմ: Հեղափոխական յերիտասարդութեան արշավ դեպի գիտութեան— ահա թե ինչ է պետք մեզ այժմ, ընկերներ»: (Տես «Լենինը և Ստալինը յերիտասարդութեան մասին» ժող., ռուս. էջ 203, 1936 թ.):

Իսկ այժմ այս խնդիրը դրված է ե՛լ ալիւլի սուր կերպով: Ձե՛ վոր մենք թեւակոխել ենք մեր յերկրի զարգացման այնպիսի չրջանը, յերբ հետագա առաջընթացը վճռում է նոր տեխնիկային տիրապետած կադրերի պատրաստումով, յերբ մեր յերկրում

սկսվում է կուլտուր-տեխնիկական մի հզոր վերելք, վորը վերջին հաշիվով կհանդի մտավոր և ֆիզիկական աշխատանքի սահմանի վերացմանը:

Իսկ ի՞նչ պետք է սովորենք մենք և սովորեցնենք յերիտասարդությանը:

Ամենից առաջ անհրաժեշտ է սովորել լինինիզմը, վորովհետև սա հիմնականն է յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության մեջ:

Կադրերը վճռում են ամեն ինչ և պետք է վճռեն ինչպես շինարարության, այնպես էլ յերկրի պաշտպանության գործում, այս պատճառով ել միության կարևորագույն խնդիրն է դադարապես զինել այս կադրերը, սովորեցնել նրանց ըմբռնելու իրենց նպատակները, նրանց մեջ դաստիարակել մեր մեծ գործի ճշմարտության մեջ խորապես համոզված լինելու զգացմունքը:

Ի՞նչն ապահովից մեր բանակի հաղթանակը ինտերվենտների, սպիտակ գվարդիականների և սլոնետարական ռիկտատուրայի այլ թշնամիների դեմ մղվող պայքարի տարիներին: Կուսակցության ճիշտ ղեկավարութունը, ինչպես և, վոր առանձնապես կարևոր է, բոլոր մարտիկների կողմից իրենց դերի ըմբռնումը, խոր հավատն իրենց գործի նկատմամբ:

Ահա թե ինչու թշնամիները հաճախ դարմանում եյին, յերբ Կարմիր բանակի կիսամերկ, քաղցած մարտիկները ջարդուհիւր եյին անում շատ ավելի լավ զինված ու ավելի մեծաքանակ թըշնամուն:

Գաղափարայնաբայումը, իրեմց նպատակները հաստատապես իմանալը հիմք է տալիս իսկական արիության ու հերոսության համար, վորոնք սահման չեն ճանաչում:

Հենց այս հիման վրա յե, վոր մեր յերկրի առաջավոր մարդիկ և մասնավորապես յերիտասարդութունը ցույց են տալիս քաջության, խիզախության, անկոնուության, տոկունության հրաշքներ:

Ահա թե ինչու ծրագիրն այնպիսի օրությամբ դնում է քաղաքական դաստիարակության, հեղափոխական թեորիան ուսումնասիրելու հարցը:

Յես պետք է հաղորդեմ, վոր յերիտասարդության քաղաքական դաստիարակության հարցում մենք ոտացել ենք ընկեր Ստալինի ճախողանց եյական ցուցումները:

Ծրագրի սկզբնական նախագծում ասված էր, վոր կոմյերիտ-
միությունը կազմակերպում է կուսակցության պատմության
ուսումնասիրությունը և Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի ու Ստալինի
աշխատությունների ուսումնասիրությունը:

Ընկեր Ստալինն ուղղեց մեզ և մտքեց հետևյալ ձևակեր-
պումը, վոր լրիվ ու ամբողջությամբ մոցված է Ծրագրի հրա-
պարակված նախագծի մեջ.

«ՀամԼԿՅԵՄ ստեղծում է դպրոցներ, խմբակներ և իրա-
կանացետամ է այլ ձեռնարկումներ, վորպեսզի յերիտասար-
դությունը յուրացնի քաղաքական դրադուտություն, ուսում-
նասիրի ընդհանրապես պատմության և մասնավանդ իՍՂՄ
և Համամիութենական Կոմունիստական Կուսակցության
պատմության հիմնական մոմենտները, կազմակերպում է
Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի հիմնական դադարիար-
ների ուսումնասիրումը յերիտասարդության կողմից»:

Դուք տեսնում եք, վոր այս ուղղումը շատ եյական է: Չե՞ր
վոր իրոք կրթված և Կուլտուրական մարդ լինելու համար հար-
կավոր է ուսումնասիրել վոչ միայն ՀամԿ(բ)ի պատմությունը
դասադրքով, այլև հարկավոր է իմանալ առհասարակ պատմության
և մասնավորապես իՍՂՄ պատմության հիմնական մոմենտները:
Այս ել հենց մոցված է Ծրագրի վերը մեջբերված կետի մեջ:
Այս կետի վերջում առաջ ընդհանուր ձևակերպում կար Մարքսի,
Ենգելսի, Լենինի և Ստալինի բոլոր աշխատություններն ուսում-
նասիրելու վերաբերյալ, վորն այժմ փոխարինված է ընկեր Ստա-
լինի այն կոնկրետ ցուցումով, վոր ՀամԼԿՅԵՄ կազմակերպում է
յերիտասարդության կողմից Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստա-
լինի հիմնական դադարիարների ուսումնասիրությունը:

Մեր կազմակերպության մեջ գտնվող յերիտասարդությունը
պետք է ատանա կոմունիստական ճիշտ դաստիարակություն,
պետք է իր մեջ մշակի մարքսիստական—լենինյան աշխարհայացք:
Այս պատճառով ել մեր Ծրագրում ասված է, վոր յուրաքանչյուր
կոմյերիտական պարտավոր է քաղաքական կրթություն ստանալ:
Բայց յես կուղեյի ընկերներին նախադրուշացնել այս կետի հնա-
բավոր սխալ մեկնաբանությունից: Մենք կոմյերիտական քիչ աշ-
խատողներ չունենք՝ վորոչ բոլորովրատական շորշոփով: Նրանք
կարող են ասել. «Մենք վաղուց ենք առաջարկել դրանցել մի

կես, վոր քաղաքական կրթությունը պարտադիր և կոմյերիտականների համար։ Այ հիմա մենք արդեն պահանջկոտ կլինենք կոմյերիտականների նկատմամբ։ Նրանց, ովքեր չեն կատարի կոմյերիտականության ծրագրի այս կեսը, «ձեռաց» դուրս կբռնենք կադմակերպությունից։ Ընկերներ, հարկավոր և հաշի առնել, վոր յեթե մենք քաղաքական կրթությունը համարում ենք պարտադիր, ապա այս չի նշանակում, թե այս խնդիրը մենք կարող ենք լուծել վարչական միջոցներով։ Հարկավոր և, վոր կոմյերիտականներն ամենից առաջ ըմբռնեն քաղաքական կրթության անհրաժեշտությունը։ Հարկավոր և ճիշտ կադմակերպել քաղաքական կրթությունը, այն ժամանակ մենք հաջողություն ձեռք կբերենք։

Մեր յերիտասարդությունը յերջանիկ վայնք և վայելում։ Նա հնձում և այն պտուղները, վոր ձեռք են բերված Պրոլետարական մեծ հեղափոխություն կատարած պրոլետարիատի ավագ սերունդների ձեռքով։ Նրա համար յերջանկություն և այն հանգամանքը, վոր նա չի տեսել կապիտալիստական անցյալի սարսափները և դատախարակվում և մեր սոցիալիստական պայմաններում։ Բայց սրա հետ միասին այս հանգամանքը նրա թուլությունն և։ Իրենց վրա վրած չլինելով կապիտալիզմի բոլոր սարսափները և պայքարի ամբողջ ծանրությունը, յերիտասարդության առանձին խմբեր դուրս են գալիս անբավարար կոչված և յերբեմն հայտաբերում են անկայանություն։ Ահա յերիտասարդության այս առանձին անկայուն խմբերը կարող են հող հանդիսանալ թշնամական ագրեսիվությունների և արամադրությունների համար։

Մենք չպետք և մոռանանք, թե վորպիսի դժվարություններով և բանվոր դատակարգը հաղթանակ ձեռք բերել։ Ահա թե ինչու ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրից հարց և դնում մեր յերկրի անցյալն ուսումնասիրելու մասին, բանվորների ի գյուղացիների անցյալն ուսումնասիրելու մասին, հեղափոխական պայքարի, քաղաքացիական պրատիկայի պատմության ուսումնասիրության մասին։ ԴԿՅԵՄ III համագումարում Լենինն ասել և.

«Յերբ մարդիկ տեսնում են, թե ինչպես իրենց հայրերն ու մայրերն ապրում են կալվածատերերի ու կապիտալիստների ճնշման տակ, յերբ նրանք իրենք են մասնակցում այն տանջանքներին, վոր թափվում են նրանց վրա, ովքեր սկսում են պայքարել շահադործողների դեմ, յերբ նրանք տեսնում

են, թե ինչ զոհեր ե նստում այս պայքարի շարունակումը՝ նվաճվածը պաշտպանելու համար, ինչ կատաղի թշնամիներ են կալվածատերերն ու կապիտալիստները, — այն ժամանակ այդ մարդիկ այս միջավայրում դաստիարակվում են իբրև կոմունիստներ» (Լեոնին, XXX հ., հջ 413) :

Մեր յերիտասարդությունն իր ճնշող մեծամասնությամբ չի տեսել և չի կրել այս բոլորը : Հենց այս պատճառով ել առանձնապես կարևոր ե նրա համար ինչպես հարկն ե ուսումնասիրել մեր յերկրի բանվոր դասակարգի և աշխատավոր դուռնացիության հերոսական պայքարի պատմությունը :

Մենք պետք ե մեր յերիտասարդությանը դաստիարակենք պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի վոլով, վորպեսզի «ինտերնացիոնալիզմի վոգին մշտապես սավառնի կոմյերիտմիության վրա» (Ստալին) : Կոմյերիտմիությունը, վոր համախմբում ե դանադան ազդությունների յերիտասարդությանը, մի բան, վոր առանձնապես ցայտուն ե յերևում այս համապետարում, ինտերնացիոնալ կազմակերպության տիպարն ե :

Ամբողջ հարցն այն ե, վոր համառ դաստիարակչական աշխատանք կատարենք, արմատախիլ անելով անցյալի անիծյալ միացորդների բոլոր արտահայտությունները :

ՀԱՐԿԱՎՈՐ ԵՆ ԲՈԼՇԵՎԻԿ-ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ԿԱՐԴԵՐ

Ընկեր Ստալինը բաղմիցս նախազգուշացրել ե յերիտասարդությանն ամենազիտությունից ու դիլետանտությունից, նշելով, վոր անհրաժեշտ ե կատարելությամբ տիրապետել մի վորևե մասնագիտության : Մեզնից վոմանք այժմ ել յբարձում են, վոր վարելի յե ապրել այն յերիտասարդների սկզբունքով, վորոնց մասին դեռևս Պուշկինն ե ասել . «Մենք բոլորս սովորել ենք կամաց—կամաց, մի վորևե բան և մի վորևե կերպ» :

Ամենազիտությունը, մի պրոֆեսիայից մյուսին թոչկոսելը, մակերեսային ծանոթությունը գիտության հետ՝ սա մեր ամենակատաղի թշնամին ե : Իսկական կոմունիստ կարելի յե դառնալ միայն յուրացնելով մարդկության վուստակած ամբողջ վուլտուրական հարստությունները : Ահա թե ինչու ծրագրի մեջ մի հատուկ վեւտ ե մտցվում ամենազիտության և դիլետանտության դեմ պայքարելու վերաբերյալ :

Ահա թե ինչու մենք Կոմյերիտմիության ուշադրությունը

կենտրոնացնում ենք դպրոցների նախադասն ու դարգացման աշխատանքի վրա, ամբողջ լայնությամբ հարց ենք դնում պայքարել ամբողջ յերիտասարդության համար միջնակարգ կրթություն ձևով բերելու, կոմյերիտականների կողմից մաթեմատիկան, ֆիզիկան, քիմիան, տեխնիկան, պատմությունը, աշխարհագրությունը, ոտար լեզուներն ուսումնասիրելու մասին:

Կոմյերիտմիության ծրագրում մի հատուկ կետ կա անդրադիտության վերացման մասին: Մեզ կարող են հարց տալ, թե արդյոք իսկապե՞ս այս խնդրն այդքան սուր է և ակտուալ, վորպեսզի կոմյերիտմիության ծրագրի մեջ հատուկ կետ մտցվի անդրադիտության և վիսադրագիտության վերացման մասին: Թույլ տվե՛ք, ընկերներ՝, մեջ բերել թվեր, վորոնք ամենից ցայտուն կերպով ցույց կտան այս խնդրի կարևորությունը:

1936 թ. արդյունաբերության չորս ճյուղերում (մեքենաշինություն, սև մետաղների մետալուրգիա, քարածխի և տեքստիլ) կար 1% անդրագետ յերիտասարդություն (ամբողջ յերիտասարդության հանդեպ), 20,7% կիսադրագետներ, վորոնք չեն ավարտել տարրական. դպրոցը, 41,4% տարրական կրթությամբ, 34,6% թերի միջնակարգ կրթությամբ, 2,3% միջնակարգ կրթությամբ:

Մեր առջև խնդիր է դրված բանվոր յերիտասարդության դիտելիքների մակարդակը բարձրացնել-հասցնել մինչև ճարտարապետական-տեխնիկական աշխատողների մակարդակին: Սրա միակ ճանապարհն է յերիտասարդ սերնդին տալ ընդհանուր միջնակարգ և տեխնիկական կրթություն:

Հիշատակված թվերը ցույց են տալիս, թե մենք դեռ վորքան պետք է աշխատենք, վորպեսզի պատարենք այս խնդիրը: Ինչո՞ւ այս խնդիրն անհետաձգելի յե: Յե՞վ մենք պետք է կատարենք այն: Մենք չենք կարող հանդուրժել, վոր խորհրդային յերիտասարդության մեջ լինեն անդրագետ և վիսադրագետ մարդիկ:

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆԸ

Ձեզ առաջարկված ծրագրի նախադժում առկած է.

«Համ. ԼԿՅԵՄ ոգնում է բոլրակիները կուսակցությանն ու խորհրդային կառավարությանն իրականացնելու պատմական մեծ խնդիրը՝ կոմունիստական հասարակության կառուցումը»:

Այս նշանակում եւ, վոր կոմյերիտմիութեան և ԽՍՀՄ ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութեան կարևորագուշտ խնդիրն եւ գործնական մասնակցութիւնն ցույց տալ կոմունիստական հասարակութեան ստեղծման պայքարին:

II Ինտերնացիոնալի ուղորտունիստական կուսակցութիւնները մշտապես ձգտել են յերիտասարդութեան ակտիւութիւնն ու նրա հեղափոխական ձգտումները ներշնչել կրթական աշխատանքի և այսպես կոչված «մաքուր կուլտուրայի» նեղ շրջանակներէ մեջ, բանւոր յերիտասարդութեանը հետ պահելով քաղաքական նշանակութիւն մասնակցելուց: Նրանց նպատակն եր յերիտասարդութեան ուշադրութիւնը հետ պահել դասակարգային պայքարից, յերիտասարդութեանը լրիւ ու ամբողջութեամբ յանձնարելով իրենց շահերին:

Լենինը և Ստալինը մշտապես սովորեցրել են մեզ, վոր յերիտասարդութեան կոմունիստական դաստիարակութիւնն անկարելի չե առանց նրան գործնական պայքարի մեջ ներգրաւելու:

Լենինն ասում եր, վոր յերիտասարդութիւնն իր ուսման, դաստիարակութեան, կրթութեան ամեն մի քայլը պետք ե միացնի շահագործողների դեմ բոլոր աշխատավորների ընդհանուր պայքարին մասնակցելու հետ:

Լենինյան կոմյերիտմիութեան ամբողջ աշխատանքը հաստատեց այս դրույթի ճշտութիւնը: Մասնակցելով քաղաքացիական պատերազմին, ոգնելով կուսակցութեանն ու խորհրդային իշխանութեանը բարձրացնելու իմպերիալիստական պատերազմից քայլված տնտեսութիւնը, մասնակցելով կոլտնտեսութիւններին, գործարանների, ֆաբրիկաների, յերկաթուղիների շինարարութեանը, ամենուրեք ցուցաբերելով իր նախաձեռնութիւնն ու ձեռնբերցութիւնը, կազմակերպելով սոցիալիստական մրցութիւն, ամենուրեք պայքար մղելով դասակարգային թշնամու դեմ, այսպիսով իր ուսուցումը շաղկապելով աշխատավորների ընդհանուր պայքարին մասնակցելու հետ, ՀամԼԿՅԵՄ բարձրացրեց իր դերն իբրև յերիտասարդութեան կոմունիստական դաստիարակութեան կազմակերպութիւն:

Յերիտասարդութեանը պետք ե հաստատապես իմանա այն բոլոր խնդիրները, վոր նրա առջև դնում են խորհրդային կառավարութիւնն ու ՀամԿ(Բ)Կ՝ կոմունիստական հասարակակարգը կառուցելիս: Խորհրդային յերիտասարդութեան դաստիարակութեան տեսակետից սխալ կլիներ, յեթե նրա մեջ այժմ ստեղծվեր

այն պատկերացումը, թե վաղուց արդեն անցել ենք բոլոր դժվարություններն ու վտանգները և վոր մեր առջև ընկած է ուղիղ գնալի կոմունիզմ տանող հարթ ու խաղաղ ճանապարհ:

Իհարկե, սոցիալիզմի կառուցման բոլոր արժատական հարցերը մեզ մոտ լուծված են: Բայց սա ամենևին չի նշանակում, թե բոլոր վտանգներն արդեն անցել են, ուստի և, ինչպես պատկերավոր կերպով արտահայտվեց բնկեր Ստալինը կոնստիցուցիայի XVII համագումարում, «կարելի չե զենքը վայր դնել և պահել կողքին քնել՝ սպասելով անդասակարգ հասարակութայն դալրատյան»:

Մենք սպրում և աշխատում ենք կապիտալիստական ողակման պայմաններում: Կապիտալիզմի մնացորդները դեռևս շատ կենսունակ են և մեր գործունեյության ամեն մի քայլափոխում իրենց զդպւ են տալիս: Սրա հետ միասին հարկավոր է նկատի ունենալ կապիտալիզմի մնացորդների առանձին կենսունակությունը մարդկանց գիտակցության մեջ, վերսվհետև հայտնի չե, վոր մարդկանց գիտակցությունն իր զարգացման մեջ առայժմ հեռ է մնում նրանց տնտեսական գրությունից:

Ծրագրին առանձին ուժով ընդդժում է կոմյերիտմիության խնդիրները սոցիալիստական օեփակմանությունն ամբացնելու, աշխատանքի հանդեպ սոցիալիստական վերաբերմունքը զարգացնելու, կոնսակցությանն ու խորհրդային կառավարությանն ողնելու հողատարության այն գործում, վորը նրանք ցուցաբերում են աշխատավորների՝ կանանց ու յերեխաների նկատմամբ:

Ծրագրին ուշադրությունը կենտրոնացնում է այս բոլոր հարցերի վրա, վերսվհետև նրանք վճռական հարցեր են սոցիալիզմի լիակատար հաղթանակի համար և վերսվհետև այստեղ կապիտալիզմի մնացորդները մարդկանց գիտակցության մեջ ափելի չեն զդպւ տալիս իրենց մասին, քան մեր յլյանքի վերևե այլ ասպարեղում:

ՍՈՅԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒՅՑԱՆ ԱՄՐԱՅՈՒՄԸ

Բուրժուազիայի քարոզի ամենահիմնական վետն եր «արդադան» մասնավոր անիակախության սրաշաղանությունը: Բուրժուազիան վախ եր դաստիարակում վալիտալիզմի այս սրբության հանդեպ: Իսկ հատարակական օեփակմանությանը բուրժուազիան վերաբերվում եր իբրև հարատւաման ձրի անդրյուրի: Առաջ հաճախ եր լսվում՝ սա «կադրոնի» յե—կնշանակի սա վոչվոքի յե,

տա կարելի յե անպատիժ կերպով քարշ տալ կամ փչացնել: «Կա-
ցոննի» գուլքը համանիշ եր անտեր գուլքին: Շահադործողական
աշխարհը ծնում եր Կայնպիսի մարդիկ, վորոնք ընդունակ եյին
«անտեղի», ինչպես Պոմյալովակու սեմինարիստները, փչացնելու
հասարակական գուլքը:

ԽՍՀՄ Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխու-
թյունը վերացրեց մասնավոր սեփականությունը և ստեղծեց սո-
ցիալիստական հանրային սեփականություն, վորը դարձավ խոր-
հրդային հասարակակարգի հիմքը: Բայց կապիտալիզմի մնա-
ցորդները դեռ հաղլադես չեն իրենց զգալ տալիս: Թշնամին ձեզ-
տում ե խախտել խորհրդային հասարակակարգի հիմքը, հափը-
տակելով ու փչացնելով սոցիալիստական գուլքը:

Հանրային գուլքի հանդես ճիշտ վերաբերմունք դաստիարա-
կելու միջոցով ստեղծվում ե անցյալի մնացորդներից ազատ
մարդու իսկական նոր բնավորությունը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒՄԸ

Աշխիվ աշխատանք, աշխատանքի բարձր արտադրողականու-
թյուն—ահա թե վերջին հաշվով ինչը պետք ե մեզ տա սոցիալիզ-
մի կատարյալ հաղթանակ և այն, ինչ անհրաժեշտ ե կրթունիս-
տական հասարակության անցնելու համար: Այնինչ կապիտալիզմի
մնացորդները դեռևս բավական հաճախ իրենց զգալ են տալիս
նաե աշխատանքին վերաբերվելու մեջ:

Պարադիսիոլմն ու պնակարկոթյունը բուրժուազիան բարձ-
րացրել և դասել ե մարդկային առաքնությունների շարքը:
Այս, իհարկե, բացահայտորեն չեյին խոստովանում, բայց փառ-
տաքեն այս այսպես եր: Իդուր չեն գոյություն ունեցել այնպիսի
առաքներ, ինչպես, որ, «Աշխատանքը հիմարներին ե սիրում»,
«Աշխատանքը դալլ չե—անտառ չի փախչի»: Սրանում արտա-
հայտվում եր մեծամիտ արհամարհական վերաբերմունք դեպի
աշխատանքը: Անբանների ու պարադիսիաների խմբողջ սերունդներ
ե դաստիարակել բուրժուազիան դարեդար:

Աշխատանքը մեր հասարակության բարեկեցության հիմքն ե:
Աշխատանքն ստեղծում ե արժեքներ, վորոնք պատկանում են այս
հասարակության բոլոր աշխատավորներին: Սոցիալիստական ա-
զատ աշխատանքը դաստիարակում ե մարդկանց: Մեր հասարա-
կության մեջ աշխատանքը վերադաստիարակում ե նույնիսկ այն-
պիսի մարդկանց, վորոնք առաջ յեղել են վոճրադործներ: Այ-

նիւլ, բարեխիղճ աշխատանքը հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրում մի ճանապարհ է դեպի ամբողջ ժողովրդի ապահովումը կենսական բոլոր բարեքներով:

Ստալանովյան շարժումը, վոր անորինակ բարձրության է հասցնում աշխատանքի արտադրողականությունը, մարդկանց դեպի աշխատանքը նոր սոցիալիստական ձևով վերաբերվելու ամենացայտուն արտահայտությունն է:

Աշխատանքի նկատմամբ սոցիալիստական վերաբերմունքը դաստիարակելը կոմյերիտմիության կարևորագույն խնդիրն է:

«Հարկավոր է,—սովորեցնում եր մեզ Լենինը,—վոր Կոմունիստական յերկտասարդական միությունը բոլորովին մատաղ հասակից, տասներկու տարեկանից, դաստիարակվի գիտակցական և կարգապահ աշխատանքի վրդով» (Լենին, XXX 4., էջ 417):

Սրանից է յեկնում մեր ծրագիրը, առաջարկելով լայնորեն ցարգացնել սոցիալիստական մրցությունն ու հարվածայնություննը, ամբողջ լայնությամբ դնելով աշխատանքի նկատմամբ սոցիալիստական վերաբերմունքը դաստիարակելու հարցը:

Յերբ մենք խոսում ենք այն մասին, թե ինչպիսին պիտի լինի Կոմյերիտականը, մեմք ամենից առաջ ուզում ենք, վոր մալիմի իր բնագավառում որիմակելի աշխատող մարդ: Կոմյերիտականներն ու կոմյերիտուհիները, վորոնք աշխատում են փաբրիկայում, հիմնարկում, մեր յերկրի վորևե կազմակերպության մեջ, միշտ և ամենուրեք պետք է հանդիսանան աշխատանքին բարեխիղճ վերաբերմունք ցույց տվողի որինակ, պայքարեն իրենց աշխատանքի բարձր վորակի համար:

Կոմյերիտմիության անդամը հարգում է իր և ուրիշների աշխատանքը: Կոմյերիտմիության անդամը պետք է դաստիարակվի աստեղության ու արհամարհանքի վրդով դեպի պարագլխիղճը, աստեղության վրդով դեպի ծուլությունն ու պարապությունը՝ աշխատանքին կապիտալիստական վերաբերմունք ցույց տալու այդ բոլոր միացորդները: Իրենց բոլոր ուժերն ու գիտելիքները նվիրելով կոմունիստական հասարակության համար պայքարելու ընդհանուր դործին, կոմյերիտականները դաստիարակվում են գիտակցական, սոցիալիստական կարգապահության վրդով:

Կոմյերիտմիության անդամն իր վարքով աշխատանքային

կարգապահության ուրինակ պիտի ցույց տա աշխատանքի մեջ, մարտական կարգապահության ուրինակ՝ շարքի մեջ, կադմակներավաժժության ու կարգապահության ուրինակ՝ կոմյերիտմիության մեջ և կենցաղում:

Այս առնչությամբ յետ ձեր հատուկ ուշադրությունն եմ հրավիրում ծրագրի հետևյալ կետի վրա.

«Որհրդային իշխանությունն արմատացնում է կարգապահություն, հարգանք դեպի սոցիալիստական որենքներն ու համակեցության կանոնները, բոլոր աշխատավորների մեջ դաստիարակում է ազնիվ վերաբերմունք դեպի աշխատանքն ու հասարակական պարտքը, առանց վորի չի կարող իրականանալ սոցիալիզմի լիակատար հաղթանակը»:

Հետևաբար, մեր խնդիրն է ամբողջ յերիտասարդության մեջ՝ դաստիարակել ազնիվ վերաբերմունք դեպի աշխատանքն ու հասարակական պարտքը, հարգանք դեպի սոցիալիստական որենքներն ու համակեցության կանոնները: Սա չափազանց մեծ նշանակություն ունեցող խնդիր է:

Հայտնի յե, վոր Լենինը սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելը կապում եր վեչ միայն արտադրողական ուժերի զարգացման, այլև այն բանի հետ, վոր մարդիկ աստիճանաբար կսովորեն պահպանել համակեցության հիմնական կանոններն առանց պետական հարկադրանքի:

«Սոցիալիզմը կվերածի կոմունիզմի... վորովհետև մարդիկ կսովորեն պահպանել հասարակայնության տարրական պայմաններն առանց բռնության և առանց հարկադրանքի» (Լենին, XXII Կ., ռուս. էջ 527):

«...աղատադրված կասլիստիստական ստրկությունից, կասլիստիստական շահադործման անհամար տարաֆոններից, վարենություններից, անհեթեթություններից, զարչելություններից, մարդիկ աստիճանաբար կվարժվեն պահպանել համակեցության դարերով հայտնի, բոլոր որենադրքերում հազարամյակներով կրկնվող, տարրական կանոնները, պահպանել առանց բռնության, առանց հարկադրանքի, առանց յենթաթվման...» (Լենին, XXI Կ., էջ 431):

Սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելը, ինչպես մեզ սովորեց-

նում են Լենինն ու Ստալինը, կարող ե իրականացվել միայն այն
ժամանակ, յերբ վիթխարի չափերով կանի աշխատանքի արտա-
դրողականությունը, յերբ բոլոր աշխատողների կուլտուրական-
տնտեսական մակարդակը կբարձրանա մինչև ճարտարագետա-
կան-տնտեսական աշխատողների մակարդակը, յերբ բարեխիղճ
վերաբերմունքը դեպի աշխատանքը, դեպի իր հասարակական
պարտքը մարդկանց մեջ սովորություն կդառնա, կմտնի նրանց
մտի ու արյան մեջ:

Կապիտալիզմի ժամանակ աղնվության, բարեխղճության վե-
րաբերյալ բոլոր խոսակցությունները միջոց եյին մասսաներին
հիմարացնելու համար: Նա յեր բարձրանում բարեկեցության դա-
դաթը, ով չեր կաշկանդվում միջոցների ընտրությամբ և առաջ-
նորդվում էր հարստացման անընդախ ծարավով միայն: Ժողո-
վրդական տառն իզուր չեւ ասում՝ «Հալալ աշխատանքով պա-
լատ չի շինվի»:

Սոցիալիստական հասարակության մեջ հարգանք ու պատիվ
ե վայելում միայն նա, ով աշխատակել ե աղնիվ վերաբե-
րմունքով դեպի աշխատանքը և հասարակական պարտքը: Այս-
տեղ առաջին անգամն ե, վեր աղնվությունը, բարեխղճությունը,
գաղափարայնությունը դառնում են աշխատավորների միլիոնա-
վոր մասսաների հասականիչներ: Ազնվորեմ աշխատել, խնայել
համրային բարիքը, իր ամձական շահերը բարձր չդասել հասա-
րակության շահերից—առավասիկ մարդկային համակեցության
տարրական կանոնները, վերոնց պահպանումը սովորություն
կդառնա սոցիալիստական հասարակության բոլոր մարդկանց մեջ:

Ահա լեմ ինչու կոմյունիստիկությունը իր ծրագրում այնպես
լայն կերպով ե դնում հակաժողովրդական ազդեցությունների
դեմ պայքարելու խնդիրները: Յերբ մենք խոսում ենք հակաժո-
ղովրդական ազդեցությունների մասին, մենք նկատի ունենք այն
ամենը, ինչ հակառակ ե դնում մեր համակեցության կանոննե-
րին, այն ամենը, ինչ խանգարում ե մարդկային համակեցու-
թյան՝ սոցիալիզմի համար անհրաժեշտ կանոններն. ստեղծելուն:

ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆԸ ԴԵՊԻ ԿԻՆԸ ՅԵՎ ՅԵՐԵՆԱՆԵՐԸ

Բուրժուական բարոյախնության նողկալիությունն ու կեղ-
ծությունն ամենից ավելի արտահայտվել են դեպի կինն ունեցած
վերաբերմունքի մեջ: Այս բանը նույնիսկ արտահայտված ե ժո-
ղովրդական մի ամբողջ շարք ասացվածքների մեջ. «Կնոջ ծե-

ծեռ—ճաշդ ել համով վլինի», «կնոջդ ծեծիր մինչ յերեխա ունենալը, իսկ յերեխաներին՝ մինչև մարդ դառնալը», «կնոջդ ծեծիր ճաշին, իսկ ընթրիքին կրկին, առանց ծեծելու սեղան մի նստիր»։ Այսպես եր հնչում հին կալվածատիրական—բուրժուական Ռուսաստանի գերիմաստությունը։

Վոչ վոք հոգ չեր տանում կանանց կրթության մասին։ Իդուր չեր հին ժամանակների վաճառականն ասում. «Աղջիկներին ինչ։ Աղջիկներին վարելի յե փակել, և նրանց զլիսացավանքն ել քիչ ե—վոչ սովորեցնել, վոչ բան»։

Ձի կարելի ասել, վոք այս բոլորը վերաբերվեր միայն հեռավոր անցյալին։ Հայտնի յե, վոք այժմ ել կապիտալիստական յերկիրներում Փաշիգով կնոջ հանդեպ արմատացնում և այնպիսի վերաբերմունք, ինչպես ստրկուհու հանդեպ, սինդում և, վոք կնոջ բաժինն են հանդիսանում յերեխաները, ամուսինն ու յեկեղեցին։

Ամբողջ աշխարհին հայտնի յեն խորհրդային իշխանության և կոմունիստական կուսակցության միջոցառումները, վոքոնք աղատագրել են աշխատավոր կանանց, վոչնչացրել են կանանց ստրկական կախումը, սահմանել են կնոջ և տղամարդու փաստական հավասարություն վոչ միայն քաղաքում, այլև գյուղում։

Մենք հիմնահատակ կործանել ենք բուրժուական հին ընտանիքը՝ հիմնված կապիտալի, մասնավոր շահի վրա։ Մեր յերիտասարդությունը նույնիսկ գաղափար չունի ամուսնության հին, մինչհեղափոխական ձևերի—«հաշվով» ամուսնության մասին իր անխուսափելի ուղեկիցներով՝ հանդերձ՝ հարսնախոսներով, ամուսնական հայտարարություններով լրագրերում և ամուսնալուծության վայրագ պրոցեսներով։

Իայց բուրժուական բարոյականության մնացորդները դեռևս դոյություն ունեն նաև այս քնադավառում։ Քիչ փաստեր չեն հայտնի դեպի վինը, ընտանիքը, յերեխաների դաստիարակությունը սխալ, թեթևամիտ վերաբերմունք ցույց տալու մասին։

Այդ պատճառով ել ծրագիրը պահանջում և կոմյունիստական թյունից ամեն կերպ ոգնել կուսակցությանն ու կառավարությանը աշխատավոր կանանց և յերեխաների դաստիարակության վերաբերյալ նրանց հոգատարության մեջ։

Բուրժուական դադախարախոսության մնացորդներն իրենց արտահայտությունն են դառնում նաև կրոնական անտախապաշտությունների ու նախապաշարմունքների մեջ:

Իհարկե, մեր յերկրում հիմնավորապես կտրված են կրոնի արմատները, և մեր յերիտասարդության, մեր յերիսանների ճնշող մասն աճում և աճեն մի կրոնական ազդեցությունից զերծ:

Բայց սխալ կլինե՞ր կարծել, թե պայքարը կրոնական նախապաշարմունքների դեմ վերջացած և, այս թվում նաև յերիտասարդության մեջ: Մի կոմյերիտուհի Մոսկվայի մարզից նամակ և գրել, վորտեղ առում և.

«Ինչո՞ւ պետք է ծրագրում գրել, վոր ՀամԼԿՅԵՄ համբերատար կերպով պարզաբանում է յերիտասարդության անտախապաշտության ու կրոնական նախապաշարմունքների վնասը: Զե՞ր վոր յերիտասարդության մեջ վաղուց արդեն չկան հալատացյալ մարդիկ»:

Այսպես մտածող մարդիկ իրավացի չեն: Ընկերներ, նայեցե՛ք ձեր շուրջը, ներս մտե՛ք հանրակացարանները, ավելի լավ դիտեցե՛ք յերիտասարդության կյանքը: Դուք կտեսնե՛ք, վոր թե՛ քաղաքում և թե՛ դուրսում դեռևս կա յերիտասարդության մի, թեև աննշան, մաս, վորը մինչև վերջը չի ազատվել կրոնական թմբիրից: Մենք պետք է համբերատար պարզաբանման աշխատանք կատարենք, վորպեսզի լրիվ չափով հաղթահարենք կրոնական նախապաշարմունքները:

Մեր ծրագրի ակզբնական նախադժու՞մ գրված էր. կոմյերիտմիությունը վճռապես, անողոք կերպով պայքարում է կրոնական նախապաշարմունքների դեմ:

Ընկեր Ստալինը նշեց. ինչո՞ւ գրել «վճռապես», «անողոք կերպով»: Այս չե՛ր բանը: Համբերատար կերպով պետք է պարզաբանել յերիտասարդությանը կրոնական նախապաշարմունքների վնասը, յերիտասարդության մեջ վարել մատերիալիստական աշխարհայացքի՝ միակ դիտական աշխարհայացքի՝ պրոպագանդ:

Արդեն այժմ կազմվում են նոր, կոմունիստական բարոյա-
կանության հիմքերը, կենցաղի մեջ են մտնում համակեցության
սոցիալիստական կանոնները:

17—18 տարի սրանից առաջ ծնված ԽՍՀՄ յերկսուսարդու-
թյունը դադարաբար չունի կապիտալիզմի դայլի որենքներին սար-
սափելի ուժի մասին, վրոնք ստրկացնում են աշխատավոր մարդ-
կանց, ջախջախում կյանքի կուլի համար անբավարար պատրաստ-
ված բոլոր թուլերին:

Կապիտալիզմն իր գլխատիչ շահերի համար աշխատավորների
մեջ դաստիարակում էր սարսափի ու ստրկական հնազանդման
զգացմունք դեպի իր որենքները, դեպի մասնավոր սեփականու-
թյան իրավունքը:

Սոցիալիզմի աղայմաններում ապրող, կապիտալիստական ան-
ցայի սարսափներից ազատված մեր սերնդին համար չի խանդա-
րում դադարաբար ունենալ բուրժուական հասարակության բարե-
րի մասին:

Այս բարքերի օջանչելի բնութագրերը տվել ե ուս մենագույն
հեղափոխական-մտածողներից մեկը՝ քննադատ Դոբրոյուբովն
իր «Նավար թաղավորություն» հոդվածում: Նա գրել ե.

«Հանդիմանության ու քութակի յերկյուղի տակ, ստրկո-
րեն դաստիարակված, — անդադրում լյերկյուղ ունենալով
մնալու առանց մի կտոր հացի, ստրկաբար ապրող, — նրանք
իրենց բոլոր ուժերը բարում են ձեռք բերելու ստրկական
դլխավոր առաքլնություններից մեկը՝ անխիղճ խորամտն-
կությունը: Յեմ ինչից խղճահարվեն, ի՞նչ ճմարտություն,
ի՞նչ իրավունքներ հարդեն նրանք: Ձե՞ մոր խնությունն իշ-
խում ե նրանց վրա, ճնշում ու սպանում ե նրանց միանդա-
մայն անիրավացի, անիմաստ, անխիղճ կերպով: Այսպիսի տի-
րակալության տակ դաստիարակված մարդկանց մեջ չեն կա-
րող դարդանալ բարոյական պարտքի գլխակցությունը և ազնու-
վության ու իրավունքի իսկական սկզբունքները: Ահա թե
ինչու ամենախայտառակ սրիկայությունը նրանց թվում ե
գովելի հերոսություն, ամենալպիրշ խաբեյությունը՝ ճարպիկ
բան: Նրանք կարող են ձեզ խաբել, կողոստել, դանդաղ
հարձակվել ձեզ վրա, և այս բոլորի դեպքում անկեղծորեն

ուրախ ու սիրալիր մնալ ձեզ հետ, պահպանել անվրդով բարեսրտություն ու շատ իսկական առաքինի հատկություններ։ Նրանց բնավորության մեջ ամենեւին չարություն չկա, չկա նաև ուխտադրություն. բայց նրանց հարկավոր ե մի վերադ դուրս լողալ, դուրս պրծնել նեխված ճահճից, վորի մեջ նրանց ընկղմել են ուժեղ խեղրը. նրանք գիտեն, վոր թաթ ողի մեջ, վոր այնպես ազատորեն շնչում են այդ խեղրը, կարելի չե դուրս պրծնել խաբեյության և փողի միջոցով, և ահա նրանք սկսում են խորամանկություն անել, չողոքորթել, խաբել, սկսում են և՛ մանրից, և՛ մեծ գումարով, բայց մշտապես ծածուկ և թափով, իրենց գրպանը դնել ուրիշի բարեքը։ Նրանց ի՞նչ փուլթ, վոր նա ուրիշի յե։ Ձե վոր հենց իրենցից խել են այն ամենը, ինչ նրանք ունեցել են, իրենց կամքը և իրենց միտքը,—ել ինչպե՞ս նրանք դատեն այն մասին, թե ինչն ե ազնիվ և ինչը անազնիվ. ինչպե՞ս չուղել խաբել մյուսին իր անձնական շահի համար»։

Բուրժուազիան մշակել ե իր որենքը՝ «Մարդը մարդուն՝ գայլ»։

Բաղլակի նշանավոր յերկերից մեկի՝ «Հայր Գորիոյի» հերոս վորտրենը բուրժուական այս որենքն արտահայտել ե բավական ցայտուն կերպով։ Նա ասում ե.

«Տղամարդկանց և կանանց վրա նայեցեք միայն իբրև փոստի ձիերի, վորոնց դուք դեն եք չպլքոտւմ, վոր սատկեն ամեն մի փողոցում, և դուք կհասնեք ցանկության դադար»։

Այս ե կապիտալիզմի իսկական բարոյականությունը։ Վորդան ել բուրժուազիան լնատաքով այս թաղցնի ճսեր դեպի մերձավորը՝ նյութի վերաբերյալ զանազան բարեպաշտ խոսակցություններով և այլն,—այս բանը թաղցնել չի կարելի։

Մենք ստեղծում ենք մեր բարոյականությունը, սոցիալիստական հասարակության բարոյականությունը։ Սոցիալիստական հասարակության հիմնական որենքը շարադրել ե ընկեր Ստալինը հետևյալ նշանավոր խոսքերով.

«...աշխարհի բոլոր թանգարտեք կապիտալներից ամե-

նախնական դարձեցին ու ամենավճռողական կապիտալը մարդիկ են,
կադրերը»:

Հոգատարութիւնը մարդու վերաբերյալ, ուշադրութիւնը
դեպի մարդը դրված են կոմունիստական կուսակցութեան և խոր-
հրդային կառավարութեան աշխատանքի կենտրոնում: Սա նոր,
սոցիալիստական հասարակութեան բարոյականութեան ելութիւնն
է: Ահա թե ինչու մեր առաջարկած ծրագրի նախագիծը սովորեց-
նում է յերիտասարդութեանը դաստիարակելու իրեն դեպի աշխա-
տավոր մարդիկ ուշադիր վերաբերմունք ցույց տալու վրդով:

Բայց դոյութիւն ունի՞ արդո՞ք կոմունիստական բարոյակա-
նութիւն: Հաճախ բանն այնպես են պատկերացնում, վոր մենք
մեր բարոյականութիւնը չունենք, և շատ հաճախ բուրժուազիան
մեզ մեղադրում է այն բանի համար, վոր մենք, կոմունիստ-
ներս, բացասում ենք ամեն մի բարոյականութիւն: Բայց սա
միանգամայն սխալ է: Մենք բացասում ենք միայն կեղծ շահա-
դրժողական բարոյականութիւնը: Մենք ունենք մեր, կոմունիստ-
տական բարոյականութիւնը:

Ի՞նչ է կոմունիստական բարոյականութիւնը: Սրա վերաբե-
րյալ կա լենինի հետեւյալ, միանգամայն պարզ ցուցումը.

«...մեր բարոյականութիւնն ամբողջովին յենթակա յե
պրոլետարիատի դատակարարային պայքարի շահերին: Մեր բա-
րոյականութիւնը յեղակետ ունի պրոլետարիատի դասակար-
դային պայքարի շահերը...»

Յեւ վ մենք մեր կոմունիստական բարոյականութիւնը
յենթարկում ենք այս խնդրին: Մենք ասում ենք. բարոյա-
կանութիւնն այն է, ինչ ծառայում է հին շահադրժողա-
կան հասարակութեան խորտակման և բոլոր աշխատավորնե-
րին կոմունիստներին նոր հասարակութիւն ստեղծող պրոլե-
տարիատի շուրջը համախմբելուն...

Կոմունիստական բարոյականութեան հիմքում դրված է
պայքարը կոմունիզմի ամբացման ու անարմատն համարը
(Լենին, XXX 4., էջ 410, 411, 413):

Վորո՞չ ընկերներ կոմունիստական բարոյականութիւնը պատ-
կերացնում են իբրև դանդաղ կանոնների հալածածու, համարյա

թե մի հրահանգ, վոր պետք է նախատեսի մեր յերիտասարդութեան ամբողջ վարքը: Սա ճիշտ է, սխալ է:

Առհասարակ հարկավոր է նկատել, վոր չի կարելի նոր, կոմունիստական մարդու դեմքի ուրվագծմանը մոտենալ յեղնելով ինչ-վոր ստանդարտ, վերացական նորմաներից: Մեզ մոտ շատ խոտակցութիւն է յեղել նոր մարդու տիպի ու բնավորութեան մասին, ընդվորում դռնիւմ են մարդիկ, վորոնք դեղարվեստական դրականութեան մեջ ել ձգտում են նոր մարդուն պատկերել իրիւս փայտե վոտաների վրա կանգնած ինչ-վոր անձի, վորն ապրում է համարյա թէ հատուկ մշակված հրահանգներով, վորի մոտ ամեն ինչ կատարվում է սլանով: Ահալասիկ ստացվում է այն, վոր բոլոր «կոմունիստական առաքելութիւններն» առկա յեն և այնուամենայնիւ դուրս է դալիս վոչ թէ կենդանի մարդ, այլ ինչ-վոր «մարդանման բան»:

Ընկեր Ստալինը բաղմիցս նախադուշացրել է մեզ բուրժուական դադափաբախոսների փորձերից՝ սոցիալիզմը կերպարանելու իրիւս ինչ-վոր դորանոց, վորտեղ բոլոր մարդիկ ամբողջովին միատեսակ են մտածում, միատեսակ կոստյում են հագնում, միևնույն ճաշակն ունեն և այլն: Ընդհակառակը, սոցիալիզմ՝ նշանակում է մարդկանց անհատականութեան մեծագույն ծաղկում, վորտեղ ամեն մեկը կարող է ծափալել իր ընդունակութիւններն ու տաղանդը:

Մեր ծրագիրը համարձակութիւն ունի հայտարարելու, վոր Լենինյան կոմյերիտմիութիւնը յերիտասարդ սերնդի մեջ դաստիարակում է կոմունիստական բարոյականութիւն, վորը թույլ է տալիս մեր մարդկանց դառնալու կոմունիստական հասարակութեանն արժանի մարդիկ: Կոմյերիտմիութիւնը դաստիարակում է ստալինյան բնավորութեամբ մարդիկ: Յերբ խոսում ես մեր յերիտասարդութեան հետ և հարցնում ես, թէ նա ամենից ավելի ինչ հատկութիւններ կուղեր ունենալ, յերիտասարդ սերնդի մեր յաջորդին ներկայացուցիչներից շատերը պատասխանում են. «Մենք ուզում ենք ունենալ ստալինյան բնավորութիւն»:

Ի՞նչ է ստալինյան բնավորութիւնը: Յես կարծում եմ, վոր ամենից ավելի լավ է սրան պատասխանել հենց ընկեր Ստալինի խոսքերով՝ ասված ի պատասխան իր ծննդյան 50-ամյակի առթիւ կուսակցութեան, բանիւր դասակարգի և բոլոր աշխատա-

վորենքի վողջուկներէ։ Ահա այս նշանավոր խոսքերը, վորոնց մեջ վառ կերպով արտահայտված է ստալինյան բնավորութիւնը։

«Կարող եք չտարակուսել, ընկերներ, վոր յես պատրաստ եմ առաջիկայում ել նվիրել բանվոր դասակարգի դործին, պրոլետարական հեղափոխութեան և համաշխարհային կոմունիզմի դործին իմ բոլոր ուժերը, իմ բոլոր ընդունակութիւնները և, յեթե կարիք լինի, իմ ամբողջ արյունը՝ կաթիլ առ կաթիլ»։

Անսահման նվիրվածութիւնը բանվոր դասակարգի դործին, յերկաթյա համառութիւնն ու աննկրուն կայունութիւնը պայքարում—բնավորութեան այս ստալինյան գծերն փգեալ են, վոր վոգեշնչում են մեր յերիտասարդութեանը։ Յեւ կոմյերիտմիութեան մեր ծրագրում խոսվում է ստալինյան բնավորութեամբ յերիտասարդ հեղափոխականների սերունդ դաստիարակելու մասին, այնպիսի մարդկանց, վորոնց համար նպատակի պարզութիւնը, համառութիւնը նպատակին հասնելու մեջ և բնավորութեան կայունութիւնը, վորը խորտակում է բոլոր և ամեն տեսակ խոչընդոտները, հիմնական գծերն են։

Բուրժուազիան մեզ մեղադրում է այն բանի համար, վոր մենք բարոյականութիւն չունենք։ Կոմյերիտմիութեան ծրագրում մենք ասում ենք, վոր մենք ստեղծում ենք մեր, կոմունիստական բարոյականութիւնը։ Լենինյան կոմյերիտմիութեանը կգտնվի կոմունիստական բարոյականութեան համար, կոմունիստական հասարակութիւն կառուցելու համար մարտնչողների առաջին շարքերում։

մ. Կոլլապատ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍՏԱՐԱԿՈՒՄԸ

դմբ. Կոլլապատ

«Պաշտպանել տնտեսական հայրենիքը» լրջունդը մշտապես ուղեկցել է մեզ Երազմկոյում մայրիկ բուրժուական կուսակցութիւնների, և, նրանց արդիւնաւորութեան, վնասակարութիւնների դործքները, իրենց։ Եւ մէկ յոմարտապա մաղա մ

— ուս Այս Լրտունգ մէկ Գրք մ ղրկւմ 1914-1918 թ. իմպերիալիստական, պատերազմի, յայտնաբերութիւն, երկր, դեպք պատերազմ ըլում, ուս Ժողովրդի հակաբանական մասսաներին։

Բայց այնպիսի խոսքեր, ինչպիսին են Հայրենիք, Յնդա-
վայր, բուրժուազիայի բերնին հնչում են իբրև ծաղր ժողովրդի
վրա, վորովհետև սրանք նույնպես կեղծ են հնչում նրա բերնին,
ինչպես և աղատության, հավասարության և յեղբայրության լո-
գունդները:

Անրի Բարբյուսն իր «Ստալին» գրքում միանգամայն իրա-
վացիորեն գրում է.

«Հայրենիքի պաշտպանությունը սրբազան է: Կան մեծ
խոսքեր, վոր կապիտալիզմի խոհանոցը մատուցում է ամեն
տեսակ սոուսով: Բայց այս չի նշանակում, թե մենք չենք
կարող նրանց վերադարձնել իրենց իսկական իմաստը: Հայրե-
նիքի պաշտպանությունն ատելի չէ այնտեղ, վորտեղ այն նշա-
նակում է կողոպուտներ, զավթումներ, «յես տեր եմ, դու՝
ստրուվ», վորտեղ այն նշանակում է քայքայում և ինքնա-
սպանություններ, պետական աղբյուրայի առաջին փուլը: Բայց
այն կյանքից ել կարևոր է այնտեղ, վորտեղ այն նշանակում
է սլոգանային փուլ, ազատագրում ստրկությունից, խիստ
անվստահություն դիշատիչ պետություններին, վորոնք միայն
պատրվակ են վորոնում, միայն մի միջոց՝ հնարելու պատեր-
վակը, վորպեսզի ճգմեն կենդանի սոցիալիզմը»:

Սերը դեպի Հայրենիքն ոգտագործում են բուրժուազիայի կա-
ռավարող չղանները աշխատվորներին անգուսպ կերպով շահա-
գործելու, իմպերիալիստական նոր պատերազմներ կազմակեր-
պելու համար:

Իմպերիալիստական պատերազմի տարիներին բուլլեիկների
կուսակցությունը կողմնակից եր, վոր Ռուսաստանը պարտվի
այս պատերազմում: Բուլլեիկների կուսակցությունը կողմնակից
եր, վոր Հայրենական բուրժուազիան պարտվի այս պատերազ-
մում, վորպեսզի իմպերիալիստական պատերազմից անցնել քա-
ղաքացիական պատերազմի:

Բուլլեիկների կուսակցությունը քիչ մեղադրանքներ չկրեց
դանդաղ աշխատեց կոչված սոցիալիստական կուսակցություններին
կողմից, վորոնք պատերազմի առաջին իսկ օրից դավաճանեցին
բանվոր դասակարգի գործին, կանգնեցին իրենց բուրժուազիայի
պաշտպանության դիրքում, բայց բուլլեիկներին մեղադրում եյին
իբրև թե Հայրենիքին դավաճանելու մեջ և այլն: Բուլլեիկների

կուսակցութիւնը Լենինի գլխավորութեամբ միակ կուսակցութիւնն էր, վոր համառարիմ էր պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմին, միակ կուսակցութիւնը, վոր բանվորներին ու դուռղացիներին պարզաբանում էր կապիտալիստական հայրենիքի պաշտպանութեան լողունգի ամբողջ կեղծիքը, հայրենիք, վորտեղ ամեն ինչ պատկանում է մի խումբ կապիտալիստներին ու կալվածատերերին, միակ կուսակցութիւնը, վոր ազդարարեց իմպերիալիստական պատերազմը քաղաքացիական պատերազմի վերածելու լողունգը:

Սկսած այն ժամանակից, յերբ 1917 թ. հոկտեմբերին իշխանութիւնն անցավ պրոլետարիատի ձեռքը, բոլշևիկները կուսակցութիւնը բացահայտորեն ազդարարեց սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանութեան լողունգը: Այս լողունգը բանվորներին ու դուռղացիներին համար դարձավ յերկաթյա որոնք ինտերվենտներին, սպիտակ-գլխադէակաւ գեներալներին դեմ պայքարելու բոլոր տարիներին:

Բոլշևիկները կուսակցութիւնը, Լենինն ու Ստալինը դիմում էին ժողովրդին՝ կոչ անելով պաշտպանել սոցիալիստական հայրենիքը:

1918 թ. փետրւարի 21-ին, այն մոմենտին, յերբ գերմանացիք Բրեստ-Լիտովսկի դաշնագիրն ստորագրելու ժամանակ Տրոյ-կու դավաճանական վարմունքի հետեանքով սկսեցին իրենց շնչտակի հարձակումը, Լենինը դիմեց աշխատավոր մասսաներին հետեւյալ խոսքերով. «Սոցիալիստական հայրենիքը վտանգի մեջ է: Կեցցե՛ք սոցիալիստական հայրենիքը»: Իբրև մարտակոչ են հնչում Լենինի այս նշանավոր խոսքերը: Լենինյան այս կոչը մեկից անվեր անգամ է հնչել իբրև Խորհրդային Հանրապետութեան աշխատավորների կողմից իրենց սոցիալիստական հայրենիքը հերոսաբար պաշտպանելու աղջանչան: Այս լողունգը մշտապես ամենամարտական լողունգն է յեղել նաև խորհրդային յերիտասարդութեան, Լենինյան կոմյերիտմիութեան համար: Լենինյան կոմյերիտմիութեան ամբողջ սրտումութիւնն անխղճիորեն կապւած է իրենց սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանութեան համար աշխատավորների մղած պայքարի հետ: Մարտական Կարմիր դրոշմ չճանչանը, վորով պարզեւատրված է կոմյերիտմիութիւնը, արժանավոր պարգև է քաղաքացիական պատերազմի տարիներին կոմյերիտականների ցուցաբերած հերոսութեան համար:

Յորհրդային յերիտասարդությունը, ինչպես և ամբողջ ժողովուրդը պրոլետարական Մեծ հեղափոխության հետևանքով ձեռք բերեց իր սոցիալիստական հայրենիքը:

«Անցյալում մենք չունեինք և չեինք եւ կարող ունենալ հայրենիք,—ասել ե ընկեր Ստալինը:—Սակայն այժմ, յերբ մենք տապալել ենք կապիտալիզմը, իսկ իշխանությունը մեզ մոտ բանվորական ե,—մենք հարենիք ունենք և մենք կաշտպանենք նրա անկախությունը» (Ստալին, «Տնտեսավարների խնդիրների մասին», «Լենինիդժի հարցերը», ռուս. եջ 445):

Ահա թե ինչու մեր ծրագիրն ամբողջ լայնությամբ դնում ե խորհրդային յերիտասարդության մեջ հայրենասիրության գագա՝ մունքը դաստիարակելու հարցը:

Յորհրդային հայրենասիրության եյությունն ե. անսահման տերը դեպի հայրենիքը, դեպի մեր մեծ յերկրում ապրող ժողովուրդները, նրան թշմամիների ամեն մի հարձակումից պաշտպանելու և նրա ռազմական, տնտեսական ու կուլտուրական հզորությունն ամրացնելու պատրաստակամությունը:

Ինչո՞ւ մենք մեր յերկրի հայրենասերներն ենք: Մենք մեր յերկրի հայրենասերներն ենք այն պատճառով, վոր սա միակ յերկրն ե, վորտեղ սոցիալիզմը հաղթել ե, վորտեղ վոճչացւած ե մարդու շահագործումը. մարդու ձեռքով, վորտեղ գործնականում իրականացւած են Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի մեծ դադաւիարները. վորտեղ մարմնավորւած են պրոլետարների ու աշխատավոր մարդկության բոլոր լավագույն մտադրությունները, վոր դարեր շարունակ պայքար ե մղում իր ազատագրության համար: Այս յերկրի բանվոր դասակարգն ստեղծել ե այնպիսի հզոր և մեծ կուսակցություն, վորպիսին Համամիութենական կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցությունն ե, վորն իրականացրել ե յերկրի այս վերափոխությունը: Մեր ժողովուրդն ամբողջ աշխարհին տվել ե պրոլետարիատի ու աշխատավոր մարդկության այնպիսի առաջնորդներ, վորպիսին եր մեծ Լենինը և վորպիսին հանդիսանում ե ընկեր Ստալինը: (Մափաւարություններ):

Մենք մեր հայրենիքի պատրիոտներն ենք, քանի վոր նա ժողովուրդների մեծ բարեկամության նմուշն ե: Յորհրդային պատրիոտիզմը վոչ մի ընդհանուր բան չունի բուրժուական նացիո-

նալիզմի հետ: Խորհրդային պատրիստիզմն է մի յե համախմբում Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութեան մեջ ընակվող 180 ազգութիւն: Յեթե կապիտալիստական յերկիրներում ախպես կոչված «սեր դեպի հայրենիքը» լողունդը անջատում է զանազան ժողովուրդների, նրանց ճակատ-ճակատի խփելով հանուն իմպերիալիստների շահերի, ապա մեղ մոտ, ընդհակառակը, իր սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանութեան և սիրո լողունդը համախմբում ու միավորում է Խորհրդային Միութեան բոլոր ժողովուրդներին:

Մենք մեր յերկրի հայրենասերներն ենք, վրովհետև նա համայն միջազգային պրոլետարիատի հենարանն է վապիտալիստների լծի դեմ նպաքարելիս:

Մեր յերկրի մեծ հայրենասեր ընկեր Ստալինը բազմիցս սովորեցրել է մեզ սոցիալիստական հայրենիքի ամրացման մեր պաքարի ամեն մի քայլը շարկապել միջազգային պրոլետարական հեղափոխութեան ամբողջ գործի հետ: Հենց նրան են պատկանում հետևյալ նշանավոր խոսքերը.

«Մենք պետք է առաջ դնանք ախպես, վոր ամբողջ աշխարհի բանվոր դատակարգը, նախելով մեզ, կարողանա ասել. ահա նա, իմ առաջավոր ջոկատը, ահա նա, իմ հարվածային բրիգադը, ահա նա, իմ բանվորական իշխանութիւնը, ահա նա, իմ հայրենիքը,—նրանք իրենց գործը՝ մեր գործը լալ են անում, պաշտպանենք նրանց վապիտալիստների դեմ և բորբոքենք համաշխարհային հեղափոխութեան գործը» (Ստալին, «Տնտեսավարների խնդիրների մասին», «Լենինիզմի հարցերը», ռուս. եջ 446):

Մեր սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանութիւնը, սերը դեպի իր հայրենիքը լիովին համապատասխանում է մեր ինտերնացիոնալ պարտականութիւններին: Լենինը դեռևս 1918 թ. գրում էր.

«Հենց միջազգային սոցիալիզմի հետ վկայերն ամրացնելու» շահերի տեսակետից պարտադիր է պաշտպանել սոցիալիստական հայրենիքը» (Լենին, XXII հ., ռուս. եջ 510):

Մեր յերկիրը համայն աշխարհի կեղեքվածներն և շահագործվող ժողովուրդների փարոսն է, հույսը: Մեր սոցիալիստական հայրենիքի ամրացումը մեր ինտերնացիոնալ պարտականութիւնն է:

և։ Այս և մեր պարտականութիւնը միջազգային պրոլետարիատի հանդեպ։

Ահա թե ինչու մեր ծրագիրն այնքան մեծ ուշադրութիւն և նվիրում պաշտպանութեանը, Խորհրդային Միութեան ղինված ուսերի ամրացմանը։ Ծրագիրը, ինչպես դուք գիտեք, ամբողջ լայնութեամբ կոնկրետ խնդիրներ և դնում կոմյերիտմիութեան ռադմական աշխատանքի ասպարեզում, խնդիրներ, վորոնք վերջին հաշիւով հանգում են այն բանին, վոր կոմյերիտմիութիւնը մեր յերիտասարդութիւնից պետք և դաստիարակի Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր Բանակի համար խիզախ մարտիկներ։

Հիմնականում սրանք են, ընկերներ, կոմյերիտմիութեան Կենտկոմի անունից ձեզ առաջարկվող ՀամԼԿԵՄ, Ծրագրի նախագծի դրույթները։

ԾՐԱԳԻՐԸ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ Ե

Ընդունելով ծրագիրը, կոմյերիտականները պետք և իմանան, թե ինչպես և մեր բոլլեխկյան կուսակցութիւնը, ինչպես են Լե-նինն ու Ստալինը վերաբերվում ծրագրին առհասարակ։ Հարկա-վոր և նկատի ունենալ, վոր բոլլեխիկները ծրագրին վերաբերվում են միանշանայն ալ կերպ, քան II Ինտերնացիոնալի ռպորտու-նխատական կուսակցութիւնները, վորոնք իրենց ռպորտունխատա-կան կյութիւնը թաղցնում են ճարպկորեն վազմված ծրագրե-րով։

Հեղափոխական պայքարի պատմութիւնը քիչ միաստեր չի իմացել այսպես կոչված սոցիալիստական կուսակցութիւնների կողմից աշխատավոր մասսաներին ամենալալիր Վերպով խաբելու վերաբերյալ, կուսակցութիւններ, վորոնք այս խաբելութիւնը թաղցրել են «մարքսիստական» ֆրադներով դարդարված ծրագրե-րով։

Վերցնենք Թեկուդ II Ինտերնացիոնալի քաղաքական կուսակ-ցութեանների դործունէյութիւնը։ Մի՞թե նա չի ներկայացնում մի տիպիկ, խորապես ռպորտունխատական վերաբերմունք դեպի ծրագիրը սոսկ իրրե մի միջոցի՝ դասարկ, դեմագոգիկ խոստում-ներով ու լողունդներով մասսաներին իր կողմը դրաովելու համար։

Մարքսն ու Ենգելսը, վորոնք քիչ ուս չեն դործադրել ռպոր-

տունիստների դեմ պայքարելու համար, բացառիկ ուժով մերկացրել են ծրագրային հարցերին ցույց տրվող վերաբերմունքի այս ոպորտունիստական ելությունը: Ոպորտունիստների կարծիքով, հեղինարար գրում եյին նրանք:

«Ծրագրից հարկավոր չե հրաժարվել. միայն նրա իրականացումը պետք է հետաձգվի անորոշ ժամանակով: Այն ընդունում են, բայց, իսկապես, վոչ թե իրենց համար, վոչ թե նրա համար, վոր հետևեն նրան իրենց կյանքի ընթացքում, այլ նրա համար միայն, վոր այն կտակեն զավակներին ու թոռներին: Իսկ առայժմ «բոլոր ուժերը և ամբողջ եներգիան» գործադրում են ամեն մի դատարկ բանի և կապիտալիստական հասարակարգի խղճուկ կարկատման վրա, վորպետքի թվա, թե իբր այնուամենայնիվ մի բան ձեռնարկվում է, և վորպետքի միևնույն ժամանակ չվախեցնեն բուրժուազիային» (Մարքսը և Ենգելսը—Ա. Բեքելին, Վ. Լիբկնիստին, Վ. Բրակկեյին և ուրիշն., «Մարքսի և Ենգելսի արխիվ», I (VI) 4., եջ 152):

Մարքսի և Ենգելսի խոսքերը չափազանց հրատապ են: Նրանք այսոր ել հնչում են այնպիսի սրությամբ, ինչպես հեղափոխական շարժման զարգացման արշավուսին:

Ոպորտունիստները յերբեք հոգ չեն տարել և չեն տանում ծրագրի թեորիական տոկոսության վերաբերյալ, վորովհետև նրանք, ընկեր Ստալինի արտահայտությամբ, մատուցում են

«...ամբողջական հեղափոխական թեորիայի փոխարեն հակասական թեորիական դրույթներ ու այնպիսի թեորիաների բեկորներ, վորոնք կտրվել են մասսաների կենդանի հեղափոխական պայքարից և դարձել խախտող դոգմաներ» (Ստալին, «Լենինի դմի հարցերը», ուսու. եջ 8):

Ոպորտունիստները ձգտում են իրենց հակահեղափոխական ելությունը թաղցնել փարթամ Ֆրազներով, թարձրագույն լողունդներով: Նրանց ձեռքում ծրագիրն աշխատավոր մասսաների խաբեյության դործիք է, վորովհետև իրականում նրանք չեն ել մտածում այն իրոք կենսադործելու, նրա կատարման մասին:

Իսկ ի՞նչ է ծրագիրը հեղափոխական ըմբռնումով և վո՞րն

և բոլշևիկները վերաբերմունքը դեպի սլոբոտարական հեղափոխական պայքարի ծրագրի մշակումը:

Բոլշևիկյան կուսակցութեան հիմնադիր Լենինը 1903 թ. դրած իր «Գյուղական չքավորութեանը» բրոշյուրում պարզաբանում էր գյուղացիներին, թե ինչ է ուղում սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեանը և ինչի համար են սոցիալ-դեմոկրատներն ուրվագծում իրենց ծրագիրը: Նա գրում էր.

«Վորպեսզի ամբողջ ժողովուրդն իմանա, թե ինչ են սոցիալ-դեմոկրատները և ինչ են ուղում նրանք, սոցիալ-դեմոկրատները կաղմել են իրենց ծրագիրը: Ծրագիրը նշանակում է այն ամենի կարճ, պարզ ու հստակ հայտարարումը, ինչի ձգտում է կուսակցությունը և ինչի համար մա պայքարում է» (Լենին, V հ., էջ 290):

Ահա թե ինչ է ծրագիրը: Այն ծրագիրը, վոր մենք առաջարկում ենք ներկա համադրումարին, այն ամենի հստակ, պարզ հայտարարումն է, ինչի համար պայքարում է Լենինյան կոմյերիտ-միությունը, ինչ նա պահանջում է իր աշխատանքի ընթացքում կոմյերիտականներից, վորպեսզի վոչ միայն ՌՍՀՄ բոլոր ժողովուրդները, այլև ամբողջ աշխարհի աշխատավորները, ամենից առաջ աշխատավոր յերիտասարդությունը, իմանան, թե ինչ նպատակներ ենք դնում մենք մեր առաջ, ինչ միջոցներով մենք պետք է դաստիարակենք Միութեան հասունացող սերնդին կոմունիզմի վողով, վորպեսզի Լենինյան կոմյերիտմիութեան դրոշի տակ ընթացող ամբողջ յերիտասարդութեան համար պարզ լինի, թե նա այդ դրոշի տակ ինչ պայքար պետք է կրի և ինչպիսին պետք է լինի ՀամԼԿՅԵՄ շարքերն ընդունվող ամեն վոք:

Հայտնի չե, վոր բուրժուական կուսակցութեանները և նրանց յերիտասարդական կաղմակերպութեաններն իրենց ծրագիրը սովորաբար բաժանում են մի քանի մասի. մի մասը պետք է համապատասխանի թեորիական պահանջներին.—սա, այսպես ասած՝ թեորիական ծրագիրն է. մյուս մասը պետք է համապատասխանի ազխտացիոն պահանջներին,—սա, այսպես ասած՝ մասսաների մեջ ազխտացիա անելու ծրագիրն է:

Ուրիշ բան է մեր կուսակցութեանը: Նա յերբեք չի ունեցել, չի ունենում և չի ունինա յերկու ծրագիր, նրա լողունդները յերբեք չեն տարբերվում կուսակցութեան իսկական մտադրու-

թյուններից: Մեր կուսակցութիւնը տվել է և տալիս է միայն
այնպիսի լողունքներ, վորոնք համապատասխանում են իրական-
ությանը:

Ընկեր Ստալինն այս մասին խոսել է բաժականաչափ պարզ:
Պատասխանելով իրեն տրված հարցին, թե «բանդորա-դյուղա-
ղացիական կառավարութիւնը փաստական, թե իբրև ռազիտա-
ցիոն լողունք է», նա ասել է.

«Այսպիսի հարցադրման դեպքում դուրս է դալիս, վոր
մեր կուսակցութիւնը կարող է տալ ներքուստ կեղծ լողունք-
ներ, վորոնք իրականում սնանկ են, վորոնց չի հավատում
կուսակցութիւնը ինքը, բայց վորոնց այնուամենայնիվ կու-
սակցութիւնը գործի յե դնում մասսաներին խաբելու հա-
մար: Այսպես կարող են վարվել եսերները, մենչևիկները,
բուրժուական դեմոկրատները, քանի վոր խոսքի ու գործի
տարբերութիւնը և մասսաների խաբելութիւնն այս մահա-
ցող կուսակցութիւնների հիմնական գործիքներից մեկն է:
Բայց մեր կուսակցութիւնը յերբեք և վոչ մի պայմանում
չի կարող այսպես դնել հարցը, վորովհետև նա մարքսիստա-
կան կուսակցութիւն է, լենինյան կուսակցութիւն, վերըն-
թաց կուսակցութիւն, վորն իր ուժը քաղում է այն բանից,
վոր նրա խոսքն ու գործը չեն տարբերվում միմյանցից, նա
չի խաբում մասսաներին, նա մասսաներին ասում է միայն
ճշմարտութիւնը և իր քաղաքականութիւնը կառուցում է
վոչ թե դեմագոգիայի, այլ դասակարգային ուժերի գիտա-
կան վերլուծության վրա» (Ստալին, Բանդորա-դյուղացիա-
կան կառավարության հարցի շուրջը, «Լենինի դմի հարցերը»,
Գրգ հրատ. եջ 238):

Մեր կուսակցութիւնը յերբեք չի խաբում մասսաներին և
մասսաներին ասում է միայն ճշմարտութիւնը: Նա իր քաղաքա-
կանութիւնը կառուցում է վոչ թե դեմագոգիայի, այլ դասա-
կարգային ուժերի գիտական վերլուծության վրա: Դուք գիտե՞ք,
վոր մեր կոմունիստական կուսակցության ծրագրում չկա մի
կետ, վորը նա ինչպես հարկն է չիրականացնել:

Հենց այս սկզբունքներն են դրված են մեր ծրագրի հիմքում:
Մեր ծրագիրը հիմնված է Մարքսի-Ենգելսի-Լենինի-Ստալինի

ուսմունքի վրա: Նրա տեսական մասից եւ ըդիսում են միության դործնական խնդիրները. այն բոլորը, ինչ գրված ե նրանում, հիմնավորված ե դասակարգային պայքարի փորձով, և նրա ամեն մի կետը վոչ միայն կարող ե իրականացվել, այլև անպայման կիրականացվի:

Ծրագրի նախադժի քննարկման պրոցեսում համագումարի նախորդակին մի շարք առաջարկներ արվեցին: Շատ կոմյերիտականներ առաջադրեցին մի շարք կոնկրետ, դործնական հարցեր, առաջարկելով դրանք մտցնել ծրագրի մեջ: Նրանք բոլորը չե, վոր արժանի չեն ծրագրի մեջ մտցվելու, թեև նրանց մեծամասնությունը դործնական արժեք ունի:

Այստեղ մենք պետք ե առաջնորդվենք Լենինի հետևյալ ցուցումով ծրագիրը կազմելու առթիվ.

«Ծրագիրը հո հրահանգ չե. ծրագիրը պետք ե ընդգրկի ամբողջ շարժումը, իսկ իրականում, իհարկե, հարկ ե լինում առաջին պլանի վրա մղելու շարժման մերթ մեկ կողմը, մերթ՝ մյուսը (Լենին, II հ., ԿՁ 527):

Ծրագիրը, ճշգրիտ և պարզ շարադրելով, թե ինչ նպատակներ ե հետապնդում մեր փաղմակերպությունը, նշելով նրա պայքարի ուղին, չի կարող նման լինել հրահանգի, վորի մեջ ամբողջ պայքարը կարծես կարգավորված ե և առաջուց նախատեսված: Այն ժամանակ ծրագիրը չեր լինի պարզ ու նպատակաւաց փատաղիր և յերիտասարդությունը չեր կարող տեսնել նրա հիմնական մտքերը:

Հենց այս պատճառով ե, վոր ձեր ուշադրությանն առաջարկվող ծրագիրը չի շոշափում մի ամբողջ շարք՝ դործնական տեսակետից թերևս շատ մեծ ու լուրջ՝ հարցեր, այլ նա, ինչպես պահանջում եր Լենինը, վերցնում ե շարժումը ամբողջությամբ և նրա հիմնական խնդիրները:

Ահա թե ինչու կոմյերիտիկության Կենտկոմը չի ստարակրտում, վոր իր առաջարկած Լենինյան կոմյերիտիկության ծրագիրը համագումարը կընդունի միահամուռ կերպով: Մենք համոզված ենք, վոր Վոմյերիտիկությունը կապահովի նրա լիակատար կենսադործումը:

Մեր ծրագիրը կոմյերիտական ցեղի բացաճալորեն պարզած
դրոշն է, ԽՍՀՄ աշխատավորութեան ստալինյան յերիտասարդ
սերնդի դրոշը, մի սերունդ, վորին դաստիարակում է բուհակաների
մեր փառապանծ կոմունիստական կուսակցութեանը մեծ Ստալինի
գլխավորութեամբ: (Բուռն, յերկարատև ծափահարութեաններ):

ԸՆԿ. ՎԵՐՇԿՈՎԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ
ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

המחברת
המחברת

Պ. Ա. ՎԵՐՇԿՈՎ

Ընկերներ: ՀամԼԿՅԵՄ նոր կանոնադրության նախադիժը, վորը կենտրոնական կոմիտեյի անոնից առաջարկելով ե ներկա համագումարին, բավականաչափ տարբերվում ե միության IX համագումարի կողմից փոփոխած և լրացրած նախկին կանոնադրությունից: Յեւ սա միանշամայն հասկանալի յե, վորովհետև փոփոխվել ե իրադրությունը, փոփոխվել են պայմանները, վորոնց մեջ աշխատում ե կոմյերիտմիությունը: ՀամԼԿՅԵՄ առջև ծառացել են նոր, ե՛լ ավելի խորևոր ու ե՛լ ավելի բարդ խնդիրներ, քան առաջ: Սրա հետևանքով կոմյերիտմիության նախկին կանոնադրությունը հնացել ե, կորցրել ե իր նշանակությունը: ՀամԼԿՅԵՄ-ում կյանքն ընթանում ե այս հնացած կանոնադրության կողքով: ՀամԼԿՅԵՄ դերաճել ե իր հին կանոնադրությունից:

Իսկապես, ընկերներ, ի՞նչ եր պահանջում հին կանոնադրությունը կոմյերիտական կադմակերպություններից, կոմյերիտականներից: Գլխավորապես՝ մասնակցել ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցմանը, յերկրի խնդուստրացման պայքարին: Գյուղի կոմյերիտականներից կանոնադրությունը պահանջում եր լինել դյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ակտիվ մասնակիցներ, ամեն վերայ ոգնել կուսակցությանը կուսակցություն իրրև դասակարգ վերացնելու խնդրի լուծման մեջ՝ համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա: 1931 թվի սկզբին, յերբ տեղի ունեցավ միության IX համագումարը, այս բանը ճիշտ եր, անհրաժեշտ, հրատապ: Իսկ այժմ—սա բոլորին հայտնի յե—մեր յերկրում արդեն ստեղծված ե հզոր արդյունաբերություն՝ հազեցած առաջնակարգ տեխնիկայով, գյուղում վերջնականապես հաղթանակել ե կոլտնտեսային հասարակարգը, կուսակցությունը վորպես դասակարգ ջախջախված, վերացված ե, յերկրի ժողովրդական տնտեսությունը դարձել ե սոցիալիստական:

ՀամԼԿՅԵՄ IX Համագումարից մի քանի որ հետո, 1931 թ. փետրվարի 4-ին, ընկեր Ստալինը, հանդես գալով սոցիալիստական արդյունաբերության աշխատողների կոնֆերենցիայում, ասաց.

«Առաջավոր յերկիրներից մենք հետ ենք մնացել 50—100 տարով: Մենք պետք է այս տարածությունը կտրենք անցնենք 10 տարում: Կամ մենք այս բանը կանենք, կամ մեզ կճգմեն» (Ստալին, Տնտեսվարների խնդիրների մասին, «Լենինի զմի հարցերը», հայ. էջ 554):

Յեվ ահա, 5 տարի անց, այսօր մենք կարող ենք առանց հպարտանալու ասել, վոր այժմ մեզ չեն ճգմի, վորովհետև մեր յերկիրն այնքան է աճել ու ամրացել, վոր մենք ջախջախիչ հապառախված կարող ենք տալ թշնամու՝ մեզ վրա հարձակվելու ամեն մի փորձին:

Կարելի՞ յե, արդյոք, այժմ, նոր պայմաններում, նախկին պահանջներն առաջադրել կոմյերիտականին: Իհարկե, վոչ: Նոր կանոնադրություն՝ ի տարբերություն նախկինի, կոմյերիտական կադմակերպություններից, կոմյերիտականներից պահանջում է ձեռք բերել զիտեկիքներ, զիտություն, կուլտուրա, համառ կերպով սովորել, հաստատապես և սխտեմատիկ ուսումնասիրել մարքսիզմ-լենինիզմը: Կոմյերիտությունն այժմ կոչված է լինելու համակողմանի ուսուցման կադմակերպություն, ամբողջ խորհրդային յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության կադմակերպություն:

Բոլշևիկյան կուսակցության փորձը սովորեցնում է կոմյերիտությունը փոփոխելու իր աշխատանքի կադմակերպական ձևերը, փոփոխելու իր կադմակերպական քաղաքականությունն աշխատանքի նոր պայմանների համեմատ: Վերցրեք, որինակ, կոմյերիտությունն մեջ ընդունելու հարցը: Նախկին կանոնադրության մեջ ասված է.

«ՀամԼԿՅԵՄ անդամ ընդունվում են՝ բանվոր, բատրակ, կուլտնտեսական, չքավոր ու միջակ յերիտասարդությունն առանց թեկնածուական ստաժի և յերաշխավորությունների»:

Առանց թեկնածուական ստափի ու յերաշխալորությունների կոմյերիտմիության անդամ ելին ընդունվում նմանապես պրոլետարական, բաթրակային և չքավորական ընտանիքից յեւածները— մասնադեւտներ, աշակերտներ, դյուղական ուսուցիչներ և դյուղատնտեսներ: Ծառայողներն ու ինտելիգենտները կոմյերիտմիության մեջ ընդունվում ելին մեկուկեսամյա թեկնածուական ստափով: Սոցիալական այս կամ այն խմբին պատկանելը համարյա թե վճռական հատկանիշ եր կոմյերիտմիության մեջ ընդունելիս: Այն ժամանակ սա անհրաժեշտ եր: Ի միջի այլոց, սրանով եր դիւստրապես վճռվում կոմյերիտմիության պրոլետարական դեկալարության հարցը: Իսկ այժմ, սա բոլորին հայտնի յե, այսպիսի մոտեցումն արդեն անպետք ե: ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը շատ վաղուց ե այս վերաքննել ու վերացրել: Հո չեր կարելի ձևական նկատառումներով առաջնորդվել այն բանով, ինչ հնացած ե, դարձել ե անընդունելի, նշանակում ե՝ նաև վնասակար:

Մենք կոմյերիտմիության մեջ ընդունում ելինք 14—23 տարեկան հասակի յերիտասարդությանը: Ինքը կյանքն ուղղեց մեզ: Այժմ հակառակ նախկին կանոնադրության սահմանափակումների, կոմյերիտմիության մեջ յերիտասարդության 30%—ը 23 տարեկանից բարձր ե: Կոմյերիտմիությունը բառիս ուղղակի իմաստով դարձել ե մեծահասակ: Բնական ե, վոր նախկին հասակային շրջանակները նեղ են դարձել, քանի վոր նրանք սահմանափակում ելին հասարակւոր յերիտասարդության բալականացաի խավերի մուտքը կոմյերիտմիության մեջ:

Նախկին կանոնադրությունը սխալ եր մեկնաբանում պիտեւրական կազմակերպության դերը, հաստատելով հետեյալը. «Եւրաքանչյուր կոմյերիտական ոգնում ե պիտեւրներին մասնակցելու սոցիալիստական շինարարությանը»: Իհարկե, կանոնադրության այս դրույթը հակասում եր յերեխաների կոմունիստական դաստիարակության, դիտելիքների հիմունքներին տիրապետելու, յերեխաների հանդիստը կազմակերպելու և այլ խնդիրներին: Յերեխաների դաստիարակության խնդիրների վերաբերմամբ սխալ հայացքը ժամանակին բնորոշ եր կոմյերիտական և պիտեւրական աշխատողների վորոշ մասի համար:

Կարելի յեր հիշատակել կանոնադրության նաև այլ հնացած, ժամանակն անցրած և նույնիսկ անհաջող ձևակերպումներ: Ահա

թե ինչի հետևանք է ՀամԼԿՅԵՄ նոր կանոնադրության հարցադրումը ներկա համագումարում:

Կոմյերիտմիությունն իր պատմության ընթացքում, իր աճման ու զարգացման գույքընթաց, նրա առջև կուսակցության դրած խնդիրների լավագույն կատարման համար իր կանոնադրության մեջ համապատասխան փոփոխություններ եր մտցնում՝ հաշվի առնելով փոփոխվող պայմանները: Սակայն այս համագումարում քննարկվող ՀամԼԿՅԵՄ կանոնադրությունը հսկայական դեպք է կոմյերիտմիության կյանքում: Համագումարի քննարկմանն է ներկայացված մի կանոնադրություն, վորի հիմնական դրույթները տվել է անձամբ ընկեր Ստալինը: (Ծափահարություններ):

Յեա չեմ խոսելու ՀամԼԿՅԵՄ նոր կանոնադրության բովանդակության հետ կապված բոլոր հարցերի մասին: Կանդ կառնեմ միայն մի քանի հիմնական հարցերի վրա:

I. ԿՈՍՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կանոնադրության նախագծում ասված է, վոր կոմյերիտմիությունը հանդիսանում է խորհրդային առաջավոր յերիտասարդության մասսայական անկուսակցական կադմակերպությունը, վոր կոմյերիտմիությունը հարում է ՀամԿ(բ)Կ-ին, հանդիսանում է նրա ղեղերվն ու ոգնականը: Կոմյերիտմիությունը կոչված է ողնելու կուսակցությանը՝ յերիտասարդությանը կոմունիստական վողով դաստիարակելու գործում: Կոմյերիտմիության եյության քնորոշումը, վոր ձևակերպված է կանոնադրության նախագծում, տվել է անձամբ ընկեր Ստալինը: (Ծափահարություններ):

Կանոնադրության նախագծի սկզբնական տեքստում մենք, ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը, առաջարկում եյինք գրել այսպես. «Համ. ԼԿՅԵՄ հանդիսանում է Համամիութնական կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության ղեղերվն ու հավատարիմ ողնականը: Բոլշևիկյան կուսակցության ղեկավարությամբ ՀամԼԿՅԵՄ յերիտասարդությանը դաստիարակում է կոմունիզմի վողով, նրան համախմբում է ՀամԿ(բ)Կ և խորհրդային իշխանության շուրջը: ՀամԼԿՅԵՄ մասսայական, իր եյությամբ պրոլետարական, կադմակերպություն է, վորն իր շարքերում միավորում է առաջավոր, դասակարգայնորեն գիտակից, քաղաքականապես գրագետ յերիտասարդության լայն խավերին»:

ինչպես տեսնում եք, ընկեր Ստալինը լուրջ կերպով ուղղել է ՀամԼԿԵՄ կառնադրության նախադժի այս հիմնական դրու-թը: Այս ուղղումները, ինչպես իր հիանալի ճառում միանգամայն ճիշտ նշեց Ա. Ս. Անդրեյևը, ուղղումներ են մեր անցյալ, ինչպես է ներկայիս աշխատանքում: Ընկեր Ստալինի դիտողությունները կառնադրության է ծրարի նախադժի առթիվ վոչ մի դեպքում չի կարելի անջատել այն ցուցումներից, վրո տվել է ընկեր Ստա-լինը 1935 թվի սկզբին Լենինյան կոմյերիտմիությանը՝ յերիտա-սարդության կոմունիստական դաստիարակության խնդրի վերա-բերյալ:

Իր ժամանակին ընկեր Ստալինի ցուցումով մենք արմատա-պես փոփոխեցինք կոմյերիտմիության կոմիտեների կառուցված-քը, վրոնք մեխանիկորեն ընդորինակում եյին կուսակցական կոմիտեների կառուցվածքը: Սա բավականաչափ թեթևացնում է յերիտասարդության դաստիարակության խնդիրների լուծումը: ՀամԼԿԵՄ դաստիարակչական աշխատանքն առաջ է գնացել:

Սակայն մի քանի կոմյերիտական կոմիտեներ մինչև այժմ դեռ ելի լրիվ չափով չեն անցել յերիտասարդության դաստիա-րակման հարցերին, մինչև այժմ նրանց ուշադրությունը գրա-վում են դանադան խորապես տնտեսական հարցեր: Մինչև այժմ մի քանի կոմյերիտական կոմիտեներ չարունակում են ընդորինա-կել կուսակցական կադակերսությունների աշխատանքի մեթոդ-ները: Սա բացատրվում է կոմյերիտմիության բնույթն ու եյու-թյունը չլմբոնելուց:

Ընկեր Ստալինի այն ցուցումը, թե կոմյերիտմիությունն ան-կուսակցական կադակերսություն է, պարտավորեցնում է մեզ շատ բան վերաբնել ու փոփոխել կոմյերիտմիության աշխատանքի պրակտիկայում: Բաղական է ասել, վրո հաճախ կոմյերիտական կադակերսությունները կոմյերիտմիություն մտնողներին առաջա-դրում են համարյա նույն պահանջները, ինչ ներկայացվում են կուսակցության մեջ մտնողին: Որինակ, Լենինյան կոմյերիտմի-ության շարքերը մտնել ցանկացողից յերբմն պահանջում են ի-մանալ և լրիվ չափով համաձայն լինել ՀամԿ(բ)ի ծրագրին ու կառնադրությանը, — կարծես թե կուսակցության անդամի է կոմյերիտականի միջև վոչ մի տարբերություն չկա, բացի տարի-քից: Իհարկե, այս պահանջը սխալ է, նա հակասում է կոմյե-րիտմիության եյությանն, իբրև անկուսակցական կադակերսու-

թյան, վոր կոչված է յերևտասարդությանը դաստիարակելու կոմունիզմի վողդով:

Կանոնադրության սկզբնական նախագծում մենք գրել եյինք, թե «վորևէ շեղում ՀամԿ(բ)ի և ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրից անհամատեղելի յե կոմյերիտմիության մեջ գտնվելու հետ»: Ընկեր Ստալինը պարզաբանեց, վոր կոմյերիտմիության մեջ գտնվելու հետ անհամատեղելիության նշումով հարկավոր է սահմանափակվել միայն այն դեպքում, յերբ կոմյերիտականը շեղվի ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրից:

Այսպիսով, հասկանալի և ճիշտ կլինի կոմյերիտմիության մեջ մտնողներին պահանջ առաջադրել իմանալու և համաձայն լինելու ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրին:

Կանոնադրության սկզբնական նախագծում մենք կոմյերիտմիության թեկնածուից պահանջում եյինք նույնպես, վոր նա թեկնածուական ստաժն անցնելու շրջանում անպայման ծանոթանա Վոլսակցության ծրագրի և կանոնադրության հետ: Ընկեր Ստալինն այս կետը ջնջեց:

Նախագծի սկզբնական տեքստի հենց այժմ իմ մեջբերած դրույթների սխալը նորից այն է, վոր կոմյերիտմիության՝ անկուսակցական կազմակերպության անդամներին առաջադրվում եյին նույնպիսի պահանջներ, ինչ և կուսակցության անդամներին: Իհարկե, մեծագույն մոլորությունը կլիներ այս ամբողջ աստիճանից յեղրակացնել, վոր մենք չպետք է դաստիարակենք կոմյերիտականներին, ամբողջ յերիտասարդությանը կուսակցության ծրագիրն ընդունելու վողդով, կուսակցության վորոշումները հարգելու վողդով: Մեր սրբազան պարտքն է՝ յերիտասարդությանը կազմակերպել պայքարելու կուսակցության ծրագրիը, նրա վորոշումները, նրա լողունդները կատարելու, այսինքն կուսակցության դիմն իրականացնելու համար:

Այսպիսով, չի կարելի թեկուզ և կուսակցությանը հարող, թեկուզ և իր վողդով կոմունիստական հանդիսացող անկուսակցական կազմակերպության կանոնադրությունը, վորպիսին կոմյերիտմիությունն է, նույնացնել ՀամԿ(բ)ի կանոնադրության հետ: Դեռևս անհրաժեշտ է աշխատել մեր ակտիվի մեջ, վորպեսզի նա մինչև վերջ զխաակցի կոմյերիտմիության ելույթունն ու բնույթը:

Նայեցեք, թե վորքան ավելորդ անհամբերություն են ցուցաբերում կոմյերիտական կադմակերպությունները, և առանձնապես նրանց շտապկոտ դեկավարներն այն դեպքերում, յերբ կոմյերիտականը վորեւե դանցանք ե կատարում: Յերբեմն բավական ե ամենաչնչին առիթ, վորպեսզի կոմյերիտականին վտարեն միության շարքերից կամ նրան նշալական լուրջ տուժով: Բնորոշ ե, վոր այս ծայրահեղ անհամբերողությունը դեպի կոմյերիտմիության անդամները ամենաչնչին դանցանքները անդադարձել են նաև նոր կանոնադրության նախագծի առթիվ մտցված առաջարկներում և ուղղումներում: Մի խիստ ընկեր առաջարկում ե կանոնադրության մեջ դրել:

«Վորեւե պատճառով կուսակցությունից վտարված անձեր չպետք ե մնան Լենինյան կոմյերիտմիության շարքերում»:

Մի ուրիշը կրկնում ե նրա ասածը.

«Կոմյերիտականը, յեթե կուսակցության անդամ ե, յերբ նրան վտարում են կուսակցությունից, չի կարող մնալ Համ. ԼԿԵՄ շարքերում»:

Այս մարդիկ մեխանիկորեն համապարտության նշան են դնում կուսակցության անդամի և կոմյերիտմիության անդամի միջև: Նրանց առաջարկները միջով անցնում ե այն հսկայական տարբերության չափով, վոր կա կառավարող կուսակցության անդամի և անկուսակցական դատարարակցական կադմակերպության անդամի միջև:

Նախահամադրամարյան քննարկման ժամանակ պարզվեց, վոր ակտիվիստների վորոշ, ճիշտ ե, փոքրիկ մասը, մի ինչ-վոր սկզբունքորեն նոր բան եր տեսնում կանոնադրության նախադրում տրված՝ կոմյերիտմիության եյության բնորոշման մեջ, մի բան, վորն սկզբունքորեն տարբեր ե կոմյերիտմիության վերաբերյալ մեր նախկին պատկերացումից: Սրա հետ վոչ մի կերպ չի կարելի համաձայնել:

Կոմյերիտմիության եյության այն բնորոշումը, վոր տրված ե կանոնադրության մեջ, միանգամայն համապատասխանում ե այն բանին, ինչ առաջ ասում եյին Լենինն ու Ստալինը յերիտասարդության մասին: Լենինն ու Ստալինը մշտապես ընդդրում եյին կոմյերիտմիության անկուսակցական դատարարակցական ճշույթը: Սրանում, ընկերներ, հեշտությամբ կարելի յե համոզ-

վել, ուշադրութեամբ կարդալով Լենինի և Ստալինի ասածները կոմյերիտմիութեան մասին :

Միայն մեր կուսակցութեան թշնամիները, առանձնապէս տրոցկիստներն ելին բազմիցս փորձում շողոքորթել յերիտասարդութեանը, պնդելով, վոր կոմյերիտմիութեանը համարյա թե «յերիտասարդական կուսակցութիւնն է» :

«Ձախլիկները» (ինչպես հայտնի յե, նրանցից միջանիսը մի ժամանակ առնչութիւն ունեցին մեր միութեան ղեկավարութեան հետ) ուղղակի հայտարարում ելին, թե կոմյերիտմիութիւնն անկուսակցական կազմակերպութիւնն է : Բաւական ե հիշեցնել Խորհրդային մեծ հանրապետարանում տպագրված և ժամանակին քննադատված «ՀամԼԿԵՄ» վոչ-անհայտ հոդվածը : Այս միասակար հայացքներն, իհարկե, կարողացել են վորոշ չափով թափանցել նաև այն ժամանակվա միութեան ղեկավար փաստաթղթերի մեջ : Այս վայրենաբանների գաղտնի, իսկ յերբեմն ել բացահայտ նպատակն ե յեղել Լենինյան կոմյերիտմիութիւնը հակադրել բոլշևիկյան կուսակցութեանը :

Սակայն այս փորձերից վոչինչ դուրս չեկալ, վորովհետև Լենինյան կոմյերիտմիութիւնը յեղել ե և մնում ե մինչև վերջ հաւատարիմ ու նվիրված իր բոլշևիկյան կուսակցութեանը : (Մափաւարութեամբ) :

Յեւ այժմ գտնվել են, ճիշտ ե, հատուկենտ, ակտիվիստներ : վորոնք սկզբունքորեն սխալ են համարում կոմյերիտմիութեան անկուսակցական բնույթի վերաբերյալ պնդումը : Դժվար չե կուհել, վոր նրանց տեսակետով կոմյերիտմիութիւնը մի յուրատեսակ «յերիտասարդ կուսակցութիւնն է» :

Այս ընկերների տեսակետը վոչ մի ընդհանուր բան չունի կոմյերիտմիութեան դերի ու նրա խնդիրների վերաբերյալ Լենինի և Ստալինի ուսմունքի հետ :

վորպեսզի կոմյերիտմիութիւնը կարողանա հաջողութեամբ կատարել ամբողջ խորհրդային յերիտասարդութեան կոմունիստական դաստիարակութեան խնդիրը, նա սկստք ե լինի յերիտասարդութեան լայն, մասսայական անկուսակցական կազմակերպութիւնը, վորն աշխատում ե կուսակցութեան անմիջական ղեկավարութեամբ :

Այստեղից պարզ ե, վոր կոմյերիտմիութեան, իբրև «յերի-

տասարդ կուսակցութեան» վերաբերյալ պատկերացումը արմատապես հակասում է լենինիզմին, արմատապես հակասում է միութեան հիմնական կոչմանը՝ ողնել կուսակցութեանը կոմունիստական դաստիարակութեան տալու յերկասարդութեանն ու յերևաններին: Յեւ չէ, որ կոմյերիտմիութեան մեջ տեսնում եմ ինչ-որ «յերկտասարդ կուսակցութեան», անխուսափելիորեն կհանդիպեմ կոմյերիտմիութեանը կուսակցութեանը հակադրելուն:

Կոմյերիտմիութեանը հատուկ տեղ եւ դրավում պրոլետարիատի ղեկառնութեան սխառնում:

Ընկեր Ստալինը, բնորոշելով Կոմյերիտմիութեան ելութեանն ու խնդիրները, ասել եւ, վոր յերկտասարդական միութեանը—

«...դա բանվորական եւ գյուղացիական յերկտասարդութեան մասնայական կազմակերպութեանն եւ, վորդ-կուսակցական, բայց կուսակցութեանը հարող կազմակերպութեան: Նրա խնդիրն է՝ ողնել կուսակցութեանը յերկտասարդ սերունդը սոցիալիզմի վողով դաստիարակելու դործում: Նա յերկտասարդ ուղերւմներ եւ տալիս պրոլետարիատի մնացած բոլոր մասնայական կազմակերպութեաններին՝ կառավարման բոլոր հարցերի համար» (Ստալին, «Լենինիզմի հարցերը», հայ. եջ 150):

Դժբախտաբար, վորոշ ակախիւստներ խորամուխ չեն լինում այս կլաոիկ ձեւակերպման մեջ, վորը պատասխանում ե նրանց համար մութ շատ հարցերի: Իսկ չե՞ վոր հենց այս ձեւակերպումից ե բղխում, վոր կոմյերիտմիութեանը կուսակցութեանն ողնականն ե եւ նրա ուղերւմը: Յեւ չէ, որ հենց այստեղից ե բղխում, վոր կոմյերիտմիութեանը համակրում ե կուսակցութեան ծրագրին ե պայքարում ե նրա լողուններին ու խնդիրներին իրականացման համար: Կոմյերիտմիութեան՝ վորպես մասնայական անկուսակցական կազմակերպութեան ուժն ու արժեքը հենց այն ե, վոր նա հարում ե Համկ(բ)ի—ին, նրա ղեկավարութեամբ աշխատում ե յերկտասարդութեան կոմունիստական դաստիարակութեան վրա:

II. ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Վժռն ե կոմունիստական դաստիարակությունը: Այս հարցին պատկիչ պատասխան ե տրված է ենինի և Ստալինի ուսմունքի մեջ: Է ենինն ասել ե.

«Կոմունիստ կարելի չե դառնալ միայն այն ժամանակ, յերբ քո հիշողությունը հարստացնես այն բոլոր հարստություններն իմանալով, վոր մշակել ե մարդկությունը» (Լե-նին, Ճառ ՌԿՅԵՄ Համառուսաստանյան III համագումարում, XXV հ., եջ 388):

Այս դեպքում, իհարկե, հարկավոր ե նկատի ունենալ, ասում քր Է ենինը, վոր

«Սխալ կլինե՞ր այնպես կարծել, վոր բավական ե յուրացնել կոմունիստական լողունները, կոմունիստական գիտության յեղրակացությունները, չյուրացնելով գիտելիքների այն գումարը, վորոնց հետևանքն ե հանդիսանում ինքը կոմունիզմը» (Լե-նին, Ճառ ՌԿՅԵՄ Համառուսաստանյան III համագումարում, XXV հ., եջ 386—387):

Յեւ այնուհետև.

«Առանց աշխատանքի, առանց պայքարի կոմունիզմի գրքային իմացությունը կոմունիստական բրոշյուրներից ու յերկերից՝ ուղղակի վռչկն է չարժե, քանի վոր այն կշարունակե՞ր նախկին խզումը թեորիայի ու պրակտիկայի միջև, այն հին խզումը, վոր վաղմուտ եր բուրժուական հին հասարակության ամենանոզկալի հատկանիշը»: (Լե-նին, Ճառ ՌԿՅԵՄ Համառուսաստանյան III համագումարում, XXV հ., եջ 385—386):

Յեւնելով այդ գրություններից, կանոնադրությունը շարադրում ե ՀամԼԿՅԵՄ անդամների պարտականությունները: Հենց այս պարտաճառով ե առաջին պլանի վրա մղվում կոմյերիտմիության անդամի պարտականությունը՝ տիրապետելու մարքսիստական լենինյան ուսմունքին, նրա հիմնական դադարներներին, տիրապետելու գիտելիքներին, կուլտուրային, գիտությանը, տեխնիկային: Բայց սա, իհարկե, բոլորը չե: ՀամԼԿՅԵՄ անդամները

պարտավոր են բոլոր ուժերով ամրացնել խորհրդային հասարակարդը, խորհրդային արդյունաբերությունն ու տրանսպորտը, կոլտնտեսություններն ու խորհրտնտեսությունները, պայքար մղել փոլովրդի թշնամիների դեմ:

Կոմյերիտմիության անդամը աշխատանքին սոցիալիստականորեն վերաբերվելու որինակ պիտի ցույց տա, արթուն պաշտպանի սոցիալիստական սեփականությունը, որինակելի լինի կենցաղում, պայքարել խուլիգանության դեմ, կնոջը վռժընկերաբար վերաբերվելու դեմ, որինակելի վարմունք ցույց տա ընտանիքին, յերևաններին, համբերատար կերպով պարզաբանի յերիտասարդությունը սնահավատության ու կրոնական նախապաշարմունքների վնասը:

ՀամԼԿՅԵՄ անդամները պետք և ակտիվորեն մասնակցեն կոմյերիտական կադմակեդությունների աշխատանքին, հաճախեն փողովներին, քաղաքապմունքներին, արագ ու ճշգրիտ կատարեն կադմակեդության առաջադրությունները: Կոմյերիտականը սոցմրցության ակտիվ մասնակիցն և: Կոմյերիտական արտադրական աշխատողները պետք և ակտիվապես աշխատանքի ստախանովյան մեթոդներին:

Վորոշ ընկերներ վիճարկում եյին կանոնադրության մեջ շարադրված պարտավորությունները: Կանդ կառնեմ ընկ. Բորիսովի յեւույթի վրա «Комсомольская Правда»-ում, վորն առաջիկ մանրամասնությամբ վերլուծել և այս հարցը: Ընկ. Բորիսովն իր հոդվածում ՀամԼԿՅԵՄ անդամների պարտավորությունների վերաբերյալ կետը համադրելով կուսակցության անդամների պարտավորությունների վերաբերյալ կուսակցության կանոնադրության կետի հետ, դրում և. «Կոմյերիտականին ավելի մեծ պահանջներ են առաջադրվում, քան կուսակցության անդամին»: Այսպիսի մեխանիկական, —չատ, թե քիչ, —համեմատությունն ինքնին արդեն սխալ և: Ընկ. Բորիսովի արած յեղրակացություններն. ըստ ելության ել սխալ են:

Կուսակցության կանոնադրությունն, որինակ, պարտավորեցնում և կուսակցության անդամին հետեւել կուսակցական ամենախիստ կարգապահության և ակտիվորեն մասնակցել կուսակցության քաղաքական կյանքին: Նման վռջ մի բան չկա կոմյերիտմիության կանոնադրության նախադժում և, բնական և, չի ել

կարող լինել: Յեւ կամ ՀամԿ(Բ)Կ կանոնադրության մեջ ասված է, վոր կոմունիստը իբրև խորհրդային պետության մեջ կառավարող կուսակցության անդամ, պարտավոր է հանդիսանալ աշխատանքային և պետական կարգապահություն պահպանողի որինակ: Այսպիսի պահանջ չի ներկայացնում կանոնադրությունը ՀամԿԵՅՄ անդամին և, իհարկե, չի կարող ներկայացնել: Հետևաբար, ուղղակի անհետիվորություն է խոսել այն մասին, վոր կոմյունիստական «ավելի շատ պարտավորություններ» ունի:

Սակայն կոմյունիստիության անդամի պարտականություններին վերաբերող կետի առթիվ ընկ. Բորխովի և միջանի ուրիշ ընկերների արած միջանի դիտողությունների հետ պետք է համաձայնել:

Այսպես, որինակ, ըստ յերևութին, հարկավոր է ճշգրտել կանոնադրության նաև այն մասը, վորտեղ խոսվում է, թե յուրաքանչյուր վոմյունիստական պարտավոր է «աշխատել ստախանովաբար»: Չե՞ վոր վոչ բոլոր վոմյունիստականներն են, վոր իրենց աշխատանքի բնույթով կարող են լինել ստախանովական: Իսկ բացի սրանից, չի կարելի ստիպել կոմյունիստականին պարտադիր կարգով ստախանովական լինելու: Սա բյուրոկրատականորեն է հնչում: Վորոշ ուղղումներ հարկավոր է մտցնել, բայց ընկ. Բորխովի հիմնական առաջարկի հետ չի կարելի համաձայնել: Նա առաջարկում է ՀամԿԵՅՄ անդամի պարտականությունները չարտրել այսպես.

«ՀամԿԵՅՄ անդամը պարտավոր է.

ա) կատարել բոլշևիկների կուսակցության և վոմյունիստիության վորոշումները և ակտիվ մասնակցել յերկրի քաղաքական վյանքին.

բ) ակտիվ մասնակցել կոմյունիստական կադմակերպության աշխատանքին, ճշտապահորեն հաճախել կոմյունիստական ժողովները. արագ և ճշգրիտ կատարել կադմակերպության առաջադրությունները, ամեն մի ահած դորժ հասցնելով մինչև վերջ»:

Ահա այն բոլորը, ինչ առաջարկվում է ասել ՀամԿԵՅՄ անդամի պարտականությունների մասին:

Այս առաջարկն, իմ կարծիքով, անընդունելի չէ: Այն չի ընդ-
գրկում ՀամԼԿՅԵՄ անդամի կոնկրետ պարտականություններ
ամբողջ շրջանը, հակասում և այն բանին, վոր կոմյերիտմիությու-
նը հանդիսանում և առաջավոր, քաղաքականապես գերագետ յերի-
տասարդությանը համախմբող կադմակերպություն: Կոմյերիտա-
կանն իրրև խորհրդային առաջավոր յերիտասարդ պարտավոր և
սխտեմատիկաբար բարձրացնել իր գաղափարական տեսական մա-
կարդակը, տիրապետել գիտելիքներին, կուլտուրային, գիտու-
թյանը, տեխնիկային, ուսումնասիրել ռադմական գործը և այլն:

Կանոնադրության նախադիծը կոմյերիտականի վրա դնում և
այս և ուրիշ պարտականություններ հոգուտ Կոմյերիտմիության
միտմբած յերիտասարդության քաղաքական և կուլտուրական
աճման, հոգուտ Կոմյերիտմիության ե՛լ ավելի մեծ ազդեցության
արտամիութենական յերիտասարդության լայն խափերի վրա:

Ահա թե ինչու մենք չենք վարող ընդունել նշված հոգվածի
հիմնական առաջարկը և կոմյերիտմիության անդամի պարտակա-
նությունները սահմանափակել նրանով, ինչ շարադրված և այն-
տեղ:

III. ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Նոր կանոնադրության նախադիծը սկզբունքորեն նոր ձևով
և դնում կոմյերիտմիության մեջ ընդունելու հարցը: Մեզ մոտ
առաջ կոմյերիտմիության մեջ ընդունելիս յերիտասարդությունը
բաժանում եյինք սոցիալական խմբերի:

Նոր կանոնադրության նախադիծով Կոմյերիտմիության ան-
գամ ընդունվում և առաջավոր, ստուգված, խորհրդային իշխա-
նությանը նվիրված յերիտասարդությունը բանվորների, գյուղա-
ցիների և ծառայողների միջից: Իսկ այն դեպքում, յերբ ընդուն-
վողը դեռ բավականաչափ պատրաստ չէ ՀամԼԿՅԵՄ անդամ ըն-
դունվելու համար, կադմակերպությունը նրան ընդունում և իր
շարքերն իրրև թեկնածու 6 ամիս ժամանակով:

Կոմյերիտմիության մեջ ընդունելու վերաբերյալ այս նոր
հարցադրումը նմանապես տվել և ընկեր Ստալինը: Կանոնադրու-
թյան սկզբնական նախադիծում մենք այլ կերպ եյինք նայում
Կոմյերիտմիության մեջ ընդունելու հարցին, կոմյերիտմիության

մեջ ընդունելիս առաջավոր, խորհրդային իշխանությանն առկուսակցությանը նվիրված առանց բացառության ամբողջ յերիտասարդության համար սահմանելով պարտադիր թեկնածուական ստափ: Այնուհետև թեկնածու ընդունվողներին մենք բաժանում եյինք յերկու խմբի. մեկի համար սահմանվում եր Եամսյա թեկնածուական ստափ, մյուսի համար՝ մի տարվա:

Մեր առաջարկների սխալն ակնհերև ե: Մենք, փոխանակ թեթևացնելու, դժվարացնում եյինք խորհրդային առաջավոր յերիտասարդության մուտքը կոմյերիտմիության մեջ՝ բոլոր մտնողների համար սահմանելով պարտադիր թեկնածուական ստափ: Մենք չեյինք հաշի առել նաև վորակական տեղաշարժերը ծառայող և սովորող յերիտասարդության մեջ, նրա հոսանքը դեպի կոմյերիտմիություն կարգավորելով ավելի յերկար թեկնածուական ստափ մտցնելով: Ընկեր Ստալինը պարզաբանեց մեզ, վոր քանի վոր մենք նախատեսում ենք կոմյերիտմիության մեջ ընդունել առաջավոր յերիտասարդությանը, ապա հարկ չկա նրա համար թեկնածուական պարտադիր ստափ սահմանելու:

Յերկրի տնտեսության մեջ, եկոնոմիկայում, սոցիալ-դասակարգային կառուցվածքի մեջ, հետևաբար նաև մարդկանց դիտակցության մեջ տեղի յեն ունեցել շատ լուրջ փոփոխություններ: Մեր խորհրդային յերիտասարդությունը մի կողմ չի կանգնել և չի կանգնած յերկրի սոցիալիստական վերակառուցման ամբողջ պայքարից: Ընդհակառակը, նա կուսակցության դեկավարությամբ ակտիվ մասնակցել ե և մասնակցում ե սոցիալիստական անդամակարգ հասարակության կառուցման պայքարին: Այս պայքարի, աշխատանքի և ուսուցման ընթացքում յերիտասարդությունը դաստիարակվում և կուլիում ե: Ընդվորում դաստիարակության այս դարոցը բանվոր և կոլտնտեսական յերիտասարդության հետ միասին անցնում են թե՛ յերիտասարգ ծառայողները, թե՛ սովորող յերիտասարդները, թե՛ յերիտասարգ ինտելիգենցիան:

Բոլորին հայտնի յե, վոր բանվոր յերիտասարդությունը առում ե բուռն կերպով, ժամ առ ժամ, քաղաքականապես և կուլտուրապես տիրապետում ե նոր, աճող տեխնիկային: Նրա միջից դուրս են յեկել հաղարավոր ճարտարագետներ, վարպետ-ստալանովականներ: Կերպարանափոխվում ե նաև մեր կոլտնտեսական յերիտասարդությունը, վորն իր մասսայով խորապես ըմբռ-

նում եւ պրոլետարական պետութեան շահերը, վորն աճում ու զարգանում եւ նոր, կոլտնտեսային հասարակակարգ ստեղծելու պայքարում:

Իսկ նայեցեք ծառայող յերիտասարդութեանն ու առանձնապէս յերիտասարդ ինտելիգենցիային: Վորքա՞ն նրա մեջ սեանչելի, խորհրդային իշխանութեանը նվիրված յերիտասարդ ճարտարագետներ կան, ողաչուններ, դյուղատնտեսներ, ուսուցիչներ, բժիշկներ, հաշվապահներ, դերասաններ, յերաժշտագետներ: Զիշտ այդպէս եւ սովորող յերիտասարդութեան մեջ, վոր ծնվել ե խորհրդային իշխանութեան ժամանակ, սովորում ե խորհրդային դպրոցում, քիչ նշանավոր պատանիներ ու աղջիկներ չկան, վորոնք իրոք առաջավոր մարդիկ են և արժանի կոմյերիտմիութեան շարքերում դռնվելու:

Այնինչ շատ կոմիտեներ, փոխանակ ավելի մոտ ներգրավելու յերիտասարդ ինտելիգենցիային կոմյերիտմիութեան աշխատանքին, ղեկավարութեանը, լայնորեն ներգրավելու նրան իր շարքերը, այս յերիտասարդութեանը թողնում են իր բախտին: Իսկ ինչ ասել ծառայող յերիտասարդութեան մասին: Կոմյերիտմիութեան շատ աշխատողներ ամենուրեք արհամարհական վերաբերմունք են ցույց տալիս նրան, հաճախ անտեսում են նրան և յերեմէն խոչընդոտ հանդիսանում նրան Կոմյերիտմիութեան մեջ մտնելու: Սա հետեւանք ե այն բանը չլմբոնելու, թե վորքան փոփոխվել են շրջակա պայմանները, վորքան փոփոխվել ե ինքը ծառայող յերիտասարդութեանը: Յերիտասարդ ծառայողները խորհրդային յերիտասարդութեան մի մասն են: Նրանք մնացած ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութեան հետ միասին պետք ե վայելեն Կոմյերիտական ղեկավարութեան ուշադրութեանն ու հողատարութեանը:

Ահա թե ինչու բոլոր հիմքերը կան կոմյերիտմիութեան մեջ ընդունելիս վերացնելու նախկին բաժանումը սոցիալական խմբերի: Ահա թե ինչու Կոմյերիտմիութեանը պետք ե ամեն կերպ թեթեւացնի բանվորներին, դյուղացիներին և ծառայողներին միջից յելած ամբողջ առաջավոր, խորհրդային իշխանութեանը նվիրված յերիտասարդութեան մուտքն իր շարքերը:

Կանոնադրութեան նախադիժը քննելու ընթացքում հրապարակ յեկավ կոմյերիտմիութեան մեջ ընդունելու այս նոր հարցադրման չլմբոնում: Ահալասիկ, որինակ, խորհրդային Հացահատիկային

տնտեսութեան ինստիտուտից մի կոմիտեի տակա՛ն ասում ե. «Զի կարելի լայնորեն բացել մեր միութեան դռները: Մենք մեծ զգո՛ւնութիւն պետք ե ցուցաբերենք և յերիտասարդութեանն ընդո՛ւնենք այնպես, ինչպես այս մասին ասված ե Հին կանոնադրութեան մեջ՝ հաշվի առնելով սոցիալական դրութիւնը»:

Յեւ կամ ահա կոմիտեի միութեան Դոնեցի մարզի Վորոշիլովգրադի քաղկոմի քարտուղար ընկ. Գորբատովի առաջարկը. նա ասում ե. «Ըստիս հարկավոր ե բոլորին ընդունել Յամայա թեկնածուական ստա՛ֆով, վորովհետև յեթե մենք ընդունենք այնպես, ինչպես ասված ե կանոնադրութեան նախադժում, կստացվի, վոր կոլտնտեսականներն ու շատ բանվորներ կընդունվեն իբրև թեկնածու, իսկ լավագույն պատրաստված սովորող յերիտասարդներն ու ծառայողներն՝ իսկական անդամներ,—այս հանգամանքը կազմակերպութեան մեջ կնվազեցնի բանվորական միջնախաւը»:

Մի կոմիտեի տակա՛ն առաջարկում ե ճշուղացի յերիտասարդութեան համար թեկնածուական ստա՛ֆ չսահմանել, վորովհետև նա իր մեծամասնութեամբ զարգացման ընդհանուր մակարդակով ավելի ցածր ե կանգնած, քան բանվոր յերիտասարդութեան զարգացման մակարդակն ե»:

Այս բոլոր առաջարկներում, չնայած նրանց ձևակերպումը տարբեր ե, կա մի ընդհանուր բան, դա նոր պայմանների չլրճո՛ւնումն ե, յերիտասարդութեան, այս թվում նաև ծառայող և սովորող յերիտասարդութեան միջի վորակական նոր տեղաշարժերի թերահաշվառումը: Դեռ ավելին՝ այս առաջարկներում յերևում ե յերկյուղ այս յերիտասարդութեանից:

Իհարկե, հնարավոր են այնպիսի դեպքեր, յերբ առանձին բանվորներ և կոլտնտեսականներ կընդունվեն թեկնածու, իսկ ծառայողներն ու սովորող յերիտասարդներն՝ անդամ, վորչափով վոր խոսքը վերաբերում ե կոմիտեի միութեան մեջ իբրև անդամ առաջավոր, ստուգված յերիտասարդութեանն ընդունելուն, առանց հաշվի առնելու սոցիալական տարբերութիւնը: Բայց սրանից վախենալու պատճառ չկա, քանի վոր մեր յերիտասարդութեանն այլ ե դարձել:

Հիմնավորված չե նմանապես այն պնդումը, թե իբր այժմ կոլտնտեսական յերիտասարդութեան դժով աճումը կարող ե դանդաղել: Այս սխալ ե: Ակներև ե, վոր այս ընկերները չեն ճանաչում ներկայիս ճշուղացի յերիտասարդութեանը: Նրա մեջ շատերը

կան, վոր արժանի յեն կոմյերիտմիության շարքերն ընդունվելու: Նայեցեք, թե վորքան քիչ ե ընդդրկել կոմյերիտմիությունը տրակտորիստներին ու կոմբայնավարներին, վորոնց մեջ յերիտասարդությունը ճնշող մեծամասնություն ե կազմում: Կոմյերիտմիության սկզբնական կազմակերպությունները նմանապես շատ վտերմաթիվ են կոլտնտեսություններում: Ընտրովի տվյալներով, դյուդի 565 սկզբնական կազմակերպությունից 14% ունեն մինչև 5 անդամ, 38%—6—10 անդամ, 22%—11—15 անդամ, 12%—16—20 անդամ և միայն 6,5%—20 անդամից ավելի: 149 հազ. կոլտնտեսության մեջ ամենևին չկան կոմյերիտմիության սկզբնական կազմակերպություններ: Անմտություն ե յենթադրել, թե այս կոլտնտեսություններում չկա առաջավոր, ստուգված և խորհրդային իշխանությանը նվիրված յերիտասարդություն, վորի հաշվին կոմյերիտմիությունը կարողանար աճել:

Ընկեր Ստալինն ընդդժեց գյուղում կոմյերիտմիության աճումն ուժեղացնելու անհրաժեշտությունը առաջավոր, ստուգված, խորհրդային իշխանությանը նվիրված յերիտասարդության հաշվին: Նա մեր ուշադրությունը հրավրեց այն բանի վրա, վոր գյուղում շատ արժանավոր յերիտասարդություն ե բաղկում կոմյերիտմիության դռները և վոր նրան հարկավոր ե ընդունել մեր շարքերը:

Իհարկե, յերբ մենք խոսում ենք առաջավոր յերիտասարդությանը կոմյերիտմիության մեջ ընդունելու մասին, մենք չենք կարող ընդունվողին պահանջ առաջադրել, վոր նա յոթնամյակից պակաս կրթություն չունենա, ինչպես առաջարկում եյին միջանի չափից դուրս ջանադիր ընկերներ: Անընդունելի յե նմանապես այն առաջարկը, վոր թեկնածու ընդունվի այն յերիտասարդությունը, վորն արդեն լավ գիտե կոմյերիտմիության ծրագիրն ու կանոնադրությունը:

Միևնույն ժամանակ անհրաժեշտ ե վճռալիանապես մերժել այն առաջարկը, վոր թեկնածու պետք ե ընդունել բոլոր ցանկացողներին: Ի՞նչպես հասկանալ կանոնադրության թեկնածուական ստաժ սահմանելու վերաբերյալ կետը: Թեկնածու յե ընդունվում նույնպես ստուգված, խորհրդային իշխանությանը նվիրված յերիտասարդությունը, բայց վորը դեռևս բավականաչափ պատրաստված չե միության անդամ ընդունվելու համար:

Կանոնադրությունը պարզապես ասում ե, վոր թեկնածուա-

կան ստատը սահմանվում է նրա համար, վորպեսզի կոմյունիստիկության մեջ մտնել ցանկացողը պատրաստվի դրան, ծանոթանա ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրին և կանոնադրությանը և վերացնի իր քաղաքական անդրադիտությունը:

Իհարկե, առաջավոր և նվիրված յերիտասարդության ավելի լայն ընդունելությունը կոմյունիստիկության մեջ ընալ չի նշանակում հախուռն մոտեցում ունենալ դեպի ընդունելության խնդիրը, անխտիր ընդունել բոլորին, ՀամԼԿՅԵՄ ընդունվել ցանկացող ամեն մեկին: Փորձը ցույց է տալիս, վոր այնտեղ, վորտեղ այսպիսի սխալ է թույլ տրվել, մենք շատ աննպաստ հետևանքներ ենք ստացել: Իվերջո, յերբմե կոմյունիստիկության մեջ ընկել են պատահական և նույնիսկ թշնամական տարբեր, ամեն տեսակ ժուլիկներ ու աֆերիստներ:

Ընկերներ, հարկավոր է վերացնել այն դրությունը, յերբ շրջկոմների ու քաղկոմների բյուրոները փոխանակ հաստատելու յուրաքանչյուր մտնողի, «կույտով» են հաստատում ընդունող հանձնաժողովների առաջարկները: Հարկավոր է վերացնել կոմյունիստիկության մեջ ընդունելության կանոնադրական կանոնների բոլոր խախտումները:

ՀամԼԿՅԵՄ Կենտրոնական կոմիտեն առաջարկ է մտցնում Համագումար կոմյունիստիկության մեջ ընդունելու 15-ից մինչև 26 տարեկան յերիտասարդությանը: Ինչո՞ւ, ընկերներ, սկսած 15 տարեկանից: Ձե՞ր վոր առաջ կոմյունիստիկության մեջ կարող եք մտնել նաև 14 տարեկան անչափահասը: Սա դարձյալ կապված է դրության փոփոխության հետ: Առաջ արտադրության մեջ և ֆաբրիկ-թուղի դպրոցներն էյին մտնում մշտապես 14 տարեկան յերիտասարդները: Մենք, իհարկե, այն ժամանակ չեյինք կարող արտադրության մեջ կամ ֆաբրիկ-թուղի գտնվող այս յերիտասարդությանը չհամախմբել Լենինյան կոմյունիստիկության շարքերում: Այժմ այդ ժամանակն անցել է: Յերիտասարդությունը ֆաբրիկ-թուղի դպրոցներն է ընդունվում միայն սկսած 15 տարեկան հասակից: Արտադրության մեջ 14 տարեկան յերիտասարդներ համարյա թե չկան: Սրա հետ միասին աճել և ամրացել է պիոներական կազմակերպությունը, վորը լիովին կարող է բաժարել մինչև 15 տարեկան յերեխաների ու անչափահասների պահանջները:

Ինչո՞ւ մինչև 26 տարեկանը: Վորովհետև կուսակցության

մեջ, ինչպես այս բոլորում է ՀամԿ(բ)ի Կենտկոմի ղեկավարության պլանումի վորոշումներեց, պետք է ընդունվեն իրող առաջավոր, քաղաքականապես հասուն, արժանավոր, մեր Խորհրդային յերկրի լավագույն մարդիկ: Հարկավոր է, վոր 23 տարեկանից բարձր յերիտասարդությունը հնարավորություն ունենա դառնալու կոմյերիտմիության մեջ, ոգտվելով բոլոր իրավունքներեց, ունենալով կոմունիստական յերիտասարդության միության անդամների բոլոր պարտականությունները: Կոմյերիտմիությունը լիակատար չափով կարող է բավարարել այս յերիտասարդության պահանջները: Պատահական չէ, վոր կոմյերիտմիության շարքերում այժմ 30%-ից ավելին 23 տարեկանից բարձր հասակ ունի: Չնայած հին կանոնադրությամբ այս յերիտասարդության իրավունքների ձևական սահմանափակումներին, նա ցանկացավ շարունակել աշխատանքը միության շարքերում: Յեւ մենք չենք կարող սրա հետ հաշիի չնստել:

Կանոնադրության նախադիժը քննելիս մի քանի ընկերներ ավելի առաջ դնացին. նրանք առաջարկում էին կոմյերիտմիության մեջ ընդունել նույնիսկ 28—30 տարեկաններին: Այս առաջարկները պետք է համարել չմտածված: Համաձայնվեցեք, վոր մի վորևէ հասակային սահման պետք է լինի յերիտասարդական միության մեջ մտնելու համար: Մենք չենք կարող լինել մի կազմակերպություն, վորն իր շարքերում միավորում է թե՛ տասնը-հինգ տարեկաններին և թե՛ յերեսուն տարեկաններին, վորոնց հասակային պահանջները խորապես տարբեր են:

IV. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Այսպիսով, խորհրդային առաջավոր յերիտասարդության բոլոր միջնախավերին ավելի լայն կերպով ՀամԼԿՅԵՄ շարքերն ընդունելու հեռանկարներ են բացվում: Այս հանգամանքն ամբողջ համառությամբ պահանջում է վերացնել կազմակերպական աշխատանքի հետ մնալը: ՀամԿ(բ)ի Կենտկոմի քարտուղար ընկ. Ա. Ա. Անդրեյեվին իր յետլսթում միանգամայն իրավացիորեն խիստ քննադատության յենթարկեց կոմյերիտմիության ամբողջ կազմակերպական աշխատանքի թերությունները: Ընկ. Անդրեյեվի յե-

լույթը շատ բան է սովորեցնում մեզ, և մենք նրանից յեզրակացութուն պիտի անենք մինչև վերջ։ Մեր կազմակերպական աշխատանքի թուլութունը, իսկ յերբեմն ել անզորութիւնը կարելի չէ հայտնաբերել ամեն քայլափոխում։

Ահա, որինակ, կոմյերիտականների ու յերիտասարդութեան քաղաքական կրթութիւնը։ Մեր կազմակերպական աշխատանքի թուլութեան հետեանքով հաճախ քաղաքացիներն ու խմբակները համալրելիս թուլատրվել են խափանումներ և խեղաթուրումներ։ Պրոպագանդիստների մեջ յեղել են թիւով շատ չափաւորատված մարդիկ։ Պրոպագանդիստներին բազմաթիւ կազմակերպութիւններում ցույց են տալիս միանգամայն անպետք ղեկավարութիւն։

Յեւ կամ վերցրեք տեխնիկական կրթութեան հարցը։ Ի՞նչպէս են լուծել այդ մի քանի մարզկոմներ ու յերկրկոմներ։ Որինակ, Կուբսկի մարզկոմը, քննարկելով ընկ. Կոսսարեւի հեռադիրը ստախանովականների տեխնիկական կրթութիւնը կազմակերպելու մասին, վորոշեց. «Պարտաւորեցնել մարդի կոմյերիտմիութեան բոլոր սկզբնական կազմակերպութիւններին անհապաղ ձեռնարկելու Կենտրոնական կոմիտեյի այս դիրեկտիւի կատարմանը»։ Յեւ ուրիշ վոչինչ։ Ընկերները նեղութիւն չեն կրել մտածելու, թե իսկ ո՞վ է ծրագիր մշակելու, ո՞վ է ողնելու տնտեսավարներին դասընթացներ կազմակերպելու։ Նրանք մոռացել են նաև մի ամբողջ շարք ուրիշ հարցեր, առանց վորոնց անկարելի չէ ուսման իսկական կազմակերպումը։

Յեւ կամ վերցրեք ոտար լեզուներ ուսումնասիրելու հարցը։ Մինչև այն ժամանակ, քանի դեռ ընկ. Կոսսարեւը կոմյերիտմիութեան Կենտրոնական կոմիտեյի անունից հատուկ նամակով չէր դիմել ոտար լեզուներ իմացողներին, շատ և շատ կազմակերպութիւններ զանգատուում եյին, թե դասատուների կադրեր չկան։ Սրանով արդարացւում եյին կոմյերիտականների ու յերիտասարդութեան կողմից ոտար լեզուներ ուսումնասիրելու դործի բոլոր թերութիւնները։ Յես պետք է ասեմ, վոր միութեան վորոշ կազմակերպութիւններում կազմակերպական աշխատանքի թուլութիւնը հանգել է շատ վորդալի հետեանքների։ ՀամԼԿՅԵՄ Կենտրոնական կոմիտեն այս առնչութեամբ մեկից ավելի անգամ առիթ է ունեցել ուղղելու մարզկոմներին և յերկրկոմներին։ Հաճախ պարզվում եր, վոր այս կամ այն կոմիտեյի ղեկավարները վատ

չեն ըմբռնում իրենց խնդիրները, ճիշտ են շարադրում դրանք, բայց նրանց դործները վատ դրուժյան մեջ են: Մոտիկ անցյալում այսպես եր իվանովյան մարդում: Այստեղ կազմակերպական անդորուժյունն ամենից առաջ արտահայտվել է կադրերի անշնորհ լնատրությամբ: Շրջկոմները քարտուղարներն այնքան անփութ են ընտրված, վոր նրանք կես տարուց ալելի չեն աշխատել շրջանում:

Իր ժամանակին ամբողջ Միության մեջ անց են կացվել բանվոր և կոլանտեսական յերիտասարդության շրջանային կոնֆերենցիաներ: Դրանք վատ չեն անցկացվել նաև իվանովյան մարդում: Բայց հենց վոր բանը հասել է այս կոնֆերենցիաների վորոշումների կատարմանը, մարդկումը կրկին ցուցաբերել է իր կազմակերպական անկարողությունը: Հենց այս է պատճառը, վոր այս կոնֆերենցիաներում կոմյերիտականների, յերիտասարդության կողմից մոտցրած հարյուր հազարավոր դործնական առաջարկությունները մնացել են չկատարված:

Յեղ կամ ահա Հյուսիսային յերկրի կոմյերիտմիության նախկին ղեկավարությունը: Նրա կազմակերպական աշխատանքի թուլությունը հասել եր այն աստիճանի, վոր ՀամԿՅՍՄ Կենտկոմի կարևորագույն վորոշումները կատարումը բառացի կերպով խափանվել է: Կենտկոմը կարևորագույն վորոշում է ընդունում կոմյերիտական ժողովների մասին, իսկ Հյուսիսային յերկրկոմի ղեկավարությունը չի կատարում այն: Ստուգման ժամանակ պարզվում է, վոր ժողովներն առաջվա նման վատ են անցնում: Կենտկոմը պահանջում է ամրացնել կոմյերիտական կադրերը, իսկ Հյուսիսային յերկրկոմն առաջվա նման կատարյալ ինքնահոս է թույլ տալիս կադրերի ընտրության դործում:

Կազմակերպական նույն անողնակաճությունը կարելի յեր նկատել նաև կոմյերիտմիության ակտիվի այն ժողովներն անցկացնելիս, վորոնք նվիրված եյին հաշվետու-վերընտրական կամպանիային: Շատ կազմակերպություններում, այս թվում նաև Մոսկվայում, միջանի շրջանների ակտիվի ժողովներն անցել են միանգամայն անբավարար, ընդվորում նրանց անպատրաստվածությունն զգացվում եր նույնիսկ մանրուքի մեջ:

Բայց, ընկերներ, կազմակերպական աշխատանքի թուլությունն իր մասին զգալ է տալիս առանձնապես կոմյերիտական անտեսության մեջ: Կոմյերիտական փաստաթղթերի հանձնման

և պահպանման գործում մի ամբողջ շարք կազմակերպության-
ներում կամայականություն և տիրում: Կոմյերիտմիության առ-
դամների հաշվառումը կատարվում և քառասյին կերպով:

Կոմյերիտական փաստաթղթերի հաշվառումն ու պահպանու-
մը յերբեմն վստահում են առաջին պատահած մարդուն:

Այս խայտառակությունները կարելի չե բացատրել միայն
պատշաճ աշարջության բացակայությամբ, շատ ղեկավար աշ-
խատողների վոչ-բոլշևիկյան վերաբերմունքով դեպի կոմյերիտա-
կան տնտեսությունը, այս կարևորագույն գործը տեխնիկական
ապարատին վերապատահելով, վորը հաճախ աղտոտված եր թշնա-
մական և պատահական տարրերով:

Ըստ յերևութին մենք հարկ կգլանք կատարելու կոմյերի-
տական փաստաթղթերի ստուգում: Կոմյերիտական փաստաթղթե-
րի, իսկ հետո տոմսերի ստուգումը կոգնեն արմատապես փոփո-
խելու դրությունը և վերջ դնելու այս խայտառակություններին:

Սա չի նշանակում, իհարկե, վոր սպասելով ստուգման, կոմ-
յերիտական տնտեսությունը պետք և թողնվի լքված դրության
մեջ: Հարկավոր և անհապաղ մի շարք միջոցներ ձեռք առնել և
դեռ ստուգումից շատ առաջ կարգ մտցնել կոմյերիտական տնտե-
սության մեջ:

Իայց սրա համար հարկավոր և բարձրացնել հեղափոխական
զգոնությունը, վերջ տալ ամեն մի բարենոգության:

Պատասխանատու աշխատողները պետք և անմիջականորեն
իրենք զբաղվեն կոմյերիտմիության մեջ ընդունելու գործով,
փաստաթղթեր տալով և հաշվառման գործը դնելով: Այս հանգա-
մանքը կոգնի կոմիտեների, շրջկոմների, մարզկոմների քարտու-
ղարներին ավելի լավ ճանաչելու իրենց կազմակերպության ան-
դամներին, ավելի հաջող դատարարակերու նրանց կոմունիստա-
կան վոգով, այսինքն լինելու իսկական կոմյերիտական ղեկավար-
ներ:

Կազմակերպական աշխատանքի թուլության հետևանքով մին-
չև վերջին ժամանակներս միության մեջ նկատվում եր մեծ հո-
սունություն:

Այս հոսունությունն, իհարկե, չի կարելի բացատրել միու-
թյան հասակային առանձնահատկություններով միայն և ոչին:
Ծշմարիտ և, վոր կոմյերիտմիությունից յերկատասարդության
նշանակելի մասը հեռացել և և պետք և հեռանա իրրե մեծահա-

տակ: Սա յերիտասարդական կազմակերպության բնական հոսու-
նությունն է: Բայց խոսքը սրա մասին չէ: 1930—1933 թվերի
տվյալները վկայում են, վոր քիչ յերիտասարդութուն չի հեռա-
ցել ՀամԿԵՅՄ-ից, յերիտասարդութուն, վոր յեղել է 23 տա-
րեկանից ցածր:

Նրանց մի մասն, իհարկե, մտել է 20—22 տարեկան հաս-
կում և ՀամԿԵՅՄ-ից կարող եր հեռանալ հասակային նկատա-
ռումներով: Բայց բոլորի համար ակնհերև է, վոր անցած տարի-
ներին ընդունվածներից քչերը չեն հեռացել կոմյերիտմիությու-
նից 23 տարեկան չդառած: Հակառակ դեպքում մեզ մոտ միու-
թյան մեջ մեծահասակների այնպիսի մեծ տոկոս չեր լինի, ինչ-
պես այժմ: Գլխավորն այն է, վոր մեր կազմակերպություններն,
իրենց մեջ հավաքելով յերիտասարդության հակայական մա-
սան, կազմակերպական լուրջ աշխատամբ չեն ծավալել նրան ամ-
բացնելու միտքով մեջ:

ՀամԿԵՅՄ Կենտկոմի ձեռք առած միջոցները զգալի չափով
կրճատեցին կոմյերիտմիության հոսունությունը:

Վերջին յերկու տարիների արդյունքները ցույց են տալիս,
վոր մեզ մոտ սկսվել է կոմյերիտմիության մեջ ընդունվողների
քիչ թեև շատ նորմալ ամրացում:

Բայց և այնպես հարկավոր է խոստովանել, վոր կոմյերիտ-
միության մեջ նոր ընդունվողների ամրացման աշխատանքը մեզ
մոտ դեռևս վատ է դրված: Շատ հաճախ կոմիտեան կոմյերիտմիու-
թյան մեջ ընդունվածի մասին հաջորդ ուր մոռանում է, նրան
թողնելով իր բախտին:

Վերը մեջբերված փաստերը բավական պերճախոս կերպով
վկայում են ամենալուրջ կազմակերպական հարցերին անհոգ վե-
րաբերմունք ցույց տալու հետևանքների մասին: Յեթե մենք չենք
ցանկանում կլկնել այս տխուր փորձը, յեթե մենք ուզում ենք
կանգնել կոմունիստական դաստիարակության միթխարի խնդի-
րների մակարդակի վրա, մենք պետք է ձգենք ամրացնենք մեր
ամբողջ կազմակերպական աշխատանքը, վերացնենք դոյություն
ունեցող տնայնագործությունը, ձեռք բերենք կարգապահություն,
ճշգրտություն, ճշտապահություն և մարտական գործնականու-
թյուն: Սրա համար կան բոլոր որոշակի միջոցները:

Համադրվածքը լիովին հավանություն տվեց կոմյերիտմիու-
թյան Կենտրոնական կոմիտեյի հաշվետու գեկուցմանը: Ընդ-

Կոստանթնուպոլսի գեկուցման ուժն ու արժեքը այն է, վոր նրա մեջ խորացել են ճշմարիտ կերպով և քաղաքական մեծ թափով են վորոշված յերկտասարդության կոմունիստական դաստիարակության խնդիրները, այն, վոր նրա մեջ հստակ են ձևակերպված այն մեծ սոցալականները, վոր առաջադրվում են կոմյերիտմիության ամեն մի ղեկավար աշխատողի՝ փոփոխված պայմանների առնչությամբ:

Կանգ կառնեմ վերջինիս վրա: Կոմյերիտմիության ղեկավար աշխատողը պետք է հասկանա, վոր յերկրում դրությունն արմատապես փոխվել է: Այժմ արդեն չի կարելի աշխատել այն մեթոդներով, վորոնք պիտանի եյին անցյալում, յերբ կոմյերիտմիությունը դիտավորապես զբաղվում եր տնտեսական շինարարության հարցերով: Ուրիշ բան է մոբիլիզացիայի յենթարկել կոմյերիտականներին ու յերիտասարդությանը կատարելու արդիւնքները և միանշամայն ուրիշ բան՝ կաղմակերպել յերիտասարդության ու յերեխաների կոմունիստական դաստիարակությունը, աշխատել դարոցում այնպիսի մարդկանց մեջ, վորոնք տիրապետում են դիտությանը, տեխնիկային, արվեստին:

Բնական է, ընկերներ, վոր ՀամԼԿԾԽՄ ասպարատն այժմ ամբողջովին յենթարկված պիտի լինի յերիտասարդության դաստիարակման խնդիրներին: Սա՝ յերիտասարդությանը մոտիկ, նրա սոցալաններին ու կարիքներին վերաբերմամբ ղեայուն՝ դաստիարակման առարատ է: Իհարկե, մեր կոմյերիտական ասպարատը լիովին չի համապատասխանում այս սոցալաններին: Հենց սրանով է բացատրվում, վոր հաշվետու-լիբրընտրական կամսլանիայի ժամանակ կոմյերիտական ղեկավարության վորոշ մասը փոփոխվեց: Իրենք կոմյերիտականներն ալեկի լատ սկսեցին հասկանալ հարաճուն սոցալանները կոմյերիտական ղեկավարության հանդեպ: Նրանք ղեկավար որդանների մեջ առաջ են քաշում առաջնավոր մարդիկ խորհրդային յերիտասարդության միջից, նվիրված, կուլտուրական, դրազետ, չքանչանակիր, ստախանովական մարդկանց:

Այսպիսի մարդիկ ղեկավարության անցան հաշվետու-լիբրընտրական կամսլանիայի հետևանքով: Բայց նոր ընտրվածների մեջ շատ կան կաղմակերպորեն անփորձ մարդիկ, վորոնք առանց ուշադիր և ղեայուն վերաբերմունքի արժանանալու՝ չեն կարող ղուլ բերել յերիտասարդության և յերեխաների դաստիարակման հսկայական աշխատանքը: Ահա թե ինչու, ընկերներ, կոմ-

յերիտմխության մարդային և յերկրային կոմիտեները սլարտալոր են, ժամանակ չկորցնելով, կաղմակերպել նոր ակտիվի սխտեմատիկ ուսուցում, ճիշտ, բուլեիկորեն ղեկավարել նրանց։ Այս դեպքում հարկավոր և հիշել, վոր կոմյերիտական ղեկավարությունից ամենից առաջ պահանջվում և իմանալ դերությունը տեղերում, սխտեմատիկ ողնություն ցույց տալ շրջկոմներին ու սկզբնական կաղմակերպություններին, սովորեցնել ու ամբացնել կադրերը, հսկել նրանց աճման վրա և համբերատար կերպով շտիկել այս կամ այն աշխատողի, այս կամ այն կաղմակերպության թերությունները։

Հարկավոր և վերացնել թեթևամիտ մոտեցումը դեպի կադրերի ընտրությունը, վորի հետևանքով ղեկավարության մեջ են թափանցում աֆերիստներ, թշնամիներ։ խարկովի մարդում կուսակցական փաստաթղթերի ստուգման ժամանակ կուսակցությունից վտարվեցին ՀամԼԿՅԵՄ 5 շրջկոմի քարտուղար, Կուրսկի մարդում կուսակցությունից վտարված են 4 շրջկոմի քարտուղար, Արևմտյան մարդում՝ 3 շրջկոմի քարտուղար, Բելոռուսիայում՝ 5 շրջկոմի քարտուղար և այլն։ Սրանք տաղնասլալի փաստեր են։

Միության բացասական յերևույթներից մեկը ղեկավար կադրերի հոսունությունն և։ Այդ հոսունությունը մասսայական բնույթ ընդունեց առանձնապես 1933 թ.։ Սա աշխատողների սխալ ընտրության հետևանք և։ Ղեկավարները մարդկանց չեն ուսումնասիրում աշխատանքի մեջ, վարչարարություն են թույլ տալիս ակտիվի վերաբերմամբ։ Վերջին ժամանակներս ստեղծված են ալիլի կայուն կադրեր։ ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմն անհատապես հաստատում ևր շրջկոմների քարտուղարներին։ Բայց, չնայած սրան, հոսունությունը դեռևս դղալ և տալիս իր մասին։

Բայց բանը միայն սրանում չէ։ Առանձին աշխատողների մասին անսխալ կարելի չե ասել, վոր նրանք ալիլի շատ վարչարարներ են, քան դաստիարակողներ։ Նրանց աշխատանքում ամենուրեք ողնության փոխարեն գերակշռում և գոռոցը, նկատողությունը, թերությունները համբերատար կերպով շտիկելու փոխարեն — հեռացում աշխատանքից. յուրաքանչյուր կոմյերիտականի հետ աշխատելու փոխարեն — ղեկավարություն առհասարակ և այլն։ Սրանումն և կոմյերիտական ասարատի, կոմյերիտական ղեկավարության աշխատանքի հիմնական թերություններից մեկը։

Ահա ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի Կենտրոնական հանձնաժողովի

տվյալները 1935 թվին կոմյերիտմիության մեջ ընդունելու և վստահելու վերաբերյալ. տեղական կադմակերպությունների վստա-
րած 782 հոգուց Կենտրոնական Հանձնաժողովը քննելով վերա-
կանդնեց 324 հոգու, նրանց վստարումը համարելով սխալ. այս
դեպքում Կենտրոնական Հանձնաժողովը հարկավոր դատավ տույժ
նշանակել միայն 263 հոգու, իսկ մնացածները, կնշանակի, վերա-
կանդնված են նույնիսկ առանց վորևե տույժ նշանակելու: Բնո-
րոշ է, վոր այս վստարվածների թվում կային 59 կոմյերիտկադ-
մակերպիչ և շրջկոմի աշխատող: Կենտրոնական Հանձնաժողովը
նրանցից 50-ին վերականգնել է կոմյերիտմիության անդամ:

Միութենական կարգապահության այսպես կոչված խախտման
համար 138 վստարվածներից Հանձնաժողովը վերականգնել է 111
հոգու:

Կան կոմյերիտմիությունից ի բացակայա վստարման բազմաթիվ
փաստեր:

Այս բոլորը վկայում է կոմյերիտմիության անդամների վերա-
բերմամբ կոմյերիտմիության կոմիտեների կողմից վարչաբարո-
ւթյան առկայության մասին, կադմակերպության անդամների
դաստիարակման համբերատար, համառ աշխատանքը դուռնցով
փոխարինելու մասին: Հաճախ կոմյերիտմիության ղեկավար աշ-
խատողը գնում է տեղական կադմակերպություն՝ առաջուց նպա-
տակ ունենալով թերություններ գտնել այնտեղ, ապա իր կոմի-
տեյին գնկուցել այս թերությունների մասին, հետո, ինչպես ա-
ռում են՝ «ձիգ տայ», «հարվածել» նրան, ով թույլ է տվել այս
թերությունները: Յեւլ սա—ոդնության փոխարեն, հրահանգման
փոխարեն:

Ընկերներ, մենք պետք է վորքան կարելի յե արագ և շուտ
վերջ տանք այս բանին: Կոմյերիտմիության յուրաքանչյուր ղեկա-
վար աշխատող պետք է ըմբռնի, վոր մարդկոմի, յերկրկոմի,
քաղկոմի, շրջկոմի ասլաբատը դոյություն ունի կոմյերիտմիու-
թյան սկզբնական կադմակերպությունների ղեկավարման համար,
յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության համար:

Ամենամոռոք պատերազմ պետք է հայտարարվի վարչաբա-
րությանը: Առանց այս ամենալուրջ արատը հաղթահարելու չի
կարելի հասնել այն բանին, վոր համոզման մեթոդը հիմնականը
դառնա կոմյերիտմիության ղեկավար որդանների աշխատանքում:
Գործի մանրամասներն իմանալը, իսկական կապը յերիտասարդու-

թյան հետ, ամենորոյա հոգատարությունը նրա մասին, ներմիտ-
թենական դեմոկրատիայի ու ինքնաքննադատության լայն ծավա-
լումը — ահա թե ինչը պետք է բնորոշէ կոմյերիտական կոմիտե-
ների աշխատանքը և յուրաքանչյուր ակտիվիստի վարքագիծը:

Յերիտասարդության դաստիարակումն, իհարկե, շատ դժվա-
րին և բարդ դործ է: Նա կոմյերիտական ակտիվից պահանջում
է քաղաքական բարձր գրագիտություն, մեծ կուլտուրա: Դժվար
է, առեւք, դեկամպրել կոմյերիտականների ու յերիտասարդու-
թյան քաղաքական կրթությունը, յերբ ակտիվիստն ինքը դեռ չի
հասել քաղաքական գիտելիքների ու կուլտուրայի վորոշակի մա-
կարդակի: Դժվար է յերիտասարդությանը ճաշակ ներարկել դեպի
դեղարմիկաստիկան գրականության ընթերցումը, յեթե ինքդ չառ
մակերեւոյան ծանոթություն ունես այդ գրականության հետ:
Կամ թե չե, դիցուք, Կարելի՞ յե ինչպե՞ս հարկն է դաստիարակել
և առիորեցնել բուհական և գալրոցական յերիտասարդությանը,
յեթե ինքդ վոչ մի դադափար չունես բուհերի ու գալրոցների
ինդիքների, սովորող յերիտասարդության պահանջների մասին:

Ինչպե՞ս է, վոր այժմ այլևս միայն կաղմակերպական ընտե-
լությունները և նույնիակ կապը մասսաների հետ բավական չե—
կոմյերիտական ակտիվից պահանջվում է ամէլի լայն կուլտուրա-
կոն և քաղաքական մտահորիզոն: Յեթե առաջ ակտիվի կլոսադա-
րիտությունը, անկուլտուրականությունն արդեւակում ելին մեր
աշխատանքը, ապա այժմ, յերբ կոմյերիտիության առջև հիմ-
նական ինդիք է դրված՝ դաստիարակել յերիտասարդությանը,
այս հանգամանքը դառնում է բացարձակապես անհանդուրժելի:
Մանավանդ վոր այժմ կոմյերիտիությունը կոչված է դաստի-
արակելու նաև 23 տարեկանից բարձր յերիտասարդությանը: Դե-
կամպրից, անշուշտ, կպահանջվեն ամէլի շատ գիտելիքներ, կաղ-
մակերպական փորձ, ամէլի լայն կապ յերիտասարդության բոլոր
խավերի հետ:

Կոմյերիտական ակտիվիստը բարձր և պատվավոր կոչում է:
Կոմյերիտական ակտիվիստն որինակ պետք է հանդիսանա յերի-
տասարդության համար: Միության կաղմակերպական աշխատանքի
թեքությունները շտիկումն առաջին հերթին կախված է ակտիվից:
Ակտիվիստը պետք է լինի կոմյերիտական իրանդադրական պար-
տականությունների կատարման որինակ, իր վրա աշխատելու

որինակ ցույց տա, կարգապահության, կազմակերպութեան
որինակ ցույց տա, իր աշխատանքում անձնուրացութեան որինակ
ցույց տա:

Վ. ԳԵՄՈՒՐԱՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Կոմյերիտմիութեան կազմակերպական կառուցվածքի ղեկա-
վար սկզբունքը կենտրոնատական կենտրոնացումն է: Սա նոր կա-
նոնադրութեան կենտրոնական հարցերից մեկն է:

Դեմոկրատական կենտրոնացման առաջին կարևորագույն տար-
րը կոմյերիտմիութեան բոլոր ղեկավար որդանների ընտրակա-
նությունն է յիշելից մինչև ներքև: Սա հնարալորությունն է
տալիս կոմյերիտական մասսաներին կազմակերպութեան ղեկավա-
րությունը վստահել կոմյերիտմիութեան լավագույն մարդկանց
իրենց ընտրութեամբ: Սա լիակատար իրավունքն է տալիս կոմյե-
րիտմիութեան ամեն մի կազմակերպութեան, ամեն մի անդամի
պահանջելու փոփոխել անսկսած ղեկավարությունը: Դեմոկրատա-
կան կենտրոնացումը միութեան ղեկավար ակտիվին դաստիարա-
կում է կազմակերպութեան անդամներին բոլշևիկյան վերաբեր-
մունք ցույց տալու վոգույ:

Դեմոկրատական կենտրոնացման յերկրորդ կարևորագույն
տարրը կոմյերիտական որդանների սլարքերական հաշվետու-
թյունն է իրենց կոմյերիտական կազմակերպությունների հան-
դեսը: Այս հանդամանքը մասսաների վերահսկողութեան, քննա-
դատութեան տակ է դնում բոլոր ղեկավար որդանների աշխատան-
քը, հնարալորությունն է տալիս կազմակերպութեան անդամներին
չտկելու իրենց ղեկավարութեան թերությունները: Կազմակերպու-
թեան անդամներն իրավունք ունեն ուղած ժամանակ հաշվետու-
թյուն պահանջելու իրենց ղեկավարութեանից և դնահատելու
այն: Ղեկավար որդաններին անդամներին այս հանդամանքը նույն-
պես դաստիարակում է իրենց ընտրող կոմյերիտականներին հան-
դեսը հաշվետու լինելու բոլշևիկյան լմբոնման վոգույ:

Դեմոկրատական կենտրոնացման յերրորդ կարևորագույն
տարրը կոմյերիտական խստիվ կարգապահությունն է և փոքրա-
մասնութեան յենթարկվելը մեծամասնութեան: Սա կարևորա-
գույն պայմանն է թափթփվածութեան դեմ սլայքարելու համար:
Սա սովորեցնում ք կազմակերպվածություն, կոմյերիտականին

դաստիարակում և կուլեկուլի կարծիքը հարգելու և կազմակերպութեան կամքին յենթարկվելու վոգով: Սա ողնում և պայքարելու մանր-բուրժուական շիներթութեան տարրերի դեմ:

Դեմոկրատական կենտրոնացման չորրորդ կարևորագույն տարրը կոմյերիտական բարձրագույն որդանների վորոշումների անվերապահորեն պարտադիր լինելն և ստորին որդանների և կոմյերիտմիութեան բոլոր անդամների համար: Սա ապահովում և միասնական կենտրոնացված ղեկավարութիւնը միութեան մեջ վերելից մինչև ներքև: Միութիւնն աշխատում և պայքարում է իրրև միասնական միաձուլլ կազմակերպութիւն, և վոչ թե իրրև ցրված խմբակներ ու խմբեր:

Այս բոլոր տարրերը կազմում են կոմյերիտմիութեան դեմոկրատական կենտրոնացման սկզբունքն ունեցող կազմակերպական կառուցվածքի հիմքը: Դեմոկրատական կենտրոնացման դադափարն անհրաժեշտ և հատկապես համառութեամբ և մանրամասն պարզաբանել կոմյերիտականներին: Նախահամագումարյան հաշվետու-վերընտրական կամպանիայի որինակով մենք ակներև կերպով տեսանք դեմոկրատական կենտրոնացման ամբողջ ուժն ու նշանակութիւնը:

Կոմյերիտական աշխատանքի պրակտիկայում ներմիութենական դեմոկրատիայի խախտման դեռ շատ դեպքեր կան:

Ուր են տանում միութենական դեմոկրատիայի խախտումները: Նրանք տանում են դեպի կոմյերիտականների նախաձեռնութեան, ինքնադործունեյութեան նվազումը, նրանք կասեցնում են ինքնաքննադատութեան ծափալումը, այլասերում են ակտիվը, թուլլ են տալիս նրան բյուրոկրատաանալու, մասսաներից կտրուվելու:

Հարկաւոր է լավ յուրացնել ներմիութենական դեմոկրատիայի հատուկ նշանակութիւնը կոմյերիտականների դաստիարակութեան համար: Կոմյերիտմիութիւնը պետք է դառնա ել ասիլի դեմոկրատական կազմակերպութիւն: Կոմյերիտականի անբաժանելի իրավունքն և ազատորեն քննարկել կազմակերպութեան կյանքի բոլոր հարցերը ներմիութենական դեմոկրատիայի և բոլլնէկյան ինքնաքննադատութեան հիման վրա՝ անկախ անձնավորութիւնից:

Միանգամայն հասկանալի յե, վոր հարցերի այս ազատ քննարկման նպատակը պետք է լինի կազմակերպութեան անդամներ-

բին ե՛լ ավելի շատ համախմբել կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան շուրջը: Աղատ քննարկումը շարունակվում է միայն մինչև վորոշումների ընդունումը: Սրանից հետո ուժի մեջ է մտնում յերկաթյա կարգապահութիւնը, վոր պարտավորեցնում է անվերապահորեն կատարել ընդունված վորոշումը: Կանոնադրութիւնն իրավունք է տալիս տուժի միջոցներ կիրառել վոր միայն ՀամԼԿՅԵՄ անդամներին, այլև ղեկավար որդաններին ընտրովի անդամներին նկատմամբ՝ ներառյալ կոմյերիտմիութեան Կենտրոնական կոմիտեյի անդամները:

VI. ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Վերջում յես ուղում եմ համագումարի ուշադրութիւնը հրաժիրել կոմյերիտմիութեան սկզբնական կազմակերպութիւնների աշխատանքի հարցերի վրա: Սկզբնական կազմակերպութիւնը Լենինյան կոմյերիտմիութեան հիմքն է: Սկզբնական կազմակերպութիւնն է առաջին հերթին յերիտասարդութեան լայն մասսաներին կապում Լենինյան կոմյերիտմիութեան հետ: Լենինյան կոմյերիտմիութեան սկզբնական կազմակերպութիւնն աշխատանք է կատարում յերիտասարդութեան մեջ: Տվյալ դործարանի, ֆաբրիկայի, կոլտնտեսութեան, դպրոցի յերիտասարդութիւնը սկզբնական կազմակերպութեան աշխատանքով է հաճախ դատում ամբողջ Լենինյան կոմյերիտմիութեան աշխատանքի մասին: Ահա թէ ինչու մեզ համար շատ կարևոր է, վոր ամեն մի սկզբնական կազմակերպութիւն լայլ աշխատի:

Տվյալ մոմենտին սկզբնական կազմակերպութիւնների, ինչպես և ամբողջ Լենինյան կոմյերիտմիութեան առջև նոր խնդիրներ են ծառայել: Ընկեր Ստալինի ցուցումների համապատասխան առաջին պլանի վրա յե մղվում դադափարական-քաղաքական, դատտիարակչական աշխատանքը:

Այժմ մենք ունենք 201,704 սկզբնական կազմակերպութիւն, մինչդեռ IX համագումարի շրջանում դրանց թիւն ընդամենը 84,394 էր: Կոմյերիտմիութեան սկզբնական կազմակերպութիւնները վերջերս սկսել են բալականչափ լայլ աշխատել: Սրանում քիչ դեր չեն խաղացել նաև ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի հայտնի վորոշումները կոմյերիտմիութեան ֆաբրիկա-դործարանային կոմիտե-

ների, կոմյերիտական ժողովների, քաղաքական կրթության, կեն-
յան և կրթության մեջ աշխատելու վերաբերյալ:

Բայց նրանք դեռևս այնպես չեն աշխատում, ինչպես պետք
է: Իսկապես ասած՝ կոմյերիտական սկզբնական կազմակեր-
պությունները պետք է ապրեն շատ հարուստ, շատ բովանդակա-
լից, բաղմանկողմանի, դուռնադեղ կյանք: Չե՞ վոր մեր յերիտա-
սարդությունը ապրում է հետաքրքրական, բաղմանկողմանի կյան-
քով:

Դժբախտաբար, շատ սկզբնական կազմակերպություններ
կյանքը դժգույն է, չոր, տաղտկալի: Ի՞նչը կարող է լինել ավելի
դժբախտ և հետաքրքրական, քան մեր խորհրդային յերիտասար-
դության հետ աշխատելը: Բայց մի քանի վաղեկավարներ յեր-
բեմն մեղադրում են կոմյերիտականներին. իբրև թե նրանք վա-
սեն, անկարգապահ են, համարյա թե սպասել են: Այս բոլորն, ի-
հարկե, դատարկ բան է: Սա դրդարատություն է կոմյերիտականնե-
րի հասցեյին: Կոմյերիտականների միջև կան թե՛ անկարգապահ,
թե՛ վոչ առանձնապես ակտիվ յերիտասարդներ, բայց սրանք
յեղակի յեն և սրանց հետ լավ աշխատելու դեպքում սրանք կկեր-
պարանափոխվեն: Պատճառն ուրիշ է. մի շարք կոմիտեների վատ
աշխատանքը, սխալ մոտեցումը դեպի յերիտասարդությունը:

Հաճախ կոմյերիտական սկզբնական կազմակերպությունների
կոմիտեներն ու կոմյերիտակազմակերպիչներն ընդորինակում են
կոմյերիտականության վերադաս կոմիտեների վատ կողմերը: Փո-
խանակ ըստ ելույթյան կազմակերպելու յերիտասարդության դա-
տիարակությունն ու կրթությունը, այսինքն դրադվելու քաղաքա-
կան ուսուցումով, ուղղման աշխատանքով, սպորտով, տեխնի-
կական կրթությամբ, յերիտասարդության կենցաղի, հանդատի
հարցերով, սրա փոխարեն ընկերներն ամեն տեսակ վորոշումներ
են ընդունում, հետադուրություններ են կազմակերպում, նշում են
աշխատանքի տարեկան պլաններ, նիստեր են կայացնում... Յեւ
պատահական չե, ընկերներ, վոր կոմյերիտական Մոսկվայի
սկզբնական խոշոր կազմակերպություններից մեկի քարտուղարը
մի անգամ պահանջել է, վոր սկզբնական կազմակերպությունների
կոմիտեներին թույլ տան ստեղծելու հրահանգիչների հատուկ ինս-
տիտուտ, վորոնց կարելի լիներ հանձնարարել կոմյերիտական
ցեխային կազմակերպությունների հետադուրությունը: Ահա թե
ինչպես են աշխատում կոմյերիտականության վորոշ կոմիտեներ:

Նրանք նիստեր են կայացնում, վերոշումներ են գրում, ամեն տե-
ռակ միջոցառումներ են նշում, իսկ կոմյերիտականները քաղ-
ապրոց չեն գնում, հանրակրթական դպրոցներ չեն հաճախում,
թե ինչ է արվում գրադարաններում, այդ հայտնի չե կոմիտեյին,
ֆիզկուլտուրայով և ռազմական գործով կոմյերիտականները քիչ
են դադարում:

Վերջապես, սկզբնական կազմակերպության կոմիտեն սկսում
է ընդորինակել վարչարարության մեթոդները, վորոնցով, դոժ-
քախտաբար, մի շրջիմ և մարզիմ չե հռչակվել միայն: Այս
բանը կարելի չե լուսաբանել շատ և շատ որինակներով: Յեւ
միևնույն ժամանակ կոմիտեները շատ հազվադեպ են հոգ տանում,
վոր միութենական տույժ ստացած կոմյերիտականն ուղղվի, վոր
կազմակերպությունը նրանից հետ վերցնի տույժը: Այսպիսի
դեպքերը քիչ են:

Բնորոշ է, վոր կանոնադրության նախագծի առթիւ առա-
ջարկների և ուղղումների մեջ զգացվում է միջանի կոմյերիտա-
կան ակտիվիստների «վարչական համառությունը»: Նրանցից մե-
կը պահանջում է կանոնադրության մեջ անպայման նշել, վոր
իրար հետևից յերեք անգամ ընդհանուր ժողովները չհաճախողին
հարկավոր և հեռացնել ՀամԼԿՅԵՄ շարքերից:

Մյուսը դարմանում է, թե ինչու կանոնադրության մեջ չի
ասված այն կոմյերիտականների փոխադրման և վտարման մասին,
վորոնք չեն ցանկանում բարձրացնել իրենց քաղաքական մակար-
դակը:

Յերրորդը պնդում է, վոր հարկ կլինի հին կանոնադրու-
թյամբ վերջերս ՀամԼԿՅԵՄ շարքերն ընդունված միջանիսին
վտարել կոմյերիտմիության շարքերից կամ փոխադրել թեկնա-
ծու: Առաջարկ է արված այն մասին, վոր բոլոր վոչ-ստախանո-
վական կոմյերիտականներին հեռացնենք ՀամԼԿՅԵՄ շարքերից
կամ ծայրահեղ դեպքում փոխադրենք թեկնածու:

Ակներև է, վոր կոմյերիտմիության նույնիսկ ստորին ակտի-
վի միջանի միջնախավեր վարակված են վարչական մարմանով:

Սկզբնական կազմակերպությունների աշխատանքի մեծ թերու-
թյուններից մեկն այն է, վոր կոմիտեները շատ հաճախ ինքնամ-
փոփոխվում են, քիչ են իրենց աշխատանքի մեջ ներգրավում
ինժեներներին, տեխնիկներին, գրադարանապետներին, դիտական
աշխատող կոմյերիտականներին, պրոպագանդիստներին: Իսկ

ներանք կարող են ամենակական ոգնություն ցույց տալ կոմյերիտ-
միությանը դաստիարակչական, աշխատանքը դնելու մեջ:

Այս թերությունների հետևանքով մենք դեռևս չատ ու չատ
պատանիներ ու աղջիկներ ունենք, վերոնք չեն ընդգրկված մեր
աղյուցյությամբ:

Հարկավոր և առանձնապես ասել կոլտնտեսությունների կոմ-
յերիտական սկզբնական կադմակերպությունների աշխատանքի
մասին: Մեր ասուլած 555 կոմյերիտական կոլտնտեսային սկզբ-
նական կադմակերպությունների 55% դանիում և այնպիսի կոլ-
տնտեսություններում, վորտեղ կուտակչական կադմակերպություն
չկա: Ուստի կոլտնտեսությունների կոմյերիտական սկզբնական
կադմակերպությունների ղեկավարումը հատուկ կարևոր նշանա-
կություն և ձևով բերում:

Շատ կոմյերիտական կոլտնտեսականներ մինչև այժմ դեռևս
չեն ընդգրկված պրակտիկ աշխատանքի մեջ: Գլխավոր պատճառն
այն և, վոր մեղ մտտ մինչև այժմ վատ և դրված աշխատանքը
կոմյերիտկադմակերպչներին հետ, կոլտնտեսության սկզբնական
կադմակերպություններին քարտուղարների հետ, այն, վոր շատ
կոլտնտեսային կոմյերիտկադմակերպչներ անփորձ են, քիչ են
պատրաստված: Կոլտնտեսությունների սկզբնական կադմակեր-
պությունների աշխատանքը լրջորեն բարձրացնելու համար մենք
օրեաք և ինչպես հարկն և ձևնամուկ լինենք կոմյերիտկադմակեր-
պչներին ուսուցմանն ու պատրաստմանը, նրանց ղեկավարելուն:
Միայն կոմյերիտմիության չրջիումի ուժերից վեր և այս: Հար-
կավոր և, վոր այս դործին դիմեն մարդային և յերկրային կոմի-
տեներն ու աղջային հանրապետությունների կոմյերիտմիության
կենտկոմները:

Թողքը վերաբերում և նրան, վոր արմատապես փոխենք մեր
վերաբերմունքը դեպի կոմյերիտկադմակերպչը, դեպի կոլտնտե-
սության սկզբնական կադմակերպության քարտուղարը: Անթույլա-
տելի բան և, յերբ կոլտնտեսության սկզբնական կադմակերպու-
թյան կոմյերիտկադմակերպչի վրա ամենի շատ դուռում են, քան
ներսն սովորեցնում: Հարկավոր և նկատի ունենալ, վոր շատ հա-
ճախ կոլտնտեսության սկզբնական կադմակերպության կոմյերիտ-
կադմակերպչը 2—3-դասյան կրթություն ունի և լավադույն
լեզվալու՜ լավալի կամ տարրական դպրոցի ծավալով քաղաքա-
կան դրադկտություն: Կադմակերպական աշխատանքի փորձ նա

նույնպես քիչ ունի: Կնշանակի կոմյերիտմիության շրջկոմներին ու մարզկոմներին գլխավոր խնդիրն է սովորեցնել, ողնել համարերատար կերպով ուղղելու նրա թերությունները:

VII. ԿՈՍՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ամենակարևորը, վճռականը, վոր դրանցված է կանոնադրության մեջ և վորով վորոշվում է Լենինյան կոմյերիտմիության աշխատանքի ուղղությունը, — այդ բոլշևիկների մեր մեծ կուսակցության ամենուրյա ղեկավարությունն է կոմյերիտմիության վրա: (Մաիախարուքյուզնեք): Ընկեր Ստալինը բազմիցս առել է.

«Կոմյերիտականը պետք է հիշի, վոր կուսակցության ղեկավարության առաջնությունն ամենագլխավորն ու ամենակարևորն է կոմյերիտմիության ամբողջ աշխատանքում» (Ստալին, «Լենինիզմի հարցերը», Գրք. հրատ., էջ 187):

X համագումարում մենք կարող ենք համարձակ կերպով և հպարտության մեծադույն զղացումով ասել, վոր Լենինյան կոմյերիտմիությունն այս բմբում է, իր ամբողջ աշխատանքի ընթացքում ղեկավարվում է սրանով, վոր ընկեր Ստալինի այս ցուցումը հանդիսանում է Լենինյան կոմյերիտմիության զարգացման անխախտ սրենքը: (Մաիախարուքյուզնեք):

Մեր յերիտասարդ սերունդը սիրում է բոլշևիկյան կուսակցության իբրև իր հարազատ մորը: Յերիտասարդ սերունդը, ինչպես յերեք, համախմբված ու միավորված է Լենինի-Ստալինի կուսակցության դրոշի տակ:

Յեւ ՀամԼԿՅԵՄ կանոնադրության ումն այն է, վոր նրա հիմնական սկզբունքները յեւնում են կոմյերիտմիության վերաբերյալ, յերիտասարդության վերաբերյալ Լենինի և Ստալինի ցուցումներից:

VIII. ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԱՄԲՈՂՁ ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔԻ ԱՆԻԱՆՏ ՀԻՄՔՆ Ե

Կանոնադրությունը մշտապես հսկայական նշանակություն է ունեցել միության մեջ, վորովհետև ուս այն կարևորագույն վաւերադիրն է, վոր շարադրում է ՀամԼԿՅԵՄ աշխատանքի հիմ-

նական սկզբունքները, կոմյերիտմիության կազմակերպական կառուցվածքը, վոր վորոշում և կազմակերպության անդամները և նրանց ղեկավար որդանները վարքի հիմնական կանոնները և առհասարակ միության ամբողջ ներքին կյանքի կարգը: Կանոնադրությունը միության այն սակավաթիվ փաստաթղթերից մեկն և, վոր հաստատում և համապատասխանում է:

Կանոնադրության մեջ շարադրված այս սկզբունքներն ու վարքի կանոնները հավասարապես պարտադիր են ինչպես կազմակերպության բոլոր անդամներին, այնպես ել բոլոր ղեկավար օրդաններին համար: Կանոնադրությունը ձևանարկ և միության ամբողջ կազմակերպական աշխատանքի միավերջ կառուցման համար և ամբողջ Լենինյան կոմյերիտմիության կազմակերպական-քաղաքական համախմբման հղորդործիքը:

Այն, ինչ սոված և կանոնադրության մեջ, պետք և հանդիսանա գործողության ձևանարկ:

Բայց մենք, ընկերներ, հաշիվ պիտի տանք մեզ, վոր միության մեջ շատ նոր մարդիկ կան: Նրանց մի մասը դեռ բավականաչափ պարզ և խորը չգիտե այն հիմնական պատվարները, վորոնց վրա խարսխված և կոմյերիտմիությունը:

Պատահական չէ, վոր Նլեկարդիմբինտաի լայն սպառման ցեխի մի ակտիվիստ այն հարցին, թե վորն և շրջանի կոմյերիտմիության բարձրագույն որդանը, պատասխանել և. «Կոմյերիտմիության չլիկոմի քարտուղարը»:

Մենք, ընկերներ, յերիտասարդական կազմակերպություն ենք: Սրա հետևանքով կոմյերիտմիության կազմը մշտապես նորոգվում և: Վրմանք դնում են, մյուսները՝ դալիս: Այս և կոմյերիտմիության սպեցիֆիկ առանձնահատկություններից մեկը: ՀամԼԿՅՄ կազմի յերեք քառորդը (73,3%) միության մեջ մտել և IX համագումարից հետո: 1934—1935 թ. թ. ընդունվածները թիվը հասնում և 934,172 հոգու կամ 26%-ի:

Սա շատ բան և ասում, ընկերներ: Կոմյերիտմիությունը նրանց պետք և դաստիարակի կազմակերպվածության, կարգապահության վրդով: Նրանք պետք և իմանան իրենց իրավունքներն ու պարտականությունները: Միջանի ղեկավարներ մոռանում են այս և լուրը դաստիարակչական աշխատանք չեն կատարում նոր ընդունվածների հետ կանոնադրությունն անցնելու համար: Սրա հետևանքով շատերը չգիտեն կանոնադրությունը, կամ վատ գի-

տեն, ուստի և նրանք դիմում են ինչպես հարկն է, վորպեսզի պայքարեն կանոնադրության խախտումների և նրանից շեղվելու դեմ: Պետք է ձգտել, վոր կոմյերիտմիության ամեն մի անդամ լավ խմանա կանոնադրությունը: Բայց սա քիչ է: Հարկավոր է սովորեցնել կոմյերիտականներին և կոմյերիտմիության դեկավարներին բոլոր իրենց կատարելու իրենց կանոնադրությունը:

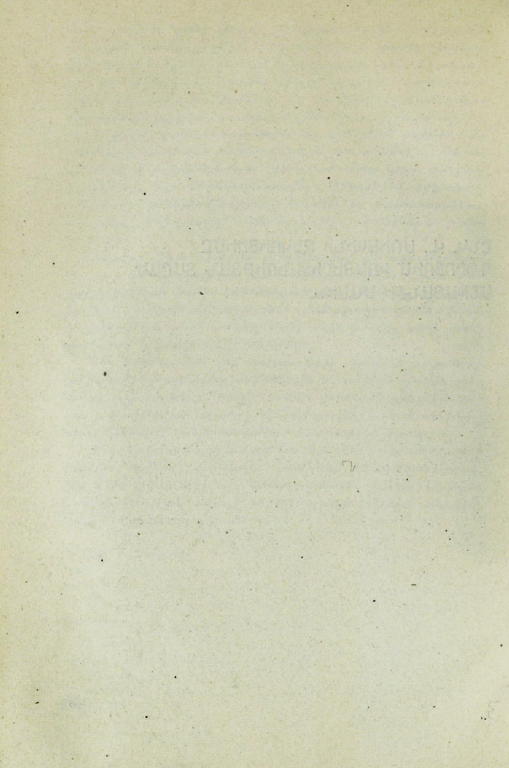
Բազմազան լայնորեն տարածված են ՀամԼԿՅԵՄ նախկին կանոնադրության կոպիտ խախտումներն ու աղճատումները: Սա առաջանում է արհամարհանյալ վերաբերմունքից դեպի կանոնադրությունը, նրա թերազնահատումից: Միջանի ավալվիտաներ, ինխանակ կոմյերիտմիության անդամներին դաստիարակելու հարգանքի վրդով դուրի կանոնադրությունը, իրենք են խախտում այն:

Շատերը միեզև այժմ չեն ըմբռնում կամ չեն ուզում ըմբռնել, վոր կանոնադրության խախտումները, ինչպես և շատ կոմյերիտականների կողմից կանոնադրությունը չխմանալը այն չվերթության, անկազմակերպության, անկարգադաճության, խառնաշփոթության լուրջ պատճառներից մեկն է, վոր տեղի ունենաղամթիվ կաղմակերպություններում:

Յես կարծում եմ, վոր համազումարը պետք է պարտադրի կոմյերիտմիության բոլոր անդամներին և, առաջին հերթին, դեկավար աշխատողներին խիստ հետևել, վորպեսզի բյուրոկրատական և թափթիված տարրերը հնարավորություն չունենան խախտելու Լենինյան կոմյերիտմիության կանոնադրությունը:

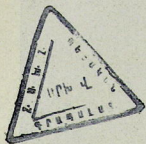
Թող համազումարը նաևղ տա ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի նոր կաղմին՝ ձգտելու, վորպեսզի ՀամԼԿՅԵՄ կանոնադրությունը, վոր մենք կընդունենք այս համազումարում, դառնա Լենինյան կոմյերիտմիության ամբողջ ներքին կյանքի իսկական անխախտ հիմքը: (Ծափահարություններ):

ԸՆԿ. Վ. ՄՈՒՍԿԻՆԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ
ԴՊՐՈՑՈՒՄ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Վ. Ա. ՄՈՒՍԿԻՆ

Ընկերներ, Համկ(բ)Կ XVI համագումարում մեր առաջնորդ
և ուսուցիչ ընկեր Ստալինն առաջ.

«Այժմ գլխավորն է՝ անցնել տարրական պարտադիր ու-
սուցման: Յեռ ասում եմ «գլխավորը», վորովհետև այսպիսի
անցումը մի վճռական քայլ կնշանակեր կուլտուրական հե-
ղափոխության դործում:

Բոլորին հայտնի չե, վոր մեր կուսակցության ծրագրից բաց-
խույ՝ այս պատմական խնդիրը կատարված է:

I. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՁՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԽՍՀՄ-ՈՒՄ ԱՐԴՅՈՒՆՔ ԵՆ ՅԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՍՏԱԽՆՅԱՆ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹՅԱՆ

Ցարական Ռուսաստանի դպրոցներում սովորում էյին ընդա-
մենը 7-800-000 յերեխա:

Ստեղծելով արտոնյալ դպրոցներ ունեոր դասակարգերի յե-
րեխաների համար, ցարական մինիստրները բանվորների ու դյու-
ղացիների յերեխաներին սովեցին այնպիսի դպրոց, վորտեղ, կե-
նիքի խոսքերով՝

«բանվորների ու դյուղացիների յերեխասարդ սերնդին
վոչ այնքան դաստիարակում էյին, վորքան վարժեցնում էյին
հողատ նույն բուրժուազիայի շահերի: Նրանց այնպես էյին
դաստիարակում, վորպեսզի նրա համար ստեղծեն պիտանի
ծառաներ, վորոնք ընդունակ լինեն նրան շահույթ տալու և
դրա հետ միասին չխռովեն նրա հանդիստն ու անդործությու-
նը»: (Լեճին և Ստալին, Յերիտանադուլթյան մասին, էջ 186,
1936 թ., Մոսկվա):

Քայց այս դպրոցներն ել ընդդրկում էյին բոլոր յերեխաների

ու անչափահասները միայն մի հինգերորդ մասը, իսկ մոտ չորս հինգերորդը դատապարտված ելին տղիտուլթյան:

Թե՛ն վորպիսի խայտառակ հաջողություններ ձեռք բերեց ցարական կառավարութիւնը ժողովրդական լուսավորության գործում, յերևում է թեկուզ այն փաստից, վոր ներքին գործոց մեծիւսարի տվյալներով 1910 թ. Ռուսաստանում դրադետ եր բնակչության միայն 27 տոկոսը:

Վորքա՛ն վողորմելի ու խղճով տեսք ունեն այժմ այս թիվըը ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական կրթության վիթխարի հաջողությունների հանդեպ:

Վորքա՛ն ատելի կմնան առմիշտ խորհրդային յերիտասարդության աչքում ցարական Ռուսաստանի կառավարիչները, վորոնք վոչ միայն կողոպտում ելին նրա ժողովուրդների աշխատանքի ստուղները, այլև նրանցից կողոպտեցին յուրաքանչյուր մարդու դրադետ լինելու տարրական իրավունքը:

Մեր հայրենիքի համար հպարտությամբ մենք կարող ենք հաղորդել համագումարին, վոր վոչ թե 7-800-000, այլ 26-000-000 խորհրդային յերեմաներ են այժմ սովորում խորհրդային դպրոցում: (Մափահարություններ):

Վոչ թե խղճով փշրանքներ աղայական սեղանից, վորոնք 1913 թ. կաղմում ելին ընդամենը 153-000-000 ուրբի, այլ մոտ 4 միլիարդ է հատկացրել խորհրդային կառավարութիւնը 1936 թիին դպրոցներին: Սրան ավելացրեք ամելի քան մի միլիարդ հատկացումը ուսուցիչների աշխատատարձի բարձրացման համար, և դուք դադարի կկաղմեք խորհրդային դպրոցի բոլորի ծաւալին:

Մեր քաղաքների ու գյուղերի լավագոյն շենքերը հատկացված են դպրոցներին: Միայն 1935 թիին խորհրդային դպրոցականներն ստացան 3-362 նոր դպրոց, իսկ 1936 թիին կկառուցվի դարձյալ 4-309 դպրոց: Հետու չե 1938 թ., յերբ կտնայրվի կուսակցության և կառավարության նախատեսած դպրոցական շենքերի վառուցումը և դպրոցի ամբողջ ուսումնական աշխատանքը կկատարվի մի հերթով:

Վոչ թե նախահեղափոխական Ռուսաստանում յեղած 200 հաղար, այլ 700 հաղարից ամելի խորհրդային ուսուցիչներ են յերխաններին սովորեցնում դիտությունների հիմունքները: Սնում են խորհրդային առաջավոր ուսուցիչների կադրերը, վորոնք լավ են տիրապետում մանկավարժական դիտելիքներին և դիտավորում:

և Գևորգյանի շարժումը դարձրեցի ուսումնական բարձրորակ աշխատանքի համար:

Պատմութեան մեջ առաջին անգամ Սորձրդային Միութեան բոլոր ժողովուրդները դարձեց ունեն, վերտեղ յերեխաները սովորում են իրենց մայրենի լեզվով:

Իսկ սա նշանակում է, վոր «վճահան քայլը կուլտուրական հեղափոխութեան դործում» (Ստալին) կատարված է և անդադողիստիկան արժատները վերջնականապես ու առմիշտ կտրված են մեր յերկրում:

Համկ(բ)Կ Կենտրոնական կոմիտեն տարրական և միջնակարգ դարձեցներ յերարեւոյալ 1931 թ. սեպտեմբերի 5-ի իր վորոշման մեջ սակ և.

«Սկզբունքներն այլ և դարձել դարձեցի ամբողջ աշխատանքի բովանդակութեանը:

Սորձրդային դարձեց, վոր իրեն խնդիր և դնում «պատրաստել կոմունիստական հասարակութեան համակողմանի դարդացած անդամներ», յերեխաներին տալիս և անհամեմատ ավելի լայն հասարակական-քաղաքական մտահոգելոն և ընդհանուր դարդացում, քան մինչ-հեղափոխական բուրժուական դարձեց: Վերջին տարիներս խորձրդային դարձեցում աճել և յերեխաների ընդհանուր կրթութեան մակարդակը»:

Ընկերներ, հասկա վոր բուրժուական յերկրումն և աշխատավորների յերեխաների ուսուցումը դառնում այսպիսի բարձր մակարդակի վրա, վոր միայն ընդհանուր ու պարտադիր, այլև ճիշտ ուսուցումը:

Վոր բուրժուական յերկրումն և հնարավոր, վոր յերեխաների համար կուլտուրային հարցաբանը պիտներական պալատներ ու ակումբներ, վորոնտեսական յերեխաների հաղարավոր անել և այս պալատների ու ակումբների համար հատկացվեն յերկրի լավագոյն կառավարական շենքերը:

Վոր բուրժուական յերկրումն և հնարավոր, վոր դպրութեան ունենան 62 մանկական թատրոն, 570 մանկական տնիսնիկական ու դպրատնտեսական կայան, 120 դեղարվեստական դաստիարակութեան տուն, մանկական ստադիոնների և այլ մանկական հիմնարկների ցանց:

Նրանց համար ամառը բացում են պիտներական համարներ—

քի, կուրորտների ու սանատորիաների դռները, նրանց համար և Մե ծովի ափին ստեղծված «Արտեկ» հիանալի ճամբարը:

Խորհրդային յերեխաներն ապրում են նոր պայմաններում, վերոնք հեքիաթ են թվում արտասահմանի պրոլետարական քաղ-ցած յերեխաների համար:

Նրանք չգիտեն կապիտալիստական շահագործման ճնշումը և հենց այս խոսքի հետ նրանք ծանոթանում են իրենց ուսումնա-կան աշխատանքի ընթացքում:

Խորհրդային Միության պատանի քաղաքացիների գիտակ-ցությունն ու արժանապատվությունը չեն ալյանդակվում կապի-տալիստական հասարակակարգի ալյանդակություններով:

Նրանք ապատ են բուրժուական կեղծավոր բարոյականության ու կրոնի ճնշումից:

Նրանց ծանոթ չեն աղգային կեղեքման մղձավանջը և իրա-վադարկ մնալու ամբողջ սարսափը, վրոնք առաջանում են հենց այն պատճառով, վոր դու, ասենք, չես ծնվել դտարյուն արիա-ցու ընտանիքում:

Նրանց չի տանջում այն պրոբլեմը, թե ինչպես մարդկանց մեջ դուրս դալ: Նրանց աչքի առջև չի կանգնած դործադրիու-թյան ու սովի ուրվականը: Դպրոցն ալարտելով, նրանցից յու-րաքանչյուրը վստահ և իր ապագայի վերաբերմամբ, վորովհետև նա մշտապես կգլխավի իր սեղը կոմունիզմ կառուցող բանվոր-ների ու կոլտնտեսականների ընդհանուր ստեղծարար աշխատան-քում:

Նրանք ադատորեն դարգացնում են իրենց ընդունակություն-ներն ու ստղանդը: Յեվ պատահական չե, վոր խորհրդային պա-տանի ալիքոդելիստներին, հրաձիղներին, յերաժշտագետներին ու նկարիչներին ճանաչում են վոչ միայն ԽՍՀՄ-ում, այլև ար-տասահմանում: Սրա լսովադույն հաստատումն և հանդիսանում ՀամԼԿՅՑՄ X համագումարին տրված պիոներական նախերերի ցուցահանդեսը: (Ծափահարություններ): Ընկերներ, սոեն մեկը, ով տեսել և խորհրդային յերեխաների ստեղծագործության այս ցուցահանդեսը, նա լիակատար իրավունք ունի հայտարարելու, վոր այն յերկիրը, վորն ալյալիս յերեխաներ ունի, անպարտեկի-յե: (Ծափահարություններ):

Մնում և լենինյան-ստալինյան դործը շարունակողների, նոր հատկությունների, նոր ձգտումների մարդկանց նոր սերունդ:

Անում են մարդիկ, վորոնք ազաճաբար տիրապետում են մարդկության կուտակած կուլտուրական ժառանգությանը:

Անում են մարդիկ, վորոնք անձնվիրաբար սիրում են իրենց խորհրդային հայրենիքը, համայն աշխարհի աշխատավորների ու կեղեքվածների հայրենիքը, մարդիկ, վորոնք ատում են շահագործման ու սարկության աշխարհը:

Անում են մարդիկ, վորոնք համար խորթ ե ազգային յերկպառակությունը, խորթ են բուրժուական ինդիվիդուալիզմն ու եզոիզմը, իսկ ինտերնացիոնալիզմն ու ընկերականությունը հանդիսանում են բնածին հասկություն:

Անում են նոր բրչեիկյան հասկության մարդիկ, կամքի տեք, արի, վորոնք յերկյուզ չզկտեն դժվարությունների հանդեպ, վորոնք համար նպատակի պարզությունը, համառությունը նպատակին հասնելու գործում և բնավորության ամբությունը, վոր խորատկում ե բալոր ու ամեն տեսակ խոչընդոտներ, հանգիստնում են նրանց գլխավոր վարքագիծը:

Անում են մարդիկ, վորոնք մանուկ հասակից սովորում են պաշտպանել հատերակական սեփականությունն իրենց աչքի լույսի պես:

Անում ե Ֆիզիկապես կոմիւտծ, ամուր ու կենսուրախ խորհրդային յերեխանների սերունդ:

Ստալինյան հայտնայի խորհրդային նոր մարդու այս հատկությունները հաղթականորեն հակադրվում են Ֆաշիստական ու կապիտալիստական աշխարհի բոլոր աշխանդակություններին, վորոնք աշխտերում են հասունացող պրոլետարական սերնդի հոգին ու մարմինը:

Համեմատեցեք այժմ Խորհուրդների յերկրի յերեխաններին այն խճառության ու իրավագրկության հետ, վորի մեջ Ֆաշիզմն ու կապիտալիզմը գցել են պրոլետարական յերեխաններին արտասահմանում: Գերմանիայում հարյուր հազարավոր մարդիկ խորհրդային թերապեյա թերապիում են: Բայց այս բանն ամենից սուր կերպով ադրել ե մանկական սրգանիլմի թուլացման վրա: Չէլինիկական տեսությունը պաշտոնական ժուռնալի տվյալներով Բեռլինում յերեխանները մահացությունը զութեշից նախընթաց տարում բարձրացել ե 50 տոկոսով, իսկ գեիֆտերիտից՝ 23 տոկոսով:

Դպրոցական բժիշկների գիտողություններով Բեռլինի դպրոցականների միայն 15 տոկոսի առողջությունն ե բավարար, իսկ գպրոցականների 22 տոկոսի առողջությունը շատ թույլ ե:

Գործադուրկների առանձնորս տարեկան աղաները 4 կգ., իսկ տասնհինգ տարեկանները՝ 7 կգ. 200 դրամ պահեստ են կշռում, քան աշխատող հայրերի աղաները:

Եսան ջաղաքի բժիշկները յերեխաների մեջ հաշվել են 29 առկուս վոսկրախտ ունեցողներ, վրոնը միանդամայն չեն կարող հարմարվել կյանքին:

Ահա թե ինչ ե տվել Փաշիգժը պրոկտորական յերեխաներին:

Լեհաստանի ժողովրդական լուսավորության մինիստրության բյուջեային հատկացումները 1931 թ. 471,6 միլիոն դրոպից 1934-35 ուսում. տարում կրճատվել-հասել են 311,5 միլիոն դրոպի:

1935 թ. Գերմանիայի միջնակարգ դպրոցների աշակերտների թիվը 1930 թ. համեմատությամբ նվազել ե 20 տոկոսով (8% հազար հոգի):

Գերմանական դպրոցում ուսուցչի յոխարեն հրատարակ ե յեկել Ֆելդֆերելը:

Գերմանական պատմությունը Փաշխտաները դարձրել են ուսանելի պատմություն՝ սողաբլած անտխամխալիզմով ու դադանային չովինիզմով:

Ճաշատոական դործիչներն աշխարհադրությունը դարձրել են «գեոպոլիտիկա», գերմանական ուղմաշունչ իմպերիալիզմի գլխությունը:

Թե Փաշխտական կառավարողներն ինչի վրա յեն ծախսում ժողովրդական փողը, այս մասին ամենից ամելի ցայտուն ցույց ե ապլա Ճապոնիայի բյուջեն: Յեթե Ճապոնիայում ժողովրդական լուսավորության բյուջեն կազմում ե ընդամենը 150 միլիոն իեն, ապա ուղմական բյուջեն կազմում ե 1.300 միլիոն իեն:

Գերմանիայում ու Լեհաստանում կառաստրոֆիկ կերպով ընկնում ե յերեխաների սղառած շաքարի, ճարպեղենի ու կալմամթերքների քանակը:

Ահա թե ինչ պատկեր ունի պրոկտորական յերեխաների մանկությունը կապիտալիզմի ու Փաշիգժի յերկիրներում:

Ինչի՞ մասին են առում այս փաստերը:

Այս բաղըը մխտին առած նշանակում ե կուլտուրայի անկում, աղքատության, տգիտության աճում կապիտալիստական յերկիրներին յերխատարգ անընդի մեջ, մինչդեռ հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրում մանկությունն ամենաբերկրալին, ամենայերջանիկն ե աշխարհում: (Մափախարություններ):

Ընկերներ, մի՛ վաղեղծեց այս յերջանիկ մանկությունը խորհրդային յերեկոսների համար։ Այս մասին հարցրեք նրանց յրենց։ Յե՛վ դուք կանանք, թե վորպիսի՞ վորդիական դոհունակությամբ են նրանք լցված բուշելիկյան կուսակցության և խորհրդային կառավարության հանդեպ։ Յե՛վ դուք կլսեք, թե՛ վորպիսի՞ սերով ու անձնավորությամբ են նրանք տալիս ամենաթանկագին անունը մեզ համար, Լենինի մեծադուշն աշակերտի անունը, մեր լավագույն բարեկամ և հայր՝ Իոսիֆ Վիսարիոնովիչ Ստալինի անունը։ (Յերկարատև ծափահարություններ)։

II. ԿՈՄՅԵՐԻՏՍԻՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

Ընկերներ, սակայն բուշելիկները ձեռք բերված հաջողությունների արդյունքները չեն միայն, վոր կարող են ամփոփել։ ՀամԿ(բ)Կ կենտկոմը և ընկեր Ստալինը մեզ պայտան արինակներ են տվել այն բանի, թե ինչպես հաջողությունների հետևը, վարքան և՛ մեծ լինեն դրանք, հարկավոր և հատկորեն տեսնել նաև ամենալուրջ թերությունները։ Իսկ մեր դպրոցի աշխատանքի մեջ յեղել եմ չափազանց լուրջ քերություններ և դեռևս կամ։ Յե՛վ նրանք այնքան ավելի անհանդուրժելի յեն դառնում, վորքան ավելի վեր և բարձրանում սոցիալիզմի հաղթական չինարարությունը մեր յերկրում։

1931 թվի սեպտեմբերի 5-ի իր, պատմական դարձած, վոր աշման մեջ բնորոշելով խորհրդային դպրոցի հոջողությունները, ՀամԿ(բ)Կ կենտկոմը նշել և, վոր

«տալյալ մոմենտին դպրոցի արմատական թերությունն այն և, վոր դպրոցում ուսուցումը չի տալիս բավականաչափ ծախյալով հանրակրթական դիտելիքներ և անբավարար և լուծում տեխնիկումների և բարձրագույն դպրոցի համար դիտությունների (ֆիզիկա, քիմիա, մաթեմատիկա, մայրենի լեզու, աշխարհագրություն և ուրիշ․) հիմունքներին լավ տիրապետած միանգամայն դրադետ մարդկանց ստատրատուման ինդիքը»։

Յե՛վ յեթե հետևենք կուսակցության և կառավարության հետադա բոլոր այն միջոցառումներին, վոր ուղղված են դեպի դրա-

րոցի աշխատանքի բարելավումը, ապա պարզ կլինի, վոր նրանք բոլորը ներկայացնում են մի հետևողականորեն զարգացող ամբողջություն և խմում են մի կետի՝ մինչև վերջ վերացնել զարոցի արմատական թերությունը, մինչև վերջ ջանքալիս զարոցի և ուսուցչի «մահացման» հակալենինյան տեմար թերիան, թույլ չտալ աշխուժանալու ավ ուղորտունիտական տարրերին, վորոնք ձգտում են խզում առաջացնել թերիական ուսուցման և պրակտիկայի միջև, բուլլետիկյան կարգ հաստատել զարոցում:

Կուսակցության և կառավարության այս փաստաթղթերը դաշնակից հանրապետությունների լուստողկոմատների ու կոմյուրիտմիտության համար հանդիսացան խորհրդային զարոցի աշխատանքի վորակն արմատական բարձրացնելու մի հզոր գործիչ: Իսկ ինչպես ոգտվեցին այս գործիչից լուստողկոմատներն ու կոմյուրիտմիտությունը: Անվիճելի յն, վոր զարոցի ուսումնական աշխատանքը ներկայումս ավելի բարձր և, քան մինչև ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի վորոշումը: Կենտկոմի միջամտությունից հետո մտցված են կայուն ծրագրեր, հրատարակված են կայուն դասադրքեր, բարձրացված և ուսուցչի դերը: Այս բոլորն այսպես և: Սակայն զրաբոցի արմատական քերաքյունը դեռևս չի վերացված: Սովորողների նշանակելի մասը տարրական դրագիտություն չունի, միանգամայն անթույլատրելի սխալներ և անում գրելիս և արտասանելիս:

Անցած տարի Մոսկվայի 1-ին բժշկական ինստիտուտի քննություններին բոլոր ընդունվածների միայն 20%-ն և ուսանելի քննությունը տվել «գերադանց» և «լավ», իսկ մնացած 80%-ը՝ «միջակ» և «վատ»: Մոսկվայի մարդային մանկինստիտուտի քննությունները ցույց են տվել, վոր սովորողները թույլ գիտեն արևմտայնությունական դրականությունը:

Կան աշակերտներ, վորոնք մի բառի մեջ յերեք ուղղադրական սխալ են անում: Այսպես՝ Ֆրունզեյի ուսյունի 42-րդ զարոցի հինգերորդ դասարանի աշակերտը «застывающѣм» բառի փոխարեն գրում և «зостовоющѣм», վորով և անդրագիտություն ունիորդ և չահում:

Դժբախտաբար այսպիսի աշակերտները Բիչ չեն մեղանում:

Արդյունաբերությունը, արանսպորտը, դյուղատնտեսությունը և բարձրագույն զարոցը մինչև այժմ բավականաչափ դրագետ մարդիկ չեն ստանում:

Յեվ 1935 թ. սեպտեմբերի 3-ի իրենց վերջին վորոշման մեջ

ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմը և՛ ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը կրկին խիստ քննադատության յանձարկեցին լուսժողկոմատներէ աշխատանքը և ասացին .

«... սովորողների դիտելիքները դեռ ելլի մնում են անբավարար, իսկ զպրոց ավարտողներն անբավարար պատրաստություն են ցուցաբերում բարձրագույն դպրոցում գիտություններն անցնելու համար» :

Ինչո՞ւ մինչև այժմ չի վերացված դպրոցի արմատական թուլությունը :

Ինչո՞ւ այն համարյա 5 տարին, Վոր անցել և ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի 1931 թ. սեպտեմբերի 5-ի պատմական վորոշումից հետո, լուսժողկոմատների համար անբավարար ժամանակամիջոց հանդիսացավ այս արմատական թերությունը վերացնելու :

Այս հարցին պատասխանելու համար հարկավոր է դիմել ընկեր Ստալինի տված ցուցումներին՝ կադմակերպական աշխատանքի նշանակության վերաբերյալ :

Ընկեր Ստալինը ՀամԿ(բ)Կ XVII համագումարում ասաց .

«Հաղթությունը յերբեք ինչքը չի դալիս, այն սովորաբար ուժով են բերում : Կուսակցության գլխավոր գծի ուսին ընդունված լավ բանաձևերն ու դեկլարացիաները գործի միմիայն սկիզբն են, վորովհետև նրանք նշանակում են միմիայն հաղթելու ցանկություն և վոչ բուն հաղթությունը : Ճիշտ գիծը արվելուց հետո, հարցի ճիշտ լուծումը արվելուց հետո — գործի հաջողությունը կախված է կադմակերպական աշխատանքից, կուսակցության գիծը կենսադործելու համար պայքար կադմակերպելուց, մարդկանց ճիշտ ընտրությունից, ղեկավար մարմինների վորոշումների կատարման ստուգումից : Առանց դրա՝ կուսակցության ճիշտ գիծն ու ճիշտ վորոշումները լուրջ վնաս կրելու ռիսկի յեն յանձարկվում : Դեռ ավելին . քաղաքական ճիշտ գիծը արվելուց հետո՝ կադմակերպական աշխատանքն և վճռում ամեն ինչ, այդ թվում նաև հենց իր՝ քաղաքական գծի ճակատագիրը, — նրա իրականացումը կամ վիժումը» : (Ստալին, Լենինի գծի հարցերը, էջ 730) :

Յեթն այս ցուցումը կիրառենք լուսժողկոմատների վերաբեր-

մամբ, ապա մենք կկարողանայինք ասել հետևյալը. հենց լուս-
ժողկոմատները և ամենից առաջ ՌՍՖՍՀ Լուսժողկոմատի աշխա-
տանքի ընթացքումն և ամենից ավելի սուր կերպով արտահայտ-
վել կազմակերպական աշխատանքն ինչպես հարկն և դնելու ան-
կարողությունը:

Ինչի՞նչ Ստալինը նշում է, վոր դարձի հաջողությունը կախ-
ված է, առաջին՝ մարդկանց նիշտ բնտրութունից, վորոնք բն-
ագույնի լինեն կենսագործելու կուսակցութեան վորաշումները, վոր
կապերը, և միայն կապերն են վնասում ամեն ինչ:

Բայց հենց կադրերի բնորութեան և նրանց պարտաւարութեան
մեջ է, վոր լուսժողկոմատները թույլ դուրս յեկան:

Վերցրե՞ք միջին ողակը՝ ժողովրդական լուսավորութեան շրջ-
նանային բաժինները: Լուսժողկոմատը վատ բնորութեան և կա-
տարում և հրահանգաւորում իր շրջանային կադրերին, վատ և
պայքարում իր միջին ողակի ամբացման համար:

Վերցրե՞ք շրջանային աշխատողները կադրերի մեծ հոսունու-
թեանը: ՌՍՖՍՀ-ում ժողովրդական լուսավորութեան շրջանա-
յին բաժինների վարիչները կեսը մի տարուց պակաս աշխատան-
քի տատ ունի, 33 %-ը՝ մի տարուց ավելի, 12 %-ը՝ յերկու-
յնրեք տարուց ավելի և միայն 4 %-ը՝ յերեք-չորս տարուց ավե-
լի: Չորս տարի և ավելի աշխատում են միայն 26 հոգի:

Ի՞նչ են կարողանում անել շրջութեանների վարիչները,
յերբ նրանց ձեռնոցների տեղ վիճում են թե՛ տեղական և թե՛
մարզային որդանները:

Հայտնի չէ, վոր ընդհանուր պարտադիր ուսման վիճիւարի
աճման հետևից լուսժողկոմատներն ուսուցիչները կադրեր պատ-
րաստելու տեսակետից չհասան: Մենք ստիպված յեղանք մո-
բիլիզացիայի յենթարկել դրադեռ մարդկանց, վորոնք սակայն
հասուի մանկավարժական կրթութեան չունեցին: Սա բուռն աճ-
ման անխուսափելի ծախքերն են:

Դժբախտաբար, մնում է իբրև վատ, վոր տարրական դրա-
րացների շատ ուսուցիչներ միջնակարգ կրթութեան չունեն, իսկ
վաղ-լրիվ միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցների շատ ուսուցիչ-
ներ՝ լրիվ բարձրագույն կրթութեան:

Ներկայումս այս է դպրոցի ուսումնական աշխատանքի հետ
մնալու պատճառը:

Իսկ ժամանակը չե՞ արդո՞ք, վոր լուսժողկոմատները լրջ-

քեն ձեռնարկեն ուսուցիչներէ այս մասի ուսուցման: Չե՞ս վոր այն բոլորը, ինչ լուսժողովոմատներն արեւ են մինչև այժմ, բոլորը կիսամիջոցներ են միայն:

Ի՞նչ պայքար կարող ե լինել աշակերտների գրադիտութեան համար, յետե քիչ ուսուցիչներ չեն կաղում յերկու վտարով մայրենի լեզուն տարրական չափով իմանալու մեջ:

Լսեցեք, թե այդ ուսուցիչներէ մի քանիսն ինչպես են դաս տալիս Կիրովի յերկրի Կիսելսկի, Սվեչենսկի ե իվանովի դպրոցներում:

Աշակերտն ասում ե «СЛОНЫ»: Ուսուցիչն ուղղում ե «СЛО'НЫ»:

Աշակերտն ասում ե «У'ДОЧКИ»: Ուսուցիչն ուղղում ե «УДО'ЧКИ»:

Աշակերտն ասում ե «ПОСТРО'АКИ»: Ուսուցիչն ուղղում ե — «ПО'ТРОЙКИ»:

Աշակերտը գրում ե. «МОЮ СЕСТРУ ЗОВУТ ...»: Ուսուցիչն ուղղում ե — «МОЮ СЕСТРЕ ЗОВУТ»:

Աշակերտը գրում ե. «ЗАМЕРЦАЛО»: Ուսուցիչն ուղղում ե — «ЗАМ'ИРЦАЛО»:

Ուսուցիչն աշակերտներին բացատրում ե նրանց սովորած նյութը. «Արեւը զենիթում լինում ե այն ժամանակ, յերբ ճառագայթներն ընկնում են ուղիղ գլխին»: «Ձեռքը ծառայում ե իրրե բռնելու որդան»: «Մարդը կենդանուց տարբերվում ե նրանով, վոր նա քայլում ե յերկու վտարով, իսկ կենդանին՝ չորս»: «Սահանքները գետերի թաց քարերն են»:

Այս ընկերները ե նմանները մանկավարժական աշխատանք չախտք ե հանձն առնեն:

Յեթե 700 հազարից այսպիսի ուսուցիչները միայն 1 հազար լինեյին, ապա այս ել մեզ համար միանգամայն անհանդուրժելի կլիներ:

Մի՞թե պարզ չե, վոր այսպիսի ուսուցիչներին պետք ե սովորեցնել: Մի՞թե պարզ չե, վոր Լուսժողովոմատն իրավունք չունի այսուհետե կիսամիջոցներով պրծնելու ուսուցչական կադրերի այս մասի վորակի բարձրացման ասպարեղում: Բայց հենց ուսուցիչներէ վորակի բարձրացումից ե կախված այժմ աշակերտների առաջադիմութեան բարձրացումը:

Ի՞նչ ե, գուցե խորհրդային ուսուցիչներին մեջ չկան կամ քիչ են այնպիսի մարդիկ, վորոնց կարելի յե նստեցնել Լուսժողովոմատի վարչութեան մեջ ու թարմացնել նրա մեթոդական ապա-

բառը, կամ վորոնց կարելի չե նստեցնել շրջանային լուսարժնում և ամրացնել նրանց ապարաաը, վորոնք կարողանային մանկավարժական վարպետութիւնն ու կուլտուրա սովորեցնել քիչ պատրաստված ուսուցիչներին:

Դատարկ բան է, ընկերներ: Այդպիսիները կամ, կուլտուրական, իրենց գործի տաղանդավոր վարպետները, տասնյակ հազարներով են, դրանց կադրերը բազմապատկւում ու անում են արեցոր:

Եւ ինչո՞ւմն է բանը:

Լուսժողովոմատը նրանց ուղղակի չի ճանաչում կամ քիչ և ճանաչում: Մտարերևնք, թե ինչ է դրել «Комсомолецкая Правда»-յում կալինինի մանկավարժական ինստիտուտի դիրեկտոր (վոչ թե շարքային ուսուցիչ, այլ դիրեկտոր) ընկ. Խարչևիք:

ՎՄԻ շարք ժողովմատներում, առանձնապէս տնտեսական ժողովմատներում, սխառն է դարձել ժողովի անձնական ծանոթութիւնը յուրաքանչյուր ձեռնարկութեան դիրեկտորի հետ: Սա կատարվում է մեկնելով արտադրութիւն, կանչելով ղեկուցման համար և կապի այլ ձեւերով: Իսկ մեր լուսավորութեան ժողովոմ Ա. Ս. Բուրնոյը կամ նրա տեղակալը ինձ վոչ միայն չեն կանչել իրենց մոտ տեղեկացնելու աշխատանքի ընթացքի մասին, այլև անձամբ չեն ճանաչում ինձ իբրեւ դիրեկտորի, չնայած այն՝ բանին, վոր յետ մոտ Հինգ տարի յետ աշխատում եմ ինստիտուտում:

ՌՍՖՍՀ-ում 73 մանկավարժական ինստիտուտ կա: Ինստիտուտներին՝ մի բուհում աշխատանքի հնդամյա ստաժ ունեցող դիրեկտորները Հինգ հոգի եւ չեն լինի: Մի՞թե մեծ դժվարութիւն կլինի ժողովոմի համար սեփական նախաձեռնութեամբ մեղ միջանի ժամ հատկացնել զրուցելու: Իսկ վորքա՞ն թանդ կլինեք սա մեղ համար: Այս բանը մեր մեջ նոր ուժեր կներդրավեր ժողովոմի անձնական հանձնարարութիւնը կատարելու համար: Չե՞ վոր ուղածդ ձեռնարկութեան դիրեկտորի համար շատ թանդ ու կարևոր է ստանալ ժողովոմի անձնական ցուցումը: Մանկավարժական բուհերն ու մենք, դիրեկտորներս, թողնված ենք մեր բախտին, իսկ սրանից եւ շատ թերութիւններ կան մեր աշխատանքում:

Լուսժողովոմատը չի աշխատում ուսուցիչների հետ ինչպէս հարկն է: Յեթե դասադրքեր կադմելու ժամանակ ներդրավելին լավագույն մանկավարժները, իրենց գործին հմուտ մարդիկ, դա-

սաղրօքերը չենին ունենա այն աղաղակող Թերությունները, վոր այժմ Հայտարարված են նրանցում :

Հայանի յե, վոր առաջ դպրոցներում արմատացվում էյին այսպէս կոչված «ցրված» դասագրքեր, վորոնք աշակերտներին տալիս էյին նույնպիսի ցրված գիտելիքներ : Համկ(բ)Կ Կենտկոմը դատապարտեց այս սլրակտիկան և առաջարկեց ստեղծել կայուն դասագրքեր : Սակայն սրանց կազմելու ղեկավարութունը վերահանձնարարվեց յերկրորդական աշխատողների, և խստաթիւ դասագրքերում սխալներ են թուլ տրված . կենդանի ու պարզ շարադրանքը փոխարինված է չոր, գրասենեկային յեզլով, վոր վերացնում է կարգալու ամեն մի ցանկություն :

Վոչ, կուսակցութումն այսպիսի աշխատանք չի պահանջում կատարել լուսժողովատւներից և մեզանից՝ կոմյերիտմիությունից :

Ընկեր Ստալինը նշում եր, վոր կազմակերպական աշխատանքի Հաջողությունը կախված է կատարման ստուգումից : Նա ասում եր .

«Լաւ հիմքերի վրա դրված կատարման ստուգումն այն լուսարձակն է, վորն ողնում է ուղածդ ժամանակ լուսավորելու ապարատի աշխատանքի վիճակը և լույս աշխարհ Հանելու բյուրոկրատներին ու կանցելյարիստներին... Բայց վորպեսզի կատարման ստուգումը նպատակին Հասնի, անհրաժեշտ է գտնել յերկու պայման . նախ, վոր վատարման ստուգումը լինի սխտեմատիկ և վոչ թե նպիշողիկ . յերկրորդ, վոր կուսակցական—խորհրդային ու տնտեսական կազմակերպությունների բոլոր ողակներում վատարման ստուգման դործի գլուխ կանդնած լինեն վոչ թե յերկրորդական անձեր, այլ բավականաչափ հեղինակավոր մարդիկ—կազմակերպության ղեկավարներն . իրենք» : (Ստալին, Լենինի դի Հարցերը, էջ 736) :

Սակայն նայեցեք Լուսժողովատւի Հրամաններին : Համարյա յուրաքանչյուր Հրամանի վերջում փայլում է վերջին կետը՝ դրված միանգամայն վոչ ընկեր Ստալինի ցուցումի վոգով . «Ստուգումը Հանձնարարվում է իմ տեղակալին» կամ «զլխավոր տեսչին» :

Լուսավորության ժողովրդական կոմիտարիատը, առանձնապէս ժողկոմի նախկին տեղակալ ընկ . Նպչտեյնը Հրամանների մեջ ժխտ չեն :

1935 թ. մարտի 21-ին արվում է № 229 հրամանը մանկինս-տիտուտներն ու համալսարաններն ավարտածների բաշխման մասին: Կադրերի հարցը կարևոր հարց է: Ընկ. Նաչտեյնն այս հրամանում դառնորեն դանդաղում է կադրերի հասունությունից, մանկինստիտուտներն ու համալսարաններն ավարտածներից մի քանիսի՝ Լուսժողկոմատի որդաններում աշխատել չցանկանալուց:

Թվում է, թե Նաչտեյնն ամենից առաջ պետք է հետաքրքրվեր, թե ինչ պայմաններ են ստեղծվում տեղերում այդ կադրերն ամբացնելու համար: Հարկավոր եր մտածել այն մասին, թե ինչ պետք է անել այս կադրերն ամբացնելու համար: Այսպիսի բան դուք հրամանում չեք դրնի: Բայց սրա վերաբերյալ հրամանում դուք կդրնեք մի կետ, վերսով պահանջվում է այս մարդկանց ամենախիստ դատի տալ: Յեթե տեղերում լրջորեն ձեռնարկելին այս հրամանը կատարելու, քանի՜-քանի՜ մարդ կենթարկվի պատժի: Արդյոք նման հրամանների առթիվ չէ, վոր Շչեդրինը դրել է հետևյալ ուսանելի խոսքերը. «Լուսավորությունն արմատացնել չափավորությունով, բայց հնարավորության խուսափելով արյունահեղությունից»: (Ծիծաղ, ծափահարություններ):

Վոչ այնքան վաղ՝ 1935 թ. ոգոստոսի 15-ին մեծ հրաման է արվել շատ կարևոր բաների մասին. տարրական, վոչ լրիվ միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցներում հիմնական առարկաներն անվանդելու մասին: Այս հրամանում քննադատվում է ամեն ինչ, բացի գլխավորից: Հրամանում քաջակալում է անառաքաղիմությունն այնպիսի եյակամ պատմադի մատնանշումը, ինչպես շատ ուսուցիչների քիչ պատրաստակամությունը, նրանց ուսուցման վատ կազմակերպումը Լուսժողկոմատի կողմից: Յեւ այսպիսի լուրջ հրամանը ժողկոմը հանձնարարել է ստուգել... Լուսժողկոմատի տեսուչներին:

Մի՞թե դարձանալի չէ, վոր կատարման ստուգման այսպիսի կազմակերպումից հետո շատ հրամաններ մնում են չկատարված կամ վատ կատարված, իսկ դպրոցի աշխատանքի հիմնական թերությունը վերացնելու խնդիրը մնացել է չլուծված մինչև վերջ:

Ընկերներ, մինչև այժմ յես ավելի շատ խոսեցի Լուսժողկոմատի մասին և ավելի քիչ՝ կոմյերիտմիությունն մասին: Իսկ ի՞նչպես է աշխատում կոմյերիտմիությունը դպրոցում:

Կոմյերիտմիությունն իր գլուխը չի քաղցնում դպրոցում վարած իր աշխատամի արդարացի բնադատությունից, վոր կատարում է կուսակցությունը: ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը նույնպես չի

Թաղցնում իր դուռը համադրամարի պատգամավորները կողմից իր աշխատանքի ու ղեկավարութան արդարացի քննադատությունից: Քննադատել ժողովրդական լուսավորության որգանները և կարծել, թե կոմյերիտմիությունը վնչ մի բանի համար պատասխանատու չէ՝ սխալ է ու վնասակար: Դպրոցի աշխատանքի թերությունների համար պատասխանատու չեն վոչ միայն լուսավորմամասները, այլև կոմյերիտմիությունը: Մեղքներս ինչ թաղցնեմք, կոմյերիտմիությունը քույլ է ողնել ժողովրդական լուսավորության որդաններին Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի վերոշումներով հայտնաբերված՝ դպրոցի աշխատանքների թերությունները վերացնելու և նրանց ուրվագծած դործնական միջոցառումներն իրացնելու գործում: Թե՛ ՀամԼԿՅՑՄ Կենտկոմը և թե՛ տեղական կոմյերիտական կազմակերպություններն անբավարար ղեկավարություն են ցույց տվել կոմյերիտմիության աշխատանքին դպրոցում:

Ձի կարելի ասել, թե կոմյերիտմիությունն առհասարակ վոչինչ չի արել: 150 հազարից ավելի կոմյերիտական աշխատում են իբրև ուսուցիչներ: Նրանցից 50 հազարից ավելին մանկավարժական աշխատանքի յե ուղարկված ընդհանուր պարտադիր ուսուցումը ծավալելու տաք որերին: Մենք շարաթորյակներ ենք կատարել, ողնել ենք շնքեր դռներու, արհեստանոցներ սարքավորելու, դպրոցը դարձրել ենք պիտներական կազմակերպության աշխատանքի հիմնական բաղան: Վերջապես, ՀամԼԿՅՑՄ աղդեցությունն աշակերտների վրա ամբացներու համար կոմյերիտմիությունն ընկեր Ստալինի նախաձեռնությամբ Միության 4 խոշորագույն քաղաքներում մտցրեց Կենտկոմի կոմյերիտական կազմակերպիչների ինստիտուտ: Սակայն այս բոլորը չափազանց անբավարար է խորհրդային դպրոցի առջև դրված հասունացած խրմ-դիրմերի համդեպ:

Կոմյերիտմիությունը հրաչներ է ցույց տվել Ֆարրիկանների ու գործարանների կառուցման մեջ, կոլտնտեսություններ ստեղծելու գործում, տրանսպորտում, ստախանովյան շարժման մեջ: Յեթե կոմյերիտմիությունը լրջորեն մոտենար դպրոցի ուսումնական աշխատանքին, դպրոցի հաջողությունները շատ ավելի լավ կլինեյին:

Կոմյերիտմիության աշխատանքի խոշորագույն թերությունը դպրոցում այն է, վոր մեմ սիստեմատիկ աշխատանք չենք ծավալել աշակերտների մեջ գիտելիքներին իրոք տիրապետելու հա-

մար, աշակերտների մարտական մրցակցություն չեմք կազմակերպել գերազանց ուսման համար, չեմք ոգնել լուսժողովմատներին ինչպես հարկն և դնելու ուսուցիչների պատրաստման գործը:

150 Հաղար կոմյերիտական ուսուցիչներ կկարողանային մեծադույն կազմակերպել ուժ դառնալ դպրոցի աշխատանքի բարելավման համար ուսուցիչներին մղած շարժման մեջ, բայց կոմյերիտմիտությունն եւ նրանց հետ շատ վատ և աշխատում:

Դպրոցների կոմյերիտական կազմակերպությունները մինչև այժմ փոքրաթիվ են, թույլ են, քիչ մարտունակ են, հաճախ դրադվում են յերկրորդական հարցերով և անցնում են գլխավոր հարցի՝ ուսման ու դատարարակության կողքով: Սրանում մեղավոր են վոչ թե նրանք, այլ կոմյերիտական ղեկավար սրբանշնորը՝ ոկոած շրջկոմներից և վերջապած Կենտրոնական կոմիտեյով:

Կոմյերիտմիտյան, մարդկոմի, քաղկոմի, ուսյկոմի քարտուղարն իր պարտքն և համարում լինելու դործարաններում, հանքահորերում, ֆարրիկայում, կոլանտեսություններում: Բայց, խղճով տոացեք, նա հաճախ և լինում արդյոք դպրոցում: Իսկ յեթե լինում եւ և, տալա այս այցելություններն, իբրև կանոն, տոնական բնույթ են կրում: Նրան ուսպորտ են տալիս, ալրոմնեք ու մոդելներ են ցույց տալիս, նա նրանց միջանի տաք խոսք և ասում ու հեռանում: Յեւ մամնից հաճախ մեր ղեկավար կոմիտեներն ողնություն համար դպրոց են ուղարկում վոչ թե կենդանի մարդ, վորն ընդունակ և թերություններ հայտնաբերելու, ողներու տեղում դրանք շտկելու, հրահանգելու, այլ շրջաբերական:

Ի՞նչ և տալիս դպրոցին, կոմյերիտմիտյանը և պիտներենքին տոնական ղեկավարների այցելությունը: Նա դպրոցի աշխատողներին կհարցնի՝ ՎՅՀ, ինչպե՞ս են դործերը ձեռ մոտ: Նրան կպատասխանեն, թե վոչինչ: Իսկ նա կհարցնի՝ Վիսկ աւամա՞ն դործն ինչպես եւ: Նրան կպատասխանեն՝ Վնյաւումներ կան, ընկեր քարտուղար, բայց կան նաև թերություններ:

Յեւ նա խորհուրդ կտա ամբողջ վճռականությամբ ուղղել սխալները, իսկ դրական փորձն անհապաղ տարածել: Յեւ սրանից հետո դպրոցից կմեկնի:

Վերցրեք Թաթարական հանրապետությունը, Կապան քաղաքը: Այնտեղ իբրև քաղկոմի քարտուղար աշխատում և ընկ. Ռոդիոնովը: Ինչպե՞ս և դրադվում նա դպրոցով: Պարզվում և, վոր այս տարի դպրոցի վերաբերյալ վոչ մի հարց չի զննել քաղկոմը: Ռայ-

կոմսերի վոչ մի հաշվետվութիւնն չի լսել: Դադկոմի աշխատողները (բացառութեամբ պիոներները բաժնի վարելի) վոչ մի դըստացում չեն յեղել: Իսկ մինչդեռ Կազանում խուլիգանութիւնն կա յերեսխաների մօջ, և միջանի ուսուցիչներ նույնիսկ թույլ են տվել ֆեֆելու դեպքեր:

Վերցրեք Ռոստովը և նրա նախկին ղեկավարութիւնը: Ձե՛ր քաղաքային կոնֆերենցիայի որակարգից վերջերս եր վոր նա հանց դպրոցի հարցը: Իսկ յերբ բոլորը տեսնում են, վոր սրա համար հարվածում են, Մադնիտուդորակում ավելի խորամանկ բան են անում, դպրոցի հարցը հանում են վոչ թե կոնֆերենցիայում, այլ մինչև կոնֆերենցիան, վորպեսզի Կենտկոմը չքննադատի:

Սիլերանում (Կուլբիշևի յերկրամաս) յերկրկոմի բանվոր յերխաասարդութեան բաժնի վարելի առաջարկութեամբ կոնֆերենցիայի որակարգից հանում են դպրոցի հարցը:

Վերցրեք Սիլերգիովսկին ու Սարկովը — այս տարի դպրոցի վերաբերյալ նրանք վոչ մի հարց չեն քննել:

Ընկերներ, դպրոցում այսպես աշխատել այլևս չի կարելի:

Մի շարք ընկերներ, հանդես դալով ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի հաշվետվութեան առթիւ, քննադատեցին Կենտկոմի բաժինների աշխատանքը: Այո, այս ճիշտ է, պետք է քննադատել Կենտկոմի բաժինները, նրանք արժանի յեն դրան: Բայց այս քննադատութեան մօջ կա մի լուրջ թերութիւն: Վորոչ ընկերներ ապրում են անցյալով. նրանք մտածում են՝ կքննադատենք բաժինները, և այնուհետև ամեն ինչ հաջող կընթանա: Վա՛չ, ընկերներ, վաչ միայն բաժինները, այլև մեր մարդկումները, յերկրկոմները, շրջկոմները, ամբողջ ՀամԼԿՅԵՄ-ը պետք է շրջել դեպի աշխատամք դպրոցում: (Մափաւարութեամբ): Իսկ սրա համար հարկավոր է չմոռանալ մարդկոմների, յերկրկոմների, հանրապետական կենտկոմների առաջին քարտուղարների դերը, Կենտրոնական կոմիտեյի բյուրոյի և նրա քարտուղարութեան դերը: Իրենք քարտուղարները պետք է զբաղվեն դպրոցով, ինչպես ասում է ընկ. Ա. Ա. Անդերյսկի:

Ակներև է, վոր այն ընկերները, վորոնց մասին յես վերը խոսեցի, յիշում են այն ամենապնասակար դրույթից, թե իբր դպրոցը կոմյերիտմիութեան աշխատանքի յերկրորդական ասպարեզն է: Մի՞թե պարզ չէ, վոր այսպիսի վերաբերմունքը դեպի դպրոցը դնում է ընդդէմ մեր հայրենիքի պետական կարևորագոյն շահերի և վոչ մի բոպե հանդուրժելի չէ:

Յեթե հարց տանք մեզ, թե վո՛րն է մեր սահմանած մեղքը պիտոներենրի հանդեպ, վորոնք ընդդրկում են իրենց ազդեցութեամբ խորհրդային դպրոցականներին մեծ մասը, ապա մի պատասխան կարող է լինել—մինչև այժմ մենք պիտոներական ջոկատները չենք ապահովել կուլտուրական, վորակյալ դեկավարների կազմերով:

Հենց այս և պատճառը, վոր պիտոներական ջոկատներին աշխատանքը դեռևս քիչ և նարատում դպրոցականներին ուսումը բարելավելուն և դիտակցական կարգապահությունն ամբացնելուն: Անվիճելի չե, վոր կենսկոմի կազմակերպած ջոկվարների կազմի վերանայումը բավականաչափ ամբարցրեց պիտոներական աշխատողների կազմերն այն բանի համեմատությամբ, ինչ մենք ունեյինք 1934—1935 թ. թ.: Պակասել են անկիրթները—չառացել դրադետ մարդիկ, պակասել են անչափահասները—չառացել մեծահասակ մարդիկ:

Բայց ի՞նչ շուտ հանդատացան սրանով կոմյերիտական շատ աշխատողներ: Ծարունակելով շաղակրատել լավ ջոկվարների ուղուտի մասին, անդեկադրեր ուղարկելով կենսկոմի դիրեկտիվը հարյուր տոկոսով կատարելու մասին, նրանք չնկատեցին ել, թե ինչպե՞ս առանձնացված ջոկվարների մի մասը վաղուց չի յերևում ջոկատներում:

Վերցրե՛ք նորից Կադանը: Կադանում բացակայում են պիտոներական 180 ջոկվարներ: Իվանովոյում, քաղաքի միայն 3 ուսուցում—Ֆրունզեյի, Ստալինի և Կիրովի—պակասում են 119 ջոկվարներ: Ջոկվարներ պակասում են նաև Սարկիովում: Վերջերս մենք հարկ դրացինք այս դործին ել միջամտելու: Որենքուրդում նույնպես ջոկվարներ պակասում են: Նույնիսկ Մոսկվայում ել կենսկոմը հարկ դրաց միջամտելու պիտոներական ջոկվարներին ընտրության դործին:

Կոստրեվ: Նրանց մոտ թղթի վրա գրված է, վոր ջոկվարներ կան, իսկ եյապես չկան:

Մուսկիմ: Յերբ Կադանում չկա 180 ջոկվար, այս նշանակում է, վոր իրենց բախտին են թողնված 8 հազար պիտոներներ: Այս ընկերներն ել ինչ խոսեն պիտոներական կազմակերպությունների առջև դրված լուրջ խնդիրների մասին, յերբ նրանք չեն կատարել տարրական խնդիրը:

Ընկեր Ռոդիոնով և ուրիշներ, գրեցե՛ք ինչ վորոշում կուղեք, ընդունեցե՛ք ինչ բանաձև կուղեք, արտասանեցե՛ք ինչպիսի ճառ

կուղեք, բայց յեթե պիտենբաական ջոկատների գլուխ կանգնած չլինեն այս վորոշումների ու բանաձևերի կատարման կուլտուրական ու ձևոններեց կաղմակերպիչներ, ապա նրանց բոլորի գինը դրոշ չարժե:

Մենք այլևս չենք կարող հանդուրժել այս վրդուլեցուցիչ վերաբերմունքը դեպի յերեսաները: (Ծափահարություններ): Մեզ հարկավոր են վոչ թե դատարկ հնչյուններ ու ռապորտներ, այլ ջոկվարներ: Այս ընկերներին պետք է վերադարձնել նրանց կորցրած կուսակցական և կոմյերիտական պատասխանատվության զգացումները յերեսաների դատարարականության համար: (Ծափահարություններ):

Մեզ չի կարող բավարարել նաև կոմյերիտության դատարակչական աշխատանքի մակարդակը դպրոցում, այն չի համապատասխանում դպրոցական յերիտասարդության աճած պահանջներին:

Խնչ հետևություն պիտի անել այս բոլորից:

Սոցիալիզմի հաղթության հետագա զարգացման խնդիրները պահանջում են լավ գրագետ, կուլտուրական կադրեր: Դպրոցում կրթության թերությունները միանգամայն անհանդուրժելի յեն: Ժամանակն և հասկանալու, վոր դպրոցի աշխատանքի քուլտուրայում մեծագույն խոչընդոտն է տեխնիկային տիրապետած կադրեր ստեղծելու գործում:

Այժմ, յերբ դպրոցում սովորում են 26 միլիոն յերեսա, յերբ խորհրդային ամբողջ յերիտասարդությունը բաղաժանան ու աշխատանքային գիտակցական կյանք է մտնում դպրոցի միջոցով, աշխատանքը դպրոցում դառնում է վոզ չամկնՅՄ առաջնահերթ ու կարևորագույն խնդիր:

Անչափ ավելի շատ, քան առաջ, մենք պարտավոր ենք գործնական ուղեցիկութուն ցույց տալ ժողովրդական և լուսավորության որդաններին, աշխատել համեմաշխ կերպով, զննադատելով և փոխադարձաբար ուղեելով միմյանց:

Բանաձևի նախագծում ընդունվում են ՀամԿԵՄՄ աշխատանքի խոչորադույն թերությունները դպրոցում: Բուլչեխներ և կոմյերիտականների բարձր կոչումը վրոզ մարդկանց համար այս խոստովանությունը դատարկ հնչյուն չէ: Միայն չինովնիկներն ու բյուրոկրատները, վոր սովոր են խիստ նկատողությունների՝ նախադրուչացումով, կարող են հեշտությամբ, հընթաց ընդունել իրենց մեղքը, վորպեսզի ազատվեն զննադատությունից: Մեզ ցավ

կառավարի այս քայլը: Բայց մենք չենք թաղնվում քննադատությունից, և մեր թերությունների համար պատրաստ ենք կուսակցության և կոմյերիտների մասով պատասխանատվություն կրելու:

Թող այս ծանր խոստովանությունը մարտակոչ լինի դեպի մեր թերությունների քննադատությունը և դեպի ուժերի այնպիսի մոբիլիզացիան, վոր ամենակարճ ժամանակամիջոցում մենք կարողանանք ողնել կուսակցությանը բոլշևիկյան կարգ մասցնելու դպրոցում: (Մափախարություններ):

III. ՄԻՆՁԵՎ ՎԵՐՉ ՎԵՐԱՑՆԵԼ ԴՊՐՈՑԻ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընկերներ, դեռևս ՀամԿԵՄ VIII համագումարում ընկեր Ստալինն ասաց.

«Զիստուցելու համար հարկավոր և դիտենալ, հարկավոր և տիրապետել դիտությունը, իսկ դիտենալու համար հարկավոր և սովորել...»

Մեր առջև կանգնած և մի ամբողջ: Նա, այս ամբողջը կոչվում և դիտություն իր դիտելիքների բաղձաթիվ՝ ճյուղերով: Այս ամբողջը մենք պետք և վերցնենք ինչ էլ վոր լինի: Այս ամբողջը պետք և վերցնի յերիտադրությունը, յեթև նա ուղում և լինել նոր կյանքի կառուցող, յեթև նա ուղում և դառնալ հին գվարդիայի իսկական փոխարինողը: (Լենին և Ստալին, Շերիտասարդության մասին, էջ 202, Կուսհրատ, 1936 թ.):

Ընկեր Ստալինի այս խոսքերը կոմյերիտական և պիոներական կազմակերպությունների դործունեության ծրագիրն են հանդիսանում դպրոցում:

Ի՞նչ են նշանակում առաջնորդի այս խոսքերը՝ ներկա պայմաններում: Կատարել այս խոսքերը՝ նշանակում է կոմյերիտմիությունը, պիոներներին, խորհրդային բոլոր դպրոցականներին վստփի համել պայքարելու բարձր առաջադիմությամբ համար, դպրոցի արմատական քերությունը վերջնականապես վերացնելու համար:

Անկերթ մարդիկ մեղ պետք չեն: Խորհրդային յերիտասարդությունը պետք է լինի վոչ միայն քաղաքականապես առաջավոր, այլև ամենակիրքված յերիտասարդությունն աշխարհում:

Ի՞նչ պետք է անել, վորպեսզի այս խնդրի լուծմանը մոտենալով մեր կոմյունիստական աշխատանքի տեսանկյունից, այն աբաղուրեն իրականացնենք:

Ի՞նչ է անում բուլչեիկները կուսակցութունը, յերբ նա ԽՍՀՄ ժողովուրդները տանում է դեպի նոր հարձակում: Նա ամենից առաջ մարտական մոբիլիզացիայի դրուքում է ստեղծում իր սեփական շարքերում:

Դուրս է դալիս, վոր մեր առաջնահերթ խնդիրն է՝ ամենից առաջ մոբիլիզացիայի յեմքարկել դպրոցի կոմյունիստականներին ու պիոներներին պայքարելու գրագիտության համար, գիտության հիմունքները գերազանց կերպով սովորելու համար:

Կոմյունիստականներն ու պիոներները պետք է դառնան գերազանց ուսման առաջամարտիկները, իրենց ամձմական ռիմակով գրավելով բոլոր աշակերտներին:

Իր ուսման վերաբերյալ անհատական հաշվետվությունները կոմյունիստական խմբակին, ժողովին, ողակի ու ջոկատի հավաքներին և հասարակական վերահսկողության բոլոր այլ ձևերը լայնորեն պետք է կիրառվեն, վորպեսզի ուսման անբարեխիղճ վերաբերվելու վոչ մի փաստ չանցնի կոմյունիստականների ու պիոներների կողքով:

Սակայն բավական չե՞ միայն ինքներս լավ սովորենք: Կա մի հզոր ուժ, վորն ընդունակ է դպրոցականների ամբողջ մասսան վտճի հանելու հանուն գիտելիքների պայքարելու համար: Այս ուժը սոցիալիստական մրցակցությունն է:

Կոմյունիստականներն ու պիոներները, ձգտելով առաջատար դեր ձեռք բերել ուսման մեջ, պետք է դառնան սոցիալիստական մրցակցության կազմակերպիչներ՝ բոլոր դպրոցականների մեջ բարձր առաջադիմություն ստեղծելու համար:

Ընկերներ, իսկ ի՞նչպես կազմակերպել սոցիալիստական մրցակցութունը: Հայտնի չե՞, վոր բազմաթիվ դպրոցներում թղթի միջանի յերկրպագուներ բյուրոկրատացրել, պաշտոնականացրել են յերեխաների իրենց իսկ մրցակցության կենդանի դործը: Հայտնի չե՞, վոր մինչև վերջին որերս բոլոր դպրոցներում յերեխաները գրում եյին այսպես կոչված «սոցալայմանադրեր», ընդվորում մշտապես դրանք գրում եյին սրբատաղի կարգով, զիչեք մնում թե ուսուցչի և ջոկարի թեղադրությամբ: Հարց է ծագում. ո՞ւմ են պետք այս «սոցալայմանադրերը»:

Շեռ արդեն չե՞մ խոսում սոցմրցակցության բյուրոկրատական

Հաշվառման մասին: Սմբողջ դժբախտությունն այն և, վոր առաջադիմությունը վորոշվում է այսպես կոչված «միջին տոկոսներով», վորոնք դադարիար չեն տալիս աշակերտի խակական առաջադիմության մասին: Այս «միջին առաջադիմության» հետևելը քաղցած է հետամնացություն մի շարք կարևորագույն առարկաներից: Յերգեցողությունից ու Ֆիզիկոստերայից առաջադիմ լինելը Հաճախ թաղցնում է մաթեմատիկայից ու ռուսերեն լեզվից հետ մնալը:

Մրցեցեք վոչ թե բոլոր Հարցերում, այլ մրցակցության մեջ մասնողների համար ամենադժվար Հարցերում:

Մրցեցեք վոչ թե բնդհանուր, այլ Կոնկրետ Հարցերում: Որինակ՝ վոչ թե «գերադասեց ուսման» համար առհասարակ, այլ, ասենք՝ քառակուսի հավասարումների կամ, ասենք՝ ուղղագրության կանոնների յուրացման համար, վորոնց մեջ մրցակցության մասնակցողը հետ է մնում:

Արդյունքները Հաշիի առեք վոչ թե ըստ ըստցողյամանադրերի», այլ ըստ փաստական արդյունքների, այսինքն առաջադիմությունը ցույց տվող թվանշաններին:

Խրախուսեցեք առաջադեմներին, բայց չափից դուրս մի՛ դուվեք լավ աշակերտներին, մի՛ վիչացրեք յերեխաներին, հիշեցեք, վոր լավադույն խրախուսումը դովասանադիրն է, վոր տրվում է վոխադրման ու ավարտման քննություններին:

Մինչև այժմ մենք խոսում էյինք իրենց իսկ աշակերտներին ինքնադարձունեցության ու նախաձեռնության մասին գլխակիցներին համար պայքարելիս: Այժմ թույլ տվեք մի անդամ ել խոսել ուսուցիչների մասին:

Յերբ Ալեքսեյ Մաքսիմովիչ Գորկին գրում եր իր նամակը Պենդայի աշակերտներին, քննադատելով նրանց անդրադարձութան համար, նա իր նամակն իրավացիորեն վերջացրել է այսպես.

«Դուք վատ եք սովորում, յերեխաներ: Յերևի ձեզ վատ ել սովորեցնում են: Սմթ ե ձեր դպրոցի ռուսերեն լեզվի դասատուներին: Ինչպե՛ս են նրանք թույլ տալիս, վոր Հ-բդ դասարանի աշակերտներն այսպես անգրադետ դրեն»:

Այս խոսքերը բացառիկ կերպով իրավացի յեն: Ուսուցիչն է պատասխանատու իր աշակերտների առաջադիմության համար,

և վոչ թե վորեւ մեկ ուրիշը: Ուսուցիչն և պատասխանատու իր դասարանում մնացող աշակերտներ լինելու համար, և վոչ թե վորեւ մեկ ուրիշը:

Կարծես թե սա այբբենական ճշմարտությունն է: Բայց մինչև եամենավերջին ժամանակներս բազմաթիվ դպրոցներում հաստատվել և ավելի քան տարրինակ մի կարգ, յերբ վոչ թե ուսուցիչը, այլ դերադանցիկ աշակերտն եր իրադործում այսպես կոչված «սոցերուքսիրը», պատասխանատու յեր հետ մնացող աշակերտների համար: Վորոչ ուսուցիչներ ջանում են իրենց դասարանում ունենալ 10—15 դերադանցիկ, իսկ հետ մնացողներին հաճախ մոռանում են:

Բայց հենց հետ մնացողներին ձգելն և այժմ գլխավորը: Բոլորը չե, վոր վատ են սովորում: Կան լավ առաջադեմ աշակերտներ, և նրանք ավելի ու ավելի յեն շատանում: Բավական և հետ մնացողներին ձգել, հասցնել առաջադեմների մակարդակին, և առաջադիմության դործը հաջողությամբ առաջ կդնա: Ահա թե ինչու առաջին պլանի վրա պետք է մղել ուսուցչի պատասխանատվությունը հետ մնացողներին ողնելու համար:

Հետ մնացողներին կարելի յե ժամանակավորապես աղատել ամեն մի բնունավորումից, վերջին ամիսներին բնունավորումներից աղատել ուսման մեջ հետ մնացող 10-րդ և 7-րդ դասարանն անկարողներին հաջողություն ձեռք բերելու համար:

Բայց սա դեռևս բնավ ամբողջը չե, յերբ մենք խոսում ենք ուսուցչի դերի մասին: Ժամանակն է լրջորեն դրադվերու իրենց իսկ ուսուցիչների ուսուցումով:

Համկ(բ)Կ Կենտրոնական կոմիտեյի և ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի վորոշումը ուսուցիչների աշխատավարձը բարձրացնելու և նրանց անհատական կոչումները վերաբերյալ սրա համար ստեղծել և բոլոր պայմանները:

Ի՞նչ ենք պահանջում մենք Լուսժողկոմատից և կոմյերիտական կազմակերպություններից: Սկսենք դասատուների հեռակա կրթությունից: Սա դեռևս կամավոր և և ընդգրկում է ուսուցման յենթակա ուսուցիչների ընդամենը միայն 60 %-ը, իսկ մենք պահանջում ենք, վոր այսպիսի ուսուցիչների համար հեռակա կրթությունը պարտադիր լինի: Բայց ուսուցիչն հեռակա դասեր ուղարկելը քիչ է: Յերիտասարդ հեռակա ղուսուցչին ամրացրեմք փորձված մանկավարժի. հաստատեցեք պարտադիր ամձմակամ և վոչ թե հեռակա առաջադիմությամ ստուգում. հաս-

աստեղեք ուսուցիչների պարտադիր և լուրջ թե կամայոր ստու-
գումներ — և նրանց վորակի բարձրացման դործը առաջ կդնա:
Այստեղ միախառնվ չի կարելի ոճիքն ազատել: Այս առաջին հե-
թին պետք է վերաբերի Սիկրդլսվի, Իվանովի և Արեմայան
մարդերին, Գորկու և Կրասնոյարսկի յերկիրներին, վորտեղ հե-
ռակա ուսուցումը վատ վիճակի մեջ է:

Կոստրեվ: Այդ վերաբերում է նաև ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմին:

Մուսկիմ: ձիշտ է: Հարկավոր է ուսուցիչներին հավաքել
դատընթացների վուր թե բոլոր հարցերի վերաբերյալ, ինչպես ար-
վում է, այլ առանձին առարկաների, և հրահանգավորել նրանց:

Այսպիսի ուսուցիչներին առաջին հերթին ուղարկեցեք յերե-
կոյան մամկտեխնիկումներն ու մանկավարժական բուհերը առանց
զպրոցի աշխատամից կտրելու — սա նրանց դրադիտությունն ու
մանկավարժական կուլտուրան բարձրացնելու ամենաուշալ ուղին
է: Իսկ Լենինյան կոմյերիտմիտիյունը պետք է իր լավագույն
տղաներին ու աղջիկներին ուղարկի մանկտեխնիկումների ու
մանկավարժական բուհերի առաջիկա ընդունելությանը, ավելի
լավ ղեկավարի կոմյերիտմիտիյուն աշխատամիք մանկավարժա-
կան ուսումնական հիմնարկներում:

Ահա թե ինչ պետի անենք մենք այժմ:

Մոսքը վերաբերում է յերիտասարդ ուսուցիչների մի նշա-
նակելի մասին: Իսկ նա, նվ ուզում է աշխատել յերիտասարդ
ուսուցիչների հետ, նա ամենից առաջ պետք է ռգմի նրանց լրիվ
մանկավարժական կրթություն ստանալու:

Մենք պետք է այսպիսի յերիտասարդ ուսուցիչներին բնո-
նաքավենմ ամեն տեսակ դրասենեկային աշխատանքից, ամեն
տեսակ տվելորդ բեռից:

Վերցնենք կոմյերիտուհի Ռոնդլինա Յելենային: Նա Մոսկվա-
յի մարդի Ռամենսկի շրջանի Բիկովո դյուղի ԿԻՄ-ի անվան
դպրոցում պատմություն է ավանդում, ունենալով հինգ բեռ-
նավորում. տեղկոմի նախագահ, դյուղխորհրդի փոխնախագահ,
պրոպագանդիստ, պատի լրագրի հրատարակության պատաս-
խանատու, և հենց նրան էլ սովորաբար հանձնարարվում է ղե-
կուցումներ կարգալ կոմյերիտական ժողովներում: Կարո՞ղ է ար-
դյոք այսպիսի ուսուցիչն ինքը սովորել:

Կոստրեվ: Այդ դեռ ի՞նչ է վոր, յերբ իբրև կանոն ունեն
25-ական բեռնավորում: Իսկ դա ինչ է — դատարկ բան է:

ՄԱՍԿԻՑ: Ընկերներ, կոմյերիտմիությունը պետք է ավելի շատ հող տանի ուսուցիչների նյութական—կուլտուրական կարիքների մասին:

Վերջենք դյուղական յերիտասարդ ուսուցչին—նա քաղաքային կենտրոնից կտրված է, հաճախ չի դալիս շրջան, գրքերը հազվադեպ են հասնում իրեն: Յեթե դյուղում շրջիկ կինո կա, այն ժամանակ նա կարող է նկարներ նայել: Լինում են ուսուցիչներին աշխատավարձը ժամանակին չտալու դեպքեր: Յեւ ել ո՛վ պետք է հող տանի, յեթե վոչ մենք, վորպեսզի աշխատավարձը ժամանակին տրվի ուսուցիչներին, ողնի նրանց լավ գրքեր ձեռք բերիլու, ողնի շրջանային կենտրոն դնալու, նոր կինոնկարներ տեսնելու, իսկ յեթե թատրոն կա՝ նոր պիես: Այս բոլոր հարցերը մենք պետք է ամենամոտ ժամանակներս լուծենք դյուղում թե՛ արդային մարդերում և թե՛ հանրապետություններում, վորոնց մենք թույլ ենք ողնում և վորտեղ այս հարցը դրված է առանձին սրությամբ:

Կոմյերիտմիության՝ դպրոցի աշխատանքի վերաբերյալ վորոշման նախագծում ասված է, վոր առանձին ուշադրություն պետք է հատկացնել մայրենի լեզվի ուսումնասիրությանը, դրադետ դրելու և խոսելու համար պայքարելուն:

Հարկավոր է, վոր դպրոցի ցածր դասարաններում, սկսած առաջին դասարանից, մանավարժները խստորեն հետևեն ճիշտ գրելուն և արտասանելուն:

Հարկավոր է, վոր յերեխաները կարդան կլասիկներին, խոռքի այնպիսի վարպետների, ինչպես են Պուշկինը, Տուրգենևը, անդիւր սովորեն բանաստեղծություններ, դեղարվեստական արձակից հատվածներ, սովորեն խոսել պարզ ու զեղեցիկ:

Ժամանակն է վերակառուցելու աշակերտների դրավոր աշխատանքների սխսեմը: Մինչև այժմ ուսուցչի ուղղումներով դրավոր աշխատանքները բազմաթիվ դպրոցներում աշակերտներին տրվում են միայն մի որ նայելու համար, իսկ հետո վերադարձվում են ուսուցչին: Մեթոդիստներն ասում են, թե սա անհրաժեշտ է, վորպեսզի ուսուցիչը կարողանա ուսումնասիրել աշակերտի սխալները: Բայց այդ դեպքում աչքաթող է արվում ամենադիսավորը—վոր աշակերտները սովորեն իրենց սխալների հիման վրա: Ժամանակը չե՞ արդյոք փոխելու այս ավելի քան արորորինակ կարգը:

Հարկավոր է այնպես անել, վոր լեզվի դասատուներն ամեն

դասարանում չվերսվեն, այլ միևնույն դասատուն, առանց դիմադրկության, վարի իր դասարանը տարեցտարի և պատասխանատու լինի նրա համար:

Վերջապես, վոչ միայն մայրենի լեզվի ուսուցիչը, այլև թե՛ դպրոցի բոլոր ուսուցիչները, թե՛ պիտներական ջոկատների ղեկավարները պետք և խօսեն մի կետի՝ հետևեն դրադետ գրելուն և ճիշտ արտասանելուն: Այլապես մայրենի լեզվի դասատուի աշխատանքի եֆեկտը դրոյի կհավասարվի:

Անհրաժեշտ և ճիշտ կադմակերպել աշակերտների ինքնուրույն աշխատանքը: Դասարանում կատարվող դասը հիմնական ձևն և: Բայց լավ դասի ողուտը դրոյի կարող և հավասարվել, յեթե այն չափրացվի ինքնուրույն աշխատանքով:

Իսկ ի՞նչ դոյություն ունի մեզ մոտ:

Շատ ուսուցիչներ միմյանց հետ չեն համաձայնեցնում տնային առաջադրությունները, և աշակերտները յերեմն որական 5—6 դաս են ստանում:

Յրվելով, խելացի կերպով մի բան հարած՝ աշակերտները ձեռք են դարկում մյուսին: Ահա այն բանի արմատը, վորտեղից աճում և վորոչ աշակերտների մակերեսայնությունը:

Ել այտեղ յի՛րր դրականություն կարդաս ինչպես հարկն և: Միայն թե կարողանաս հաղճեղ անդիր սերտել այն, ինչ ասված և դասադրքի տրված բաժնում: Յեկ մի՛ դարմանաք, յեթե առաջադրություններով ծանրարեռնված աշակերտը դրականությունից քննվելիս ձեղ պատասխանի անդիր սովորած հետևյալ խորիմաստ Փրաղով. «Ժարովի յերկերը դրված են չափածո ի տարբերություն Գորկու, Նեյկերովի պատմվածքներից և ուրիշ յերկերից, վոր դրված են պրոդայով»:

Այս իմաստուն հայտնությունը մի բառացի ցիտատ և Գորկուի լի և Միրսկու դրականության դասադրքերից, հրատարակված 1935 թ.:

Հնարավորություն տվեք աշակերտներին ավելի շատ և վերլուծությամբ ինքնուրույն կերպով կարդալու, ավելի խորն ուսումնասիրելու իրենց առարկան: Մի՛ թույլ տվեք նման մակերեսայնություն: Նրան սովորեցրե՛ք ճիշտ գուգակցելու հանգիստը ուսման հետ, վորովհետև առանց հանգստի ուսումը լավ առաջ զնալ չի կարող:

Հասարակական պայքար մղեք արտադրելու, հուշելու դեմ,

բացատրեցե՛ք աշակերտներին, ՎՈՐ յԵՐԹԵ այդ նրանց փրկի մի ուր, ապա կվնասի շատ ու շատ տարիներ:

Այնպես արե՛ք, ՎՈՐ Ֆիզիկայի խմբակի աշխատանքը գրավի՛չ ձևով խորացնի դպրոցում ստացած Ֆիզիկական գիտելիքները, ՎՈՐ մաթեմատիկոսների խմբակի աշխատանքը գրավի՛չ ձևով խորացնի մաթեմատիկական գիտելիքները և այլն և այլն:

Վերջին դիտողությունն այս բնագավառում դպրոցական գրադարանների մասին է: Ժողովրդական լուսավորության որդանների մի մեծ մեղքն է հանդիսանում այն, ՎՈՐ այսպիսի գրադարանները քիչ են, իսկ գլուղում դրանք համարյա թե չկան: Յեթե փոքր ծախսով խելացի կերպով, կարելի կլինի այդ գրադարաններն ստեղծել, և դրանք մենք պարտավոր ենք ստեղծել:

Մյուս դժբախտությունն այս գրադարանների սխալ կազմակերպումն է: Վերցնենք դպրոցական ինչ գրադարան կուղե՛ք, Այնտեղ դուք կդռնե՛ք հազարավոր անուն գրքեր: Իսկ պետքական գրքերն այստեղ 1—2—ական ուրինակ են: Նրանք միշտ ձեռքի յեն, և աշակերտներն ստիպված են կարդալու վոչ թե բուն գիրքը, այլ դասագրքում համառոտ գնահատական նրա մասին, այն արդեն ասվածի նման, ՎՈՐտեղ պարզաբանվում է, ՎՈՐ «Ժարոյի յերկերը գրված են չափածո ի տարբերություն Գորկու, Նեվերովի պատմվածքներից և ուրիշ յերկերից, ՎՈՐոնք գրված են պրոզայով»:

Զե՛ր կարելի արդյոք այնպես անել, ՎՈՐ ամենից արժեքավոր գրքերից լինեն այնքան, ՎՈՐ բավականացնի աշակերտների մի ամբողջ խմբի, յեթե վոչ ամբողջ դասարանի միաժամանակ կարդալու համար: Մենք կարծում ենք, ՎՈՐ այս վոչ միայն հնարավոր է, այլև անհրաժեշտ է: Այլ կերպ արտադպրոցական ընթերցումը չես կազմակերպի ինչպես հարկն է:

IV. ՆՈՐ ԶԵՎՈՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ ԴԱՍՏԱՐԱՎԶԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԲԱՐՁՐ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԵՁ

Անցնում եմ բարձր դասարանների աշակերտների հետ աշխատելու հարցերին:

Խորհրդային դպրոցի խոշորագույն հաջողություններից մեկը տասնամյա ուսուցմանն անցնելն է: 7-րդ դասարանի վրա

աճեց 8-րդը, 8-րդի վրա՝ 9-րդը, 9-րդի վրա՝ 10-րդը, և, վերջապես, անցած տարի յերկիրը տոնեց խորհրդային տասնամյակների առաջին ավարտումը:

Այս հանդամանքը նոր, չափազանց նպաստավոր հող ստեղծեց ՀամԼԿՅՆՄ աշխատանքի համար դպրոցում: Սահայն բաղմաթիվ ընկերներ չնկատեցին այս նորը խորհրդային դպրոցում կամ պատշաճ նշանակութուն չտվին նրան:

Հայտնի չե, վոր մեզանում բոլոր աշակերտներին սովորաբար անխնում են յերեխաներ: Առհասարակ ասած՝ այս ճիշտ ե: Բայց համաձայնեցեք, վոր յերեխա ել կա, յերեխա ել:

Դպրոցում կան առաջին դասարանի աշակերտներ: Նրանք ընդամենը միայն 8 տարեկան են, և նրանք ուրախությամբ պատրաստ են ճմուկն ու կատու՝ խաղալու կամ ցատկապարան թռչելու: Նրանց անխնում են յերեխաներ: Բայց այս նույն դրությոցում՝ տասերորդ դասարաններում սովորում են 18 տարեկան պատանիներ և աղջիկներ: Այսպիսի պատանին արդեն թալ ձայն ունի, նրա բեղերը դալիս են, նա այլևս չի նւղում խաղալ ճմուկն ու կատու՝ կամ ցատկապարան թռչել:

Բայց վորքան ել այս տարրերնակ ե, այսպիսի տասնութ տարեկան, արդեն ածելի դործածող պատանիներին նույնպես յերեխաներ են համարում և վորճում են նրանց հետ աշխատել, իրրե յերեխաների:

Մի՞րե պարզ չե, վոր յերե հոգ չտաննմք բարձր դասարաններում սովորող յերիտասարդությամ հետ քաղաքական-կուլտուրական աշխատանք կատարելու մասին, մա կմնա յերկու այլոսի միջև՝ յերեխաների ու մեծահասակների միջև:

Պիոներներն ունեն ջոկատի հալաք, վորտեղ նրանք դանադան դրույցներ են լսում: Բայց քաղաքական դաստիարակության ի՞նչ ձևեր ենք ստեղծել մենք դպրոցական պատանեկության համար: Պիոներները դասից հետո դնում են սլոններական աղումբ ու պալատ: Իսկ բարձր դասարանների աշակերտներին մանկական աղումբում արդեն ձանձրալի չե, իսկ մեծերի աղումբ նրանց դետև չեն թողնում:

Մի՞թե պարզ չե, վոր դրադետ ու կուլտուրական այս յերե-տասարդությունն ունի իր բարձր պահանջները. և մենք պարտավոր ենք դրանք բավարարելու ինչպես հարկն ե:

Իսկ մինչդեռ հենց այս յերիտասարդությունն ե կաղմում, յեթե կարելի չե այսպես արտահայտվել՝ խորհրդային դպրոցի

ծաղիկը, հանդիսանում է դպրոցի մարկան, վոր ցուցադրում է նրա աշխատանքի կամ հաջողութունները, կամ թուլութունը:

ՀամԼԿՅԵՄ պարտավոր է առանձին ուժգնությամբ աշխատել յերիտասարդության այս մասի հետ:

Մեմֆ պետք է վնասակամապես վերակառուցեմք նրա հետ կատարվող ֆապիական և կուլտուրական աշխատանքի ձևերն ու մեթոդները նրա ամած պահանջների համապատասխան:

Իսկ ի՞նչ է նշանակում այս գործնականում: Բարձր՝ 9-րդ և 10-րդ դասարանների աշակերտների ճաղաքական կրթության կարևորագույն խնդիրը պիտի լինի առհասարակ պատմության, առանձնապես ԽՍՀՄ-ի պատմության և Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության պատմության հիմնական մոմենտների ուսումնասիրությունը (ինչպես ուսման ժամանակամիջոցին, այնպես էլ խմբակներում): Նրանք խմբակներում պետք է ուսումնասիրեն Մարքսի-Ենգելսի-Լենինի-Ստալինի հիմնական գաղափարները: Աշակերտներին ծանոթացրե՞ք ԽՍՀՄ-ի և արտասահմանի ճաղաքական կյանքի կարևորագույն իրադարձությունների հետ, հասկանալի կերպով պատասխանեցե՞ք տարակուսելի հարցերին:

Հետևեցե՞ք, վորպեսզի այս աշակերտները լրագրեր և ժուռնալներ կարդան: Մեզ հայտնի յե, վոր նրանց մեջ կան այնպիսիները, վորոնք նույնիսկ լրագրեր չեն կարդում: Գումարեցե՞ք կոմյերիտական աշակերտների շրջանային ժողովներ և նրանց անդեկացրե՞ք յերկրի և արտասահմանի ճաղաքական կյանքին:

Նոր ձևով են ծառանում սովորող յերիտասարդության մեջ կուլտուրական աշխատանքը կազմակերպելու խնդիրները:

Գիչ գունահիկներ չկան, վորոնք ճարպիկորեն կարողանում են խոսել կուլտուրայի մասին: Բայց ի՞նչ է կուլտուրան նրանց պատկերացումով:

Մարդկային կուլտուրայի ամենաբարձր նվաճումը, վորի մասին նրանք խոսում են սրտի նվաղումով՝ պատեֆոնն է «ուսույս ուսվյան» պլաստինկաների հավաքածուով: Մենք թույլ չենք տա նրանց իրենց աղքատամտությունը ձևացնելու իբրև մեր խորհրդային յերիտասարդության կուլտուրական պահանջներ: Մեմֆ մարդկության համաշխարհային կուլտուրայի ժառանգորդներն ենք:

Խորհրդային սովորող յերիտասարդությանը հարկավոր են վոչ թե խղճուկ փշրամեմեր, այլ կուլտուրայի այն բոլոր գեմ-

մերը, վոր կուտակել ե մարդկությունը, վոր բեղմնավորվել ու մաքրվել եմ պրոլետարական հեղափոխութեան տասնութ տարի-
նքի կողմից:

Հարկավոր ե այնպես անել, վոր սովորող յերիտասարդու-
թյունը կարգաւ, քննի, վիճի, վերլուծի համաշխարհային և հայ-
րենական գեղարվեստական գրականութեան լավագույն յերկերը,
ճանաչի դրանք, կարողանա դնահատել խոքի մեծադույն արվես-
տագործների ստեղծած մեծ ստեղծանքները:

Հարկավոր ե այնպես անել, վոր նա դասախոսութեաններ լսի
գիտութեան, տեխնիկայի, նկարչութեան նորագույն հաջողու-
թյունների մասին, ընդարձակի իր մտածորիղոնը, դաստիարակի
կենդանի ու հետախույզ միտք:

Հարկավոր ե այնպես անել, վոր նրանք գիտեն ու ճանաչեն
պատկերասրահները, քանդակագործութեանը, ճարտարապետա-
կան հուշարձանները, տեսնեն լավագույն ներկայացումները,
լավագույն կինոնկարները, լսեն լավագույն համերգները և
մշակեն խորհրդային լավ ճաշակ, արվեստի իսկական ստեղ-
ծագործութեանները տարբերեն ֆորմալիստական այլանդակու-
թյունից և դուհիկ խալտուրայից:

Հարկավոր ե այնպես անել, վոր նրանք զարգացնեն իրենց
սեփական ստեղծագործական ուժերը գրական, յերաժշտական,
գրադատիկական և այլ խմբակներում և կադմակերպեն իրենց գե-
ղարվեստական ինքնագործունեութեանը:

Սովորող յերիտասարդութեանը հարկավոր ե սպասարկել
թատրոնների ու ակումբների ընդհանուր ցանցով:

Մի գիտողութեան պարբերի մասին: Ակներե ե սովորող յե-
րիտասարդութեան հրապուրելի բուրժուական ֆոքստրոտներով և
ռումբայով: Այս հրապուրումը մենք առողջ համարել չենք կա-
րող: Այսպիսի պարերն, իհարկե, արդիւլ չի կարելի—այս կհան-
գեր հակառակ հետեանքների: Բայց մենք համոզված ենք, վոր
մեր սովորող յերիտասարդութեան գաղափարականութեան աճու-
մը, աղգային, ժողովրդական և կլասիկ պարի լայն արմատա-
ցումը դպրոցից դուրս կմղի բուրժուական ֆոքստրոտին:

Նոր ձևով պետք ե կադմակերպիլ նաեւ պաշտպանական ֆիզ-
կուլտուրային աշխատանքը: Վերջինս կառուցելով, նմանապես
պետք ե հաշիլի առնել սովորող յերիտասարդութեան հասակը:
Բարձր դասարանների պատանիների ու աղջիկների մեջ արդեն

ձևավորվում է նրանց անհատականությունը, առնականությունը, ցանկություն և առաջանում իրենց ցույց տալու մրցություններին: Միայն ազատ շարժումներն այլևս չեն բավարարում նրանց: Նրանց համար հարկավոր է ստեղծել վոլեյբոլիստների, ֆուտբոլիստների, լողվորների, թեթև ատլետների, հրաձիգների և ուրիշ մշտական սպորտական խմբեր: Պարապմունքներից ազատ ժամանակ, արձակուրդներին, հանգստի օրերին հարկավոր է կազմակերպել մրցություններ, սպորտային և հրաձգային խմբերի պարապմունքներ, ամառը, դպրոցական արձակուրդներին կազմակերպել Պաշտ-Այվաքիմի ճամբարներ:

Սպորտային պարապմունքների համար ընդհանուր սպորտային ակումբներում ստեղծել սովորադ յերիտասարդության սեկցիաներ:

Ժամանակն է լրջորեն զբաղվելու բարձր դասարանների աշակերտներին ոգնելով՝ պրոֆեսիա ընտրելու գործում:

Այս ուղղությամբ շատ դպրոցներում կոպիտ սխալներ են անում:

Մեզ մոտ շատերը կան, վրոնք սիրում են անվտա անցկացնել յերեսանների մեջ, թե ով ի՞նչ է ուղում լինել: Յեւ յերեսանները գրում են. ուղում եմ լինել ինժեներ, ողաչու, գրող, բժիշկ, գյուտարար, խորհրդային Միության հերոս: Այս անկետան կազմակերպողները հիացած են — ահա, տեսե՛ք, մեր յերեսաններն ուղում են լինել վոչ պակաս, քան խորհրդային Միության հերոս:

Այս բոլորը լավ է, ընկերներ: Բայց, դժբախտաբար, դուք շատ անկետաներում հազվադեպ կլինի, վոր կարդաք, թե ցանկություն ունեն գործարան գնալու և դառնալու ուղղակի վորակյալ բանվոր: Ինչո՞ւ: Վորովհետև մենք սխալ ենք դաստիարակում աշակերտների այս մասին: Հարկավոր է պարզաբանել նրանց, վոր խորհրդային բանվորի աշխատանքը բարձրագույնի վաշխատանք է: Հարկավոր է հանդիպումներ կազմակերպել վոչ միայն գրողների ու նկարիչների հետ, ինչպես արվում է մեզ մոտ, այլ ամենից ավելի վարակյալ ստախանովական բանվորների հետ, վարպետի բարձր դասարանների աշակերտներին ցույց տանք, թե նրանք ինչ կարող են դառնալ արտադրության մեջ:

Մենք չարադրեցինք աշակերտների ուսումն ու դաստիարակությունը կազմակերպելու մի շարք խնդիրներ:

Բայց ի՞նչ է պետք, վորպեսզի ճիշտ կադմակերպենք աշակերտների պայքարը գիտելիքների համար, վորպեսզի ճիշտ դաստիարակենք նրանց :

Սրա համար հարկավոր է դպրոցներում ստեղծել Լեմիմյան կոմիյերիտախոլոքյան ամուր, մարտումակ կազմակերպություններ՝ ընդունակ դառնալու դպրոցական յերիտասարդության իսկական ղեկավարները :

Քաղաքականության առաջին կայուն լավագույն կադմակերպիչներին հարկավոր է առաջ քաշել իրբև այդ կադմակերպությունների քարտուղարներ, սովորեցնել նրանց աշխատելու, հրահանգավորել, ողնել նրանց :

Ժամանակին է վերացնելու միջանի կադմակերպությունների ոխալ վորձերը արհեստականորեն կասեցնելու առաջավոր սովորող յերիտասարդության ընդունելությունը կոմյերիտախոլոքյան մեջ, պատրվակ բռնելով աման կարգավորումը :

Անսրմալ բան է, յերբ դպրոցում սովորողներին բողմամիլիոն մասսայի մեջ մենք ունենք միայն յերկու հարյուր հազար կոմյերիտական :

Ներկայիս սովորող յերիտասարդությունը — դա մեր խորհրդային յերիտասարդությունն է՝ բանիւրների, կոլտտեսականների, խորհրտեսային ծառայողների, խորհրդային աշխատավոր ինտելիգենցիայի մօից ու արյունից :

Յերբ վորոշ ընկերներ անդուշաբար, կոպիտ, մեխանիկորեն կարգավորում են նրա ձգտումները գեպի քաղաքական ակտիւություն, ստացվում են ամենաբացասական հետևանքներ : Վերցրեք դարձյալ Կադանը : ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կադանի Ստալինյան ռայկոմը մերժել է ՀամԼԿՅԵՄ-ի մեջ ընդունելու... կուսակցության մարդային կոմիտեյի բյուրոյի անդամ և լուսավորության ժողովրդական կոմիտեար ընկ. Բաշկիրովայի աղջկան, վորովհետև նա, այս աղջիկը, տեղեկանք չի ներկայացրել ռայկոմ... Ժողովների սոցիալական ծաղման մասին :

Կամ թե չե վերցրեք այն բանը, թե ինչ է լինում, յերբ ՀամԼԿՅԵՄ ռայկոմն առանց պատճառի մերժում է աշակերտին ՀամԼԿՅԵՄ մեջ ընդունել : Ահալասիկ Սոկոլնիկիի ռայոնը : 36-րդ դպրոցի 10-րդ դասարանի մի աշակերտ ուղում է մտնել ՀամԼԿՅԵՄ չարքերը : Ռայկոմը նրան մերժում է : Մարդը, վիրավորված այս մերժումից, ստեղծում է ընդհատակյա գրական ժուռ-

նալ: Այս դիտական ժողովար խորապես անկումային է: Ահա մի փոքրիկ հատված այն բանաստեղծութուններից, վոր տղաները գրել են այս մերժման ազդեցության տակ:

Կ. Ոսկերժեցունի (մերժված)

ԱՆՀՈՒՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՆԵՏ

Միտեց ամեն ինչ, չունչս ել սառեց,
Ջարդված անուրջը կրծում ե սիրտս,
Տապակվում հոգիս մարմանդ կրակից,
Ել հետ չի դալու խնդում իմ սիրտս:

Ձեռքից դուրս յեկավ վաղեմի ուժս,
Գայլում եմ անմիտ, կարծես թե ճնած,
Տեսնում եմ կարծես, թե բախտը պատին
Դրեց — «Մի վախճան — այդ ե գերեզման»...

Ի՞նչ ե կյանքն այժմ, անմիտ, անձողում,
Առջևդ չկա լույս, հաղթանակի խնդում;
Յերբ արդեն անդարձ քեզ ասված ե — «վո՛չ»:
Ել ինչո՞ւ ասլրել զղշումի մուժում:
Յես այժմ մենակ եմ ինքս ինձ հետ,
Պետք չեմ վոչ մեկին, մերժված, հալածված:

Յե՛վ ահա թե ինչպիսի անկումային մոտիվներով ե համակ-
ված դարոցական ամբողջ ժողովար: Սա սխալ մոտեցում ե դե-
պի սովորող յերիտասարդությունը:

Այժմ, յերբ այս յերիտասարդին ընդունել են ՀամԼԿՅԵՄ
շարքերը, ժողովարն ել միանգամայն ուրիշ բանի մասին ե սկսել
գրել:

Հարկավոր ե դարոցի կոմյերիտական սկզբնական կազմակեր-
պության մեջ ստեղծել մարտական, յեռում կյանք և նրանց յե-
ռանդն ամենից առաջ ուղղել դեպի պայքարը համում գիտելիք-
ների:

Մի դիտողություն ՀամԼԿՅԵՄ-ի հոկոմի կոմյերիտական
կազմակերպչների մասին: ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմն ընկեր Ստալինի
նախաձեռնությամբ կոմյերիտական կազմակերպչների ինստի-

տուտ մտքերնց Միութեան 4 խոչորադուլն քաղաքում: Անտարա-
կույս, կոմյերիտական կազմակերպիչներն ինստիտուտի հիմնումն
արդարացրեց իրեն: Նրանցից աճել են լավ կոմյերիտական կազ-
մակերպիչներ: Սակայն շատ կոմյերիտական կազմակերպիչներն
աշխատանքը մեղ չի բավարարում: Նրանք պարտավոր ենին ավելի
շատ բան անելու, քան արել են:

Վերոհիշեալ են այդ կոմյերիտական կազմակերպիչներն դիմաւոր
թերութեանները: Ձախազանց շուտ են նրանք կորցրել նոր մարդ-
կանց թաղութայինը, սկսել են սերտաճել և հաշտվել դպրոցի
թերութեաններին հետ, փոխանակ վճարական սրայեար մղելու նրանց
դեմ:

Սարսափելի չէ, յեթե առաջին շրջանում վեճի բռնվեն կոմ-
յերիտական կազմակերպիչն ու դպրոցի դիրեկտորը, միայն թե
սա կատարվի հողուտ դործի, միայն թե բոլոր մեղքերի փոխա-
դարձ ամենախառն և ներում տեղի չունենա: Յերբ կոմյերիտական
կազմակերպիչը դործի առթիւ վիճում ե դիրեկտորին հետ, իսկ
դիրեկտորը՝ կոմյերիտական կազմակերպիչի—սա հողուտ դպրո-
ցի յե, վերսկսեալ կոմյերիտական կազմակերպիչը ջանալու յե
աւելի լավ աշխատել, վերսկսել նա դիրեկտորից քննադատվելու
առթիւ չունենա, իսկ դիրեկտորն անխուսափելիորեն ստիպւած
պիտի լինի պատասխանելու ճիշտ այդպէս:

Կոմյերիտական կազմակերպիչները վատ են հետևում, վեր-
սկսել ջոկվարներ լինեն իրենց դպրոցում, վատ են հրահանգում
ջոկվարներին, չեն ոգնում նրանց: Շատ սիրով են դառնում «հա-
տուկ կարևոր հանձնարարութեաններն դործակալ», դնում են փող
ստանալու, մանկավարժները ձեռքից բռնած՝ նրանց մոտ են բե-
րում չարաճճիներին հայրական ներշնչումներ անելու համար:
Ուրիշ խոսքով՝ նրանցից մի քանիսը կամաց-կամաց դառնում են
սովորական աղմիկիստրատորներ: Ընթացիկ հարցերը մաշում
են նրանց:

Համադրումարն իրավունք ունի Կենտկոմի կոմյերիտական
կազմակերպիչներին սպասելու, վոր նրանք ամենակարճ ժամանա-
կամիջոցում ապահովեն իրենց դպրոցների ուսումնական-դաստիա-
րակչական աշխատանքի որինակելի դրվածքը: Իսկ ՀամԿԵՄ
Կենտկոմի սովորող յերիտասարդութեան բաժնին ժամանակն ե
վերջապես կոմյերիտական կազմակերպիչներին դեկավարելու ինչ-
պէս հարկն ե:

Կասարել: Մեղանից, այստեղ դառնողներինցս կպահանջվի,

վոր մենք դադարեցինք կոմյերիտական կազմակերպիչներով և ստեպենք կոմյերիտական կազմակերպիչներին փոխելու իրենց աշխատանքը: Հարկավոր և ղեկավարել կոմյերիտական կազմակերպիչներին: Քանի ղեռ մենք չենք դադարի կոմյերիտական կազմակերպիչներով, նրանք միայն կմնան թղթի վրա: (Ծախահարուքյուններ):

V. ՊԻՆՆԵՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Անցնում եմ պիոներական կազմակերպության աշխատանքին:

Հինգ տարի յե անջատում ՀամԼԿՅԵՄ X Համագումարը IX-ից: Այս տարիներ ընթացքում Լենինի անվան պիոներական կազմակերպությունը բավականաչափ աճել և և ամրացել, իր շարքերում աճեցնելով միլիոնավոր սրտանի լենինյաններ, Լենինի-Ստալինի մեծ գործի անձնուրաց շարունակողներ:

Կարելի յե մեջ բերել այս հայտարարությունը հաստատող միջանի փաստեր:

IX Համագումարի ժամանակ պիոներական կազմակերպությունները գտնվում էին դպրոցից դուրս՝ գործարաններին, ֆաբրիկաներին և կոլտնտեսություններին կից, դպրոցում ունենալով իրենց ֆորպոստները: Բնական և, վոր այս հանգամանքը չեր դուրացնում, այլ դժվարացնում եր յերեխաների ուսուցման ու դաստիարակության մեջ պիոներական կազմակերպության դերի բարձրացման խնդիրը: Ընկ. Սեվերյանովայի գեկուցումը և ՀամԼԿՅԵՄ IX Համագումարի վորոշումները սխալ կերպով պահանջում էին, վոր պիոներների ջոկատը գտնվի վոչ թե դպրոցին կից, այլ գործարանին:

Սկսած 1931 թվից պիոներական կազմակերպության աշխատանքի հիմնական բազան դարձավ դպրոցը:

Պիոներների աշխատանքի փոխադրումը դպրոց և համադպրոցական պիոներական կազմակերպությունների ստեղծումը բնավ չեին հանդիսանում մի հասարակ կազմակերպչական-տեխնիկական միջոցառում: Նրանք յերեխաների ակտիվությունը շուտ ավելցիմ դեպի դպրոցի գլխավոր խնդիր լուծումը, այն և՛ դեպի պայմար գիտության հիմունքներին տիրապետելու համար:

XI պլենումից հետո կոմյերիտությունների կենտրոն ամբողջրեց պիոներական ջոկվարների կազմը:

Ավելի կուշտութեան, քաղաքականապէս ավելի հասուն կոմ-
յերիտականները յեկան դեպի պիոներական ջոկատների դեկապ-
րութիւնը:

Այս տարիները ընթացքում բաժանանալով աճեց յերեսանե-
րի ակտիվութիւնը: Այս մասին ամենից ավելի ցայտուն կերպով
վկայում և պիոներական ջոկատների թվի աճումը:

Վիճակագրական հաշվետվութիւնները տվյալներով պիոներ-
ների թիւը 3-447-325 հոգուց հասել և 6-839-030 հոգու:

Մտնելով պիոներների շարքերը, Խորհրդային Միութեան յե-
րեսաները ցուցադրեցին իրենց մանկական ջերմ սերը դեպի իրենց
մայր-կուսակցութիւնը և դեպի յերեսաների լավագոյն բարե-
կամ ընկեր Ստալինը:

Հաղիւթ թէ յերկրում պտնիլի աշխարի մի անկյուն, վորտեղ
սպասանի պիոներները չցուցարեքին իրենց իբրեւ կուսակցութեան
ու կոմյերիտմիութեան յեռանդուն ու դործունյա ոգնականներ:
Նրանք ջանում են ավելի լավ սովորել:

Սովորելով գարացում, նրանք միևնույն ժամանակ ոգնում են
վերացնելու անպրակտիւնութիւնը բնակչութեան միջից:

Վոչ միայն մեր յերկրում, այլև արտասահմանում են ճանա-
չում Խորհրդային պիոներներին, առանձնապէս ճանաչում են սպ-
ասանի ակտիւմովեյատներին: Ահա մի քանի տարի յե, ինչ նրանք
ակտիւմովեյները թուրքի համաշխարհային ունկորդներ են սահ-
մանէր և մտադիր չեն վորեւ մեկին պիջնելու:

Մանկական ինքնադործունեայութեան ոլիմպիականները, նկա-
րիչները մրցանակաբաշխութիւնները, արվեստների Ֆեստիւլալ-
ները և, վերջապէս, կոմյերիտմիութեան X համագումարին տըր-
ված պիոներական նվերների ցուցահանդէսն ի հայտ բերեցին
տասնյակ հաղարաւոր ընդունակ տեխնիկներ, նկարիչներ, դու-
դատնտնտութեան փորձադեաներ:

Մոտ 2 միլիոն պիոներ իրենց ամառային արձակուրդը անց են
կացրել ճամբարներում:

Նրանք հնարում են տեխնիկական մոդելներ, սովորում են
հրաճդային դործը, դրադիւմ են Ֆիզիկուշտուրայով, աղահորեն
նոր դրքեր են կարդում, պիեսներ ու կինոնկարներ են դիտում,
պատի լրագրեր ու ժուռնալներ են հրատարակում, յերդեր են յեր-
գում, խաղեր ու զվարճութիւններ են սարքում:

Յերկիրը նրանց տեսալ կոլտնտեսային դաշտերում հասկեր
ու բամբակ հալաքիլիս և վնասատուներին վոչնչացնելիս, փորձ-

նախան հողամասերում նոր Թանգարժեք կուլտուրաներ աճեցնելիս, բերքը պաշտպանելիս: Յեւ Սորհրդային Միության բոլոր ժողովուրդներն իրենց յերկխաների համար հպարտանալով են արտասանում փառքով պսակված Պավլիկ Մորոզովի անունը, Միտյա Գորդինիկովի, Մամլաքաթ Նախանգովայի, Նիշան Կադիրովայի, Նալախան Սմակուլովի և մյուսների անունը, վերոնց կրթությունը արժանապես փայլում են Սորհրդային Միության կառավարութիւնից ստացած շքանշանները:

Իսկ այս բոլորը միասին առած նշանակում է, վոր պիտներները դառնում են հսկայական ուժ, վորը միացնում, կազմակերպում ու ողնում է կոմունիստներն դաստիարակելու խորհրդային յերկխաների աճող սերունդը:

Այս, կուսակցության ղեկավարութիւնը քիչ հաջողութիւններ չի սպաւոյել լենինյան-ստալինյան թոռնիկների համար: Այս բոլորը նվաճված է և կարող է գրանցվել մեր ակտիւում:

Իայց ով վոր ատջին հաջողութիւնները սխալմամբ ընդունում է իբրև վերջնական հաղթանակ, ով չի տեսնում պիտներների կոմյերիտական ղեկավարության չափազանց լուրջ թերութիւնները և չինոյնիկական հիացմունքով շաղակրատում է համատարած հաջողութիւնների ու հաղթանակների մասին, նա հանցանք է գործում կուսակցության և կոմյերիտության հանդեպ, քանի վոր նա քնեցնում է գլոնութիւնը, թուլացնում է այս թերութիւնները շտկելու կամքը, չի սպառաղինում, այլ զինաթափում է կոմյերիտութիւնը:

Իսկ թերութիւններ կան պիտներների մեջ կատարվող աշխատանքում, նրանք քիչ չեն և մեղ համար դարձել են միանգամայն անհանդուրժելի:

Վորքան Կենտկոմն ավելի յեր խորանում պիտներական կազմակերպության աշխատանքի ելության մեջ, այնքան նրա մեջ ավելի պարզ էլին դրսևորվում շատ բերածո, դանադան պրոժեկտյորների կողմից մտացածին, իրենց բնությամբ յերկխաների կոմունիստական դաստիարակության գործի համար խորթ բաներ:

Մենք մշտապես պետք է խրախուսենք թարմ, ստեղծածար, ոգտաակար նախաձեռնութիւնը:

Իայց ՀամԼԿՑԽՍ այնքան ավելի անողոքաբար պետք է հալածի այն մարդկանց ստոր ու վնասակար այլանդակութիւնները, վորոնք խաբեյությամբ դրանք ներկայացնում էլին իբրև իրենց իսկ յերկխաների իսկական նախաձեռնութիւն:

Այս ալիանդակութիւններէց դուռն հանելու մեջ մեզ առանձնապէս ոգնեց Արեւսանդը, Վասիլյեւիչ Կոստրինը պիոններն բաժնի խորհրդի վերջին նիստում :

Ինչպէս մեկի ձեռքի շարժումով բաղձաթիւ քաղաքներում ու շրջաններում առաջացան «ողակի տնային հովաքներ» : Յեւ մեզնից վոչ մեկը չնկատեց, թէ ինչպէս առանց վորեւէ դեկլարութեան թողնված այս հովաքները բաղձաթիւ դեպքերում վերածվեցին սովորական, մեղանախան յերկոնների մեղանախան «միդալոչկա», «լուր» խաղերով, ֆոքստրոաներով և մի դաւաթ շատ հասկածելի թէյով :

Կաղձակերպական կարգի այս սխալը, վոր ողակին զրկեց կոմերիտութեան դեկլարութիւնից, հանդում եր ողակի հովաքի դադարաբաշին բովանդակութեան ներքինացման, թեթեւցնում եր մանր-բուրժուական աղղեցութիւնների թափանցումը պիոններական միջաւայրը :

Կամ, որինակ, հրապարակ են դալիս տխմար խաղեր : Հյուսիսային Կովկասում մինչև Կենակոմի միջամտութիւնն անց ելին կացվում «բովարկութիւն» բացահայտ հակահեղափոխական խաղեր, վոր արմատացրել էին վորոշ մասսայական աշխատողներ : Մասսայական աշխատողը հարցնում ե. «Ո՞վ ե կոմունիզմի կողմը, ո՞վ ե ֆաշիզմի կողմը» : Յեթե աշակերտը շիտիվեց և ձեռք բարձրացրեց «ֆաշիզմի կողմը», ապա նա ֆանաւ տարվել ե : Այս խաղն, անշուշտ, թշնամական խաղ ե մեզ համար :

Ահայտելի «հնդամյակի կատարման համար» խաղերից մեկի լրիվ տեքստը Պոդգլմնիկովի «Նոր մասսայական խաղեր» ժողովածվի 1930 թ. հրատարակութիւնից :

«Սաղի որինակելի ընթացքը. «Ընկերներ, պայմանադրվենք յերբ յես խոսեմ այն մասին, վորի համար դուք ել և մնացած բոլորն ել հարկովոր, անհրաժեշտ եք համարում սոյաքարել, վորի համար հարկավոր ե բոլորի ամենաակտիվ մասնակցութիւնը, դուք շրջանաձև գնում եք ձախ, ձեռքներդ բարձրացրած. իսկ յեթե յես սխալվեմ, ասեմ վոչ այն, ինչ հարկավոր եր, ասենք թե՛ խաբեմ, կամ, վոր ալելի վատ ե, զանազան «ուկլոնիստական ծուռներ» անեմ, դուք պետք ե կանդ առնեք և յերեսներդ դարձնեք ինձնից, ով վոր սա յամանակին չանի, նա հետագայում շրջանով պետք ե առաջանա հետ կրնկելով : Այսպես, դնանք :

«Հնդամյակը կատարենք 4 տարում» :

Մասնակիցներ : «Կատարենք» :

«Մրա համար բարձրացնենք աշխատանքի արտադրողականությունը»:

Մասնակիցներ: «Բարձրացնենք»:

«Բոլորս համերաշխորեն անցնենք աշխատանքի հարվածային տեմպերի»:

Մասնակիցներ: «Անցնենք»:

«Բարձրացնենք տարապուրդների քանակը»:

Մասնակիցներ: «Բարձրացնենք»:

«Դուք... դուք սխալվեցիք, հետ դարձեք, հետ կրնկեք»:

«Ընկերներ, մեր գործարանի հնգամյակով հարկավոր ե կառուցել... (վերցնել համապատասխան նյութեր և վաղորդ մշակել) (?)»: Մեր ցեխը սրա համար ընթացիկ տարում պետք ե տա...» — «Կոտնեք» — «... յերկու անգամ՝ ավելի պակաս քան անցյալ տարի» — «Դուք սխալվեցիք» և այլն:

Սա հո գռեհկարանություն և ծայրահեղ դեպքում:

Կամ «գլխանադետներ» խաղը: «Պաղացողները բաժանվում են յերկու խմբի՝ դանադան պետությունների դիվանագետների:

Հանդիպումի վորոշ ձևականություններից հետո սկսվում են դիվանագիտական բանակցությունները: «Ձեր սահմանադրանքները կրակել-վիրավորել են մեր շան պոչը», ասում ե մի յերկրի դեսպանը: Դիվանագետները պատասխանում են, որինակ, հետևյալը. «Դուք մեր դիվանագիտական սուրհանդակի վարսիքն եմ համել»: Տարվում ե այն կողմը, վորը շուտ կծիծաղի: Վորքան ավելի սրամտորեն են անցնում բանակցությունները, այնքան խաղը հետաքրքրական ե լինում»:

Այս բոլոր գռեհկարանություններին կոմենտարիաներն ավելորդ են: Յեւ այս գռեհկարանությունը ձևացվում ե իրրե մանկական կուլտուրական խաղեր:

Կոտարել: Պիոներական ջոկատի աշխատանքը բղխում եր այն գեկուցումից, վորը տրվեց դեռևս կոմյերիտմիության IX համագումարում: Զեկուցման մեջ պարզ ասվում եր, վոր յերեխաները մասնակցություն պիտի ցույց տան արդֆինպլանների կատարմանը, հնգամյակի յերրորդ տարվա կատարմանը գործարաններում, ֆարրիկաներում, կուտնտեսություններում: Հենց այս պլանն ել տրվում ե յերեխաներին ջոկատներում և ողակներում: IX համագումարի վորոշման մեջ այսպիսի տեղեր չատ կան:

Ս. Անդրեյել: Ո՞ւմ գեկուցումն եր:

Կոտարել: Դա կոմյերիտմիության Կենտկոմի գեկուցումն

եր, և, յեթե հիշողությունն ինձ չի դառնանում, այն ժամանակ դուք աշխատում եյիք կոմյերիտմիության կենտկոմում: (Ծափահարություններ): Պետք է հանել զդրադիցեցեք արդ՝ ֆինսլանդական ախալ դրույթը: Զրազվել պետք է ուսումով, այս մասին հաճախ մտաւնում են: Ահա, ընկ. Մուսկին, յեկ այս մասին խոսիր: (Ծափահարություններ):

Մուսկին: Իսկապէս ասած՝ յես համարձակությունն չունեցաւ հարձակվելու կոմյերիտմիության IX համադումարի վերջումներն իրա:

Կոստրել: Մի՛ վախենա, հարձակվի՛ր:

Մուսկին: Յես այդ կարգացի ընկ. Սեվերյանովայի գեկուցման մեջ, ինչպէս և բանաձեւում, և այն բոլորը, ինչ ասված էր այնտեղ, համապատասխան ժողովուրդ միջոցնի ամիս հետո շուտ յեկաւ: Ի՞նչ էր սրահանջում IX համադումարի բանաձեւը:

Յերեխաներին դպրոցից տանել դործարան, ֆարբիկա և ձդաւել, վոր յերեխաները ձեռնարկության մեջ կատարեն արդ՝ ֆինսլանդ — ահա այս էր գլխավոր դրույթը: Յեւ յերկրորդ՝ յերեխաներին տալ ժողկոմատների պետական առաջադրությունները — Հոլթոկոմատի առաջադրությունները, ուսելհումքի համալսարանի առաջադրությունները և այլն: Բայց ահա Դնեպրոպետրովսկի մարզում արդեն այժմ դպրոցականների պայմանադրերն են կարծել և ուղարկում են Ադոլ-Սեծովյան յերկրամաս: Այս պայմանադրում գիտնկրեա առաջադրությունները կան — 150 — տական հեկտար մաքրել գետնասկյուռներին և այլն:

Ինձ թվում է, վոր այնտեղ մինչև այժմ ել ընկերները չեն հասկացել, թե ինչ է տեղի ունեցել ՀամԼԿՅԵՄ IX համադումարից հետո: Այստեղից վնասակար հիմարություններ շատ են առաջացել, վորովհետև չեն զրազվել նրանով, ինչ պետք է: Յերեխաների դաստիարակությամբ չեն զբաղվել, իսկ այդ ժամանակամիջոցում ամեն տեսակ պրոֆեկտյորներ արմատացրել են այս բոլոր խեղկատակությունները:

Ահա հանդես ե դալիս «բաղտոդանը»: Ըստ հասակի շարվում է մի ամբողջ շրկատ կամ դասարան, և ղեկավարը (Ղեկվարը կամ մանկավարժը) հինգ բոպեյի ընթացքում ժիր շաղակրատում է դանդան քաղաքական իրադարձությունների մասին: Յեւ ահա պրոֆեկտյորներն ուղղում եյին այս «բաղտոդանով» փոխարինել յերեխաների քաղաքական լուսավորության լուրջ, իսկական, լըրջ-

միտ աշխատանքը՝ նրանց ըմբռնողությանը մատչելի ձևով, այն աշխատանքը, վոր պահանջում էր ՀամԳ(բ)Կ Կենտկոմի վորոշումը:

Ահա պիոներական ջոկատում կադմակերպվում են «համադրումարենը»: «Հավաքենքի աշխուժացման» նպատակով միջանի, թող ներվի մեզ ասել, «Հնարադետներ» սարքում են Հիպոմակերպված ծիծաղի բոսկները: Ահա հրապարակ է դալիս «համարը բակում»: Ահա լույս աշխարհ է դալիս հռչակալոր Հիլուդադարը: Վորոշ դերհեղատիտական մարդկանց թվացել է, թե ընդմիջումներին մանկական անբռնադրոսիկ ուրախությունը, խաղերը և զվարճությունները վոր ալ ինչ են, բայց յեթե անիծյալ անցյալի մնացորդ: Յեվ հավիշտակված նրանք ձևանարկում են ընդմիջումներին մոցնելու խիստ կադմակերպված սկզբունք՝ կիրառելով «քաղտողան», «քաղՖանտ» և կայուն դիսպետչերային կարգավորման յենթարկելով յերեսաների ծիծաղն ու ուրախությունը:

Մի առիթով կամ առանց վորևէ առիթի սկսում են պիոներներին տանել «ռապորտ տալու» բաղմատեսակ խորհրդակցություններին ու պլենումներին, սկսած վորչչով իրեն չցուցաբերած «յերեսաների բարեկամների» ընկերության պլենումից և վերջացրած «կարմիր խաչի ու կիսալուսնի» ընկերության խորհրդակցություններով:

Թե ինչի յե հանդէլ այս ռապորտումանիւն, այս բանն ըմբռնելու համար բավական է մտասուղիւլ միայն մի փաստի մեջ, վոր պատմել է մանկական դրող Բարտոն:

Նրան հրաւիրել են մի պիոներուհու անվանակոչության տոնին: Դե, ինչպե՞ս են սովորաբար սարքվում անվանակոչության տոները: Անվանակոչուհին նստում է տոնական հագուստով, հյուրերը շնորհավորում են նրան ուրախալի անցքի առթիւ, նվերներ են առլիս, հյուրասիրվում են և ուրախանում: (Ընտանեկան անվանակոչությունների կատարման վորոշ «փորձ» այնուամենայնիւ կա, թեև դեռևս մեր մեթոդիստները բավականաչափ չեն ուսումնասիրել և ընդհանրացրել զանազան մեթոդական կարիներներում):

Ինչպե՞ս է անցել այս անվանակոչությունը:

Յերբ հյուրերը նստում են սեղանի շուրջը, վեր է կենում որվա հերոսուհին և ռապորտ տալիս.

«Յես, անվանակոչուհի» 4-րդ դասարանի աշակերտուհի, 5-րդ

ջորհասի Զորդ ողակի պիտներուհի, անցած անվանակոչութունների որվանից բարձրացրել եմ իմ առաջադիմությունը և հիմնական դիտցիայլիններից ունեմ զգերադանց» և «լավ» թվանշաններ: Բոլոր հյուրերիս հրավիրում եմ հետևելու իմ որինակին»:

Իսկ շուրջը, պատերին կախված են անվանակոչուհու սոցսայ-մանագրերն ու հյուրերի պարտավորությունները:

Ընկեր Բարսոն հետանալիս հարցնում է ողակավարին. «Ինչո՞ւ յեք դուք այսպես բյուրոկրատացնում ձեր ուրախությունը»:

Ողակավարը պատասխանում է՝ «լավ, յես այդ հաշվի կառնեմ հետագա աշխատանքի ընթացքում...»:

Նախցեք, թե ինչպես մանկական լեզուն աղտոտված է դանադան կադյունի-բյուրոկրատական բառերով: Թերևս նույնիսկ մեծահատակների համար դժվար է նրանց հետ մրցել: Իսկ սրանում մեղավոր ենք մենք ինքներս՝ զեկավարները: Յերեսաները, փոխանակ բոլորին հատկանալի «սովորել» բառի, ասում են՝ «մշակել»: Ասում են «Յեղևիտդ», վոր նշանակում է «Յերեսանների գեղարվեստական դաստիարակության կենտրոնական տուն»: Ասում են «ՅԴՏՍ», փոխանակ՝ «Մանկական կենտրոնական տեխնիկական կայան»: Ասում են «ՅուԱԱ», փոխանակ ասելու «Պատանի ալիոկուռուցող»: Ասում են «Դոսցենայուդ», փոխանակ ասելու «Պատանի հանդիսատեսի պետական կենտրոնական թատրոն»: Ասում են «ԴԿԲ», փոխանակ ասելու «Կոլտնտեսական յերեսանների տուն»: Ասում են «Պիկոր», փոխանակ ասելու «Պիոներական թղթակից»: Ասում են «ՅԲադա ՈՊՏԵ», փոխանակ ասելու «Պրոլետարական տուրիզմի և եքսկուրսիայի ընկերության կենտրոնական բադա» և այլն և այլն:

Գետը լողալու դնացած յերեսաններին հարցրեք, թե «Ի՞նչ եյիք անում», և նրանցից կդռնվեն այնպիսիները, վորոնք կպատասխանեն. «մենք լողային մասսայական ձեռնարկումներ եյինք անցկացնում՝ կիրառելով ջրի ֆակտորը»:

Հարցրեք վորոշիլովյան հրաձիգներին, թե «Ո՞վ եք դուք», և նրանք ձեզ կպատասխանեն. «Մենք ՅուԴՈ՞»* յենք, վորը պետք է նշանակի, վոր նրանք ՊԱՋԸ Ալիաքիմի պատանի բարեկամներն են:

Ընկերներ, ցավալի յե, յերբ դու միայն 12 տարեկան ես, մինչդեռ արդեն պետք է շաղակրատես, վոր դու թե՛ «ՅուԱԱ»

* Վերոհիշյալ բոլոր կրճատումները բերված են առսերեն և չեն թարգմանված:

ևս, թե՛ «Յուզվո», թե՛ «ԳՍՈ», թե՛ «ԲԳՏՈ», թե՛ «ՊՎԽՈ», թե՛ «ՊԻԿՈՐ», թե՛ «ՅուշՆՈ», վոր դու գնում ես «Ցեղեխող», «Գոսցենտյուղ», «ՅԴՏՍ» և «ԴԿԲ»-ի առաջին ակտիվիստն ես:

* * *

Ո՞վ է մեղավոր այս բոլորի մեջ: Համենայն դեպս վոչ յերեսաները: Զի հաջողվի յերեխաների ուղեգնքն աղտառող այս ամբողջ գոեհկարամուքյունը ձևացնել իբրև իրենց իսկ յերեխաների իսկական մախանուքյունը:

Վո՛չ, մեր խորհրդային յերեսաներն այստեղ մեղք չունեն: Միայն անվերահսկողութայունը և պրոթեկտյորների մեխանիզմները դեպի այս բոլոր այլաճակութայունները հնարավորութայուն են տվել մրանց լայնորեն տարածվելու, իսկ շատ ջուկվարների՝ յուրացնելու այս բոլորն իբրև մորազույց մկաճումներ պիտներական աշխատամքի ձևերի ու մեթոդների մեջ: Անոգոճաբար պետք է սրբել, դեմ շարտել այս մեխանիզմը և ջուկվարներին ու պիտներներին պաշտպանել մրանցից:

Հարցրե՛ք ջոկատում այս բոլոր կասկածելի նորամուծությունները իրագործող վորևե ջոկվարի, թե «ինչո՞ւ դու «Փաշխտներ և կարմիրներ» խաղացիր: Ի՞նչ խելքիդ փչեց սարքելու «կազմակերպված ծիծաղի բոպե»:

Այս հարցին նա ձեզ չի պատասխանի: Նա ինքը չգիտե, թե ինչու յե այդ արել:

Վո՞րտեղից է դալիս այս: Պիտներական ջոկվարների մի մասի գաղափարական ցածր մակարդակից, չիմաստավորված աշխատանքից, գաղափարական նպատակասուլացության բացակայությունից: Կոմյերիտական կոմիտեները, պիտներների բաժինները քիչ են աշխատում ջոկվարների դաստիարակության վրա: Յե՛վ մեր պարտականությունն է հանդիսանում այնպես աշխատել նրանց հետ, վոր նրանց գաղափարական մակարդակի բարձրացումը թույլ տա նրանց հրաժարվելու ինքնահոսից և դառնալու դեպի իմաստավորված, խորապես գաղափարային և նպատակասուլաց աշխատանք՝ խորհրդային յերեսաների մեջ դաստիարակելու իսկական կոմունիստական պիտներական հատկություններ:

Պիտներների մեջ մինչև այժմ կային այսպես կոչված «որենքներ ու սովորություններ»: Ընկեր Ստալինը մեզ նչեց, վոր այդ «որենքներն ու սովորությունները» մտացածին ու անպետք բան են: Ի՞նչ ասել է որենքներ: Որենքներ հրատարակում է պետու-

թիւնը: Նրանք սխառագիտ են, և նրանց խախտողը պատժվում
է: Բայց ի՞նչ ընդհանուր բան ունեն այս որինքները պիտներական
կարմակերպութեան աշխատանքի հետ: Որեմբմեր չեմ պետք պիտ-
ներական կազմակերպութեամբ, այլ վարքի կամոմմեր, վոր պետք
է կատարեմ պիտներմերը:

ՊԻՈՆԵՐՆԵՐՆ ԻՐԵՆՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՏԵՐՆ ԵՆ

Պիտներական կազմակերպութեան կարևորագույն թերութիւն-
ներից մեկն այն է, վոր պիտներական ջոկատների աշխատանքը
բավականաչափ չի կառուցված իրենց խել՝ յերեխաների ինքնա-
դործունեութեան վրա և այդ ինքնադործունեութիւնը թույլ
կերպով և ուղղված դեպի առաջադիմութեան համար պայքարելը,
դեպի յուրաքանչյուր առանձին պիտների դաստիարակումը:

Ի՞նչ է նշանակում այս: Ինչո՞ւ յե ընդդէմում հենց այս թե-
րութիւնը:

Այս հարցին պատասխանելու համար դիմենք կոնկրետ պիտնե-
րական ջոկատների աշխատանքին:

Մեր յերեխաներն ընդհանուր առմամբ հիանալի յերեխաներ
են: Բայց մի՞թե յերեխաների մեջ չկան այնպիսիները, վորոնք
իրենց չեն պահում պիտների պես: Իհարկէ, ընկերներ, կան այդ-
պիսիները:

Ահա վասիկ յես պատանի պիտներ եմ, և զրույցներից դիտեմ,
վոր պետք է լավ սովորել, և ինքս մեր հավաքութիւններում ճառեր
եմ ասել այս թեմայով: Բայց յես ինքս վատ եմ սովորում, չեմ
ձգտում, ինչպես հարկն է, կատարելու ուսման առաջադրութիւն-
ները և դասերի ժամանակ արտագրում եմ ընկերներից: Կնշանա-
կի՝ յես վարվում եմ վոչ պիտներաբար:

Ահա վասիկ յես պատանի պիտներ եմ, և քիչ չեմ լսել, վոր
հարկավոր է աչքի լույսի պես պաշտպանել հասարակական սեփա-
կանութիւնը: Բայց ահա դասարանում մի կովարար իմ աչքի ա-
ռաջ փորփրեց նստարանը, վորպեսզի հավերժացնի իր անունը—
«Այստեղ նստել են Վանյան և Զոյան»: Իսկ յես, պիտներս, վոչ
մի նշանակութիւն չեմ տալիս սրան և սառնասրտորեն անցնում
եմ կողքով: Նշանակում ե՝ յես վարվեցի վոչ պիտներաբար:

Ահա վասիկ յես պատանի պիտներ եմ, յես բոլոր կամավոր ըն-
կերութիւնների պատանի բարեկամ եմ և առաջին ակտիվիստը ջո-
կատում: Բայց տանը յես յերբեք չեմ ոգնում մորս, ինքս ինձ հա-

մար կոճակ չեմ ուզում կարել և անընդհատ հրամայում եմ—մա-
մա, տո՛ւր, մամա, բե՛ր, մամա, արա՛, դե արագ շարժվի՛ր :
Կնշանակի՝ յես վարվում եմ վոչ պիտոնեաբար :

Ահա հիվանդացալ իմ դպրոցական ընկերը : Նա այնպիսի հի-
վանդութիւն ունի, վոր կարելի չե նրան այցելել, խրախուսել,
նորութիւններ պատմել ջոկատից ու դպրոցից : Բայց յես առաջին
ճակտիլիստնն եմ ջոկատում, յես շուտ պետք ե գնամ Յեղեխոյ
կամ ՈՊՏՆ-ի Յերազան, և արդեն ամենակէն ժամանակ չեմ դըտ-
նում այցելելու ընկերոջս : Դուրս ե դալիս, վոր յես վարվեցի
վոչ պիտոնեաբար :

Լինո՛ւմ են արդյոք այսպիսի և նման դեպքեր մանկական մի-
ջավայրում : Վորքան ել դրանք քիչ լինեն, բայց այսպիսի դեպքեր
լինում են, և սրանք անհամարութիւ յեն :

Արդյոք մի՛շտ ե, վոր պիտոներմքն իրեմք են արձագանդում
իրենց առանձին ընկերների սխալ, վոչ-պիտոնեական վարմունքի
ու վարքի փաստերին :

Վո՛չ, միշտ չե : Յեթե դրութիւնը հենց այսպես ե առաջավոր
ջոկատներում, ապա վատ աշխատող ջոկատներում քիչ դեպքեր
չեն լինում, յերբ ինքը ջոկատը անցնում ե նման փաստերի կող-
քով, և դրանով իսկ չի դբաղվում իր գլխավոր խնդրով՝ դաստի-
արակությամբ :

Ասենք, թե իվանովը քիչ ե ազդում Պետրովի վրա, և ընդհա-
կառակը :

Ինչո՛ւ յե տեղի ունենում այս :

Այս տեղի յե ունենում այն պատճառով, վոր ջոկվարները հա-
ճախ փոխարինում եմ հենց յերեխաներին և փոխանակ նրանց
հմտորեն ու դյուրագգաց կերպով մոտեցնելու դեպի իրենց կյանքի
հարցերի ինքնուրույն լուծումը, ամեն ինչ անում են նրանց փո-
խարեն :

Մշտապես վոչ թե պիտոներները, այլ ջոկվարներն են մրանց
փոխարեն լուծում պիտոնեական ջոկատի կյանքի ամենակենսական
հարցերը :

Վո՛ր պիտոներին և ինչի՞ մեջ պետք ե շտկել, ո՛ւմը խրախու-
սել իբրև իսկական պիտոների, վորը լիովին արժանի յե իր բարձր
կոչման :

Ո՞ւմն ընդունել պիտոներների շարքը :

Ի՞նչ պետք ե անի ողակը :

Ի՞նչ պետք ե անեն խմբակներն ու սերողների խմբերը :

Ի՞նչ անել հավաքում :

Ի՞նչ խաղ խաղալ :

Ի՞նչ համաջոկատային միջոցառում ձեռնարկել :

Այս բոլորը հաճախ վճռում են վոչ թե պիտոներենք իրենք, այլ ջոկվարները նրանց փոխարեն :

Դիմենք յոստերին : Ահա մի իրական պատկեր, թե ինչպես Մոսկվայի Ֆրոնդեյի ուսյոնի 6-րդ դպրոցում ջոկվարը անց և կացրել 4-րդ դասարանի պիտներական ջոկատի 2-րդ ողակի հավաքույթը :

Ողակը դասից հետո հավաքվեց դասարան : Ջոկվարը սկզբում հարցրեց յերեսխաներին, թե ո՞վ և ի՞նչ նվեր և պատրաստում կոմյերիստիության X համագումարին : Այնուհետև տեղի ունեցավ այսպիսի խոսակցություն :

Ջոկվար : Դե, յերեսխաներ, յեկեք աշխատանքի պլան կաղմենք. պլանի մեջ մտցրեք այն բոլորը, ինչ ձեզ հետաքրքրում է : Հիմա յես ձեզ կտամ ձեւը (°), վորով դուք կկաղմեք աշխատանքի պլանը : (Ողակավարից վերցնում է տետրակ, գրում է ձեւը և ինքը կազմում պլանը) : Հաջորդ ողակային հավաքույթը կլինի առաի 8-ին :

(Պիոներներն առաջարկ են մտցնում կարդալ վերջացնել Ուելսի «Ամտեսանելի մարդը» գիրքը) :

Ջոկվար : Լավ, յեթե դիրքը ճարեք (յես իմն արդեն հանձնել եմ), ապա կկարդանք : Ուղո՞ւմ եք յերդ սովորել :

Պիոներներ : Ուղում ենք :

Ջոկվար : Դո՛ւ, Շերանով, յերգը կբերես, և դուք կսովորեք : Անցնենք առաջ : Ողակի հետևյալ հավաքը փետրվարի 14-ին :

(Պիոներներն առաջարկ են մտցնում ավքում սարքել) :

Ջոկվար : Իսկ դուք ուղո՞ւմ եք իմանալ Խորհրդային Միության մարշալների, կարմիր բանակի առաջնորդների կենսագրությունը :

Պիոներներ : Հանձնարարեք Շամինային, վոր դրի ընկեր Վորոշիլովի կենսագրությունը :

Ջոկվար : Ձե, Շամինան, պատի լրադիր պիտի դրի : Սմիրնովը կանի : Ձեր հաջորդ հավաքույթը կլինի 20-ին : Այդ հավաքույթում յես ձեզ առաջարկում եմ կատարել հետևյալը. կանչել մի պիոների. թող նա պատմի, թե ինչպես և սովորում և ինչպես և ժամանակն անցկացնում : Ուղո՞ւմ եք այս մասին իմանալ :

Պիոներներ : Ուղում ենք :

Ջոկվար : Գրենք չլսել մի պիոների աշխատանքի մասին : Իսկ

սլիտի խաղա՞ք: Խաղերը Հանձնարարենք անցկացնել Դանիլովին:

Դանիլով: Յես չեմ ուզում:

Ջոկվար: Ձե, դու այդ կանես:

Դանիլով: Մեկ ե, չեմ անի:

Ջոկվար: Դու սլատախանատու կլինես: Հիմա, ձեր հաջորդ

հալաքույթը 26-ին ե: Ի՞նչ եք ուզում անել այնտեղ:

Պիտմերմեր: Յեկեք խաղանք, թե չե մենք սկի չենք խաղում:

Ջոկվար: Դուք 14-ին կխաղաք, իսկ 26-ին գնացեք վորևե

տեղ:

Պիտմերմեր: Յեկեք գնանք սահարան:

Ջոկվար: Ձե', սահարան կգնաք 8-ին:

Սրանով ավարտված ե ողակի սլան կաղմելը Քիրենց իսկ յե-
րեխաների շահերի ու պահանջների հիման վրա:

Դժվար չե նկատել, թե ինչպես, ցանկանալով ոգնել յերեխա-
ներին, ջոկվարն իսկապես փոխարինել ե նրանց, ճնշելով նրանց
նախաձեռնությունը:

Ինչի՞ յե հանգում այս:

Վորոշ ջոկվարներ իրենք են դործում բոլորի փոխարեն, իսկ
ջոկատի խորհրդի նախագահը համեստաբար նստած ե մի կողմ:

Վորոշ ջոկվարներ իրենք են ամեն ինչ պլանավորում, իսկ ո-
ղակավարը միայն դիտում ե, վորովհետև նրան հնարավորություն
չեն տալիս սովորելու, ինքնուրույն աշխատելու:

Վորոշ ջոկվարներ իրենք են ամեն ինչ ասում, իսկ պիոներ-
ները միայն ըսում են:

Յեւ վորքա՞ն խղճուկ են այսպիսի ջոկվարների դանդառները,
թե ամեն ինչ ինքն ե գտնալված» անել, վոր իր ջոկատի պիոներ-
ները Քելի են ակտիվ», վոր տղակներն իրենք վոչինչ չեն կարող
անել և այլն և այլն:

Ել ինչ խոսել այսպիսի ջոկատում նախաձեռնություն, ինքնա-
դործունեյություն, բնավորության կայունություն դատարարակե-
լու մասին, յերբ ամեն ինչ յերեխաներին մատուցվում ե պատրաս-
տի, ծամած ձևով:

Այսպես չպետք ե աշխատեն պիոներական մարտական ջոկատ-
ները, վորոնք ոգնում են դպրոցին մարդիկ պատրաստելու ինքնու-
րույն քաղաքական ու աշխարհային կյանքի համար, պայքարի
համար:

Մեր պիոները պասսիվ լսող և կատարող չե: Նա պետք ե լինի
իբրև յեռանդուն, ներգործոն, ինքնուրույն, նախաձեռնող, վորք

կարողանում ե թուր պայմաններում, ամեն մի դրութեան մէջ
ճիշտ ըմբռնել և վարվել ինչպէս իսկական պիտոներ:

Պիտները հյուր չե իր կազմակերպութեան մեջ, այլ տեր:

Պիտներական կազմակերպությունը—դա կազմակերպություն չե
յերեխաների համար, այլ իրենց իսկ յերեխաների մտրտական կազ-
մակերպությունն է, վորն աշխատում է կուսակցութեան և կոմյե-
րիսովութեան ղեկավարութեամբ:

Մենք պարտավոր ենք, և մենք վոչ միայն առաջավոր ջոկատ-
ներում, այլև ամեն մի ջոկատում այնպիսի պայմաններ կստեղ-
ծենք, վորպեսզի պիտներներն իրենք լուծեն ջոկատի կյանքի հար-
ցերը, վորպեսզի պիտներներն իրենք առանց հապաղելու արձագան-
գեն իրենց ընկերների վարմունքին ջոկատում, դպրոցում, փողո-
ցում, ընտանիքում, մնացածների համար վորպես որինակ ցույց
տան նրանց, ու վարվում է իբրև իսկական պիտներ:

Հատկապէս արանումն է պիտներական կազմակերպութեան
դաստիարակչական աշխատանքը արմատապէս բարեկամելու կա-
րևորագույն պայմաններից մեկը:

Վրանք կասեն, թե սա ինչ բան է—իրենք պիտներները, հա-
յրենք պիտներները: Իսկ ո՞ւր մնաց կոմյերիսովութեան ղեկավար
դերը:

Կամ թե չե կասեն. ահա, հիմա յես ամեն ինչ հասկացա: Յե-
րեխաներին կթողնեմ իրենք իրենց, և թող անեն, ինչ վոր խելք-
ներին կիջի:

Մենք նրանց պատասխանում ենք, վոր յեթե նրանք այսպէս
են հասկացել իրենց իսկ յերեխաների ինքնադործունեյությունը,
ինքնավարությունն ու նախաձեռնությունն առաջին պլանի վրա
բաշխու նշանակությունը, ապա նրանք խորապէս մոլորված են:

Յեթե նրանք կարծում են, թե այդ դեպքում մեծահասակների
ղեկավար դերը, կոմյերիսովութեան դերը քողարկվում է, վոր
յերեխաների ինքնադործունեյությունն ու նրանց ղեկավարու-
թյունը հակասում են միմյանց, ապա նրանք ծայրահեղ դեպքում
խորապէս անիրավացի յեն:

Նման հակասությունը միայն թվացող հակասություն է:

Վորքան ավելի շատ ինքնադործունեյություն, ինքնավարու-
թյուն ու նախաձեռնություն են ցուցաբերում պիտներները, այն-
քան ավելի շատ, ավելի պատասխանատու և լուրջ ե դառնում
պիտներական ջոկատի, կոմյերիսովական ղեկավարի դերը:

Ոոսքը բնավ այն մասին չէ, վոր նվազեցնենք ղեկավարի դերը ջոկատում, վոր ամեն ինչ թողնենք ինքնաՀոսի: Ոոսքը վերաբե-
րում է ուրիշ բանի—նրան, վոր փոխենք ջոկատի ղեկավարի՝ իր
ղեկավարած ջոկատի կյանքին միջամտելու մեք-ոդները:

Յերբ ջոկատը կամ ողակը կազմում են իրենց գործողություն-
ների պլանը, մի՛ շտապիր առաջարկելու արդեն պատրաստին, այլ
ողնիր յերեխաներին իրենց նշելու այդ, ոգնիր, վոր Հասկանան,
թե իրենց առաջարկներում ինչն է լավ և ինչը՝ վատ:

Ինքդ ամեն ինչ մի՛ անիր յերեխաների փոխարեն, բայց ժա-
մանակին նկատիր, թե ինչ խոչընդոտների յեն նրանք Հանդիպել,
ինչի առջև են փակուղու Հանդիպել,—դու ավելի մեծահասակ ես,
ավելի փորձված, ավելի բանիմաց—ողնիր նրանց, պատասխանիր
նրանց տարակուսելի Հարցերին:

Մի՛ շտապիր քո խոսքն ասելու նորեկին ջոկատի մեջ ընդունելիս,
առանձին պիտենքների վարմունքները քննարկելիս—կարողացիր
ծավալել իրենց իսկ յերեխաների ակտիվությունը և զգուշ, կամաց-
կամաց նրանց մոտեցրու իրենց կյանքի Հարցերի ինքնուրույն,
բայց ճիշտ լուծման:

Պատանի ավիոշինարարի փոխարեն թռչող մողել մի՛ պատ-
րաստիր, այլ պատմիր նրան, թե վորտեղից գտնի՝ գծագրերը,
պետքական դիրքը, և թող նա ինքը մողել պատրաստի՝ սկզբից
մինչև վերջ:

Պիտենքական ջոկվարը դայակ չէ, խնամակալ չէ, Վերահսկիչ
տիկին՝ չէ, այլ պիտենքների բանիմաց ու կարեկից ավագ ընկերը,
խորհրդականն ու ոգնականը նրանց բոլոր ճեռնարկումներում:

Պիտենքական ջոկվարը յուրաքանչյուր անՀատ պիտենքի բարձր
գաղափարական, կուլտուրական ու զգայուն դաստիարակն է:

ՍԵՆԱՍԱՆՔԸ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԱՆՀԱՏ ՊԻՏՆԵՐԻ ՀԵՏ—
ՊԻՏՆԵՐԱԿԱՆ ԶՈԿԱՏԻ ԴԱՍԽԱՐԱԿԱԿԱՆ ՍԵՆԱՍԱՆՔԻ
ՎՈՂՆԱՄԱՐՆ Ե

Աշխարհում քիչ իմաստուններ չկան, վորոնք դեմ չեն վիճելու
մանկական կոմունիստական շարժման Հարցերի շուրջը, պատրաստ
են բաժանելու այն փուլերի, իսկ յուրաքանչյուր փուլի գլուխ,
նրան զարդարելու Համար, դնելու իր սեփական անձնավորու-
թյունը:

Անվիճելի թե, վոր անորոշ Հարցեր կան, և դրանք քիչ չեն:
Բայց այս «Իմաստունները» չեն նկատում, վոր յերեխանե-

րի հետ աշխատելու կենդանի վերածով լավադույն, մասածող կոմ-
յերիտկադմակերպիչներն ու ջոկվարներն արդեն ընդհուպ մոտե-
նում են ամենադժգոյութեամբ, ամենահիմնական խնդրի լուծմանը:

Ընդամենը մի ամիս սրանից առաջ ՀամԼԿԵՆՄ Կենտկոմում
յերեսխաների հետ աշխատելու իրենց մեթոդի մասին պատմելով,
հաշիվ էյին տալիս Ոկտյաբրսկի ռայոնի 30-րդ դպրոցի ջոկվար
ընկ. Սիմոնովան, Ոկտյաբրսկի ռայոնի 25-րդ դպրոցի ջոկվար
ընկ. Ֆոմինը, Թրելլսկի 40-րդ դպրոցի ջոկվար ընկ. Չոխի-
կյանը, Բառմանի ռայոնի 18-րդ դպրոցի ջոկվար ընկ. Աբրա-
մովան և ուրիշները:

Յեւ պատահական չէ, վոր ՀամԼԿԵՆՄ Կենտկոմն առանձին
ուշադրությամբ լսեց նրանց պատմածները, վորովհետև սրանք
բացառիկ հետաքրքրություն են ներկայացնում իրենց սկզբուն-
քային ու դործնական կարևորությամբ:

Ի՞նչ են արել այս ջոկվարները:

Նրանք նկատել են չափազանց հասարակ բաներ,

վոր պիտոներն իրն և հոկտեմբերիկներին չի կարելի մոտենալ
իրբև միանդամայն միատեսակ, միմյանց նման տղաների ու աղ-
ջիկների միապաղաղ մասսայի:

Վոր զանազան յերեսխաներ ունեն իրենց անհատական առանձ-
նահատկությունները, իրենց հասուկ թերությունները, չեղում-
ներ կան սովորական վարմունքից, վոր հարկավոր է ժամանա-
կին նկատել, ուսումնասիրել նրանց պատճառները և դրանք վե-
րացնել:

Վոր զանազան յերեսխաներ ունեն իրենց, միմյանցից տարբեր
ընդունակությունները, վորոնք հարկավոր է հմտորեն դարգացնել:

Վոր 1-ին դասարանի հոկտեմբերիկի զարգացման մակար-
դակը և պահանջները նման չեն 4-րդ դասարանի պիտոների զար-
գացման մակարդակին ու պահանջներին, իսկ նա, իր հերթին,
այնպիսին չէ, ինչպես 7-8-րդ դասարանի պիտոները, և, հետևա-
բար, նրանց մոտեցման մեթոդները տարբեր պիտի լինեն:

Վոր բարձր դասարաններում, վորտեղ արդեն ձևավորվում
է յուրաքանչյուր անչափահասի անհատականությունը, տղանե-
րի ու աղջիկների պահանջներում կա վոչ միայն այն, վոր ընդ-
հանուր է նրանց համար, այլև այն, վոր նրանց տարբերում է,
և, յեթե սա աչքաթող անենք, այս պահանջները կմնան չբավա-
րարված:

Յեւ նրանք վոչ միայն նկատել ու ըմբռնել են այս, այլև

սկսել են ճիշտ դործել, հրաժարվել են սխալ, ընդհանուր մոտեցումից դեպի յերեխաները և անցել աշխատելու յուրաքանչյուր անհատ պիոների ու հոկտեմբերիկի հետ:

Վորոշ ընկերներ կասեն, թե ահա իսկապես դյուտ արելք: Մենք սա հո վաղուց դիտենք:

Բայց ի՞նչ ողորտ այն բանից, վոր այնպես, դործի ընթացքում, վորոշ ընկերներ շաղակրատել են, թե անհրաժեշտ ե աշխատել յուրաքանչյուր անհատ պիոների հետ:

Մեզ մոտ քիչ չկան մարդիկ, վորոնք կարողանում են շաղակրատել յերեխաներին անհատական մոտեցում ցույց տալու անհրաժեշտության մասին: Իսկ այնպիսի մարդիկ, վորոնք կարողանան աշխատել յուրաքանչյուրի հետ առանձին, մենք շատ ու շատ քիչ ունենք:

Ընդհանուր մոտեցումը յերեխաներին, նրանց անհատական առանձնահատկությունները չիմանալը դարձել են այնպիսի տարածված չարիք, վոր հասունացել ե նրանից շուտով ազատվելու ուր անհրաժեշտությունը:

Շատ ջոկվարներ «մասսայական աշխատանք» են կատարում յերեխաների հետ: Մենք մասսայական աշխատանքին դեմ չենք: Բայց մի՞թե պարզ չե բոլորին, վոր յերեխայի հաջող դաստիարակություն համար հարկավոր ե վոչ այնքան մասսայական աշխատանք, վորքան անհատական:

Քանի՞-քանի՞ կուպիտ, յերեխաներին այլանդակող սխալներ են անում «դաստիարակները», վորոնք արհամարհում են առանձին յերեխաների առանձնահատկությունները:

Վերցրեք, որինակ, մանկաբանների աշխատանքը Մոսկվայի, Լենինգրադի և Ուկրաինայի շատ դպրոցներում:

Մանկաբանը մի հոգի յե դպրոցում, յերեխաների հետ նա սակավ ե հանդիպում, բայց ուղղելու համար նրա մոտ բերում են բոլոր յերեխաներին, և նա, առաջին անգամ տեսնելով յերեխային, գնչուհու նման դուշակում ե, թե ով ե նա:

Այսպիսի աշխատանքի հետևանքով ի՞նչ բնորոշումներ ասես սովորական չեն դարձել մանկաբանների մոտ: «Իզնատյեյ Մերգեյը հետամնաց ե 71%-ով», «Պետրովա Զինան հետամնաց ե 73%-ով»: (Սա կատարվում ե №1 դպրոցում, այստեղ՝ Մոսկվայի մոտ, Կոլմենայում): Ինչո՞ւ 71%-ով: Ինչո՞ւ: Իսկ մտավոր հետամնացությունը բախանում են «թեթև», «միջին» հեռամնացության և «իդիոտության» կամ «դեբիլության»: Ապա կան

«կադմալուծիչներ», «չարանենդներ», «գեֆեկտավորներ», «զբ-
վար դաստիարակելիներ» և, վերջապես, «անուղղելիներ»:

Պիտակ են վառլցնում յերեխային և արդեն այս պիտակով ու-
ղարկում գեֆեկտավորների դպրոցը: Այստեղ շատ սխալներ են
անում, վորոնք այլանդակում են յերեխաներին: Անուղղելի յե-
րեխաներ չկան, կամ անուղղելի կամ, ավելի միշտ, դժվար դաս-
տիարակելի մեծահասակ մարդիկ, վորոնք չեն ուզում սև, քրտ-
նաջամ աշխատանք կատարել յերեխաների հետ: Բայց մրանց
պետք է հաստատ ձեռքով ուղղություն տալ և դնել ուղիղ ճանա-
պարհի վրա:

Հարկավոր է, վորպեսզի ջոկվարներն ու մանկավարժները
սովորեն աշխատել լավագույն ջոկվարներից ու մանկավարժնե-
րից: Զապորոժյեյում, Բելենկի դպուղում կար մի պիտներ խո-
մենիս աղղանումով: Նա չարություն էր անում, վիրավորում էր
մանկավարժներին, և նրան համարում էին «անուղղելի»: Բայց
յերբ նոր ջոկվարն ու դպրոցի գերեկտորը, տեսնելով, վոր այս
յերեխան յուանդուն յերեխա յե, վոր նրա յուանդը յելք չի գըտ-
նում, մրան դարձրին դասարանի ավագ, — մա որինակելի կարգ
ու կարգապահություն մտցրեց դասարանի մեջ: Նրան պատաս-
խամատու դարձրին այն նույն կարգի համար, վորի դեմ նա իր
թերաճության պատճառով վրդովվում էր, և դործը հաջող
դնաց:

Կարդացեք Սիմոնովայի գիրքը, և դուք կտեսնեք, թե
ինչպես են աշխատում լավ ջոկվարներն առանձին պիտներով
հետ:

Ահալատիկ Ոկտյաբրսկի ռայոնի 25-րդ դպրոցի ջոկվար Ընկ.
Պոմինի պատմածն իր աշխատանքի մասին:

Վիգորի հետ առաջին անգամ յես ծանոթացա մաթեմատի-
կայի դասին: Նրա մաղերը գողգված էին և շատ վաղուց չեյին
խողված: Յերբ դասատուն յերեսը դարձնում էր դեպի գրատախ-
տակը, Իգորն ուղղակի նստել չեր կարողանում. նա առիթ էր
վորոնում իր հարեանի նստարանից դուրս քաշելու պայուսակը
կամ կաթիլու ընկերոջը: Ուսուցչանոցում Իգորի մասին յես լսեցի
ամենաանախորժ գնահատականներ: Իգորին բնորոշում էին իբրև
կոպիտ, անկարգապահ աշակերտի, իբրև քայքայիչի: Այս ամենը
գրավեց իմ ուշադրությունը, և յես վորոշեցի ինչ էլ վոր լինի
պարզել, թե ինչով է ասլում ու հետաքրքրվում Իգորը, նրան
գրավել պիտներական ջոկատի մեջ: Սակայն իմ առաջին վորժը

Հաջողութեամբ չստանկվեց։ Մի անգամ դասերից հետո յետ փորձեցի խոսել նրա հետ իրեն հրապուրող բաների, տնային դրաղ-մունքների մասին։

— Առանձնապես վրէժնով չեմ զբաղվում։ Առաջ ավտոմոզել-ներ ելի շինում, — ասաց Իգորը և հեռացավ։

Յետ հասկացա, վոր նրա մոտ դեռևս այնպիսի վատահուլթյուն չեմ վայելում, վորպեսզի ինձ կարելի լիներ իրազեկ դարձնել իր գործերին։

Մի անգամ յետ ներկա ելի յերրորդ ողակի Հավաքույթին, վորտեղ անգամ եր Իգորը։ Այս Հավաքույթին Իգորը մի տեսակ անվճարական, չհավատալով գործի Հաջողութեանը, հայտարարեց։

— Ա՛հ, յեթե քիմիական լաբորատորիա հիմնվեր։

Յետ պաշտպանեցի Իգորի առաջարկը։ Հաջորդ որը յետ արդեն պայմանավորվեցի քիմիայի դասատուի հետ, վոր նա Հանձն կառնի դեկավարելու պիտոներական ջոկատի քիմիական խմբակը։ Երբ դասարանում քիմիան նոր ելին սկսում ավանդել, յերեսա-ների պիտելիքների պաշարն աննշան եր։ Իգորին, ինչպես և ուրիշ յերեսանների, դրավում ելին գերազանցապես փորձերը։ Սա-կայն այդ փորձերը նրան շատ դրավեցին։ Այս բանը յետ ըմբռնեցի այն կայծից, վոր բռնկվեց Իգորի աչքերում քիմիական լա-բորատորիայի մասին առաջին անգամ խոսելիս։ Յետ ըմբռնեցի նաև այն, վոր այս հետաքրքրութունը յետ պետք ե ոգտագործեմ։ Մոտակա որերն Իգորը նվիրվեց քիմիական խմբակի կազմակերպման համար նախահաշիվ կազմելուն և ջոկատի լաբորա-տորիայի համար շենք վորոնելուն։

Հետ մնացողներին դարձնել առաջադեմ, խուլիգաններին՝ կարգապահ, կոպիտներին՝ փառապալարի, ներփակվածներին՝ մարտամտ ու կենսուրախ, հասարակական սեփականութեանն անվիույթ վերաբերվողներին՝ նրա առավել ջերմ պաշտպաններ և այլն և այլն ահավասիկ պիտներական ցոկատի կոմյերիտական դեկավարի, դաստիարակի դեկավարի ու մանկավարժի ամենա-պատվավոր, ամենաազնիվ խնդիրը։

Յեթե XVII կուսհամագումարում ասվեց, վոր կուսակցու-թյան անդամը պետք ե լինի կուսկազմակերպութեան աշխատանքի կենտրոնը, յեթե ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի XI պլենումն, ընկեր Ստալինի ցուցումով, ազդարարեց, վոր յուրաքանչյուր կոմյե-րիտականի դաստիարակութեանն ե գլխավորը ՀամԼԿՅԵՄ աշ-խատանքում, ապա առավելապես յուրաքանչյուր ամենա պիտնե-

րի հետ աշխատելը հիմնականն է, ամենագլխավորը, վաղնաշարք պիտմերական կազմակերպության դաստիարակչական գործունե-
յության մեջ:

Այս բոլորը նշանակում է արդյոք, վոր մենք ջոկվարներն ու
մանկավարժներն բանալին կոչ ենք անում միմիայն շտկելու ա-
ռանձին յերեխաների քերությունները:

Իհարկէ, Վոչ:

Աշխատել յուրաքանչյուր պիտներն հետ, այս նշանակում է ե՛լ
ալելի մեծ չափով կարողանալ մկատել և միշտ զարգացնել յերե-
խայի դրական հատկությունները, նրա ընդունակությունները:

Սորապես սխալում են նրանք, ովքեր այս հանդեցնում են
միայն առանձնապէս շնորհալի յերեխաներն հետ աշխատելուն:
Նրանց չափից դուրս գովել, ժամանակից շուտ դարձնել հերոս-
ներ, — վնասակար բան է:

Ընդունակ յերեխաներին հարկավոր է նաև հմտորեն քննա-
դատել, դատարարակել համեմտություն, և վոչ թէ փառասիրու-
թյուն, աշխատասիրություն, և վոչ թէ թեթևամտություն:

Իսկ մեղ մոտ քիչ մարդիկ չկան, վորոնք յերեխաների վրա
ուշադրություն են դարձնում կամ այն ժամանակ, յերբ նրանք մի
արտակարգ բան կանեն, կամ այն ժամանակ, յերբ նրանք բացա-
ռիկ ընդունակություններ կհայտարարեն:

Հարկ չկա ապացուցելու յերեխաներին այսպիսի մոտեցում
ցույց տալու սխալ լինելը:

Հարկավոր է աշխատել ամեն մի պիտներն ու դպրոցականի
հետ:

Միքանի դիտողություն հասակի ու սեռի առանձնահատկու-
թյունների առթիւ:

Այստեղ ել ինչքան ուղեք դրսևորվում են զանազան հասակի
յերեխաներին սխալ, մեխանիկական մոտեցում ցույց տալու փա-
սեր:

Հոկտեմբերիկը փայտի վրա ձի նստած վատ չի զգում իրեն
խիզախ հեծյալի դերում: Իսկ տասնչորս տարեկանն ուղում է կրա-
կել կարողանալ, իմանալ տեղադրությունը, արշավանքի զնալ:
Բայց թարսի պես, այս բոլորին հակառակ դտնվում են մարդիկ,
վորոնք տասնամյա ճտիկին դուրս են բերում ստարտ արագա-
վազության ռեկորդ սահմանելու կամ նրան ստիպում են քաղա-
քական ճառեր արտասանել, իսկ տասնվեցամյա պատանուն վոր-
ձում են դրավել «մովն ու կատուն» խաղով: Հոկտեմբերիկին հա-

մողում են շինել գործող շոգեմեքենա, իսկ տասնվեցամյա պատանու ձեռքը դրչահատ ու վայտ են տալիս և հանձնարարում ձի տաշել նրանից:

Ժամանակն է, վոր մենք սովորենք կատարելությամբ իմանալ յերեսաների հասակի առանձնահատկությունները և մեր աշխատանքը կառուցենք այս առանձնահատկությունների համապատասխան:

Մի լուրջ կազմակերպական խոչընդոտ էլ կա, վորը վոչ թե նպաստում, այլ խանգարում է՝ յերեսաներին ընդհանուր մոտեցում ցույց տալուց անցնելու յուրաքանչյուր պիոների հետ առանձին աշխատելուն:

Ոոսքը վերաբերում է պիոներական մի ջոկատի մեջ համախմբած պիոներների քանակին:

Հին կանոնադրությունն ասում է, վոր ջոկատը համախմբում է 50 պիոներ: Իրականում նրանք ուշում հասնում են 60—70 հոգու: Ել այստեղ ի՞նչպես ուսումնասիրես յուրաքանչյուր յերեսայի առանձնահատկությունները:

Այսպիսի ջոկատների ջոկվարները նույնիսկ լիբենց պիոներների ազգանունները չգիտեն:

Մի՞թե պարզ չէ, վոր կազմակերպական այս ձևը սուր հակասության մեջ է գտնվում պիոներական կազմակերպության նոր խնդիրների հետ:

Ահա թե ինչու Կենտկոմն առաջարկ է մտցնում փոքրացնել ջոկատը, վորպեսզի նա ընդգրկի 40 հոգուց վոչ ավելի:

Կարծում ենք, վոր համազումարը հավանություն կտա այս առաջարկին:

ՍԻՌՈՎԱԿԱՆ ԵՄՐԺՈՒՄԸ ՊԻՈՆԵՐՆԵՐԻ ՄԵՋ

Ամեն մի կոնկրետ խնդիր, վորի իրականացումը պիոներից պահանջում է հայտարարել իր ընդունակությունների, համառության մաքսիմումը նպատակին հասնելու մեջ, վորի հաջող լուծումը հասարակական խրախուսանք կառավարանի, — մշտապես ամենակենդանի արձագանգ է գտել յերեսաների մեջ և վզտնի:

Պատահական չէ, վոր X համազումարի համար պիոներական նվերներ պատրաստող Պարկուլի պիոներների կոչն այնպիսի ջերմ արձագանգ գտավ յերեսաների մեջ:

Պատահական չէ, վոր յերեսաներն այնպես ջերմորեն արձագանգեցին կրծքանշաններ մտցնելուն, վորպիսիք են Վատրաստ

յեղէր աշխատանքի և պաշտպանութեան», «Պատրանս օտնիտու-
րական պաշտպանութեան», պատանի վարդապետական հրաձգի, պա-
տանի ավիոկաուցողի կրօնականները:

Այս բոլորը դիպում նպատակակետին, պատանիներին յե-
րեթաների ամենակենդանի ձգտումներին:

Պիոներներն սեղում են շատ բան սովորել իրենց ջոկատում:
Յեւ սա միանգամայն բնական է, իսկ պետութեան շահերի համար
չափազանց կարեւոր նշանակութիւն ունի:

Այսօր դու պատանի ավիոկաուցող ես, — վաղը դու կ'սկսես
նախ և կ'ըստնաս հիանալի ողջաշու:

Այսօր դու պատանի ավիոտեխնիկ ես, — վաղը կ'լինես սառ-
կանովայն-եւեկարիկ:

Այսօր դու ՊՍՊ նշանակիր ես, — վաղը կ'լինես բժիշկ:

Այսօր դու պատանի միջուրինական ես, — վաղը կ'լինես լիորձ-
ված աշխատող:

Այսօր դու մատղաշ անասունների շեֆ ես, — վաղը կ'լինես
գոտտեխնիկ:

Ուրիշ խոսքով՝ փոքր հասակում դեռևս չկայունացած սկզբ-
նական հետաքրքրութիւնը դպրոցից և պիոներական կազմակեր-
պութիւնից դուրս գալու, իմանալու, աշխատանքային կյանքի
մեջ մտնելու մտնելուն կամրամա, ի հայտ կգա և կվերանի սի-
րելի պրոֆեսիայի:

Ահա թե ինչու կոմյերիտմիութիւնը պետք է առանձին խնամ-
քով զարգացնի այս սիրողական շարժումը պիոներների մեջ:

Յեւ պիոներական ողակը, վոր ավելի հաճախ նիստեր է դու-
մարում քննարկելով «աշխատանքի պլանը և կարգապահութիւ-
նը», ավելի շատ կգործի, կշինի, վորովհետև այս կրօնական-
ների նորմաների համար պատրաստվելն ու քննութիւն տալը
պետք է ծառայեն իրեն ողակի աշխատանքն ուսեղացնելու մի-
լուրջ միջոց:

Ո՞վ պիտի կազմակերպի այս ամբողջ աշխատանքը:

Իրենք պիոներական կազմակերպութիւնները, կոմյերիտմիութե-
ան ղեկավարութեամբ, դպրոցի ուղեւթեամբ:

Ահա քե ինչու հենց պիոներները պետք է դառնան զանա-
զան խմբակների ու սիրողական խմբերի կազմակերպիչները,
ճիշտն առաջատար ուժը, քեև խմբակներն իրենք պետք է լայնա-
րեն ընդգրկեն մաև սովորող վոչ-պիոներներին:

Ահա թե ինչու այժմ այլևս անհրաժեշտ է «պատանի բարե-
334

կամներէ՝ հատուկ սեկցիաներ ունենալ բոլոր կամավոր ընկերու-
թյուններում, և ՀամԼԿՅԵՄ՝ Կենտկոմն անհրաժեշտ և դառնում
վերացնել դրանք:

Արդե՞րք սա վորևէ իրավունք տալի՞ս և կամավոր ընկերու-
թյուններին մի կողմ կանգնելու այս սիրողական շարժումից:

Ընդհակառակը:

Ե՛լ ամէլի ուժգնորեն պետք և ամրացնել կամավոր ընկերու-
թյուններին ապրաքաղ, վորոնք կոչված են պայքարելու յերե-
խաներին:

Ե՛լ ամէլի լրջորեն ու դործնականորեն պետք և նրանք ոգնու-
թյան հասնեն պիոներական կազմակերպություններին իրենց կադ-
րերով, նյութական բաղադրով, իրենց դիտելիքներով ու փորձով:

ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ
ԸՆԴՈՒՆՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ընկերներ:

Մենք թևակոխել ենք սոցիալիստական անդամակարգ հաս-
րակության կառուցման մի այնպիսի շրջան, յերբ առաջին դժի-
վրա յե մղվում Ե՞սցիալական բոլոր միջնախավերի յերեսանների
կոմունիստական վերադաստիարակության և նրանցից կոմունիզ-
մի դործին նվիրված՝ սոցիալիստական նոր անդամակարգ հաս-
րակության գիտակից աշխատավորներ պատրաստելու խնդիրը:

Ուստի մեմ պետք և պիտանք շարքերն ընդունմի բոլոր
յերեսաններին: Ժամամակն և, վոր դադարեմք յերեսաններին բա-
ժանելու բանվորների, ծառայողների, իմտելիգեցեալի կամ
«դասակարգայնորեն խորք» տարրերի յերեսանների:

Այնինչ դառնվում են ընկերներ, վորոնք դեմ չեն չափազանց
խիստ պահանջներ դնելու պիոներական կազմակերպության մեջ
մտնողների առաջ: Յերեսաններին քաղաքական հարցեր են տա-
լիս, պարզելով տառնամյա յերեսանների «քաղաքական համոզ-
մունքները», պահանջում են, վոր յերեսան «կանգնած ընդ մարդ-
սիստական-լենինյան աշխարհայացքի պլատֆորմի վրա»:

Ե՛լ ի՞նչ պիտի անի պիոներական կազմակերպությունը, յեթե
նա սկսի ընդունել արդեն պատրաստի, գիտակից ու կազմակերպ-
ված յերեսանների: Այն Ժամանակ նա այլևս անելիք չի ունենա:
Տարվում, հրապուրվում են այս ընկերները, սրանց պետք և
ձգել, վորովհետև այսպիսի մոտեցումը պիոներների ընդունելու-
թյանը խորապես վնասակար և: Զի կարելի կուսակցության և

կամ յերևում իրութեան կանոնադրական պահանջները մեխանիկորեն կիրառել յերեսանների կադմակերպութեան վերաբերմամբ: Ձի կարելի թույլ տալ տաքելուի վարչարարներին պիոներների շարքերից հեռացնելու այն յերեսաններին, վորոնք կատարել են այս կամ այն զանցանքը, նկատողութեաններ ու տույժեր դրել: Նրանց դատարարակել և պետք, և վոչ թե հեռացնել, դատարարակել, և վոչ թե նկատողութեաններ դրել:

Բայց այս չի նշանակում, թե պիոներների շարքերի մեջ անհիմն կերպով կարելի չե դրանցել ամբողջ դատարաններ, վոր կարելի չե պիոներական ճամբար յեկած ամեն մի դպրոցականի վզին փաթաթել պիոներական վզկապը, առանց նրա ցանկութեանը հարցնելու: Վոչ, պիոներների շարքերն ընդունելը տեխնիկական դործ չէ: Արդյոք յերեսան պիոներ ընդունվելուց հետո ավելի՞ լավացաւ, քան առաջ եր, նա դժա՞ց իր պիոներական վզկապի արժեքը, նա դժա՞ց, վոր իրեն ընդունում են յերեսանների՝ Լեւինի անվան կադմակերպութեան մեջ: Ի՞նչ տարբերութեան կա այսպիսի պիոների և վոչ-պիոների միջև: Պարզ չե՞ արդյոք, ընկերներ, վոր այսպես պիոներ ընդունել չի կարելի, վոր այս բանը բոլոր յերեսանների աչքում իջեցնում և պատանի պիոների արժանապատուութեանը, յերեսանների աչքում պատանի պիոներների կոչումը զրկում և իր ձգողական ուժից: Յերեխայիմ ջոկատ ընդունելու համար հարկավոր և պատրաստել, իսկ մրամ պատանի պիոներների կազմակերպութեամբ մեջ ընդունելու և համդիստավոր խոստում տալու բում մամեմտը պետք և դառնա մրա կյամքի մի նշանավոր անցքը:

Բայց պիոներական կազմակերպութեանը մատչելի պիտի լինի հարերդային յերկրի բոլոր յերեխաներին:

Յեւ չորեկին պիոներ ընդունելու յերկրորդ որը չպետք և մոռանալ նրան, այլ ներդրավել պիոներական ջոկատի բաղձակողմանի դործունեութեամբ, ոգնել նրան դառնալու իսկական պիոներ:

ՁՈՎԱՏԻ ՅԵՎ ՈՂԱԿԻ ՀԱՎԱՔՈՒՅՅՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը ոտուգեց, թե ինչպես են անցկացվում պիոներական ջոկատների հալածութեանը: Ստուգումը նրանց կատարման մեջ հայտարերեց եյական թերութեաններ, վորոնք պետք և ուղղել:

Դիմենք փաստերին:

Ուկրայնացիների ռալոնի 22-րդ դպրոցի, պրոլետարների ռալոնի 5-րդ դպրոցի, Ենգելս քաղաքի 10-րդ դպրոցի, Շչեկուկովսկու շրջանի Տրուբնիո գյուղի դպրոցի և այլ շոկատների հավաքույթները քիչ են տարբերվում մեծահասակների ժողովներից։ Հավաքույթները բաժանվում են «պաշտոնական» և գեղարվեստական մասերի։

Յերբեմն հավաքույթներում ընտրվում է նախագահութուն, գրվում են վոթչուսներ ու արձանագրութւյններ, ջոկվարները, մանկավարժներն ու հրավիրված ընկերները յերկար ճառեր են արտասանում։

Սա՝ մի ծայրահեղութուն։

Այսպես չպետք է լինի պիոներական հավաքույթը։

Իսկ ինչ կա նաև ուրիշ ծայրահեղութուն։

Բազմաթիվ շոկատներում, ինչպես, որինակ, Ֆրունզեյի ռալոնի 5-րդ, 9-րդ և 37-րդ դպրոցներում պիոներական հավաքույթները վեր են ածվում յուրահատուկ համերգի, վարտեղ՝ միևնույն պիոներները հանդես են գալիս իրենց համերգային «համարներով», իսկ մնացած պիոներները ներկա յեն լինում իր-բւս պասսիվ դիտողներ։

Բնական է, վոր այսպիսի հավաքույթը դուրկ է դատարիա-բակչական նշանակութւյնից։

Ի՞նչը պետք է կազմի հավաքույթի բովանդակութւյնը։

Պիոներների առանշադիմության ստուգումը։

Գոյութւյն ունեցող վարքի կանոններն առանձին պիոներ-ների կողմից կատարելու ստուգումը։

Պիոներ ընդունելը։

Զրույցներ։

Կրթականների նորմաների հանձնումը։

Ֆիզկուլտուրա։

Գեղարվեստական յերկերի ընթերցում ու քննութւյն։

Պատեր։

Ներշոկատային հարցերի քննարկում (խմբագրական կուլե-դիսյի ընտրութւյն, խմբակի հաշվետւութւյն, աշխատանքի պլանի քննում)։

Պատրաստութւյն շոկատային յետւյթների, դրոսանքի, եջու-կուրսիայի։

Հավաքը վերջացնել զբոսանքով, լողալով, խաղերով։

Միջանի դիտողութւյն ողակի աշխատանքի մասին։

Մի շարք ջոկվարներ դանդաղատում են, վոր վորոշ ողակա-
վարներ վառ են աշխատում: Հավաքվում են ու չգիտեն, թե ինչ
անել, քննում են «աշխատանքի սլանք» և «կարգադահությունը»:
Ինչո՞ւ յե տեղի ունենում այս:

Ամենից առաջ այն պատճառով, վոր այս ողակները սխալ են
համայնվում: Յերբ մի ողակի մեջ հավաքված են այնպիսի յերե-
խաներ, վորոնց միջև չկա իսկական, մոտիկ մտեմուխյուն,
վորոնց շահերը համադանց տարբեր են,—ողակը դառնում և քիչ
աշխատունակ:

Համառ կլեկարելիները կուզեյին չինել կլեկարմոտոռ կամ
հեռախոս, իսկ ռադմախողեր սիրողները կուզեյին սովորել Մոր-
դեյի այբուբենը և այլն և այլն: Բայց սիրած դործի վոխարեն
նրանք պետք և քնեն, սսենք, «կուլտուրալարին» պատրաստվելու
սլանք:

Իսկ ավելի լավ՝ չե՞ր լինի, յեթե ողակը կազմվեր միմյանց
հետ ավելի համերաշխ յերեխաներից, վորոնց շահերն ամենից
ավելի մոտիկ են և վորոնք մոտիկ են ապրում միմյանց:

Այնուհետև, յեթե ողակը վառ և աշխատում, համանարար
այդ նրանից և, վոր նրան չեն ընտրել ողակավար, ում պետք
եր: Ողակավար չլինելու համար քիչ և միայն ուսման դերադան-
ցիկ լինել: Բացի սրանից, հարկավոր և ավելի ուժեղ բնավորու-
թյուն ունենալ և կարողանալ անել այն, ինչ չեն կարողանում
անել մնացած պիոներները: Այն ժամանակ ողակավարը կազմա-
կերպիչ ուժ կդառնա ողակում:

Յեթե ողակը վառ և աշխատում, համանարար ջոկվարը բա-
վականաչափ աշխատանք չի կատարում՝ ողակավարների հետ,
չի հրահանգավորում նրանց, չի ոգնում նրանց հայտարերելու սե-
փական նախաձեռնությունը:

Վերջապես, յեթե ողակը վառ և աշխատում, ապա, հավա-
նարար, նա չի զբաղվում նրանով, ինչով պետք և:

Իսկ ինչո՞վ պետք և զբաղվի ողակը:

Նորեկին պատրաստել պիոներ ընդունվելու համար:

Ստուգել վարքի կանոնների կատարումը:

Պատրաստվել զանազան սիրողական կրճեանչանների նորմա-
ները հանձնելու:

Գնալ թատրոն, կինո, համերգներ:

Կազմակերպել եղսկուրսիաներ, զբոսանքներ, ձկան վորս և
այլն:

Կարգալ ու քննել հետաքրքրական դրժեր, լրագրեր, ժուռ-
նալներ :

Խաղեր սարքել :

Նոր յերգեր սովորել :

Կատարել վորևե հասարակական առաջադրություն :

Պատրաստել ջոկատի հավաքութիւն :

Յեւ ալն և ալն :

Միշտ եւ գործ կդառնալի : Իսկ լնւրջ գործը ամենևին ձանձրալի
գործ չե : Ամբողջ հարցն այն ե, վոր ողակի (հենց նա յե պիտ-
ներկադմակերպության «հիմնական ողակը») աշխատանքը լրջորեն
դեկալարուի :

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻԿՆԵՐԻ ՄՍՍԻՆ

Արմատասկս պետք ե փոփոխուի հոկտեմբերիկներին ցույց
տրուող մոտեցումը :

ժամանակն ե դադարելու ցածր դասարանների յերեխաներին
բաժանել հոկտեմբերիկներին և վոչ-հոկտեմբերիկներին :

Բոլոր փոքրիկ յայրացականները հոկտեմբերիկներ եմ :

«Հոկտեմբերիկ» անունն ինքը պետք ե ձգի դպրոցականին,
կարծես թե նրան ասելով՝ ավելի լավ յեղիր, ավելի լավ սովոր-
իւր, խաղա, հանգստացիր, քեզ լավ պահիր — չե՞ վոր դու հոկ-
տեմբերիկ ես :

Համապատասխան ձևով պետք ե փոփոխուի նրանց հոկտեմբերի-
կ դերը :

Միլիոնավոր հոկտեմբերիկներ զաստիարակությունը միայն
կոմյերիտմիության ուժերից վեր ե :

Մենք պետք ե նրանց դաստիարակության մեջ ամենից առաջ
լայնորեն ներդրանք ծնողներին : Դպրոցները պարտաւոր են աշ-
խատել ծնողների հետ, հաղորդել նրանց անհրաժեշտ մանկավար-
ժական գիտելիքները : Մանկավարժները պետք ե աշխատեն հոկ-
տեմբերիկների դաստիարակության վրա :

Իսկ ինչպե՞ս պետք ե աշխատեն հոկտեմբերիկները :

Հոկտեմբերիկներ պետք ե դատել բարձր դասարաններ ի կոմյերի-
տականներից ու պիտներներից :

Հոկտեմբերիկներն ուղում են խաղալ — թող նրանց ոգնի
հոկտեմբերիկները :

Նրանք ուղում են յերգել — ոգնել նրանց սրանում :

Նրանք ուղում են կարդալ — լավ գիրք տալ նրանց :

Նրանք ուղում են մի բան շինել—ողնել նրանց։
Սովորեցնել նրանց քաղաքավարություն, մաքրասիրություն,
մաքրություն։

Խնամքով պաշտպանել նրանց առողջութիւնը։

Ահա թե ինչ պիտի անեն հոկմարները։

ՋՈԿԱՐԻ ՄԱՍԻՆ

Յեւ պայտէս, մեղ մոտ կան պիտներների առաջավոր ու հետ
մնացող ջոկատներ, բնգվորում վերջիններս դեռ շատ—շատ են։

Մենք բախարարված չենք պիտներական շատ ջոկատների աշ-
խատանքով։

Բայց կոմյերխական ու պիտներական քիչ դեկավար աշխա-
տողներ չկան, վորոնք չեն աննում պիտներական այս ջոկատնե-
րի թույլ աշխատանքի արմատական պատճառները։

Նրանք կարծում են, վոր յերխաների հետ կատարվող աշ-
խատանքի բովանդակութեան ու մեթոդների մեջ են միայն այն ա-
րատները, վորոնք վանխորշում են այս ջոկատների աշխատան-
քի թույլ կողմերը։

Խոսք չկա, վոր ակներեւ են պիտներական շատ կազմակերպու-
թյունների աշխատանքի բովանդակութեան ու մեթոդների ամե-
նալուրջ թերութիւնները։ Այս հարցի դրումը ՀամԼԿԵՅՄ Մ Հա-
մագումարում վկայում եւ, վոր մեր հաստատուն կամքն եւ այս
դործի մեջ մտցնել արմատական, երկան շարժումներ։

Սակայն այն նորը, վոր մտցվում եւ այս հարցի մեջ, պարասպ
ժամանակվա յեղրակացութիւնների պտուղ չէ։ Այդ բոլորը հիմ-
նըված ե գոյութիւնում ունեցող փորձի, պիտներական առաջավոր
կազմակերպութիւնների կեցեանի փորձի ուսումնասիրման ե
ընդհանրացման վրա։

Ինչո՞ւ մեղ մոտ միաժամանակ դոյութիւն տեսն առաջավոր
ջոկատներ, վորոնք ապրում են հարուստ, դադաւարային, ստեղ-
ծարար կյանքով, ե թույլ ջոկատներ, վորտեղ ամենահաճախակի
հյուրը լինում են անկուլտուրականութեան ու ճանճրութիւն։

Թույլ տվեք համեմատութեան համար հակիրճ նկարագրել
յերկու ջոկատների աշխատանքը։

ՎԵՐԱ ՍՄԻՐՆՈՎԱՆ ՅԵՎ ՆՐԱ ՋՈԿԱՍԸ

Վերա Սմիրնովայի ջոկատը համարվում ե Բառմանի ոռոյնի
լավադուլն ջոկատներից մեկը։ Զոկատի վրա դրված ե ջոկմարի

դատարարակազմական անխոնջ աշխատանքի կնիքը. ընկերական խոր
զոդումը, յերեխաների բարձր դիտակցականությունն իրենց պիո-
ներական պատվի վերաբերմամբ, պիոներական պարտականու-
թյունների վերաբերմամբ արտահայտվում են ամենուրեք: Զուկա-
տը կազմված է 39 հոգուց (դասարանը՝ 41), նրանցից 9 դերադան-
ցիկ են: Դասարանը զարգցում է ամարվում է լավագույնը զարգաց-
ման մակարդակով, առաջադիմությամբ և ներքին մեծ կարգապա-
հությամբ: Համարյա բոլոր պիոներները վորոշիլովյան պատանի
հրաձիգներ են, իսկ Կլավա Ջայցեվան ռալյոնի լավագույն սնայ-
պերն է: Ռալյոնի չմուշկային մրցություններում հաղթանակած
2 պիոներ զատված են քաղաքային մրցության համար:

Առաջին ողակի ողակավար Դուսյա Յուկերմանն սքանչելի
չախմատիստ է և նույնպես բռնում է ռալյոնի առաջին տեղե-
րից մեկը:

Առաջին ողակը X համագումարի առթիվ շինում է մետրոյի
հետաքրքրական շարժական մոդել: Զուկատի և ողակների հավա-
քութիւններում քննվել են մի շարք հետաքրքրական գրքեր:

Անցած տարի ջոկատը ռադիոկայանի կոմյերիտմիության կո-
միտեյի ոգնությամբ մեկնելով յենթաշեֆ կոլտնտեսություն, այն-
տեղ կազմակերպել է պիոներական ջոկատ և ամբողջ տարին կապ
պահպանել նրա հետ, ոգնելով ակտիվին (կոլտնտեսական յերե-
խաներն արձակուրդի ժամանակ հյուրասիրվեցին զարգացում):
Զոկատի խորհրդի նախագահն անձամբ կապված է կոլտնտեսա-
յին յերեխաների ջոկատի նախագահի հետ: Զոկատում մեծ դիտ-
կուսիս տեղի տանեցաւ մտերմության և ընկերության մասին:
Զոկատը առավելապես ողակներով հաճախ դնում է Կինո (վեր-
ջերս միատեղ դիտել են «Ընկերուհիներ», «Զուլբարս» նկարնե-
րը), յեղել է Թանգարաններում (պոլիտեխնիկ Թանգարան,
Տրետյակովյան պատկերասրահ, Տոլստոյի Թանգարան, 1905 Թ.
հեղափոխության Թանգարան), Թատրոնում («Յեմկենի Ոսեդին»,
«Պիկովայա դամ», «Սերյոժա Ստրելցով», «Զապայեվ»), հա-
մերգներում:

Սա ջոկատի կատարածի մի փոքրիկ մասն է:

Ահա և մյուս ջոկատը:

Նեսկուչնի ավանում ջոկատը քայքայվել է: 1934 Թ. հուն-
վարին մեղ մոտ կազմակերպվեց պիոներական ջոկատ: Սկզբում
մեղ մոտ ջոկավար էր Պրոսվետով Իգնատը: Մենք ամբողջ ժամա-
նակ դնում էինք Պրոսվետովի մոտ, փորպեսզի նա մեղ հետ պա-

բապի, և խնդրում եյինք նրան: Բայց նա մեզ վրա ուշադրու-
թյուն չեւ դարձնում: Անցաւ վորոշ ժամանակ: Պրտովետովը մեզ-
նից հեռացաւ: Մենք սպասում եյինք, բայց ջոկվարը չկար, հե-
տո վորոշ ժամանակ անց նշանակեցին ուրիշ ջոկվար՝ Զախարով
Տիմոֆեյին: Տիմոֆեյն եւ մեզ հետ չաշխատեց, այլ դնաց ինչ-
վոր տեղ: Դարձյալ մի ուրիշ ջոկվար նշանակեցին՝ Կոմարյով
Դանիլին: Դանիլը վորոշ ժամանակ պարապեց մեզ հետ դարնանը
և դնաց քաղաք վաստակի հետեւից: Մենք, պիոններնրա, միքանի
անգամ դնացինք կոմյերիտկադմակերտչի մոտ, վորպեսզի մեզ
ջոկվար տան, բայց մեզ վրա վոչ մի տեղ ուշադրություն չեն
դարձնում, մեր ջոկատն եւ քայքայիւնց, վորովհետեւ մենք ջոկ-
վար չունենք:

Մենք ուշում ենք հաւաքուլթներում պարապել, բերքը պաշտ-
պանել, խաղեր խաղալ և այլն: Բայց մեզ վոչ վոք չի կադմակեր-
պում:

ՊԻՈՆՆԵՐՆԵՐ՝ ՍԵՆՋՈՒԳՈՎ ՍԵՐԳԵՅ
ՅԵՎ ԱՅՈՆՁԵՎ ՅՍԿՈՎ

**Նեակուչնի տվան, «Ամբացնենք միությունը» կո-
մանտսություն — Վորոնեժի մարզի Բորբովսկի շրջանի
Նիկոլոսկի դյուդխորհուրդը:**

Դժվար չե նկատել այստեղ, թե բանն ինչումն ե:

Առաջին ջոկատում անփութութիւն աշխատում ե միւսնույն ջոկ-
վարը, առաջափոր կուլտուրա և բոլշևիկյան կադմակերպութու-
թյուն ունեցող կոմյերիտական, բարձր դատաւարական, աշխա-
տասեր, ֆիզիկուլտուրա սիրող, մանկավարժության հիմունքներն
լմացող մի մարդ, վորը մշտապես հիշում ե անձնական որինակի
մեծագույն ուժը յերեխաների դաստիարակության, նրանց բնա-
վորության, սովորությունների ու հակումների կադմալորման հա-
մար: Զոկատի ամեն մի միջոցառումին նա պատրաստվում ե ա-
ռանձնապես, ձգտելով նրա մեջ մտցնել նոր, թարմ ու կուլտու-
րական բովանդակություն: Նա թշնամի յե շարունին, կադյոնչի-
նային, ֆորմալիզմին:

Մեկ-յերկու ամսվա ընթացքում հերթով յերկրորդ ջոկատի
գլուխ են կանգնել մարդիկ, վորոնց համար թանգ չի յեղել նրանց
հանձնարարված դործը, վորոնք սրան վերաբերվել են հանցավոր
թեթեամտությամբ, վորոնք իրենց քաղաքական ու կուլտուրա-

կան մտկարդակով ցածր են կանգնած յեղեւ իրենց ղեկավարած պիտոներներէն :

Ահա թե ինչումն եւ ամբողջ գործը, ընկերներ :

Ինչպէս ջոկվարն եւ, այնպէս եւ ջոկատն ե :

Յեթե ուզում ես պիտոներական ջոկատի աշխատանքը դարձնել հարուստ ու դունադեղ՝ նրա գլուխ դէր հարկավոր հատկու-
թյուններով ոժտված կոմյերիտական ջոկվար :

Ընկեր Կոստարին իրավացիորեն ասաց ուղարկնական ջոկվար-
ներին՝ Կենտկոմ յեկած պատգամավորությանը :

Յեթե դու, ջոկվարդ անդրադեստ մա՝ չզարմանաս, յեթե պիտո-
ներներն եւ սկսեն «փայլել» անկուլտուրականությամբ :

Յեթե ծխախոտը բերելը յերեսաներին սովորեցնես չծխել՝
չզարմանաս, յեթե դպրոցում հանդես դա ծխողների ակումբ :

Յեթե ինքդ յերեսաներին զարմացնես լյուսպեն-պրոլետարա-
կան ժարդոնով՝ «праздн» («զխտիւն»), «тронат» («դրոմփաց-
նել»)՝ չզարմանաս, յեթե այսպիսի նեխած ժարդոնով սկսեն խո-
սել նաեւ յերեսաները :

Յեթե խարես յերեսաներին, չկատարես քո խոստումները՝ չես
նկատի, թե ինչպէս ինքդ կդառնաս սոխ, անպաշտոն կաղմակեր-
պիլ :

Յեթե ինքդ քեզ պահես վոչ-մաքուր, կեղտոտ՝ ապարդյուն են
քո ջանքերը յերեսաներին մաքրության հրավիրելու :

Յեզ այլն եւ այլն :

Բոլորին հայտնի յե, վոր ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը ձեզ հետ
միասին հսկայական աշխատանք ե կատարել ջոկվարների կադմն
ընտրելու եւ ամբացնելու գործում : Այստեղ նստածներից վոմանց
Կենտկոմից բաժին հասել ե ջոկվարների ընտրությանն անուշա-
դէր վերաբերվելու համար :

Բայց միայն անհուսալի, կյանքից կտրված գրասենյակայինը
կարող ե մտածել, վոր այս վերանայումով ավարտված ե ջոկ-
վարների ընտրության ամբողջ գործը ե այժմ կարելի յե դափնի-
ներին վրա հանդէլ :

Վերանայումով վոչ քե ավարտված, այլ միայն սկսված ե
այս վիթխարի աշխատանքը :

Հետաքրքրվել եք դուք արդյոք, թե ինչ ե տեղի ունեցել
վերանայումն ավարտելու յերկրորդ որը :

Պիտոներական շատ ջոկատներում ջոկվարներ արդեն չկան, ե

պատահական չէ, վոր այս ջոկատներէ պիտներնեն իրենց ջոկ-
վարներին անվանել են «անտեսանելի մարդ»:

Համագումարն այլևս չի կարող համդուրծել այնպիսի դրու-
քում, յերբ ջոկատների մի մասը նորից ու նորից մնում է ա-
ռանց ջոկվարների, իսկ ջոկվարներից դեռ շատերն իրենց քաղա-
քական ու կուլտուրական զարգացման մակարդակով չեն համա-
պատասխանում տարրական պահանջներին:

Իսկ չէ՞ վոր մենք պետք է կատարենք դեռ տասնյակ հազա-
րավոր ջոկվարների ընտրութեան աշխատանք, քանի վոր մի
ջոկատում համախմբած պիտներնեն քանակի պակասումը բա-
վական կմեծացնի ջոկատների թիվը:

Արդե՞ք բոլոր ընկերները պարզ հաշիվ տալի՞ս են իրենց, թե
ինչ է նշանակում այս:

Ինչպիսի կարող են նրանք այսպես անպատասխանատու կեր-
պով պահել իրենց:

Մենք իրենց իսկ կոմյերիտականների մեջ չենք ստեղծել ջոկ-
վար լինելու, այս դժվարին ու պատվալուր աշխատանքին գնա-
լու ձգտումը:

Ի՞նչ պարզեց ջոկվարների վերանայումը:

Մենք կոմյերիտականներին աշխատանքի յենք ուղարկում իր-
բւ ջոկվար, իսկ նրանցից շատերն այս աշխատանքին չեն ուղում
դնալ:

Ի՞նչ պետք է անենք մենք:

Մենք պետք է ստեղծենք այնպիսի դրուքում, վոր կոմյերի-
տականներն իրենք ձգտեն դառնալ ջոկվար, իսկ մենք վոչ բոլո-
րին քույլ տանք այս աշխատանքին:

Իսկ սրա համար հարկավոր է ջոկվարի արժանապատու-
քումը հասցնել այնպիսի բարձրութեան կոմյերիտականների աչ-
քում, վորպիսի բարձրութեան վրա մեզ մոտ պետք է լինի խոր-
հրդային յերեխաների դաստիարակը:

Ժամանակն է դադարեցնելու ջոկվարներին վատարանելը:
Հարկավոր է նրանց պաշտպանել վորոշ տաքդուրս վարչարա-
րների գոռոցից: Հարկավոր է նրանց, այս վարչարարներին հաս-
կացնել, վոր մի շարք ջոկվարների թերութունները լուրջ քննա-
դատելու և վարչական գոռոցի միջև վոչ մի նմանութուն չկա, —
նրանց միջև անդունդ կա:

Նորերս Մոսկվայի Նոգինի անվան գործարանի բանվորների
ամբողջ կուլեկտիվը տոնեց ջոկվար Սաշա Սալտիկովի անհերթափոխ

աշխատանքի հորեկանը: Բանվորներն ու բանվորուհիներն ըստ արժանիւն չարգելատրեցին իրենց յերեսխաների սիրելիին = Յեւ իսկ կատարվեց վոչ թե ծածուկ, այլ հրատարակով, մեծ հանդիսավոր յերեկոյին:

Իսկ վո՞րն և արդյունքը:

Հինգ կոմյերիտական յեկան ԼԿՅԵՄ կոմիտե և գիմում տվին, խնդրելով իրենց ջոկվար հաստատել:

Նրանցից լավագույններին, վորոնք բավարարում են Կենտկոմի պահանջներին, ուսյկոմը հաստատեց ջոկվարներ:

Սա կոմյերիտականների ճիշտ դաստիարակության, ջոկվարին ճիշտ վերաբերվելու առաջին և ուրախալի արդյունքն է:

Այսօր այս կամավորները քիչ են, բայց վաղը նրանք կլինեն հազարներ, յեք-ե մեք մեկ հետ, մեր կոմյերիտական մամուլը, այս շարժումը կազմակերպեմք:

Այո՛, իբրև ջոկվար աշխատելը դժվար է: Բայց յե՞րբ են կոմյերիտականները վախեցել դժվարին խնդիրներից: Լենինյան կոմյերիտության ուժը կպատի ամեն մի դժվարին խնդրի: Ամբողջ հարցը միայն այն և, վոր նրան ձեռնարկվի իր կազմերի, իր փորձի ամբողջ ուժով, վորպեսզի կես ճանապարհին կանգ չառնենք, այլ դործը հասցնենք մինչև վերջ:

Այնուհետև հեռանկար պիտի տալ ջոկվարին, առանձնապես վճարովի ջոկվարին: Աշխատելով իբրև ջոկվար, նա կարող է դառնալ մանկավարժական բուհի հեռակայող, հետո դնալ մանկտեխնիկում կամ ինստիտուտ բարձր թոշակով և դառնալ մանկավարժ:

Բայց ջոկվարներ ընտրելը բնավ ամբողջը չէ: Նրանց պետք է սովորեցնել յերեսխաններին ղեկավարելու վարպետությանը:

Սրա համար հարկավոր է փոփոխել դպրոցների կոմյերիտկազմակերպիչներին և ավագ ջոկվարներին աշխատանքի մեթոդները:

Այ մեղնից վորուհե մեկին ուղարկելին ջոկվար: Գնում ես դպրոց, իսկ ավագ ջոկվարը կամ կոմյերիտկազմակերպիչը, քեզ հետ չխոսած, չհրահանգած, ասում է. դնա, ասենք՝ Ե-րդ «բ» դասարանը — այնտեղ քեզ սպասում է քո ջոկատը:

Ներկայանում ես յերեսխաններին: Քեզ չըջապատում է յերեսխանների բազմութունը, աղմկում են, նայում են բոլոր կողմերից, և ով գիտե, թե ինչ պիտի անել նրանց հետ:

Չարմանալի չէ, վոր միջանի կոմյերիտականներ յերկրորդ անգամ չեյին յերևում ջոկատում:

Իսկ այսպիսի ավագ ջոկվարը փոխանակ ընտրելու և հրահանգելու ջոկվարներին, ախ ու վախ և անում, ընկնում և ջոկատից ջոկատ և ողակների հավաքույթները, դառնալով մի յուրատեսակ «չառապ ողնության» կառք։

— Դե, յերեխաներ, ինչպե՞ս են դործերը։ Դե, յեղեք պատրաստ, մի՛շտ պատրաստ, — և վազում և առաջ։

Դպրոցի պիտանքկազմակերպության ավագ ջոկվարը և կոմյերիտկազմակերպիչը պետք և դառնան ջոկատների ջոկվարների առաջին հրահանգիչները։ Այս և նրանց գլխավոր խնդիրը։ Հենց սրա համար էլ նրանց նշանակել են։

Հարկավոր և վերացնել տնայնագործությունը, վոր կա ջոկվարների ուսուցման մեջ։

Փորձը ցույց և տվել, վոր ջոկվարների սեմինարները պետք են, բայց նրանք շատ քիչ բան են տալիս նրանց։ Ժամանակն և Ուկրաինայի, Մոսկվայի, Լենինգրադի որինակով ամենուրեք անցնելու ջոկվարների ստացիանար, մշտապես գործող դպրոցներ հիմնելուն քոլոր մարզերում ու խոշոր քաղաքներում։ Յեվ ամենադյուստորը՝ արագ ու ուղեբաժնի կերպով պիտներական ջոկատների ստաջավոր ջոկվարների լավագույն փորձը փոխանցել մյուսներին։

Հարկավոր և ջոկվարներին սովորեցնել յերեկոյան մանկտեխնիկումներում, առանց աշխատանքից կտրելու, ստեղծելով Խատուկ քաժանմունքներ։

Հարկավոր և քննել այն հարցը, թե չի՞ կարելի արդյոք իրեն ջոկվար աշխատանքի վերցնել մանկտեխնիկումներն ավարտած յոմյերիտականներին, համապատասխան չափով ընդարձակելով մանկտեխնիկումների ընդունելությունը։

Բայց ջոկվարը չի կարող և չպետք և ամեն ինչ իմանա ու ամեն ինչ անի։ Նա ամենագետ չե և չպետք և լինի աղբյուրին։ Նա յերեխաների յոմունիտական դաստիարակության կազմակերպիչն և։

Մենք պետք և ջոկվարներին ողնելու համար ներդրավենք կուսակցական-կոմյերիտական կազմակերպության լավագույն ուժերը, կարմիր բանակի և խորհրդային ամբողջ առաջավոր ինտելիգենցիայի լավագույն ուժերը։ Թող նրանք իրենց քաղաքական թե՛ ընդհանուր կուլտուրան, թե՛ վարպետությունը փոխանցեն խորհրդային յերեխաներին։ Նրանց գործունեյությունը շատ

արժեքավոր ու թարմ բան կմտցնի պիոներական ջոկատների աշխատանքի մեջ:

Բայց ջոկվարներն ամենից առաջ սրեռք եւ ամենասերտ համագործակցություն ստեղծեն դասարանային ղեկավարների ու մանկավարժների հետ:

Ջոկվարին մենք ասում ենք՝ տիրապետիր մանկավարժական վարպետությանը, սովորիր ու սովորիր:

Մանկավարժին մենք ասում ենք՝ ուսումնասիրիր պիոներական կադմսկերայության աշխատանքը:

Ջոկվարի ու մանկավարժի, փոխադարձ՝ ոգնությունը կկազմի մի ուժ, զորն ընդունակ եւ բարձր աստիճանի վրա դնելու ահող սերնդի կոմունիստական դաստիարակության դործը:

Մենք կարող ենք և սրեռք եւ ստեղծենք բարձր դադափարական, իրենց դործն իմացող ու սիրող ջոկվարների կայուն կազմեր: Մենք պարտավոր ենք այս անել: Յեւ, կոտրելով փորոշ բյուրոկրատների ու գրասենեկայինների անտարբերությունը, այս խնդիրը մենք կլուծենք ինչ եւ վոր լինի:

VI. ՅԵՐԵՒԱՆԵՐԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆԵԼ

ՀԱՎԱՍԹՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ

Զի կտրելի զեկուցումը վերջացնել, գեթ համառոտ դժերով չխոսելով ՀամԼԿՅԵՄ խնդիրների մասին՝ խորհրդային Ժողովրդի թշնամիների կողմից, յերեսանների առանձին խմբերի մեջ հակաօղակական իդեոլոգիայի տարրեր պատվաստելու փորձերի դեմ պայքարելու դործում:

Սա դառակարգային պայքարի վերաբերյալ հերթապահ կետ է, ինչպես կարծում են վորոշ ընկերներ: Իդուր են միջանի ինքնահանդուստացած մարդիկ կարծում, թե իրենց շուրջն ամեն ինչ խաղաղ եւ, անդորր ու հանգիստ: Յերեստասարդ հեղափոխականին ամոթ եւ այսպիսի բաների մասին շողակրատելը: Ով մոտիկ եւ կանգնած դպրոցին, նա գիտե, թե ինչ համառ են լինում մեր թշնամիները, յերեստասարդ սերնդի հոգու համար պայքարելու փորձ անելիս:

Զեղ բոլորիդ հայանի՛ յե, թե վորքան լայնորեն բռնկվել եւ և դեռ մեր կողմից վերջնականապես չի վերացվել յերեսանների խուլիգանության ալիքը:

Դուք ի՞նչ եք կարծում, սա պատահականությո՞ւն ե:

Վերցրե՛ք թեկուզ «Ֆլորենցիական շրթան», վոր անցա՛յլ Մոսկ-
վայի դպրոցներով: Պատահաբար չե՛, վոր դպրոցներում Հանդես
են դալիս դանազան թշնամական խաղեր, վորոնց մասին յես ար-
դեն խոսեցի: Կամ թե չե՛ վերցրե՛ք արդեն նշանավոր դարձած
Ռոստոպի «նաովթալինուհիներին», վորոնք ղեկավարում եյին
«մասնավոր պարապուրդային խմբերին»:

Կամ թե չե՛ վերցրե՛ք այն աղաղակող յիստը, յերբ Տաշեն-
դում Հենց Ուրբեկստանի ԼԿՅՆՄ Կենտկոմի քթի տակ խուլիգան-
ների մի խումբ անուորի միջոցով իր գործունեյության մեջ եր
ներգրավում յերեխաների առանձին խմբեր:

Միայն կարճատևությունը, տարրական դժոխության բթա-
ցումն են հնարավորություն տվել այս ամբողջ հակահեղափոխա-
կան ազդեցությանն այսպես լիտիորեն սանձարձակնալու:

Ինչո՞ւ յե հաջողվում թշնամիներին թափանցել դպրոց: Վո-
րովհետեւ մեզ մոտ կան մարդիկ, վորոնք չաղակրատում են դժո-
խության մասին, բայց բոլշևիկյան այս հատկությունը չունեն:
Ինչքան կուգե՛ք հրավիրեցե՛ք դասակարգային աշարջության,
բայց յերբ դուք ձեր աշխատանքը չսկսե՛ք յերեխաներին շրջապա-
տող կադրերի ստուգումից, իմանալով նրանց անցյալն ու ներկան,
ստուգելով նրանց խոսքն ու գործը, դուք կլինե՛ք կույր ղեկա-
վարներ, վորոնց քրի տակ քշմամիները կարող եմ անել ամեն
բան, ինչ վոր ուզեն:

Մեզ մոտ թշնամին ջախջախված ե, վերջնականապես չեն
ջախջախված նրա խղճուկ մնացորդները: Իսկ նրանք կարող են
ռազականել միայն այնտեղ, վորտեղ մեր ղեկավարները թուլա-
մորթ են: Ահա թե ինչու մենք պետք ե ՀամԼԿՅՆՄ բոլոր կադ-
մակերպություններին Վոչ անենք բարձր հեղափոխական դժոխու-
թյան, վորպեսզի մեր թշնամիների այս ամենավերջին հույսն ել
խորտակվի, ինչպես միշտ:

VII. ՅԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

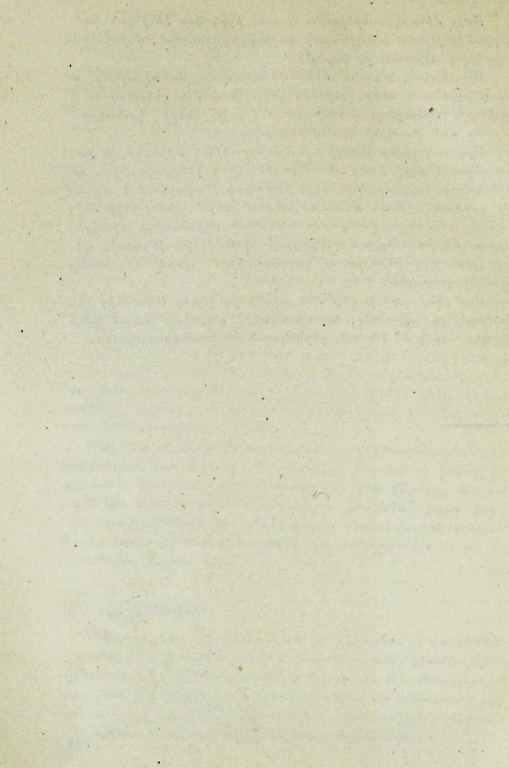
Ընկերներ, յես վերջացնում եմ իմ ղեկուցումը: ՀամԼԿՅՆՄ
X համագումարը հարկադրված ե ընդունելու կոմյերիտմիության
աշխատանքի լուրջ թերությունները դպրոցում: Այս թերություն-
ները կան Վոչ միայն տեղական կադմակերպություններում, այլ
նախ և առաջ ՀամԼԿՅՆՄ Կենտկոմի և նրա՝ սովորող յերիտա-
սարդության ու պիոներների բաժինների աշխատանքում:

Բայց մենք կատարելապես վստահ ենք, Վոր Լենինյան կոմ-
յերիտմիութունը ստալինաբար կաշխատի դպրոցում, Վորովհետև
այլ կերպ աշխատել չի կարելի:

Այս ճակատամասում մենք վճռական հաղթանակ պետք է
ձեռք բերենք և ձեռք կբերենք, Վորովհետև մեզ ղեկավարում է
աշխարհի մեծագույն, հզորագույն՝ բուլժևիկների կուսակցու-
թյունը մեծ Ստալինի գլխավորությամբ:

Այդ նա, ընկեր Ստալինն է, Վոր լուծելով միջադեպին քա-
ղաքական կյանքի և ԽՍՀՄ սոցիալիստական շինարարության ու-
մենաբարդ հարցերը, միևնույն ժամանակ թափանցում է դպրո-
ցի դործունեյության ամեն մի, թվում և թե, մանրուքի մեջ,
սկսած ամենագլխավորից — ուսումնական աշխատանքի ծրագրե-
րից ու մեթոդներից — և վերջացրած նրանով, թե ինչպիսին պե-
տի լինեն գրչակոթներն ու գրչածայրերը, Վորպեսզի նրանք
թուղթը չսլատոեն:

Սովորենք ուրեմն մեր մեծ առաջնորդ ընկեր Ստալինից դե-
կավարել ու աշխատել, և աշխատանքը դպրոցում առաջ կգնա
ինչպես հարկն է: (Բուռն, յերկարատև ծափահարություններ):

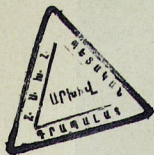

ՀԼԿՅԵՄ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԸՆԿ. ՇԱՂԲԱԹՅԱՆԻ ՅԵԼՈՒՅԹԸ
ՀԱՄԼԿՅԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

1936 ԹՎԻ ԱՊՐԻԼԻ 14-ԻՆ

Ա. ՇԱՀԱԲԱՆ

Ընկերներ, մենք լսեցինք հաշվետվութիւն մեր Կենտրոնական կոմիտեյի գործունեութեան մասին: Ընկ. Կոստաբեւն իր զեկուցման մեջ մեր յերիտասարդութեան հերոսական աշխատանքի վառ տրինակներն յիշատելոյ տվեց կոմյերիտմիութեան՝ սոցիալիզմի համար մղած պայքարի անցած ետապը:

Ընկեր Կոստաբեւը ամբողջ աշխարհին ցույց տվեց, թե ինչպէս մեր սքանչելի հայրենիքում՝ ամբողջ աշխարհի պրոլետարների ու ճնշված մարդկութեան հայրենիքում բերկրալի, ունեւոր ստալինյան կյանքի շողերի տակ աճում և ծաղկում ե մեր յերջանիկ խորհրդային յերիտասարդութիւնը:

Կոմյերիտմիութիւնն իր Կենտրոնական կոմիտեյի գլխավորութեամբ, կուսակցութեան ղեկավարութեամբ իսկապես յնոր հսկայական աշխատանք ե կատարել յերիտասարդութեանը սոցիալիստական շինարարութեան բոլոր ճակատամասերում կազմակերպելու, նրան լենինիզմի վոգով, դեպի բանվոր դասակարգի բոլոր թշնամիներն անհաշտութեան վոգով, դեպի Լենինի-Ստալինի կուսակցութիւնն անսահման նվիրվածութեան վոգով դաստիարակելու համար:

Հայաստանի կոմյերիտմիութիւնը, ինչպէս և ամբողջ Անդրկովկասյան կազմակերպութիւնը, յեկել ե իր X համագումարը քաղաքականապես աճած, ինչպէս յերբեք համախմբված բոլլեկների կուսակցութեան և մեր Երեւի առաջնորդ և ուսուցիչ ընկեր Ստալինի շուրջը:

Անդրկովկասի բոլլեկները, իրենց մարտական ղեկավար Լավրենտի Բերիայի գլխավորութեամբ, ճիշտ կենսագործելով լենին-ստալինյան աղգային քաղաքականութիւնը, Անդրկովկասի հանրապետութիւնները հասցրին չտեսնված տնտեսական ու կուլտուրական ծաղկման: Անդրկովկասն այժմ արժանապես կոչվում ե խորհրդային Միութեան մարգարիտ: Անդրկովկասի յեղբայրական հանրապետութիւնների ընտանիքում ծաղկում ե խորհրդա-

յին Հայաստանը: Նոր, յերջանիկ կյանքի համար մղվող պայքարում Հայաստանի կոմյերիտմիությունը և նրա ղեկավարած յերիտասարդությունը հսկայական դեր են խաղացել: Նրա շարքերում դաստիարակվել են սոցիալիստական աշխատանքի հարյուրավոր ու հազարավոր առաջնորդավոր կազմակերպիչներ: Հանրապետության ամբողջ քան յերկու տասնյակ լավագույն յերիտասարդներ պարգևատրվել են Խորհրդային Միության շքանշաններով: Շքանշանակիրներ Եկեղեցյան Գրիգորի—Արարատի ՄՏԿ տրակտորիստ, Մարջանյան Գուրգենի—Լենինականի ՄՏԿ կոմբայնավոր, Դարբինյան Կալիստեյի—Արթիկի ՄՏԿ տրակտորիստ, Խաչատրյան Գրիգորի—մեր համադուռարի պատգամավոր, Մուստաֆայի Ալադի, Խալիլ-ողլու, համաշխարհային ռեկորդմեն-Փիղկուզտուրնիկ Սերոբ Համբարձումյանի և մյուսների անունները հայտնի յեն մոչ միայն Խորհրդային Հայաստանում, այլ և նրա սահմաններից դուրս շատ հեռուներում:

Մեր պատգամավորության թվում և գտնվում Հայաստանի լավագույն մեքենավար Պողոսյան Թորոմբ, մորը որինակ և հանդիսանում Հայաստանի բոլոր մեքենավարների համար: «ՕԵ» տերիայի հին շողեքարչի ժամը 23,7 կիլոմետր տեխնիկական նորմայի պայմաններում ընկ. Պողոսյանը Անգրիտիկայան յերկաթուղու պրոֆիլի դժվարագույն պարագաներում շողեքարչի տեխնիկական արագությունը հասցրեց մինչև 50 կիլոմետր մեկ ժամ:

Հոր ստախանովյան շարժումը ընդգրկել և Խորհրդային Միության բոլոր անկյունները: Հայաստանի կոմյերիտական կազմակերպությունները—Լենինականի դեպոն, Սինթետիկ կաուչուկի շինարարությունը, Քանաքեռոսը և մյուսները—իրենց X համադուռարն են յեկել ընդգրկելով համարյա դվսովին բոլոր կոմյերիտականներին ստախանովյան շարժման մեջ: Ստախանովյան շարժումը ծավալվել և մեղ մոտ նաև դուրսում:

Կուսակցությունը և կոմյերիտմիությունը մեծ աշխատանք են կատարել կոլանտեսություններն ամրապնդելու առթիվ: Մեր դյուղական յերբեմնի ծեծկլած յերիտասարդությունն այժմ ապրում և բերկրալի, ունևոր կյանքով:

Ընկ. Կոստանովն իր գեկուցման մեջ ցույց տվեց, թե ինչպես են աճել ինտելիգենցիայի կադրերը մեր յերկրում, մասնավորապես աղբային հանրապետություններում: Մեզ մոտ Հայաստանում այդ աճումն անուճնապես նկատելի յե: Սինթետիկ կաուչուկի կոմ-

բինաաի խոշորագույն շինարարության վրա աշխատում են մոտ 100 յերիտասարդ ճարտարապետներ ու տեխնիկներ, Կիրովականի քիմիական կոմբինատում՝ մոտ 40 մարդ։ Մեր ինստիտուտները վերջերս պատրաստել են 248 ճարտարապետներ, 597 ագրոնոմներ, 711 բժիշկներ, 615 զոոտեխնիկներ, 342 եկոնոմիստներ և այլն։ Այս ընկերների մեծ մասը կոմյերիտականներ են։ Այս թվերն առանձնապես ցայտուն կդառնան, յեթե հաշվի առնենք, Վոր նախքան Հայաստանի խորհրդայնացումը, դաշնակների ժամանակ և իր նախորդ ամբողջ պատմության ընթացքում հայ ժողովուրդը վոչ մի բարձրագույն դպրոց չի ունեցել։

Ամեն մի առարկայում կոմյերիտական այժմ մեզ մոտ սովորում և բարձրագույն դպրոցում։ Բազմաթիվ կոմյերիտականներ աշխատում են ժողովրդական լուսավորության ճակատում։ Ստորին դպրոցների դիրեկտորներին մեջ կոմյերիտականները կադմում են 61 %, վոչ-լրիվ միջնակարգ դպրոցների դիրեկտորներին մեջ՝ 56,5 %, միջնակարգ դպրոցների դիրեկտորներին մեջ՝ 40,7 %։ Բոլոր մանկավարժների կեսից ավելին կոմյերիտականներ են։

Սակայն չնայած կոմյերիտականների այդպիսի մեծ տեսակարար կշռին, ժողովրդական լուսավորության ճակատում, դպրոցում մենք վատ ենք աշխատում։ Հոգացողությունը ուսուցչի, մանավանդ դյուղական ուսուցչի մասին, դեռ մեր ուշադրության և նկատմանում չի դրված։ Վերջերս Հայաստանի կոմյերիտական Կենտրոնական կոմիտեյի կողմից անցկացված յերիտասարդ դյուղական ինտելիգենցիայի շրջանային և հանրապետական կոնֆերենցիաները ցույց տվին, թե վորքան վատ ենք մենք կապված դյուղական կոլտուրական աշխատողների հետ։

ՀամԼԿԵՄ Կենտրոնական կոմիտեն բազմիցս մասնացույց և արել մեզ դիտության, տեխնիկայի աշխատողների հետ ավելի սերտ կապ հաստատելու անհրաժեշտությունը։ Մեզ մոտ այս ուղղությամբ վորոշ աշխատանք տարվում և։ Կիրառվում և դիտական աշխատողների՝ հասարակագետների, յերկրաբանների, քիմիկոսների, ֆիզիկոսների մեկնում շրջանները յերիտասարդությանը հետաքրքրող թեմաների վերաբերյալ զեկուցումներ, մատչելի դասախոսություններ, դրույցներ անցկացնելու համար։ Բայց այդ աշխատանքը անտեմատիկ բնույթ չի կրում։ Դժբախտաբար մեր վոչ բոլոր կոմյերիտական ակտիվիստներն են հասկացել, վոր կոլտուրական, դիտական ուժերին կոմյերիտական

աշխատանքին մասնակից դարձնելը կենսական անհրաժեշտություն է։ Գիտության, տեխնիկայի, արվեստի և դրականության մարդիկ սիրով են դնում կոմյերիտմիության մոտ և յեթև մինչև այժմ նրանք մեզ մոտ քիչ են աշխատում, ապա մեղքը միայն մերն է։

Կոմյերիտմիության կազմակերպական աշխատանքի այն քննադատությունը, վոր տվեց ընկ. Կոստերովը, վերաբերում է նաև Հայաստանի կազմակերպության։ Ընկ. Կոստերովը մերկացրեց վարչական գրիպի եպիդեմիայով՝ վարակված կոմյերիտական աշխատողներին։ Այլապես ինչո՞վ բացատրել, յեթև վոչ այդպիսի եպիդեմիայով, կոմյերիտմիությունից հեռացվածների այդքան մեծ թիվը։ Հինգ տարվա ընթացքում միութենական պարտականությունները՝ անդամավճարներ չմուծելու, քաղաքացիներ, կոմյերիտական ժողովներ չհաճախելու համար և այլն մեր կազմակերպությունից հեռացված են 108 հազար մարդ կամ բոլոր հեռացվածների մեկ քառորդը։ Այս թիվը վկայում է անբավարար դաստիարակչական աշխատանքի մասին մեր կազմակերպության առանձին ողակներում։

Այստեղ շատ ելին խոսում ղեկավար կադրերի մասին։ Կոմյերիտական ակտիվի կադրերը այս տարիների ընթացքում աճել են։ Մենք սկսել ենք ավելի լավ աշխատել մարդկանց հետ, ավելի լավ ընտրել նրանց։ Հայաստանում կուսակցական փաստաթղթերի ստուգումն անցած ղեկավար կոմյերիտական աշխատանք կատարող՝ կուսակցության 150 անդամից միայն մեկն է տուժատացել։ Սակայն մենք դեռ շատ անբավարար աշխատանք ենք կատարել մեր ակտիվի բոլշևիկյան կադրեր դաստիարակելու ասպարեզում։ Մեր ակտիվը դեռ քիչ է սովորում։ Հարկավոր է, վոր մեր ղեկավարների կուլտուրական մակարդակն անընդհատ բարձրանա, այլապես մենք չենք կարողանա կատարել այն հսկայական պահանջները, վոր կուսակցության կողմից մեզ առաջադրվում է մեր յերիտասարդութունը դաստիարակելու ասպարեզում։

Անցյալ տարի բոլոր հանրապետություններում կազմակերպված կոմյերիտմիության գյուղական շրջկոմների քարտուղարների ամիս ու կեսվա դասընթացներն իրենց միանգամայն արդարացրին։ Յես գտնում եմ, վոր ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմն այդպիսի դասընթացներ պետք է կազմակերպի ամեն տարի։ Յես կարծում եմ, վոր արտահայտած կլինեմ ազգային հանրապետությունների կենտկոմների, մարզկոմների և յերկրկոմների բոլոր քարտուղար-

ների կարծիքը, յեթե ասեմ, վոր կոմյերիտմիության Կենտկոմը պետք է մեզ համար կազմակերպի ամիս ու կեսվա և յերկամսյա դասընթացներ: Այդ դասընթացներին բացի մարդկոմների, յերկրկոմների ու ազգային հանրապետութիւնների Կենտկոմների քարտուղարներից պետք է մասնակից դարձնեն բանվոր, գյուղացի, ուսանող յերիտասարդության և այլ բաժինների ղեկավարները:

Այստեղ Մոսկվայից յեւուլթ ունեցող մի ընկեր ցալ ի սիրտ խոսում եր այն մասին, թե ինչպես յերբեմն կոմյերիտական աշխատողները իրենց հուլսը կտրում են ուսման գնալուց: Նրանց ուղարկում են սովորելու միայն այն ժամանակ, յերբ աշխատանքից հանում են: Յես այդ դառնում եմ սխալ: Կադերն ամրացնելու ճիշտ դիմ վարելով, մենք պետք է կոմյերիտմիության աճող ակտիվն ուղարկենք սովորելու, այն հաշիվով, վոր ուսումն ավարտելուց հետո նրան նորից պարտադիր կարգով վերադարձնեն աշխատանքի կոմյերիտմիության մեջ:

Մի քանի խոսք ուզում եմ ասել յերեսանների մասին: Կուտակցութիւնը մեզ սովորեցնում է հոգալ յերեսանների մասին: Նրանց համար մենք վորոշ բան արել ենք: Յերեսանում, Թբիլիսիում, Իսթւլում մոտիկ ժամանակներս կբացվեն պիոներների ու հոտերների կենրի պալատների դռները:

Հայաստանի 27 շրջանային կենտրոններում մենք ունենք պիոներների տներ: Ղամարլուի շրջանում 43 գյուղից 37-ում վան բավարար չափով կահավորված պիոներական ակումբներ: Սակայն, յերբ նայում ենք կատարած աշխատանքին մեր առաջ կուտակցության կողմից դրված խնդիրների տեսակետից, տեսնում ենք, վոր կատարված աշխատանքը բավարար չէ:

Այստեղ ընկ. Անդրեյեւը պատմում եր Ուկրաինայի կողմից կոլտնտեսական յերեսանների խրճիթներ կազմակերպելու նշանավոր փորձի մասին: Ուկրաինայի այդ փորձը պետք է փոխ առնեն բոլոր կոմյերիտական կազմակերպութիւնները:

Ընկեր լենինգրադցիները դանդաղում էին, վոր Կենտկոմի բաժինների կենդանի կապը Լենինգրադի կազմակերպության հետ բավարար չէ: Ով ել դանդաղուներ, բայց Լենինգրադը չպետք է դանդաղուներ Կենտկոմի ուղերատիվ ղեկավարութիւնն անբավարար լինելու վրա: Յեթե Հայաստանի կոմյերիտմիութիւնը դանդաղուներ, այդ ճիշտ կլինէր: Կենտրոնական կոմիտեն հանդիսանում է աշխատանքի ստալինյան վոճի և ստալինյան Թափի կոմիտե:

Բայց Կենտրոնն էս, ինչպես աշտեղ ճիշտ կերպով մտածանշում ելին, թերություններ տան: Յեա կամենում եմ կանգ առնել մի-տյն մի վտաստի վրա, քանի վոր հետեյալ հոնտորը պիտի լինի ընկ. Չյորնին (Կենտրոնի բանվոր յերխտասարդության բաժնի նախկին վարիչը): Յեա խնդրում եմ, վոր նա պատասխանի, թե ինչո՞ւ 10 ամիս շարունակ կոմյերիտմիության Անդրյերկոմի վո-րոշումը Հայաստանի և Ադրբեյջանի յերխտասարդության աշխա-տանքի պաշտպանության տեսուչների մասին մեռյալ կեանք չի շարժվել և ինչո՞ւ մեզ այդ Կարցի առթիվ վոչ դրական և վոչ նշ քացասական պատասխան չի ուղարկել: Կենդկոմի բաժնիմե-րում աշխատող ընկերներ, մենք ձեզ շատ ենք հարգում, հար-գում ենք ձեր գիրեկտիվները, բայց խնդրում ենք, վոր դուք ել մեզ հարգեք և մեր հարցումներին ժամանակին պատասխանեք:

Ընկերներ, Անդրկովկասի կոմյերիտմիությունը կուսակցա-կան կազմակերպության և նրա փորձված ղեկավար, հայխտարիմ ստալինյան Լավրենտի Բերիայի ղեկավարությամբ, մեր Ալեք-սանդր Վասիլյեվիչ Կոսարնիկի գլխավորած կոմյերիտմիության Կենտրոնի ղեկավարությամբ ալիլի ևս կբարձրացնի իր շարքերի դասակարգային աջալըջությունը և բոլոր ուժերը մոբիլիզացիա-յի Կենթարկի ընկ. Ստալինի ցուցումները և ՀամԼԿՅԵՄ X հա-մագումարի վորոշումները լիովին կենսադործելու համար: (Շա-փահարությանընկեր):

ՀԱՄԼԿՅԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԲԱՆԱԶԵՎԵՐՆ ՈՒ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Համլկյեմ X համագումարի բանաձևը ընկ. Կոստրեվի՝ Համլկյեմ Կենտկոմի աշխատանքի վերաբերյալ հաշվետու գեկուցման առթիվ

ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ Ե ՄԻԱԶԱՅՆ

Լենինյան Կոսյերիսմության Համամիութենական համագումարը ամբողջովին յե՛վ լիովին հա՛վանություն է սալիս Համլկյեմ Կենտկոմի ֆաղափական գծին յե՛վ գործնական աշխատանքին:

Բանաձևը ընկ. Զեմոդանովի հաշվետու գեկուցման առթիվ Յերիտկոմիաներնի Գործկոմի Համլկյեմ պատգամավորության աշխատանքի մասին

ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ Ե ՄԻԱԶԱՅՆ

Համլկյեմ X համագումարը՝ լսելով յե՛վ ֆննդության առնելով Յերիտկոմիաներնի Համլկյեմ պատգամավորության հա՛վանությունը, հա՛վանություն է սալիս Յերիտկոմիաներնի Գործկոմի Համլկյեմ պատգամավորության ֆաղափական գծին յե՛վ գործնական աշխատանքին:

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME

BY
JOHN B. BOWEN
OF THE
CITY OF BOSTON

IN TWO VOLUMES.
VOL. I.
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԼԵՆԻՆՅԱՆ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

ՀԱՄԼԿՅԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԿՈՂՄԻՑ
ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ Ե ՄԻԱԶԱՅՆ

UNIVERSITY OF CALIFORNIA
LIBRARY
DURHAM

1967-1968
1967-1968

1. Ռուսաստանի պրոլետարիատը 1917 թվականի Հոկտեմբերյան հեղափոխության ժամանակ աշխատավոր գյուղացիության աջակցությամբ, Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության և նրա հիմնադիր Վ. Ի. Լենինի ղեկավարությամբ ստապլեց կապիտալիստների ու կալվածատերերի իշխանությունը և հաստատեց իր իշխանությունը — պրոլետարիատի դիկտատուրան:

Հեղափոխությունների առաջ ել յեղել են: Նրանք առաջ եյին մղում մարդկությունը, սակայն սովորաբար վերջանում եյին շահագործողների մի խմբակը շահագործողների մի այլ խումբակով փոխարինելով: «Շահագործողները փոխվում եյին, շահագործումը մնում էր» (Ստալին): Փարիզի Կոմունան առաջին հեղափոխությունն էր, վորը նպատակ էր դրել ստապլեք ընդհանրապես շահագործողների տիրապետությունը: Նա պրոլետարիատի հերոսական, սակայն և այնպես, անհաջող փորձն էր՝ հաստատելու իր դիկտատուրան: Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխությունը ԽՍՀՄ-ում մյուս բոլոր հեղափոխություններից տարբերվում է նրանով, վոր նա իշխանության գլուխ կանգնեցրեց բանվոր դասակարգին և վաճառականներից մարդու ամեն մի շահագործում մարդու կողմից: «Նա իրեն ճշտակ է դնում վաճառական շահագործման մի ձևը շահագործման մի այլ ձևով, շահագործողների մի խումբը շահագործողների մի այլ խումբով փոխարինելը, այլ մարդու կողմից մարդու ամեն մի շահագործում վաճառականը, բոլոր և ամեն տեսակի շահագործողական խմբերով վաճառականը, պրոլետարիատի դիկտատուրա հաստատելը, միևնույն ժամ գոյություն ունեցած մեզված բոլոր դասակարգներից ամենահեղափոխական դասակարգի իշխանությունը հաստատելը, սոցիալիստական անդասակարգ ճոր հասարակություն կազմակերպելը: Հենց այս պատճառով էլ Հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթությունն արմատական բեկումն է մշակակում մարդկության պատմության մեջ, արմատական

բեկում՝ համաշխարհային կապիտալիզմի պատմական ճակատագրում, արմատական բեկում՝ համաշխարհային պրոլետարիատի ազատագրական շարժման մեջ, արմատական բեկում՝ ամբողջ աշխարհի շահագործվող մասսաների պայքարի յեղամակների ու կազմակերպման ձևերի մեջ, կենցաղում ու տրադիցիաներում, կուլտուրայի ու գաղափարախոսության մեջ» (Ստալին) :

2. Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխությունն ընդմիշտ վճռաբերական խնդրանք էր դրել հոկտեմբերյան ու ճնշման իրավակարգը, այն իրավակարգը, լիորը դեռ տիրապետում է խոշտանակներից դուրս, աշխարհի մյուս յերկրներում :

Կապիտալիզմի պայմաններում կապիտալիստների ու կալվածատերերի տիրապետող դասակարգը կազմող մարդկանց փոքր թիվն իր ձեռքում կենտրոնացնում է հասարակության հարստությունները, տիրապետում է ֆարքիկաներին, գործարաններին, հողին, յերկաթուղիներին ու ասպրանքներին, մինչդեռ աղքատակալության հսկայական մեծամասնությունը — պրոլետարներն ու կիսասպրոլետարները, — զուրկ է ասպրանքի միջոցներից և հարկադրված է վաճառելու իր աշխատանքային ուժը, այսինքն՝ վարձով ծառայելու կապիտալիստներին ու կալվածատերերին, հարկադրված է ընդունելու կապիտալիստական շահագործման լուծը և իր աշխատանքով հարստություն ստեղծելու կապիտալիստական ստրկատերերի համար :

Կապիտալիստական հասարակության զարգացմամբ, տեխնիկայի և աշխատանքի արտադրողականության աճմամբ ավելանում են այն հարստությունները, տնտեսական ուժն ու գործությունը, լիոր տնդրինում են կապիտալիստներն ու կալվածատերերը և միևնույն ժամանակ ավելանում է աշխատավոր մասսաների և առաջին հերթին բանվորների ու մանր գյուղացիների տնտեսական քայքայումը, աճում են աղքատությունն ու տառապանքները : Բանվորների հսկայական և որոշաորե ավելացող մասսաները, լիորոնք չեն կարողանում վաճառել իրենց աշխատանքային ուժը, կազմում են գործազուրկների մշտական բանակը, լիորը կապիտալիստական հասարակակարգի անխուսափելի ուղեկցին և հանդիսանում :

Կապիտալիստական հասարակակարգի պայմաններում առանձնապես ծանր է աշխատավոր կանանց ու յերիտասարդության դրությունը : Բուրժուազիան ամեն ինչ արել է աշխատավոր

կնոջը անորոշեցնելու, նրա արժանապատվութիւնն ստորացնելու համար, նվաստացրել եւ աշխատավոր կնոջը մինչև ստրկուհու դրութիւնը: Աշխատավոր կնոջ իրավագուրկ դրութիւնը բուրժուական հասարակութեան մեջ, նրա նյութական անապահովման հետեւեալ դրութիւնը տանում եւ դեպի սլոնակութեան զարգացումը:

Անտանելի յե աշխատավոր յերիտասարդութեան դրութիւնը. դործադրկութիւնը կիսաքաղց գոյութեան եւ դատապարտում նրան. զարգանում եւ աղքատութիւնը և շրջմոլիկութիւնը: Ձեռնարկութիւններում աշխատող դեռահասակներն ու յերիտասարդութիւնն անզուսպ կերպով շահագործւում են. նրանց աշխատանքի վարձատրութիւնը չափազանց ցածր եւ, աշխատանքային ուր՝ յերկարատեւ, աշխատանքի պաշտպանութեան բացակայութիւն, լիակատար կախումն տիրոջ ու վարպետի քմահաճութիւնից, դեռահասակներին աշխատանք գէշերային հերթափոխութիւններում և առողջութեան համար վնասակար ցեխերում. սոցիալական հիմնադրութիւնները հյուծում են բանւորական, գյուղացիական ու ծառայող յերիտասարդութեան ֆիզիկական ուժերը և քայքայում են նրա առողջութիւնը: Պատանիներն ու աղջիկները գուրկ են կրթութիւնն ստանալու հնարավորութիւնից, ապրում են աշխատանքից վտարվելու, սովի ու աղքատութեան յերկյուղի տակ: Յերիտասարդութիւնն աշխատավորութեան ամենախրաւագուրկ մասն եւ կապիտալիստական հասարակութեան մեջ:

Կապիտալիստական հասարակակարգի զարգացումը, հասարակակարգ, վորտեղ տիրապետում է արտադրութեան անարխիան, վորտեղ յուրաքանչյուր կապիտալիստի միակ նպատակն եւ շահույթի հետեւից ընկնել, վորտեղ կապիտալիստն իր շահույթն ալեւացնելու նպատակով ձգտում եւ չնչին չափի հասցնել բանւորի աշխատավարձը, վորտեղ, այդ պատճառով աշխատավոր մասսաների սպառումը սահմանափակված եւ բանւորի կյանքի գոյութեան համար անհրաժեշտ միջոցների նվազագույնով, — այդ հասարակակարգի զարգացումը պարբերաբար ուղեկցվում եւ ամենադաժան ճգնաժամներով: Ապրանքն ամենի յե լինում, քան կարող են գնել: Փակվում են ֆաբրիկաներն ու գործարանները, և բանւորները փողոց են նետվում: Կապիտալիստների պահեստները ճայթում են ապրանքի ամիւլցովից և ապրանքի մի մասը վոչնչացվում եւ, վորովհետեւ չի կարելի վաճառել այն, — մինչդեռ միլիոնավոր բնակչութիւնը դատապարտված եւ սովամահութեան, վո-

բովհետեւ նա միջոց չունի հաց, զգեստ գնելու, բնակարանի վարձ վճարելու:

Կապիտալիստական հասարակականությունը իր բարձրագույն և վերջին՝ իմպերիալիզմի ստադիայում հանդուժեց իմպերիալիստական պետությունների միջև մղվող հակաշտակողական պայքարի սրմանը: Իմպերիալիստները հակաշտակում ու կողոպտում են դադուկներն ու հետամնաց յերկիրները, ճնշում և ստրկացնում են հետամնաց ու թույլ ազգերին, ստրկացնում են Ասիայի, Աֆրիկայի, Հարավային Ամերիկայի ժողովուրդներին, պայքար են մղում միմյանց դեմ՝ ալիքի շատ ալար հակաշտակելու համար: Իմպերիալիստական պետությունները մարդկությունը նեոսեյին 1914—1918 թվականների կործանիչ և հրեշավոր պատերազմի մեջ: Այդ նրանք ռազմական արշավ կազմակերպեցին մեր խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության դեմ, վորը վերջացավ ԽՍՀՄ-ի հաղթանակով: Նրանք անընդհատ պատերազմներ են մղել և մղում են Աֆրիկայում (Մարոկկո և Հաբեշաստան), Մանջուրիայում, Հյուսիսային Չինաստանում: Ամենից ալիքի դադադած ֆալիստական իմպերիալիստական շրջանները նոր հարձակում են պատրաստում խորհրդային Միության վրա: Կապիտալիզմի սխառեմի հետ անխզելիորեն կապված են նաև կողոպտիչ պատերազմներն ու այդ պատերազմների պահանջած միլիոնավոր զոհերը, ճիշտ այնպես, ինչպես նրա հետ կապված են տնտեսական ճգնաժամները և դաժան դործադրությունները:

3. Ռուսաստանի պրոլետարիատը, դաշն կնքած աշխատավոր դյաւադյության հետ, համայն աշխարհի առաջավոր բանվորների ոժանդակությամբ, վոչ միայն ընկճեց տապալված դասակարգերի դիմադրությունը դաժան մարտերում և դենքը ձեռքին պաշտպանեց իր իշխանությունը, այլև անցյալում հետամնաց, աղքատ և քայքայված յերկիրը դարձրեց առաջավոր, հզոր և մեծ սոցիալիստական պետություն:

Յերկրի սոցիալիստական վերակառուցման հետևանքով, վորն իրականացրին ԽՍՀՄ-ի աշխատավորները, բոլշևիկների կուսակցության ղեկավարությամբ, ԽՍՀՄ-ն դարձավ հզոր ինդուստրիայի և կրեկտիվ հողագործության յերկիր, հզոր պաշտպանունակություն ունեցող յերկիր, կատարելապես ինքնուրույն և կապիտալիստական յերկիրների քմահաճույքից անկախ յերկիր:

ԽՍՀՄ-ում վերացված են կապիտալիստների, կալվածատերերի ու կուլակների տիրապետչո՛ւ դասակարգերը և դրանով իսկ

ընդմիջա վերջ և դրված մարդու շահագործմանը մարդու կողմից՝
Իրականացվեցին սոցիալիզմի կարևորագույն սկզբունքները՝
«չաշխատողը չի ուտի» և «վարձատրությունը ըստ աշխատանքի»:
Աշխատանքն ինքը դարձավ պատվի, արիության, փառքի ու հե-
րոսության գործ:

Պարրիկաններն ու գործարանները, դադեյաճներն ու մեքենա-
ները — արտադրության բոլոր միջոցներն ու գործիքները պատ-
կանում են վոչ թե կապիտալիստներին, այլ աշխատավորներին,
կազմելով աշխատավոր ժողովրդի սրբազան, անձեռնմխելի հան-
րային սեփականությունը: Յերկրի ամբողջ ժողովրդական տնտե-
սությունը սոցիալիստական դարձավ: Նա ամբողջովին առաջ և
տարվում միտանական սոցիալիստական պլանով: Յերկրի բոլոր
հարստությունները, նրա ժողովրդական ամբողջ յեկամտի բաշ-
խումը կատարվում և հոգևոր աշխատավոր մասսաների շահերի:

Միլիոնավոր աշխատավոր դյուղացիներ կամավոր կերպով
միացել են կոլտնտեսություններում և ընդունել են կալանաբաշխ-
կյանքի ստավինյան կանոնադրությունը: Վերջնականապես կարվել
են կապիտալիզմի արմատները գյուղում: Վոչնչացվել և այն վի-
հը, վորով կապիտալիզմը բաժանել եր քաղաքը գյուղից:

Պորհրդային յերկիրը տնտեսական ճգնաժամեր չգիտե: Վե-
րացված և գործադրկությունը — բանվոր դասակարգի այդ
մշտնջենական սպառնալիքն ու չարիքը: Տարեցտարի աճում և աշ-
խատավորների նյութական բարեկեցությունը: Յուրաքանչյուր
աշխատող գիտե, վոր նա սոցիալիստական հասարակության ան-
դամն և և նրա աշխատանքի արտադրողականությունն ավելաց-
նում և Պորհրդային յերկրի հարստությունն ու գորությունը, և
միևնույն ժամանակ ունենոր և կուլտուրական կյանք և ստեղծում
նրա համար:

Պրոլետարական սոցիալիստական մեծ հեղափոխությունն ա-
դատագրեց՝ անցյալում նախկին ռուսական կայսրության կողմից
ճնշված ժողովուրդներին: Պորհրդային Միությունը — աղաա և
իրավահավասար ժողովուրդներին յեղբայրական միությունն և:
Պորհրդային Միության մեջ չկան ճնշված ու ճնշող ժողովուրդ-
ներ. Պորհրդային Միության բոլոր ժողովուրդները կաղք-վողքի,
ուսուսի տված կառուցում են սոցիալիզմ և պայքար են մղում
ընդհանուր թշնամու դեմ, կապիտալիզմի դեմ:

ՈՍՀՄ-ում կինը դարձել և սոցիալիստական հասարակության
ինքնուրույն և իրավահավասար աշխատողուհի: Տղամարդու և

Անոջ իրական հավասարութեան հիման վրա ստեղծվում է նոր բնականիք, վորի ծաղկման մասին հոգում է խորհրդային պետութիւնը:

ԽՍՀՄ-ում աշխատավոր մարդը վստահութիւն ձեռք բերեց իր վաղվա որվա նկատմամբ: Մարդու նկատմամբ ցուցաբերվող հոգատարութիւնը դրված է հոմունիստական կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան ուշադրութեան կենտրոնում: Սոցիալիզմը կենսութախութիւն և առույգութիւն բերեց իր հետ: Աշխատավոր մարդուն առաջին անգամ վերադարձվեց նրա արժանապատիւթիւնը, վորը վստահարում էին տիրապետող շահագործողական դասակարգերը:

Յերիտասարդութեան աշխատանքի ու կրթութեան բոլոր արժատական հարցերը, վորոնք յերբեք չեն կարող լուծվել աշխատավոր յերիտասարդութեան համար կապիտալիստական իրավակարգի պայմաններում, ԽՍՀՄ-ում արդեն լուծված են հոգուս յերիտասարդութեան:

Խորհրդային իշխանութիւնն ազատեց ԽՍՀՄ-ի յերիտասարդութեանն աղքատութեան ու սովի ծանր լծից և նյութական աճուր ասպնդովածութիւն տվեց նրան: Խորհրդային իշխանութեան որենքներով 16 տարեկանից ցածր դեռահասակներն աշխատում են որական չորս ժամ, իսկ 16-ից մինչև 18 տարեկան յերիտասարդները՝ վեց ժամ, լրիվ բանվորական որվա վարձատրութեամբ: Խորհրդային որենքներով արգելված է առանց պետական որդանների հատուկ թույլտվութեան կիրառել մինչև 18 տարեկան յերիտասարդների աշխատանքն ստորերկրյա և առողջութեան համար առանձնապես ծանր աշխատանքներում (վնասակար ու վտանգավոր արտադրութիւններում, տաք ցեխերում): Արգելված է դեռահասակների արտաժամյա աշխատանքը: ԽՍՀՄ-ում արտադրութեան սոցիալիստական բնույթը դեռահասակների աշխատանքը զուգակցում է նրանց անընդհատ ուսուցման ու դաստիարակութեան հետ: Այդ նպատակին են ծառայում Փարբիկա-գործարանային աշակերտութեան դպրոցները (Փարգործուսները): Յուրաքանչյուր դեռահասակ աշխատանքի մտնելու առաջին որից ստանում է սահմանված աշխատավարձը: Քանի ավելացնում է նա իր գիտելիքները և արտադրական վարժութիւնը, ավելանում է նրա աշխատավարձը:

Պետութիւնը վոչ միայն իր հաշվին սովորեցնում է դեռահասակներին, այլև խնամքով պահպանում է նրանց առողջութիւնը:

Այդ նպատակով արգելված է աշխատանքի ընդունել գեոաւասակ-
ներին առանց բժշկի նախնական քննության. ամեն տարի բոլոր
գեոաւասակ բանվորները յենթարկվում են բժշկական քննության.
ստեղծվել է հանգստի տների և սանատորիաների լայն ցանց՝ աշ-
խատավոր յերիտասարդության համար: Հատկապես ստեղծված
քուժական հիմնարկները պահպանում են յերիտասարդությանը
սոցիալական հիվանդություններից, վորոնք ժառանգություն են
մնացել կապիտալիստական հասարակակարգից (տուբերկուլյոզ,
տրախոմա և այլն):

Արմատապես փոխվեց գյուղացիական յերիտասարդության
գորությունը: Կուլակության վերացման և կոլտնտեսային կարգի
ամրացման շնորհիվ չքացալ աղքատությունը գյուղում, դրա հետ
միասին չքացալ գյուղի աշխատավորության անցյալում իրավա-
դուրի և ճնշված խավը — չքավորությունը: Վոչնչացված է կու-
լակային ճորտությունն ու ստրկությունը, բատրակների — յերե-
խանների ու գեոաւասակների անորինակ շահագործումը: Կոլտնտե-
սային կարգը գյուղացիական յերիտասարդության համար ազա-
աշխատանքի, լուսավորության լայն հնարավորություն ստեղծեց
և հաղորդակից է դարձնում նրան քաղաքային կուլտուրային:

Հին բուրժուական դպրոցի փոխարեն ստեղծված է նոր խոր-
հրդային դպրոց, վորտեղ բոլոր պայմանները կան՝ իսկական
գիտելիքների ձեռք բերելու գիտության բոլոր բնագավառներում:
Մտցված է ընդհանուր պարտադիր ձրի տարրական ուսում 8-ից
մինչև 12 տարեկան բոլոր յերեխանների համար և հաջողությամբ
իրականացվում է 7-ամյա ուսումը ԽՍՀՄ-ում բնակվող բոլոր
աղքությունների մայրենի լեզվով:

ԽՍՀՄ-ի յերիտասարդությունը հնարավորություն ստացալ
տիրապետելու իր ուղած մասնագիտությանը, հասնելու գիտելիք-
ների ցանկացած մակարդակին, վորովհետև ԽՍՀՄ-ում բոլոր աշ-
խատավորներին լայնորեն մատչելի յե վոչ միայն տարրական,
այլև միջնակարգ ու բարձրագույն կրթությունը: Յերիտասար-
դության ընտրած յուրաքանչյուր պրոֆեսիա Խորհրդային յերկ-
քում հալսասարապես պատվալոր ու հարգելի յե:

Սոցիալիզմն իրականություն է դարձել Խորհրդային Սոցիա-
լիստական Հանրապետությունների մեծ Միության բազմամիլիոն
ժողովուրդների համար: Ստեղծվեց աշխատավորների սոցիալիս-
տական հասարակություն, պայմաններ են նախապատրաստվում

սոցիալիզմից — կոմունիստական հասարակութեան առաջին աս-
տիճանից — լիակատար կոմունիզմին անցնելու համար :

4. Բանվոր դասակարգը աշխատավոր դյուղացիութեան հեղ-
միտին հաղթեց մեր յերկրում կապիտալիստներին, կալվածատե-
րերին, կուլակներին և սոցիալիզմ կառուցեց միայն այն պա-
ճառով, վեր նա բողջեցին կուսակցութեան ղեկավարութեամբ
ստեղծեց իր ուժեղ ու հզոր իշխանութիւնը, խորհրդային իշխա-
նութիւնը, բանվորներին և դյուղացիներին պետութիւնը :

խորհրդային իշխանութիւնն ընկճեց աշխատավորութեան
թշնամիներին դիմադրութիւնը, ջախջախեց նրանց բռնակները
քաղաքացիական պատերազմում, ճնշեց և ճնշում և դասակարգ-
ային թշնամիներին բոլոր վերձերը՝ թուլացնել սոցիալիստական շի-
նարարութեան դուրծը և միասել աշխատավորներին :

խորհրդային իշխանութիւնն ամենազեմով բառական, ամենա-
ժողովրդական իշխանութիւնն և հանդիսանում, վերջին հետեւ նա-
պետական դարձնելն անմիջականորեն վարելուն ներգրավում և և
պետութեան կառավարմանը մասնակից և դարձնում քաղաքի և
դյուղի բոլոր աշխատավորներին՝ անկախ սեռից և ազգութիւնից :

խորհրդային իշխանութիւնն՝ ամբողջով իր յերկրի
պաշտպանունակութիւնը և փառապանծ կարմիր բանակը, աշխա-
տավորներին հայրենիքը պաշտպանում և իմպերիալիստական դիշա-
տիչներին :

խորհրդային իշխանութիւնը պահպանում և հանրային սո-
ցիալիստական սեփականութիւնը և խտրել հետեւում և, վեր կա-
տարվի «յուրաքանչյուրից ըստ ընդունակութիւնների, յուրա-
քանչյուրին ըստ աշխատանքի» սոցիալիստական կանոնը :

խորհրդային իշխանութիւնը դաստիարակում և կարգապա-
հութիւն, հարգանք դեպի սոցիալիստական որենքներն ու համա-
կեցութեան կանոնները, բոլոր աշխատավորներին մեջ դաստիարա-
կում և աղնել վերաբերմունք դեպի աշխատանքը և հասարակա-
կան պարտականութիւնը, առանց վերի չի կարող իրականացվել
սոցիալիզմի լիակատար հաղթանակը :

5. Համի(ք)ի-ն և խորհրդային կառավարութիւնը կազմա-
կերպում են կոմունիստական հասարակակարգ, այնպիսի հաս-
րակակարգ, վերտեղ վոչ միայն չկա արտադրութեան միջոցներին
մասնավոր սեփականութիւն և վոչնչացված են դասակարգներն ու
մարդու շահագործումը մարդու կողմից, այլև վերտեղ կանհե-
տանան մարդկանց անտեսական անհավասարութեան վերջին մնա-

ցորդները, — վորտեղ աշխատանքը հոյուլթյան միջոցից դառնալու յե առաջնակարգ կենսական պահանջ, մարդու ստեղծագործ ընդունակությունների բերկրալից դրսևորում, վորտեղ գիտության, տեխնիկայի, աշխատանքի արտադրողականության ծաղիկման շնորհիվ հասարակությունը կհասնի այնպիսի առատության, այնպիսի հարստության, վոր սոցիալիստական բաշխման «յուրաքանչյուրից ըստ ընդունակությունների, յուրաքանչյուրին ըստ աշխատանքի» սկզբունքը կփոխարինվի լիակատար կոմունիզմի սկզբունքով, այն ե՝ «յուրաքանչյուրից ըստ ընդունակությունների, յուրաքանչյուրին ըստ պահանջմունքների»:

Այդ հասարակության մեջ վերջնականապես կանհետանա մտավոր և ֆիզիկական աշխատանքի հակադրությունը: Գիտությունը և արվեստը կհասնեն չտեսնված ծաղկման: Ամեն տեսակ կապանքներից ու կաշկանդումներից ազատ մարդկային անձնավորությունը լիակատար հնարավորություն վստանա բաղմակողմանի կերպով դարձացնելու իր տաղանդներն ու ընդունակությունները: Յուրաքանչյուր մարդ կամավոր կերպով կպահպանի համակեցության բոլոր կանոնները և կոմունիստական բարոյականության բոլոր նորմաները, վերջնականապես կանհետանա պետական իշխանության անհրաժեշտությունը:

Համամիութենական Լենինյան կոմունիստական յերիտասարդական միությունը հանդիսանում ե ՀամԿ(բ)Կ-ին հարող մասնայական անկուսակցական մի կազմակերպություն, իր շարքերում միացնում ե քաղաքի և գյուղի առաջավոր, քաղաքականապես դրադետ աշխատավոր յերիտասարդության լայն խավերը: ՀամԼԿՅԵՄ-ի խնդիրն ե ողնել կոմունիստական (բոլշևիկներ) կուսակցությանը՝ յերիտասարդությանն ու յերեսաներին կոմունիզմի վոգով դաստիարակելու գործում: ՀամԼԿՅԵՄ-ը, համակրելով ՀամԿ(բ)Կ-ի ծրագրին, ողնում ե բոլշևիկներին կուսակցությանը և խորհրդային կառավարությանը՝ կատարելու պատմական մեծ խնդիրը — կոմունիստական հասարակության կառուցումը:

ՀամԼԿՅԵՄ-ը հանդիսանում ե ՀամԿ(բ)Կ-ի ողնական ու ռեզերվը:

ՀամԼԿՅԵՄ-ն իր ամբողջ աշխատանքում, ՀամԿ(բ)Կ-ի դեկավարությամբ, բանվորական, գյուղացիական, ծառայող յերիտասարդությունից և յերիտասարդ ինտելիգենցիայից դաստիարակում ե խորհրդային իշխանությանը նվիրված, կրթված մար-

դիվ, խիղախ ու վճռական մարդիկ, վորոնք չեն վախենում զբռնաբաններից ու դժվարութիւններից, մարդիկ, վորոնք ատում են բանվոր դասակարգի թշնամիներին, մարդիկ, վորոնք համար ճակատակի պարզորոշութիւնը, նպատակին հասնելու գործում աննկունութիւնը և բնավորութեան հաստատակամութիւնը, վոր վռնչացնում է բոլոր ու ամեն տեսակ խռնդոտները» (Ստալին), հանդիսանում է նրանց գլխավոր հատկութիւնը:

Քաղաքի և գյուղի ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութեանը կոմունիզմի վագով դաստիարակելու և մրամ խորհրդային իշխանութեան շուրջը կազմակերպելու համար Համամիութենական Լեւինյան կոմունիստական յերիտասարդական միութեանը հետևելով խնդիրներն է դնում իր առջև.

I

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՄԱՆ ԱՍՊԱՐԵՉՈՒՄ

1. Հետևելով Լենինի այն ցուցումներին, թե կոմունիստական աշխարհայացք մշակելը — պրոլետարիատի գիտական—հեղափոխական թեորիային տիրապետելը — հիմնական պայման է յերիտասարդութեանը կոմունիզմի վողով դաստիարակելու համար, Համ. ԼԿՅԵՄ-ը յուրաքանչյուր կոմյերիտականի համար պարտադիր է համարում քաղաքական կրթութիւն ստանալը: Այդ նպատակով Համ.ԼԿՅԵՄ-ն ստեղծում է դպրոցներ, խմբակներ և իրականացնում է այլ ձևաւարկումներ, վորպեսզի յերիտասարդութեանը յուրացնի քաղաքական գրագիտութիւն, ուսումնասիրի ընդհանրապես պատմութեան և մանաւանդ ՌՍԶՄ-ի և Համամիութենական կոմունիստական կուսակցութեան պատմութեան հիմնական մոմենտները, կազմակերպում է Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի հիմնական դադափարներէ ուսումնասիրումը յերիտասարդութեան կողմից:

2. Համ.ԼԿՅԵՄ-ն աշխատանք է կատարում բանվորական, գյուղացիական, ծառայող, ուսանող ամբողջ յերիտասարդութեանը և յերիտասարդ ինտելիգենցիային քաղաքականապես դաստիարակելու համար. Ժողովների, զրույցների, դասախոսութիւնների միջոցով ծանոթացնում է նրան ընթացիկ քաղաքական անցքերին, խորհրդային կառավարութեան և Համամիութենական կու-

մունիստական (բոլշևիկներին) կուսակցության ձեռնարկումներին. ծանոթացնում ե յերիտասարդությանը բանվորների ու դուռ-ցիների անցյալ կյանքին, նրանց կյանքին՝ կապիտալիստական յերկրներում, քաղաքացիական պատերազմի պատմությանը ԽՍՀՄ-ում, դաստիարակելով յերիտասարդությանը կապիտալիստների ու կալվածատերերի դեմ բանվոր դասակարգի ու աշխատավոր դուռացիության մղած հերոսական պայքարի արինակներով:

ՀամԼԿՅԵՄ-ը հրատարակում ե իր թերթերը, ժուռնալները, քաղաքական ու դեղարվեստական գրականություն, կադմակերպում ե յերիտասարդության ակումբներ և աշխատանք ե կատարում ընդհանուր բանվորական ու կոլտնտեսային ակումբներում, դրադարաններում և ընթերցարաններում:

3. ՀամԼԿՅԵՄ-ը համբերատար կերպով բացատրում ե յերիտասարդությանը անոտիապաշտության և կրոնական նախապաշարմունքների վնասը, կադմակերպելով այդ նպատակով հատուկ խմբակներ ու դասախոսություններ հակակրոնական պրոպագանդայի ուղղությամբ:

4. ՀամԼԿՅԵՄ-ը դաստիարակչական աշխատանք ե կատարում առաջ գոյություն ունեցող ազգային անիրավահավասարության մնացորդների դեմ, շովինիզմի, նացիոնալիզմի ամեն տեսակ դրսևորումների դեմ, ամբողջ յերիտասարդությանը դաստիարակելով պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի վրդով:

ՀամԼԿՅԵՄ-ի կադմակերպությունները քաղաքական-դաստիարակչական աշխատանք են կատարում յերիտասարդության մեջ՝ ԽՍՀՄ-ի ժողովուրդների մայրենի լեզվով, համաձայն նրանցից յուրաքանչյուրի պայմաններին ու առանձնահատկություններին:

5. ՀամԼԿՅԵՄ-ը կադմակերպում ե զանազան դասընթացներ ու դպրոցներ՝ կոմյերիտմիության աշխատանքի տարբեր բնագավառների համար պրոպագանդիստներ ու կադմակերպիչներ պատրաստելու ու վերապատրաստելու նպատակով:

II

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ

1. ՀամԼԿՅԵՄ-ն իր ամբողջ աշխատանքում յեղնում ե այն անհրաժեշտությունից, վոր պետք ե ստիրապետել գիտությամը, կերտել բոլշևիկ մասնագետների Ջոք կադրեր գիտությամ բոլոր

քննագավառներում, սովորել, սովորել, սովորել ամենափաստա-
կերպով» (Ստալին), Ի. Վ. Ստալինի այն ցուցումներից, թե ան-
հրաժեշտ և բանվոր դասակարգի կուլտուրական—տեխնիկական
մակարդակը հասցնել ինժեներա—տեխնիկական աշխատողների մա-
կարդակին:

2. Այդ նպատակով ՀամԼԿԵՄ-ի կադակերպությունները —

ա) ողնուժ ևն պետական որդաններին՝ ամրացնելու և զար-
գացնելու խորհրդային դպրոցը, կենսադործելու ընդհանուր պար-
տադիր յոթնամյա, ապա նաև տասնամյա ուսումը.

բ) պետական և հասարակական որդաններին հետ միասին կադ-
ակերպում ևն յերկտասարդության միջնակարգ ընդհանուր ու
տեխնիկական կրթություն ստանալը՝ առանց արտադրությունից
կտրվելու.

գ) ըստ ամենայնի ողնություն ևն ցույց տալիս ԽՍՀՄ—ում
բարձրագույն կրթության զարգացման դործին (ինժեներներին,
բժիշկներին, ադրոնոմներին, մանկավարժներին պատրաստումը և
այլն).

դ) ակտիվ պայքար ևն մղում յերկտասարդության միջից ան-
դրադիրտությունն ու կրտադրադիրտությունը լիովին վերացնելու
համար.

ե) կադակերպում ևն դանազան տեսակի խմբակներ, դպրոց-
ներ ու դասընթացներ՝ տեխնիկական և հանրակրթական դիրտ-
լիքները բարձրացնելու և ոտար լեղուններն ուսումնասիրելու հա-
մար.

զ) պայքար ևն մղում «ամենադիրտության» և դիրտության ու-
սումնասիրմանը մակերեսային վերաբերմունք ցուցաբերելու դեմ,
այնպես, վոր յուրաքանչյուր կոմյերկտական անպայման ուսում-
նասիրի վորևե մասնադիրտություն, վորին պետք և տիրապետի
կատարելագրես:

III

ԴՊՐՈՑՈՒՄ ՅԵՎ ՅԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՄԵԶ ԿԱՏԱՐՎԵԼԻՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ

1. Ուզում և ժողովրդական լուսավորության որդաններին և
ուսուցիչներին՝ ամրացնելու դպրոցական կարգապահությունը և
կադակերպելու դպրոցի ուսումնական ամբողջ աշխատանքը:

2. Պայքար և մղում հակաժողովրդական ադդեցությունները

գարոցի մէջ թափանցելու դեմ, պայքար և մղում խուլիգանութ-
յան ու թափթփաժության դեմ:

3. Սխտեմատիկաբար ծանոթացնում և աշակերտներին որպէս
կարևորագույն անցքերի հետ, կազմակերպելով ղանադան տեսա-
կի խմբակներ, դասախոսութիւններ ու զրույցներ:

4. Սովորող յերիտասարդության ամենաբազմապիսի պահանջ-
ներին բաւարարելու համար, ինքնադործունեյության հիման վրա
կազմակերպում և ֆիզիկական կուլտուրայի, յերաժշտական,
գրամատիկական, ֆոտո և ռադիո սիրողների, մոդելիստների,
պատանի գյուտարարների խմբակներ և այլն:

5. Կազմակերպում և աշակերտների հանդիստն ու խելացի
ժամանցը (ինքնադործունեյության յերեկույթներ, կինոների,
թատրոնների, թանգարանների այցելում, եքսկուրսիաներ, տու-
րիստական արշավներ և այլն):

6. Ակտիւ մասնակցում և ուսուցիչների պատրաստմանը, ման-
կավարժական աշխատանքի ուղարկելով իր լավագույն սւժերին:

7. Կազմակերպում և զարոցներում պիոներական ջոկատներ և
հոկտեմբերիկների խմբակներ:

8. Լավագույն կոմյերիտականների միջից ընտրում և պիոներ-
ական ջոկատների ու ֆորպոստների ղեկավարներ, ջոկատներին
ու ֆորպոստներին կից աշխատող ղանադան խմբակների ղեկավար-
ներ և անհրաժեշտ ոգնութիւն և ցույց տալիս նրանց աշխատան-
քում:

9. Պրոֆմիութիւններ և ժողովրդական լուսավորության
արդանների հետ միասին ստեղծում և պիոներական ճամբարներ,
մանկական ակումբներ, սլաւտներ, սպորտային հրապարակներ,
սանատորիումներ, մանկական տեխնիկական կայաններ և այլն:

10. Յերեխաների համար հրատարակում և ղեկավարվածական
և դիտական-հանրամատչելի տեխնիկական դրականութիւն և հոգ
և տանում, վեր աբտադրվեն պիոներական սարքավորում, լավ
խաղալիքներ և այլն:

IV

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ

1. Կազմակերպում և ամբողջ յերիտասարդության ներգրա-
վումը ֆիզիկական կուլտուրայի մէջ, ձգտում և, վեր ԽՍՀՄ-ն
ունենա սպորտային լավագույն նվաճումներ:

Յ. Ակտիվ մասնակցում և Ֆիզիկական կուլտուրայի պետական-որդանների և Հասարակական կազմակերպությունների աշխատանքին, ստեղծելով դանազան տեսակի սպորտային կազմակերպություններ:

Յ. Ակտիվ մասնակցում և սպորտային կառույցումների շինարարությամբ (սպորտային հրապարակներ, ստադիոններ, սպորտային դահլիճներ, ավազաններ, անրոակումրներ և այլն) և ռժանդակում և սպորտային ինվենտարի արտադրությամբ:

Է. Իր ուժերն և առանձնացնում Ֆիզիկական կուլտուրայի հրահանգիչների ու կազմակերպիչների կազմեր պատրաստելու համար:

V

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆԸ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ԱՍՊԱՐԵՋՈՒՄ

1. Հետևելով ՀամԿ(բ)Կ-ի այն ցուցումներին, թե յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակությունը պետք է կատարվի այնպես, վոր նրա ուսման ու կրթության յուրաքանչյուր քայլը կապված լինի կոմունիստական հասարակություն ստեղծելու համար մղվող պայքարի հետ, ՀամԿՅՅՄ-ն ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդությանը մասնակից և դարձնում սոցիալիստական շինարարությանը: ՀամԿՅՅՄ-ի կազմակերպությունները յերիտասարդությանը պարզաբանում են սոցիալիստական շինարարության խնդիրները, ծանոթացնում են նրան ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական տնտեսության դարգացման պլանի հետ. մասնակցում են ՀամԿ(բ)Կ-ի և Խորհրդային կառավարության անցկացրած քաղաքական կամպանիաներին. ըստ անհրաժեշտության մոբիլիզացիայի յեն յենթարկում իրենց ուժերը սոցիալիստական շինարարության ամենհարկածային ճակատամասերի համար. մասնակցում են խորհրդային որդանների առերյա աշխատանքին, ամբացնելով խորհուրդները. ոգնում են խորհրդային իշխանությանը՝ պայքար մղելու խորհրդային տնտեսական որդանների աշխատանքում դոյություն ունեցող բյուրոկրատական խեղաթյուրումների դեմ:

2. ՀամԿՅՅՄ-ն ոգնում և բուլլևիկների կուլակցությունը՝ կազմակերպելու սոցիալիստական մրցությունը, նախաձեռնություն ու ձեռներեցություն ցուցաբերելով այդ դործում: Կոմյե-

ընտանիքը պետք է իր հարվածային աշխատանքով որինակ տա և դրանով դրավի ամբողջ յերիտասարդութանը: ՀամԼԿՅԵՄ-ը կոմունիստական վերաբերմունք և դաստիարակում դեպի աշխատանքը, բարեխիղճ վերաբերմունք՝ խորհրդային իշխանության հանդեպ ունեցած պարտականությունների կատարմանը, աշխատանքային դործունեությունն պահանջելով կոմյերիտականներից ու կոմյերիտուհիներից՝ յուրաքանչյուրից ըստ ընդունակությունների: ՀամԼԿՅԵՄ-ը յերիտասարդութան համար որինակ և բերում ավագ ընկերների՝ հարվածայինների և հարվածայնուհիների հետոսական աշխատանքի և աշխատանքային սխրագործությունների նմուշները:

ՀամԼԿՅԵՄ-ը պայքար և մղում ձեռնարկություններում, տրանսպորտում, կոլտնտեսություններում, խորհտնտեսություններում և հիմնարկություններում աշխատանքի արտադրողականությունն առավելագույն բարձրացման և աշխատանքային կարգապահության ամրացման համար:

Յ. ՀամԼԿՅԵՄ-ն աշխատանք և կատարում ամբողջ յերիտասարդութանը դաստիարակելու այնպիսի վոգով, վոր նա պահպանի ու ամրացնի սոցիալիստական սեփականությունը, վորը հանդիսանում է խորհրդային հասարակակարգի հիմքը:

Զ. ՀամԼԿՅԵՄ-ն ոգնում է խորհրդային պետությունը՝ ամրացնելու ընտանիքը և հոգ տանելու յերեխանների ու մայրերի համար: Պայքար է մղում կանանց նկատմամբ արտահայտվող կապիտալիզմի մնացորդների դեմ, յերիտասարդութան մեջ հարգանքի գոացմունք դաստիարակելով դեպի կինը՝ վորպես սոցիալիստական շինարարության իրավահավասար մասնակիցը:

VI

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ

1. խորհրդային Միություն յերիտասարդ սերունդը պարտավոր է պատրաստել իրեն պաշտպանելու իր հայրենիքը բոլոր վտանդներից և թշնամիների կողմից նրա դեմ ուղղված վտանգագություններից: Մեմֆ պաշտպանողականներ եմֆ սկսած 1917 թ. մայիսի 7-ից (հոկտեմբերի 25-ից): Մեմֆ կոզմակից եմֆ «Հայրենիքի պաշտպանության», սեկայն հայրենական այն պատերազմը, դեպի վորն ըմքանում եմֆ մեմֆ, մի պատերազմ է հանում սոցիալիստական հայրենիքի, հանում սոցիալիզմի, վար-

պես հայրենիք, համուժ խորհրդային համրապետութեան, վարդա-
սոցիալիզմի համաշխարհային բանակի մի ջոկատ» (Լեւոն)։ Ան-
հաճանջ կերպով հետեւելով մեծ Լենինի այդ աւանդին, Համ.
ԼԿՅԵՄ-ը յերկտասարդ սերունդը դաստիարակում և խորհրդային
հայրենասիրութեան վոդով, անհուն նվիրւածութեամբ և անսա-
ման սիրով դեպի ԽՍՀՄ-ն — իր հայրենիքը։ Անձնվիրաբար պաշտ-
պանել սոցիալիստական հայրենիքը, ամրացնել նրա զորութիւն-
ները, բարդաւաճումն ու վառքը — ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամի ամենա-
սրբադան ու կենսական պարտականութեանն է։

ՀամԼԿՅԵՄ-ը յերկտասարդութեանը դաստիարակում և այն-
պիսի վոդով, վոր նա պատրաստ լինի Խորհրդային կառավարու-
թեան առաջին խել կոչով պայքարի դուրս դալ սոցիալիստական
հայրենիքի թշնամիներէ դեմ։

2. ՀամԼԿՅԵՄ-ը յերկտասարդութեան մեջ դաստիարակում և
քաջութիւն ու անհողդողդութիւն, արհամարհանք դեպի վախկո-
տութեանն ու յերկյուղը խորհրդային իշխանութեան թշնամիներ-
ի հանդեպ, ամենախիստ կարգապահութեան վոդէ։ ՀամԼԿՅԵՄ-ը
յերկտասարդութեանը դաստիարակում և ատելութիւն տածելու
վոդով դեպի դատաւթութիւնը, մատնութիւնը, դաւաճանու-
թիւնը սոցիալիստական հայրենիքին, վորպես ամենածանր ու
ստոր չարադրծութեաններ սոցիալիստական պետութեան շահերի
դեմ։ ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամները և ամբողջ յերկտասարդութիւնը
պետք և մերկացնեն և բանվորա-գյուղացիական պետութեան դա-
տաստանին հանձնեն բոլոր նրանց, ովքեր կղաւաճանեն հայրենի-
քի շահերին։

3. ՀամԼԿՅԵՄ-ը Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետու-
թեաններէ Միութեան պաշտպանունակութիւնն ամրացնելու ուղ-
ղութեամբ իր վատարած ամբողջ աշխատանքում յենում և Համ.
Կ(Բ)Կ-ի և Խորհրդային կառավարութեան այն քաղաքականութիւն-
նից, թե՛ «մենք կողմնակից ենք խաղաղութեանը և պաշտպանում
ենք խաղաղութեան դործը։ Սակայն մենք չենք վախենում սպառ-
նալիքներից և պատրաստ ենք հարվածով պատասխանելու պատե-
րադմի հրճիղների հարվածին» (Ստալին)։ Ակտիւ կերպով ոժան-
դակել Խորհրդային պետութեանը՝ ամրացնելու և զարգացնելու
զինված ուժերը — Լենինյան կոմյերիտմիութեան կարևորագույն
պարտականութեանն է։ Այդ նպատակով ՀամԼԿՅԵՄ-ը շեֆութիւն
և կատարում բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի ռազմա-
ծովային և ռազմադրային ուժերի նկատմամբ և տպահովում և

բանվորա-դուղապիական Կարմիր բանակը խորհրդային իշխանութ-
յանը նվիրված մարդկանց այնպիսի կադրերով, վորոնց ձեռքը
չի դողա և աչքը չի դավաճանի հեղափոխական ժողովրդի թշնա-
միների դեմ մղվող մարտերում :

ՀամԼԿՅԵՄ-ը յերիտասարդության մեջ ռադմական դիտելիք-
ների պրոպագանդա յե մղում, ակտիվ մասնակցում ե պաշտպա-
նության հասարակական կադմակերպությունների աշխատանքին և
ձուլում ե, վոր յուրաքանչյուր կոմյերիտական դեռ բանակի ու
նախատորմի շարքերը մտնելուց առաջ տիրապետի դիպուկ հրա-
ձգության արվեստին, ուսումնասիրի ռադմական մասնագիտու-
թյուններից մեկը :

* * *

Համամիութենական կոմունիստական յերիտասարդական
միությունը կրում ե համայն աշխարհի աշխատավորության ու-
սուցչի ու առաջնորդի՝ Վ. Ի. Լենինի անունը :

Լենինյան կոմյերիտմիությունը կապիտալիստների, կալվա-
ծատերերի, ինտելիկենտների դեմ մղված քաղաքացիական պատե-
րադմում իր մատուցած մարտական ծառայությունների համար
արժանացել ե հեղափոխական բարձրագույն պարգևի—մարտական
Կարմիր դրոշի շքանշանի :

Սոցիալիստական հասարակության կառուցման ասպարեզում
իր կատարած հարվածային աշխատանքի համար, վորը միառթով
պատկեց խորհրդային Միության աշխատավոր յերիտասարդու-
թյանը, Լենինյան կոմյերիտմիությունը պարգևատրվեց Աշխա-
տանքային Կարմիր դրոշի շքանշանով :

Լենինյան կոմյերիտմիությունն իր աշխատանքը կատարելով
ԽՍՀՄ-ի աշխատավոր յերիտասարդության մեջ, Համամիութենա-
կան կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության ղեկավարու-
թյամբ, հավատարիմ Մարքսի-Էնգելսի-Լենինի-Ստալինի ուս-
մունքին, պատվով կկատարի սոցիալիստական հայրենիքի հանդեպ
ունեցած իր բոլոր պարտականությունները :

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԼԵՆԻՆՑԱՆ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՁԵՂՈՒՆՎԱԾ ՀԱՄԼԿՑԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԿՈՂՄԻՑ
1986 թ. ապրիլի 21-ին

ՀամԼԿՅԵՄ-ը հանդիսանում է Յերիտասարդական, կոմունիստական ինտերնացիոնալի ջոկատներից մեկը, ընդունում է նրա ծրագրերն ու կանոնադրությունը, պատարում է նրա վերոշումները և ակտիվ կերպով մասնակցում է նրա աշխատանքին:

ՀամԼԿՅԵՄ-ը հարում է ՀամԿ(բ)Կ-ին, հանդիսանում է նրա ուղերվին ու ողջականը: Բուլղերիկյան կուսակցության ղեկավարությամբ ՀամԼԿՅԵՄ-ը յերիտասարդությանը դաստիարակում է կոմունիզմի վողով, նրան համախմբում է խորհրդային իշխանության շուրջը:

ՀամԼԿՅԵՄ-ը մասսայական անկուսակցական կադմակերպություն է, վորն իր շարքերում համախմբում է քաղաքի և գյուղի առաջավոր, քաղաքականապես դրադետ աշխատավոր յերիտասարդության լայն խավերին: Հետևելով բուլղերիկ մարտական տրադիցիաներին, կոմյերիտմիությունն ուժեղ է իր դադախարական համոզմածությունք և նվիրվածությամբ՝ Լենինի—Ստալինի կուսակցությանը, Վորեն շեղում ՀամԼԿՅԵՄ-ի ծրագրից՝ անհամատեղելի յե կոմյերիտմիության մեջ մնալու հետ:

ՀամԼԿՅԵՄ-ն իր անդամներից սրահանջում է հաստատակամ և աննկուն պայքար մղել հանուն բուլղերիկների կուսակցությանը վստավոր դժի իրականացման: ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամները պարտավոր են ամբողջ ուժով ամրացնել խորհրդային հասարակարգը, ամրացնել խորհրդային արդյունաբերությունն ու տրանսպորտը, կոլտնտեսություններն ու խորհրտնտեսությունները, անհաշտ պայքար մղել դասակարգային թշնամու և ամեն դույնի ոպորտունիստների դեմ, անողոք հակահարված տալ կոմյերիտմիությունը բուլղերիկների կուսակցությանը հակադրելու ամեն տեսակ փորձերին, ամրացնել յեղբայրական ինտերնացիոնալ հարաբերությունները ԽՍՀՄ-ի բոլոր աղքերի աշխատավողների և բոլոր յերկիրների պրոլետարների միջև:

Կոմյերիտականը մեծագույն պատիվ է համարում իրեն հա-

մար ՀամԿ(բ)Կ-ի անդամ դառնալն ու իր սովորով դործունեյությամբ և ուսմամբ իրեն նախապատրաստում է նրա շարքերը մտնելու համար:

I

ՀԱՄԼԿՅԵՄ-Ի ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՈՒ ՅԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամ է համարվում կոմյերիտմիության շարքերն ընդունված յուրաքանչյուր վոք՝ 15-ից մինչև 26 տարեկան, վորն ընդունում է միության ծրագիրն ու կանոնադրությունը, աշխատում է նրա կազմակերպություններից մեկում, յենթարկվում է ՀամԼԿՅԵՄ-ի բոլոր վորոշումներին և մուծում է անդամավճար:

Ծանոթություն.— ՀամԼԿՅԵՄ-ի 26 տարեկան հասակի հասած անդամները կարող են մնալ կազմակերպության մեջ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, իսկ դեկավար մարմիններում ընտրվելու դեպքում նրանք պաշտպանում են վճռական ձայնի իրավունքը:

2. ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամները պարտավոր են՝

ա) ուսումնասիրել Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի, Ստալինի աշխատությունները և մարքսիստական-լենինյան ուսմունքը պարզաբանել յերիտասարդության լայն մասսաներին.

բ) կատարել բոլշևիկների կուսակցության ու կոմյերիտմիության վորոշումները և ակտիվ կերպով մասնակցել յերկրի քաղաքական կյանքին.

գ) աշխատանքի նկատմամբ սոցիալիստական վերաբերմունքի որինակ ցույց տալ, աջալուրջ պաշտպանել սոցիալիստական սեփականությունը, պայքարել հարեցողության, խուլիգանության դեմ, կրոնական նախապաշարմունքների մնացորդների դեմ, կնոջ նկատմամբ վոչ-ընկերական վերաբերմունքի դեմ.

դ) տիրապետել գիտելիքներին, կուլտուրային, գիտությանը, տեխնիկային.

ե) ուսումնասիրել ռազմական դործը, անձնազոհ կերպով նվիրված լինել սոցիալիստական մեծ հայրենիքին և պատրաստ լինել տալու նրան իր բոլոր ուժերը, իսկ յեթե անհրաժեշտ լինի—նաև կյանքը.

դ) վճռականորեն պայքարել հեղափոխական որինականության ու կարգի խախտումների դեմ:

է) ահաբեկ կերպով մասնակցել կոմյերխտական կազմակերպության աշխատանքին, կանոնավոր հաճախել կոմյերխտական ժողովները, արագորեն ու նշարիտ կատարել կազմակերպության առաջադրանքները, սկսած յուրաքանչյուր դործը հասցնելով մինչև վերջ:

3. կոմյերխտական անդամ ընդունվում և առաջավոր, ստուգված, խորհրդային իշխանությունը նվիրված յերխտասարգությունը՝ բանվորների, դուղացիների և ծառայողների միջից:

Այն դեպքում, յերբ կոմյերխտական շարքերն ընդունվել ցանկացողը գեուես բավարար չափով պատրաստված չե համ. ԼԿՅԵՄ-ի անդամ ընդունվելու համար, նա ընդունվում և թեկնածու՝ վեց ամիս ժամանակով: Թեկնածուական ստաժը նրա համար և սահմանվում, վորպեսպի կոմյերխտական մեջ ընդունվել ցանկացողը պատրաստվի այլ բանի համար, ծանոթանա համ. ԼԿՅԵՄ-ի ծրագրին ու կանոնադրությանը և վերացնի իր քաղաքական անըրադիտությունը: Ընդունելությունը կոմյերխտական մեջ կատարվում և անհատական կարգով:

ա) ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամ կամ թեկնածու ընդունվողները ներկայացնում են մեկ սարվա ստաժ ունեցող կոմյերխտական յերկու անդամի, կամ կուսակցության մեկ անդամի յերաշխափություն:

Յերաշխափություններն ստուգում և կոմյերխտական տեղական կոմիտեն անսղայման մինչև ընդունելության հարցի քննարկումը:

Յերաշխափորողները պատասխանատու յեն իրենց յերաշխափորյալի համար, անհիմն յերաշխափության դեպքում յենթարկվելով միութենական տույժի ընդհուպ մինչև կոմյերխտական նից հեռացվելը:

բ) կոմյերխտական մեջ ընդունելուն պետք և նախորդի այն հիմնական տվյալների նախնական ստուգումը, վորը հաղորդում և իր մասին ընդունվողը, և ընդունելության հարցը քննության և աւնում սկզբնական կոմյերխտական կազմակերպության կոմիտեն, վորողում և սկզբնական կազմակերպության ընդհանուր ժողովը և ուժի մեջ և մտնում կոմյերխտական շրջիումի կամ քաղկոմի բյուրոյի հաստատումից հետո:

ՀամԼԿՅՅՄ-ի անդամների ու թեկնածուների ստաժը հաշվվում է այն որովանից, յերբ համապատասխան կոմյերիտական սկզբնական կադմակերպության ընդհանուր ժողովը վստուշում է կայացրել ընդունելութայն մասին:

դ) Թեկնածուից անդամ վերադարձելու ժամանակ կոմյերիտական կադմակերպությունները պետք է ստուգեն, թե տվյալ թեկնածուի պատրաստ է արդյոք կոմյերիտությունյան անդամ ընդունվելու համար: Այն դեպքում, յերբ թեկնածուն իրեն յերևան չի բերել իրբն լենինյան կոմյերիտությունյան անդամի կոչման արժանի, կադմակերպություն իրավունք ունի յերկարացնել նրա թեկնածուական ստաժը կամ թե հռացնել նրան թեկնածությունից:

4. ՀամԼԿՅՅՄ-ի անդամներն ու թեկնածուները մեկ կադմակերպությունից մյուսն անցնելիս վերջին կադմակերպության մեջ հաշվի յեն առնվում միայն կոմյերիտական անդամատուրը և անձնական քարտը ներկայացնելու դեպքում, վորի մեջ պետք է նշում լինի հաշվառումից դուրս դալու վերաբերյալ:

5. Կոմյերիտական կադմակերպությունները պետք է դիտահսկողություն սահմանեն կոմյերիտությունյան անդամների ու թեկնածուների կողմից անդամավճարները ժամանակին մուծելու նկատմամբ, յուրաքանչյուր առանձին դեպքում պարզեն անդամավճարը ժամանակին չմուծելու պատճառները:

6. Երեք ամիս անդամավճար չմուծած կոմյերիտությունյան անդամների ու թեկնածուների՝ ՀամԼԿՅՅՄ-ի շարքերում մնալու հարցը քննութայն է դրվում սկզբնական կադմակերպութայն ժողովում:

6. Կոմյերիտական կադմակերպությունները պետք է իրենց շարքերը մաքրեն թշնամական տարրերից, յերկերեսանիններից, կոմյերիտությունյան յերկաթե կարգապահությունը խախտողներից, բարոյապես քայքայվածներից, մորթապաշտներից, կարյերիստներից:

7. Կոմյերիտությունից հռացնելու հարցը լուծվում է կոմյերիտությունյան այն սկզբնական կադմակերպութայն ընդհանուր ժողովի կողմից, վորի անդամը կամ թեկնածուն է հանդիսանում տվյալ անձնավորությունը, և հաստատվում է կոմյերիտությունյան շրջկոմի կամ քաղկոմի բյուրոյի կողմից:

8. ՀամԼԿՅՅՄ-ի անդամության թեկնածուները յենթարկվում են միութայն բոլոր վորոշումներին և կատարում են իրենց վրա դրված բոլոր պարտականությունները:

Թեկնածուները ժողովներին մասնակցում են խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, բայց չեն կարող ընտրել կամ ընտրվել միության ղեկավար մարմիններում:

ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամության թեկնածուներն անդամավճար մուծում են ՀամԼԿՅԵՄ-ի անդամներին համահավասար:

11

ԿՈՍՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ

ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻ ՄԱՍԻՆ

9. Կոմյերիտմիության կազմակերպական կառուցվածքի ղեկավար սկզբունքն է դեմոկրատական կենտրոնացումը, վրբը նշանակում է՝

ա) կոմյերիտմիության բոլոր ղեկավար մարմինների ընտրահոնություն՝ վերելք մինչև ներքև:

բ) կոմյերիտական մարմինների սրբեքական հաշվետվությունը իրենց կոմյերիտական կազմակերպությունների առաջ:

դ) կոմյերիտական խիստ կարգապահություն և փոքրամասնության յենթարկումը մեծամասնությանը:

դ) կոմյերիտական վերադաս մարմինների վորոշումների անվերապահորեն պարտադիր լինելը ստորին մարմինների և կոմյերիտմիության բոլոր անդամների համար:

10. Կոմյերիտմիությունը կառուցվում է դեմոկրատական կենտրոնացման հիմունքների վրա ըստ տերիտորիալ-արտադրական հատկանիշի. տերիտորիալ կազմակերպության կոմիտեն բարձրագույն մարմինն է այդ շրջանի մեջ մտնող բոլոր (տերիտորիալ) կազմակերպությունների համար. արտադրության կամ կառավարման մի ամբողջ ճյուղի սարսարկող (տրանսպորտ, քաղաքացիական ավիացիա և այլն) կազմակերպությունները բարձրագույն են հանդիսանում տվյալ ճյուղի կոմյերիտմիության բոլոր կազմակերպությունների նկատմամբ:

11. Կոմյերիտմիության կազմակերպման սխեման հետևյալն է.

ա) ԽՍՀՄ-ի տերիտորիա—Համամիութենական համագումար—ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմ:

բ) մարզեր, յերկրամասեր և հանրապետություններ—մարզային, յերկրային կոնֆերենցիաներ, աղքային հանրապետությունների կոմյերիտմիության համագումարներ—մարզկոմներ, յերկր-

շրջկոմներում, քաղկոմներում, մարզկոմներում, յերկրկոմներում և ազգային հանրապետութիւններին կենտրոններում ստեղծւում են պիտներական բաժիններ, իսկ կոմյերիտմիութեան սկզբնական կազմակերպութիւններին կոմիտեները պատանի պիտներներին ջոկատներն ու ֆորպոսները ղեկավարելու համար լավագոյն, դրապետ և հեղինակավոր կոմյերիտականներէջ առանձնացնում են ղեկավարներ :

Կոմյերիտական կազմակերպութիւնները ջոկատներին ղեկավարներին ոգնում են մանկական ու պիտներական դասադան խումբակներին համար ղեկավարներ ընտրելու դործում :

Կոմյերիտական կազմակերպութիւնները պետք և ամենորայ հոգատարութիւն ունենան պիտներական ջոկատներին և ֆորպոսներին աշխատանքին նկատմամբ, սրտֆմիութիւններին և ժողովրդական լուսավորութեան մարմիններին հետ միասին կազմակերպական-յութական բազա ապահովելով պիտներական ճամբարներին, սկումբներին, սպորտ-հրապարակներին, թատրոններին, մանկական տեխնիկական ու տուրիստական կայաններին և այլնի աշխատանքին համար :

ՀամԼԿՅԵՄ-ի կենտրոմը, կոմյերիտմիութեան մարզկոմները, յերկրկոմները և ազգային հանրապետութիւններին կենտրոնները հրատարակում են պիտներական թերթեր, ժուռնալներ և մանուկների համար անհրաժեշտ գրականութիւն :

III

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

16. Կոմյերիտմիութեան բարձրագոյն որդանն և Համամիութենական համագումարը :

Հերթական համագումարները հրապարակում են առնվազն յեւթ տարին մեկ անգամ :

Արտակարգ համագումարներ հրապարակում են ՀամԼԿՅԵՄ-ի կենտրոնական կոմիտեյի կողմից՝ իր սեփական նախաձեռնութեամբ կամ կոմյերիտմիութեան վերջին համագումարում ներկայացված անդամների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ յերրորդին պահանջով :

Համամիութենական համագումարի հրապարակումը և նրա որո-

կարողը հաստատարվում են մոչ ուշ քան համապատասխան հրավիր-
բերուց մեկ և կես ամիս առաջ:

Արտակարգ համապատասխանները հրավիրվում են յերկու ամսի ա-
րեթացքում:

Համամիութենական համապատասխան ներկայացուցչության
նորման սահմանում և կոմյերիտմիության Կենտրոնական կոմի-
տեն:

17. Այն դեպքում, յեթե ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտրոնական կոմի-
տեն 16-րդ միտում մասնանշված ժամկետում արտակարգ համա-
պատասխան չի հրավիրում, այն կադմակերպությունները, միտոնք
պահանջել են արտակարգ համապատասխան հրավիրել, իրավունք ու-
նեն ստեղծել արտակարգ համապատասխան հրավիրող կադմակերպու-
կան կոմիտե, միտն ոգտվում և Կենտրոնական կոմիտեյի իրա-
վունքներով:

18. Համապատասխանը—

ա) լսում ու հաստատում և Կենտկոմի ու Կենտրոնական մեր-
ստուգիչ հանձնաժողովի հաշվետվությունները.

բ) մերանայում և միտիտության և յենթարկում ՀամԼԿՅԵՄ-ի
ծրագիրն ու վանոնադրությունը.

գ) նշում և կոմյերիտմիության աշխատանքի ընդհանուր դի-
ծը և միտության հերթական խնդիրները.

դ) ընտրում և ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտրոնական կոմիտե և Կենտ-
րոնական մերստուգիչ հանձնաժողով:

19. ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտրոնական կոմիտեն և Կենտրոնական
մերստուգիչ հանձնաժողովն ընտրվում են համապատասխան սահ-
մանած կադմով: Կենտրոնական կոմիտեյի անդամների հեռանա-
լու դեպքում, Կոմիտեյի կադմը լրացվում և համապատասխան ընտ-
րած թեկնածուների թվից, համապատասխան սահմանած կարգով:

20. Համամիութենական համապատասխանների միջև ընկած ժա-
մանակամիջոցում միտության բարձրագույն որդանն և հանդիսա-
նում ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտրոնական կոմիտեն:

Կենտկոմը դեկավարում և կոմյերիտմիության ամբողջ աշ-
խատանքը, ներկայացնում և ՀամԼԿՅԵՄ-ը պետական հիմնարկ-
ներում ու կադմակերպություններում, նշանակում և միտության
Կենտրոնական որդան «Կոմսոմոսկայա Պրավդա»-յի խմբագրու-
թյունը և ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմի մյուս հրատարակություններին

խմբադրութիւնները, բաշխում ե միութեան ուժերն ու միջոցները և վերահսկում նրանց :

21. ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտրոնական կոմիտեյի պլենումները հրապարակում են ամենաշոգ չորս ամիսը մեկ անգամ :

Կենտկոմի անդամութեան թեկնածուները Կենտկոմի պլենումի նիստերին մասնակցում են խորհրդակցական ձայնի իրավունքով :

22. Կոմյերիտմիութեան Կենտկոմի պլենումը Կենտկոմի պլենումներէ միջև ընկած ժամանակամիջոցում միութեան ամբողջ աշխատանքը ղեկավարելու համար իր կազմից ընտրում ե Կենտկոմի Բյուրո և Կազմակերպական-դործադիր ընույթի ընթացիկ աշխատանքների համար—քարտուղարութիւն՝ Կենտկոմի կողմից միորոշմած Կազմով : Կոմյերիտմիութեան Կենտկոմը կանոնաւոր կերպով ինֆորմացիա յետաւիս Կոմյերիտական Կազմակերպութիւններին՝ իր աշխատանքների մասին :

23. Առանձին հետ մնացող բնադրականներում կոմյերիտական աշխատանքն ուժեղացնելու նպատակով ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտրոնական կոմիտեն նշանակում ե կոմյերիտական կազմակերպիչներ, միորոք աշխատում են նրա անմիջական ղեկավարութեան ու վերահսկողութեան տակ :

24. Այնտեղ, վրտեղ կան քաղաքական բաժիններ (խորհրդատեութիւններ, ջրային և յերկաթուղային տրանսպորտ, Հյուսիսային Ժովային ճանապարհ և այլն), կոմյերիտական կազմակերպութիւնների աշխատանքը ղեկավարում են քաղբաժիններէ պետերի՝ կոմյերիտական աշխատանքի գծով ողնականները, վրտնց ընտրում ե հաստատում ե ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմը :

Քաղբաժինների պետերի՝ կոմյերիտմիութեան գծով ողնականներն անմիջականորեն յենթարկւում են ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմին և ղեկավարւում են քաղբաժինների ու քաղվարչութիւններէ համապատասխան պետերի կողմից :

25. Կենտրոնական վերստուգիչ հանձնաժողովն ստուգման ե յենթարկում՝

ա) դործերը վարելու արադութիւնն ու ճշտութիւնը կոմյերիտմիութեան կենտրոնական մարմիններում և ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմի ապարատի կանոնաւորութիւնը :

բ) ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմի դրամարկղը և բյուջեյի կատարումը :

26. ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմում ստեղծւում ե կոմյերիտմիտ-

թյան մեջ ընդունող և կոմյերիտմիությունից հեռացնող հանձնա-
ժողով, վերն աշխատում և անմիջականորեն ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտ-
կոմի ղեկավարությամբ, դադարում և կոմյերիտմիության մեջ
ընդունելու, կոմյերիտմիությունից հեռացնելու հարցերի և միու-
թենական տույժի յենթարկելու վերաբերյալ ներկայացված բո-
ղոքների քննարկմամբ:

IV

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ, ՄԱՐՁԱՅԻՆ ՈՒ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

27. Մարդային, յերկրային, հանրապետական կոմյերիտական
կազմակերպության բարձրագույն որդանն և կոմյերիտմիության
մարդային, յերկրային կոնֆերենցիան կամ աղդային հանրապե-
տության կոմյերիտմիության համադումարը, իսկ դրանց միջև
ընկած ժամանակամիջոցում—մարդային, յերկրային կոմիտեն
աղդային հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը:

Իրենց դործունեությամբ ընթացքում նրանք ղեկավարվում են
Լենինյան կոմունիստական յերիտասարդական միության Համա-
միութենական համադումարների և ՀամԼԿՅԵՄ-ի Կենտկոմի վո-
րոչումներով:

Կոմյերիտմիության մարդկոմները, յերկրկոմները, աղդային
հանրապետություններին ԼԿՅԵՄ Կենտկոմները հաշվետու յեն
ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի առաջ, ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի տահմանա-
կարգով:

28. Հերթական մարդային, յերկրային կոնֆերենցիան կամ
աղդային հանրապետության ԼԿՅԵՄ համադումարը հրավիրում
են մարդային, յերկրային կոմիտեն, աղդային հանրապետության
ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը մեկ և կես տարին մեկ անգամ, իսկ արտա-
կարգ կոնֆերենցիա կամ համադումար հրավիրվում և կոմյերիտ-
միության մարդային, յերկրային կոմիտեյի, աղդային հանրա-
պետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի վորոչմամբ, կամ թե տվյալ մար-
դի, յերկրամասի, հանրապետության կազմակերպության անդամ-
ների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ յերրորդի պահանջով:

Կոմյերիտմիության մարդային, յերկրային կոնֆերենցիայի
աղդային հանրապետության ԼԿՅԵՄ համադումարի ներկայացուց-

չության նորման սահմանում են ԼԿՅԵՄ մարդային, յերկրային կոմիտեները, աղղային հանրապետության Կենտկոմը:

Մարդային, յերկրային կոնֆերենցիան, աղղային հանրապետության ԼԿՅԵՄ համագումարը լսում և քննարկում ե ՀամԼԿՅԵՄ աշխատանքի ընդհանուր հարցերը, լսում և հաստատում ե մարդային, յերկրային կոմիտեյի, աղղային հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի և վերստուգիչ հանձնաժողովի հաշվետու ղեկավարները, քննության և առնում մարդում, յերկրամասում, հանրապետության մեջ կատարվելիք կոմյերիտական աշխատանքի հարցերը, և ընտրում ե մարդային, յերկրային կոմիտե, ԼԿՅԵՄ Կենտկոմ, վերստուգիչ հանձնաժողով և կոմյերիտմիության համակարգիչները:

29. Մարդային, յերկրային կոմիտեն, աղղային հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը նշանակում ե իր վերահսկողության տակ աշխատող կոմյերիտական որդանների լոբադրությունները, գեկավարում ե ստորադաս կազմակերպությունների աշխատանքը, կոմյերիտմիությունը ներկայացնում ե կուսակցական-խորհրդային, պրոֆմիտեկենական ուսյլ կազմակերպություններում, յերկրամասի, մարզի, հանրապետության կոմյերիտական կազմակերպությանն ինֆորմացիա յե տալիս իր աշխատանքի մասին, իր կազմակերպության սահմաններում բաշխում ե կոմյերիտմիության ուժերն ու միջոցները:

30. Մարդային, յերկրային կոմիտեյի, աղղային հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի պլենումը հրավիրվում ե առնվազն յերեք ամիսը մեկ անգամ:

31. Մարդային, յերկրային կոմիտեն, աղղային հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը ընթացիկ աշխատանքի համար ընտրում ե բյուրո:

Մարդկոմների, յերկրկոմների և աղղային հանրապետությունների ԼԿՅԵՄ կենտկոմների քարտուղարներին համար պարտադիր ե հետևյալ կուսակցական և կոմյերիտական ստաժը.

բանվորների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ ստաժ—5 տարվա և ՀամԿ(բ)Կ ստաժ—4 տարվա,

միտոնների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ ստաժ—6 տարվա և ՀամԿ(բ)Կ ստաժ—5 տարվա:

Ծանոթություն.—Յերկրամասերի ու հանրապետությունների մեջ մտնող մարդկոմների, աղղային հանրապետություն

Ներքին ԼԿՅԵՄ կենտկոմիաների քարտուղարների համար պարտա-
դիր և հետևյալ կուսակցական ու կոմյերիտական ստաժը.

բանվորների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ ստաժ—4 տարվա և
ՀամԳ(բ)Կ ստաժ—3 տարվա,

մյուսների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ ստաժ—5 տարվա և Համ.
Կ(բ)Կ ստաժ—4 տարվա:

32. Յերկրամասերի ու հանրապետութայինների կազմի մեջ
մեծագույն ազդեցություն և այլ մարդերի ու լինջնախար հանրապետու-
թյանների կոմյերիտական կազմակերպութայիններն աշխատում
են յերկրային կոմիտեներին, ազդեցություն հանրապետութայինների
ԼԿՅԵՄ կենտկոմիաների ղեկավարությամբ և իրենց ներքին կյան-
քում ղեկավարվում են կոմյերիտակոմիտեյան յերկրային, մարդու-
յին, հանրապետական կազմակերպութայինների մասին ՀամԼԿՅԵՄ
կենտնադրության 4-րդ դիւտոմ շարադրված դրույթներով:

V

ԿՈՄՅԵՐԻՏԱՐԻՏՅԱՆ ՈԿՐՈՒԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

33. Քաղաքային, ոկրուդային, շրջանային կոմյերիտական
կոնֆերենցիան հրավիրվում և կոմյերիտակոմիտեյան քաղաքային,
ոկրուդային, շրջանային կոմիտեյի վոդմից առնվազն մեկ և կես
տարին մեկ անգամ. արտակարգ կոնֆերենցիա հրավիրվում և
քաղաքային, ոկրուդային, շրջանային կոմիտեյի վերաբերյալ,
կամ թե քաղաքային, ոկրուդային, շրջանային կազմակերպության
մեջ մտնող կազմակերպութայինների անդամների ընդհանուր թվի
առնվազն մեկ յերրորդի պահանջով:

Քաղաքային, ոկրուդային, շրջանային կոնֆերենցիան լսում
և հաստատում և քաղաքային, ոկրուդային, շրջանային կոմիտեյի,
վերստուգելի հանձնաժողովի հաշվետվութայինները, ընտրում և
քաղաքային, ոկրուդային, շրջանային կոմիտե, վերստուգելի
հանձնաժողով և յերկրային, մարդային կոնֆերենցիայի կամ ազ-
դային հանրապետութային կոմյերիտակոմիտեյան համագումարի
պատգամավորներ:

34. կոմյերիտակոմիտեյան քաղաքային ու ոկրուդային կոմիտե-
ների քարտուղարների համար պարտադիր և կուսակցական ու
կոմյերիտական հետևյալ ստաժը.

բանվորների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ ստատ—4 տարվա և Համ-
Կ(բ)Կ ստատ—2 տարվա, մյուսների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ ստատ—
3 տարվա և ՀամԿ(բ)Կ ստատ—3 տարվա.

Կոմյերխամիության շրջանային կոմիտեների քարտուղարներին
համար. բանվորների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ ստատ—3 տարվա և
ՀամԿ(բ)Կ ստատ—2 տարվա, մյուսների համար՝ ՀամԼԿՅԵՄ
ստատ—4 տարվա և ՀամԿ(բ)Կ ստատ—2 տարվա:

Քաղաքային, ուրուղային ու շրջանային կոմիտեներին քար-
տուղարներին հաստատում են մարդկումը, յերկրկումը, կամ աղ-
քային հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմը՝ ՀամԼԿՅԵՄ Կենտ-
կոմի հետագա հաստատմամբ:

35. Կոմյերխամիության քաղաքային, ուրուղային, շրջանա-
յին կոմիտեն ընտրում և բյուրո, կազմակերպում և հաստատում
և ձևափոխություններում, խորհանդեսություններում, մեքենա-
արտադրային կայաններում, կոմունալություններում ու դպրոց-
ներում սկզբնական կոմյերխական կազմակերպություններ, դե-
կտարում և քաղաքի կամ շրջանի բոլոր սկզբնական կազմակեր-
պությունների աշխատանքը, կատարում և կոմյերխականների
հաշվառում, քաղաքի ու շրջանի սահմաններում բաշխում և
կոմյերխական կազմակերպության ուժերն ու միջոցները, խոր-
հրդային, անտեսական ու արհեստակցական կազմակերպությու-
ններում հանդես և դալիս վորպես կոմյերխամիության ներկայա-
ցուցիչ:

Կոմյերխամիության քաղաքային, ուրուղային, շրջանային
կոմիտեն իր գործունեության մասին հաշվետվություններ և
ներկայացնում մարդային, յերկրային կոմիտեյին, աղքային
հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմին ըստ ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի
սահմանած ժամկետների ու ձևի:

Քաղաքային, ուրուղային, շրջանային կոմիտեյի պլենումը
հրավիրվում և անվաղն յերկու ամիսը մեկ անգամ:

VI

ԿՈՍՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ՍԿՁԲՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

36. Կոմյերխամիության հիմքն են հանդիսանում կոմյերխ-
ական սկզբնական կազմակերպությունները:

Կոմյերխական սկզբնական կազմակերպություններ ստեղծ-

իկում են Փարբրիկաներում, դործարաններում, մեքենա-արտադրութիւն մշայաններում, խորհանտեսութիւններում և այլ տնտեսական ձեռնարկութիւններում, կտրանտեսութիւններում, դպրութիւնում, հիմնարկութիւններում, բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում, դպրոցներում, կարմիր-բանակային դորամասերում և այլն, կոմյերթամիութեան տոնիսդն յերկր անդամի ստեղծութեան դեպքում:

Կոմյերթական սկզբնական կազմակերպութիւնները հաստատուում են ՀամԼԿՅԵՄ շրջանային կամ քաղաքային կոմիտեի կողմից:

37. Հարյուր և սիւլի կոմյերթական ունեցող խոշոր ձեռնարկութիւններում, հիմնարկութիւններում, բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում, դպրոցներում, կտրանտեսութիւններում և այլն ամբողջ ձեռնարկութիւնը, հիմնարկը և այլն ընդգրկող կոմյերթական սկզբնական կազմակերպութեան ներսում (յուրաքանչյուր առանձին դեպքում շրջկոմի, քաղկոմի հաստատութեամբ) կարող են կազմակերպուիլ ցեխային, տեղամասային, բաժնի, Փակույտետային և այլ կոմյերթական կազմակերպութիւններ: Ցեխային, տեղամասային և այլ կազմակերպութիւններին ներսում իր հերթին կարող են ստեղծուիլ կոմյերթական խմբակներ:

38. Ընթացիկ աշխատանքները կատարելու համար կոմյերթական սկզբնական կազմակերպութիւնն ընտրում և կոմյերթական կոմիտե (կոմյերթամիութեան դործարանային կոմիտե, Փարկոմ և այլն) մեկ տարի ժամանակով, իսկ ցեխային կազմակերպութեան—ցեխային կոմյերթական կազմակերպութեան բոլոր կոմ կոմյերթական կազմակերպիչ՝ վեց ամիս ժամանակով:

Կոմյերթամիութեան 10 անդամից պակաս ունեցող կոմյերթական սկզբնական կազմակերպութիւններում կոմյերթական կոմիտեներ չեն ստեղծուիլ, այլ ընտրուիլ և կոմյերթամիութեան սկզբնական կազմակերպութեան քարտուղար:

Բանիօրա-գլուխացիական Կարմիր բանակի կոմյերթական սկզբնական կազմակերպութիւններում ընտրուիլ և վեց թիւ կոմիտե, այլ բոլոր:

Կոմյերթական սկզբնական կազմակերպութիւններում, իբրեւ կանոն, աշխատանքը կատարուիլ և արտադրութիւնից չաղատված աշխատողների միջոցով: Աղատված աշխատողներ կարող են առանձնացուիլ միայն սկզբնական կազմակերպութիւններին առաւել

խոշոր կոմիտեներում՝ ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի թուլությունից յամբ:

39. Տեղական պրոֆիտիֆիկանական և այլ հասարակական կադմակերպությունների հետ կապ պահպանելու համար կոմյերիտական սկզբնական կադմակերպությունն առանձնացնում և իր ներկայացուցիչներին:

VII

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ԿՈՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

40. Կարմիր բանակում ՀամԼԿՅԵՄ կադմակերպությունների կատարած ամբողջ աշխատանքը կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի անբաժանելի մասն է և կատարվում և քաղորդանքների, Կարմիր բանակի զորամասերի ղեկավարական կոմիտեների ու կուսակցական կադմակերպությունների անմիջական ղեկավարությամբ:

Կոմյերիտիկոմիան ղեկավար մարմինների (չբջկոմ, քաղկոմ, մարզկոմ) և Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի քաղորդանքների փոխհարաբերությունը վերջվում է ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի և Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի Քաղվարչություն մշակած հատուկ կանոնադրությամբ:

41. Կարմիր բանակի կոմյերիտական կադմակերպությունների իրավունքները, պարտականություններն ու աշխատանքը վերջվում է ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի և Բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի Քաղվարչության մշակած հատուկ կանոնադրությամբ:

VIII

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

42. Լենինյան կոմյերիտիկոմիան իր ամբողջ աշխատանքը կատարում է ՀամԿ(բ)Կ-ի անմիջական ղեկավարությամբ: ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմը՝ հանդիսանալով միության ղեկավար որդանք, անմիջականորեն յենթարկվում է ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմին: ՀամԼԿՅԵՄ տեղական կադմակերպությունների աշխատանքին ուղղա-

թյուն են տալիս և վերահսկողության են յենթարկում համապատասխան մարդային, յերկրային, հանրապետական, քաղաքային ու շրջանային կուսակցական կազմակերպությունները :

IX

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԱՊԸ ՊՐՈՖՄԻՏԻԹԵՆԱԿԱՆ ՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇԵՏ

43. Համատեղ աշխատանք կատարելու համար ՀամԼԿԵՄ կազմակերպություններն իրենց ներկայացուցիչներն են ուսանձնացնում պրոֆմիտյունների մեջ, ժողովրդական կրթության մարմիններում և յերկտատարչության շահերի հետ կապված աշխատանք կատարող այլ հիմնարկություններում :

44. Պրոֆմիտյուններում, խորհրդային և այլ կազմակերպություններում յեղած կոմյերիտմիտյան ներկայացուցիչները կենսադրծում են կուսակցության, կոմյերիտմիտյան վարչապետները, հետևում են յերկտատարչությանը վերաբերող կառավարական որոշումների կատարմանը, մասնակցում են համապատասխան կազմակերպությունների ընդհանուր աշխատանքին և իրենց աշխատանքի մասին կանոնավոր հաշիվ են տալիս իրենց ուղարկող կոմյերիտական կազմակերպություններին :

X

ՆԵՐՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԴԵՄՈՎՐԱՏԻԱՅԻ ՅԵՎ ԿՈՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

45. Իր կազմակերպության կամ ամբողջ կոմյերիտմիտյան աշխատանքի բոլոր հարցերի ազատ ու գործնական ջննարկումը ՀամԼԿԵՄ յուրաքանչյուր անդամի անկապտելի իրավունքն է :

Ինքնաքննադատությունը կոմյերիտմիտյան ամբողջ աշխատանքի մեջ պետք է ծավալվի առանց ով լինելը նկատի առնելու, այնպես, վոր կոմյերիտմիտյան անդամները ջննադատեն իրենց ընտրովի որդանների աշխատանքը, իրենց ղեկավարներին, ղեկավարությունից հեռացնելով անուղղելի չաղակրատներին և ու գործնական աշխատանքից խուսափող մարդկանց :

Կոմյերիտական կազմակերպությունների աշխատանքի հարցե-

բի ազատ ու դործնական քննարկումը պետք է ուղղված լինի կուսակցության վորոշումների ն'լ ավելի լավ իրականացման, կոմյերիտմիութանը կուսակցության շուրջն ն'լ ավելի համախմբելու նպատակին: Սակայն միութենական կյանքի բոլոր վիճակի հարցերի քննարկումն ազատ է միայն մինչև կազմակերպութան կողմից համապատասխան վորոշում ընդունելը:

46. Կոմյերիտական կարգապահութան ամենախիստ պահպանումը կոմյերիտմիութան բոլոր անդամների ու բոլոր կոմյերիտական կազմակերպությունների ամենաառաջնակարգ պարտականությունն է:

Յուրաքանչյուր կոմյերիտական կազմակերպություն, յուրաքանչյուր կոմյերիտական, առավել ևս միության ակտիվ աշխատող, պետք է ճշգրիտ կերպով, արագորեն ու անթերի կատարեն կուսակցական ու կոմյերիտական մարմինների վորոշումները: Կոմյերիտականները պարտավոր են որինակելիորեն կատարել խորհրդային կառավարության վորոշումները և նրա բոլոր մարմինների ցուցումները:

Կոմյերիտմիութան ղեկավար մարմինների անդամները պետք է յերկաթե կարգապահութան որինակ ցույց տան Կոմյերիտմիութան մեջ և աշխուրջ պահպանեն միության համախմբվածությունն ու միասնությունը: Ղեկավար կոմյերիտական մարմինների այն անդամների նկատմամբ, ովքեր կխախտեն այս պահանջը, պետք է կիրառվեն միութենական տույժի բոլոր միջոցները, ընդհուպ մինչև կոմյերիտմիությունից վտարելը, իսկ ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի անդամների նկատմամբ—վոխադրումը Կենտկոմի թեկնածու, վտարումը Կենտկոմի կազմից և իբրև ծայրահեղ միջոց՝ վտարումը կոմյերիտմիությունից: Այսպիսի տույժերի կարող է յենթարկել միայն այն կոմիտեյի պլենումը, վորի անդամն է հանդիսանում միության կարգապահությունը խախտողը, կամ թե կոմյերիտմիության վերադաս կոմիտեն:

47. Վերադաս կազմակերպությունների վորոշումները չկատարելու և այլ զանցանքների հետևանքը կարող են հանդիսանալ՝ կազմակերպությունների համար—պարսավանք և ընդհանուր վերացուցական դրոմ (կազմակերպության ցրում)՝ մարդկոմի, յերկրկոմի, ազգային հանրապետության ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի սանկցիայով. կոմյերիտմիութան առանձին անդամների համար—պարսավանքի այս կամ այն տեսակը (ի ցույց դնել, նկատողություն

և այլն), հասարակական պարսավանք, դեկավար կոմյերիտական աշխատանքից ժամանակավորապես հեռացնելը. համապատասխան կուսակցական, խորհրդային ու այլ կազմակերպությունների առաջ՝ այդ մարմնակերպություններում կատարած սրատախանութու աշխատանքից հեռացնելու մասին հարց դնելը. կոմյերիտմիությունից հեռացնելը. կոմյերիտմիությունից հեռացնելը՝ զանցառություն մասին վարչական ու դատական իշխանություններին հայտնելով:

Ծանոթություն.— ՀամԼԿՅԵՄ այն անդամները, վարոնք միևնույն ժամանակ ՀամԿ(բ)Կ անդամ կամ Թեկնածու չեն, կատարած զանցառություն համար պատասխանատու չեն լինեպես կուսակցական, այնպես և կոմյերիտական կազմակերպությունների առաջ:

XI

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

48. Կոմյերիտմիության դրամական միջոցները կազմվում են անդամավճարներից և այլ մուտքերից:

Ծանոթություն.— ՀամԼԿՅԵՄ այն անդամները, վարոնք միևնույն ժամանակ ՀամԿ(բ)Կ անդամ կամ Թեկնածու չեն, կոմյերիտմիության մեջ անդամավճար մուծելուց ազատվում են:

49. ՀամԼԿՅԵՄ բոլոր անդամներն ու Թեկնածուները (այդ թվում նաև ՀամԿ(բ)Կ-ում յեղածները) ամեն տարի վճարում են ռազմա-չեֆական անդամավճար և ինտերնացիոնալ անդամավճար ՀամԼԿՅԵՄ Կենտրոնի սահմանած չափով:

50. Կոմյերիտմիության Թեկնածու կամ անդամ ընդունելու ժամանակ մուտքի վճար դանձվում է անդամավճարի ամսական վումարի կրկնակի չափով:

ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ
ՏԱՐՐԱԿԱՆ, ՎՈԶ-ԼՐԻՎ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ՅԵՎ
ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

ՀԱՄԼԿՅԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ
ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ Ե ՄԻԱԶԱՅՆ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850-1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1- ՀամԿ(բ)Կ XVI համագումարի վորոշումը խորհրդային Միության բոլոր յերեսանների ընդհանուր պարտադիր տարրական ուսուցման մասին, ՀամԿ(բ)Կ ԿԿ-ի և կառավարության հետագա միջոցառումները, նրանց մշտական հոգատարությունն ու ուշադրությունը դեպի դպրոցը ապահովեցին ժողովրդական լուսավորության նշանակելի հաջողությունները, խորհրդային դպրոցի քանակային աճն ու աշխատանքի բարելավումը:

Աճել և սովորողների թիվը և այն 1935 թվին հասավ 25,6 միլիոնի՝ 1914 թվի 7,8 միլիոն սովորող յերեսայի դիմաց: Դպրոցական շենքերի քանակը՝ 1914 թվի հետ համեմատած, աճելի քան յերկու անգամ աճեց: Միայն 1935 թվին կառուցվել և 3,362 դպրոց, իսկ 1936 թվին պետք և կառուցվի 4,309 դպրոց, վորից 2,802-ը կառուցվում են դյուղում:

խորհրդային դպրոցի բյուջեն աճելով հասավ 1936 թ. 4 միլիարդ 995,9 միլիոն ռուբլու, 1913 թվին նախահեղափոխական Ռուսաստանում դպրոցի համար բաց թողնվող 153 միլիոն ռուբլու դիմաց: Աճել և ուսուցչության քանակը և նախահեղափոխական շրջանում յեղած 200 հազարից 1934-35թ. հասել և 709 հազարի: Աճել են խորհրդային առաջավոր ուսուցիչների կադրերը, վորոնք տիրապետում են մանկավարժական գիտելիքների, ղլխավորում են ուսուցչության շարժումը դպրոցի ուսումնական աշխատանքի բարձր վորակի համար:

2- Սակայն դպրոցի աշխատանքում մինչև այժմ չի վերացված դպրոցի արմատական այն թերությունը, վորը բաղմիջս մատնանչել և ՀամԿ(բ)Կ կենտկոմը իր վորոշումների մեջ և վորի եյությունն այն և, վոր ուսուցումը դպրոցում չի տալիս քաղաքար ծալալով հանրակրթական գիտելիքներ և ամբալարար չափով և լուծում տեխնիկումների և բարձրագույն դպրոցի համար

միանգամայն գրագետ մարդիկ պատրաստելու խնդիրը, մարդիկ, վարմմ տիրապետելիմ գիտությամ (ֆիզիկա, քիմիա, մաթեմատիկա, մայրենի լեզու, աշխարհագրություն և այլն) հիմունքներին:

3. Տարրական, վոչ-լրիվ միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցն ապարտոզների գիտելիքների անբավարար լինելը հետևանք է՝

ա) Համկ(բ)կ կի կողմից դաստապարտված ժողովրդական լուսավորության ուղանների պրակտիկայի, ըստ վերի դպրոցներում արմատավորվում ելին այսպես կոչված «փխրուն» դասադրքեր: Ուսման դասընթացը աղավախ դասադրքերով անցած աշակերտները, սխտեմատիկ գիտելիքներ չստանալով, այժմ ստիպված են հետագա դասընթացն անցնելիս գիտելիքների բացերը լրացնել: Չնայած փուսակցության և կառավարության ցուցումներին և ողնությանը կայուն դասադրքեր ստեղծելու գործում, հրատարակված մի շարք փայուն դասադրքերի մեջ թույլ են տրված կուպիտ սխալներ: Դասադրքերն ամեն տարի վերամշակվել են, հաճախ կաղմվել և հրատարակվել են անփուլթ վերադով, մի քանիսը պարունակել են մի շարք սխալ տեղեկություններ, որինակ, պատմության ու աշխարհագրության դասադրքերը: Աշխարհագրության ու գրականության մի շարք դասադրքեր տառապում են սխեմատիկությամբ և չորությամբ: Ուսման գործի վրա վնասակար է ազդել նաև դպրոցների ուսումնական պլաններն ու ծրագրերը սմեն տարի փոփոխելը:

բ) Մեծ քանակությամբ բավականաչափ պատրաստություն չունեցող ուսուցիչների առկայության:

Ուսուցչական կադրերի հետ կատարվող աշխատանքը, նրանց վորակավորումը բարձրացնելու համար ցույց տրվող ողնությունը, մանկավարժական ԲՈՒՀ-երում և տեխնիկումներում նոր ուսուցչական կադրերի պատրաստումը անբավարար են դրված:

Կարևորագույն առարկաների, մանավանդ մայրենի լեզվի, քաղաքացիական պատմության և մաթեմատիկայի դասավանդումը անբավարար է կատարվում: Շատ աշակերտներ, վորոնք ավարտում են 7 և 10-րդ դասարանները, գրում են մեծ քանակությամբ սխալներով: Ուսանողների խոսակցական լեզուն խճողված է բաղմաթիվ կազոններ-բյուրոկրատական բառերով: Ուսուցիչների մի մասը չի ստուգում և չի ուղղում ուսանողների սխալները գրավոր աշխատանքներում և չի հետևում նրանց խոսակցական լեզվի

հշտությանը: Բաղձաթիւ ևն ուսանողներին տնային աշխատանքով ծանրաբեռնելու դեպքերը: Ուսուցիչները թույլ են աշխատում հետամնաց աշակերտներէ հետ, շատ անգամ հետամնաց աշակերտներին ողնելու պարտականութիւնը դրելով գերազանցիկ աշակերտներէ վրա:

Ուսումնական առարկաների դաստիարակման ժամանակ պրակտիկ աշխատանքները՝ խնդիրների և վարժութիւնների լուծում, դիտողական պիտույքներ (քարտեզներ, ատլասներ, դործիքներ) բավարար չափով չեն կիրառւում:

Անբավարար և դրված ուսանողների առաջադիմության հաշվառումը. փոխանակ ամեն մի աշակերտի ուշադիր, քիստեմատիկ ստուգման, հանվում և ուսանողների առաջադիմության միջին տոկոսը:

դ) Դպրոցներին, մանավանդ դպրոցական դպրոցներին վոչ-բա-վականաչափ կազմակերպված ձևով դիտողական պիտույքներ, պարզավորում և դրական պատկանելիքներ մատակարարելու:

Դպրոցի այս խոշոր թերութիւնները, ինչպես մատնանշել են ՈՍՀՄ ԺԿՈ-ը ու ՀամԿ(Բ)Կ ԿԿ-ն, հանդիսանում են «ժողովրդա-կան լուսավորության աշխատողների մի զգալի մասի դեռ մինչև վերջը չվերացված «դպրոցի մահացման» հիմար հակալենինյան թերութիւն հետևանքը»:

4. ՀամԼԿՅԵՄ X համագումարը կոմյերխտական կազմակեր-պութիւնների աշխատանքը դպրոցում, սկսած ՀամԼԿՅԵՄ Կենտ-կոմից, ազգային հանրապետութիւնների ԼԿՅԵՄ կենտկոմներից, ԼԿՅԵՄ յերկրային և մարզային կոմիտեներից, դառնում և անբա-վարար: Կոմյերխտիւթիւնը թույլ և ոգնել ժողովրդական լու-սավորության որդաններին վերացնելու ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմի ու ՈՍՀՄ ԺԿՈ-ի վորոշումներով հայտնաբերված՝ դպրոցի աշխա-տանքի թերութիւնները և կենսագործելու այդ վորոշումների մեջ նշված գործնական միջոցառումները:

Կոմյերխտիւթիւն աշխատանքի խոշորագույն թերութիւնը դպրոցում այն և, վոր ՀամԼԿՅԵՄ մինչև այժմ քիստեմատիկ աշ-խատանք չի ծավալել սովորողների մեջ՝ գիտելիքներին իրոք տիրապետելու համար, չի կազմակերպել սովորողների մրցակ-ցութիւն դերազանց ուսման համար:

Շատ կոմյերխտական կոմիտեներ, յեննելով այն մնասակար դրութիւց, թե իբր դպրոցը կոմյերխտիւթիւն աշխատանքի

յերկրորդական ճակատամասն և, չեն դադարում դպրոցի հարցերով, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի լուրջ թերությունների կողքից են անցնում, չեն աշխատում ապահովել ուսուցիչների վերակի բարձրացումը:

Մի շարք դեկավար կոմյերիտական աշխատողներ յենթադրում են, թե նրանք պատասխանատվություն չեն կրում դպրոցի դրության համար, և սահմանափակվելով դպրոցի թերությունների քննադատությամբ, միջոցներ ձեռք չեն քանում այդ թերությունները վերացնելու համար:

5. ԼԿՅԵՄ յերկրային կոմիտեները, մարզկոմները և ազգային հանրապետությունների կենտկոմները մինչև այժմ թույլ են կազմակերպել ուսանող յերիտասարդության դաստիարակչական աշխատանքները: Կոմյերիտական կազմակերպությունները դպրոցներում փոքրաթիվ են և թույլ: Յենկելով կոմյերիտիտության օրոցլսական կազմը կարգավորելու մասին յեղած միանգամայն խիստ պատկերացումից, շատ չրջկոմներ և քաղկոմներ արհեստական կերպով կասեցնում են կոմյերիտիտության աճումը, սահմանափակվելով միայն առաջավոր ուսանողներ հանդիսացող բանվորների յերեխաների ընդունելությամբ:

6. Կոմյերիտիտության կոմիտեները անբավարար են դեկավարում մանկավարժական ԲՈՒՀ-երի ու մանկավարժական տեխնիկոմների կոմյերիտական կազմակերպություններին, չեն հետևում ուսանողների ուսման վերակին, հոգ չեն տանում մանկուհների և մանկտեխնիկոմների ուսանողների մեջ քաղաքական-դաստիարակչական և կուլտամասոյական աշխատանք ծավալելու մասին:

7. Պիոներական ջոկվարների աշխատանքը դեռ քիչ է նպատում ուսման բարելավմանը և դպրոցականների գիտակցական կարգապահության ամրապնդմանը:

Կոմյերիտիտության աշխատանքի թուլությունը պիոներների մեջ առանձնապես արտահայտվել է նրանով, վոր պատանի պիոներների շատ ջոկատներ և հոկտեմբերիկներ ջոկվարներ չունեն: Շատ անգամ ջոկվար ընտրվում են քիչ պատրաստված կոմյերիտականներ, այնինչ այդ աշխատանքին հարկավոր է հատկացնել լավագույն ուժերը: Կոմյերիտիտության կոմիտեները թույլ են դեկավարում ջոկվարներին և հարկ յեղած պայքարը չեն տանում ջոկվարների հաճախակի փոխվելու և նրանց կազմի հոսունու-

թյան դեմ: Մինչև այժմ չի կազմակերպված ջոկվարների սխառնամատիկ ուսուցումը:

8. Նշելով ՀամԼԿՅԵՄ ԿԿ-ի՝ դպրոցների կոմյերիտկազմակերպիչների աշխատանքի առաջին գրական արդյունքները, Համազումարը մատնանշում է, վոր դեռ շատ կոմյերիտկազմակերպիչներ ուսանողներին վատ են կազմակերպում դիտելիքների տիրապետելու ուղղությամբ սխառնամատիկ աշխատանք կատարելու համար, թույլ են ոգնում ջոկվարներին, իսկ նրանցից մի քանիսը ընտելանում են դպրոցի թերություններին, փոխանակ այդ թերությունների դեմ վճռական պայքար մղելու և ուղղելու նրանց:

II

Մեր յերկրում ստեղծվել են Հզոր առաջնակարգ և նոր տեխնիկայով ուսուցված արդյունաբերություն ու կոնեկտիվ գյուղատնտեսութուն: Արագ կերպով աճում են քաղաքի և գյուղի աշխատավորների կուլտուրական պահանջները: Սոցիալիզմի հաղթանակի հետագա դարձացման խնդիրները պահանջում են լավ գրագետ, կուլտուրական կադրեր:

Այս պատճառով կրթության վատ դրվածքը դպրոցում միանգամայն անհանդուրժելի յե: Կոմյերիտական կազմակերպությունները պետք է հասկանան, վոր դպրոցի աշխատանքի թուլությունը խոշոր արգելք է հանդիսանում տեխնիկային տիրապետած կադրեր ստեղծելու դործում: Վորովհետև գլխավոր արգելքը, վորը կարող է կասեցնել մեր առաջընթաց շարժումը—այդ կուլտուրայի, ընդհանուր և տեխնիկական գրագիտության պակասն է:

Ուստի կոմյերիտական կազմակերպությունների կողմից դպրոցում սխառնամատիկ աշխատանքի ծավալումը, սովորողների կողմից դիտության հիմունքները յուրացնելու, նրանց կուլտուրայի համար—առաջնակարգ նշանակություն է ստանում:

Սրանից յենելով՝ ՀամԼԿՅԵՄ X Համազումարը վորոշում է.

1. Դպրոցում կոմյերիտաժիտության դործունեյության կենտրոնում պետք է դնել ուսումը կազմակերպելու, դիտության հիմունքներին տիրապետելու և սովորողների բարձր առաջադիմության համար կատարվող սխառնամատիկ աշխատանքը:

Կոմյերիտականներն ու պիոներները վոչ միայն իրենք են

պարտավոր գերազանց ուսման որինակ լինել, այլև պետք է դառնա՞նք դպրոցում բոլոր սովորողների սոցմըցման կազմակերպիչը գերազանց ուսման համար, պետք է գլխավորեն առաջավոր սովորողներին մեջ բարձրառաջակրթյան համար սկսված շարժումը:

Կոմյերխտական և պիոներական կազմակերպությունները պետք է վերահսկողություն սահմանեն կոմյերխտականների ու պիոներների առաջակրթյան վրա, դրա համար լայն կերպով ոգտաագործելով նրանց անհատական հաշվետվությունները իրենց ուսման մասին կոմյերխտական ժողովներում ու խմբակներում, ողտկի և ջոկատի հավաքներում:

Մրցակցությունն անհրաժեշտ է կազմակերպել մոչ թե ընդհանրապես, այլ ըստ ուսման առարկաների առանձին հատվածներին: Մրցման արդյունքներին ստուգումը պետք է կատարել ըստ առաջակրթյան թվանշանների:

Կոմյերխտականներն ու պիոներները պետք է պայքարեն, մորպեսզի ամեն մի սովորող բարեխղճորեն վերաբերվի գեպի ուսումնական առաջադրանքները, ամեն կերպ խրախուսելով բավագոյններին և ոգնելով հետամնացներին:

2. Յերներով այն հանգամանքից, մոր դպրոցի աշտատանքը բարձրացնելու արմատական պայմանը հանդիսանում է մորակայ, սոցիալիզմի գործին նվիրված, բավականաչափ ուսումնական ու մանկավարժական գիտելիքների տեր ուսուցչական մադերը ստեղծումը, համապատարը պարտավորեցնում է բոլոր մոմյերխտական կոմիտեներին ամեն կերպ աջակցել հանրապետությունների լուսժողկոմատներին ուսուցիչների ուսուցումը կազմակերպելու գործում: Կոմյերխտական կազմակերպությունները լուսժողկոմատի որդանների հետ միասին պետք է ձգտեն լրիվ մանկավարժական կրթություն հունեցող բոլոր յերխտատող ուսուցիչներին իրոք ուսման մեջ ընդգրկելու, նախաակ դնելով, մոր նրանք այդ կրթությունն ստանան առաջիկա յերկու տարվա ընթացքում: Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել գյուղի ուսուցիչների և աղջային հանրապետությունների ու մադերի ուսուցիչների մորակը բարձրացնելու վրա:

Արդելել մոմյերխտական կազմակերպություններին յերխտատարդ ուսուցիչներին հասարակական աշտատանքով հաիից դուրս ծանրաբեռնելը, իրենց մորակը բարձրացնելու կանոնավոր աշտատանքի հնարավորություն ապահովելով նրանց:

Համագումարը պահանջում է կոմյերխտական-ուսուցիչներին իրենց վորսակը բարձրացնելու ասպարեզում լուրջ աշխատանքի որինակ ցույց տալ, իր գործն իմանալ, կատարելապես տիրապետել դասավանդման մեթոդիկային:

Կոմյերխտական կադակերպուեթյունները պարտավոր են յերխտասարդ ուսուցիչներին ոգնություն ցույց տալ, հոգալ նրանց կուլտուրական ու կենցաղային կարիքները բավարարելու մասին (դրականություն, ժոււնալներ, լրագրեր, ուղիւ ձեռք բերելու, թատրոններ, կինո հաճախելու և այլն):

ՀամԼԿՅԵՄ յերկրկոմներն ու մարզկոմները ժողովրդական լուսավորության որդանների հետ միասին պետք է ձգտեն, վորպետգլ բարձրանա ուսուցչի պատասխանատուությունը իր աշակերտների առաջադիւմության համար: Ուսուցիչը պետք է լիովին պատասխանատու լինի ամեն մի հետամնաց աշակերտի համար, հատկապես հետեւելով, վոր աշակերտները կատարեն անային առաջադրանքները, տետրակների, դրանցումների, կոնսպեկտների, դժագիրների, քարտեզների դրությանը, ուղղելով սովորողների աշխատությունների մեջ յեղած սխալները:

3. Յեկնելով կուսակցության այն ցուցումից, վոր անհրաժեշտ է դուրս բերել «փակուղուց» մանավարժական ուսումնական հիմնարկները, համագումարը վորոշում է՝

ա) 1936 թվին անցկացնել կոմյերխտականների ընտրության մանկրուհերի և մանկտեխնիկումների համար:

բ) բոլոր յերկրկոմներին, մարզկոմներին, աղային հանրապետությունների ԼԿՅԵՄ կենտկոմներին անհրաժեշտ է բավացնել քաղաքական և կուլտուրական աշխատանքը մանկավարժական ուսումնական հիմնարկների ուսանողների միջև:

4. Առանձնապես նշելով մայրենի լեզվի, պատմության և աշխարհագրության դասավանդման անբավարար դրվածքը, համագումարն առաջարկում է կոմյերխտության կոմիտեներին իրենց ուշադրությունը կենտրոնացնել այս կարևորագույն առարկաների դասավանդման դործում յեղած թերությունների վերացման վրա:

5. Դպրոցների կոմյերխտական և պիոներական կադակերպությունները դպրոցների դիրեկտորների ու ամբողջ մանկավարժական կոլեկտիվի հետ միասին պետք է՝

ա) ավելի լայն կերպով ծավալեն խմբակների (դրական, մա-

թեմատիկական, ֆիզիկայի, աշխարհագրության, քիմիայի) աշխատանքը, նրանց դործունեությունն ուղղելով դեպի դպրոցում ստացվող գիտելիքների խորացումն ու զարգացումը.

բ) Հատուկ ուշադրություն նվիրեն սովորողներին ոգնելու ուսումնական նյութի հետ ինքնուրույն աշխատանք կազմակերպելու մեջ, դժանդակելով նրանց իրենց աշխատանքն ու հանգիստը ճիշտ կազմակերպելու մեջ.

գ) բարձր դասարանների աշակերտների համար դասախոսություններ կազմակերպեն դիտություն, տեխնիկայի և արվեստի նորագույն նվաճումների մասին.

դ) կազմակերպեն դրական դիսպոզիցիաներ և յերեկույթներ, Պիլիված առանձին դրոշներին ստեղծագործությունը:

6. Համագումարն անհրաժեշտ և համարում ամեն մի դպրոցին կից դպրոցական գրադարաններ կազմակերպելը և պարտավորեցնում և կոմյունիստական կազմակերպություններին ակտիվ մասնակցություն ցույց տալ այդ գրադարանների կազմակերպմանը:

7. Դպրոցի կոմյունիստական և պիոներական կազմակերպությունները դպրոցների դիրեկտորների ու վարիչների հետ միասին պետք և սխառմատիկ աշխատանք կատարեն դպրոցում կարգն ու կարգապահությունը ամրացնելու և աշակերտների վարք ու բարքի կանոնները խստիվ պահպանելու, վճռական պայքար մղելով սովորողների մեջ յեղած խուլիգանություն և հակաօղորդական վարմունքների դեմ:

8. Համագումարը պարտավորեցնում և բոլոր կոմյունիստական կոմիտեներին դաստիարակչական աշխատանքը դպրոցում աշակերտել, վորպեսզի այն չվերածվի քաղաքագիտության դասագրքերը շոր ու ցամաք կերպով անգիր անելու, այլ նպաստի սովորողների կուլտուր-քաղաքական մակարդակի բարձրացմանը, հետաքրքրություն դարգացնի դեպի դիտությունը, տեխնիկան, արվեստը:

Սովորողների հետ կատարվող աշխատանքը պետք և կառուցել նրանց հասակին լիովին համապատասխան ձևով: Թույլ պետք և տալ, միտ մեծահասակների մեջ տարվող աշխատանքի մեթոդները մեխանիկորեն փոխադրվեն կրտսեր սովորողների միջավայրը և կրտսեր հասակի յերեխաների հետ տարվող աշխատանքի մեթոդները՝ բարձր դասարանների սովորողների միջավայրը:

Կոմյունիստական կոմիտեները (քաղկոմները, ռայկոմները)

քննաք և գումարեն կոմյերիտական-սովորողներին և դպրոցականներին համաքաղաքային ու ռայոնական ժողովներ և ծանոթացնեն սովորողներին ԽՍՀՄ-ի և արտասահմանի քաղաքական կյանքի կարևորագույն դեպքերին:

Բարձր հասակի (9—10-րդ դասարանների) սովորողներին քաղաքական կրթության կարևորագույն խնդիրը պետք է դասնաառհասարակ պատմության և մանավանդ ԽՍՀՄ-ի և Համամիութենական կոմունիստական կուսակցության պատմության հիմնական մոմենտների ուսումնասիրությունը: Անհրաժեշտ է կազմակերպել սովորողների կողմից Մարքս—Ենգելս—Լենին—Ստալինի հիմնական դադախարների ուսումնասիրությունը:

Ամբողջ աշխատանքի մեջ մեծ տեղ պետք է դրվեն սպորտի, ֆիզկուլտուրայի զարգացումը և պաշտպանության համար պատրաստվելը, այս նպատակով դանդաղան սպորտային և ռազմական խմբակների, թիմերի և նրանց միջև մրցությունների կազմակերպումը:

III

Կոմյերիտական և պիոներական կազմակերպությունների աշխատանքը դպրոցում ամրացնելու և բարելավելու նպատակով համադրվածքն անհրաժեշտ է համարում:

1. Դպրոցներում ստեղծել աշխատունակ կոմյերիտական կազմակերպություններ, դադարեցնելով կոմյերիտությունների անհրաժեշտ կազմակերպություններում:

Բարկոմներն ու ռայկոմները պետք է սխտեմատիկ կերպով հրահանգեն և ստուգեն դպրոցական կոմյերիտական կազմակերպությունների աշխատանքը:

2. Ամեն մի պիոների հետ ավելի լավ աշխատանք կազմակերպելու համար պիոներական ջոկատը պետք է միացնի վոչ ավելի՝ քան 40 մարդ:

3. Դասապարտել պիոներական հավաքներում յեղած խեղաթյուրումները (տներում կազմակերպվող հավաքներ, հավաքը արձանագրություն, նախադահույն տնեցող ժողովների վերածելը և այլն): Բացատրել, վոր ջոկատների հավաքները պետք է զբաղվեն առանձին պիոներների առաջադրությունը ստուգելով, առանձին պիոներների կողմից սովորողների վարքի մասին

պայություն անեցող փանոնների կատարումը ստուգելով, օլիոներո-
նների ընդունելությամբ ու հեռացումով, ջրկվարի կամ հրափր-
ժած ընկերով զրույցով զանազան քաղաքական, գիտական և այլ
թեմաների վերաբերյալ, դրական աշխատությունների ընթերցու-
մով և քննությամբ, ջրհատի ներքին հարցերով (խմբակի հաշ-
վետվություն, խմբույլի ընտրություն, պլանի քննարկում), ա-
ռանձին օլիոներների աշխատանքի ցուցադրումով, այս կամ այն
նշանի համար նորմաներ ընդունելով, յերգեր սովորելով, Ֆիդ-
կուլտուրայով, խաղերով, ջրհատային յերույթների, դրոսանքնե-
րի, ժրջումների համար պատրաստվելով: Ջրհատի հավաքի ամու-
ղությունը 2 ժամից ավելի չպետք է լինի:

4. Համագումարն ընդգծում է, վոր ջրկվարների ընտրու-
թյունը, ամրացումը և նրանց վորակի բարձրացումը առաջիկա-
յում ևս մնում են օլիոներական ջրհատների և հոկտեմբերիկների
աշխատանքի բարելավման մեռակառն պայմանը: Պիոներական ջո-
կատների գլուխ կանգնած պետք է լինեն առաջավոր կոմյերի-
աականներ, վորոնք ծանոթ են մանկավարժության հիմունքներին,
սիրում են Ֆիդկուլտուրան, գիտեն դրականությունը, տեխնիկա-
ն և իրենց անձնական որինակով յերեխաներին վարք ու բարքի
որինակներ են ցույց տալիս:

Համագումարն առաջարկում է ՀամԼԿՅԵՄ բոլոր կազմակեր-
պություններին ջրկվարներով ապահովել նոր ստեղծվող (ձան-
քացման հետեանքով) բոլոր ջրհատները:

Հանձնարարել կենտկոմին մշակելու ջրկվարների պատրաստ-
ման սխառն: Ձեռնարկել մարզային, յերկրային և հանրապերտա-
կան մշտապես դործող ջրկվարների պատրաստման դպրոցներ
ստեղծելուն, ապահովելով այդ դպրոցները դատառուսկան կադ-
րերով, ուսումնական պիտույքներով:

5. Սկզբնական կոմյերիտական կազմակերպությունները պար-
տավոր են ամենորյա ողնություն ցույց տալ ընտրված ջրկվար-
ներին, ստուգել նրանց աշխատանքը, ընտրել խմբակների ղեկա-
վարներ և օլիոներների համար ապահովել ընդհանուր ակումբնե-
րից, ստագիլոններից, սահարաններից, պարկերից, ջրային կա-
յաններից և այլն ողտվելը և այլն:

6. Համագումարն անհրաժեշտ է համարում մեռակառնապես
բարելավել ՀամԼԿՅԵՄ կհ-ի ուսանող յերիտասարդության բաժ-
նի և մարզկոմների, յերկրկոմների ու հանրապերտություններին

ԼԿՅԵՄ ԿԿ-ներէ ռւսմոզ յերկտասարդության բաժիններէ աշխատանքը: Համագումարը հանձնարարում ե Կենտկոմին ռոտեժեւ խոշորագույն քաղկոմներում տարրական, վոչ-լրիւ միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցների սովորողների հետ աշխատող բաժիններ, ամրացնելով այդ բաժինները վորակյալ աշխատողներով:

Դ. Համագումարը պարտավորեցնում ե բոլոր կոմյերիտական կոմիտեներին կոմիտեների պլենումների և բյուրոների, կոմյերիտական ակտիւի նիստերում սիստեմատիկ կերպով քննարկել ռուսացման, սովորողների քաղաքական և կուլտուրական դատարարակության խնդիրները:

ՀամԼԿՅԵՄ X Համագումարը հաստատ համոզւած ե, վոր ամբողջ Լենինյան կոմյերիտմիությունը կողնի ժողովրդական լուսավորության մարմիններին որինակելի ռուսացում կազմակերպել խորհրդային դպրոցում, կձեռնարկի կարգ ու կանոնի ամրապնդմանը դպրոցում, կկազմակերպի սովորողների քաղաքական ու կուլտուրական դաստիարակությունը: Համագումարը պարտավորեցնում ե կոմյերիտմիության բոլոր կազմակերպություններին, ՀամԼԿՅԵՄ բոլոր ակտիւ աշխատողներին մարտականորեն կատարել կուսակցության ու կոմաւարության վորոշումը դպրոցի մասին:

ՀԱՄԼԿՅԵՄ X ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԳԻՄՈՒՄԸ ԲԱՆՎՈՐԱ- ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ԲՈԼՈՐ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻՆ, ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՆԵՐԻՆ ՈՒ ՔԱՂԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻՆ

Բաժնվորա-գլխավորացիակաճ Կարմիր բանակի ընկեր մարտիկ-
ներ, հրամանատարներ ու քաղաշխատողներ:

ՀամԼԿՅԵՄ X համագումարը միլիոնավոր կոմյերիտական-
ների ու կոմյերիտուհիների, խորհրդային յերիտասարդության
անունից բողոքաւառ վողջուէն ե ուղարկում մեր հարագատ և ջերմ
սիրոված, խորհրդային ժողովրդի զարդն ու պարծանքը կազմող,
խորհրդային յերկրի անսասան պաշտպան Բանվորա-գլխավորացիա-
կան Կարմիր բանակին:

Մեր սիրո և պարծանքի լավագուէն զգացմունքներն ենք աբ-
տահայտում մեր աշխուրջ սահմանապահներին, քաջարի ողաւու-
ներին, արիասիրտ տանկիստներին, դիպուկ հրետավորներին,
քաջ կարմիր-նավատորմայիններին, զենքի բոլոր տեսակների կո-
րովի մարտիկներին:

Լենինյան կոմյերիտմիությունը, ինչպես և ամբողջ խորհրդ-
դային ժողովուրդը, պարծենում ե անհաղթ Կարմիր բանակի հզո-
րությամբ, նրա մարտիկների դիտակցականությամբ ու կարգա-
պահությամբ, նրա զորամասերի հզոր տեխնիկական սպառաղի-
նությամբ:

Լենինյան կոմյերիտմիությունը արենակցական կապերով
կապված ե մեր փառապանծ Կարմիր բանակի հետ: Ամեն տարի
Կարմիր բանակի շարքերն են դալիս Լենինյան կոմյերիտմիու-
թյան հաղարավոր, ուժերով լի, համարձակ, անձնուրաց և դի-
մացիուն վորդիներ, վորոնց համար չկա ամելի պատվավոր խըն-
դիր, րան սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանությունը ա-
մենավտանդավոր և առաջավոր դիրքերում:

ՀամԼԿՅԵՄ X համագումարն ամբողջ Լենինյան կոմյերիտ-
միության առաջ պատասխանատու և պատվալից խնդիր և դնում
լինել Կարմիր բանակի հղոր ռեզերվ, վորը պատրաստում և պրո-
լետարական դեկտատուրայի ղեկաված ուժերի վողին ու օրրալը
դառնալու ընդունակ վաղերեր:

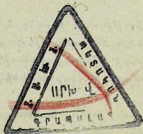
Սորհրդային Միության յերխտասարդությունը պատրաստ և
տալիկա մարտերին, նա չի վախենում մահից պատերազմի
դաշտում և չի շփոթիլ թշնամու կրակի տակ, նրա ձեռքը չի
դադա և աչքը չի դալաճանի տալիկա ձեռնամարտերում:

Յերխտասարդ բանվորները, յերխտասարդ դյուղացիները, յե-
րխտասարդ ծառայողները, Սորհրդային յերկրի յերխտասարդ
ինտելիգենցիան պետք յեղած բոլեյին կոմունիստական կուսակ-
ցության ու խորհրդային կառավարության կոչով բոլորը մի
մարդու պես կմտնեն Կարմիր բանակի շարքերը և Սորհրդային
Միության մարշալ Կլիմ Վորոշիլովի առաջնորդութամբ ջախ-
ջախիչ հարված կհասցնեն բոլոր նրանց, ով կվորձի հարձակվել
մեր սոցիալիստական հայրենիքի վրա:

Կեցցե՛ք մեր դառապան՝ Բանվորա-դյուղացիական Կարմիր
բանակը:

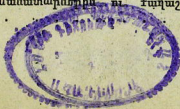
Կեցցե՛ք ՍՍՀ Միության պաշտպանության ժողովրդական կո-
միտար, Սորհրդային Միության մարշալ ընկեր Վորոշիլովը:

Կեցցե՛ք ժողովուրդների մեծ առաջնորդ, սոցիալիստական
հաղթանակների կազմակերպիչ, մեր հարգատա հայր, մեծ
Ստալինը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի ֆարտուղար ընկ. Կոստրեվի բացման ճառը ՀամԼԿՅԵՄ-ի X համագումարում	7
Ընկ. Կոստրեվի հաշվետու զեկուցումը ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի աշխատանքի մասին	11
Յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարա- կությունը և կոմյերիտիության խնդիրները: ՀամԿ(ռ)Կ Կենտկոմի ֆարտուղար ընկ. Ա. Ա. Անդրևիվի ճառը ՀամԼԿՅԵՄ X համագումար- ում	99
Ընկ. Վ. Չեռոդանովի հաշվետու զեկուցումը Յերիտ- կոմիստերին Գործկոմի ՀամԼԿՅԵՄ պատգամա- վորության աշխատանքի մասին	131
Ընկ. Ֆայերերգի զեկուցումը ՀամԼԿՅԵՄ ծրագրի մա- սին	183
Ընկ. Վերշկովի զեկուցումը ՀամԼԿՅԵՄ կանոնադրու- թյան մասին	239
Ընկ. Վ. Մուսկինի զեկուցումը դպրոցում կոմյերիտ- իության տարած աշխատանքի մասին	277
ՀԼԿՅԵՄ Կենտկոմի ֆարտուղար ընկ. Շադրաբյանի յեղույթը ՀամԼԿՅԵՄ X համագումարում	351
ՀամԼԿՅԵՄ X համագումարի բանաձևերն ու վո- րոշումները	359
Համամիութենական Լենինյան կոմունիստական յե- րիտասարդական միության ծրագիրը	361
Համամիութենական Լենինյան կոմունիստական յերի- տասարդական միության կանոնադրությունը	381
Կոմյերիտիության աշխատանքը տարրական, վոչ- լրիվ միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցում	401
ՀամԼԿՅԵՄ X համագումարի դիմումը Բանվորա- գյուղացիական կարմիր բանակի բոլոր մար- տիկներին, հրամանատարներին ու ֆաղաշա- տողներին	415

Քարգմանեցին՝ Մ. Հովհաննիսյան,
Հ. Քալըշյան, Մ. Զաֆարյան
Տեխնիկական խմբագիր՝ Ս. Խաչատրյան
Մրբագրիչ՝ Արշ. Տ.-Մկրտչյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ՝ Լ. Արսվյան

Գլավիլիտի լիազոր № 1103—А, հրատ. № 416,
Գառվեր № 818, Տիրաժ 10.000, Ինդեքս $\frac{\text{II}-24}{\text{PK}}$
Հանձնված է արտադրության 11/XI 36 թ.
Ստորագրված է տպագրության 31/I 37 թ.
Դիմը ~~Յ. Կոստյուկ~~ ռ. -404.

Հայկական հրատ. Տեխնիկական Ալլանգիտյան № 71

ՈՒՂՂՈՒՄՆԵՐ ՅԵՎ ՆԿԱՏՎԱԾ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Ծր	Տաղ	Տալած է	Պետք է լինի
8	11 ն.	Բուրոյին	Բուրոյին
58	7 վ.	Կրավորական	առնջալից
68	4 ն.	սոցիալիստական	սոցիալական
80	9 վ.	ուսման պատճառ	ձեռնարկ
104	14 վ.	կուլտուրա	խոսքի ոգի
108	14 ն.	կազմակերպչին է	կազմակերպչության է
140	1 ն.	կողմը	հունը
165	7 ն.	հեռանքների	արդյունքների
193	8 ն.	հանդիպում է	հանդիպում ենք
229	8 ն.	անցնել	անցնենք
235	12 ն.	կրի	առնի
287	18 ն.	ինչքը	ինքը
296	13 վ.	անկիրթները	անուանելը
298	3 ն.	անկիրթ	անուա
308	7 վ.	արվեստագործների	արվեստագործների
364	14 վ.	հարստությունները	ընդհանուր հարստությունները
370	10 ն.	պատահական է	առաջնություն է
381	2 ն.	ընդունված	ընդունված միաձայն

ԳԱՆ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0018877

ЦЕНА

1 11
8288